

CALEA REGILOR [2]

Branden Sanderson

CALEA REGILOR

Volumul II

Brandon Sanderson

Traducere din limba engleză de

Ana-Veronica Mircea

Cuprins

Cartea întâi din ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ volumul II..9

PARTEA A TREIA	11
29 • Erorganță	13
30 • Întunericul nevăzut.....	34
31 • Sub pieler	46
32 • Cărat pe-o parte	52
33 • Cimatika	67
34 • Zidul de furtună	85
35 • O lumină ca să poți vedea	92
36 • Lecția.....	98
37 • Laturi.....	115
38 • Clarvăzătorul.....	133
39 • Arse în ea cu fierul roșu	139
40 • Ochi pentru roșu și albastru	150
41 • Despre Aids și Milp	166
42 • Cerșetori și birtășițe	173
43 • Creatura jalnică.....	191
44 • Lăcrimarea	206
45 • Umbremar	221

46 • Vlăstarul lui Tanavast.....	246
47 • Bindecuvântările furtunii	269
48 • Căpșuni	285
49 • Să vă pese	296
50 • Praf de frângespate	307
51 • Sas Nahn	312
INTERLUDII.....	319
I-7 • Baxil	319
I-8 • Geranid	323
I-9 • Moartea e îmbrăcată în alb	328
PARTEA A PATRA.....	337
52 • O cale către soare	339
53 • Dunny.....	361
54 • Păsăritor.....	370
55 • Un broam de smarald	388
56 • Cartea aia, lovi-o-ar furtuna	406
57 • Vela Rătăcitoare.....	421
58 • Călătoria.....	448
59 • O adevărată onoare	471
60 • Ceea ce nu putem avea	491
61 • Bine că a mers rău	504
62 • Trei glife	515
63 • Frica.....	531
64 • Un om al extremelor.....	539
65 • Turnul.....	549
66 • Legile războinicilor	562
67 • Cuvinte	570

68 • Eshonai	594
69 • Dreptate.....	615
PARTEA A CINCEA	639
70 • Marea de sticlă	641
71 • Scris cu sânge.....	649
72 • Verisitaliană	657
73 • Încredere	660
74 • Duhurile Sângelui.....	671
75 • Vedere de sus	675
EPILOG CEL MAI VALOROS.....	681
NOTA DE FINAL	687
ARS ARCANUM	688

„Talentul scriitoricesc al lui Sanderson și forța narativă pură m-au captivat pe tot parcursul poveștii. Prin *Calea regilor*, Sanderson se impune ca una dintre figurile preeminente ale genului fantastic, iar numele lui va sta alături de cele ale lui Tolkien, Leiber, Moorcock, Robert Jordan și George R.R. Martin. Recomand această carte fără rezerve și consider că va deveni unul dintre reperele literaturii *fantasy*, la care se va raporta întreaga suită de romane scrise de aici înainte.”

Rob H. Bedford, *SFFworld.com*

„Sanderson scrie cu pasiune, iar acest lucru se oglindește în personajele pe care le creează și care par a prinde viață dincolo de paginile cărții.”

sfsite.com

Nu citisem nici măcar un sfert din această carte când mi-am dat seama că am început un roman impresionant. Sanderson scrie ca și cum viața lui ar depinde de asta, știind exact când să abandoneze un punct de vedere pentru a trece la altul, când să salveze în ultimul moment un personaj aflat pe marginea prăpastiei și când să-i pună la încercare curajul.

Josua S. Hill, *Fantasy Book Review* 764

**Cartea întâi din
ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ
volumul II**

PARTEA A TREIA

MURIND

KALADIN • SHALLAN

29 • ERORGANȚĂ

„Cei din cenușă și foc, cei care ucideau ca un roi, neîndurători în fața Heralzilor.”

Notație din Masly, pagina 337. Confirmată de Coldwin și Hasavah.

„S-ar părea că intri în grațiile lui Jasnah cu mare repezi-ciune”, scrisse distrestria. „Cât mai durează până când o să poți face schimbul?”

Shallan se strâmbă și roți nestemata trestiei. „Nu știu”, răspunse ea. „Jasnah supraveghează Animmodul cu mare atenție, după cum era de așteptat. Îl poartă de dimineața până seara. Noaptea îl încuie în seiful ei și ține cheia la gât.”

Răsuci nestemata și rămase în așteptarea unui răspuns. Se afla în camera ei, o încăpere mică, săpată în piatră, din apartamentele lui Jasnah. Era un loc auster: un pat îngust, o noptieră și masa de scris erau singurele mobile. Hainele îi rămăseseră în cufărul în care le adusese. Niciun covor nu împodobește podeaua și nu existau ferestre, fiindcă locuiau în Conclavul din Kharbranth, care se găsea sub pământ.

„E cu adevărat supărător”, scrisse trestia. De fapt, scria Eylita – logodnica lui Nan Balat –, dar toți cei trei frați în viață ai lui Shallan se aflau în încăperea din Jah Keved, participând la discuție.

„Presupun că și-l scoate când face baie”, scrisse Shallan. „Odată ce va avea mai multă încredere în mine, s-ar putea să se folosească de serviciile mele ca băieșită. Atunci s-ar putea ivi ocazia.”

„Planul e bun”, scrisse trestia. „Nan Balat vrea să sublinieze că ne pare foarte rău fiindcă te punem să faci asta. Trebuie să-ți fie greu să stai atât de mult timp departe de casă.”

Greu? Shallaan prinse distrestia în mână și ezită.

Da, era greu. Greu să nu se îndrăgostească de libertate, greu să nu se lase prea absorbită de studiile ei. De când o convinsese pe Jasnah s-o primească drept pupilă nu trecuseră decât două luni, dar deja se simțea pe jumătate mai puțin timidă și de două ori mai încrezătoare în sine.

Dar cel mai greu era să știe că totul urma să se încheie în curând. Studiile în Kharbranth erau, fără îndoială, cel mai frumos lucru care i se întâmplase vreodată.

„O să mă descurc”, scrisese. „Voi sunteți cei care au o viață grea, pentru că vă ocupați de interesele familiei acasă. Cum o duceți?”

Răspunsul le luă celorlalți ceva timp. „Prost”, răspunse într-un târziu Eylita. „Datoriile tatălui tău au ajuns la scadență și Wikim abia mai reușește să abată atenția creditorilor. Înaltul prinț e bolnav și toată lumea vrea să știe pe ce poziție se află casa noastră în privința succesiunii. Ultima carieră de marmură e aproape secătuită. Dacă se află că nu mai avem resurse, lucrurile vor lua o întorsătură urâtă pentru noi.”

Shallaan se strâmbă.

„Cât timp mai am?”

„Câteva luni, în cel mai bun caz”, îi răspunse Nan Balat, prin logodnica lui. „Deprinde cât mai trăiește înaltul prinț și dacă își dă seama toată lumea de ce ne vinde Asha Jushu bunurile.”

Jushu era cel mai tânăr dintre frați, născut cu puțin înaintea lui Shallaan. Vechiul lui obicei de a se ține de jocuri de noroc le devenea cu adevărat util. Tânărul fura de ani de zile de la tatăl lor lucruri pe care le vindea ca să-și acopere pierderile. Pretindea că face în continuare același lucru, dar aducea banii acasă, ca să le fie de ajutor. În ciuda aceluia obicei, era un om bun. Și, ținând seama de toate, nu putea fi învinuit prea mult pentru ceea ce făcea. Niciunul dintre ei nu putea să-l învinuiască.

„Wikim crede că mai poate ține o vreme pe toată lumea la distanță. Dar suntem în pragul disperării. Cu cât te-ntorci mai repede cu Animmodul, cu atât mai bine.”

Shallaan șovăi, apoi scrisese: „Suntem siguri că asta e cea mai bună cale? Poate ar trebui s-o rugăm pur și simplu pe Jasnah să ne ajute.”

„Crezi că ea o să răspundă unei astfel de cereri?” o întrebară frații. „De ce ar ajuta o casă vedenă necunoscută și de loc simpatizată? Și oare ne-ar păstra secretul?”

Probabil că nu. Cu toate că Shallan era din ce în ce mai sigură că reputația lui Jasnah era exagerată, prințesa avea într-adevăr o latură lipsită de milă. N-ar fi lăsat deoparte importantele ei studii ca să ajute familia lui Shallan.

Întinse mâna, pregătindu-se să răspundă, dar trestia reînțepu să scrie. „Shallan”, spunea mesajul. „Sunt Nan Balat; i-am trimis pe ceilalți afară. Acum îți scriem doar eu și Eylita. Trebuie să mai știi ceva. Luesh a murit.”

Ea clipi, surprinsă. Luesh, majordomul tatălui ei, era cel care știuse cum să folosească Animmodul. Se număra printre puținii oameni în care ea și frații ei puteau avea deplină încredere.

„Ce s-a întâmplat?” scrisese ea, după ce schimbă foaia de hârtie.

„A murit în somn și n-avem niciun motiv să bănuim c-ar fi fost ucis. Dar, Shallan, la câteva săptămâni după moartea lui, ne-au vizitat niște oameni care pretindeau că sunt prietenii tatei. Stând de vorbă cu mine, fără martori, au dat de înțeles că știu de Animmodul lui și au sugerat, cu insistență, că trebuie să li-l înapoiez.”

Shallan se încruntă, încă mai ținea Animmodul în punga ferită din mână. „Să-l înapoiezi?” scrisese.

„Noi nu ne-am dat niciodată seama de unde-l avea tata”, îi transmisese Nan Balat. „A fost amestecat în ceva, Shallan. Hărțile alea, ceea ce spunea Luesh, iar acum asta. Continuăm să pretindem că tata e în viață și din când în când primește de la alți ochi-luminoși scrisori care vorbesc, vag, de «planuri». Cred că-avea de gând să folosească o anumită tactică pentru a deveni înalt prinț. Și era sprijinit de niște forțe puternice.”

„Acești oameni, cei care-au venit, sunt foarte periculoși. Genul de oameni pe care nu vrei să-i superi. Și-și vor Animmodul înapoi. Indiferent cine-ar fi, bănuiesc că i l-au dat tatei ca să se poată îmbogăți și să poată face o ofertă pentru succesiune. Ei știu că e mort.

Cred că, dacă nu le înapoiem un Animmod care funcționează, e posibil să ne aflăm, cu toții, în mare pericol. Trebuie să ne aduci fabricul lui Jasnah. O să-l folosim imediat ca să

mai creăm niște cariere de piatră valoroasă și apoi o să-l putem da acelor oameni. Shallan, trebuie să reușești. Eu am fost șovăielnic în privința planului tău, dar toate celelalte posibilități dispar cu mare repeziciune.

Shallan se înfioră. Reciti paragrafele de vreo câteva ori, apoi scrise:

„Dacă Luesh a mort, înseamnă cu nu știm cum să folosim un Animmod. Asta e o problemă.”

„Știu”, spuse mesajul trimis de Nan Balat. „Vezi dacă poți afla cum se întrebuintează. E periculos, Shallan. Știu că e. Îmi pare rău.”

Ea trase aerul adânc în piept.

„Trebuie s-o facem”, scrise.

„Uite”, îi transmise Nan Balat. „Vreau să-ți arăt ceva. Ai văzut vreodată simbolul ăsta?”

Urmă o schiță stângace. Eylita nu era cine știe ce artistă. Din fericire, desenul era simplu – trei romburi, unite într-un model straniu.

„Nu, niciodată”, scrise Shallan. „De ce?”

„Luesh purta un pandantiv cu simbolul ăsta”, răspunse Nan Balat. L-am găsit asupra cadavrului său. Iar unul dintre bărbații veniți în căutarea Animmodului avea același model tatuat pe mână, chiar sub degetul mare.”

„Ciudat”, scrise Shallan. „Așadar Luesh...”

„Da”, veni răspunsul lui Nan Balat. „În ciuda spuselor sale, cred că el trebuie să fi fost cel care i-a adus tatei Animmodul. Era amestecat în asta, poate ca om de legătură între tata și cei care-l sprijineau. Am încercat să le sugerez că ar putea să mă sprijine pe mine în locul lui, dar s-au mulțumit să râdă. N-au stat mult și nici n-au spus o dată exactă până la care trebuie înapoiat Animmodul. Mă-ndoiesc că vor fi satisfăcuți dacă vor primi unul stricat.”

Shallan își strânse buzele.

„Balat, te-ai gândit că am putea isca un război? Dacă se află c-am furat un Animmod alethi...”

„Nu, n-ar fi război”, răspunse Nan Balat. „Regele Hanavandar ne-ar preda pur și simplu alethilor. Care ne-ar executa pentru furt.”

„Extraordinar de liniștitor, Balat”, scrise ea. „Îți mulțumesc atât de mult.”

„Cu plăcere. Să sperăm că Jasnah n-o să-și dea seama că i-ai luat Animmodul. Va presupune, probabil, că i s-a stricat, dintr-un motiv oarecare.”

Shallan oftă.

„Poate”, scrisese ea.

„Fii prudentă.”

„Și tu.”

Și cu asta încheiară. Ea puse distrestia alături, apoi citi toată conversația și o memoră. Pe urmă mototoli hârtiile și plecă în salonul apartamentului lui Jasnah. Prințesa nu era acolo – își întrerupea rareori de studiile așa că Shallan arse în-tregul schimb de replici în cămin.

Rămase neclintită o vreme, cu ochii la foc. Era îngrijorată. Nan Balat știa să se descurce, dar purtau cu toții cicatricile vieții pe care o duseseră. Eylita era singura condeieră în care puteau avea încredere și... ei bine, era incredibil de frumoasă, dar nu foarte deșteaptă.

Shallan părăsi încâperea cu un oftat și se întoarse la studiile ei. Aveau s-o ajute să-și scoată din minte propriile necazuri și, în plus, Jasnah se enerva dac-o vedea pierzând vremea prea mult.

Cinci ore mai târziu, Shallan se întrebă de ce fusese atât de nerăbdătoare.

Îi plăcea *cu adevărat* că avea ocazia să învețe. Dar, în ultima vreme, Jasnah o pusese să studieze istoria monarhiei alethi. Nu era cel mai interesant subiect cu putință. Se plictisea fiindcă era silită să citească mai multe cărți pline de opinii pe care ea le găsea ridicole.

Stătea în separeul lui Jasnah din Văl. Peretele imens cu lumini, separeuri și cercetători misterioși n-o mai copleșea. Locul începuse să i se pară confortabil și familiar. Pe moment era singură.

Se frecă la ochi cu mâna liberă, apoi închise cartea.

— Ajung să detest de-a binelea monarhia alethi, murmură ea.

— Chiar așa? întrebă o voce din spate.

Jasnah trecu pe lângă ea, îmbrăcată într-o rochie lucioasă de culoare mov, urmată de un hamal parsh cu un teanc de cărți.

— O să-ncerc să n-o iau personal. Shallan tresări, apoi roși puternic.

— Nu mă refeream la individualități, Luminată Jasnah. Vorbeam despre întreaga categorie.

Jasnah se așează cu grație pe scaunul ei. Se uită la Shallan ridicând o sprânceană, apoi îi făcu semn parshului să-și lase povara jos.

Shallan continua s-o considere o enigmă. Uneori părea o erudită severă, sâcâită de întreruperile ei. Alteori, în spatele fațadei serioase părea să se ascundă o umbră de umor sardonice. Oricum ar fi fost, Shallan descoperea cu uimire că în apropierea prințesei se simțea în largul ei. Jasnah o încuraja să spună tot ce-i trecea prin minte, iar ea o făcea cu încântare.

— Judecând după răbufnirea ta, deduc că subiectul te obosește, spuse Jasnah, aranjându-și cărțile după plecarea parshului. Ai spus că ești dornică să devii erudită. Ei bine, trebuie să-nveți ce *este* erudiția.

— Citind argumentații după argumentații, toate scrise de oameni care refuză să accepte orice alt punct de vedere?

— Sunt siguri pe ei înșiși.

— Nu sunt expertă în privința siguranței de sine, Luminăția Ta, spuse Shallan, ridicând o carte și inspectând-o cu priviri critice. Dar îmi imaginez că sunt în stare s-o recunosc când o am înaintea ochilor. Și nu cred că este un termen potrivit pentru cărți cum e cea scrisă de Mederia. Mie mi se par mai degrabă pline de aroganță decât de încredere în sine, adăugă oftând și lăsând volumul jos. Ca să fiu sinceră, am impresia că „aroganță” nu e cuvântul cel mai bine ales. Nu oferă cea mai bună caracterizare.

— Și-atunci care *ar fi* cuvântul cel mai inspirat?

— Nu știu. Poate „eroganță”.

Jasnah își ridică o sprânceană cu un aer sceptic.

— Înseamnă să fii de două ori mai sigur decât cineva care e numai „aroganț” – continuă Shallan –, când cunoști doar o zecime din faptele necesare.

Cuvintele ei aduseră pe buzele lui Jasnah o umbră de zâmbet.

— Te revolți împotriva a ceea ce se numește Mișcarea Siguranței de Sine, Shallan. *Erorganță* e o tehnică literară. Eruditele își susțin cauza exagerând în mod intenționat.

— Mișcarea Siguranței de Sine? întrebă Shallan, ridicând una dintre cărțile sale. Cred că m-aș ralia la această mișcare.

— A, da?

— E o poziție din care e mult mai ușor să-nfigi cuțitul între umeri.

La asta nu i se răspunse decât cu o ridicare din sprâncene. Așa că adăugă, vorbind cu mai multă seriozitate:

— Cred că sunt în stare să înțeleg această tehnică, Luminăția Ta, dar cărțile despre moartea Regelui Gavilar pe care mi le-ai dat își apără punctele de vedere devenind din ce în ce mai iraționale. Ceea ce a-nceput ca o expunere emfatică pare să fi decăzut, devenind schimb de insulte și ciorovăială.

— Se străduiesc să provoace o discuție. Ai prefera ca eruditele să se ascundă din fata adevărului, ca mulți alții? Ai vrea ca oamenii să fi preferat ignoranța?

— Când am citit aceste cărți, mi s-a părut că erudiția și ignoranța sunt foarte asemănătoare, ripostă Shallan. Ignoranța ar putea consta în ascunderea omului din fața inteligenței, dar erudiția poate părea ignoranță ascunsă în spatele inteligenței.

— Și cum rămâne cu inteligența fără ignoranță? Cu descoperirea adevărului fără ignorarea posibilității de a te înșela?

— O comoară mitologică, Luminăție, foarte asemănătoare cu Săbiile Onoarei și Cristalele din Zori. Merită cu siguranță să fie căutate, dar cu multă prudență.

— Prudență? se miră Jasnah, încruntându-se.

— Îți pot aduce celebritatea, dar, în realitate, *descoperirea* lor ne-ar ucide pe toți. O dovadă că e cu puțință, în același timp, să fii inteligent și să recunoști inteligența celor care nu sunt de aceeași părere cu tine? Ei, așa zice că asta ar submina întreaga lume a erudiției.

— Mergi prea departe, copilă, zise pufnind Jasnah. Îndrăznesc să afirm că, dacă ai lua jumătate din energia pe care o folosești ca să fii spirituală și ai îndrepta-o către munca ta, ai putea ajunge una dintre cele mai mari erudite ale epocii noastre.

— Îmi cer scuze, Luminăție, spuse Shallan. Sunt... ei bine, sunt derutată. Având în vedere golurile din educația mea, presupun că ar fi trebuit să fiu pusă să studiez fapte dintr-un trecut mai îndepărtat, nu doar de acum câțiva ani.

Jasnah deschise una dintre cărțile sale.

— Am descoperit că tinerele de vârsta ta dau dovadă de o oarecare lipsă de apreciere a trecutului îndepărtat. De aceea am ales un domeniu de studiu care e nu doar recent, ci și sen-

zațional, ca să-ți ușurez intrarea în adevărata lume a erudiției. Uciderea unui rege nu prezintă interes pentru tine?

— Ba da, Luminăție, răspunse Shallan. Copiilor le plac lucrurile strălucitoare și zgomotoase.

— Uneori îți iei nasul la purtare.

— Uneori? Adică nu-l port pe față tot timpul? Va trebui să... zise Shallan, dar vocea i se stinse și ea își mușcă buzele, înțelegând că mersese prea departe, îmi cer scuze.

— Nu-ți cere niciodată scuze fiindcă ești inteligentă, Shallan. Creează un precedent dăunător. Oricum, ascuțimea minții trebuie folosită cu băgare de seamă. Tu pari adesea să spui primul lucru inteligent acceptabil care-ți trece prin minte.

— Știu, mărturisi Shallan. E de multă vreme una dintre slăbiciunile mele. Pe care toate guvernantele și profesoarele mele s-au străduit din greu s-o descurajeze.

— Probabil prin pedepse aspre.

— Da. Metoda preferată era să mă pună la colț, cu cărți pe care trebuia să le țin pe cap.

— Ceea ce – spuse Jasnah cu un oftat – te-a deprins, în schimb, să-ți găsești replicile usturătoare *mult* mai repede, fiindcă știai că trebuie să le rostești înainte de a avea timp să te răzgândești și să-ți ții gura.

Shallan își lăsă capul pe umăr.

— Pedepsele n-au fost bune de nimic, continuă Jasnah. În cazul cuiva ca tine, au reprezentat de fapt o încurajare. Un joc. Cât de multe trebuia să spui ca să fii pedepsită? Puteai găsi ceva atât de inteligent încât profesoarelor tale să le scape zeflemeaua? Statul la colț îți oferea mai mult timp în care să-ți pregătești replicile.

— Dar e necuviincios din partea unei femei tinere să vorbească așa cum o fac eu uneori.

— Singurul lucru „necuviincios” e să nu-ți canalizezi inteligența către un scop util. Gândește-te la asta. Te-ai deprins să faci ceva foarte asemănător cu ceea ce te enervează la erudite: recurgi la o ingeniozitate în spatele căreia nu se află gândirea – s-ar putea spune că e vorba de inteligență lipsită de fundamentul unui raționament potrivit în situația dată, zise Jasnah și întoarse o pagină. Erorganță, nu așa i-ai spune?

Shallan roși.

— Îmi place să am pupile inteligente, continuă Jasnah. Îmi oferă mai mult material cu care să lucrez. Ar trebui să te iau cu mine la Curte. Bănuiesc că măcar Cuget te-ar găsi amuzantă – fie și numai din cauză că timiditatea ta aparent înăscută și limba ascuțită sunt o combinație care intrigă într-o atât de mare măsură.

— Da, Luminăție.

— Te rog doar să nu uiți că mintea unei femei e cea mai prețioasă dintre armele sale. Nu trebuie întrebuințată cu stângăcie sau înainte de vreme. Într-un mod foarte asemănător cu implantarea cuțitului între umeri, mai înainte adusă în discuție, eficiența unei ironii inteligente e cu atât mai mare cu cât e aruncată atunci când te aștepți mai puțin.

— Îmi cer scuze, Luminăție.

— N-a fost o dojană, spuse Jasnah. Doar o simplă observație. Le fac în anumite ocazii: „Cărțile astea sunt prăfuite”, „Cerule e senin astăzi”, „Pupila mea e o obrăznicătură cu limba ascuțită”.

Shallan zâmbi.

— Ei, acum spune-mi ce-ai aflat.

Tânăra se strâmbă.

— Nu prea multe, Luminăție. Sau ar trebui să spun că prea multe? Fiecare autoare își are propriile teorii în privința motivelor care i-au îndemnat pe parshendi să-țiucidă tatăl. Unele pretind că trebuie să-i fi insultat la ospățul din noaptea aceea. Altele susțin că toată povestea cu tratatul a fost un vicleșug prin care parshendii să ajungă în apropierea lui. Ceea ce nu prea are sens, fiindcă mai înainte li s-au ivit ocazii mult mai bune.

— Și Asasinul în Alb? întrebă Jasnah.

— O ciudățenie în toată puterea cuvântului, răspunse Shallan. Notele de subsol sunt pline de comentarii despre el. De ce-au angajat parshendii un asasin care nu era de-al lor? S-au temut că ei înșiși nu erau în stare să ducă treaba la bun sfârșit? Și poate că nu l-au angajat, că totul a fost pus la cale astfel încât să cadă vina asupra lor? Multe autoare cred că e puțin probabil, având în vedere că au revendicat asasinatul.

— Și părerea ta?

— Cred că nu sunt persoana potrivită pentru formularea concluziilor.

— Dacă nu tragi concluzii, care mai e scopul cercetărilor?

— Profesoarele mele mi-au spus că supozițiile pot fi făcute numai când ai o experiență bogată, îi explică Shallan.

— Profesoarele tale erau idioate, zise Jasnah pufnind. Imaturitatea tinerilor e unul dintre cei mai puternici catalizatori ai schimbărilor din cosmos, Shallan. Îți dai seama că Făuritorul Soarelui n-avea decât șaptesprezece ani când a făcut prima cucerire? Iar Gavarah încă nu-și trăise a douăzecea Lăcrimare când a propus teoria celor trei tărâmurii.

— Dar pentru fiecare Făuritor al Soarelui sau Gavarah nu există câte trei sute de Gregorhs?

Gregorhs fusese un rege tânăr, notoriu fiindcă începuse un război lipsit de sens împotriva aliaților tatălui său.

— Din fericire, n-a existat decât *un singur* Gregorhs, spuse Jasnah cu o strâmbătură. Punctul tău de vedere e corect. De aici se deduce scopul educației. Tinerețea înseamnă acțiune. Erudiția înseamnă acțiune *pe baza informațiilor*.

— Sau ședere într-un separeu, citind despre o crimă săvârșită cu șase ani în urmă.

— Nu ți-aș fi cerut să faci acest studiu dacă n-ar fi existat un scop, zise Jasnah, deschizând o altă carte de-a ei. Prea multe erudite nu văd în cercetare altceva decât o acțiune cerebrală. Dacă nu folosim la nimic cunoștințele dobândite, atunci ne irosim studiul. Cărțile pot păstra informații mai bine decât noi înșine – dar nu le pot *interpreta*. Așa că dacă nu tragi concluzii după ce citești, atunci e la fel de bine să lași informațiile la locul lor, în text.

Shallan se lăsă pe spătarul scaunului, gânditoare. Când lucrurile îi erau prezentate astfel, își dorea să se-ntoarcă la studiu. Ce anume voia Jasnah să facă ea cu informațiile? Simți din nou împunsătura vinovăției. Jasnah se străduia din greu s-o instruiască, deschizându-i calea erudiției, iar ea avea s-o răsplătească furându-i cel mai prețios dintre bunuri și lăsându-i un înlocuitor stricat. Gândul o îngreșoșa.

Se așteptase ca studiul sub îndrumarea lui Jasnah să însemne memorarea unor texte și alte activități absurde, însoțite de pedepse aspre pentru insuficiența ei inteligență. Așa o instruiseră toate profesoarele de până atunci. Însă Jasnah era altfel. Îi dădea un subiect de studiu și libertatea de a se ocupa de el după bunul plac. O încuraja și îi oferea ipoteze,

dar aproape toate conversațiile lor se învârteau în jurul unor aspecte precum adevărata natură a erudiției, scopul învățăturii, frumusețea cunoașterii și a utilizării ei.

Lui Jasnah Kholin îi plăcea cu adevărat să-nvețe și voia să le placă și altora. Dincolo de privirea ei aspră, de ochii pătrunzători și buzele pe care apărea rareori câte un zâmbet, Jasnah Kholin credea cu adevărat în ceea ce făcea. Indiferent ce-ar fi făcut.

Shallan își ridică una dintre cărți și, la adăpostul ei, aruncă o privire spre cotoarele volumelor din ultimul teanc studiat de Jasnah.

Alte istorisiri despre Epocile Heraldice. Legende, comentarii, cărți ale unor autoare renumite pentru speculațiile lor nebunești. Cea pe care o citea în momentul acela se numea *Umbre rămase în amintiri*. Shallan memoră titlul. Voia să încerce să găsească un exemplar și să-l răsfoiască.

Ce urmărea Jasnah? Ce secrete spera să smulgă din tomurile acelea, în marea lor majoritate copii vechi de secole ale altor copii? Deși Shallan descoperise câteva secrete legate de Animmod, natura cercetărilor lui Jasnah – motivul pentru care venise la Kharbranth – rămânea ascuns. Și, în același timp, înnebunitor și tentant. Prințesei îi plăcea să vorbească despre marile femei din trecut, care nu se mulțumiseră doar să consemneze istoria, ci o și influențaseră. Indiferent ce ar fi studiat, simțea că era important. Că ar fi putut schimba lumea.

„Nu trebuie să te lași atrasă în asta”, își spusese Shallan, întorcându-se la cartea și la notițele ei. „Scopul tău nu e să schimbi lumea. Tu nu vrei decât să-ți aperi frații și casa.”

Cu toate astea, trebuia să facă din ucenicia ei un spectacol convingător. Fapt care îi oferi un motiv să se cufunde în studiu pentru două ore, până o întrerupse zgomotul unor pași pe coridor. Se părea că veneau servitorii cu masa de prânz. Jasnah și Shallan mâncau adesea în balconul lor.

Stomacul îi chiorăi când simți mirosul mâncării, și lăsă cartea deoparte cu încântare. De obicei desena în timpul mesei, o activitate pe care Jasnah o încuraja – cu toate că îi displăceau artele vizuale. Spunea că bărbații de obârșie înaltă găseau adesea „ademenitoare” înclinația unei femei către desen și pictură, așa că Shallan trebuia să-și păstreze îndemânarea, fie și numai pentru a atrage pețitori.

Shallan nu știa dacă trebuia sau nu să vadă în cuvintele ei o insultă. Și ce spuneau aceste cuvinte despre intenția lui Jasnah de a se mărita ea însăși, când niciodată nu se deranja să se ocupe de cele mai potrivite arte pentru o femeie, precum muzica și desenul?

— Maiestate, spuse Jasnah, ridicându-se cu o mișcare lină. Shallan tresări și se grăbi să se uite peste umăr. Bătrânul rege din Kharbranth stătea pe coridor, în magnifica sa robă portocalie cu alb, având broderii lucrate cu migală. Shallan se ridică în picioare cu mare iuțeală.

— Luminată Jasnah, spuse regele. V-am întrerupt?

— Vizita Maiestății Voastre nu reprezintă niciodată o întrerupere, răspuse Jasnah; probabil că era tot atât de surprinsă ca Shallan, dar nu-și trăda nicio clipă stânjeneala și neliniștea. Ne pregăteam oricum să ne așezăm la masa de prânz.

— Știu, Luminăția Ta, spuse Taravangian. Sper că nu vă deranjează dacă mă alătur și eu.

Un grup de servitori începu s-aducă mâncarea și o masă.

— Nicidecum, spuse Jasnah.

Slujitorii se grăbiră să aranjeze totul, punând două fețe de masă pe aceeași tăblie, pentru a-i separa pe mesenii de sexe diferite în timpul prânzului. Fixară cele două semiluni de pânză – roșie pentru rege, albastră pentru cele două femei – cu greutatea așezate în centru. Urmară farfuriile cu mâncare, acoperite: o tocană de legume dulci, rece și cu sos limpede, pentru femei, și o supă cu miros puternic de mirodenii pentru rege; kharbranthienii preferau supele la masa de prânz.

Shallan văzu, cu surprindere, că pregăteau un loc și pentru ea. Tatăl ei nu mâncase niciodată la aceeași masă cu copiii – până și ea, preferata lui, era exilată la o alta. Când Jasnah se așeză, ea îi urmă exemplul. Stomacul îi chiorăi iarăși și regele le făcu semn să-nceapă. Comparete cu grația lui Jasnah, mișcărilor lui păreau greoaie.

Peste câteva clipe, Shallan mânca mulțumită – cu eleganță, așa cum se cuvinea s-o facă femeile, cu mâna interzisă în poală și folosindu-se de cea liberă și de o țepușă ca să străpungă bucăți de legume și de fructe. Regele își sorbea supa, dar nu atât de zgomotos ca mulți alți bărbați. De ce binevoise să le viziteze? O invitație oficială la cină n-ar fi fost mai po-

trivită? Firește, aflase că Taravangian nu era renumit pentru cunoașterea și respectarea protocolului. Era un rege care se bucura de popularitate, iubit de ochi-întunecați pentru că le construia spitale, însă ochi-luminoșii nu-l considerau prea sclipitor.

Nu era un idiot. Din nefericire, când trebuia să faci față politicii ochi-luminoșilor, o inteligență care nu depășea media era un dezavantaj. În timp ce mâncau, tăcerea se prelungea, devenind stânjenitoare. Regele păru de mai multe ori pe punctul de a spune ceva, pentru a se întoarce apoi la supa lui. Părea intimidat de Jasnah.

— Ce face nepoata Maiestății Voastre? întrebă aceasta, în cele din urmă. Își revine fără probleme?

— Fără nicio problemă, mulțumesc, răspunse Taravangian, părând ușurat fiindcă începuseră o conversație. Deși acum ocolește coridoarele mai înguste din Conclav. Țin să vă mulțumesc pentru ajutor.

— Când poți să fii de ajutor, te simți întotdeauna împlinit, Maiestate.

— Dacă-mi îngăduiți s-o spun, ardenții nu sunt prea mulțumiți de ceea ce faceți, zise Taravangian. Îmi dau seama că e un subiect cu adevărat delicat. Poarte că n-ar fi trebuit s-aduc vorba, dar...

— Nu vă sfiți să-l aduceți discuție, spuse Jasnah, mâncând un mic lurnip verde, înfipt în țepușa ei. Nu mă rușinez de alegerile făcute.

— Atunci veți ierta curiozitatea unui bătrân?

— Iert întotdeauna curiozitatea, Maiestate, răspunse Jasnah. Mi se pare una dintre cele mai autentice trăiri.

— Atunci, spuneți-mi, unde l-ați găsit? întrebă Taravangian, arătând cu capul către Animmodul purtat de Jasnah sub o mănușă neagră. Și cum îl feriți de devoțiuni?

— Unii ar putea considera aceste întrebări periculoase, Maiestate.

— Mi-am câștigat deja câțiva noi dușmani când v-am primit cu brațele deschise.

— O să fiți iertat, spuse Jasnah. Depinde ce devoțiune v-ați ales.

— Să fiu iertat? Eu?

Bărbatul în vârstă păru să găsească ideea amuzantă și, pentru o clipă, Shallan crezu că deslușea în expresia feței lui un regret profund.

— Puțin probabil, adăugă el. Dar asta e cu totul altceva. Vă rog. Nu renunț la întrebările mele.

— Iar eu nu renunț la stilul meu evaziv, Maiestate, îmi pare rău. Vă iert curiozitatea, dar nu vi-o pot răsplăti. Aceste secrete sunt numai ale mele.

— Firește, firește, zise regele și se lăsă pe spătarul scaunului, părând stânjenit. Acum presupuneți, probabil, că am adus acest prânz numai ca să vă iau prin surprindere și să vă pun întrebări despre fabrial.

— Așadar ați mai avut și un alt scop?

— Păi, vedeți, am auzit cele mai minunate lucruri despre talentul artistic al pupilei voastre. M-am gândit că, poate...

Îi zâmbi lui Shallan.

— Firește, Maiestate, răspunse ea. Aș fi încântată să vă desenez.

Regele radia de încântare când tânăra se ridică, lăsându-și mâncarea pe jumătate terminată, și-și adună lucrurile. Se uită la Jasnah, dar chipul femeii mai vârstnice era impenetrabil.

— Preferăți un portret simplu, pe un fundal alb? Sau ați vrea o perspectivă mai amplă, care să cuprindă și decorul din jur?

— Shallan, spuse apăsător Jasnah, oare n-ar fi bine să aștepți până ce terminăm de mâncat?

Ea roși, simțindu-se ca o proastă fiindcă se entuziasmase astfel.

— Nu, nu, interveni regele. Eu am terminat. Un desen mai cuprinzător ar fi perfect, copilă. Cum vrei să stau?

Își îndepărtă scaunul de masă, pozând apoi și zâmbind cu aerul unui bunic.

Ea clipi, întipărindu-și imaginea în minte.

— Așa e perfect, Maiestate. Puteți continua masa.

— Nu e nevoie să stau nemișcat? Am mai pozat pentru portrete.

— E în ordine așa, îl asigură Shallan, așezându-se.

— Foarte bine, spuse regele, revenind lângă masă. Îmi cer scuze fiindcă te pun să mă folosești tocmai pe mine drept subiect al lucrării tale. Sunt sigur că fața mea e cea mai inexpressivă dintre toate cele pe care le-ai desenat vreodată.

— Nicidecum, spuse Shallan. Un chip ca al Maiestății Voastre este exact ceea ce-i trebuie unei pictorițe.

— Serios?

— Da, pentru că...

Shallan se întrerupse. Fusese cât pe-aci să trântescă o glumă usturătoare: „Da, pentru că pielea seamănă destul de bine a pergament ca să fie o pânză ideală...”

— ... aveți acest nas frumos, precum și înțelepciunea care vi se citește în cutele frunții. Desenul în cărbune le poate scoate foarte bine în evidență.

— O, minunat. Atunci începe. Deși nu-mi dau seama cum o să lucrezi fără să-ți *pozez*.

— Luminata Shallan are câteva talente fără pereche, spuse Jasnah.

Tânăra începu să deseneze.

— Cred că așa trebuie să fie, spuse regele. Am văzut desenele făcute de ea pentru Varas.

— Varas? întrebă Jasnah.

— Custodele-șef al colecțiilor din Palanaeum, o lămură regele. Un văr îndepărtat de-al meu. Spune că tot personalul e pe deplin cucerit de tânăra voastră pupilă. Cum ați găsit-o?

— Pe neașteptate – răspuse Jasnah – și având mare nevoie de educație.

Regele își lăsă capul pe-o parte.

— Pentru talentul ei artistic nu-mi pot asuma merite, continuă Jasnah. Îl avea deja.

— A, deci o binecuvântare a Atotputernicului.

— Ați putea spune și așa.

— Dar voi n-ați face-o, nu? Taravangian chicoti stângaci.

Shallan desena repede, conturându-i forma capului. El șovăi, stânjenit.

— Vă este greu, Jasnah? Adică, e dureros?

— Ateismul nu e o boală, Maiestate, răspuse ea sec. Nu e ca și cum m-aș fi trezit cu o spuzeală pe picior.

— Sigur că nu, sigur că nu. Dar... ăă, nu e dificil când n-ai nimic în care să crezi?

Shallan se aplecă în față, continuând să deseneze, dar urmărind conversația cu atenție. Ea își închipuise că instruirea sub îndrumarea unei eretice avea să fie ceva mai incitantă. Ea și Kabsal – ardentul plin de haz pe care-l cunoscuse în prima

ei zi în Kharbranth – discutaseră deja de mai multe ori despre credința lui Jasnah. Însă subiectul nu era abordat aproape niciodată în prezența prințesei. Iar atunci când se întâmpla totuși, ea schimba vorba.

Dar în ziua aceea nu o făcu. Poate că simțise sinceritatea întrebării puse de rege.

— N-aș spune că n-am în ce să cred, Maiestate. De fapt, am multe. Cred în fratele și în unchiul meu, în propriile deprinderi, în lucrurile pe care le-am învățat de la părinții mei.

— Dar ceea ce este bine și ceea ce este rău – acestea... Ei, pe acestea le-ați respins.

— Nu accept învățăturile devoțiunilor, însă aceasta nu înseamnă că pur și simplu resping credința în bine și rău.

— Dar Atotputernicul hotărăște ce e bine!

— E nevoie să existe cineva, o *creatură* nevăzută, care să declare că un anumit lucru e bun pentru ca el să fie într-adevăr bun? Cred că etica mea – care nu dă socoteală decât în fața inimii mele – e mai puțin îndoielnică și mai apropiată de adevăr decât a acelor care fac binele doar de teama unei pedepse.

— Dar aceasta este esența legii, spuse regele, părând derutat. Dacă nu există pedeapsă, nu poate fi decât haos.

— Da, dacă n-ar exista legea, unii ar face tot ce le-ar trece prin cap, zise Jasnah. Dar nu e extraordinar faptul că, deși există șansa unui câștig personal pe cheltuiala altora, atât de mulți oameni aleg să facă mereu ceea ce e corect?

— Fiindcă se tem de Atotputernic.

— Nu, îl contrazise Jasnah. Cred că în noi există ceva în-născut care pricepe că a alege ce e mai bine pentru societate e de obicei și spre binele fiecărui individ. Omenirea e nobilă dacă îi oferim șansa de a fi nobilă. Această noblețe există independent de poruncile oricărui zeu.

— Eu pur și simplu nu înțeleg cum poate exista *ceva* în afara poruncilor Zeului, spuse regele și clătină din cap, năucit. Luminată Jasnah, nu vreau să vă contrazic, dar faptul că toate lucrurile există datorită Lui nu reprezintă de fapt însăși definiția Atotputernicului?

— Unu plus unu fac doi, nu?

— Păi, da.

— Nu e nevoie de porunca niciunui zeu pentru ca acesta să fie un adevăr, continuă Jasnah. Prin urmare, n-am putea

spune că matematica există în afara Atotputernicului, independent de el?

— Poate.

— Ei, zise Jasnah, eu susțin, pur și simplu, că și etica și voia omului există independent de el.

— Dacă susțineți asta, zise chicotind regele, atunci înlăturați toate scopurile existenței Atotputernicului!

— Întocmai.

În balcon se lăsă tăcerea. Lămpile cu sfere ale prințesei aruncau asupra lor o lumină albă, rece, uniformă. Trecu o clipă stânjenitoare, în care nu se auzi decât cărbunele lui Shalan scrijelind pe hârtie. Ea desena cu mișcări iuți, hârșăite, tulburată de spusele lui Jasnah. O făceau să se simtă goală pe dinăuntru. În parte pentru că regele, în ciuda bunăvoinței lui, nu se pricepea să aducă argumente. Era un bătrân adorabil, dar nu-i putea face față lui Jasnah într-o conversație.

— Ei, spuse el, trebuie să recunosc că vă susțineți foarte bine punctele de vedere. Totuși, nu le pot accepta.

— N-am intenția să vă convertesc, Maiestate, răspunse Jasnah. Mă mulțumesc să-mi păstrez convingerile pentru mine, un lucru care pare dificil pentru cea mai mare parte a confrăților mei din devoțiuni. Shalan, încă n-ai terminat?

— E aproape gata, Luminăție.

— Dar n-au trecut decât vreo câteva minute! exclamă regele.

— Talentul ei e remarcabil, Maiestate, răspunse Jasnah.

După cum cred că am mai spus.

Shalan se lăsă pe spătarul scaunului, cercetându-și lucrarea. Fusese atât de concentrată asupra conversației, încât, încrezătoare în propriile instincte, își lăsase pur și simplu mâna să deseneze. Desenul îl înfățișa pe rege așezat pe scaunul său, cu o figură înțeleaptă, având în spate pereții balconului în formă de turlă. Ușa acestuia se afla în dreapta lui Taravangian. Da, era un portret reușit. Nu cel mai bun pe care-l făcuse vreodată, dar...

Încremeni, cu răsuflarea tăiată, cu inima tremurându-i în piept. Desenase *ceva* în cadrul ușii, în spatele regelui. Două creaturi înalte și suple, cu mantii despicate în față și atârând prea țepene în părți, ca și cum ar fi fost de sticlă. Deasupra gulerelor înalte și tari, acolo unde ar fi trebuit să se afle ca-

petele, aveau câte un mare simbol plutitor, o imagine contorsionată, plină de unghiuri și de forme geometrice imposibile.

Rămase nemișcată, năucită. De ce desenase așa ceva? Ce o împinsese să...

Își înalță brusc capul. Coridorul era pustiu. Creaturile nu făceau parte din Amintirea pe care-o păstrase. Mâna ei desenase pur și simplu din proprie voință.

— Shallan? spuse Jasnah.

Din reflex, tânăra lăsă cărbunele să-i scape și mototoli foaia în mâna liberă.

— Îmi cer scuze, Luminăție. Am dat prea multă atenție conversației. Am desenat cu neglijență.

— Ei, dar am putea cu siguranță să *vedem* desenul, copilă, spuse regele ridicându-se.

Ea strânse hârtia mai tare.

— Vă rog, nu!

— Uneori are temperament de artistă, Maiestate, zise oftând Jasnah. Nu se poate scoate nimic de la ea.

— O să fac altul, Maiestate, spuse Shallan. Îmi pare atât de rău! Regele își frecă barba rară.

— Da, păi trebuia să fie un dar pentru nepoata mea...

— Până la sfârșitul zilei, făgădui Shallan.

— Ar fi minunat. Ești sigură că nu e nevoie să-ți pozez?

— Nu, nu e necesar, Maiestate, răspunse Shallan.

Pulsul îi zvâcnea nebunește și nu-și putea scoate din min-te cele două chipuri diforme, așa că-și întipări o altă Amintire a regelui. O putea folosi ca să facă un tablou mai potrivit.

— Bine, zise regele. Cred că trebuie să plec. Vreau să trec pe la unul dintre spitale și să vizitez bolnavii. Poți trimite desenul în apartamentul meu, dar nu te grăbi. Serios, totul e în ordine.

Shallan făcu o reverență, încă ținând la piept hârtia mototolită. Regele se retrase împreună cu slujitorii lui și mai mulți parshi intrară ca să ia masa.

— Din câte știu eu, n-ai mai făcut niciodată o greșală într-un desen, spuse Jasnah, așezându-se din nou la masa de lucru. Cel puțin nu una atât de groaznică încât să distrugi hârtia.

Shallan roși.

— Presupun că i se poate întâmpla până și unei maestre. Haide, folosește următoarea oră ca să-i faci Maiestății Sale un portret mai bun.

Shallan se uită în jos, la desenul distrus. Creaturile erau plăsmuiri, opera minții ei lăsate să hoinărească în voie. Atât și nimic mai mult. Rodul imaginației. Poate că în subconștientul ei se găsea ceva pe care simțea nevoia să-l exprime, însă ce semnificație puteau avea acele chipuri?

— Am observat că, la vin moment dat, când vorbeai cu regele, ai ezitat, zise Jasnah. Ce n-ai spus?

— Ceva nepotrivit.

— Dar inteligent?

— Inteligența nu mai pare niciodată la fel de impresionantă cât o desprinzi de momentul respectiv, Luminăție. N-a fost decât o idee prostească.

— Și ai înlocuit-o cu un compliment găunos. Cred c-ai înțeles greșit ceea ce m-am străduit să-ți explic, copilă. Nu vreau să păstrezi tăcerea. E bine să dai dovadă de inteligență.

— Dar – obiectă Shallan – dacă aș fi vorbit, l-aș fi insultat pe rege și poate că l-aș fi pus și în încurcătură, făcându-l să se simtă stânjenit. Sunt sigură că știe ce spune lumea despre mintea lui înceată.

— Vorbe lipsite de temei, zise Jasnah, pufnind. Răspândite de idioți. Dar poate că e înțelept să nu vorbești, ținând însă cont de faptul că a-ți canaliza talentele nu e totuna cu a le înăbuși. Aș prefera să te gândești la ceva care-i în același timp inteligent și binevenit.

— Da, Luminăție.

— În plus, adăugă Jasnah, cred că l-ai făcut pe Taravangian să râdă. În ultima vreme pare chinuit de ceva.

— Atunci nu-l găsești plictisitor? întrebă Shallan, curioasă.

Ea însăși nu-l considera pe rege nici plictisitor, nici prost, dar credea că o femeie atât de inteligentă și de instruită ca Jasnah ar fi putut să nu aibă răbdare cu un bărbat ca el.

— Taravangian e un om minunat, răspunse prințesa, și, în ceea ce privește manierele de la curte, valorează cât o sută de experți autoprocamați. Îmi aduce aminte de unchiul meu, Dalinar. Zelos, sincer, interesat de orice.

— Ochi-luminoșii spun că e o fire slabă, zise Shallan. Pentru că e mijlocitor între atât de multe alte capete încoronate, pentru că se ferește de războaie, pentru că n-are o Cristalsabie.

Jasnah nu răspunse, deși părea tulburată.

— Luminăție? insistă Shallan, trecând la locul ei și aranjându-și cărbunii pentru desen.

— În zilele de demult, spuse Jasnah, un bărbat care aducea pacea în regatul lui era considerat un rege de mare valoare. Acum, același bărbat e luat în răs, fiind numit laș, adăugă ea, clătînând din cap. O schimbare petrecută de-a lungul veacurilor. Ar trebui să ne-ngrozească. Am putea trage foloase de pe urma mai multor bărbați ca Taravangian, și am să-ți cer să nu-l mai numești plictisitor niciodată, nici măcar într-o doară.

— Da, Luminăție, zise Shallan, lăsând capul în jos. Crezi într-adevăr tot ceea ce ai spus? Despre Atotputernic?

Jasnah păstră o clipă tăcerea.

— Da. Deși poate că mi-am exagerat convingerile.

— Mișcarea Siguranței de Sine privind teoria retorică?

— Da, răspunse Jasnah. Cred că asta a fost. Azi trebuie să am grijă să nu stau cu spatele spre tine când citesc.

Shallan zâmbi.

— O adevărată erudită nu trebuie să-și închidă mintea în fața niciunui subiect, continuă Jasnah, indiferent cât de sigură pe sine s-ar simți. Simplul fapt că încă n-am găsit un motiv convingător ca să mă alătur unei devoțiuni nu înseamnă că nu voi găsi niciodată unul. Cu toate că mi se întăresc convingerile de fiecare dată când port câte o discuție ca aceea de astăzi.

Shallan își mușcă buza. Jasnah îi remarcă expresia feței.

— Trebuie să-nveți să te controlezi, Shallan. Îți face sentimentele prea evidente.

— Da, Luminăție.

— Ei, spune ce ai de spus.

— Atâta doar că discuția ta cu regele n-a fost pe de-a-ntregul echitabilă.

— A, da?

— Din cauză că el... ei, știi. Din cauza capacității lui limitate. S-a descurcat uimitor de bine, dar n-a adus argumentele pe care le-ar fi putut găsi cineva cu mai multă experiență în domeniul teologiei vorine.

— Și cu ce argumente ar fi putut veni o asemenea persoană?

— Păi nici eu nu sunt foarte bine instruită în domeniul ăsta. Dar cred că ai ignorat – sau cel puțin ai bagatelizat – o parte importantă a dezbaterii.

— Și anume?

Shallan își atinse pieptul cu palma.

— Inimile noastre, Luminăție. Eu cred pentru că simt ceva, o apropiere de Atotputernic, o pace care coboară asupra mea când îmi trăiesc credința.

— Minte e în stare să imagineze răspunsurile emoționale dorite.

— Dar n-ai spus chiar tu că modul în care acționăm – ceea ce simțim despre bine și rău – e o însușire definitorie a umanității noastre? Ți-ai folosit etica înnăscută ca să-ți dovedești adevărul propriului punct de vedere. Prin urmare, cum poți acum să scoți din discuție sentimentele mele?

— Să le scot din discuție? Nu. Să le privesc cu scepticism? Poate. Sentimentele tale, Shallan – oricât de puternice –, sunt ale tale. Nu ale mele. Iar ceea ce simt eu este că a-mi petrece viața străduindu-mă să câștig favorurile unei ființe nevăzute, necunoscute și imposibil de cunoscut, care mă privește din cer, reprezintă un exercițiu de o deplină inutilitate, zise ea îndreptându-și condeiul către tânăra sa pupilă. Dar stilul tău retoric se îmbunătățește. O să scoatem totuși o erudită din tine.

Shallan zâmbi, inundată de un val de plăcere. O laudă primită de la Jasnah era mai prețioasă ca un broam de smarald.

„Dar... n-o să devin o erudită. O să fur Animmodul și-o să plec.” Nu-i plăcea să se gândească la asta. Era ceva peste care trebuia să treacă; avea tendința să evite orice gând care-o făcea să nu se simtă în largul ei.

— Acum grăbește-te să faci desenul regelui, o îndemnă Jasnah, luând o carte. După ce-l termini te mai așteaptă încă mult de lucru, în adevăratul sens al cuvântului.

— Da, Luminăție, spuse ea.

Dar, pentru prima oară în viața ei, desenul i se păru greu de făcut, fiind prea preocupată ca să se poată concentra.

30 • ÎNTUNERICUL NEVĂZUT

„Erau dintr-odată primejdioși. Ca o zi senină cuprinsă brusc de furtună.”

Acest fragment este obârșia unui proverb thaylen, ulterior modificat atribuindu-i-se o origine mai banală. Cred că e posibil să se refere la Pustiitori. Vezi împăratul, de Ixsix, capitolul patru.

Kaladin ieși din baraca întunecoasă în lumina limpede a primelor ore ale dimineții. Sfărâmăturile de cuarț din sol scânteiau în fata lui, reflectând razele soarelui, de parcă pământul ar fi scăpărat și s-ar fi aprins, gata să răbufnească din interior.

Îl urma un grup de douăzeci și nouă de oameni. Sclavi. Hoți. Dezertori. Străini. Până și câțiva bărbați al căror singur păcat fusese sărăcia. Cei care li se adăugaseră echipelor de podari din disperare. Plata era mai bună decât nimic și li se promisese avansarea dacă supraviețuiau unui număr de o sută de podalergări. Asta însemna primirea unui post de străjer – ceea ce, în mintea unui om sărman, era totuna cu o viață de lux. Să fii plătit ca să stai toată ziua, uitându-te în dreapta și-n stânga? Ce soi de nebunie mai era și asta? Părea aproape ca și cum ai fi fost bogat.

Nu înțelegeau. Nimeni nu supraviețuia unui număr de o sută de podalergări. Kaladin avusese parte de douăzeci și patru și era deja unul dintre cei mai experimentați podari în viață.

Podul Patru îl urma. Ultimul dintre cei care i se împotriviseră – un bărbat pe nume Bisig – se dăduse bătut cu o zi în urmă. Kaladin prefera să-și spună că râsetele, mâncarea și omenia avuseseră, în cele din urmă, câștig de cauză. În reali-

tate, fusese probabil vorba de câteva priviri încruntate și amenințări șoptite din partea lui Pietroi și a lui Teft.

Kaladin închidea ochii la așa ceva. În final, loialitatea oamenilor avea să-i fie necesară, dar pe moment se mulțumea cu supunerea lor.

Sub îndrumarea lui, făcură exercițiile fizice de dimineață pe care le învățase în prima zi de armată. Extensii urmate de sărituri. Dulgheri în haine de lucru cafenii, cu bonete de aceeași culoare sau verzi, treceau pe lângă ei în drum spre lemnărie, clătînând amuzați din cap. Soldații de pe culmea scundă de deasupra, aflată acolo unde începea tabăra propriu-zisă, se uitau în jos și râdeau.

Gaz îi urmărea de lângă cea mai apropiată baracă, cu brațele încrucișate și cu nemulțumirea citindu-i-se în singurul său ochi.

Kaladin își șterse fruntea. Preț de-o clipă care părea să nu se mai sfârșească îl privi pe Gaz drept în ochi, apoi se întoar-se din nou spre oamenii săi. Încă mai aveau timp să exerseze cărând podul înainte de micul dejun.

Gaz nu se obișnuise nicidecum cu un singur ochi. Era *posibil* să te obișnuiești cu așa ceva? Ar fi preferat să-și fi pierdut mai degrabă o mână sau un picior decât ochiul. Avea mereu senzația că în întuneric se ascundea *ceva* pe care alții îl puteau zări și el nu. Ce pâdea acolo? Spreni care aveau să-i soarbă sufletul din trup? Așa cum un șobolan putea goli un întreg burduf de vin rozându-i colțul?

Camarazii lui spuneau că era norocos.

— Lovitura ți-ar fi putut lua viața.

Ei bine, măcar n-ar mai fi fost nevoit să-și ducă traiul în acel întuneric. Unul din ochii lui era întotdeauna închis. Îl închidea pe celălalt și gata, îl înghițea bezna.

Se uită în stânga, iar întunericul fugi într-o parte. Înalt și zvelt, Lamaril stătea sprijinit de un stâlp. Nu era un bărbat masiv, dar nu era nici slab. Era numai muchii. Barbă dreptunghiulară. Trup dreptunghiular. Tăios. Ca un cuțit.

Îl chemă pe Gaz cu o fluturare de mână, iar el se apropie fără tragere de inimă. Scoase din pungă o sferă și i-o întinse.

O pată străvezie de topaz. Nu-i convenea deloc s-o piardă. Niciodată nu-i convenea să piardă bani.

— Îmi datorezi de două ori pe-atât, remarcă Lamaril ridicând sfera și uitându-se prin ea în timp ce scânteia în bătaia soarelui.

— Ei, asta-i tot ce primești deocamdată. Bucură-te că primești ceva.

— Bucură-te că mi-am ținut gura, spuse celălalt alene, sprijinindu-se din nou de stâlp.

Era stâlpul care marca marginea lemnăriei.

Gaz scrâșni din dinți. Nu-i convenea să plătească, dar ce altceva a fi putut face? „Lua-l-ar furtunile! Lua-l-ar furtunile turbate!”

— S-ar părea că ai o problemă, spuse Lamaril.

În prima clipă, Gaz crezu că vorbea despre datoria pe jumătate neplătită. Bărbatul ochi-luminoși arătă cu capul spre baraca Podului Patru.

Gaz se uită la podari, neliniștit. Tânărul șef de pod strigă un ordin și ceilalți străbătură lemnăria în fugă. Îi deprinsese deja să alerge în același ritm. Acea unică schimbare însemna atât de mult. Îi făcea mai iuți, îi ajuta să gândească precum o echipă.

Oare băiatul ăla fusese într-adevăr instruit ca soldat, așa cum pretinsese cândva? Ce rost avusese să-l irosească, să-l facă podar? Firește, mai era și stigmatul *shash*, aflat pe fruntea lui...

— Nu văd nicio problemă, mârâi Gaz. Sunt rapizi. Asta e bine.

— Sunt insubordonați.

— Execută ordinele.

— Poate pe ale *lui*, zise Lamaril și clătină din cap. Podarii există cu un singur scop, Gaz. Ca să apere viețile unor oameni mai valoroși.

— Serios? Și eu, care credeam că rolul lor e să care poduri.

Lamaril îi aruncă o privire tăioasă.

— Nu-mi pune răbdarea la încercare, Gaz. Și nu-ți uita locul. Ți-ar plăcea să li te alături?

Gaz simți împunsătura fricii. Lamaril era un ochi-luminoși de rang neînsemnat, unul dintre cei fără pământuri. Dar era superiorul lui direct, omul de legătură dintre echipele de po-

dari și acel ochi-luminoși de rang mai înalt care supraveghea lemnăria.

Își lăsă capul în jos.

— Îmi cer scuze, Luminlordul meu.

— Înaltul Prinț Sadeas are un avantaj, spuse Lamaril, sprijinindu-se iarăși de stâlp. Și-l păstrează cerându-ne tuturor să ne dăm silința. Din toate puterile. Fiecare la locul lui, adăugă el, făcând un semn din cap către oamenii Podului Patru. Viteza nu e rea. Nici inițiativa. Dar oamenii cu inițiativă, cum e băiatul ăsta, nu sunt prea des mulțumiți de poziția lor. Echipele de podari își fac treaba așa cum sunt, nu e nevoie de modificări. Schimbarea poate fi neliniștitoare.

Gaz se îndoia că vreunul dintre podari înțelegea cu adevărat ce rol ocupă în planurile lui Sadeas. Dacă ar fi știut de ce erau folosiți cu atâta lipsă de milă – de ce le erau interzise scuturile și armurile – s-ar fi aruncat în hăul dintre platouri. Momeală. Erau momeală. Atrăgeau atenția parshendilor, îi lăsau pe sălbatici să creadă că făceau treabă bună omorând oameni din echipele câtorva poduri. Atâta vreme când găseai alții din belșug, nu conta. Decât pentru cei masacrați.

„Părinte al Furtunii, mă disprețuiesc pentru că iau parte la asta!” Dar se disprețuia de mult. Nu descoperise o noutate.

— O să fac ceva, îi promise lui Lamaril. Un cuțit în noapte. Otravă în mâncare.

Gândul îi răsuci un cuțit în măruntaie. Băiatul îi dădea bani puțini, dar numai așa putea să țină pasul cu plățile către Lamaril.

— Nu! șuieră acesta. Vrei să se vadă c-a reprezentat într-adevăr o amenințare? Soldații vorbesc deja despre el, adăugă Lamaril strâmbându-se. Ultimul lucru de care avem nevoie e un martir, ca punct de plecare pentru o revoltă a podarilor. Nu vreau nimic care să *sugereze* așa ceva; nimic de care ar putea profita dușmanii înaltului nostru prinț.

Se uită la Kaladin, care alerga pe lângă oamenii lui.

— Trebuie să moară pe câmpul de luptă, așa cum merită. Asigură-te c-o să se-ntâmple așa. Și plătește-mi restul datoriei, că altfel o să cari în curând unul dintre podurile astea.

Se îndepărtă, cu mantia verde ca frunzișul pădurii fluturându-i în urmă. De când era soldat, Gaz învățase să se teamă cel mai mult de ochi-luminoșii cu ranguri minore. Îl scârbea apropierea rangului lor de cel al ochi-întunecaților, însă acești

ochi-întunecați erau singurii asupra cărora li se întindea autoritatea. Ceea ce îi făcea periculoși. Să te afli în preajma unui om ca Lamaril era totuna cu a lua cărbuni încinși între degetele goale. N-aveai cum să nu te arzi. Tot ce sperai era c-o să te poți mișca destul de repede ca să te arzi cât mai puțin.

Podul Patru trecu pe lângă el. Cu o lună înainte, Gaz n-ar fi crezut că așa ceva era cu puțință. Un grup de podari făcând *instrucție*? Iar asta nu părea să-l fi costat pe Kaladin mai mult decât niște mâncare și câteva făgăduieli găunoase, care spuneau că avea să-i apere.

N-ar fi trebuit să fie de-ajuns. Viața de podar era lipsită de speranță. Gaz *nu putea* să li se alăture. Pur și simplu nu putea. Înălțimea sa Kaladin trebuia să cadă. Dar, dacă nu mai veneau sferile de la el, Gaz ar fi putut ajunge podar cu tot atâta ușurință, fiindcă n-ar mai fi reușit să-l plătească pe Lamaril. „Furtună a focurilor infernului!” se gândi. Era ca și cum ar fi trebuit s-alegi gheara cu care urma să te strivească un demon al spărturilor.

Continuă să se uite la echipa lui Kaladin. Și întunericul ăla continua *încă* să-l aștepte. Ca o mâncărime într-un loc unde nu te puteai scărpinga. Ca un țipăt care nu putea fi oprit. O amorțeală furnicătoare de care nu izbutea să scape.

Probabil că avea să-l urmeze chiar și după moarte.

— Podul sus! strigă Kaladin, alergând cu Podul Patru.

Și-l săltară deasupra capetelor când erau încă în mișcare. Era mai greu s-alergi astfel, ținând podul deasupra capului, în loc să-l sprijini pe umeri. Îi simțea greutatea enormă în brațe.

— Jos! ordonă.

Cei din față dădură drumul podului și alergară spre margini. Ceilalți îl lăsară în jos cu o mișcare rapidă. Izbi greoi pământul, zgâriind piatra, își ocupară pozițiile, prefăcându-se că-l împingeau peste o spărtură. Kaladin îi ajută dintr-o parte.

„Va trebui să exersăm deasupra unei spărturi adevărate”, își zise când terminară. „Mă-ntreb cu ce-ar trebui să-l mituiesc pe Gaz ca să-mi îngăduie așa ceva.”

Odată încheiată falsa lor podalergare, oamenii se uitară la Kaladin, obosiți, dar entuziaști. El le zâmbi. În lunile petrecute în armata lui Amaram ca șef de pluton învățase că laudele trebuiau să fie sincere, dar adresate întotdeauna fără reținere.

— Trebuie să mai exersăm coborârea podului, spuse. Dar, una peste alta, sunt impresionat. După numai două săptămâni, lucrați deja împreună la fel de bine ca alte echipe instruite luni întregi. Sunt încântat. Și mândru. Mergeți să beți apă și luați o pauză. O să mai facem una sau două alergări înainte de corvoada zilei.

Erau din nou de rând la adunat pietre, dar de asta nu se putea plânge. Convinse-se oamenii că ridicarea bolovanilor avea să-i facă mai puternici și îi luase pe cei în care avea mai multă încredere să-l ajute la cules de buruiana dâmbului, singura cale pe care putea continua – cu mare greutate – să le ofere tuturor mâncare în plus și să-și facă o provizie de leacuri.

Două săptămâni. Două săptămâni ușoare, judecând după modul în care se scurgeau viețile podarilor. Numai două podalergări, dintre care la una ajunseseră pe platou prea târziu. Parshendii fugiseră deja cu inima-nestemată, înainte de sosirea lor. Ceea ce era bine pentru podari.

Celălalt asalt nu fusese prea rău, dacă-l apreciai după numărul podarilor. Încă doi morți: Amark și Koolf. Încă doi răniți: Narm și Peet. Doar o mică parte din câți pierduseră alte echipe, dar totuși prea mulți. Kaladin se strădui să-și păstreze expresia optimistă în timp ce se îndrepta spre butoiul cu apă și lua polonicul din mâna altui bărbat pentru a-l goli apoi cu sete.

Podul Patru avea să se surpe din cauza propriilor răniți. Nu erau decât treizeci de oameni în putere, cu cinci răniți care nu primeau nicio plată și trebuiau hrăniți din banii obținuți de pe urma buruienii dâmbului. Punându-i la socoteală și pe cei care muriseră, în săptămânile scurse de când se străduia să-ncerce să-i protejeze, pierduseră aproape treizeci la sută din totalul oamenilor. În armata lui Amaram, un astfel de ritm al pierderilor ar fi fost catastrofal.

Pe atunci, viața lui Kaladin fusese una de instrucție și marșuri, punctată când și când de răbufnirile frenetice de pe câmpul de bătaie. Acum luptele se țineau lanț. Una la fiecare câteva zile. Așa ceva putea – *avea* – să istovească o armată.

„Trebuie să existe o cale mai bună”, își zise Kaladin, plimbându-și zgomotos apa călduță prin gură înainte de a-și turna un alt polonic în cap. Nu putea continua să piardă, săptămână de săptămână, câte doi oameni, fie morți, fie răniți. Dar

cum puteau supraviețui, când ofițerilor puțin le păsa dacă trăiau sau mureau?

Izbuti cu greu să se stăpânească, să nu arunce, frustrat, polonicul în butoi. I-l dădu, în schimb, lui Cikatrice, privindu-l cu un zâmbet încurajator. O minciună. Însă una importantă.

Gaz îl privea din umbra barăcilor altor podari. Silueta translucidă a lui Syl – acum sub forma unui puf plutitor de buruiana dâmbului – se rotea, în zbor grăbit, în jurul sergentului podarilor. În cele din urmă, veni la Kaladin și i se opri pe umăr, luându-și înfățișarea de femeie.

— Pune ceva la cale, spuse ea.

— Nu s-a amestecat, zise Kaladin. Nici măcar n-a încercat să ne-mpiedice să facem tocană seara.

— A stat de vorbă cu ochi-luminoși ăla.

— Cu Lamaril?

Ea dădu din cap.

— E superiorul lui, spuse Kaladin, intrând în umbra bărcii Podului Patru.

Se sprijini de perete, cu ochii la oamenii lui, aflați lângă butoiul cu apă. Vorbeau între ei. Glumeau. Râdeau. Seara se duceau să bea împreună. Părinte al Furtunii, nu-și închipuise niciodată c-o s-ajungă să se *bucure* fiindcă oamenii aflați sub comanda lui se duc la băut.

— Nu mi-a plăcut cum arătau fețele lor, spuse Syl, așezându-se pe umărul lui. Erau întunecate. Ca norii de furtună. N-am auzit ce spuneau. I-am zărit prea târziu. Dar nu îmi place asta și, mai ales, nu-mi place Lamaril.

Kaladin dădu încet din cap.

— Nici tu n-ai încredere în el? întrebă Syl.

— E un ochi-luminoși. Atât era de-ajuns.

— Așa că o să...

— Așa că n-o să facem nimic, spuse Kaladin. Nu pot riposta dacă ei nu-ncearcă nimic. Și, dacă-mi cheltuiesc toată energia temându-mă pentru ceea ce *ar putea* face ei, n-o să pot rezolva problemele pe care trebuie să le-nfrunt acum.

Nu spuse și care era adevărata lui temere. Dacă Gaz sau Lamaril se hotărâu să-i ceară moartea, nu putea face aproape nimic ca să-i oprească. Firește, podarii erau rareori executați, cu excepția cazului în care nu-și făceau podalergarea. Dar până și într-o armată „onestă” ca a lui Amaram se au-

zeau zvonuri despre învinuiri inventate și dovezi măsluite. În tabăra lipsită de disciplină a lui Sadeas, unde abia dacă existau câteva reguli, nu s-ar fi sinchisit nimeni, nici măcar cât negru sub unghie, dacă el, Kaladin – un sclav care purta stigmatul *shash* – ar fi fost atârnat în furtună pentru vreo vînă greu de înțeles. L-ar fi lăsat în seama unei mari furtuni și s-ar fi spălat pe mâini de moartea lui, pretinzând că soarta îi fusese hotărâtă de Părintele Furtunii.

Se ridică și o porni spre acea zonă a lemnăriei în care lucrau dulgherii. Meșterii și ucenicii lor trudeau din greu, tăind bucăți de lemn pentru cozi de sulite, poduri, stâlpi sau mobilier.

Când trecu pe lângă ei, îl salutară toți pe Kaladin cu înclinări ale capului. Le devenise familiar, se obișnuiseră cu cere-rile lui bizare, precum dorința de a împrumuta o bucată de lemn destul de lungă ca să fie ținută de patru oameni în timp ce exersau alergarea în aceeași cadență. Acum găsi un pod pe jumătate terminat. Până la urmă fusese făcut din acea scândură pe care o folosise el.

Îngenunche și studie lemnul. Un grup de bărbați muncea chiar în dreapta lui, cu un ferăstrău imens, tăind rondele subțiri dintr-un buștean. Probabil că aveau să intre în alcătuirea unor scaune.

Își trecu degetele peste lemnul neted, de esență tare. Toate podurile mobile erau făcute dintr-un soi de lemn numit makam. De un maroniu intens, cu fibre care abia se puteau distinge, era, deopotrivă, durabil și ușor. Dulgherii îi lustru-iseră suprafața netedă și mirosea a rumeguș și a mosc.

— Kaladin! îl strigă Syl, mergând prin aer și apoi pe lemn. Pari dus pe gânduri.

— Grija cu care sunt lucrate podurile astea e o ironie, zise el. Dulgherii din armata asta își cunosc meseria mult mai bine decât soldații.

— E normal. Dulgherii vor să facă poduri durabile. Soldații pe care i-am auzit eu vorbind nu vor decât s-ajungă pe platură, să-nșface inima-nestemată și să plece. Pentru ei e ca un joc.

— Pătrunzătoare observație, începi să ne studiezi cu din ce în ce mai multă pricepere.

Ea se strâmbă.

— Am impresia că mai degrabă îmi amintesc lucruri pe care le-am știut cândva.

— În curând aproape că nici n-o să mai fi spren. O să devii un mic filosof translucid. Vom fi nevoiți să te tragem la o mănăstire ca să-ți petreci timpul cufundată în gânduri profunde, importante.

— Da, așa cum e cel mai bine să vă trimiteți acolo ardenții, ca să bea din greșeală o poțiune care le albăstrește gura, zise ea cu un zâmbet răutăcios.

Kaladin zâmbi la rîndul lui, continuând să-și plimbe degetele pe lemn. Încă nu înțelegea de ce nu li se îngăduia podarilor să aibă scuturi. La întrebarea asta nu-i dădea nimeni un răspuns direct.

— Se întrebuintează makamul fiindcă e destul de rezistent ca să nu cedeze când șarjează cavaleria grea, spuse el. Ar trebui să ne putem folosi de asta. Nu vor să ne dea scuturi, dar noi cărăm deja unul pe umeri.

— Dar ce vor face dacă ncercați așa ceva?

Kaladin se ridică în picioare.

— Nu știu, dar nici n-am de ales.

O astfel de încercare ar fi fost un risc. Un risc imens. Dar ideile care nu implicau riscuri i se terminaseră cu multe zile în urmă.

— Îl putem ține așa, spuse Kaladin, arătând spre Pietroi, Teft, Cikatrice și Moash.

Stăteau lângă podul așezat pe una dintre suprafețele laterale, cu partea de dedesubt la vedere. Aceasta din urmă era o construcție complicată, cu opt șiruri a câte trei locașuri, care permiteau ca douăzeci și patru de oameni să stea chiar sub pod și, în plus, existau șaisprezece mânăne – câte opt de fiecare parte, pentru alți șaisprezece oameni plasați în afară. Patruzeci de oameni, alergând umăr la umăr, când echipa era completă.

Pentru fiecare om de sub pod existau un locaș în care să-și țină capul, două bucăți de lemn curbate care se sprijineau pe umeri și două bare cu rol de mânăne. Podarii purtau veste căptușite la umeri, iar cei mai scunzi aveau căptușeli mai groase, ca să compenseze diferența. Gaz se străduia de obicei să-i repartizeze pe nou-veniți în echipe ținând cont de înălțimea lor.

Ceea ce, firește, nu se întâmpla în cazul Podului Patru. Podul Patru îi primea pe cei care mai rămâneau.

Kaladin le arată mai multe bare și grinzi.

— Am putea să-l apucăm de aici și să alergăm drept înainte, cărând podul în dreapta noastră, întors pe-o parte și ușor înclinat. Îi punem pe cei mai înalți spre exterior și pe cei mai scunzi spre interior.

— La ce bun? întrebă Pietroi, încruntându-se.

Kaladin aruncă o privire spre Gaz, care îi urmărea din apropiere. De la o distanță supărător de mică. Era mai bine să nu spună de ce dorea, de fapt, să care podul astfel. În plus, nu voia nici să le dea oamenilor speranțe înainte de a se convinge c-avea să meargă.

— Nu e decât un experiment, spuse. Dacă putem schimba din când în când poziția, o să ne fie mai ușor. O să punem la treabă alți mușchi.

Stând deasupra podului, Syl se încrunță. Se încrunta ori de câte ori Kaladin ascundea adevărul.

— Adunați oamenii, spuse el cu o fluturare de mână către Pietroi, Teft, Cikatrice și Moash.

Îi numise pe cei patru comandanți de grupă, deși podarii n-aveau de obicei așa ceva. Dar soldații lucrau în general mai bine în grupuri mici, de câte șase sau opt oameni.

„Soldați”, își spuse Kaladin. „Așa mă gândesc la ei acum?”

Nu luptau. Dar erau soldați. Era prea ușor să-i subapreciezi când îi considerai „doar” podari. Ca să te năpustești către arcașii dușmani fără scuturi era nevoie de curaj. Chiar și atunci când erai silit s-o faci.

Își întoarse privirea și văzu că Moash nu plecase cu ceilalți trei. Bărbatul cu fața îngustă avea ochii de un verde-închis și părul castaniu presărat cu fire negre.

— S-a întâmplat ceva, soldat? întrebă Kaladin.

La auzul ultimului cuvânt, Moash clipi surprins, dar și el, și ceilalți erau învățați să se aștepte la tot felul de lucruri neobișnuite din partea lui Kaladin.

— De ce m-ai făcut comandantul unei grupe?

— Pentru că te-ai împotrivit conducerii mele mai mult decât oricine altcineva. Și, în privința asta, e clar că ai protestat mai zgomotos decât ceilalți.

— M-ai făcut șef de grupă pentru că am refuzat să mă supun ordinelor tale?

— Te-am făcut șef de grupă pentru că am observat că ești capabil și inteligent. Dar, dincolo de asta, nu te-ai lăsat dominat prea ușor. Ai o voință puternică. De așa ceva mă pot folosi.

Moash își scarpină bărbia prin barba scurtă.

— Bine, atunci. Dar, spre deosebire de Teft și de mâncătorul ăla de coarne, eu nu cred că ești un dar trimis de Atotputernic. N-am încredere în tine.

— Atunci de ce mi te supui?

Moash îi întâlnește privirea, apoi ridică din umeri.

— Presupun că sunt curios. Și plec să-și adune grupa.

„Pe vânturile turbate...” își zise Gaz, uluit, când trecu pe lângă el echipa Podului Patru. Ce-i apucase de încercau să care podul întors *pe-o parte*?

Pentru asta, erau nevoiți să se grupeze într-un mod bizar, pe trei rânduri în loc de cinci, ținând podul de dedesubt și ducându-l în dreapta lor. Abia aveau loc cu toții, iar mânerile nu erau făcute ca să cari podul astfel.

Gaz se scarpină în cap, urmărindu-i cu privirea în timp treceau pe lângă el, apoi întinse o mână, oprindu-l pe Kaladin când ajunsese în dreptul lui. Înălțimea sa dădu drumul podului și se grăbi să apropie, ștergându-și fruntea, în vreme ce toți ceilalți își continuau alegarea.

— Da?

— Ce e asta? Întrebă Gaz, arătând cu degetul.

— Echipa podului. Cară ceea ce cred că e... da, e un *pod*.

— Nu ți-am cerut un răspuns obraznic, se răsti Gaz. Vreau o explicație.

— Căratul podului deasupra capului e obositor, spuse Kaladin.

Era înalt, destul de înalt ca să-l domine pe Gaz. „Dar-ar furtuna, n-o să mă las intimidat!”

— E un mod de a folosi alți mușchi. Ca atunci când muți un sac de pe un umăr pe altul.

Gaz se uită într-o parte. Oare se mișcase ceva în întuneric?

— Gaz? Întrebă Kaladin.

— Ascultă, înălțimea ta, spuse chiorul, uitându-se din nou la el. O fi obositor să-l cari deasupra capului, dar să-l cari *așa* e pur și simplu o tâmpenie. O să vă-mpiedicați unul de altul, iar mânerile sunt groaznice. Abia ai găsit loc pentru toți oamenii.

— Da, răspunse Kaladin, ceva mai încet. Dar, de foarte multe ori, numai o jumătate din echipa podului scapă cu viață din podalergare. Așa o să-l putem aduce înapoi și dacă suntem mai puțini. Asta o să ne permită măcar să ne schimbăm pozițiile.

Gaz șovăi. „Numai o jumătate din echipa podului...”

Dacă-și cărau podul așa în timpul unui asalt adevărat, aveau să înainteze mai încet și să se afle în bătaia săgeților. Avea să fie un dezastru. Cel puțin pentru Podul Patru. Zâmbi.

— Îmi place.

Kaladin păru șocat.

— Ce?

— Inițiativă. Creativitate. Da, continuați instrucția. Mi-ar plăcea foarte mult să vă văd îndreptându-vă către un platou cu podul ținut astfel.

Kaladin își strânse pleoapele.

— Serios?

— Da, răspunse Gaz.

— Bine. Poate c-o s-o facem.

Gaz zâmbi, urmărindu-l cu privirea pe Kaladin, care se retrase. Un dezastru era exact ce-i trebuia. Acum nu-i mai rămânea nimic altceva de făcut decât să găsească o altă cale de a-l plăti pe Lamaril.

31 • SUB PIELER

Cu șase ani în urmă

— Să nu faci aceeași greșeală ca mine, fiule.

Kal își ridică privirea de pe manuscris. Tatăl lui stătea în cealaltă parte a sălii de operații, cu o mână la cap și cu un pocal de vin pe jumătate gol în cealaltă. Era vin violet, cea mai tare băutură.

Lirin lăsă pocalul jos, iar lichidul de un violet intens – culoarea sângelui de cremling – se clătină și se cutremură. Schimbă direcția Luminii de Furtună revărsate din două sfere de pe masă.

— Tată?

— Când ajungi la Kharbranth, rămâi acolo, zise Lirin cu o voce neclară. Să nu te-ntorci în orașul ăsta de *proști*, mic și înapoiat. Să nu-ți silești frumoasa soție să trăiască departe de toți oamenii pe care i-a cunoscut vreodată și pe care i-a iubit.

Tatăl lui Kal nu se-mbăta prea des; aceea era una dintre rarele nopți în care se dovedea îngăduitor față de sine însuși. Poate fiindcă mama lui Kal se dusese devreme la culcare, istovită după o zi de muncă.

— Ai spus întotdeauna că trebuie să mă-ntorc, zise încet băiatul.

— Sunt un idiot.

Cu spatele la Kal, tatăl lui se uita la peretele pătat de lumina albă a sferelor.

— Nu mă vor aici. Nu m-au vrut niciodată, adăugă el.

Kal își coborî privirea spre manuscris. Era plin cu desene înfățișând trupuri disecate, cu mușchii măriți și scoși în afară. Reprezentările erau atât de amănunțite! Fiecare avea câte o pereche de glife pentru denumirea fiecărei porțiuni, iar el

le memorase. Acum studia procedeele, cercetând trupurile unor oameni morți de multă vreme.

Cândva, Loral îi spusese că oamenii nu trebuiau să vadă sub piele. Foile acelea, cu desenele lor, reprezentau o parte din ceea ce îi făcea pe toți atât de bănuitori în privința lui Lirin. Să vezi sub piele era ca și cum te-ai fi uitat sub haine, ba chiar mai rău.

Tatăl lui își mai turnă vin. Cât de mult se putea schimba lumea, într-un timp atât de scurt! Înfrigurat, Kal își strânse mai tare haina în jurul trupului. Venise iarna, dar vasul lor pentru jar era gol; nu-și puteau permite să cumpere cărbuni, pentru că pacienții nu mai ofereau nimic. Lirin continua să-i trateze și să-i opereze, dar își încetaseră pur și simplu donațiile, ca urmare a ordinului lui Roshone.

— N-ar trebui să poată face asta, șopti Kal.

— Dar poate, zise Lirin.

Purta o cămașă albă, o vestă neagră și o pereche de pantaloni cafenii. Vesta era descheiată și piepții îi atârnavă în lateral, ca pielea îndepărtată de pe trupurile oamenilor din desenele lui Kal.

— Am putea cheltui sferile, spuse băiatul cu voce șovăitoare.

— Alea sunt pentru educația ta, se răsti Lirin. Dacă te-aș putea trimite acum, aș face-o.

Părinții lui Kal le trimiseseră o scrisoare chirurgilor din Kharbranth, cerându-le să-i îngăduie lui Kal să-și dea mai devreme testele pentru admitere. Răspunsul lor fusese negativ.

— El vrea să le cheltuim, zise Lirin, în cuvinte greu de înțeles. De-aia a spus ce-a spus. Încearcă să ne terorizeze, ca să avem nevoie de sfere.

Cuvintele adresate de Roshone orășenilor nu fuseseră *exact* ceea ce se înțelegea printr-o poruncă. Sugerase doar că, dacă tatăl lui Kal era prea prost ca să ceară bani, atunci nu trebuia plătit. În ziua următoare, oamenii își încetaseră donațiile.

Orășenii îl priveau pe Roshone cu un amestec năucitor de adorație și teamă. După părerea lui Kal, nu merita nici una, nici alta. Era evident că fusese exilat la Vatra-de-Piatră din cauza înverșunării și a numeroaselor lui cusururi. Nu merita să stea printre adevărații ochi-luminoși, cei care luptau pe Câmpiile Sfârâmate ca să se răzbune.

— De ce se străduiește toată lumea atât de mult să-i facă pe plac? întrebă Kal, uitându-se la spatele tatălui său. Cu Luminlordul Wistiow nu se purtau așa.

— Pentru că Roshone e necruțător.

Kal se încruntă. Oare vorbea vinul pe care-l băuse?

Tatăl lui se întoarse spre el, cu atât de clara Lumină de Furtună reflectându-i-se în ochi. Ochi în care băiatul citi o luciditate surprinzătoare.

— Luminlordul Wistiow lăsa oamenii de capul lor. Așa că ei îl ignorau. Roshone le dă de înțeles că-i găsește vrednici de dispreț. Așa că ei se îngrămădesc să-i facă pe plac.

— Asta n-are sens, zise Kal.

— E în firea lucrurilor, răspunse Lirin, jucându-se cu una dintre sferile de pe masă, pe care o rostogolea sub un deget. Va trebui să-nveți asta, Kal. Când percepi lumea ca fiind corectă, oamenii sunt mulțumiți. Dar dacă văd o gaură – un defect – se grăbesc s-o umple.

— Faci asta să sune a noblețe.

— Într-un fel, este, zise oftând Lirin. N-ar trebui să fim atât de supărați pe vecinii noștri. Sunt meschini, e adevărat, dar meschinăria asta vine din ignoranță. Nu mă dezgustă ei. Mă dezgustă cel care-i manipulează. Ca să poată merge el mai departe, unul ca Roshone e-n stare să ia ceea ce e onest și loial într-un om și să-l deformeze, transformându-l într-o mizerie noroioasă pe care s-o calce în picioare.

Sorbi din pocal, terminându-și vinul.

— Ar trebui să cheltuim pur și simplu sferile, zise Kal. Ori să le trimitem undeva, la un cămătar, sau ceva de felul ăsta. Dacă ar dispărea, ne-ar lăsa și el în pace.

— Nu, răspunse încet Lirin. Roshone nu e genul care te cruță după ce te-a înfrânt. El continuă să dea în tine cu picioarele. Nu știi ce greșeală politică l-a adus în locul ăsta, dar este evident că pe rivalii lui nu se poate răzbuna. Noi suntem, așa-dar, tot ce are.

Lirin rămăsese tăcut pentru câteva clipe.

— Sărmanul neghiob! adăugă el.

„Sărmanul neghiob?” se gândi Kal. „Omul ăsta încearcă să ne distrugă viețile și asta-i tot ce găsește tata de spus?”

Cum rămânea cu poveștile cântate de oameni lângă vatră? Acelea despre păstori deștepți, care păcăleau și înfrângeau un

ochi-luminoși slab de minte. Existau zeci de variante, iar Kal le auzise pe toate. Lirin nu putea să riposteze cumva? Să acționeze, în loc să stea și s-aștepte?

Dar nu spuse nimic. Știa ce i-ar fi răspuns tatăl lui: „Lasă-mă pe mine să-mi fac griji pentru asta. Tu vezi-ți de-nvățătură.”

Oftând, Kal se lăsă pe spătarul scaunului și își deschise din nou manuscrisul. În sala de operații, lumina era sărăcăcioasă, nu venea decât de la cele patru sfere de pe masă și de la încă una, pe care Kal o folosea pentru citit. Lirin le păstra pe cele mai multe închise în dulap, bine ascunse. Băiatul o ținea pe a lui în mână, luminându-și pagina. Pe spatele acesteia erau explicații mai lungi ale procedeelelor, pe care i le putea citi mama lui. Era singura femeie din oraș care știa să citească, deși Lirin spunea că, pentru femeile ochi-întunecați de rang înalt din marile orașe, asta nu era ceva neobișnuit.

În timp ce învăța, scoase absent un obiect din buzunar. O piatră pe care o găsisese pe scaunul lui, așteptându-l, când venise să se apuce de învățat. O recunoscuse drept piatra preferată a lui Tien, pe care, în ultima vreme, o căra cu el pretutindeni. Acum i-o lăsase lui Kaladin; făcea asta adesea, sperând că și fratele lui mai mare avea să-i poată vedea frumusețea ascunsă, deși toate păreau să nu fie decât niște pietre obișnuite. Trebuia să-l întrebe pe Tien ce găsea atât de nemai-pomenit la ea. Întotdeauna exista ceva.

Tien își petrecea acum zilele învățând dulgheria de la Ral, un bărbat din oraș. Lirin i-l trimisese fără tragere de inimă: sperase să scoată din el încă un alt chirurg care să-i fie de ajutor, dar băiatul nu suporta să vadă sânge. Încremenea de fiecare dată, fără a izbuti să se obișnuiască. Era o problemă. Kal sperase că, dacă el pleca, tatăl său urma să rămână cu Tien drept ajutor. Și avea să plece, într-un fel sau altul, încă nu alesese între armată și Kharbranth, deși în ultimele luni începuse să-și dorească mai degrabă o viață de sulițaș.

Dacă o lua pe acel drum, trebuia s-o facă pe furiș, imediat ce avea să fie destul de mare pentru ca recrutorii să-l poată lua fără acordul părinților lui. Era probabil de ajuns să aibă cincisprezece ani. Mai avea de așteptat cinci luni. Deocamdată își zicea că-ți prinde foarte bine să cunoști mușchii – și părțile vitale ale trupului –, indiferent dacă ești chirurg sau sulițaș.

Se auzi o bufnitură în ușă. Nu fusese o bătaie, ci o *bufnitură*. Se repetă. Ca și cum ceva greu ar fi împins în lemn sau l-ar fi izbit.

— Ce vânturile furtunii! zise Lirin, ridicându-se de pe taburetul lui.

Traversă mica încăpere; vesta lui descheiată mătură masa de operație, unul dintre nasturi zgâriind lemnul.

O altă bufnitură. Kal se grăbi să se ridice de pe scaun, închizându-și manuscrisul. La paisprezece ani și jumătate, era aproape tot atât de înalt ca tatăl său. Dinspre ușă se auzi un zgreptănat, ca de unghii sau de gheare. Kal întinse mâna către Lirin, dintr-odată îngrozit. Era noaptea târziu, în cameră era întuneric, în oraș domnea tăcerea.

Afară era ceva. Părea un animal. Ceva inuman. Se vorbea despre un bârlog al crestelor-albe, care făceau necazuri prin împrejurimi, atacând călătorii pe drum. Kal avea în cap o imagine a acelor creaturi reptiliene, mari cât un cal, dar cu spatele acoperit de carapace. Adulmeca vreuna dintre ele la ușă? Se freca de ea, încercând să intre cu forța?

— Tată! scânci băiatul.

Lirin deschise brusc ușa. Lumina palidă a sferelor nu dezvăluie un monstru, ci un bărbat îmbrăcat în negru. Ținea în mâini o bară lungă de metal și purta o mască neagră din lână, cu găuri pentru ochi. Băiatul își simți inima bătându-i mai repede, pradă panicii, când intrusul făcu un salt înapoi.

— Nu v-așteptați să găsiți pe nimeni înăuntru, nu-i așa? spuse tatăl lui. Au trecut ani de când n-a mai fost niciun hoț în oraș. Mi-e rușine pentru voi!

— Dă-ne sferele! strigă o voce din întuneric, în umbră se mișcă încă o siluetă, apoi o alta.

„Părinte al Furtunii!” Kal strânse manuscrisul la piept cu mâini tremurătoare. „Câți sunt?” Hoți la drumul mare, veniți să jefuiască orașul! Astfel de lucruri se întâmplau. Din ce în ce mai des în vremurile acelea, așa spunea tatăl lui.

Cum putea Lirin să fie atât de calm?

— Sferele alea nu-s ale tale, strigă o voce.

— Serios? spuse tatăl lui Kal. Și asta le face să fie ale voastre? Credeți c-o să vă lase să le păstrați?

Lirin nu le vorbea ca unor tâlhari din afara orașului. Băiatul se apropie tiptil și se opri exact în spatele lui, înspăimântat – și în același timp rușinându-se de spaima lui. Bărbații din

întuneric erau creaturi obscure, de coșmar, mișcându-se încoace și încolo, cu fețe negre.

— O să i le dăm lui, spuse o voce.

— Nu e nevoie s-ajungem la violență, Lirin, adăugă un altul. Oricum n-o să le cheltuiești.

Tatăl lui Kal pufni. Se repezi în cameră. Băiatul țipă, trăgându-se înapoi când Lirin deschise dulapul în care ținea sferile, înșfacă pocalul mare de sticlă în care le păstra; era acoperit cu o pânză neagră.

— Le vreți? strigă, trecând pe lângă Kal în drum spre ușă.

— Tată! spuse el, cuprins de panică.

— Vreți lumina pentru voi? zise Lirin, iar vocea îi deveni mai puternică. Iat-o!

Smulse *pânza*. Pocalul răbufni, radiind văpăi de o strălucire aproape orbitoare. Kal își ridică brațul. Tatăl lui era o siluetă întunecată, care părea să țină soarele între degete.

Pocalul uriaș lucea, împrăștiind o lumină domoală. O lumină aproape rece. Băiatul clipi pentru a scăpa de lacrimi, iar ochii i se obișnuiră cu ea. Acum îi vedea clar pe bărbații de-afară. Acolo unde se conturaseră mai înainte siluete amenințătoare, acum erau oameni care dădeau înapoi, cu mâinile ridicate. Nu mai păreau atât de intimidanți; de fapt, bucățile de stofă de pe fețele lor arătau ridicol.

De unde până atunci se temuse, Kal se simțea acum ciudat de încrezător în sine. Pentru o clipă, tatăl său păru să țină în mână nu doar lumina, ci însăși înțelegerea faptelor. „Ăla e Luten”, își zise băiatul, văzând un bărbat care șchiopăta. Era ușor de recunoscut, în ciuda măștii. Lirin îi operase piciorul; mulțumită lui, încă mai putea să meargă. Kal îi recunoscuse și pe ceilalți. Harl era cel cu umeri lați, iar Balsas, cel cu o haină nouă, frumoasă.

La început, Lirin nu spuse nimic. Stătea ținând în mână acea strălucire vie, care lumina întreaga piață pietruită de afară. Bărbații păreau acum să se micșoreze, parcă știind că-i recunoscuse.

— Ei? spuse chirurgul. M-ați amenințat. Haideți. Loviți-mă! Jefuiți-mă! Faceți asta știind că am trăit printre voi aproape toată viața. Știind că v-am lecuit copiii. Haideți! Vărșați sângele unuia de-al vostru!

Bărbații dispărură în noapte fără nicio vorbă.

32 • CĂRAT PE-O PARTE

„Locuiau sus, într-un loc pe care niciun om nu-l putea atinge, dar pe care-l puteau vizita cu toții, în însuși turnul orașului, înălțat fără ajutorul mâinilor omenеști.”

Deși e o poveste romantică fantastică din cel de-al treilea secol de după Mârșăvie, „Cântecul ultimei veri” reprezintă în acest caz o referință validă. A se vedea pagina 27 din traducerea Varalei, luându-se în considerare nota de subsol.

Se descurcau mai bine când cărau podul pe-o parte. Dar nu cu mult mai bine.

Kaladin privea echipa Podului Patru înaintând cu stângăcie și manevrând podul în lateral. Din fericire, sub pod se aflau o mulțime de mânere, iar ei descopereau cum era cel mai bine să le țină. Erau nevoiți să-i dea o înclinare mai puțin abruptă decât ar fi vrut el. Asta le expunea picioarele, dar poate reușea să-i învețe să-i schimbe poziția când apăreau săgețile.

În momentul acela îl duceau într-o poziție care le încetinea mișcările și erau atât de înghesuiți încât, dacă parshendii reușeau să doboare un podar, ceilalți s-ar fi împiedicat de el. Și ar fi fost de-ajuns să piardă doar câțiva oameni pentru ca echilibrul să se strice, și atunci podul le-ar fi scăpat în mod sigur din mâini.

„Manevra asta va trebui făcută cu foarte mare grijă”, se gândi Kaladin.

Syl fâlfâia în urma podului sub înfățișarea unui vârtej de frunze aproape translucide. În spatele ei, ceva îi atrase atenția lui Kaladin: un soldat în uniformă călăuzea un grup de bărbați în zdrențe, cu fețe deznădăjduite. „În sfârșit”, își zise. Era în așteptarea unui nou grup de recruți. Își flutură scurt

mâna către Pietroi. Mâncătorul de coarne dădu din cap; avea să se ocupe el de antrenament. Era oricum vremea să facă o pauză.

Kaladin urcă în fugă scurta pantă către marginea lemnăriei și sosi exact în clipa când Gaz îi întâmpina pe nou-veniți.

— Ce adunătură jalnică! spuse chiorul. Credeam că data trecută mi-ați trimis toate scursorile, dar grupul ăsta...

Lamaril ridică din umeri.

— Acum sunt ai tăi, Gaz. Împarte-i cum îți place.

El și soldații lui se îndepărtară, lăsându-i în urmă pe recruții ghinionști. Unii purtau haine decente; erau, probabil, nelegiuți prinși de curând. Ceilalți aveau stigmatul sclaviei pe frunte. Vederea lor trezi în Kaladin sentimente pe care se silise să și le alunge. Încă se mai afla în vârful unei râpe abrupte; un singur pas greșit l-ar fi putut rostogoli înapoi, în brațele disperării.

— Așezați-vă pe-un singur șir, cremlingilor, se răsti Gaz la nou-veniți, scoțându-și bâta și mișcând-o amenințător.

Îl văzu pe Kaladin, dar nu spuse nimic.

Bărbații se aliniază în grabă.

Gaz trecu pe lângă ei, numărându-i, și-i alese pe cei mai înalți.

— Voi cinci sunteți la Podul Șase. Țineți minte asta! Altminteri o să am grijă să fiți biciuiți.

Numără un alt grup.

— Voi șase, la Podul Paisprezece. Voi patru din capăt, la Podul Trei. Tu, tu și tu, la Podul Unu. Podul Doi n-are nevoie... Voi patru, la Podul Șapte.

Ăștia erau toți.

— Gaz, spuse Kaladin, încrucișându-și brațele.

Syl îi coborî pe umăr, dând micii sale furtuni de frunze înfățișarea unei femei tinere. Sergentul se răsuci spre el.

— Podul Patru nu mai are decât treizeci de oameni teferi.

— Podurile Șase și Paisprezece au mai puțini.

— Au câte douăzeci și nouă și tocmai le-ai dat destui oameni noi. Iar Podul Unu are treizeci și șapte, și i-ai trimis trei recruți.

— La ultima alergare n-ați pierdut decât unul și...

Kaladin îl prinse pe Gaz de braț când încerca să se îndepărteze. Sergentul tresări și-și ridică bâta.

„Încearcă numai”, zise în gând Kaladin, întâlnindu-i privirea. Aproape că-și dorea să-l vadă încercând.

Gaz scrâșni din dinți.

— Bine. Un singur om.

— Îl aleg eu.

— N-ai decât. Oricum niciunul nu-i bun de nimic.

Kaladin se întoarse spre noii podari. Se strânseseră în grupuri mici, în funcție de podurile la care fuseseră trimiși. El își îndreptă imediat atenția către cei mai înalți. Priviți prin ochii unui sclav, păreau bine hrăniți. Doi arătau ca și cum...

— Hei, gancho! strigă o voce dintr-un alt grup. Hei! Cred că mă vrei pe mine.

Kaladin se întoarse. Un bărbat scund și subțire îi făcea semn cu mâna. N-avea decât un singur braț. Cine-l trimisese să fie podar?

„O să oprească o săgeată”, se gândi. „Pentru șefi, e singurul lucru la care-s buni unii dintre podari.”

Bărbatul avea păr castaniu și pielea de culoarea bronzului, de o nuanță puțin prea închisă ca să fie un alerthi. Și unghii translucide având culoarea ardeziei – așadar era herdazian. În ochii celor mai mulți dintre nou-veniți se citea *apatia*, însă el zâmbea, deși purta pe frunte stigmatul sclaviei.

„Semnul e vechi”, se gândi Kaladin. „Fie a avut mai înainte un stăpân bun, fie a reușit cumva să nu se lase doborât.” Era evident că nu înțelegea ce-l aștepta ca podar. Celor care înțelegeau le pierea zâmbetul.

— Mă puteți folosi, spuse bărbatul. Noi, herdazienii, suntem luptători de elită, gon.

Ultimul cuvânt folosit părea să-l numească pe Kaladin.

— Vezi tu, odată am avut de-a face, desigur, cu trei bărbați, și erau beți și tot restul, dar tot i-am bătut.

Vorbea într-un ritm foarte rapid și accentul lui puternic făcea cuvintele neclare, contopindu-le.

Avea să fie un podar groaznic. Ar fi putut să alerge cu podul pe umeri, dar nu și să-l manevreze. Iar mușchii lui păreau cam fleșcăiți în jurul taliei. Indiferent la ce pod ar fi ajuns, ceilalți l-ar fi pus în față, astfel încât o săgeată să-i scape de el.

„Trebuie să faci ce poți ca să rămâi în viață”, șopti o voce din trecutul lui. „Transformă o povară într-un câștig...”

„Tien.”

— Bine, spuse Kaladin, arătând cu degetul spre el. Îl iau pe herdazianul din spate.

— *Ce?* zise Gaz.

Bărbatul scund se apropie agale de Kaladin.

— Mulțumesc, gancho! O să te bucuri că m-ai ales.

Kaladin se întoarse să plece, trecând pe lângă Gaz. Sergentul podurilor se scarpină în cap.

— Ai insistat atâta ca să-l poți alege pe piticul ciung?

Kaladin trecu de el fără să-i răspundă. Se întoarse în schimb spre herdazianul cu un singur braț.

— De ce-ai vrut să vii cu mine? Nu știi nimic despre nicio echipă de podari.

— Ai fost singurul care-a venit s-aleagă, răspunse omul. Asta-nseamnă că un om trebuie să fie deosebit, ceilalți nu. Simt că ești un om bun. Se vede în ochii tăi, gancho, adăugă el, apoi se întrerupse o clipă. Ce e o echipă de podari?

Kaladin descoperi că detașarea nou-venitului îl făcea să zâmbească.

— O să vezi. Cum te cheamă?

— Lopen. Niște veri de-ai mei îmi spun *lopenul*, fiindcă n-au mai auzit niciodată de cineva cu numele ăsta. Am întrebat în toate părțile, poate o sută... sau două sute... o grămadă de oameni, sigur. Și niciunul n-a auzit de numele ăsta.

Kaladin clipi, surprins de torentul de cuvinte. Omul ăla se oprea vreodată ca să respire?

Echipa era în pauză, la umbra podului masiv, proptit pe-o parte.

Cei cinci răniți li se alăturaseră și stăteau de vorbă; se ridicase până și Leyten, ceea ce era un semn bun. Cu piciorul lui zdrobit, îi era foarte greu să meargă. Kaladin făcuse tot ce-i stătea în puteri, dar Leyten avea să schiopăteze toată viața.

Numai Dabbid, cel pe care lupta îl zdruncinase atât de puternic, nu vorbea cu ceilalți, îi urma peste tot, dar nu vorbea. Kaladin începea să se teamă că mintea lui istovită n-avea să-și revină niciodată.

Hobber – bărbatul cu fața rotundă și cu strungăreață care se alesese cu o săgeată în picior – mergea fără cârje. Peste puțin timp avea să poată alerga din nou cu podul, ceea ce era de asemenea bine. Aveau nevoie de orice pereche de brațe pe care-o puteau găsi.

— Du-te-n baraca aia, îi spuse Kaladin lui Lopen. În mor-manul din spate îți găsești o pătură, sandale și o vestă.

— Sigur, spuse Lopen și se îndepărtă agale, făcându-le câ-torva oameni cu mâna când trecu pe lângă ei.

Pietroi se apropie de Kaladin și își încrucișă brațele.

— E noul membru?

— Da, răspunse Kaladin.

— Și îmi închipui că doar de-ăștia o să ne mai dea Gaz, zi-se Pietroi și oftă. Ar fi trebuit să ne-așteptăm. De-acum înain-te n-o să ne mai dea decât podarii care nu-s buni de nimic.

Kaladin se simți tentat să se declare de acord, dar șovăi. Syl ar fi văzut probabil în spusele lui o minciună și s-ar fi întristat.

— Felul ăsta nou în care cărăm podul, începu Pietroi. Cred că nu ne ajută prea tare. E...

Se întrerupse când în tabără se auzi cornul, iar sunetul lui, lovindu-se de clădirile din piatră, era asemenea behăitului unei carapace mari. Kaladin se încordă. Oamenii lui erau de rând la podalergare. Așteptă, încordat, până când auzi cornii sunând a treia oară.

— Aliniați-vă! strigă el. Să mergem!

Spre deosebire de celelalte nouăsprezece echipe care erau de rând, oamenii lui Kaladin n-o luară la fugă în dezordine, ci într-o formație ordonată. Lopen se grăbi să iasă, purtând o vestă, apoi șovăi, uitându-se la cele patru grupe și neștiind încotro s-o ia. Pus în față, ar fi fost făcut bucăți, dar, aflat în orice altă poziție, probabil că i-ar fi încetinit.

— Lopen! strigă Kaladin.

Bărbatul ciung salută. „Oare crede că face parte din armată?”

— Vezi butoiul ăla cu apă de ploaie? Ia niște burdufuri de la ucenicii dulgherilor. Mi-au spus că putem împrumuta câte-va. Uplete cât de multe poți și prinde-ne din urmă.

— Sigur, gancho, răspunse nou-venitul.

— Podul sus! strigă Kaladin, ocupându-și locul în față. Pe umeri! Podul Patru se puse în mișcare, în timp ce alte echipe de podari se îngrămădeau în jurul barăcilor, cea condusă de Kaladin traversă în fugă lemnăria. Coborâra primii panta și ajunseră la cel dintâi pod permanent când armata nici măcar nu se aliniase încă. Acolo, Kaladin le ordonă să pună podul jos și să aștepte.

La scurt timp după aceea, Lopen coborî cu pași mărunți dealul – și, surprinzător, Dabbid și Hobber îl însoțeau. Șchio-pătatul lui Hobber îi împiedica să se miște repede, dar construiseră un soi de targă dintr-o prelată și două stinghii de lemn. În mijlocul ei erau îngrămădite vreo douăzeci de burdufuri cu apă. Alergară către echipa podului.

— Ce-i asta? întrebă Kaladin.

— Mi-ai spus s-aduc cât de multe pot să car, gon, răspunse Lopen. Ei, am luat asta de la dulgheri. O întrebuințează ca să care bucăți de lemn, dar acum nu le trebuie, așa că am luat-o și iată-ne aici. Nu-i așa, muli?

Îi pusese întrebarea lui Dabbid, care se mulțumi să dea din cap.

— Muli? se miră Kaladin.

— Înseamnă mut, îl lămuri Lopen, ridicând din umeri. Pen' că s-ar părea că nu vorbește prea mult, înțelegi.

— Înțeleg. Ei, bună treabă. Pod Patru, din nou pe poziții! Vine restul armatei.

Următoarele ore se scurseră așa cum era de așteptat în timpul unei pod alergări. Muncă istovitoare, cărând podul greu de-a lungul platourilor. Apa se dovedi de mare ajutor. În timpul alergărilor, armata le dădea podarilor din când în când apă, dar niciodată atât de des cum ar fi fost necesar. Apa băută după traversarea fiecărui platou îi ajuta la fel de mult ca vreo cinci-șase oameni în plus.

Dar adevărata schimbare se produsese datorită antrenamentului. Oamenii din echipa Podului Patru nu se mai simțeau istoviți de fiecare dată când îl lăsau jos. Munca era tot atât de grea, dar trupurile lor erau pregătite să-i facă față. Kaladin surprinse în mai multe rânduri privirile pline de uimire și de invidie ale podarilor din alte echipe când oamenii lui râdeau și glumeau în loc să se prăbușească, frânți de oboseală. Să alergi cu un pod o dată sau de două ori pe săptămână – cum făceau ceilalți – nu era de-ajuns.

Antrenamentul și câte o masă în plus în fiecare seară îi ajutaseră să li se întărească mușchii, pregătindu-i pentru muncă. Avură parte de un marș îndelungat, cel mai lung pe care-l făcuse Kaladin vreodată. Merseră către est ore de-a rândul. Era semn rău. Când ținta era un platou mai apropiat, soseau adesea înaintea parshendilor. Dar la o asemenea depărtare

mergeau doar ca să-i împiedice pe dușmani să plece cu inima-nestemată; n-aveau nicio șansă s-ajungă înaintea lor. Ceea ce însemna că apropierea de țintă avea să fie dificilă. „Încă nu suntem pregătiți să cărăm podul pe-o parte”, se gândi suferat Kaladin când ajunseră în sfârșit în apropierea unui platou imens, înalt și cu o formă neobișnuită. Auzise de el – i se spunea Turnul. Nicio armată alethi nu câștigase vreodată o inimă-nestemată acolo.

Își lăsară podul jos înaintea penultimei spărturi, punându-l în poziția potrivită și, în timp ce iscoadele îl traversau, Kaladin avu o presimțire sumbră. Turnul avea formă ascuțită, cu vârful dinspre est la mare înălțime, ceea ce dădea naștere unei pante abrupte. Sadeas adusesese un mare număr de soldați; platoul enorm permitea desfășurarea unei forțe numeroase. Kaladin așteptă, neliniștit. Poate avea noroc, poate parshendii plecaseră deja cu inima-nestemată. La o depărtare atât de mare, era cu puțință.

Iscoadele se întoarseră în fugă.

— Liniile dușmanului sunt pe marginea cealaltă! Încă n-au deschis pupa!

Kaladin gemu încet. Armata începu să traverseze pe podul lui, iar oamenii din echipă își îndreptară spre el privirile grave și triste. Știau ce urma. Unii dintre ei, probabil foarte mulți, n-aveau să mai supraviețuiască.

De data asta avea să fie foarte rău. La alergările de până atunci avuseseră rezerve. Dacă pierdeau patru sau cinci oameni, puteau totuși să meargă mai departe. Însă acum alergau numai cu treizeci. Fiecare om căzut avea să-i încetinească simțitor, iar o pierdere de numai patru sau cinci i-ar fi putut face să se clatine sau chiar să răstoarne podul. Dacă se întâmpla așa ceva, parshendii aveau să-și trimită majoritatea săgeților asupra lor. Fusesse și înainte martor la astfel de lucruri. Dacă echipa unui pod începea să se clatine, parshendii o atacau.

În plus, când era clar că echipa unui pod avea un număr mic de oameni, parshendii își propuneau să-l doboare. Podul Patru dăduse de necaz. În urma acelei alergări puteau să moară cu ușurință cincisprezece sau douăzeci de oameni. Trebuia făcut ceva.

Asta era.

— Veniți mai aproape, spuse.

Oamenii se încruntară, strângându-se în jurul lui.

— O să ținem podul pe-o parte, zise el încet. Eu o să fiu în față. O să vă conduc. Fiți pregătiți să mergeți în direcția în care merg eu.

— Kaladin, când ținem podul într-o parte, înaintăm mai încet, spuse Teft. A fost o idee interesantă, dar...

— Voi aveți încredere în mine, Teft?

— Păi, cred că da.

Bărbatul cărunt se uită la ceilalți. Kaladin observă că mulți dintre ei nu aveau încredere, cel puțin nu pe de-a-ntregul.

— O să mergă, spuse el cu înflăcărare. O să folosim podul în chip de scut care să oprească săgețile. Trebuie să ne grăbim, să înaintăm mai repede decât alte poduri. O să fie greu să-i întrecem ducând podul într-o parte, dar e singurul lucru care-mi vine în minte. Dacă n-o să mergă, o să mă aflu în față, așa c-o să fiu primul care-o să cadă. Dacă mor, puneți din nou podul pe umeri. Am exersat mișcarea. Și-o să scăpați de mine.

Podarii păstrară tăcerea.

— Și dacă nu vrem să scăpăm de tine? întrebă Natam cel cu fața prelungă.

Kaladin zâmbi.

— Atunci alergați repede și urmați-mă. O să schimb direcția pe neașteptate în timpul alergării; fiți pregătiți pentru asta.

Se întoarse la pod. Soldații de rând erau pe partea cealaltă, iar ochi-luminoșii – printre care și Sadeas, cu Cristalar-mura lui bogat împodobită – treceau peste spărtură. Kaladin și oamenii lui îi urmară, apoi traseră podul în urma lor. Îl cărară pe umeri până în fața armatei, îl lăsară jos și așteptară să-și ocupe locurile celelalte poduri. Lopen și ceilalți doi oameni care cărau apă rămaseră în urmă, cu Gaz; se părea că n-aveau să fie pedepsiți fiindcă nu alergau. Aveau un dram de noroc.

Kaladin simți sudoarea brobonindu-i fruntea. Deslușea cu greu șirurile de parshendi aflate în față, pe cealaltă margine a spărturii. Bărbați cu pielea neagră cu stacojiu, săgeți în arcuri scurte, gata de tragere. În spatele lor se înălța imensa pantă a Turnului.

Inima lui Kaladin începu să bată mai repede. Presimțiospreni tâșneau împrejurul oamenilor din întreaga armată, dar nu și

în jurul podarilor lui. Spre cinstea lor, nu erau nici spaimospreni – nu fiindcă nu le-ar fi fost frică, ci fiindcă nu intraseră în panică, aidoma celorlalte echipe de pod către care se dușeseră spaimosprenii.

„Să-ți pese”, păru să-i șoptească Tukks, din trecut. „Cheia luptei nu e lipsa entuziasmului, ci entuziasmul ținut în frâu. Să-ți pese de victorie. De oamenii pe care-i aperi. Trebuie să-ți pese de ceva.”

„Îmi pasă”, își zise Kaladin. „Să mă lovească furtuna pentru prostia mea, dar îmi pasă.”

— Podurile sus! tună vocea lui Gaz de-a lungul rândurilor din față, repetând ordinul lui Lamaril.

Echipa lui Kaladin se puse în mișcare, întorcând repede podul pe o parte și ridicându-l. Bărbații mai scunzi formară un șir, ținând podul în dreapta, iar ceilalți, mai înalți, alcătuiră un alt rând compact în spatele lor, întinzându-și brațele și ridicând sau echilibrând podul. Lamaril le aruncă o privire aspră, iar lui Kaladin i se opri răsuflarea în gât.

Gaz se apropie de Lamaril și îi șopti ceva. Acesta dădu încet din cap și nu spuse nimic. Răsună semnalul de atac.

Podul Patru porni. Din spatele lor, valuri de săgeți porniră peste capetele podarilor, coborând în arc către parshendi. Kaladin alerga cu fălcile încleștate. Se străduia din greu să nu se mpedice de mugurii de stâncă și de coaja-de-piatră de pe platou. Din fericire, deși echipa lui era mai lentă decât de obicei, antrenamentul și rezistența dobândită îi permiteau să se miște mai repede decât altele. Avându-l pe el în frunte, Podul Patru reuși s-o ia înaintea tuturor celorlalte.

Și asta avea o mare importanță, pentru că el își conduse oamenii ceva mai la dreapta, ca și cum ar fi pierdut puțin direcția, ducând podul greu pe o parte. Parshendii îngenuncheară și începură un cântec monoton. Săgețile alethi cădeau printre ei, abătând atenția unora, dar alții își înălțară arcurile.

„Pregatește-te...” își zise Kaladin. Înteți ritmul înaintării și simți un val neașteptat de putere. Încordarea din mușchii picioarelor îi dispăru și încetă să mai gâfâie. Poate era neliniștea dinaintea luptei, poate că-l cuprindea nepăsarea, dar forța neașteptată îi dădu o ușoară senzație de euforie. Se simțea străbătut de un freamăt care-i intra în sânge.

În clipa aceea simți că *trăgea* podul în urma lui de unul singur, ca o pânză ce duce corabia înainte. Se întoarse mai mult spre dreapta, înclinându-se și mai tare, ceea ce făcea ca el și oamenii lui să fie complet expuși în fața parshendilor.

Aceștia își continuă cântecul monoton, știind cumva – fără să primească vreun ordin – când să-și încordeze arcurile. Își duseră săgețile în dreptul obrazilor marmorati, ochind podarii. Așa cum era de așteptat, cei mai mulți îi aleseră pe oamenii lui Kaladin.

„E aproape!”

După alte câteva bătăi de inimă...

„Acum!”

Kaladin se-ntoarse brusc spre stânga, exact în clipa când trăgeau parshendii. Echipa se mișcă odată cu el, înaintând acum cu suprafața podului îndreptată către arcași. Săgețile își luară zborul, lovind zgomotos lemnul, afundându-se în el. Câteva săgeți se loviră cu zgomot de piatra de la picioarele podarilor. Podul amplifică răsunetul loviturilor.

Kaladin auzi strigătele disperate de durere care se înălțau din mijlocul altor echipe. Oamenii cădeau, unii fiind, probabil, la prima lor alergare. La Podul Patru nu țipă nimeni. Nu căzu nimeni.

Kaladin întoarse din nou podul, alergând aplecat în direcția opusă, cu podarii din nou în bătaia săgeților. Parshendii surprinși își încordară din nou arcurile. De obicei trăgeau în rafale. Ceea ce era în avantajul lui Kaladin, pentru că, imediat ce își sloboziră dușmanii săgețile, se întoarse, folosind podul masiv drept scut.

Săgețile izbiră din nou lemnul. Dinspre celelalte echipe de podari se auziră iarăși țipete. Kaladin reușise din nou să-și apere oamenii, alergând în zigzag.

„Încă o dată”, își zise el. Acum avea să fie cel mai greu. Parshendii știau ce făcea. Aveau să fie gata de tragere imediat ce schimba direcția.

O schimbă.

Nu trase nimeni.

Uluit, își dădu seama că arcașii dușmani își îndreptaseră întreaga atenție asupra celorlalte poduri, văzând în ele ținte mai ușoare. Spațiul din fața Podului Patru era practic liber.

Spărtura era aproape și – cu toate că alergase aplecat – Kaladin își aduse echipa acolo unde trebuia. Pentru ca atacul cavaleriei să aibă efect, podurile trebuiau înșiruite cât mai aproape unul de altul. Se grăbi să ordone coborârea podului. O parte dintre arcașii parshendi își îndreptaseră din nou atenția către ei, dar cei mai mulți trăgeau în alte echipe.

Un zgomot din spate anunță prăbușirea unui pod. Kaladin și oamenii lui împinseră, cu soldații alethi din spatele lor trimițând asupra dușmanilor o ploaie de săgeți ca să-i împiedice să tragă podul înapoi. Fără să se-nterupă, Kaladin se uită peste umăr.

Al doilea pod din șir era aproape. Era Podul Șapte, dar înainta cu greutate, cu oamenii secerăți rând pe rând de săgeți care veneau una după alta. Căzură sub ochii lui și podul se strivi de stâncă. Acum se clătina podul Douăzeci și Șapte. Alte două poduri căzuseră deja. Podul Șase ajunsese la spărtură, însă cu greu, cu numai jumătate dintre podari rămași în viață. Unde erau celelalte poduri? Privirea aruncată în grabă nu-l lămurii și fu nevoit să-și continue munca.

Oamenii săi își așezară podul cu o bufnitură și el le strigă să se retragă. Se îndepărtară cu toții în mare grabă, ca să poată traversa cavaleria. Dar nu apăru niciun călăreț. Cu fruntea brobonită de sudoare, Kaladin se răsuci în loc.

Alte cinci echipe își așezaseră podurile, însă restul podurilor încă se mai chinuiau s-ajungă la spărtură. Spre surprinderea lui Kaladin, încercaseră să-și încline la rândul lor podurile ca să se apere de săgeți, imitându-i pe oamenii lui. Mulți se împiedicară, fiindcă unii încercau să lase podul în jos, pentru protecție, pe când alții își continuau fuga.

Domnea haosul. Celelalte echipe nu exersaseră alergarea cu podul pus pe-o parte. Încercând să-și salte podul în noua poziție, o echipă răzlețită îl scăpă. Parshendii, care continuau să tragă, secerară alte două echipe.

Cavaleria grea atacă, traversând cele șase poduri așezate. De obicei, câte doi călăreți mergând alături pe fiecare pod alcătuiau un grup de o sută, împărțit pe trei rânduri de câte treizeci până la patruzeci de oameni. Totul depindea de numărul de poduri aliniat în șir, făcând posibilă o șarjă eficientă împotriva sutelor de arcași parshendi.

Dar de data asta podurile fuseseră puse mult prea la întâmplare. O parte a cavaleriei traversă, dar oamenii erau prea împrăștiați și nu puteau ataca fără teama că vor fi împresurați.

Pedestrașii începură să ajute la împingerea Podului Șase. „Ar trebui s-o facem și noi”, se gândi Kaladin. „Să punem celelalte poduri peste spărtură.”

Dar era prea târziu. El rămăsese lângă câmpul de luptă, însă oamenii lui se rezeziseră – așa cum erau obișnuiți – în spatele celui mai apropiat pâlț de stânci care le putea oferi adăpost. De data asta aleseseră un loc aflat la o distanță suficient de mică pentru a putea vedea lupta, dar foarte bine apărat de săgeți. După primul atac, parshendii nu le mai dădeau nicio dată atenție podurilor, deși alethii aveau grijă să lase în urmă străji care să apere punctul de trecere și să nu le îngăduie parshendilor să le taie retragerea.

Soldații izbutiră în sfârșit să așeze Podul Șase și alte două echipe le lăsară jos pe ale lor, dar jumătate dintre poduri nu reușiseră să-și ducă treaba la bun sfârșit. Armata trebuia să se reorganizeze din mers, grăbindu-se să înainteze ca să susțină cavaleria și împrăștiindu-se pentru a trece prin locurile unde se aflau poduri.

Teft ieși din spatele stâncilor și îl înșfacă pe Kaladin de braț, trăgându-l în locul care-i oferea o relativă siguranță. El se lăsă tras, continuând să nu scape din ochi câmpul de luptă și înțelegând că se petrecuse ceva cumplit.

Pietroii veni lângă el și îl bătu pe umăr. Ud de sudoare, părul masivului mâncător de coarne i se lipise de cap, dar el zâmbea cu toată fața.

— E un miracol! Nici măcar un singur om n-a fost rănit!
Moash li se alătură.

— Părinte al Furtunii! Nu-mi vine să cred ce-am făcut. Kaladin, ai schimbat podalergările pentru totdeauna!

— Nu, răspunse el încet. Am dat peste cap tot atacul.
— Păi... Ce?

„Părinte al Furtunii!” se gândi Kaladin. Cavaleria grea fuse se divizată. O șarjă de cavalerie nu trebuia întreruptă; intimidarea contribuia la victorie la fel de mult ca orice altceva.

Însă acolo parshendii se puteau feri din calea ei, atacând apoi oamenii din flancuri. Iar pedestrașii nu ajungeau destul de repede ca să-i ajute. Mai multe grupuri de călăreți erau com-

plet încercuite. Soldații se îngrămădeau în jurul podurilor așezate, încercând să traverseze, dar parshendii ocupaseră un avanpost stabil și îi respingeau. Sulițașii cădeau de pe poduri, iar dușmanii izbutiră în cele din urmă chiar să arunce unul dintre acestea în spărtură. În curând, forțele alethi se mulțumiră doar să se apere, concentrându-se asupra podurilor ca să asigure retragerea cavaleriei.

Kaladin se uita, *se uita* cu adevărat. Până atunci, nu studiasese niciodată tactica și nevoile întregii armate în timpul atacurilor. Nu se gândise decât la echipa lui. Era o greșeală prostească, ar fi trebuit să-și dea seama. Ar fi trebuit să-și dea seama, dacă încă se mai considera un soldat adevărat. Îl ura pe Sadeas; detesta modul în care înaltul prinț se folosea de podari. Dar n-ar fi trebuit să schimbe tactica de bază a Podului Patru fără să țină cont de planul mai amplu al întregii lupte.

„Le-am îndreptat atenția asupra celorlalte poduri”, își zise. „Asta ne-a adus pe noi prea repede la spărtură și i-a încetinit pe alții.”

Și, fiindcă alergaseră în fața tuturor, mulți alți podari văzuseră foarte bine cum foloseau podul drept scut. Și le venise ideea să-i imite. Ca urmare, fiecare echipă ajunsese până la urmă să alerge cu o altă viteză, iar arcașii alethi nu mai știuseră unde să-și concentreze rafalele ca să-i slăbească pe parshendi pentru a ușura coborârea podurilor.

„Părinte al Furtunii! Tocmai l-am făcut pe Sadeas să piardă lupta asta.”

Avea să fie pedepsit. Podarii fuseseră dați uitării în timp ce generalii și căpitanii se grăbeau să schimbe planurile de luptă. Dar imediat ce se termina totul, aveau să vină după el.

Sau poate chiar mai devreme. Gaz și Lamaril erau în marș către Podul Patru, însoțiți de un grup de sulițași din forțele de rezervă.

Pietroi i se alătură lui Kaladin, lângă care se opri nervos și Teft, cu o piatră în mână. Podarii din spatele lui începură să murmure.

— Stați deoparte, le spuse el încet lui Pietroi și lui Teft.

— Dar, Kaladin! protestă Teft. Vor...

— Stați deoparte. Adunați podarii, încercați să-i duceți înapoi la loc sigur, în lemnărie.

„Dacă scapă vreunul dintre noi din dezastrul ăsta.” Cei doi nu se retraseră, iar Kaladin făcu un pas înainte. Pe Turn, bătaia încă mai continua, dezlănțuită; grupul lui Sadeas – condus chiar de el, Cristalpurătorul – reușise să cucerească o mică porțiune de teren și o apăra cu încăpățănare. De ambele părți se înălțau mormane de cadavre. Dar nu era de-ajuns.

Pietroii și Teft i se alăturaseră din nou lui Kaladin, dar el îi țintui cu o privire aspră, făcându-i să se retragă. Pe urmă se întoarse spre Gaz și Lamaril. „O să le-atrag atenția că Gaz m-a îndemnat să acționez astfel, se gândi. El mi-a sugerat să car podul pe-o parte în timpul asalturilor.”

Ba nu. N-avea martori. Ar fi fost cuvântul lui împotriva cuvântului chiorului. N-avea să meargă – în plus, un asemenea argument le-ar fi dat celor doi un motiv întemeiat ca să-l omoare pe loc, înainte să le poată vorbi superiorilor acestora.

Trebuia să găsească altceva.

— Ai idee ce-ai făcut? bolborosi Gaz, apropiindu-se.

— Am dat peste cap strategia armatei, aruncând în haos întreaga forță de asalt. Și ați venit să mă pedepsiți, pentru ca, atunci când vor urla la voi superiorii din cauza celor întâmplate, să le puteți spune măcar să v-ați grăbit să vă ocupați de singurul vinovat.

Gaz se opri, cu Lamaril și sulițașii în jurul lui. Sergentul podurilor părea surprins.

— Dacă asta valorează ceva, adăugă Kaladin cu tristețe, n-am știut c-o să iasă cum a ieșit. Am încercat pur și simplu să supraviețuiesc.

— Podarii *nu trebuie* să supraviețuiască, ripostă scurt Lamaril.

Își flutură mâna către doi dintre soldații lui, apoi arătă spre Kaladin.

— Dacă mă lăsați în viață, spuse acesta, făgăduiesc să le spun superiorilor voștri că n-ați avut nicio legătură cu cele petrecute. Dacă mă ucideți, o să lăsați impresia c-ați vrut s-ascundeți ceva.

— S-ascundem ceva? spuse Gaz, aruncând o privire spre bătaia de pe Turn. O săgeată rătăcită se lovi cu zgomot de o piatră aflată la mică distanță de el, iar coada i se rupse. Ce am avea de ascuns?

— Depinde. Totul *ar putea* foarte bine să pară c-a fost ideea voastră, de la bun început. Luminlord Lamaril, nu m-ai oprit. Ai fi putut, dar nu te-ai sinchisit, iar soldații v-au zărit pe tine și pe Gaz stând de vorbă când v-ați dat seama ce făceam eu. Dacă n-o să pot garanta că habar n-aveați care-mi era intenția, o să apăreți într-o lumină foarte, foarte proastă.

Soldații lui Lamaril își priviră comandantul. Bărbatul cu ochi luminoși se încruntă.

— Trageți-i o bătaie, dar nu-l omorâți, spuse acesta.

Se întoarse cu spatele și se îndreptă spre liniile rezervelor armatei alethi.

Sulițașii vânjoși se apropiară de Kaladin. Erau ochi-întu-necați, dar, având în vedere cu câtă îndurare aveau de gând să-l trateze, nu s-ar fi schimbat nimic dac-ar fi fost parshendi. Kaladin închise ochii și își adună toate puterile. Nu se putea lupta cu ei. Nu și dacă voia să rămână la Podul Patru.

Coada unei sulițe îl pocni în burtă, trântindu-l la pământ, și icni când începură să-l izbească picioarele soldaților. O lovitură de cizmă îi sfâșie punga de la brâu. Sferele lui – prea prețioase ca să le lase în baracă – se împrăștiară pe pietre. Își pierduseră cumva Lumina de Furtună și erau înnegurate, fără viață.

Soldații continuară să-l lovească.

33 • CIMATICA

„Își schimbau înfățișarea chiar în vreme ce ne luptam cu ei. Erau ca umbrele, care-și pot modifica forma în timpul dansului flăcărilor. Nu-i subestimați niciodată, judecând după prima impresie.”

Fragment despre care se presupune că i-ar aparține lui Talatin, un Radiant din ordinul Paznicilor Pietrei. Sursa – întrupatul lui Guvlow – e în general considerată demnă de încredere, deși aceste rânduri au fost preluate din copia unui fragment al Poemului celei de-a șaptea dimineți, care s-a pierdut.

Uneori, când intra în Palanaeumul propriu-zis – imensul depozit de cărți, manuscrise și pergamente aflat dincolo de partea rezervată pentru studii a Vălului – Shallan era atât de distrasă de frumusețea și de mărimea lui, încât dădea uitării orice altceva.

Palanaeumul avea forma unei piramide inversate cioplite în stâncă. De jur-împrejur avea galerii suspendate, asemenea unor balcoane ușor înclinate care se întindeau pe toți cei patru pereți, răsucindu-se maiestuos în unghiuri drepte și formând o scară gigantică, îndreptată către centrul Rosharului. Mai multe lifturi ofereau o cale de coborâre mai rapidă. Sprijinită de balustrada de la nivelul de sus, Shallan nu putea să vadă decât jumătate din nivelul de jos. Construcția părea prea mare, prea maiestuoasă pentru a fi creată de mâna omului. Cum reușiseră să alinieze perfect terasele? Folosiseră Animozi pentru crearea spațiilor deschise? De câte nestemate fusese nevoie?

Locul era întunecos; nu exista o iluminare generală, ci doar niște lămpi mici cu smaralde, plasate astfel încât lumina să cadă pe galerii. Ardenți din Devoțiunea Cunoașterii Profunde străbăteau periodic toate nivelurile, schimbând sferile. Probabil că acolo erau sute și sute de smaralde; după toate aparențele, alcătuiau tezaurul regal al Kharbranthului. Unde puteau fi păstrate mai bine decât în acel loc extrem de sigur care era Palanaeumul? Acolo, sferile erau apărate și, în același timp, serveau la iluminarea imensei biblioteci.

Shallan își continuă drumul. Slujitorul ei parsh ducea o lampă cu trei pete de safir. Lumina blândă de culoare albastră era reflectată de pereții din piatră, cu porțiuni Animmoderate în cuarț din motive pur ornamentale. Balustradele fuseseră sculptate din lemn, apoi transformate în marmură. Când își plimba degetele de-a lungul uneia, simțea fibrele lemnului inițial. Și, în același timp, netezimea rece a pietrei. O ciudățenie care părea creată anume pentru derutarea simțurilor.

Parshul ei căra și un coș plin de cărți cu desene ale unor erudite celebre, care studiaseră științele naturii. Jasnah începuse să-i îngăduie să-și dedice o parte din timpul consacrat studiului cercetării unor subiecte alese de ea însăși. O singură oră pe zi, dar ora aceea devenise foarte prețioasă. În ultima vreme, căuta prin *Călătorii apusene*, o carte scrisă de Myalmr.

Lumea era un loc minunat, iar ea era însetată de cât mai multă învățătură, dorea să studieze toate făpturile, să le deseneze în caietele ei. Să sistematizeze Rosharul, surprinzându-l în imagini. Cărțile pe care le studia, deși minunate, erau incomplete. Fiecare autoare avea talent fie la scris, fie la desenat, dar rareori la ambele. Și în acele rare cazuri nu pricepea prea bine partea științifică.

În abordarea lor erau atât de multe goluri. Pe care ea ar fi putut să le umple.

„Nu”, își spuse cu hotărâre, continuându-și drumul. „Nu pentru asta am venit aici.”

Îi era din ce în ce mai greu să se concentreze asupra furtului, deși – așa cum sperase – Jasnah începuse s-o folosească drept băieșiță. Ocazia de care avea nevoie s-ar fi putut ivi în curând. Cu toate acestea, cu cât studia mai mult, cu atât era mai însetată de cunoaștere.

Shallan își conduse parshul către unul dintre lifturi. Acolo, alți doi parshi începură să o coboare. Ea aruncă o privire către coșul în care se aflau cărțile. În lift, ar fi putut să-și petreacă timpul citind și, poate, să termine capitolul din *Călătoriile apusene...*

Își desprinsese privirea de coș. „Continuă să te concentrezi.” La al cincilea nivel de jos, ieși pe pasarela mai scurtă care unea liftul cu rampele în pantă lină încastrate în pereți. Când ajunse la acestea, o luă la dreapta și coborî ceva mai jos. Peretele era plin de uși și, după ce o găsi pe cea dorită, intră într-o încăpăre mare din piatră, plină până sus cu rafturi de cărți.

— Așteaptă aici, îi spuse parshului, scoțându-și blocul de desen din coș.

Și-l îndesă sub braț, luă lampa și dispăru grăbită printre rafturile pline de cărți.

Puteai să dispari în Palanaeum vreme de mai multe ore și să nu te întâlnești cu absolut nimeni. Shallan vedea rareori pe câte cineva în timp ce căuta pentru Jasnah câte o carte obscură. Existau, firește, ardenti și servitori care să aducă volumele dorite, dar, după părerea lui Jasnah, era important ca Shallan să exerseze făcând-o ea însăși. Sistemul de catalogare din Kharbranth părea să fi devenit o regulă pentru cele mai multe biblioteci și arhive din Roshar.

În partea din spate a încăperii găsi o mică masă de lucru din lemn de copac-știulete. Își puse lampa pe marginea acestuia și se așeză pe taburet, scoțându-și mapa cu desene. În cameră era liniște și întuneric, lumina lămpii nu-i dezvăluia decât marginile rafturilor din dreapta și peretele neted de piatră din stânga. Aerul mirosea a hârtie veche și a praf. Nu era umed. În Palanaeum nu era niciodată umezeală. Poate că lipsa ei avea o legătură cu jgheaburile lungi, pline cu o pudră albă, aflate în capătul fiecărei încăperi.

Dezlegă șnururile de piele ale mapei. În interior, colile de deasupra erau albe, iar pe următoarele apăreau portretele unor oameni din Palanaeum. Mai multe chipuri pentru colecția ei. În mijloc erau ascunse câteva desene mai importante: schițe în care Jasnah lucra cu Animmodul.

Printesa îl folosea destul de rar; poate ezita s-o facă în prezența lui Shallan. Dar ea o surprinsese în câteva rânduri, mai ales când era distrată și părea să fi uitat că nu era singură.

Shallan ridică unul dintre desene: Jasnah, în separeu, cu mâna într-o parte, atingând o bucată de hârtie mototolită; o nestemată a Animmodului strălucea. Shallan mai privi unul. Înfațișa aceeași scenă, cu doar câteva secunde mai târziu. Hârtia devenise un ghem de foc. Nu arsesese. Se *transformase în flăcări*. Limbi de foc încolăcindu-se, o străfulgerare de căldură în aer. Ce anume conținea, ce voise Jasnah să ascundă?

Într-un alt desen, Jasnah își Animmodela vinul din pocal, preschimbându-l într-o bucată de cristal sub care să-și țină hârtiile, în timp ce pocalul însuși ținea pe loc un alt teanc, într-una din rarele ocazii când cinaseră – și studiaseră – într-o curte din afara Conclavului. Și mai avea un desen, în care Jasnah ardea cuvintele după ce i se terminase cerneala. Când o văzuse arzând litere pe o pagină, Shallan fusese uluită de precizia Animmodului.

Animmodul acela părea acordat mai ales cu trei esențe: Abur, Scânteie și Lucentia. Cu toate acestea, ar fi trebuit să le poată crea pe toate cele zece, de la Zefir la Astragal. Ultima era cea mai importantă pentru Shallan, fiindcă în Astragal erau incluse piatra și pământul. Ar fi *putut* crea zăcăminte noi de minereuri pe care să le extragă familia ei. Ar fi mers; în Jah Kaved, Animmozii erau foarte puțini, iar marmura, jadul și opalul s-ar fi vândut la un preț foarte bun. Cu un Animmod nu puteai crea nestemate – se spunea că era imposibil – dar era posibilă crearea altor zăcăminte, aproape la fel de importante.

Odată ce le epuizau, ar fi fost nevoiți să treacă la o îndeletnicire mai puțin profitabilă, însă ar fi fost bine. Între timp, și-ar fi putut plăti datoriile și i-ar fi putut despăgubi pe cei față de care nu-și onoraseră promisiunile. Casa Davar ar fi reintrat în rândul celor lipsite de importanță, dar n-ar fi fost distrusă.

Shallan studie încă o dată desenele. Prințesa alethi părea să dea dovadă de o nemaipomenită nepăsare în privința Animmodului. Se afla în posesia unuia dintre cele mai puternice fabricale din întregul Roshar și îl folosea ca să creeze *greutăți care să-i țină hârtiile*? La ce altceva îl mai întrebuița când nu o vedea Shallan? Acum părea să-l folosească în prezența ei mai des ca la început.

Shallan căută în punga ascunsă din mânecă și scoase Animmodul stricat al tatălui ei. Avea două spărturi: prima de-a latul unuia dintre lanțuri și cealaltă în montura uneia dintre

pietre. Îl studie în lumină, căutând – pentru prima oară – un semn care să-i trădeze stricăciunile. Veriga lanțului fusese înlocuită perfect, așa cum fusese refăcută și montura. Chiar dacă știa exact unde fuseseră spărturile, nu izbutea să-i găsească niciun cusur. Însă, din nefericire, simpla reparare a defecțelor exterioare nu-l făcuse funcțional.

Ridică obiectul greu, făcut din metal și lanțuri. Apoi și-l puse, așezându-și inelele lanțului pe degetul mare, pe cel mic și pe cel mijlociu. În momentul acela, în el nu era montată nicio piatră prețioasă, îl compară cu desenele, studiindu-l din toate părțile. Da, păreau identice, își făcuse griji din cauza asta.

Uitându-se la Animmodul stricat, își simți inima tresărind ca aripile unei păsări speriate. I se păruse acceptabil să fure de la Jasnah când prințesa fusese un personaj îndepărtat, necunoscut. Ar fi furat de la o eretică, pe care-o crezuse țâfnoasă și năzuroasă. Însă de la adevărata Jasnah? De la o erudită minuțioasă, severă dar corectă, de o înțelepciune uimitoare, așa cum îi era și intuiția? Oare era într-adevăr Shallan în stare să fure de la ea?

Încercă să-și liniștească bătăile inimii. Așa fusese încă din copilărie. Își aducea aminte de lacrimile care o podideau când i se certau părinții. Nu se pricepea să facă față confruntărilor.

Dar avea să fure. Pentru Nan Balat, Tet Wikim și Asha Jushu. Frații ei depindeau de ea. Își lipi mâinile de coapse ca să le oprească tremurul și respiră adânc, metodic. După câteva minute, reușind să se stăpânească, își scoase Animmodul stricat și-l puse la loc, în punga ferită, își adună hârtiile. Ar fi putut fi importante pentru descoperirea modului în care funcționa Animmodul. Ce era de făcut în privința asta? O putea întreba cumva pe Jasnah fără să-i trezească bănuielile?

Printre rafturile din apropiere pâlpoi o lumină, iar ea tresări și-și ascunse desenele. Dar nu era decât o ardentă bătrână îmbrăcată în robă, târșându-și picioarele cu o lampă în mână, urmată de un servitor parsh. Nu se uită spre Shallan când coti printre două rânduri de rafturi, cu lumina lămpii strălucind printre cărți. Luminată astfel – cu fața ascunsă, dar cu lumina scurgându-se printre rafturi – părea unul dintre Heralzi, mergând printre vrafurile de cărți.

Cu inima bătându-i din nou cu putere, Shallan își duse mâna tăinuită la piept. „O să fiu o hoată groaznică”, își zise ea

strâmbându-se. Își adună toate lucrurile și o porni printre rafturi, cu lampa înaintea. La capătul fiecărui șir erau gravate simboluri indicând data intrării cărților în Palanaeum. Așa erau catalogate. La nivelul de sus se găseau dulapuri enorme, pline cu indexuri.

Jasnah o trimisese să aducă – și apoi să citească – un exemplar din *Dialoguri*, o renumită lucrare istorică, despre teoria politicii. Însă în încăperea aceea se afla și *Umbre rămase în amintiri* – cartea pe care o citea Jasnah când le vizitase regele. Shallan se uitase în index. Probabil că între timp cartea fusese adusă din nou la locul ei.

Cuprinsă dintr-odată de curiozitate, Shallan numără rândurile. Intră între ele și numără rafturile. Cam pe la mijloc, în partea de jos, găsi un volum subțire, roșu, legat în piele de porc: *Umbre rămase în amintiri*, își lăsă lampa jos, scoase cartea și începu s-o răsfoiască, simțindu-se ca o hoată.

Ceea ce descoperi o derută. Nu-și dăduse seama că era o carte cu povești pentru copii. Nu existau comentarii în subsol, era o simplă colecție de basme. Shallan se așeză pe podea și o citi pe prima de la cap la coadă. Era vorba despre un copil care hoinărea noaptea la mare depărtare de casă și era urmărit de Pustiitori până când se ascundea într-o peșteră de lângă un lac. Acolo cioplea o bucată de lemn, dându-i o formă cât de cât asemănătoare cu o siluetă omenească, și o pune să plutească pe lac, păcălind creaturile, care o atacau și o mâncau pe aceasta în loc să-l mănânce pe el.

Shallan n-avea prea mult timp – Jasnah ar fi intrat la bănuiele dacă rămânea prea multă vreme jos –, dar răsfoi și celelalte povești. Erau scrise într-un stil asemănător și vorbeau despre duhuri și Pustiitori. Singurul comentariu era la sfârșit și oferea explicații despre curiozitatea pe care i-o stârniseră autoarei poveștile populare ale ochi-întunecaților.

„ *Umbre rămase în amintiri*, care-ar fi fost mai bine să fie uitate”, își zise Shallan.

Asta citise Jasnah? Ea crezuse că volumul era o discuție filosofică profundă despre o crimă secretă, de importanță istorică. Prințesa era veristitaliană. Reconstitua adevărul pornind de la cele petrecute în trecut. Ce fel de adevăr putea găsi în poveștile menite să-i înspăimânte pe copiii ochi-întunecați neascultători?

Shallan puse volumul înapoi la locul lui și se grăbi să plece.

Peste foarte puțin timp, Shallan reveni în separeu și descoperi că toată graba ei nu fusese necesară. Jasnah nu era acolo, însă era Kabsal.

Tânărul ardent stătea la masa lungă, răsfoind una dintre cărțile despre artă ale lui Shallan. Ea îl zări înainte de a fi zărită și, în ciuda tuturor necazurilor, se trezi zâmbind. Își încrucisă brațele la piept și adoptă o expresie neîncrezătoare.

— Iarăși? întrebă ea.

Kabsal sări în sus, închizând cartea cu un pocnet.

— Shallan, spuse Kabsal, al cărui cap reflecta lumina albatră a lămpii parshului ei. Am venit s-o caut...

— Pe Jasnah, completă Shallan. Ca de obicei. Și totuși, ea nu e niciodată aici când vii tu.

— O coincidență nefericită, zise el, ducându-și o mână la frunte. Nu mă pricep deloc să aleg momentul, nu-i așa?

— Iar la picioarele tale e un coș cu pâine?

— Un dar pentru Luminata Jasnah. De la Devoțiunea Cunoașterii Profunde.

— Mă-ndoiesc că un coș cu pâine o s-o convingă să renunțe la erezie. Poate dacă adaugi și niște gem.

Ardentul zâmbi, luă coșul și scoase din el un mic borcan cu gem din boabe de sim.

— Ți-am spus, firește, că lui Jasnah nu-i place gemul, zise Shallan. Și tu continui să-l aduci, știind că se numără printre preferințele mele. Și ai făcut asta de... vreo zece ori în ultimele câteva luni?

— Încep să devin ceva cam transparent, nu?

— Doar un pic, zise ea zâmbind. E vorba despre sufletul meu, nu-i așa? Ești îngrijorat fiindcă-mi fac ucenicia sub îndrumarea unei eretice.

— Aă... ei bine, da, mă tem.

— Ar trebui să mă simt insultată. Dar *ai adus* gem.

Zâmbi din nou, făcându-i semn parshului să-i pună cărțile pe masă și s-aștepte dincolo de ușă. Era adevărat că pe Câmpiile Sfărâmate existau parshi care *luptau*? I se părea greu de crezut. Dintre toți cei pe care-i întâlnește vreodată, niciunul nu nu era în stare nici măcar să ridice vocea. Nu păreau destul de inteligenți ca să devină nesupuși.

Bineînțeles că o parte dintre relatările pe care le auzise – printre care și cele citite la îndemnul lui Jasnah, când studiasse asasinarea lui Gavilar – indicau faptul că parshendii nu semănau cu ceilalți parshi. Erau mai mari de statură, aveau o armură stranie, crescută din propria piele, și vorbeau mult mai des. Poate că nici nu erau parshi, ci un soi de veri îndepărtați de-ai lor, o rasă pe de-a-ntregul diferită.

Se așeză la masă în vreme ce Kabsal scotea pâinea, iar parshul aștepta în cadrul ușii. Un parsh nu prea era cine știe ce supraveghetor, dar, practic, Shallan n-avea nevoie de așa ceva, căci Kabsal *era* ardent.

Pâinea fusese cumpărată de la o brutărie thaylenă, ceea ce însemna că era pufoasă și cafenie. Și, tot pentru că el era ardent, nu conta că gemul era o mâncare feminină, o puteau savura împreună. Shallan îl privi în timp ce tăia pâinea. Ardenții din slujba tatălui ei, bărbați și femei deopotrivă, fuseseră bătrâni, ursuzi, aflați în ultimii ani ai vieții, cu priviri severe și neavând niciun pic de răbdare cu copiii. Niciodată nu-i *trecuse prin cap* că devoțiunile puteau atrage oameni tineri, cum era Kabsal.

În timpul ultimelor câteva săptămâni, se pomenise având în privința lui gânduri pe care-ar fi fost mai bine să le evite.

— Te-ai întrebat vreodată ce dezvălui despre tine însăși când îți dai pe față preferința pentru gemul din boabe de sim? o întrebă el.

— Nu mi-am dat seama că plăcerea pe care mi-o oferă gemurile e atât de importantă.

— Unii au cercetat lucrurile astea, zise Kabsal, întinzând gemul gros și roșu și oferindu-i felia de pâine. Când lucrezi în Palanaeum, dai peste cărți foarte bizare. E greu să nu tragi concluzia că *totul* a fost probabil studiat într-o epocă sau alta.

— Hmm, făcu Shallan. Chiar și gemul de sim?

— După cum scrie în *Plăcerea gustului și personalitatea* – și, înainte de a începe să obiectezi, *da*, cartea e reală și chiar așa se numește –, preferința pentru boabele de sim indică o personalitate spontană, impulsivă. Și, totodată, preferința pentru...

Amuți când îl lovi în frunte un cocoloș de hârtie. Clipi, nedumerit.

— Îmi cer scuze, spuse Shallan. Se întâmplă uneori. Probabil din pricina impulsivității și spontaneității mele.

El zâmbi.

— Nu ești de acord cu aceste concluzii?

— Nu știu, răspuse ea, ridicând din umeri. Am întâlnit oameni care mi-au spus că pot afla ce personalitate am pornind de la ziua în care m-am născut, de la poziția Cicatricei lui Tain la a șaptesprezecea mea aniversare sau prin extrapolări numerice ale celei de-a zecea paradigme glifice. Dar cred că oamenii sunt mult mai complicați.

— Oamenii sunt mai complicați decât extrapolarea numerică și decât a zecea paradigmă glifică? Întrebă Kabsal, ungându-și cu gem o felie de pâine. Nu e de mirare că-mi vine atât de greu să-nțeleg femeile.

— Foarte amuzant. *Vreau să spun* că suntem mai complecși decât o simplă adunătură de trăsături ale personalității. Sunt spontană? Uneori. Ai putea descrie astfel modul în care-am hăituit-o pe Jasnah ca să-i devin pupilă. Dar, înainte de asta, mi-am petrecut șaptesprezece ani din viață fiind cât se poate de *lipsită* de spontaneitate. În multe situații – dacă sunt încurajată – limba mea poate fi din cale afară de spontană, dar despre acțiunile mele se poate spune rareori același lucru. Suntem *cu toții* spontani uneori, iar alteori suntem *cu toții* din cale afară de prudenți.

— Atunci, după cum spui tu, cartea are dreptate. Spune că ești spontană; tu ești spontană uneori. Prin urmare, e corect.

— Dacă judecăm așa, are dreptate în privința *tuturor*.

— Sută la sută!

— Ei, nu sută la sută, îl contrazise Shallan, înghițind încă o bucată din pâinea dulce, pufoasă. După cum am constatat, lui Jasnah nu-i place niciun soi de gem.

— A, da, încuviință Kabsal. Este și o eretică a *dulcețurilor*. Sufletul ei se află într-un pericol mult mai mare decât credeam, zise el rânjind și mușcând din pâine.

— Într-adevăr, spuse Shallan. Și ce altceva mai spune cartea aia despre mine – și despre jumătate din populația lumii – fiindcă ne plac mâncărurile cu mult prea mult zahăr?

— Ei, aprecierea boabelor de sim mai sugerează și o îndrăgire a spațiilor aflate sub cerul liber.

— Ah, sub cerul liber, zise Shallan. Am fost cândva în acel loc legendar. Cu atât de mult timp în urmă, încât aproape că

I-am uitat. Spune-mi, încă mai strălucește soarele, sau am doar amintirea unui vis?

— Studiile tale nu sunt, cu siguranță, ceva *atât* de rău.

— Jasnah e îndrăgostită nebunește de praf, spuse Shallan. Cred că-i priește, se hrănește cu particulele lui, cum ronțăie chulii muguri-de-stâncă.

— Dar tu, Shallan? *Ție* ce-ți priește?

— Cărbunele.

Kabsal păru mai întâi nedumerit de răspuns, apoi se uită la mapa ei cu desene.

— A, da. Am fost surprins de repeziciunea cu care s-a dus vestea și ți s-au răspândit prin Conclav desenele.

Shallan își mănă ultima bucățică de pâine, apoi își șterse degetele cu o fășie de pânză umedă, adusă de ardent.

— Mă faci să par o molimă, zise ea și își trecu un deget prin părul roșu, strâmbându-se. Cred că am culoarea unei spu-zeli, nu-i așa?

— Prostii, se grăbi el să răspundă. N-ar trebui să spui astfel de lucruri, Luminăție. E lipsit de respect.

— Față de mine?

— Nu, față de Atotputernic, care te-a creat.

— Tot el a creat și cremlingii. Ca să nu mai vorbesc de spu-zeli și de boli. Așa că e, de fapt, o onoare să fiu comparată cu una dintre ele.

— Nu sunt în stare să urmăresc logica asta, Luminăție. El a creat toate lucrurile, de aceea comparațiile sunt lipsite de sens.

— Ca și afirmațiile din cartea ta despre plăcerea gustului, nu?

— Bun răspuns.

— Există lucruri mai rele decât o boală, spuse ea alene, că-zând pe gânduri. Când o capeți, boala îți aduce aminte că trăiești. Te face să lupți pentru ceea ce ai. Iar după ce-ți trece, viața normală, de om sănătos, pare, prin comparație, minunată.

— Și n-ai prefera să fii o senzație de euforie? Să le-aduci celor pe care i-ai infectat o stare plăcută și bucurie?

— Euforia trece. De obicei ține puțin, așa că ne petrecem mai multă vreme tânjind după ea decât savurând-o, zise Shallan oftând. Acum sunt deprimată. Cel puțin întoarcerea la studiu o să mi se pară, prin comparație, incitantă.

El se uită la cărți, încruntându-se.

— Aveam impresia că îți place să studiezi.

— Și eu aveam impresia asta. Până când în viața mea a intrat cu pași apăsați Jasnah Kholin și mi-a dovedit că până și ceva plăcut poate deveni plictisitor.

— Înțeleg. Deci e o maestră severă?

— De fapt, nu e, răspunse Shallan. Mie-mi plac la nebunie hiperbolele.

— Mie nu, spuse el. Când trebuie să-l scrii, cuvântul ăsta e un pui de târfă.

— Kabsal!

— Îmi cer iertare, spuse el, apoi se uită în sus. Îmi cer iertare.

— Sunt sigură că tavanul te iartă. Ca să atragi atenția Atotputernicului, probabil că ai putea să arzi o rugăciune.

— Oricum îi datorez câteva, zise Kabsal. Ce spunei?

— Ei bine, Luminata Jasnah *nu e o* maestră severă. De fapt, este exact așa cum se spune. Sclipitoare, frumoasă, misterioasă. Sunt norocoasă c-am ajuns pupila ei.

Kabsal dădu din cap.

— Se spune că e o femeie neprețuită, n-o strică decât un singur lucru.

— Erezia?

El dădu aprobator din cap.

— Pentru mine nu e atât de rău cum am crezut, spuse Shallan. Vorbește rar despre convingerile ei, dacă nu e provocată.

— Atunci înseamnă că se rușinează.

— Mă îndoiesc. Are tact, atât și nimic mai mult.

El o privi cu atenție.

— Nu trebuie să-ți faci griji din pricina mea, zise Shallan. Jasnah nu-ncearcă să mă convingă să abandonez devoțiunile.

Kabsal se aplecă în față, devenind mult mai sobru. Era mai în vârstă decât ea – un bărbat de vreo douăzeci și cinci de ani, sigur de sine, plin de zel și serios. Era, practic, singurul bărbat cam de aceeași vârstă cu care stătuse vreodată de vorbă fără a se afla sub supravegherea atentă a tatălui ei.

Dar era, totodată, un ardent. Așa că, firește, asta nu putea duce nicăieri. Sau putea?

— Shallan, o întrebă Kabsal cu blândețe, nu-ti dai seama ce ne îngrijorează – *mă* îngrijorează – totuși? Luminata Jasnah e o femeie foarte puternică și fascinantă. Ne putem aștepta ca ideile ei să fie molipsitoare.

— Molipsitoare? Parcă spuneai că *eu* sunt boala.

— N-am spus niciodată asta!

— Așa e, dar eu am pretins că ai făcut-o. Ceea ce e, de fapt, același lucru.

El se încruntă.

— Luminată Shallan, ardenții *își fac griji* pentru tine. Suntem responsabili pentru sufletele copiilor Atotputernicului. Jasnah are în spate o istorie a coruperii celor pe care îi are în preajmă.

— Serios? Întrebă ea, sincer interesată. A corupt alte pupile?

— Nu ocup o poziție care să-mi permită să vorbesc despre așa ceva.

— Atunci schimbă-ți poziția.

— Ba mi-o păstrez cu fermitate, Luminăție. Nu voi spune nimic în privința asta.

— Atunci scrie.

— Luminăție... Începu el, pe un ton îndurerat.

— Of, bine, zise ea, oftând. Ei, te pot asigura că sufletul meu e în perfectă stare, nu s-a molipsit câtuși de puțin.

El se lăsă pe spătarul scaunului și tăie o altă felie de pâine. Iar ea se trezi din nou studiindu-l și începu iarăși să fie sâcâtită de propria absurditate copilărească. Avea să se întoarcă în curând la familia ei, iar Kabsal o vizita numai de motive care țineau de Chemarea lui. Numai că ea ajunsese cu adevărat să-i îndrăgească prezența. Era sigurul om din Kharbranth cu care simțea că putea sta într-adevăr de vorbă. Și era frumos; hainele simple și capul ras nu făceau altceva decât să-i scoată în evidență trăsăturile puternice. Ca mulți alți ardenți, avea barba scurtă și tunsă cu grijă. Folosea o tonalitate distinsă și era atât de cultivat!

— Ei, dacă ești atât de sigură în privința sufletului tău – zise el, întorcându-se din nou spre ea, poate că te interesează devoțiunea noastră.

— Am una. Devoțiunea Purității.

— Da, dar nu e un loc potrivit pentru o erudită. Ceea ce glorifică aceasta nu are nicio legătură cu studiile sau cu arta ta.

— Un om n-are nevoie de o devoțiune care să se concentreze nemijlocit asupra Chemării Sale.

— Însă e minunat când cele două coincid.

Shallan își reținu o strămbătură. Așa cum era de imaginat, Devoțiunea Purității se concentra asupra deprinderii unui

mod de a te apropia cât mai mult de onestitatea și etica Atotputernicului. Ardenții din palatul devoțiunii nu știuseră cum să interpreteze fascinația ei pentru artă. Îi ceruseră întotdeauna să deseneze numai lucruri pe care le considerau „pure”. Statuile Heralzilor sau reprezentările Ochiului Dublu.

Iar devoțiunea îi fusese aleasă, bineînțeles, de tatăl ei.

— Mă întreb doar dacă ai știut tot ce trebuia când te-ai hotărât, zise Kabsal. La urma urmelor, e permis să-ți schimbi devoțiunea.

— Da, dar nu-i așa că nimeni nu vede cu ochi buni recrutarea? Ardenții care se iau la întrecere, adunând cât mai mulți membri...?

— Într-adevăr, nu sunt văzuți cu ochi buni. Obiceiul e deplorabil.

— Dar îl practici, totuși?

— Și să-njur mi se întâmplă din când în când.

— N-am observat. Ești un ardent ciudat, Kabsal.

— O să fii surprinsă. Nu suntem o adunătură de oameni atât de rigizi cum crezi. Ei, în afară de fratele Habsant; el își petrece prea mult timp stând cu ochii pe noi, ceilalți, zise el, apoi șovăi. De fapt, dacă mă gândesc mai bine, cred că el a-nțepenit, c-a devenit rigid de-a binelea. Nu știu dacă l-am văzut vreodată mișcându-se...

— Te îndepărtezi de subiect. N-ai încercat să mă atragi în devoțiunea ta?

— Ba da. Nu e ceva atât de neobișnuit cum crezi. Ne uităm adesea chiorâș unii la alții din cauza profundeii noastre lipse de etică, spuse el și se aplecă din nou în față, devenind mai serios. În comparație cu altele, devoțiunea mea are puțini membri, pentru că nu e la fel de cunoscută. Așa că, ori de câte ori vine la Palanaeum cineva însetat de cunoaștere, luăm asupra noastră datoria de a-l informa.

— De a-l recruta.

— Îi oferim ocazia să vadă ce-i lipsește, spuse Kabsal și mușcă din felia de pâine cu gem. În Devoțiunea Purității vi se spune care e natura Atotputernicului? Prisma divină, cu cele zece fețe care-i reprezintă pe Heralzi?

— Numai în treacă, răspunse ea. Am vorbit mai ales despre atingerea țelurilor mele în privința purității. E oarecum

plictisitor, recunosc, de vreme ce, dinspre partea mea, imputitatea n-a prea avut șanse să-și facă apariția.

Kabsal clătină din cap.

— Atotputernicul ne dăruiește tuturor talente și, când ne alegem o Chemare care le fructifică, îl venerăm într-un mod cu adevărat esențial. O devoțiune – și ardenții săi – ar trebui să ajute la cultivarea acestui fel de a-l venera, încurajând stabilirea și atingerea unor țeluri care tind spre perfecțiune, zi-se el făcând semn cu mâna către teancul de cărți de pe masă. În privința lor e cazul să te-ajute devoțiunea ta, Shallan. În ceea ce privește istoria, logica, științele, arta. E important să fii cinstit și bun, dar ar trebui să ne străduim mai mult să încurajăm talentele înnăscute ale oamenilor, în loc să-i silim să se adapteze unor Glorificări și Chemări pe care le considerăm noi importante.

— Cred că e un argument rezonabil.

Kabsal dădu din cap, părând să fi căzut pe gânduri.

— E de mirare că o femeie ca Jasnah Kholin s-a îndepărtat de așa ceva? Multe devoțiuni încurajează femeile să lase studiile dificile de teologie în seama ardenților. Dacă Jasnah ar putea măcar să vadă frumusețea doctrinei noastre!

Zâmbi și scoase din coșul lui cu pâine o carte groasă.

— La început, chiar am sperat că i-aș putea arăta ce vreau să spun, adăugă el.

— Mă-ndoiesc că ar avea o reacție favorabilă la așa ceva.

— Poate, spuse el absent, ridicând tomul. Dar dacă ai fi tu acela care ar izbuti în cele din urmă s-o convingă!

— Frate Kabsal, asta sună aproape ca și cum te-ai strădui să te distingi.

El roși, iar Shallan își dădu seama că spusese ceva care-l făcuse să se rușineze cu adevărat. Tresări, blestemându-și limba.

— Da, răspunse el. Mă străduiesc să mă disting. N-ar trebui să-mi doresc cu atâta ardoare să fiu cel care o convertește. Dar mi-o doresc. Măcar dac-ar vrea să-mi asculte demonstrația!

— Demonstrație?

— Am dovada clară a existenței Atotputernicului.

— Mi-ar plăcea s-o văd, spuse Shallan și ridică un deget, cerându-i s-o lase să termine. Nu fiindcă mă îndoiesc de existența lui, Kabsal. Sunt pur și simplu curioasă.

El zâmbi.

— O să fie plăcerea mea să-ți explic. Dar, înainte de toate, nu mai vrei o felie de pâine?

— Ar trebui să răspund că nu, ca să mă feresc de excese, cum m-au învățat preceptoarele mele. Însă o să spun da.

— De dragul gemului?

— Bineînțeles, încuviință ea, luând pâinea. Cum mă descrie cartea ta cu afirmații ambigue? Impulsivă și spontană? Pot să fiu așa. Când e vorba de gem.

El îi unse o felie, apoi își șterse degetele pe bucata lui de pânză. Își deschise cartea și o răsfoi până la o pagină pe care se afla un desen. Shallan se trase mai aproape ca să vadă mai bine. Nu era un portret; părea un soi de model.

O formă triunghiulară, cu trei aripi pe margini și cu ceva ascuțit în centru.

— Recunoști imaginea? întrebă Kabsal.

I se părea cunoscută.

— Am senzația că ar trebui.

— E Kholinarul, spuse el. Capitala alethilor, desenată așa cum s-ar vedea de sus. Vezi piscurile astea, vezi culmile? A fost construită în jurul unei formațiuni stâncoase care exista deja acolo, spuse el, întorcând pagina. Aici e Vedenarul, capitala Jah Kevedului.

De data asta, modelul era hexagonal. Akinah. Modelul era circular. Thaylen. Modelul era o stea cu patru colțuri.

— Ce înseamnă?

— E dovada că Atotputernicul se află în toate lucrurile. Îl poți vedea aici, în aceste orașe. Observi cât de simetrice sunt?

— Sunt orașe construite de oameni, Kabsal. Ei și-au dorit simetria, pentru că e sacră.

— Da, dar în toate cazurile au fost construite în jurul unor formațiuni stâncoase existente.

— Asta nu-nseamnă nimic, spuse Shallan. Eu cred într-adevăr în existența lui, dar nu știu dacă *asta e* dovada. Vânturile și apa pot crea simetrie; o vedem în natură tot timpul. Oamenii au ales locuri de o simetrie rudimentară, apoi și-au construit orașele astfel încât să elimine orice defect.

El se întoarse din nou să caute în coș. Și scoase – din toate lucrurile posibile – un platou de metal. Shallan deschise gura, gata să pună o întrebare, dar ardentul ridică din nou un

deget și așeză platoul pe un mic suport de lemn înălțat la câțiva centimetri deasupra mesei.

Kabsal presără pe foaia de metal nisip alb și fin ca o pudră. Pe urmă scoase un arcuș, de genul celor trecute peste coardele instrumentelor muzicale.

— Văd c-ai venit pregătit pentru demonstrația asta, remarcă Shallan. *Chiar* voiai să-ți susții cauza în fața lui Jasnah.

El zâmbi, apoi trase arcușul de-a curmezișul muchiei platoului, făcând-o să vibreze. Grăunțele de nisip săriră în sus și ricoșară, ca niște insecte minuscule azvârlite pe o suprafață fierbinte.

— Asta, spuse el, se numește cimatică. Studiul tiparelor create de sunete când interacționează cu un mediu fizic.

Trase din nou arcușul peste margine, iar platoul scoase un sunet, o notă muzicală aproape pură. Asta fu de ajuns ca să atragă un singur muzicospren, care se răsuci o clipă în aerul de deasupra ardentului, apoi se făcu nevăzut. Kabsal încheie, apoi fluturându-și arcușul, arătă spre platou.

— Adică...? întrebă Shallan.

— Kholinar, spuse el, ridicând cartea, pentru comparație.

Ea își lăsă capul pe-o parte. Modelul din nisip reproducea întocmai Kholinarul.

Ardentul mai adăugă nisip, apoi își trecu din nou arcușul peste marginea platoului, într-un alt punct, iar nisipul se reasează.

— Vedenar, spuse.

Ea făcu din nou comparația. Asemănarea era perfectă.

— Thaylen, zise el, după repetarea procedurii într-un alt punct, apoi alese cu mare grijă încă unul și atinse marginea cu arcușul pentru o ultimă oară. Akinah. Shallan, dovada existenței Atotputernicului se află chiar în orașele în care locuim. Uită-te la simetria lor desăvârșită!

Ea trebuia să admită că modelele aveau ceva captivant.

— Ar putea fi o corelație falsă. Ambele au aceeași *cauză*.

— Da, e Atotputernicul, spuse el, așezându-se. Însăși limba noastră e simetrică. Privește glifele. Toate pot fi îndoite, suprapunându-se perfect. La fel se întâmplă și cu alfabetul. Ia orice rând scris și îndoiaie-l în jos, peste el însuși, și-o să-i descoperi simetria. Știi cu siguranță povestea, faptul că și glifele, și literele provin de la Cântăreții din Zori.

— Da.

— Chiar și numele noastre. Al tău e aproape perfect: Shallan. O singură literă diferă, e un nume ideal pentru o femeie ochi-luminoși. Nu *prea* sacru, dar atât de aproape! Gândește-te la numele celor zece Regate de Argint. Alethela, Valhav, Shin Kak Nish. Perfecte, simetrice.

Întinse mâna, luând-o pe a ei.

— E aici, în jurul nostru. Să nu uiți asta, Shallan, indiferent ce-ar spune ea.

— N-o să uit, răspunse Shallan, dându-și seama cum condusesse el discuția.

Spusese că o credea, dar îi arătase toate dovezile. Era, în același timp, mișcător și enervant. Ei nu-i plăcea să fie tratată părintește. Dar, pe de altă parte, oare chiar puteai învinui un ardent pentru că predica?

Kabsal își ridică brusc privirea, lăsându-i mâna.

— Aud pași.

Se ridică, iar Shallan se răsuci chiar în clipa când în separeu intra Jasnah, urmată de un parsh cu un coș plin de cărți. Nu părea surprinsă de prezența ardentului.

— Îmi cer scuze, Luminată Jasnah, spuse Shallan, ridicându-se. A...

— Nu ești prizonieră, copilă, o întrerupse prințesa cu bruschețe. Ți se permite să ai oaspeți. Dar verifică-ți cu grijă pielea, să n-ai urme de mușcături. Cei din soiul ăsta obișnuiesc să-și tragă prada în mare, după ei.

Kabsal roși. Se grăbi să-și adune lucrurile.

Jasnah îi făcu semn parshului să-i pună cărțile pe masă.

— Platoul poate reproduce și modelul cinematic al Urithirului, preotule? Sau nu le aveți decât pe ale celor patru orașe de bază?

Kabsal se uită la ea, evident șocat fiindcă ea știa exact la ce folosea platoul. Își luă cartea.

— Urithiru e o simplă fabulație.

— Ciudat. Despre cei de soiul tău se presupune că dau crezare fabulațiilor.

Fața i se înroși mai tare. Termină de împachetat lucrurile, apoi o salută pe Shallan cu o scurtă înclinare a capului și plecă în grabă.

— Dacă-mi este îngăduit s-o spun, Luminăție, zise Shallan, a fost *din cale-afară* de nepoliticos din partea ta.

— Sunt predispusă la astfel de accese de grosolănie, răspunse Jasnah. Și nu mă-ndoiesc că el a auzit cum sunt. Am vrut să mă asigur că primește ce se aștepta să primească.

— Cu ceilalți ardenti din Palanaeum nu te porți așa.

— Ceilalți ardenti din Palemaeum nu se străduiesc să-mi întorcă pupila împotriva mea.

— Dar n-a... Începu Shallan, lăsându-și fraza să se stingă. Doar își făcea griji pentru sufletul meu.

— Încă nu ți-a cerut să-ncerci să-mi furi Animmodul?

Shallan se simți dintr-odată străbătută de un fior. Mâna i se duse la punga ferită din mânecă. Oare Jasnah știa? „Nu”, își spuse. „Nu, ascultă-i cu atenție întrebarea.”

— Nu, n-a făcut-o.

— Ai grijă, spuse Jasnah, deschizând o carte. Am experiență în privința celor de teapa lui, zise ea, apoi se uită la Shallan și expresia feței i se împlânzi. Nu-l interesezi. În niciunul dintre felurile în care-ți închipui. Aici nu e vorba de sufletul tău. E vorba de mine.

— Asta pare să aducă a aroganță, nu crezi? zise Shallan.

— Numai dacă mă-nșel, copilă, răspunse Jasnah, îndreptându-și atenția către cartea ei. Și mă-nșel rareori.

34 • ZIDUL DE FURTUNĂ

„Am mers pe jos de la Abamabar la Urithiru.”

Acest citat din „A opta pildă a Căii regilor” pare să le contrazică pe Varala și Sinbian, care pretind că în oraș nu se putea ajunge mergând pe jos. Poate s-a construit un drum sau poate că Nohadon a folosit o metaforă.

„Podarii nu trebuie să supraviețuiască...”

Mintea lui Kaladin era încetoșată. Știa că avea dureri, dar, în afară de asta, plutea. Ca și cum capul i s-ar fi desprins de trup și s-ar fi lovit de pereți și de tavane.

— Kaladin! șopti o voce îngrijorată. Kaladin, te rog. Te rog să nu mai suferi.

„Podarii nu trebuie să supraviețuiască...” De ce-l supărau cuvintele astea atât de mult? Își aminti ce se întâmplase, cum folosiseră podul drept scut, cum năuciseră întreaga armată, cum condamnaseră atacul la eșec. „Părinte al Furtunii, sunt un idiot!” își zise el.

— Kaladin?

Era vocea lui Syl. Riscă să deschidă ochii și zări o lume cu susul în jos, cu cerul întinzându-se sub el, în timp ce familiara lemnărie se afla în aerul de deasupra.

Nu. El stătea cu susul în jos. Atârnat de unul dintre pereții barăcii Podului Patru. Vârful clădirii Animodelate se afla la o înălțime de peste patru metri și jumătate și acoperișul cobora în pantă lină. Kaladin avea gleznele legate cu o funie prinsă – la rândul ei – pe un inel fixat de acoperișul povârnit. Văzuse așa ceva întâmplându-li-se altor podari. Unul săvârșise o crimă în tabără, iar altul fusese prins furând pentru a cincea oară.

Era cu spatele la perete, așa că privea spre răsărit. Mâinile îi atârnavă libere pe lângă trup, aproape atingând pământul. Gemu din nou, simțind durere pretutindeni.

Așa cum îl învățase tatăl său, începu să se împungă cu degetul, în căutarea coastelor rupte. Se crispă când descoperi că mai multe aveau probleme, fiind cel puțin crăpate. Probabil frânte. Își pipăi și umărul, acolo unde avea impresia că i se rupsesse clavicula. Avea un ochi umflat. Timpul urma să-i arate dacă suferise vătămări interne grave.

Își frecă fața, și cruste de sânge uscat se desprinseseră și plutiră către pământ. O tăietură în pielea capului, nas însângerat, buză spartă. Syl i se opri pe piept, cu picioarele pe sternul lui, cu mâinile împreunate în față.

— Kaladin?

— Sunt în viață, murmură el, și cuvintele sunară neclar din cauza buzei umflate. Ce s-a-ntâmplat?

— Te-au bătut soldații, răspunse ea, părând să se micșoreze. Le-am plătit-o. Pe unul l-am făcut să se-mpiedice azi de trei ori.

Părea îngrijorată.

El se pomeni zâmbind. Cât timp putea un om s-atârne astfel, cu tot sângele năvălindu-i în cap?

— Au fost o mulțime de zbierete, spuse încet Syl. Cred că mai mulți oameni au fost degradați. Soldatul, Lamaril, a...

— Ce?

— A fost executat, continuă Syl pe un ton și mai scăzut. A făcut-o înaltul Prinț Sadeas, cu mâna lui, când s-a-ntors armata de pe platou. A spus ceva despre răspunderea finală, care cade asupra ochi-luminoșilor. Lamaril a tot țipat întruna că i-ai promis c-o să-l absolvi și că-n locul lui ar trebui pedepsit Gaz.

Kaladin zâmbi disprețuitor și trist.

— N-ar fi trebuit să pună să fiu bătut pân-am leșinat. Gaz?

— L-au lăsat pe aceeași poziție. Nu știu de ce.

— Legea răspunderii. Într-un asemenea dezastru, vina trebuie să cadă, în cea mai mare parte, asupra ochi-luminoșilor. Le place să respecte astfel de precepte vechi, făcând paradă, atunci când le convine. De ce mai sunt eu în viață?

— Se pare că vor să dea un exemplu, răspunse Syl, cuprinzându-și trupul cu brațele translucide. Kaladin, mi-e frig.

— Poți să simți temperatura? întrebă el, tușind.

— De obicei nu. Acum da. Nu înțeleg asta. Nu... nu-mi place.

— O să fie bine.

— N-ar trebui să minți.

— Câteodată e-n ordine să minți, Syl.

— Și asta e una dintre acele dați?

El clipi, încercând să nu-și ia în seamă rănile și presiunea pe care-o simțea în cap și să-și limpezească mintea. Nu-i reuși nimic.

— Da, șopti.

— Cred că înțeleg.

— Așadar, spuse Kaladin, sprijinindu-și creștetul capului de perete, o să fiu judecat de o mare furtună. O vor lăsa să măucidă.

Atârnat acolo, Kaladin urma să se afle drept în calea vântului și a tuturor lucrurilor pe care putea să le-arunce în el. Dacă erai prudent și făceai ceea ce trebuia, ai fi putut supraviețui afară, în furtună, deși experiența era groaznică. El unul o făcuse de mai multe ori, ghemuit, adăpostindu-se lângă stânci, în partea opusă vântului. Dar aninat de un perete, cu fața în direcția din care venea furtuna? Avea să fie făcut fășii și strivit de stânci.

— Mă-ntorc imediat, spuse Syl, desprinzându-se de pieptul lui sub forma unei pietre în cădere, pentru a se preschimba, înainte de a atinge pământul, într-o trâmbă de frunze purtate de vânt, care se îndepărtă fâlfâind și bombându-se spre dreapta. Lemnăria era pustie. Kaladin simțea mirosul de aer proaspăt și rece, simțea întregul ținut adunându-și puterile pentru a face față furtunii. Acalmia, așa se numeau acele momente de dinaintea furtunii, când vântul se oprea, aerul era rece, presiunea scădea și umiditatea creștea.

Câteva clipe mai târziu, de după colțul peretelui apăru capul lui Pietroi, cu Syl pe umăr. Se furișă către Kaladin, urmat de un Teft nervos. Li se alătură Moash; deși protestase, spunând că n-avea încredere în Kaladin, cel de-al treilea părea la fel de îngrijorat ca primii doi.

— Înălțimea ta? întrebă el. Ți-ai revenit?

— Sunt conștient, murmură Kaladin. S-a-ntors toată lumea cu bine de câmpul de luptă?

— Toți oamenii noștri, firește, răspunse Teft, scărpinându-se în barbă. Dar am pierdut lupta. A fost un dezastru. Pes-

te două sute de podari morți. Supraviețuitorii au fost de-ajuns doar ca să care unsprezece poduri.

„Două sute de oameni”, se gândi Kaladin. „E vina mea. I-am apărat pe ai mei pe socoteala altora. Am fost prea nechibzuit”.

„Podarii nu trebuie să supraviețuiască. Aici se ascunde ceva.” Nu-l putea întreba pe Lamaril. Care primise, însă, ceea ce merita. Dacă ar fi putut alege, Kaladin le-ar fi hărăzit același sfârșit tuturor ochi-luminoșilor, cu regele lor cu tot.

— Am vrut să-ți spunem ceva, zise Pietroi. Din partea tuturor oamenilor. Cei mai mulți nu vor ieși. Vine o mare furtună și...

— E-n ordine, șopti Kaladin.

Teft îl înghionti pe Pietroi, ca să continue.

— Ei, asta e. Nu te vom uita. Noi, Podul Patru, nu vom mai fi iar ca înainte. Poate că vom muri cu toții, dar le vom arăta celor noi. Focuri noaptea. Răsete. Viață. Vom face din asta o tradiție. Pentru tine.

Pietroi și Teft știau de buruiana dâmbului. Puteau continua să câștige bani în plus ca să plătească totul.

— Ai făcut-o pentru noi, se amestecă Moash. Am fi murit pe platoul ăla. Probabil în număr tot atât de mare cum s-a-ntâmplat la celelalte poduri. În felul ăsta, nu pierdem decât un singur om.

— Eu cred că nu e corect ce fac ei, spuse Teft, încruntându-se. Am vorbit între noi că ar trebui să tăiem funia și să te dăm jos...

— Nu, îl întrerupse Kaladin. V-ați alege și voi cu aceeași pedeapsă.

Cei trei se uitară unii la alții. Se părea că ajunseseră la aceeași concluzie.

— Ce-a spus Sadeas? Întrebă Kaladin. Despre mine.

— Că înțelege de ce ar vrea un podar să-și salveze viața, „chiar și pe socoteala altora”, răspunse Teft. A spus că ești un laș egoist, dar s-a purtat ca și cum toate astea ar fi fost de așteptat.

— Zice că-l lasă pe Părintele Furtunii să te judece, adăugă Moash. Pe Jezerezeh, regele Heralzilor. Zice că, dacă meriți să trăiești, vei trăi...

Vocea i se stinse. Știa la fel se bine ca toți ceilalți că oamenii neprotejați nu puteau supraviețui marilor furtuni, nu astfel.

— Vreau să faceți toți trei ceva pentru mine, spuse Kaladin, închizând ochii ca să nu-i intre sângele scurs de la rana din buză, care i se deschisese din nou în timp ce vorbea.

— Orice, Kaladin, făgădui Pietroi.

— Vreau să vă-ntoarceți în baracă și să le spuneți oamenilor să iasă afară după furtună. Spuneți-le să se uite-n sus, la mine, așa cum sunt legat aici. Spuneți-le c-o să deschid ochii și-o să-i privesc la rândul meu, și-o să știe că am supraviețuit.

Cei trei podari amuțiră.

— Da, desigur, Kaladin, zise apoi Teft. O vom face.

— Spuneți-le – continuă Kaladin cu voce mai fermă – că nu se va sfârși astfel. Spuneți-le că aleg să nu-mi iau viața și că n-o să cedez în fața lui Sadeas în niciun chip, chiar de-ar fi să trec prin *Infern*.

Pe chipul lui Pietroi se așternu unul dintre zâmbetele lui largi.

— Pe *uli'tekanaki*, Kaladin. Mai că te-aș crede.

— Poftim, spuse Teft, întinzându-i ceva. Ca să-ți poarte noroc. Kaladin luă obiectul într-o mână slăbită, pătată de sânge. Era o sferă, o pată azurie întregă. Era înnegurată, cu toată Lumina de Furtună secătuită. „Ia o sferă cu tine în furtună și măcar o să ai o lumină, ca să poți vedea”, spunea o zicală veche.

— E tot ce-am putut să salvăm din punga ta, adăugă Teft. Gaz și Lamaril au luat restul. Ne-am plâns, dar ce-am fi putut face?

— Mulțumesc, spuse Kaladin.

Moash și Pietroi se retraseră în baracă, la loc sigur, iar Syl părăsi umărul celui din urmă, ca să rămână alături de Kaladin. Și Teft mai zăbovi, ca și cum s-ar fi gândit să rămână în furtună, alături de șeful său de pod. În cele din urmă clătină din cap, bombănind, și plecă pe urmele celorlalți. Lui Kaladin i se păru că-l auzise zicându-și că e laș.

Ușa barăcii se închise. Kaladin pipăi mica sferă de sticlă. Cerul se întuneca, și nu doar fiindcă apunea soarele. Întunericul se îndesea. Marea furtună.

Syl merse pe perete, apoi se așeză pe el, uitându-se la Kaladin cu o expresie sumbră pe fața ei minusculă.

— Le-ai spus c-o să supraviețuiești. Altminteri ce-o să se-ntâmpale?

Capul lui zvâcnea în ritmul pulsului.

— Mama ar fi scandalizată dacă ar ști cât de repede m-au învățat ceilalți soldați jocuri de noroc. Era prima mea noapte în armata lui Amaram, iar ei m-au pus să joc pentru sfere.

— Kaladin? spuse Syl.

— Îmi cer scuze, răspuse el, legănându-și capul dintr-o parte în alta. Întrebarea ta mi-a adus aminte de noaptea aia. Știi, jucătorii au o vorbă: „a pune totul pe-o carte”. Se folosește atunci când îți bagi toți banii într-o singură prinsoare.

— Nu înțeleg.

— Fac prinsoare pe tot ce am, murmură Kaladin. Dacă o să mor, vor ieși din baracă, vor clătina din cap și-și vor spune c-au știut c-așa se va întâmpla. Însă dacă o să fiu viu, vor ține minte. Și asta le va da speranță. S-ar putea s-o vadă ca pe un miracol.

Syl rămase o clipă tăcută.

— Vrei să fii un miracol?

— Nu, șopti Kaladin. Dar pentru ei o să fiu.

Era o speranță disperată, prostească. Spre est, orizontul, pe care ochii lui îl vedeau răsturnat, se întuneca din ce în ce mai tare. Pentru el, furtuna părea umbra unei fiare imense, înaintând greoi. Totul era supărător de neclar, cum se întâmplă când ești lovit prea tare în cap. Comoție. Așa se numea, îi venea greu să gândească, dar nu voia să-și piardă cunoștința. Voia să privească furtuna drept în față, deși îl înspăimânta. Simțea aceeași panică ca în clipa când se uitase în întunericul spărturii, când fusese gata să-și curme singur viața. Era teama de ceea ce nu putea să vadă, de ceea ce n-avea cum să știe.

Se apropia zidul de furtună, o perdea vizibilă de ploaie și vânt, care era începutul. Era un val masiv de apă, praf și pietre, înalt de zeci de metri, cu mii și mii de vântspreni zburând în fața lui, ca tot atâtea săgeți șuierătoare.

În luptă, se simțea în siguranță mulțumită îndemnării cu care mânuia sulița. Când pășise pe marginea spărturii, mai avea loc de-ntors. De data asta, n-avea nimic. Nicio armă cu care să lupte cu fiara întunecată, nicio cale pe care să ocolească umbra ce se lățea, cuprinzând orizontul, afundând lumea într-o noapte timpurie. Marginea estică a craterului care adăpostea tabăra se măcinase, iar baraca Podului Patru era prima din șirul ei. Între Kaladin și Câmpii nu se afla nimic. Nimic între el și furtună.

Uitându-se la valul învârtejit de apă și resturi purtate de vânt, care se apropia mugind, se simțea ca și cum ar fi privit sfârșitul lumii prăvălindu-se asupra lui.

Trase aer în adâncul pieptului, uitându-și durerea din coaste, în vreme ce furtuna, traversând într-o clipită lemnăria, îl izbi.

35 • O LUMINĂ CA SĂ POȚI VEDEA

„Deși mulți ar fi dorit ca Urithiru să fie construit în Alethela, era evident că nu se putea. Și așa se face că am cerut să fie înălțat mai spre vest, într-un loc mai apropiat de Onoare.”

Poate cea mai veche scriere originală care a supraviețuit și în care este menționat orașul, citată în Vavibrar, versetul 1804. Ce n-aș da să găsesc o cale de traducere a Cântului-din-zori!

Forța zidului de furtună aproape că-l lăsă fără cunoștință, dar neașteptata ei răceală îl făcu să-și vină brusc în fire.

Pentru o clipă, Kaladin nu simți nimic altceva decât frigul. Un șuvoi mare de apă îl lipise de peretele barăcii. Pietre și frânturi de crengi se izbeau de stâncă, în jurul lui; era deja prea amorțit ca să mai poată spune câte îi tăiau sau îi loveau pielea.

O suporta, năucit, cu ochii strâns închiși și ținându-și răsuflarea. Pe urmă zidul de furtună trecu, prăvălindu-se mai departe. Următoarea rafală de vânt veni dintr-o parte – aerul se învârtejea acum pretutindeni și vântul biciuia din toate direcțiile. Îl azvârli în lateral, cu spatele frecându-i-se de piatră – și apoi sus, în aer. Pe urmă se stabilizează, suflând din nou dinspre est. Kaladin atârna în beznă și picioarele îi zvâcneau, trăgând de frânghie. Cuprins de panică, își dădu seama că acum fâlfâia în vânt, ca un zmeu de hârtie, legat de inelul din acoperișul înclinat.

Numai frânghia îl împiedica să fie luat pe sus, împreună cu tot felul de sfărâmături, pentru a fi rostogolit și azvârlit înaintea furtunii, prin întregul Roshar. Preț de câteva bătăi de inimă, nu putu să gândească. Nu izbutea să simtă decât pa-

nica și frigul – una îi clocotea în piept, iar celălalt se străduia să-l înghețe dinspre piele către interior. Țipă, agățându-se de singura lui sferă ca de o parâmbă de salvare. Țipătul se dovedi a fi o greșeală, fiindcă lăsă frigul să-i pătrundă în gură. Ca un duh ce se silea să-și îndese brațul în gâtulejul lui.

Vântul era ca un vârtej haotic, îndreptându-se în direcții diferite. O rafală se repezi spre el, apoi trecu, lăsându-l în urmă, și el căzu pe acoperișul barăcii cu o bufnitură. Aproape imediat, vântul cumplit încercă să-l salte din nou, lovindu-i pielea cu valuri de apă rece ca gheața. Bubui tunetul – bătaia de inimă a fiarei care-l înghițise. Fulgerul spintecă bezna ca mușcătura unor dinți albi în noapte. Vântul era atât de zgomotos încât aproape că acoperea tunetul cu urletele și gemetele sale.

— Ține-te de acoperiș, Kaladin!

Vocea lui Syl. Atât de slabă, de firavă. Cum de izbutea s-o audă?

Amorțit, își dădu seama că *zăcea* cu fața în jos pe acoperișul înclinat. Nu era chiar atât de abrupt încât s-alunece imediat, iar vântul îl împingea mai ales înapoi. O ascultă pe Syl și se prinse de marginea acoperișului cu degete reci, alunecoase. Pe urmă rămase întins cu fața în jos, cu capul între brațe. Încă mai ținea sfera în mână, lipită de acoperișul de piatră. Degetele începură să-i alunece. Vântul sufla extrem de tare, încercând să-l împingă către vest. Dacă-și dădea drumul, ar fi ajuns să atârne din nou în aer. Frânghia care-l lega nu era destul de lungă ca să poată ajunge în cealaltă parte a acoperișului ușor înclinat, unde s-ar fi aflat la adăpost.

Un bolovan se izbi de acoperiș lângă el – nu putea nici s-audă lovitura, nici să-l vadă în bezna furtunii, dar simțea clădirea vibrând. Bolovanul se rostogoli și căzu, zdrobindu-se de pământ. Nu toată furtuna avea o asemenea forță, dar câte-o rafală putea din când în când să ridice și să arunce obiecte mari, purtându-le pe distanțe de zeci de metri.

Degetele îi alunecau în continuare.

— Inelul, șopti Syl.

Inelul. Funia îi lega picioarele de un inel din oțel, aflat sub el, pe-o latură a acoperișului. Kaladin își dădu drumul, apoi se agăță de inel în timp ce suflul îl împingea înapoi. Își încleștă degetele de el. Frânghia îi cobora către glezne, fiind cam de lungimea corpului său. Se gândi pentru o clipă s-o dezlege, dar nu îndrăznea să dea drumul inelului. Rămase acolo, ca o

flamură fluturând în bătaia vântului, ținându-se de inel cu amândouă mâinile, cu sfera în căușul uneia dintre ele, lipită de oțel.

Fiecare clipă era o luptă. Vântul îl smucea spre stânga, apoi îl arunca spre dreapta. Nu putea ști de când dura totul, timpul fiind lipsit de noimă în acel loc al furiei și tumultului. Min-tea lui amorțită și chinuită începu să creadă că totul nu era decât un coșmar. Un vis cumplit plăsmuit în capul său, bătut de vânturi negre, vii. Țipete în aer, strălucitoare și albe, scăpărarea fulgerului dezvăluind o lume înfiorătoare, diformă, o lume a haosului și a spaimei. Suflul vântului părea să miște clădirile dintr-o parte într-alta, întreaga lume se strâmba, încovoiată de cumplita forță a furtunii.

În acele scurte momente de lumină în care îndrăznea să se uite în jur, avea impresia c-o zărea pe Syl stând în fața lui, în picioare, cu fața în bătaia vântului, cu mâinile ei minuscule întinse înainte. Ca și cum ar fi încercat să oprească furtuna și să despice vântul, așa cum despică pietrele un torent de apă vijelioasă.

Răceala ploii îi amorțea zgârieturile și vânătăile dureroase. Dar îi amorțea și degetele. Nu le simți alunecând. Pe urmă nu mai știu decât că flutura din nou prin aer, azvârlit într-o parte și izbit de acoperișul barăcii.

Se alese cu o lovitură puternică. Văzu în fața ochilor scântei luminoase care se contopiră, urmate de negură.

Nu de pierderea cunoștinței, ci de negură.

Kaladin clipi. Totul era neclintit. Furtuna era tăcută și lumea era întuneric în stare pură. „Sunt mort”, își zise imediat. Dar de ce putea simți piatra udă a acoperișului de sub el? Scutură din cap și apa furtunii i se prelinse pe față. Nu erau fulgere, nu era vânt, nu ploua. Tăcerea era nefirească.

Se ridică, împleticindu-se, și izbuti să stea în picioare pe acoperișul în pantă lină. Simțea, sub vârful picioarelor, piatra alunecoasă. Dar nu-și simțea rănila. Pur și simplu, durerea nu mai era acolo.

Deschise gura să strige în beznă, dar șovăi. Liniștea nu trebuia spartă. Aerul însuși părea mai ușor, așa cum era și el. Aproape că se simțea în stare să se îndepărteze, plutind.

În întunecimea aceea, dinaintea chipului său apăru un altul, imens. Un chip de negură, conturându-se totuși slab în

întuneric. Era lat – cam cât un nor alb de vreme bună – și se întindea, în ambele părți, până departe, dar, nu se știe cum, Kaladin îl putea vedea. Inuman. Zâmbitor. Kaladin simți, în adâncul său, un fior – rostogolirea unor ace de gheață – străbătându-i grăbit șira spinării și întregul trup. În mâna lui, sfera prinse brusc viață, revărsându-și strălucirea pâlپăitoare, de safir. Lumină acoperișul de piatră de sub el, făcându-i pumnul să împrășteie lumina unui foc albăstrui. Cămașa lui era o zdreanță, pielea îi era sfășiată. Se uită în jos la propriul trup, șocat, apoi își înălță privirea către chipul imens.

Dispăruse. Nu mai exista decât bezna.

Un fulger brazdă cerul și durerile lui Kaladin reveniră. Icnii, căzând în genunchi în fața ploii și a vântului. Alunecă în jos, lovindu-se cu fața de acoperiș.

Ce fusese? O viziune? O nălucire? Puterile îi scăzură brusc, iar gândurile îi redeveniră tulburi. Rafalele de vânt nu mai erau la fel de puternice, dar ploaia era încă atât de rece! Apativ, năucit, aproape coplesit de durere, își ridică mâna într-o parte și se uită la sferă. Strălucea. Mânjită de sângele lui și strălucitoare.

Durerea era atât de cumplită, iar puterile îl lăsaseră. Închise ochii și se simți învăluit de o a doua întunecime. De bezna inconștienței.

Când se domoli furtuna, Pietroi ajunse primul la ușă. Teft îl urmă, mișcându-se mai încet și mormăind doar pentru el. Îl dureau genunchii, îl dureau *întotdeauna* în preajma unei furtuni. Bunicul lui se plângea de așa ceva în ultimii ani ai vieții, iar el îl considera nătâng. Acum ajunsese să sufere de aceeași meteahnă.

„Blestem purtat de furtună”, își zise, ieșind obosit din baracă. Încă mai ploua, firește. Era burnița mocnită de după toiuul furtunii, stropeala. Câțiva ploispreni stăteau în bălți, ca niște lumânări albastre, iar câțiva vântspreni dansau în rafalele furtunii. Burnița era rece și el împrășcă apa băltoacelor, care-i udă learcă picioarele încălțate cu sandale, înghețându-i-le până la os. Nu-i plăcea să fie ud. Dar nu-i plăceau o mulțime de alte lucruri.

Pentru o vreme, viața fusese promițătoare. Acum nu mai era.

„Cum a fost posibil ca într-un timp atât de scurt să se înrăutățească așa de mult lucrurile?” se întrebă, ținându-și brațele pe lângă trup, mergând încet și privind-și picioarele. Câțiva soldați ieșiseră din barăcile lor și stăteau pe-aproape, îmbrăcați în haine de ploaie, urmărind totul. Probabil ca să se asigure că nimeni nu se furișase mai devreme afară, ca să taie funia lui Kaladin. Însă nu încercară să-l oprească pe Pietroi. Furtuna se terminase.

Podarul voinic trecu în fugă de colțul clădirii. Alții ieșiseră din baracă în spatele lui Teft, care se ținea după el. Afurisitul mâncător de coarne! Ca un chull mare, greoi. Credea cu adevărat. Credea c-aveau să-l găsească în viață pe tânărul podar neghiob. Probabil își închipuia c-aveau să dea de el bând o ceașcă de ceai și odihnindu-se la umbra Părintelui Furtunii în persoană.

„Și tu nu crezi”? se întrebă Teft, uitându-se tot în jos. „Dacă nu crezi, de ce te ții după el? Dacă n-ai crede, te-ai uita. Nu te-ai holba la picioarele tale. Te-ai uita în sus, ca să vezi.”

Era cu puțință să crezi și să nu crezi, în același timp? Teft se opri lângă Pietroi și – adunându-și toate puterile – se uită în sus, la peretele barăcii.

Văzu ceea ce se așteptase să vadă și ceea ce se temuse c-avea să vadă. Leșul părea o bucată de carne de la măcelărie, jupuită și sângerândă. Era un om? Pielea lui Kaladin era crăpată într-o mie de locuri și pe peretele clădirii se prelingeau stropi de sânge amestecați cu apă de ploaie. Trupul tânărului era încă atârnat de glezne. Cămașa îi fusese sfâșiată; pantalonii de podar erau în zdrențe. Ca o ironie, furtuna îi spălase fața, lăsându-i-o mai curată decât în clipa când îl părăsiseră.

Teft văzuse destui oameni morți pe câmpul de luptă ca să știe la ce se uita. „Sărmane flăcău!” se gândi, clătînând din cap în timp ce restul oamenilor Podului Patru se adunau în jurul lui și al lui Pietroi, tăcuți, îngroziți. „Era cât pe-acți să te cred.”

Ochii lui Kaladin se deschiseră brusc.

Podarii adunați acolo icniră, iar unii înjurară admirativ și căzură la pământ, improșcând apa din bălți. Kaladin trase aer în piept, hârâind șuierător și privind drept înainte, concentrat, dar fără să vadă. Expiră, scuipând printre buze salivă însângerată. Mâna strânsă, care-i atârna dedesubt, i se deschise.

Ceva căzu pe pietre. Sfera pe care i-o dăduse Teft. Intră clipocind într-o băltoacă și rămase acolo. Era înnegurată, neavând Lumină de Furtună în ea.

„Cum, pentru numele lui Kelek”? se întrebă Teft, îngenunchind. Lași o sferă afară, în furtună, și îi adună lumina. Ținută în mâna lui Kaladin, aceea ar fi trebuit să se impregneze în totalitate. Ce se întâmplase?

— *Umalakai'ki!* strigă Pietroi, arătând cu degetul. *Kama mohoray namavau...*

Tăcu, dându-și seama că vorbea într-o limbă neînțeleasă de ceilalți.

— Să m-ajute cineva să-l dau jos! E încă viu! Avem nevoie de-o scară și de un cuțit! Grăbiți-vă!

Podarii plecară în fugă. Soldații se apropiară bombănind, dar nu-i opriră. Însuși Sadeas declarase că soarta lui Kaladin avea să fie hotărâtă de Părintele Furtunii. Toată lumea știa că asta însemna moarte.

În afara cazului când... Teft se ridică, ținând în mână sfera înnegurată. „O sferă golită de lumină, după furtună”, își spuse. „Și un om încă viu, deși ar fi trebuit să fie mort. Două lucruri imposibile.”

Împreună, dovedeau ceva care-ar fi trebuit să fie *încă și mai imposibil*.

— Unde e scara aia? se trezi strigând, la rândul lui. Lovi-v-ar blestemele, grăbiți-vă, grăbiți-vă! Trebuie să-l bandajăm. S-aducă repede cineva poțiunea aia pe care-o pune el întotdeauna pe răni!

Se uită la Kaladin, apoi adăugă, mult mai încet:

— Și-ai face *bine* să supraviețuiești, fiule. Pentru că vreau niște răspunsuri.

36 • LECȚIA

„Luând Cristalul din Zori, despre care se știe că orbește orice creatură pustiitoare sau muritoare, s-a târât în susul treptelor făurite pentru Heralzi, înalte, fiecare, de câte zece pași, către marele templu de deasupra.”

Din Poemul lui Ista. N-am găsit nicio explicație modernă care să dezvăluie ce erau aceste „Cristale din Zori”. Eruditele par să le ignore, deși în relatările despre mitologia antică apar desigur foarte des.

„Nu era câtuși de puțin neobișnuit să întâlnim băștinași în timpul călătoriei pe Dealurile Nerevendicate”, citi Shallan. „La urma urmelor, aceste ținuturi străvechi au fost cândva unul dintre Regatele de Argint. Nu putem să nu ne întrebăm dacă animalele uriașe cu carapace trăiau și pe atunci acolo sau dacă au venit să se statornicească în pustietate abia după plecarea oamenilor.”

Se lăsă pe spătarul scaunului, în aerul umed și cald. În stânga ei, Jasnah Kholin plutea tăcută în bazinul încastrat în podeaua camerei de baie. Lui Jasnah îi plăcea să se înmoaie în apa băii, iar Shallan nu putea s-o condamne. De când se știa, pentru Shallan baia fusese un chin, care însemna zeci de parshi cărând găleți cu apă caldă, după care urma o spălare rapidă în cada de alamă, înainte de a se răci apa.

Palatul din Kharbranth oferea mult mai mult lux. Bazinul de piatră din podea părea un mic lac personal, încălzit cu dărnicie de fabriale ingenioase, care se înfierbântau. Shallan încă nu știa prea multe despre fabriale, deși asta o intriga oarecum. Acel tip se răspândea din ce în ce mai mult. Cu numai două zile înainte, mai-marii Conclavului îi trimiseseră lui Shallan unul pentru încălzirea camerelor sale. Apa nu trebu-

ia cărată, ci venea prin țevi. Răsuca o pârghie și curgea în bazin. Sosea gata încălzită și mai multe fabricale din pereții laterali ai acestuia o păstrau astfel. Shallan făcuse ea însăși baie acolo și era absolut magnific.

Foarte practică, ornamentația era alcătuită din pietricele colorate care împodobeau stânca, fiind fixate cu mortar pe părțile laterale ale pereților. Shallan stătea lângă bazin, complet îmbrăcată, citind în timp ce aștepta, gata s-o ajute pe Jasnah dacă era necesar. Cartea era istorisirea lui Gavilar – așa cum i-o dictase lui Jasnah cu ani în urmă – după prima lui întâlnire cu stranii parshi numiți apoi parshendi.

„În timpul explorărilor noastre ne întâlneam din când în când cu băștinașii”, citi ea. „Nu erau parshi. Natani, cu pielea lor de un albăstriu palid, cu nasuri late și păr ca lâna. În schimbul mâncărurilor pe care li le dăruiam, ne arătau terenurile de vânătoare ale carapacelor-mari. Pe urmă am întâlnit parshi. Mai fusesem în vreo șase expediții în Natanatan, dar nu mai văzusem niciodată așa ceva! Parshi, trăind pe cont propriu? Logica, experiența și știința susțineau că e imposibil. Parshii au nevoie de un popor civilizată care să-i călăuzească. E un fapt dovedit în repetate rânduri. Lasă unul într-un ținut sălbatic, și o să stea pur și simplu locului, nefăcând nimic, până când o s-apară cineva să-i dea ordine.

Și totuși, acolo se afla un grup în stare să vâneze, să facă arme, să înalțe clădiri și – realmente – să-și creeze propria civilizație. Ne-am dat în curând seama că acea singură descoperire putea să îmbogățească, ba chiar să schimbe cu desăvârșire tot ceea ce știam despre docilii noștri slujitori.”

Shallan își coborî privirea către partea de jos a paginii, unde – separată de o linie – se afla o notă de subsol, scrisă cu litere mici, înghesuite. Majoritatea cărților dictate de bărbați aveau note de subsol, adăugate de femeile sau de ardenții care le așternuseră pe hârtie. Ca urmare a unei înțelegeri nescrise, acestea nu erau niciodată citite cu voce tare. Acolo, o soție explica uneori – sau chiar contrazicea – relatările bărbatului ei. Singurul mod de a păstra astfel de comentarii sincrete pentru eruditele din viitor era menținerea caracterului sacru și secret al scrierii.

„Trebuie să se țină cont”, scria Jasnah în nota de subsol a acestui pasaj, „că am adaptat cuvintele tatălui meu – respectân-

du-i instrucțiunile – pentru a le face mai potrivite cu o istorisire scrisă.” Ceea ce însemna că-i redase cuvintele într-un stil mai erudit, mai impresionant. „În plus, judecând după majoritatea relatărilor, la început, regele Gavilar nu le-a dat atenție acestor parshi stranii, capabili să se descurce singuri. A înțeles importanța propriei descoperiri abia mai târziu, după explicațiile primite de la eruditele și condeierele sale. Acest adaos nu are menirea de a scoate în evidență ignoranța tatălui meu; el a fost – și este – un războinic. Atenția nu i s-a îndreptat către importanța antropologică a expediției, ci către vânătoarea care avea să fie punctul ei culminant.”

Shallan închise gânditoare cartea. Volumul era din colecția personală a lui Jasnah – Palanaeumul se afla în posesia mai multor exemplare, însă lui Shallan nu-i era îngăduit să ia cărțile din bibliotecă într-o cameră de baie.

Hainele lui Jasnah se găseau pe o banchetă de pe o latură a încăperii. Erau împăturite, având deasupra punga aurie care adăpostea Animodul. Shallan se uită la prințesă. Plutea cu fața în sus în bazin, cu părul negru răsfirat în urma ei pe apă, cu ochii închiși. Baia zilnică era singurul moment în care părea să se destindă pe de-a-ntregul. Părea mult mai tânără așa, lipsită și de haine, și de încordare, plutind ca un copil care se odihnește după o zi de înot în forță.

Avea treizeci și patru de ani. În anumite privințe, părea foarte bătrână – alte femei de vârsta ei aveau copii de-o seamă cu Shallan. Și totuși, era atât de tânără! Destul de tânără ca să-i fie lăudată frumusețea, destul de tânără pentru ca bărbații să afirme, sus și tare, că era un păcat să nu fie încă măritată.

Shallan se uită la teancul de haine. Își ținea fabrialul stricat în punga ascunsă. Era momentul potrivit să le schimbe între ele. Prilejul pe care-l aștepta de atâta timp. Jasnah avea acum destul de multă încredere în ea încât să se relaxeze, savurându-și baia fără nicio grijă în privința fabrialului.

Oare Shallan era cu adevărat în stare s-o facă? Era în stare s-o trădeze pe femeia care o luase sub îndrumarea ei?

„Având în vedere ce am făcut înainte, asta ar fi o nimica toată”, își zise. N-ar fi fost prima oară când trăda pe cineva care îi acorda încredere.

Se ridică în picioare. Dintr-o parte, Jasnah întredeschise un ochi.

„Fir-ar să fie”, se gândi Shallan, îndesându-și cartea sub braț, apoi începu să măsoare încăperea cu pasul, luându-și un aer meditativ. Jasnah o urmărea cu privirea. Nu bănuitoare. Curioasă.

— De ce-a vrut tatăl tău să-ncheie un tratat cu parshendii? se trezi întrebând din mers.

— De ce să nu fi vrut?

— Țsta nu e un răspuns.

— Bineînțeles că este. Dar e unul care nu-ți dezvăluie nimic.

— Dacă ai vrea să-mi dai un răspuns util, Luminăție, mi-ar fi de folos.

— Atunci pune o întrebare utilă.

Shallan strânse din dinți.

— Ce îți dorea Regele Gavilar din ceea ce aveau parshendii? Jasnah zâmbi și închise din nou ochii.

— Ești aproape. Dar presupun că poți ghici răspunsul.

— Cristale.

Jasnah dădu din cap, continuând să se relaxeze în apă.

— Textul nu le amintește, zise Shallan.

— Tata nu vorbea despre ele. Dar, din ceea ce spunea... ei bine, acum bănuiesc că au fost motivul tratatului.

— Atunci poți fi sigură că el știa? Poate că nu dorea decât inimile-nestemată.

— Poate, răspunse Jasnah. Parshendii păreau amuzați de interesul pe care ni-l stârneau nestematele împletite în bărbile lor, adăugă zâmbind. Ar fi trebuit să vezi ce șocați am fost când am descoperit de unde le aveau. Când s-a surpat Aimia și au pierit toți lancerynii, am crezut că văzuserăm ultimele nestemate mari. Dar mai exista un animal cu carapace mare care le avea și care trăia într-un ținut nu prea îndepărtat de Kholinar. Oricum, parshendii erau de acord să le-mpartă cu noi, atâta vreme cât le puteau vâna și ei. Din partea lor, dacă te osteneai să vânezi demonii spărturilor, nestematele acestora îți aparțineau. Mă-ndoiesc că ar fi fost nevoie de un tratat pentru asta. Și totuși, chiar înainte de a pleca pe drumul de întoarcere către Alethkar, tatăl meu a-nceput să susțină cu fervoare necesitatea unei înțelegeri.

— Și ce se întâmplase? Ce se schimbase?

— Nu pot fi sigură. Dar mi-a descris la un moment dat purtarea stranie a unui luptător parshendi în timpul vânătorii unui demon al spărturilor. În loc să-și ducă mâna la su-liță când a apărut animalul, a întins-o într-o parte într-un fel care trezea bănuieli. Numai tata l-a văzut; și, bănuiesc eu, a crezut c-avea să cheme o Sabie. Luptătorul și-a dat seama ce făcea și s-a oprit. Tata n-a mai vorbit despre asta, dar presupun că nu voia ca toată lumea să-și îndrepte atenția asupra Câmpiilor Sfărâmate mai mult decât o făcuse deja.

Shallan bătu cu palma în carte.

— Argumentul pare firav. Dacă era sigur în privința Săbiilor, trebuie să fi văzut mai multe.

— Bănuiesc și asta. Dar după moartea lui am studiat tratatul cu atenție. Clauzele legate de favorizarea negoțului și de trecerea hotarului dintr-o parte într-alta ar fi putut la fel de bine să fie un pas către includerea parshendilor, ca națiuni, în Alethkar. I-ar fi împiedicat în mod sigur să-și vândă Cristalele altor regate, fără să vină mai întâi la noi. Poate că asta-i tot ce voia să facă.

— Dar de ce l-au omorât? întrebă Shallan, încrucișându-și brațele și îndreptându-se agale către teancul de haine împăturite. Și-au dat seama că le voia Cristalsăbiile și l-au atacat înainte de asta?

— E îndoielnic, spuse Jasnah.

Părea sceptică. De ce credea ea că-l omorâseră parshendii pe Gavilar? Shallan era gata s-o întrebe, dar avea senzația că n-ar fi aflat prea multe. Prințesa voia s-o facă să se gândească, să descopere, să-și tragă propriile concluzii.

Tânăra se opri lângă banchetă. Punga Animmodului era deschisă, cu șnururile dezlegate. Vedea prețiosul obiect încolăcit înăuntru. Înlocuirea se putea face cu ușurință. Își cheltuise o mare parte din bani ca să cumpere nestemate asemănătoare cu ale lui Jasnah și le pusese în Animmodul stricat. Cele două arătau acum exact la fel.

Încă nu aflase nimic despre modul de folosire al fabrialului; se străduia să descopere o cale de a pune întrebarea asta, însă Jasnah evita să vorbească despre el. Iar dacă insistă prea mult, ar fi trezit suspiciuni. Trebuia să obțină informații din altă parte. Poate de la Kabsal sau din vreo carte aflată în Palanaeum.

Oricum, n-avea timp de pierdut. Shallan se pomeni că-și duce mâna către pungă ascunsă, și-o strecoară înăuntru și-și plimbă degetele pe lanțurile fabrialului ei stricat. Inima îi bătea mai repede. Se uită la Jasnah, dar prințesa continua să stea întinsă, plutind cu ochii închiși. Dacă îi deschidea?

„Nu te gândi la asta!” își spuse. „Fă-o. Fă schimbul. Mai lipsește atât de puțin...”

— Progresezi mult mai repede decât aș fi crezut, spuse Jasnah pe neașteptate.

Shallan se răsuci, dar ochii celeilalte erau tot închiși.

— Am greșit judecându-te atât de aspru din cauza educației pe care o aveai înainte. Am spus adesea că entuziasmul e mai important decât felul în care ai fost crescut. Tu ai hotărârea și capacitatea necesare pentru a deveni o erudită respectată, Shallan. Îmi dau seama că răspunsurile par să vină prea încet, dar continuă-ți cercetările. Până la urmă le vei afla.

Shallan rămase o clipă nemișcată, cu mâna în pungă și cu inima bătându-i puternic, fără niciun control. Îi era rău. „Nu pot s-o fac,” înțelese ea. „Părinte al Furtunii, dar sunt o idioată. Am bătut atâta drum... și acum n-o pot face!”

Își scoase mâna din pungă și traversă tiptil camera de baie, întorcându-se la scaunul ei. Ce-avea să le spună fraților ei? Că tocmai își condamnase familia la pieire? Se așeză și-și pușe cartea alături oftând, ceea ce o făcu pe Jasnah să deschidă ochii. Prințesa se uită la ea, apoi se ridică din apă și arătă către săpunul pentru păr.

Shallan se ridică strângând din dinți și plecă după tăvița cu săpun; o aduse și se ghemui ca să i-o întindă. Jasnah luă pudra pentru spălarea părului și o strivi în pumn, preschimbând-o în spumă înainte se a și-o pune, cu ambele mâini, pe părul negru, lucios. Chiar și dezbrăcată, Jasnah Kholin rămânea impasibilă și stăpână pe sine.

— Poate că în ultima vreme ne-am petrecut prea mult timp numai înăuntru, îi spuse. Pari să te simți ca-n cușcă, Shallan. Încordată.

— Mă simt foarte bine, se răsti tânăra.

— Hmm, da. După cum o dovedește tonul tău destins, perfect rezonabil. Poate că trebuie să-ți schimbăm un obiect de studiu, să trecem de la istorie la ceva mai practic, mai intuitiv.

— Ca științele naturale? întrebă Shallan, devenind mai atentă. Jasnah își lăsă capul pe spate. Shallan îngenunche pe un prosop de lângă bazin și își întinse mâna liberă ca să frece cu săpun pletele bogate ale maestrei sale.

— Mă gândeam la filosofie, spuse aceasta. Shallan clipi, nedumerită.

— Filosofie? La ce ajută?

„Nu e arta de a folosi cât mai multe cuvinte cu putință fără să spui nimic?”

— Filosofia e un domeniu de studiu foarte important, răspunse Jasnah cu asprime. Mai ales dac-o să te amesteci în politica de la curte. Natura moralității trebuie luată în considerare și e de preferat s-o faci înainte de a te găsi în situații care cer luarea unei decizii de ordin moral.

— Da, Luminăție. Deși nu reușesc să-mi dau seama cum poate fi filosofia mai „practică” decât istoria.

— Istoria, prin definiție, nu poate fi o experiență directă. Ceea ce ni se întâmplă, ni se întâmplă în prezent, iar prezentul e tărâmul filosofiei.

— Asta nu e decât o chestiune de definiție.

— Da, încuviință Jasnah, toate cuvintele au tendința să depindă de modul în care sunt definite.

— Presupun, încuviință Shallan, trăgându-se înapoi și lăsând-o să-și afunde părul în apă ca să curețe săpunul.

Prințesa începu apoi să-și frece pielea cu un altul, ușor abraziv.

— Răspunsul ăsta n-are niciun haz, Shallan. Ce s-a întâmplat cu spiritul tău sclipitor?

Tânăra aruncă o privire spre banchetă și spre prețiosul fabrial de pe ea. După atâta timp, se dovedise prea slabă ca să transforme în faptă ceea ce ce trebuia făcut.

— Spiritul meu a luat, pe moment, o pauză, Luminăție, zise ea. Așteaptă să fie revizuit de confrății săi, sinceritatea și temeritatea.

Prințesa o privi, ridicându-și o sprânceană.

Încă îngenuncheată pe prosop, Shallan se lăsă pe călcâie.

— De unde știi ce e corect, Jasnah? Dacă nu le dai ascultare devoțiunilor, cum poți lua o hotărâre?

— Asta depinde de filosofia fiecăruia. Ce contează cel mai mult pentru tine?

— Nu știi. Poți să-mi spui tu?

— Nu, răspunse Jasnah. Dacă-ți ofer răspunsurile, nu sunt cu nimic mai bună decât devoțiunile, care impun credințe.

— Devoțiunile nu reprezintă răul, Jasnah.

— În afara cazului când încearcă să conducă lumea.

Shallan își strânse buzele într-o linie subțire. Războiul Pierderii distrusese Hierocrația, împărțind vorinismul în devoțiuni. Era consecința inevitabilă a încercării unei religii de a governa. Devoțiunile aveau menirea de a da lecții de morală, nu de a o impune. Asta li se potrivea ochi-luminoșilor.

— Spui că nu-mi poți oferi răspunsuri, zise ea. Dar pot cere sfatul cuiva mai înțelept? Al cuiva care a trecut prin aceleași experiențe înaintea mea? De ce scriu filosoafele noastre, de ce trag concluzii, dacă nu pentru a-i influența pe alții? Tu însăți mi-ai spus că informațiile n-au niciun preț dacă nu le folosim ca să facem raționamente.

Jasnah zâmbi, coborându-și brațele în apă și spălându-se de săpun. Shallan îi surprinse în ochi un licăr de triumf. Nu susținea diverse idei fiindcă ar fi crezut neapărat în ele; voia doar s-o stârnească pe Shallan. Ceea ce era enervant. Cum puteai ști ce credea de fapt, dacă adopta asemenea puncte de vedere contradictorii?

— Te porți ca și cum n-ar exista decât un singur răspuns, spuse prințesa, făcându-i semn lui Shallan să-i aducă un prosop și ieșind din bazin. Un singur răspuns, absolut valabil întotdeauna.

Shallan se grăbi să se supună și-i aduse un prosop mare, pufos.

— Nu e asta rolul filosofiei? Să găsească răspunsuri? Să caute veridicitatea, adevăratul sens al lucrurilor?

Continuând să se șteargă, Jasnah o privi, ridicându-și o sprâncenă.

— Ce e? Întrebă tânăra, cuprinsă brusc de sfială.

— Cred că e momentul potrivit pentru un exercițiu practic, răspunse Jasnah. În afara Palanaeumului.

— Acum? E atât de târziu!

— Ți-am spus că filosofia e o artă practică.

Jasnah se înfășură în prosop, apoi întinse mâna și scoase Animmodul din pungă, își potrivi lanțurile în jurul degetelor, fixându-și nestematele pe dosul palmei.

— O să ți-o dovedesc. Haide, ajută-mă să mă-mbrac.

În copilărie, Shallan savurase serile în care izbutea să se furișeze afară, în grădină. Când se așternea peste ea pătura întunericului, părea un cu totul alt loc. În umbra nopții putea să-și imagineze că mugurii-de-stâncă, cojile-de-piatră și copacii erau plante din ținuturi străine. Râcăielile cremlingilor care ieșeau din crăpături păreau pașii misterioși ai unor oameni de pe meleaguri îndepărtate. Negustori cu ochii mari, veniți din Shinovar, un călăreț de carapace-mare din Kadrix sau un marinar de pe una dintre corăbiile înguste care pluteau pe Lacul Străveziu.

Însă când mergea noaptea prin Kharbranth nu-și imagina aceleași lucruri. Cândva își făcuse un joc incitant închipuindu-și niște siluete negre care cutreierau întunericul – însă acolo acele siluete ar fi putut fi reale. În loc să devină un loc misterios și incitant, Kharbranth i se părea, pe timp de noapte, la fel ca ziua – dar ceva mai periculos.

Jasnah nu lua în seamă strigătele purtătorilor de carete și de palanchine. Mergea încet, purtând o rochie frumoasă, violetă cu auriu, cu Shallan pe urmele ei, îmbrăcată în mătase albastră. Jasnah nu întârziase ca să-și aranjeze părul după baie, așa că-l avea despletit, revărsându-i-se pe umeri în valuri, aproape scandalos în libertatea lui.

Se plimbau pe Ralinsa – drumul principal, care șerpuia pe coasta dealului, legând Conclavul de port. În ciuda orei târzii, era plin de oameni și mulți dintre cei care-l străbăteau păreau să poarte noaptea în ei. Erau mai morocănoși, mai întunecați la față. Locul continua să răsunе de strigăte, dar noaptea era și-n ele, în grosolănia cuvintelor și în tonul tăios. Coasta abruptă de deal pe care se înălța orașul nu era mai puțin ticsită de clădiri decât în alte dați, dar și ele păreau s-atragă noaptea. Erau negre, ca pietrele arse-n foc. Rămășițe găunoase.

Se auzeau și clopoței, în întuneric, oricare dintre ei suna, de fiecare dată, ca un mic țipăt. Făceau prezența vântului mai palpabilă, îl preschimbau în ceva viu, care stârnea, la fiecare trecere, un amalgam supărător de clinchete. O adiere se înălță în văzduh și peste Ralinsa se prăvăli o avalanșă de sunete. Shallan se pomeni că era cât pe-acți să se ghemuiască în fața ei.

— N-ar trebui să chemăm un palanchin, Luminăție? întrebă ea.

— Palanchinul ar putea dăuna lecției, răspuse Jasnah.
— Dacă n-ai nimic împotriva, aş putea învăța lecția asta în timpul zilei.

Jasnah se opri și-și îndreptă privirea către o stradă lăturalnică, mai întunecată.

— Ce zici de strada aia, Shallan?

— Nu mi se pare deosebit de atrăgătoare.

— Și totuși, e drumul cel mai scurt dintre Ralinsa și cartierul teatrelor, spuse prințesa.

— Acolo mergem?

— Nu „mergem” nicăieri, răspuse Jasnah, intrând pe strada laterală. Acționăm, chibzuim și învățăm.

Shallan o urmă, nervoasă. Noaptea le înghiți; lumina venea numai din când în când, dinspre câte o tavernă sau o prăvălie deschisă până târziu. Jasnah purta peste Animmod mănușa ei neagră, fără degete, care ascundea strălucirea nestematelor.

Shallan își dădu seama că o cuprindeau fiori reci. Simțea, prin tălpile papucilor, toate denivelările terenului pe care umblau, toate pietricelele, toate crăpăturile. Se uită nervoasă în jur când trecură pe lângă un grup de muncitori adunați în fața ușii unei taverne. Erau ochi-întunecați, firește. În întuneric, diferența părea mult mai mare.

— Luminăție? întrebă ea, în șoaptă.

— Când suntem tineri, ne dorim răspunsuri simple, spuse Jasnah. Poate că nu există nicio dovadă a tinereții mai puternică decât dorința ca totul să fie *așa cum ar trebui*. Așa cum a fost întotdeauna.

Shallan se încruntă, continuând să se uite peste umăr la bărbații din fața tavernei.

— Cu cât ne maturizăm mai mult, cu atât ne punem mai multe întrebări, începem să ne întrebăm de ce. Totuși, încă ne mai dorim un răspuns simplu. Presupunem că oamenii din jur – adulții, conducătorii – au aceste răspunsuri. Indiferent ce ne-ar oferi ei, de cele mai multe ori suntem mulțumiți.

— Eu n-am fost mulțumită niciodată, spuse Shallan. Am vrut mai mult.

— Ai fost matură, spuse Jasnah. Ceea ce descrii ni se întâmplă multora dintre noi, pe măsură ce ni se înmulțesc anii. Am într-adevăr impresia că înaintarea în vârstă, înțelepciuni-

nea și *întrebările puse nouă înșine* sunt sinonime. Cu cât mai bătrâni suntem, cu atât e mai probabil să respingem răspunsurile simple. În afara cazului când ni se pune cineva în cale și ne cere să-l acceptăm, indiferent ce s-ar întâmpla, zise Jasnah strângându-și pleoapele. Te întrebi de ce resping devoțiunile.

— Da, așa e.

— Pentru că aproape toate încearcă să pună capăt întrebărilor. Jasnah se opri. Pe urmă își scoase mănuașă cu un gest scurt, folosindu-se de lumina de sub ea ca să poată vedea strada din jur. Nestematele de pe mâna ei – mai mari decât broamii – străluceau ca niște torțe, una roșie, una albă, una cenușie.

— E înțelept să-ți arăți astfel bogăția, Luminăție? Întrebă foarte încet Shallan, uitându-se înjur.

— Nu e. Cu siguranță nu. Mai ales aici. Vezi tu, strada asta și-a câștigat recent o notorietate aparte. În ultimele două luni s-a întâmplat de trei ori ca oamenii care au ieșit de pe drumul principal ca să meargă spre teatre pe strada asta să fie oprîți de tâlhari. În toate cele trei cazuri, oamenii au fost uciși.

Shallan simți cum sângele îi fugea din obraji.

— Garda orașului n-a făcut nimic, adăugă Jasnah. Taravangian i-a muștrat de mai multe ori cu asprime, însă căpitanul gărzii e văr cu un ochi-luminoși foarte influent din oraș, iar el nu e un rege deosebit de puternic. Unii bănuiesc că aici se mai ascunde și altceva, că tâlharii mituiesc garda. Pe moment, acțiunile acesteia sunt irelevante, pentru că, precum vezi, în ciuda reputației locului, nu-l păzește nimeni.

Jasnah își puse mănuașă, cufundând iarăși strada în beznă. Shallan clipi, obișnuindu-și din nou ochii cu întunericul.

— Cât de nesăbuite crezi că suntem venind aici, noi, două femei fără apărare, în haine scumpe și cu bogății asupra lor? o întrebă Jasnah.

— *Foarte* nesăbuite. Jasnah, putem pleca? Indiferent la ce lecție te-ai gândit, nu merită așa ceva.

Prințesa își uni buzele, transformându-le într-o linie, apoi își întoarse privirea către o alee îngustă, încă și mai întunecoasă, care pornea din strada pe care se aflau. Acum, după ce își pusese mănuașă la loc, beznă era aproape de nepătruns.

— Te afli într-un moment interesant al vieții tale, Shallan, spuse ea, îndoindu-și degetele. Ești destul de matură ca să-ți

pui întrebări, ca să-i întrebi pe alții, ca să respingi ceea ce îți este descris, pur și simplu *pentru că* ți-a fost descris. Dar te agăți și de idealismul tinereții. Ai senzația că trebuie să existe un Adevăr unic, care definește totul – și crezi că, odată ce-l vei găsi, tot ce te nedumerește acum va căpăta dintr-odată sens.

— Eu...

Shallan ar fi vrut s-o contrazică, dar cuvintele prințesei înfățișau totul cu exactitate. Era obsedată de faptele cumplite pe care le săvârșise, de fapta cumplită pe care avea de gând s-o săvârșească. Era cu puțință să faci ceva atât de îngrozitor din dorința de a înfăptui ceva minunat?

Prințesa intră pe aleea îngustă.

— Jasnah! strigă Shallan. Ce faci?

— Asta e filosofie în acțiune, copilă. Vino cu mine.

Tânăra șovăi la intrarea pe alee, cu inima bătându-i puternic, cu mintea tulbure. Vântul sufla și clopoței sunau ca niște stropi de ploaie înghețați care se sparg când se izbesc de piatră. Hotărându-se într-o clipă, se grăbi pe urmele lui Jasnah, preferând să aibă companie, chiar și în întuneric, în loc să rămână singură. Licărirea umbrită a Animmodului izbutea cu greu să le lumineze drumul, iar Shallan mergea în umbra prințesei.

Se auziră zgomote în spatele lor. Shallan se răsuci cu o tresărire și văzu mai multe forme întunecate îngrămădindu-se la intrarea pe alee.

— Of, Părinte al Furtunii, șopti. De ce? De ce făcea Jasnah asta?

Tremurând, o prinse pe prințesă de rochie cu mâna liberă. Alte umbre se mișcau în fața lor, venind din capătul mai îndepărtat al aleii. Se apropiară, mormăind și împrôșcând apa murdară și stătută din băltoace. Papucii lui Shallan erau deja îmbibați cu apă rece.

Jasnah se opri. Slaba lumină a Animmodului ei acoperit se reflecta în metalul din mâinile celor care le vâneau. Erau săbii sau cuțite.

Bărbații aceia se pregăteau să ucidă. Nu jefuiai femei ca Jasnah și Shallan, femei cu legături sus-puse, lăsându-le în viață ca să depună mărturie. Bărbații aceia nu erau tâlharii galanți din poveștile romantice. Trăiau știind în fiecare clipă că dacă erau prinși, aveau să fie spânzurați.

Paralizată de frică, Shallan nu putea nici măcar să țipe.

„Părinte al Furtunii, Părinte al Furtunii, Părinte al Furtunii!”

— Și acum, lecția, spuse Jasnah cu voce aspră, cruntă. Își smulse mânușa.

Lumina revărsată brusc era aproape orbitoare. Shallan ridică o mână ca să-și ferească ochii și se retrase împleticindu-se pentru ca în cele din urmă să se sprijine de zidul care mărginea aleea. Erau înconjurate de patru bărbați. Nu cei din ușa tavernei, alții. Pe care ea nu-i observase urmărindu-le. Acum le vedea cuțitele și dorința de a ucide din adâncul ochilor.

Țipătul ei se înalță, eliberat în sfârșit.

Bărbații mormăiră la apariția luminii orbitoare, dar continuă să se apropie. Unul, cu pieptul lat și barba neagră, se năpusti la Jasnah, cu arma ridicată. Prințesa întinse liniștită mâna, cu degetele înclinate, și o apăsă pe pieptul bărbatului care-și repezea spre ea cuțitul. Lui Shallan i se opri răsuflarea în gât.

Mâna lui Jasnah pătrunse prin pielea bărbatului, iar el încremeni. O clipă mai târziu, ardea.

Nu, nu ardea, *devenise* foc. Cât ai clipi, se preschimbăse în flăcări.

Înalțate în jurul mâinii lui Jasnah, aveau conturul unui om cu capul dat pe spate și cu gura căscată. Preț de-o clipă, flăcările care-i aduceau moartea bărbatului întrecură în strălucire nestematele prințesei.

Țipătul lui Shallan se stinse. Silueta de flăcări era de o frumusețe stranie. Peste o clipă dispăru, iar focul se risipi în aerul nopții, lăsând o imagine portocalie să zăbovească în ochii lui Shallan.

Ceilalți trei bărbați începură să înjure, îndepărtându-se în grabă și împiedicându-se îngroziți unul de altul. Unul căzu. Jasnah se răsuci, nepăsătoare, trecându-și degetele peste umărul lui în vreme ce el se străduia să se salte în genunchi. Bărbatul se transformă în cristal – o siluetă de cuarț pur, fără niciun defect – iar hainele i se transformară și ele. Diamantul Animodului păli, dar mai păstră suficientă Lumină de Furtună ca să trimită curcubeie de scânteii prin leșul preschimbat.

Ceilalți doi bărbați fugiră în direcții opuse. Jasnah respiră adânc, închise ochii și-și înalță mâna deasupra capului. Shallan își duse mâna interzisă la piept, uluită, năucită, îngrozită.

Lumina de furtună țâșni din mâna prințesei ca două fulgere gemene, simetrice. Fiecare dintre acestea lovi câte un tâl-

har, iar ei plesniră și se umflară, devenind fum. Hainele goale le căzură la pământ. Cristalul de cuarț fumuriu al Animmodului crăpă cu un pocnet ascuțit și lumina îi dispăru, lăsând-o pe Jasnah doar cu diamantul și cu rubinul.

Rămășițele celor doi hoți se înălțară în aer – vălurile de vapori unsuroși. Ea deschise ochii, părând nefiresc de calmă. Își trase din nou mânușa peste fabrial – folosindu-se de mâna interzisă ca să și-o sprijine de burtă în timp ce-și strecura înăuntru degete mâinii libere. Pe urmă se întoarse, senină, pe drumul pe care veniseră. Lăsă leșul de cristal în urmă, îngenuncheat, cu o mână ridicată, încremenit pe vecie.

Shallan se dezlipi de zid și se grăbi pe urmele prințesei, îngreșoșată și uluită. Ardenților li se interzicea să-și folosească Animmodurile asupra oamenilor. Și chiar le foloseau rareori în văzul altcuiva. Dar cum reușise Jasnah să lovească doi oameni de la distanță? Judecând după tot ce citise – din puținul pe care-l puteai găsi – pentru Animodelare era nevoie de contact fizic.

Prea copleșită ca să ceară răspunsuri, rămase tăcută – cu mâna liberă la tâmplă, străduindu-se să-și controleze tremurul și respirația întretăiată – în timp ce Jasnah striga după un palanchin.

În cele din urmă apăru unul, și cele două femei se urcară.

Se așezară față-n față și purtătorii le duseră către Ralinsa, zgâlțâindu-le la fiecare pas. Jasnah scoase absentă cristalul de cuarț fumuriu din Animmod și și-l îndesă în buzunar. Putea să fie vândut unui giuvaergiu care să facă nestemate mai mici din bucățile recuperate.

— A fost oribil, spuse Shallan în cele din urmă, cu mâna încă la piept. Cea mai cumplită experiență pe care am avut-o vreodată. Ai *ucis* patru oameni.

— Patru oameni care aveau de gând să ne bată, să ne jefuiască, să ne ucidă și, poate, să ne siluiască.

— I-ai ademenit, ca să vină după noi!

— I-am silit eu să facă vreo crimă?

— Ți-ai arătat nestematele.

— O femeie nu poate merge cu lucrurile ei pe o stradă a orașului?

— Noaptea? Întrebă Shallan. Printr-un cartier periculos? Arătându-și bogățiile? Ai provocat pur și simplu cele petrecute!

— Și asta-nseamnă că era corect să se petreacă? Îi ierți pentru ceea ce voiau să facă?

— Sigur că nu! Dar nici ceea ce ai făcut tu nu e corect!

— Totuși, oamenii ăia au dispărut de pe străzi. Locuitorii orașului sunt mult mai în siguranță. Ceea ce-l îngrijora atât de mult pe Taravangian s-a rezolvat și niciun trecător n-o să le mai cadă victimă acelor tâlhari. Câte vieți am salvat?

— Știi doar câte ai luat, răspuse Shallan. Și asta folosind puterea unui obiect care ar trebui să fie sacru!

— Filosofie în acțiune. O lecție importantă pentru tine.

— Ai făcut totul de dragul unei demonstrații, spuse încet Shallan. Ca să-mi *dovedești* că poți. Pe focurile infernului, Jasnah, cum ai putut *să faci* așa ceva?

Jasnah nu răspuse. Shallan rămase cu privirea asupra ei, căutând să deslușească vreun sentiment în ochii lipsiți de expresie. „Părinte al Furtunii! O cunosc cu adevărat pe femeia asta? Cine e, de fapt?”

Jasnah se lăsă pe spate, uitându-se cum trecea orașul pe lângă ele.

— N-am făcut-o doar de dragul unei demonstrații, copilă. De ceva vreme am senzația că profit de ospitalitatea Maiestății Sale. Nu-și dă seama cât de multe neazuri poate avea din cauza alianței cu mine. În plus, astfel de oameni...

În vocea ei era ceva, o iritare pe care Shallan n-o mai simțise până atunci.

„Ce ți s-a făcut?” se întrebă tânăra, îngrozită. „Și cine-a făcut-o?”

— Oricum, continuă Jasnah, acțiunea din seara asta a avut loc pentru că am ales această cale, nu pentru că am simțit că e nevoie să vezi tu ceva anume. Însă prilejul ivit a oferit și o șansă de instruire, de ridicare a unor întrebări. Sunt monstru, sau erou? Adineauri am ucis patru oameni, sau am împiedicat patru criminali să mai umble pe străzi? Merită o femeie să i se întâmple ceva rău numai pentru că s-a dus acolo unde o poate ajunge răul? Am avut dreptul să mă apăr? Sau am căutat doar o scuză ca să iau niște vieți?

— Nu știu, șopti Shallan.

— O să-ți petreci următoarea săptămână analizând cele petrecute și gândindu-te la ele. Dacă vrei să fii o erudită – una *adevărată*, care schimbă lumea – atunci va trebui să te confrunți cu astfel de întrebări. Va veni o vreme când vei fi nevo-

ită să iei hotărâri care-ți vor întoarce stomacul pe dos, Shallan Davar. Trebuie să fii pregătită pentru astfel de hotărâri.

Jasnah tăcu și privi afară în timp ce purtătorii palanchinului le duceau către Conclav. Prea tulburată ca să mai spună ceva, Shallan suportă restul drumului în tăcere. Merse în urma lui Jasnah pe culoarele tăcute, trecând pe lângă erudite care se duceau spre Palanaeum, pentru un studiu în miez de noapte.

Odată ajunsese în apartamentul lor, o ajută pe prințesă să se dezbrace, deși detesta s-o atingă. N-ar fi trebuit să simtă asta. Bărbații omorâți de Jasnah erau creaturi cumplite și Shallan nu se îndoia aproape deloc că ar fi ucis-o. Dar nu o nemulțumea fapta în sine, ci sângele rece și insensibilitatea cu care fusese săvârșită.

Simțindu-se încă amorțită, Shallan îi aduse lui Jasnah cămașa de noapte, în timp ce prințesa își scotea bijuteriile și le punea pe măsura de toaletă.

— I-ai fi putut lăsa pe ceilalți trei să plece, spuse Shallan, întorcându-se la Jasnah, care se așezase ca să-și perie părul. Nu era nevoie să ucizi decât unul.

— Nu, nu e așa, spuse Jasnah.

— De ce? Ar fi fost prea înspăimântați ca să mai jefuiască pe cineva vreodată.

— N-ai de unde s-o știi. Mi-am dorit sincer să-i văd pe oamenii ăia dispărând. O fată neatentă, care se-ntoarce acasă după o zi de muncă într-o tavernă, nu se poate apăra. Dar eu pot. Și-am s-o fac.

— Dar nu ești împluternicită s-o faci, nu în orașul altcuiva.

— E adevărat, răspunse Jasnah. E un alt punct de vedere care trebuie luat în considerare, așa cred.

Își ridică peria spre păr, întorcându-se ostentativ cu spatele la Shallan. Închise ochii, ca și cum ar fi vrut să-i ceară femeii mai tinere să tacă.

Animmodul stătea pe o măsura, alături de cerceii prințesei. Shallan strânse din dinți, ridicând cămașa de noapte moale, din mătase. Jasnah rămăsese numai în lenjeria de corp și își peria părul.

„Va veni o vreme când vei fi nevoită să iei hotărâri care-ți vor întoarce stomacul pe dos, Shallan Davar...”

„M-am confruntat deja cu ele.”

„Pe una o am în față chiar acum.”

Cum *îndrăzne*a Jasnah să facă așa ceva? Cum *îndrăzne*a s-o amestece pe Shallan? Cum *îndrăzne*a să folosească pentru distrugere ceva atât de frumos și de sacru ca un *fabrial*?

Jasnah nu merita să stăpânească Animmodul.

Cu o mișcare rapidă a mâinii, Shallan își îndesă cămașa de noapte împăturită sub brațul interzis, apoi își strecură mâna în punga ascunsă și scoase cristalul fumuriu intact din Animmodul tatălui ei. Se apropie de măsuță și – folosind mișcarea ca să plaseze cămașa de noapte pe tăblie, ca acoperire, făcu schimbul, își strecură Animmodul bun în mâna interzisă din mânecă și făcu un pas înapoi în clipa când Jasnah deschise ochii, uitându-se la cămașa care acum stătea, nevinovată, alături de Animmodul stricat.

Lui Shallan i se tăie răsuflarea.

Jasnah închise din nou ochii și îi întinse peria.

— De cincizeci de ori în seara asta, Shallan. A fost o zi oboitoare.

Cu mișcări mecanice, făcute din obișnuință, cu degetele mâinii interzise încleștate în jurul Animmodului furat, în timp ce peria părul lui Jasnah, Shallan era cuprinsă de panică la gândul că aceasta putea să observe înlocuirea în orice clipă.

Dar nu o observă. Nici când își puse cămașa de noapte. Nici când îndesă Animmodul stricat în caseta cu bijuterii, încuind-o apoi cu cheița purtată la gât în timpul somnului.

Shallan ieși din cameră năucită și agitată. Istovită, îngreșată, nedumerită.

Dar fără să fi fost descoperită.

37 • LATURI

Cu cinci ani și jumătate în urmă

— Kaladin, uită-te la piatra asta, spuse Tien. Își schimbă culoarea când o privești din altă parte.

Kal își desprinsese privirea de fereastră și se întoarse spre fratele lui. Acum, când împlinise treisprezece ani, Tien se transformase dintr-un băiat entuziast într-un adolescent entuziast. Deși crescuse, era încă scund pentru vârsta lui și claiia lui de păr ciufulit, castaniu cu negru, încă respingea orice încercare de a-l așeza cum trebuie. Stătea ghemuit lângă masa din lemn lustruit de copac-știulete, cu ochii la nivelul suprafeței lucioase, uitându-se la o piatră mică, diformă.

Kal stătea pe un taburet și cojea rădăcini-lungi cu un cuțit scurt. Rădăcinile cafenii erau murdare pe exterior și lipicioase când le tăia, așa că, umblând cu ele, își acoperise degetele cu un strat gros de crem. Termină una și i-o întinse mamei lui, care o spălă și o tăie felii în oala pentru tocană.

— Mamă, uită-te la asta, spuse Tien.

Soarele după-amiezii târzii își strecura razele prin fereastra din partea ferită de furtună, scaldând masa în lumină.

— Din partea asta, piatra are sclipiri roșii, dar când privești din partea cealaltă, e verde.

— Poate că e magică, spuse Hesina.

Bucățile de rădăcină-lungă cădeau una după alta în oală, iar clipocitul apei împrôscate scotea de fiecare dată o notă ușor diferită de cea dinaintea ei.

— Cred că trebuie să fie, zise Tien. Sau are un spren? Spreonii trăiesc în pietre?

— Spreonii trăiesc în orice, răspunse Hesina.

— Nu pot trăi în *orice*, zise Kal, lăsând o coajă să cadă în găleata de la picioarele lui.

Se uita pe fereastră, supraveghind drumul care lega orașul de vila lordului său.

— Ba da, spuse Hesina. Sprenii apar când se schimbă ceva – când se ivește frica sau când începe să plouă. Sunt sufletul schimbării și, ca urmare, sufletul tuturor lucrurilor.

— Această rădăcină-lungă, spuse Kaladin, ridicând-o neîncrezător.

— Are un spren.

— Și dacă o tai felii?

— Fiecare bucată are un spren. Numai că e unul mai mic.

Kal se încruntă, cu ochii la tuberculul lung. Creșteau în crăpăturile pietrei, acolo unde se aduna apa. Aveau un vag gust de minerale, dar erau ușor de cultivat. Era o perioadă când familia lui avea nevoie de hrană ieftină.

— Atunci noi mâncăm spreni, spuse Kal cu voce egală.

— Nu, răspunse ea, noi mâncăm rădăcinile.

— Când *suntem nevoiți*, adăugă Tien cu o strâmbătură.

— Și sprenul? insistă Kal.

— Sprenii sunt eliberați. Se întorc în locul unde trăiesc ei, ori care o fi acela.

— Eu am un spren? întrebă Tien, privind-și pieptul.

— Tu ai un suflet, dragule. Ești om. Dar părțile corpului tău ar putea avea câte un spren care locuiește în ele. Câte unul foarte mic.

Tien se ciupi de piele, ca și cum ar fi încercat să scoată micul spren afară.

— Balega, spuse Kal pe neașteptate.

— Kal! se răsti Hesina. Nu e o discuție potrivită la ora mesei.

— Balega, repetă el cu încăpățănare. Are un spren?

— Cred că da.

— Balespren, spuse Tien, apoi chicoti. Mama lui continuă să taie rădăcinile.

— De unde până unde toate întrebările astea, așa, dintr-odată?

Kal ridică din umeri.

— Voiam doar... nu știu. Așa.

Se gândise de curând la felul în care mergeau lucrurile în lume și se întrebuse în ce fel își găsea el locul în ea. Ceilalți bă-

ieși de vârsta lui nu-și puneau astfel de întrebări. Cei mai mulți știau ce le aducea viitorul. Munca la câmp.

Însă el avea totuși de ales. În ultimele câteva luni se hotărâse, în sfârșit. Dorea să devină soldat, împlinise cincisprezece ani și se putea oferi voluntar la sosirea următorului recrutați în oraș. Exact asta avea de gând să facă. Gata cu șovăielile. Avea să-nvețe să lupte. Și cu asta basta. Sau nu?

— Vreau să înțeleg, spuse. Vreau doar ca totul să aibă sens.

La asta, mama lui zâmbi, stând în picioare, în rochia ei cafenie de lucru, cu părul legat la spate într-o coadă, cu creștetul acoperit de basmaua ei galbenă.

— Ce e? întrebă el. De ce zâmbești?

— Vrei *doar* ca totul să aibă sens?

— Da.

— Ei, data viitoare când vin ardenții în oraș să ardă rugăciuni și să Eleveze Chemările oamenilor, o să transmit mesajul, zise ea și zâmbi. Până atunci, continuă să cureți rădăcini.

Kal oftă, dar îi dădu ascultare. Se uită din nou pe fereaștră și de uimire era cât pe-acți să scape rădăcina din mână. Trăsura. Cobora pe drumul dinspre conac. Cuprins de panică, simți fiorul unei ezitări. Făcuse planuri, se gândise, iar acum, când nu mai avea timp, ar fi vrut să rămână locului și să curețe în continuare tuberculi. Avea să se mai ivească o altă ocazie, fără nicio îndoială...

Nu. Se ridică în picioare și încercă să nu-și trădeze neliniștea în glas.

— Mă duc să mă spăl, spuse arătându-i degetele pline de crem.

— Ar fi trebuit să speli rădăcinile la început, cum ți-am spus, observă mama lui.

— Știu, zise băiatul.

Oare oftatul plin de regret sunase fals?

— Poate c-ar trebui să le spăl acum pe toate, adăugă el.

Hesina nu spuse nimic, iar el adună rădăcinile rămase, traversă încăperea către ușă, cu inima bătându-i puternic, și ieși în lumina înserării.

— Vezi – îl auzi pe Tien spunând în spatele lui – din partea asta e verde. Nu cred că e un spren, mamă. E lumina. Ea face piatra să se schimbe...

Ușa se închise. Kal lăsă tuberculii și alergă pe străzile din Vatra-de-Piatră, trecând pe lângă bărbați care tăiau lemne,

pe lângă femei care aruncau lăturile după ce-și spălaseră vasele, pe lângă un grup de bunici așezați pe trepte ca să privească apusul. Își afundă mâinile în butoiul cu apă de ploaie, dar nu se opri în timp ce și le scutura, împrăștiind stropi. Ocoli casa lui Mabrow Porcarul, trecu de apa-comună – o gaură mare, tăiată în piatra din mijlocul orașului, pentru strângerea apei de ploaie – și pe lângă zidul-spărgător, coasta abruptă de deal lângă care era construit orașul, ca să-l fe-rească de marile furtuni.

Acolo găsi un mic pâlț de cioate-grele. Noduroși și aproape de înălțimea unui om, copacii aceia aveau frunze numai pe părțile ferite de furtună, iar acestea se întindeau pe toată lungimea pomului, ca treptele unei scări, fluturând în bătaia unei adieri răcoroase. La apropierea lui Kal, frunzele mari ca niște steaguri se apropiară de trunchi cu un pocnet, scoțând un șir de sunete șuierătoare.

Tatăl lui Kal stătea în partea cealaltă, cu mâinile împreunate la spate. Aștepta în locul unde drumul dinspre conac cotea către oraș. Când îl zări pe Kal, se răsuci cu o tresărire. Se îmbrăcase cu tot ce avea mai bun: o haină albastră, cu nasturi pe ambele părți, ca ale ochi-luminoșilor. Dar o purta peste o pereche de pantaloni albi, care își arătau vechimea. Îl studie pe Kal prin ochelari.

— Vin cu tine, răbufni băiatul. Sus, la conac.

— Cum de-ai știut?

— Toată lumea știe. Credeai că n-o să se vorbească despre asta dacă Luminlordul Roshone te invită la cină? Tocmai pe tine?

Lirin își feri privirea.

— I-am spus mamei tale să-ți dea ceva de lucru.

— S-a străduit, zise Kal, strâmbându-se. Probabil c-o s-aud o furtună când o să găsească rădăcinile-lungi afară, lângă ușa din față.

Lirin nu zise nimic. Trăsura se opri în apropiere, cu roțile scrâșnind pe piatră.

— N-o să fie o cină plăcută și liniștită, Kal, spuse Lirin.

— Nu sunt prost, tată.

Când Hesinei i se spusese că în oraș nu mai era nevoie de munca ei... Ei bine, exista un motiv pentru care nu mai mâncau decât rădăcini-lungi.

— Dac-o să-l înfrunți, a fi bine să te susțină cineva.

— Și acel cineva ești tu?

— Sunt tot ce ai.

Vizitiul își drese glasul. Nu coborî să le deschidă portiera, așa cum o făcea pentru Luminlordul Roshone. Lirin se uită la Kal.

— Dacă mă trimiți înapoi, plec, spuse băiatul.

— Nu. Vino, dacă trebuie.

Lirin se apropie de trăsură și deschise portiera. Nu era cea elegantă, aurită, pe care-o folosea Roshone. Era cea de-a doua, cea veche, maronie. Kal se urcă, simțind, după acea mică victorie, un val de entuziasm – și, în aceeași măsură, de panică.

Aveau să-l înfrunte pe Roshone. În sfârșit.

Banchetele din interior erau uimitoare, materialul roșu care le acoperea era mai moale decât orice mai atinsese Kal vreodată. Se așează, iar locul i se păru surprinzător de elastic. Lirin și-l alese pe cel din fața lui și închise portiera, iar vizitiul pocni din bici asupra cailor. Trăsura întoarse și porni la drum troncănind. Oricât de moale ar fi fost scaunul, drumul era cumplit de plin de hârtoape și dinții lui Kal clănțăneau, izbiți unii de alții. Era mai rău decât să mergi în căruță, dar asta numai din cauză că înaintau mai repede.

— De ce n-ai vrut să știm nimic despre asta? întrebă el.

— Nu eram sigur c-o să mă duc.

— Ce altceva ai fi putut să faci?

— Să plec, răspunse Lirin. Să te duc la Kharbranth și să scap din orașul ăsta, din regatul ăsta și de meschinăria lui Roshone.

Kal clipi, șocat. La asta nu se gândise niciodată. Dintr-odată totul păru să ia amploare. Viitorul i se schimbă, înfășurându-se în sine însuși, pliindu-se într-un cu totul alt mod. Tatăl și mama lui, Tien... *Împreună* cu el.

— Serios?

Lirin dădu din cap, absent.

— Chiar dacă n-am merge la Kharbranth, sunt sigur că multe orașe alethi ne-ar primi cu brațele deschise. Cele mai multe n-au avut niciodată un chirurg care să le poarte de grijă. Se descurcă așa cum pot, cu localnici care au învățat aproape tot ce știu din superstiții sau ocupându-se de chullii răniți din întâmplare. Ne-am putea muta chiar și în Kholinar; sunt destul de priceput ca să găsesc de lucru ca ajutor al unui doctor.

— Atunci de ce nu plecăm? De ce *n-am plecat*? Lirin se uită pe fereastră.

— Nu știu. Ar fi trebuit să plecăm. E logic. Avem bani. Aici nu suntem doriți. Lordul orașului ne urăște, oamenii n-au încredere în noi, Părintele Furtunii însuși pare dornic să ne nimicească.

În glasul lui Lirin era ceva. Regret?

— Cândva m-am străduit din răspuțeri să plec, continuă el cu glas mai scăzut. Dar între căminul unui om și casa lui există o legătură. Le-am purtat de grijă acestor oameni, Kal. Le-am adus pe lume copiii, le-am pus oasele la loc, le-am vindecat rănilile. Tu ai văzut partea cea mai rea a lucrurilor, din ultimii ani, dar înainte de asta au fost alte vremuri, mai bune.

Se întoarse spre Kal, ținându-și mâinile împreunate în față, în trăsura care troncănea.

— Sunt ai mei, fiule. Și eu sunt al lor. Acum, când Wistiow nu mai e, sunt răspunzător pentru ei. Nu-i pot lăsa în seama în Roshone.

— Chiar dacă lor *le e pe plac* ce face el?

— Mai ales din cauza asta, spuse Lirin, ducându-și o mână la cap. Părinte al Furtuni, acum, când spun asta, sună și mai prostește.

— Nu. Înțeleg. Așa cred, răspunse Kal ridicând din umeri. Ei bine, cred că încă mai vin la noi când sunt răniți. Se plâng, spunând cât de nefiresc e să tai un om. Dar vin. Multă vreme m-am tot întrebat de ce.

— Și ai ajuns la vreo concluzie?

— Într-un fel. Am dedus că, la urma urmelor, preferă să rămână în viață ca să mai aibă zile să te blesteme. Asta fac. Exact așa cum tu nu faci altceva decât să-i vindecii. Și înainte *îți dădeau* bani. Un om poate să spună tot felul de lucruri, dar inima lui e acolo unde merg sferile lui, zise Kal încruntându-se. Cred că ei chiar te-au apreciat.

Lirin zâmbi.

— Înțelepte vorbe. Uit mereu că ești aproape bărbat, Kal. Când ai reușit să te maturizezi fără să-mi dau eu seama?

„În noaptea când era cât pe-acii să fim jefuiți”, îi trecu imediat prin minte lui Kal. „În noaptea când ai pus lumina în ochii oamenilor de afară și mi-ai arătat că între curaj și sulița folosită în luptă nu e nicio legătură.”

— Te înșeli totuși asupra unui lucru, adăugă Lirin. Ai spus că mă *apreciau*. Dar încă mă mai apreciază. A, da, bodogănesc, însă au făcut-o întotdeauna. Dar ne și aduc de mâncare.

Kal tresări.

— Da?

— De unde crezi c-am mâncat în ultimele patru luni?

— Dar...

— Le e frică de Roshone, așa că nu vorbesc despre asta. Lă-sau mâncare pentru mama ta când se ducea să muncească sau o puneau, ca și acum, în butoiul cu apă de ploaie, când era gol.

— Au încercat să ne jefuiască.

— Și oamenii ăia sunt dintre cei care ne aduc mâncare.

Kal îi cântări spusele în timp ce trăsura oprea în fața conacului. Trecuse mult timp de când nu mai fusese în vizită în clădirea imensă, cu două niveluri. Construcția avea obișnuitul acoperiș cu o pantă îndreptată spre Obârșia marilor furtuni, dar era mult mai mare. Pereții erau din pietre albe, masive, iar în partea ferită de vânt avea niște maiestuoase coloane rectangulare.

Avea s-o vadă pe Lalar? îi era rușine că ajunsese să se gândească la ea numai arareori.

Zona din față a curții era înconjurată de un zid scund din piatră, acoperit cu numeroase soiuri de plante exotice. Deasupra se înșirau muguri-de-stâncă ai căror lujeri îi acopereau partea din afară. Pe partea interioară creșteau mănunchiuri dintr-un soi bulbos de coajă-de-piatră, deschizându-se într-o diversitate de culori. Nuanțe de portocaliu, de roșu, de galben și de albastru. O parte dintre aceste ridicături aduceau cu niște teancuri de stofă, cu faldurile deschizându-li-se ca niște evantaie. Altele creșteau asemenea unor coarne. Cele mai multe aveau cârcei ca niște fire unduind în bătaia vântului. Luminlordul Roshone se ocupa de curte cu mai multă atenție decât o făcuse Wistiow. Trecură printre coloanele vopsite în alb și intrară printre canaturile groase ale ușii de furtună. În interior, vestibulul avea un plafon scund, împodobit cu ceramică; sfere de zircon îl scaldau într-o lumină palidă, albastră.

Îi întâmpină un servitor înalt, în haină neagră și lungă, cu o eșarfă de un violet strălucitor. Era Natir, devenit noul ma-

jordom după moartea lui Miliv. Fusese adus din Dalilak, un oraș mare de pe coasta de nord.

Îi conduse într-o sufragerie unde Roshone stătea la o masă lungă, dintr-un lemn de culoare întunecată. Câștigase în greutate, dar nu destul de mult ca să poată fi considerat gras. Încă mai purta barba aceea înspicată cu fire cărunte, iar părul îi era uns și dat pe spate, coborând către guler. Avea pantalonii albi și o vestă roșie și strâmtă, peste o cămașă albă.

Începuse deja să mănânce, iar mirosul de mirodenii făcu stomacul lui Kal să chiorăie. De când nu mai mâncase carne de porc? Pe masă erau patru sosuri diferite în care putea fi cufundată, iar vinul lui Roshone era de un portocaliu intens, limpede. Mânca singur; fiul lui și Loral nu se vedeau nicăieri.

Servitorul le arată o altă masă, pregătită într-o încăpere de lângă sufragerie. Tatăl lui Kal îi aruncă o singură privire, apoi se îndreaptă spre masa lui Roshone și se așează. Lordul șovăi, cu țepușa la jumătatea drumului spre buze și cu sosul picant de culoare maronie picurând pe masă, în fața lui.

— Sunt de al doilea nahn, spuse Lirin, și am fost invitat să cinez cu tine. Cu siguranță că respectți îndeajuns de mult preceptele privitoare la rang ca să-mi oferi un loc la masa ta.

Roshone strânse din dinți, dar nu obiectă. Kal inspiră adânc și se așează lângă tatăl lui. Înainte să plece la războiul de pe Câmpiile Sfărâmate, *trebuia* să știe. Era oare tatăl lui un laș sau un om plin de curaj?

În lumina sferelor de acasă, Lirin păruse întotdeauna slab. Lucra în sala lui de operații, neluând în seamă ce se vorbea în oraș despre el. Îi spusese fiului său că n-avea voie să-nvețe lupta cu sulița și-i interzisese să se gândească la război. Nu așa proceda un om laș? Dar cu cinci luni în urmă descoperise la el un curaj neașteptat.

Și, în lumina de un albastru liniștitor din palatul lui Roshone, Lirin privise în ochi un om care-i era cu mult superior ca rang, bogăție și putere. Și nu șovăise. Cum reușea? Inima lui Kal bătea cu putere, incontolabil. Își puse mâinile în poală ca să nu-și trădeze cumva nervozitatea.

Roshone îi făcu semn unui servitor și, în curând, la masă se pregătiră două locuri noi. Marginile încăperii erau întunecate. Masa lordului era o insulă de lumină în mijlocul unui vaste întinderi negre.

Pe masă erau vase cu apă pentru înmuierea degetelor, având alături șervete albe din pânză apretată. O masă pentru ochi-luminoși. Kal mâncase rareori lucruri de o asemenea finețe; încercă să nu se facă de râs când luă șovăitor o țepușă și îl imită pe Roshone, folosindu-și cuțitul ca să taie bucata de carne de la bază, ducându-și-o apoi la buze și mușcând. Carnea era gustoasă și fragedă, deși mirodeniile erau mult mai picante decât mâncarea cu care se obișnuise.

Lirin nu mânca, își sprijinise coatele pe masă și privea cum se ospătează luminlordul.

— Voiam să-ți ofer prilejul să mănânci liniștit înainte de a discuta probleme serioase, spuse în cele din urmă Roshone. Dar nu pari dornic să-mi accepți generozitatea.

— Nu sunt.

— Bine, spuse Roshone, luând o felie de pâine nedospită din coș, înfășurându-și-o în jurul țepușei cu care adună apoi mai multe bucăți de legume și mâncând totul laolaltă. Atunci spune-mi, cât crezi că mă mai poți sfida? Familia ta e săracă lipită.

— Ne descurcăm foarte bine, îl întrerupse Kal.

Lirin îi aruncă o privire aspră, dar nu-l dojeni fiindcă vorbise.

— Fiul meu are dreptate. Avem din ce trăi. Și, dacă n-o să mai mergă, putem pleca. N-o să mă înclin în fața voinței tale, Roshone.

— Dacă plecați, zise Roshone ridicând un deget, o să iau legătura cu lordul noului tău oraș și o să-i povestesc despre sferile pe care mi le-ai furat.

— O cercetare în privința asta o să-mi dea dreptate. În plus, fiind chirurg, sunt imun la majoritatea cererilor pe care le-ai putea face.

Era adevărat. Tuturor bărbaților a căror îndeletnicire era esențială pentru oraș și ucenicilor acestora li se oferea o protecție specială, chiar și față de ochi-luminoși. Codul de legi vorine ale cetățeniei era destul de complicat pentru ca lui Kaladin să-i fie încă greu să-l înțeleagă.

— Da, o cercetare ți-ar da câștig de cauză, admise Roshone. Ai fost foarte meticulos, ai pregătit toate documentele necesare. Ai fost singur cu Wistiow când și-a pus sigiliul pe ele. În mod bizar, niciuna dintre condeierele lui n-a fost de față.

— Condeierele i-au citit documentele.

— Și au părăsit încăperea.

— Pentru că Luminlordul Wistiow le-a poruncit să plece. Cred că au mărturisit asta.

Roshone ridică din umeri.

— N-am nevoie să dovedesc c-ai furat sferile, chirurgule. Nu trebuie decât să continui ceea ce fac acum. Știu că familia ta mănâncă resturi. Cât o să-i mai faci să sufere din cauza orgoliului tău?

— Nu se vor lăsa intimidați. Așa cum nu mă voi lăsa nici eu.

— Nu-ntreb dacă sunteți intimidați, întreb dacă *răbdați* sau nu *de foame*.

— În niciun caz, răspunse Lirin, cu voce din ce în ce mai seacă. Dacă ducem lipsă de mâncare, ne putem ospăta din atenția pe care ne-o acorzi cu dărnicie, luminlordule. Îți simțim ochii privindu-ne, îți auzim șoaptele către orașeni. Judecând după grija cu care ne urmărești, s-ar părea că *tu* ești cel intimidat.

Roshone încremeni, cu țepușa între degetele lipsite de vlagă, cu ochii de un verde strălucitor îngustați, cu buzele strânse. În întuneric, ochii păreau aproape să-i *strălucească*. Kal trebuia să-și impună să nu se mai simtă strivit sub greutatea privirii lui dezaprobatore. Ochi-luminoșii ca Roshone aveau un aer de comandanți.

„Nu e un ochi-luminoși *adevărat*. E un gunoi. În cele din urmă, o să-i întâlnesc pe cei adevărați. Pe oamenii de onoare.”

Lirin îi susținu privirea cu seninătate.

— Fiecare lună în care rezistăm e o lovitură dată autorității tale. Nu mă poți aresta, fiindcă o cercetare mi-ar da câștig de cauză. Ai încercat să-ntorci oamenii împotriva mea, dar știu cu toții – în adâncul ființei lor – că au nevoie de mine.

Roshone se aplecă în față.

— Nu-mi place orașul vostru prăpădit.

Lirin se încruntă la auzul răspunsului bizar.

— Nu-mi place să fiu tratat ca un *surghiunit*, continuă Roshone. Nu-mi place să trăiesc atât de departe de tot – de absolut tot – ce e important. Și, mai presus de toate, nu-mi plac ochi-întunecații care se cred mai presus de rangul lor.

— Nu sunt în stare să te compătimesc.

Roshone rânji. Se uită în jos la mâncare, de parcă aceasta și-ar fi pierdut brusc savoarea.

— Perfect. Să facem o... înțelegere. Eu iau nouă zecimi din sfere. Tu poți păstra restul.

Kal se ridică, indignat.

— Tatăl meu n-o să accepte niciodată...

— Kal, îl întrerupse Lirin. Sunt în stare să vorbesc singur.

— Dar cu siguranță n-o să faci târgul. Lirin nu-i răspunse imediat.

— Du-te la bucătărie, Kal, spuse în cele din urmă. Întreabă-i dacă n-au ceva mai pe gustul tău.

— Tată, nu...

— Du-te, fiule.

Vocea lui Lirin era fermă.

Era adevărat? După tot ce se petrecuse, tatăl lui avea să capituleze pur și simplu? Își simți fața împurpurându-se și părăsi sufrageria în grabă. Știa drumul către bucătărie, în copilărie mâncase adesea acolo, împreună cu Liral.

Plecă nu fiindcă i se ceruse, ci fiindcă nu voia ca tatăl lui sau Roshone să-i poată citi sentimentele: amărăciune, fiindcă se ridicase să-l atace pe luminlord, când tatăl lui plănuia să facă o înțelegere, umilință fiindcă acesta era dispus să se gândească la o înțelegere, frustrare fiindcă fusese trimis afară. Se simți înjosit când descoperi că plângea. Trecu pe lângă doi dintre străjerii lui Roshone, postați în fața unei uși, sub lumina flăcării foarte mici a unei lămpi cu ulei fixate de perete. Trăsăturile lor colțuroase se conturau în nuanțe chihlimbarii.

Se îndepărtă de ei în grabă și se opri să se lupte cu propriile emoții abia dincolo de colțul unui zid, lângă suportul unei plante. Era un mugur de viță de interior, o specie care fusese deprinsă să-și păstreze florile la vedere; câteva, de formă conică, se ridicau din carapacea vestigială. Lampa de pe peretele de deasupra ardea cu flacără minusculă, dând o lumină chinuită. Se afla în partea din spate a vilei, lângă odăile servitorilor, unde nu se foloseau sfere pentru iluminare.

Kal se sprijini de perete, umplându-și și golindu-și plămâni. Se simțea ca unul dintre cei zece neghiobi – mai exact, de parcă ar fi fost Cabine, care acționa ca un copil, deși își lăsase cu multă vreme în urmă copilăria. Dar ce putea să creadă despre purtarea lui Lirin?

Se șterse la ochi, apoi împinse în ușile batante și intră în bucătărie. Roshone îl păstrase pe bucătarul-șef al lui Wistiow. Barm era un bărbat înalt și suplu, cu păr negru, pe care și-l împletea. Mergea de-a lungul șirului de mese din bucătărie, dându-le instrucțiuni diversilor bucătari din subordinea lui, în timp ce doi parshi intrau și ieșeau pe ușile din spate ale vilei, cărând lăzi cu provizii. Barm ținea în mână o lingură lungă de metal, cu care bătea într-o oală sau într-o cratiță atârnată de tavan ori de câte ori dădea câte o poruncă.

Abia dacă-l privi în fugă pe Kal cu ochii săi căprui, apoi îi spuse unui servitor s-aducă niște pâine nedospită și niște tallew mărunțit, cu fructe. Mâncare pentru copii. Kal se simți încă și mai stânjenit fiindcă Barm își dăduse imediat seama de ce fusese trimis la bucătărie.

Se îndreptă spre masa dintr-o firdă și se așeză, în așteptarea mâncării. Era un separeu văruit în alb, cu tăblia mesei din ardezie. Se așeză cu coatele pe piatră, cu capul în mâini.

De ce-l înfuria atât de tare gândul că tatăl lui ar fi putut da cea mai mare parte a sferelor în schimbul unei vieți sigure? Era adevărat că, dacă s-ar fi întâmplat asta, n-ar mai fi rămas destui bani pentru trimiterea lui la Kharbranth. Însă se hotărâse deja să devină soldat. Așa că n-avea importanță, nu?

„O să intru în armată, se gândi. O să fug. O să...”

Visul lui – planul lui – i se păru dintr-odată incredibil de copilăresc. Îi aparținea unui băiat care trebuia să primească mâncăruri cu fructe și care era trimis afară când se discutau subiecte importante. Pentru prima oară, gândul că n-avea să fie instruit de chirurghi îl umplu de regrete.

Ușa bucătăriei se deschise cu un pocnet. Fiul lui Roshone, Rillir, intră agale, vorbind cu cineva din spatele lui.

— ... nu știu *de ce* ține tata ca totul s-arate aici atât de mohorât, tot timpul. Lămpi cu ulei pe coridoare? Ar putea fi mai provincial? Chiar i-ar face bine dacă l-aș putea scoate la o vânătoare sau două. Am putea să tragem foloase din faptul că ne aflăm într-un loc atât de îndepărtat.

Rillir îl văzu pe Kal, dar trecu pe lângă el ca un om care a remarcat în trecere prezența unui taburet sau a unei etajere pentru vinuri; știind că se afla acolo, dar ignorându-l.

Iar ochii lui Kal erau ațintiți asupra celei care-l urma pe Rillir. Laral. Fiica lui Wistiow.

Se schimbaseră atât de multe. Trecuse atât de mult timp, iar apariția ei scoase la lumină sentimente vechi. Rușine. Frământări. Știa că părinții lui speraseră să-l însoare cu ea? Simpla revedere îl tulbură pe de-a-ntregul. Dar nu. Tatăl lui putea să-l privească pe Roshone în ochi. Iar el putea să facă același lucru cu Loral.

Se ridică și o salută cu o înclinare a capului. Ea îi aruncă o privire și roși ușor în timp ce intra, urmată de o guvernantă bătrână – o doamnă de companie.

Ce se-ntâmplase cu acea Loral pe care-o cunoscuse el, fata cu părul blond cu negru atârând liber pe umeri, care se cățara pe stânci și alerga pe ogoare? Acum era înfășurată în mătase galbenă și lucioasă, o femeie ochi-luminoși elegantă, cu părul aranjat cu grijă și vopsit ca s-acopere firele blonde. Mâna stângă era ascunsă cu modestie în mânecă. Loral arăta ca o femeie ochi-luminoși.

Averea lui Wistiow – câtă mai rămăsese – ajunsese la ea. Pe urmă, când autoritatea asupra Vetrei-de-Piatră îi fusese atribuită lui Roshone, care primise și vila, și terenul din jur. Înaltul Prinț Sadeas îi oferise lui Loral, în compensație, o zestre bogată.

— Tu, spuse Rillir, arătând cu capul către Kal și vorbind cu un accent fără cusur, de orășean. Fii băiat bun și adu-ne ceva pentru cină. O să mâncăm aici, în firidă.

— Nu sunt servitor la bucătărie.

— Și ce dacă?

Kal roși.

— Dacă aștepti vreun bacșiș sau vreo recompensă doar pentru că-mi aduci ceva de mâncare...

— Nu sunt... adică... zise Kal și se uită spre fiica lui Wistiow. Spune-i, Loral.

Ea își feri privirea.

— Ei, dă-i drumul băiete, spuse. Fă ce ți s-a cerut. Ne e foame.

Kal căscă gura la ea, apoi simți că se înroșea și mai mult.

— Nu... nu v-aduc nimic, izbuti să spună. N-are importanță câte sfere-mi oferiți. Nu sunt cărauș. Sunt chirurg.

— A, ești fiul *ăluia*.

— Sunt, răspuse Kal, surprins când își dădu seama cât de mândru se simțea spunând-o. N-o să mă las intimidat de tine,

Rillir Roshone. Așa cum nici tatăl meu nu se lasă intimidat de al tău. „Numai că acum cad amândoi la înțelegeră...”

— Tata nu mi-a spus ce amuzant ești, zise Rillir, sprijinindu-se de perete. Părea cu zece ani mai mare decât Kal, nu doar cu doi. Ți se pare așadar rușinos să-i aduci unui om ceva de mâncare? Fiind chirurg, ai devenit cu mult mai bun decât băieții de la bucătărie?

— Ei, nu. Dar nu e asta Chemarea mea.

— Dar care e?

— Să vindec oamenii bolnavi.

— Și eu n-o să mă-mbolnăvesc dacă nu mănânc? Nu se poate spune că e datoria ta să mă hrănești?

Kal se încruntă.

— E... ei bine, nu e nicidecum același lucru.

— Mi se pare că seamănă foarte mult.

— Auzi, de ce nu te duci pur și simplu să-ți iei singur mâncare?

— Nu e asta Chemarea mea.

— Dar care e? întrebă Kal, aruncându-i în față propriile cuvinte.

— Sunt moștenitorul orașului, răspunse Rillir. Datoria mea e să conduc – să mă conving că toate treburile sunt făcute și că oamenii au ocupații utile. Și, așa stând lucrurile, le dau însărcinări importante ochi-întunecaților leneși, ca să-i fac utili.

Kal șovăi, din ce în ce mai furios.

— Vezi cum lucrează puțina lui minte, îi spuse Rillir lui Loral. Ca un foc muribund, arzându-și bruma de lemne și scoțând fum. A, și, uite, din *cauza* dogorii i s-a-nroșit fața.

— Rillir, te rog, zise Loral, punându-i mâna pe braț. El îi aruncă o privire, apoi își dădu ochii peste cap.

— Uneori ești la fel de provincială ca tata, draga mea.

Își îndreptă spatele și, cu o expresie resemnată, o conduse dincolo de firidă și intrară în bucătăria propriu-zisă.

Kal se trânti pe banchetă, fiind cât pe-aci să-și învinețească picioarele când se izbi cu putere de ea. Un servitor veni cu mâncarea și i-o așeză pe masă, ceea ce nu izbuti decât să-i aducă aminte cât de copilăros era. Așa că n-o mancă; se uită pur și simplu la ea, până când intră în bucătărie tatăl lui. Rillir și Loral plecaseră între timp.

Lirin se apropie de alcov și se uită la Kal.

— N-ai mâncat.

Băiatul clătină din cap.

— Ar fi trebuit să mănânci. Era gratis. Haide.

Părăsiră vila în tăcere, ieșind în întunericul nopții. Trăsura îi aștepta și, peste puțină vreme, Kal se văzu din nou față în față cu tatăl lui. Vizitiul își ocupă locul, făcând vehiculul să se lege, apoi pocni din bici și puse caii în mișcare.

— Vreau să fiu chirurg, spuse Kal pe neașteptate.

Pe fața tatălui său – ascunsă în umbră – nu se putea citi nimic. Dar când vorbi, păru nedumerit.

— Știu asta, fiule.

— Nu. Vreau să fiu chirurg. Nu vreau să fug ca să mă duc la război.

Tăcere în întuneric.

— Asta aveai de gând? întrebă Lirin.

— Da, mărturisi Kal. Era o copilărie. Dar am hotărât că vreau în schimb să-nvăț chirurgia.

— De ce? Ce te-a făcut să te răzgândești?

— Trebuie să știu cum gândesc ei, răspunse Kal, arătând cu capul în direcția conacului rămas în urmă. Sunt deprinși să-i zăpăcească pe alții cu vorbele lor și vreau să fiu în stare să-i înfrunt, să le pot da replica. Să nu mă plec în fața lor ca...

Șovăi.

— Cum am făcut eu? întrebă Lirin, oftând. Kal își mușcă buzele, dar trebuia să-ntrebe.

— Câte sfere ai fost de acord să-i dai? Mi-au mai rămas destule ca să merg la Kharbranth?

— Nu i-am dat nimic.

— Dar...

— Am stat o vreme de vorbă, certându-ne în privința sumelor. Pe urmă m-am prefăcut că mă-nfurii și-am plecat.

— Te-ai prefăcut? întrebă Kal, nedumerit.

Lirin se aplecă spre el și îi vorbi în șoaptă, ca să nu-l audă cumva vizitiul. Cu toate hurducăturile și cu zgomotul făcut de roți pe drumul de piatră, un asemenea pericol era, oricum, aproape inexistent.

— Trebuie să creadă că sunt dispus să cedez. Întâlnirea de azi a fost ca să-i las *impresia* că sunt disperat. O împotrivire puternică la început, urmată de frustrare, făcându-l să

creadă că mă are la mână. În final, o retragere. O să mă invite din nou peste câteva luni, după ce-o să mă lase să „asud”.

— Dar n-o să cedezi nici atunci? șopti Kal.

— Nu. Dacă-i dau câteva sfere, o să-i stârnesc lăcomia și-o să le râvnească și pe celelalte. Pământurile astea nu mai dau recolte la fel de bogate ca pe vremuri, iar Roshone e aproape în pragul sărăciei după ce-a pierdut mai multe înfruntări politice. Încă nu știu ce înalt lord e în spatele trimiterii lui aici, ca să ne chinuiască, dar aș vrea să stau câteva clipe cu el într-o cameră întunecoasă...

Ferocitatea cu care rostise ultimele cuvinte îl șocă pe Kal. Niciodată nu-și mai auzise tatăl spunând ceva care să aducă atât de mult cu o amenințare brutală.

— Dar, în primul rând, de ce trebuie să trecem prin asta? șopti Kal. Ai spus că putem rezista. Și mama e de aceeași părere. N-o să mâncăm bine, dar nici n-o să murim de foame.

Tatăl lui nu răspunse, deși părea tulburat.

— E necesar să-l faci să creadă c-o să capitulăm? insistă băiatul. Sau că suntem pe punctul s-o facem? Ca să nu mai caute alte căi pe care să ne sape? Ca să-și îndrepte atenția către încheierea unui târg și nu...

Kal îngheță. Văzu în ochii tatălui său ceva nefamiliar. Ceva care semăna a vinovăție. Și totul căpătă dintr-odată înțeles. Un înțeles ostil, cumplit.

— Părinte al Furtunii, șopti. *Chiar* ai furat sferele, nu-i așa? În trăsura veche, ascuns în întuneric, tatăl lui păstră tăcerea.

— De-aia ești atât de încordat de când a murit Wistiow, șopti Kal. Băutura, îngrijorarea... Ești un hoț. Suntem o familie de hoți.

Trăsura coti și lumina violetă a lui Salas căzu pe fața lui Lirin. Privită din acel unghi, nu mai părea atât de amenințătoare – de fapt, părea fragilă, își strânse mâinile în poală, cu ochii reflectând lumina lunii.

— În ultimele sale zile, Wistiow n-a fost lucid, Kal. Știam că, prin moartea lui, pierdeam promisiunea unei căsătorii. Liral nu ajunsese la majorat, iar noul lord al orașului n-avea să-ngăduie unui ochi-întunecat să-i ia moștenirea prin căsătorie.

— Așa că l-ai *jefuit*?

Kal simțea că se face mai mic.

— M-am asigurat că promisiunile sunt respectate. Trebuia să fac ceva. Nu mă puteam încrede în generozitatea noului lord al orașului. Și, după cum se vede, am fost înțelept.

În tot acel timp, Kal își imaginase că Roshone îi persecuta din răutate și din ranchiună, însă se dovedea că o făcea *pe bună dreptate*.

— Nu pot să cred.

— Schimbă atât de mult lucrurile? șopti Lirin care, în lumina palidă, părea să se simtă hărțuit. Ce e altfel acum?

— Totul.

— Și totuși nimic. Roshone râvnește în continuare sferile, iar noi le merităm în continuare. Dacă ar fi fost pe de-a-ntregul lucid, Wistiow ni le-ar fi dat, sunt sigur.

— Dar n-a făcut-o.

— Nu.

Lucrurile stăteau la fel, și totuși altfel. Un singur pas, și lumea se întorsese cu susul în jos. Nemernicul devenise erou și eroul devenise nemernic.

— Nu... spuse Kal. Nu-mi pot da seama dacă ai fost incredibil de curajos sau ai greșit incredibil de mult.

Lirin oftă.

— Știi ce simți, îi zise lăsându-se pe spate. Te rog, nu-i spune lui Tien ce-am făcut noi.

Ce am făcut *noi*. Hesina îl ajutase.

— Când o să înaintezi în vârstă, o să-nțelegi.

— Poate, spuse Kal, clătinând din cap. Dar un singur lucru nu s-a schimbat. Vreau să merg la Kharbranth.

— Chiar și cu sfere furate?

— O să găsec o cale prin care să le înapoiez. Nu lui Roshone. Lui Liral.

— Liral o să fie în scurt timp o Roshone, zise Lirin. E de așteptat ca logodna ei cu Rillir să aibă loc înainte de sfârșitul anului. Roshone n-o s-o lase să-i scape, nu acum, când și-a pierdut relațiile politice din Kholinar. Ea reprezintă una dintre puținele șanse ale fiului său de-a face o alianță cu o casă onorabilă.

La auzul numelui lui Liral, Kal simți că i se strânge stomacul.

— Trebuie să-nvăț. Poate o să reușesc...

„Ce să reușesc?” se întrebă. „Să mă-ntorc și s-o conving să-l părăsească pe Rillir pentru mine? Ridicol.”

Își ridică brusc privirea spre tatăl său, care-și lăsase capul în jos, părând trist. *Era un erou. Și un nemernic. Dar un erou pentru familia lui.*

— N-o să-i spun lui Tien, șopti Kal. Și-o să folosesc sferile ca s-ajung la Kharbranth și să-nvăț.

Lirin își înalță fruntea.

— Vreau să-nvăț să-i înfrunt pe ochi-luminoși, așa, ca tine, adăugă Kal. Oricare dintre ei mă poate lua în răs. Vreau să-nvăț să vorbesc ca ei, să gândesc ca ei.

— Vreau să-nveți ca să poți ajuta oamenii, fiule. Nu ca să-i poți înfrunta pe ochi-luminoși.

— Cred că pot face și una, și alta. Dacă pot învăța să fiu suficient de inteligent.

Lirin pufni.

— Ești suficient de inteligent, fiule. Ai moștenit-o pe mama ta într-o destul de mare măsură ca să poți închide gura unui ochi-luminoși din câteva vorbe. La Kharbranth o să ți se-arate cum, Kal.

— Vreau să-ncep să-mi folosesc numele întreg, răspunse băiatul, surprins el însuși de ceea ce spunea. Kaladin.

Era numele unui bărbat. Nu-i plăcuse niciodată, fiindcă suna ca numele unui ochi-luminoși. Acum i se părea potrivit.

Nu era un lucrător al pământului ochi-întunecați, dar nici un lord ochi-luminoși. Se afla undeva, la mijloc. Kal fusese un copil care voia să meargă în armată fiindcă asta visau ceilalți băieți. Kaladin avea să fie un bărbat care învăța chirurgia și deprindea toate obiceiurile ochi-luminoșilor. Și într-o zi avea să se-ntoarcă în orașul lui, ca să le dovedească lui Roshone, lui Rillir și lui Lalar însăși că greșiseră disprețuindu-l.

— Foarte bine, spuse Lirin. Kaladin.

38 • CLARVĂZĂTORUL

„Născuți din întuneric, încă îi mai poartă stigmatul pe trupuri, în aceeași măsură în care sufletele le sunt însemnate de foc.”

Îl consider pe Gashash-fiu-Navammis o sursă demnă de încredere, deși am dubii în privința acestei traduceri. Poate ar trebui să caut citatul în cea de-a paisprezecea carte din Seld și să-l traduc eu însămi?

Kaladin plutea.

Febră persistentă, însoțită de transpirații reci și de halucinații. Cauza probabilă sunt rănilor infectate: curățați-le cu antiseptic ca să țineți putredosprenii la distanță. Hidratați pacientul.

Era din nou în Vatra-de-Piatră, alături de familia sa. Numai că era matur. Era soldatul care devenise. Și nu-și mai găsea locul în mijlocul ei.

— Cum s-a întâmplat asta? Întreba întruna tatăl lui. *Spu-neai* că vrei să fii chirurg. Chirurg...

Coaste rupte. Ca urmare a unei traume laterale, provocate prin lovire. Înfășurați pieptul, pentru a împiedica subiectul să facă eforturi istovitoare.

Din când în când deschidea ochii și vedea o încăpere întunecată. Era friguroasă, cu pereți de piatră și tavan înalt. Alți oameni stăteau întinși în șiruri, acoperiți cu păături. Leșuri. Erau leșuri. Se aflau într-o magazie, aliniată pentru vânzare. Cine cumpăra leșuri?

Înaltul Prinț Sadeas. El cumpăra leșuri, încă mai mergeau după ce le cumpăra, dar erau leșuri. Leșuri proaste, care refuzau s-o recunoască, pretinzând că se aflau în viață.

Răni pe față, brațe și piept. Stratul exterior al pielii jupuit în mai multe locuri. Ca urmare a expunerii prelungite la vânturile unei mari furtuni. Bandajați porțiunile rănite, aplicând unguent cu denocax pentru a ajuta la refacerea pielii.

Timpul trecea. O grămadă de timp. Ar fi trebuit să fie mort. De ce nu era mort? Voia să se-ntindă și s-o aștepte.

Ba nu. Nu reușise să-l ajute pe Tien. Nu reușise să-l ajute pe Goshel. Nu reușise să-și ajute părinții. Nu reușise să-l ajute pe Dallet. Pe Dallet, care-i fusese drag.

Trebuia s-ajute Podul Patru. *Trebuia!*

Hipotermie, provocată de temperaturi extrem de scăzute, încălziți subiectul și obligați-l să rămână așezat. Nu-l lăsați să adoarmă. Dacă supraviețuiește în următoarele câteva ore, probabil că nu vor exista efecte ulterioare persistente.

Dacă supraviețuiește în următoarele câteva ore...

Podarii nu trebuiau să supraviețuiască.

De ce spusese Lamaril așa ceva? Ce armată ar fi plătit niște oameni care ar fi trebuit să moară?

Perspectiva lui fusese prea îngustă și prea redusă. Trebuia să înțeleagă ce urmărea armata. Privea mersul luptei, îngrozit. Ce făcuse?

Trebuia să se-ntoarcă, să schimbe totul. Ba nu. Era rănit, nu-i așa? Sângera, căzut la pământ. Era unul dintre sulițașii doborâți. Era un podar de la Podul Doi, trădat de neghiobii de la Podul Patru, care abătuseră atenția tuturor arcașilor.

Cum îndrăznesc? Cum *îndrăznesc?*

Cum îndrăznesc să supraviețuiască omorându-mă pe mine?

Tendoane întinse, mușchi sfâșiați, contuzii, oase fisurate și dureri generalizate, ca urmare a solicitărilor extreme. Siliți-l să rămână la pat, apelând la toate mijloacele necesare. Verificați dacă are vânătăi mari și persistente sau dacă paloarea e provocată de hemoragii interne. Pot pune viața în pericol. Pregătiți-vă de operație.

Vedea moartespreni. Erau de mărimea unui pumn, negri, strălucitori, cu multe picioare și cu ochi de un roșu intens, lăsând în urmă dâre de lumină arzătoare. Stăteau în grupuri în jurul lui, lunecând într-o parte și într-alta. Vocile lor erau șoapte, sunete de hârtie ruptă. Îl îngrozeau, dar nu putea scăpa de ei. Abia dacă era în stare să se miște.

Numai muribunzii puteau să vadă moartespreni. Îi zăreai, apoi mureai. Numai cei foarte, foarte norocoși supraviețuiau după ce-i văzuseră.

Degetele mâinilor și ale picioarelor bășicate din cauza degerăturilor. Aveți grijă să puneți antiseptic pe toate bășicile care se sparg. Favorizați vindecarea organismului pe cale naturală. Vătămarile permanente sunt puțin probabile.

În fața moartesprenilor stătea o siluetă mărunță, alcătuită din lumină. Nu translucidă, cum i se înfățișase întotdeauna până atunci, ci din lumină albă, pură. Fața ei dulce, feminină, avea acum o formă mai nobilă, mai colțuroasă, de luptător din vremuri uitate. Nu mai era copilăroasă. Stătea de pază pe pieptul lui, cu o sabie de lumină.

Era de o strălucire atât de pură și de dulce. Părea să fie însăși strălucirea vieții. Ori de câte ori un moartespren se apropia prea mult, îl ataca, mânuindu-și sabia strălucitoare.

Lumina îi alunga.

Dar moartesprenii erau atât de mulți! Din ce în ce mai mulți, de fiecare dată când era destul de lucid ca să-i privească.

Halucinații severe, provocate de trauma craniană. Țineți subiectul sub observație. Nu-i permiteți să bea alcool. Siliți-l să se odihnească. Administrați-i scoarță defathom ca să reduceți edemul cranian. Mușchiul-de-foc poate fi utilizat în cazuri extreme, dar nu-i îngăduiți subiectului să devină dependent.

Dacă leacurile nu sunt de folos, ar putea fi necesară trepanarea craniului, pentru diminuarea presiunii.

De obicei letală.

Teft intră în baracă la amiază. Pătrundeai în interiorul întunecos ca într-o peșteră. Aruncă o privire în stânga, unde dormeau de obicei restul răniților. În momentul acela erau cu toții afară, la soare.

Se simțeau bine toți cinci, chiar și Leyten.

Teft trecu pe lângă șirurile de păaturi rulate care se aflau pe marginile încăperii, îndreptându-se către partea din spate, unde zăcea Kaladin.

„Bietul om,” își zise Teft. „Ce e mai rău, să fii bolnav de moarte, sau să stai tot timpul aici, departe de lumină?” Era

necesar. Podul Patru mergea pe muchie de cuțit. Li se îngăduise să taie funia și să-l dea pe Kaladin jos, iar până în momentul acela nu încercase nimeni să-i împiedice să-l îngrijească. Întreaga armată îl auzise pe Sadeas hotărând să lase judecata lui Kaladin pe seama Părintelui Furtunii.

Gaz venise să-l vadă și pufnise, uluit. Probabil le spusese mai-marilor săi că podarul Kaladin avea să moară. Oamenii cu astfel de răni nu supraviețuiau prea multă vreme.

Însă Kaladin rezista. Soldații se abăteau din drum, încercând să-i arunce o privire. Felul în care supraviețuia era incredibil. Prin toată tabăra se vorbea despre asta. Să fii dat Părintelui Furtunii pentru Judecată, apoi cruțat. Un miracol. Nu putea fi pe placul lui Sadeas. Cât timp avea să treacă înainte ca un ochi-luminoși să ia hotărârea de a-și scăpa luminlordul de o asemenea problemă? Sadeas nu putea face nimic pe față – nu fără să-și piardă credibilitatea într-o foarte mare măsură –, dar o otrăvire sau o asfixiere discretă i-ar mai fi spălat rușinea.

Așa că Podul Patru îl ținea pe Kaladin cât mai departe cu putință de ochii străinilor. Și lăsa întotdeauna pe cineva lângă el. Întotdeauna.

„Furtunos om,” își zise Teft, îngenunchind alături de tânărul chinuit de febră, înfășurat în pături mototolite, cu ochii închiși, cu fața asudată și cu trupul acoperit de un număr înspăimântător de bandaje, cele mai multe fiind pline de pete roșii. N-aveau bani să le schimbe prea des.

Cikatrice rămânea de veghe. Bărbatul scund, cu trăsături puternice, stătea la picioarele lui Kaladin.

— Cum îi e? întrebă Teft.

— Parcă mai rău, răspunse încet Cikatrice. L-am auzit murmurând ceva despre forme întunecate, a dat din mâini și le-a spus să plece. A deschis ochii. Nu m-a văzut pe mine, dar a văzut *ceva*. Jur.

„Moartespreni”, se gândi Teft, străbătut de un fior.

— Rămân eu cu el, spuse Teft, așezându-se. Du-te să-ți iei ceva de mâncare.

Cikatrice se ridică, palid la față. Celorlalți li s-ar fi frânt sufletul dacă, după ce-i supraviețuise mării furtuni, Kaladin ar fi murit din *cauza* rănilor. Cikatrice plecă târșându-și picioarele, cu umerii căzuți.

Teft îl privi îndelung pe Kaladin, încercând să-și pună ordine în gânduri și în sentimente.

— De ce acum? șopti. Și de ce aici? După ce-au vegheat și-au așteptat atâția oameni, tu vii aici?

Dar, firește, Teft se pripea. Nu știa sigur. Făcea presupuneri, n-avea decât speranțe. Nu, nu speranțe – *temeri*. Îi respinsese pe clarvăzători. Și totuși, iată-l acolo. Se căută în buzunar și scoase trei sfere mici de diamant. Trecuse foarte, foarte mult timp de când nu mai pusese deoparte nimic din câștigurile lui, dar pe acestea le păstrase, măcinat de gânduri și de neliniști.

Oare chiar voia să știe?

Scrâșnind din dinți, se apropie de Kaladin și privi chipul tânărului inconștient.

— Ticălosule, șopti. Odraslă a furtunii! Ai luat o mână de oameni spânzurați și i-ai ridicat atât cât să poată respira. Și-acum vrei să-i părăsești? N-o să-ngădui una ca asta, ascultă ce-ți spun. *N-o să-ngădui*.

Așeză sferile în mâna lui Kaladin, strângându-i degetele lipsite de vlagă peste ele și așezându-i apoi mâna pe burtă. Pe urmă se lăsă pe călcâie. Ce-avea să se-ntâmple? Clarvăzătorii n-aveau decât povești și legende. Povești pentru neghiobi, așa le numise el. Vise prostești.

Așteptă. Și, firește, nu se întâmplă nimic. „Ești la fel de prost ca toți ceilalți, Teft”, își spuse. Se întinse către mâna lui Kaladin. Cu sferile alea putea să-și cumpere ceva de băut.

Kaladin icni pe neașteptate, inspirând scurt, repede, cu putere.

Strălucirea din mâna lui păli.

Teft încremeni, cu ochii holbați. Din trupul lui Kaladin începură să se-nalțe fuioare de Lumină. Era slabă, dar strălucirea albă a Luminii de Furtună izvorâte din trupul lui era inconfundabilă. Kaladin părea să fi fost afundat într-o apă neașteptat de fierbinte, ai cărei aburi îi ieșeau din piele.

Și ochii i se deschiseră brusc, iar din ei se prelinse lumină. Icn din nou, sonor, și fuioarele începură să i se răsucescă în jurul tăieturilor vizibile de pe piept. Câteva își apropiară marginile și se închiseră.

Pe urmă dispăru: toată lumina din micii stropi fusese consumată. Ochii lui Kaladin se închiseră și el se destinse. Rănila lui erau în continuare grave, febra îl mistuia în continuare,

dar obrajii și pielea mai prinseseră culoare. Umflăturile roșii din jurul mai multor tăieturi se micșoraseră.

— Pe toți zeii, spuse Teft, dându-și seama că tremura. Atotputernicile coborât din cer spre a sălășlui în inimile noastre... E adevărat.

Își plecă fruntea către podeaua de piatră, strângându-și ochii de la colțurile cărora începuseră să-i izvorască lacrimi.

„De ce acum?” se întrebă din nou. „De ce aici?”

„Și, pentru numele Cerului, de ce eu?”

Îngenunche preț de o sută de bătăi de inimă, numărând, năpădit de gânduri și de griji. În cele din urmă se ridică în picioare și-și luă sferile – acum înnegurate – din mâna lui Kaladin. Trebuia să le dea la schimb pentru unele impregnate cu Lumină. Pe urmă se putea întoarce, ca să-l lase pe flăcău să le secătuiască și pe acestea.

Trebuia să fie prudent. Câteva sfere în fiecare zi, dar nu prea multe. Dacă se vindeca prea repede, băiatul ar fi atras prea mult atenția.

„Și trebuie să le spun clarvăzătorilor”, se gândi. „Trebuie să...”

Clarvăzătorii nu mai erau. Muriseră, ca urmare a faptelor lui. Dacă mai existau și alții, n-avea nici cea mai mică idee unde s-ar fi putut afla.

Cui i-ar fi putut spune? Cine l-ar fi crezut? Probabil că nici Kaladin însuși n-ar fi înțeles ce făcea.

Era mai bine să păstreze tăcerea, măcar până când reușea să-și dea seama ce avea de făcut.

39 • ARSE ÎN EA CU FIERUL ROȘU

„În răstimpul unei bătăi de inimă, Alezarv ajunse acolo, parcurgând o distanță pe care ai fi străbătut-o cu piciorul în mai mult de patru luni.”

O altă poveste populară, relatată în Printre ochi-întunecați, de Calinam. Pagina 102. Poveștile sunt pline de istorisiri despre călătorii fulgerătoare și despre Porțile Jurământului.

Mâna lui Shallan zbura pe planșeta de desen, părând să se miște cu de la sine putere, schițând cu ajutorul cărbunelui, conturând, înnegrind. Mai întâi linii groase, ca urmele de sânge lăsate cu degetul mare târât peste granit aspru. Linii subțiri, ca zgârieturile făcute cu un ac.

Se afla în Conclav, în camera ei ca un dulap cu pereți de piatră. Fără ferestre și fără ornamente pe zidurile de granit. Doar un pat, cufărul ei, noptiera și mica masă de lucru care-i servea și drept planșetă pentru desen.

Un singur broam de rubin arunca peste desenul ei o lumină sângerie. De obicei, ca să dea naștere unui desen emoționant, trebuia să memoreze conștient o scenă. Clipea scurt, încremenind lumea și întipăririndu-și-o în memorie. Nu făcuse așa ceva când Jasnah îi nimicise pe hoți. Fusese înlemnită de groază și de o fascinație morbidă.

Cu toate acestea, putea să revadă scenele de atunci cu ochii minții, la fel de vii ca și cum le-ar fi memorat cu bună știință. Iar amintirile nu dispăreau după ce desena. Nu putea să scape de ele. Morțile acelor oameni i se întipăriseră în minte, ca arse cu un fier roșu.

Se lăsă pe spate, îndepărtându-se de planșetă, cu mâna tremurătoare, având în față copia exactă, redată în cărbune,

a peisajului nocturn sufocant, strivit între zidurile aleii, cu o siluetă chinută, conturată de flăcări, înălțându-se către cer. În clipa aceea, fața încă-și mai păstra forma, cu ochii umbriți larg deschiși, cu gura căscată. Mâna lui Jasnah era întinsă către ea, parcă apărându-se de ea sau venerând-o.

Shallan își duse degetele pline de cărbune la piept, cu privirea țintuită la propria creație. Era unul dintre zecile de desene pe care le făcuse în ultimele câteva zile. Bărbatul preschimbat în foc, cel încremenit și devenit o statuie de cristal, cei doi transformați în fum. Pe unul dintre aceștia nu-l putea desena în întregime; ea se uita atunci către aleea din est. În desene, moartea celui de-al patrulea bărbat apărea ca un fum înălțându-se, cu hainele deja căzute la pământ.

Se simțea vinovată că nu fusese în stare să păstreze în minte sfârșitul acestuia. Și se simțea ca o proastă din cauza acelui sentiment de vinovăție.

Logic privind lucrurile, n-o condamna pe Jasnah. Da, prințesa se pusese de bunăvoie în pericol, dar asta nu anula responsabilitatea celor care îi voiseră răul. Acțiunile lor erau condamnabile. Shallan își petrecuse zilele afundându-se în lectura unor cărți de filosofie, iar cele mai multe contexte etice o absolveau pe prințesă de orice vină.

Însă Shallan fusese acolo. Îi privise pe oamenii aceia murind. Le văzuse spaima nebună din ochi și se simțise *îngrozitor*. Oare nu existase nicio altă cale?

Ucide sau fii ucis. Era Filosofia Absolutului. O dezvinovățea pe Jasnah.

Acțiunile nu sunt rele. Rele sunt intențiile, iar intenția lui Jasnah fusese să-i împiedice pe oamenii aceia să le mai facă rău altora. Era Filosofia Scopului. O proslăvea pe Jasnah.

Moralitatea n-are legătură cu idealurile oamenilor. Există undeva, întregă, pentru a fi abordată, dar niciodată înțeleasă de muritori. Filosofia Idealurilor. Și susținea că îndepărtarea răului era, în esență, morală, prin urmare Jasnah fusese îndreptățită să distrugă niște oameni răi.

Scopul trebuie cântărit fără să pui în balanță metodele. Dacă e valoros, toți pașii care te apropie de el merită să fie făcuți, chiar dacă unii dintre ei sunt – în sine – condamnabili. Filosofia Aspirației. Mai mult decât oricare alta, aceasta considera corecte acțiunile lui Jasnah.

Shallan desprinsese foaia de pe planșeta de desen și o aruncă peste altele, împrăștiate pe pat. Degetele i se puseră din nou în mișcare, strângând cărbunele și începând să contureze o nouă imagine pe o foaie albă, bine fixată ca să nu se desprindă.

Furtul săvârșit de ea însăși o sâcăia la fel de mult ca omorurile. Ironia era că Jasnah, cerându-i să studieze filosofia moralei, o silise să mediteze asupra propriilor acțiuni îngrozitoare. Venise la Kharbranth ca să fure Animmodul, pentru a-l folosi apoi ca să-și scape frații de datoriile imense și de distrugere, însă, în final, nu îl furase din acest motiv. Fusese mânată de furia împotriva prințesei.

Dacă intențiile erau mai importante decât acțiunile, trebuia să se condamne pe sine însăși. Poate că Filosofia Aspirăției – care afirma că scopurile erau mai importante decât pașii către atingerea lor – ar fi aprobat ceea ce făcuse, însă aceea era tocmai filosofia pe care o disprețuia cel mai mult. Stătea acolo, desenând și condamnând-o pe Jasnah. Însă ea, Shallan, o trădase pe femeia care-i acordase încredere, care o primise ca pupilă. Și acum plănuia să comită o erezie, întrebuițând Animmodul, deși nu se număra printre ardenti.

Iar Animmodul se afla în compartimentul secret al cușărilor ei. Trecuseră trei zile și Jasnah nu spusese nimic despre dispariția lui. Îl purta pe cel fals în fiecare zi. Și nu zicea nimic, nu se purta altfel decât de obicei. Poate că nu-ncercase nicio Animodelare. Atotputernicul făcuse astfel încât să nu mai iasă și să nu se mai pună în pericol, așteptând să-i ucidă pe cei care ar fi atacat-o.

Întâmplarea din noaptea aceea mai avea, firește, încă un aspect pe care trebuia să-l ia în considerare. Ea avusese o armă ascunsă, pe care n-o folosisese. Se simțea ca o proastă fiindcă nici măcar nu-i trecuse prin minte asta. Dar nu era obișnuită să...

Încremeni, dându-și pentru prima oară seama ce desena. Nu o altă scenă de pe alee, ci o încăpere luxoasă cu un covor gros cu model ornamental și cu săbii pe pereți. O masă lungă, cu farfuriile pe jumătate golite.

Și un bărbat în haine elegante, zăcând pe podea cu fața în jos, mort, cu o baltă de sânge în jur. Shallan sări înapoi, azvârli cărbunele și mototoli hârtia. Se îndepărtă tremurând și se așază pe pat, printre desene. Lăsându-l pe cel mototolit să

cadă, își duse degetele la frunte și simți sudoarea rece care i-o acoperise.

Ceva se întâmpla cu ea și cu desenele ei.

Trebuia să iasă. Să scape de moarte, de filosofie și de întrebări. Se ridică și se grăbi să intre în încăperea principală din apartamentul lui Jasnah. Prințesa era plecată să studieze, făcând cercetări, ca de obicei. În ziua aceea nu-i ceruse lui Shallan să vină în Văl. Oare pentru că-și dăduse seama că pupila ei avea nevoie să stea singură o vreme? Sau, bănuind că-i furase Animmodul, nu-i mai acorda încredere?

Shallan străbătu încăperea în grabă. Era mobilată numai cu strictul necesar oferit de regele Taravangian. Shallan deschise ușa către coridor și aproape că dădu peste maestra-slujitoare care ridicase mâna să bată.

Femeia tresări, iar Shallan scoase un țipăt scurt.

— Luminăție, spuse slujitoarea, făcând imediat o plecăciune, îmi cer iertare. Dar una dintre distresiile Luminăției Voastre pâlpaie.

Și ridică o trestie cu un rubin mic, fixat în lateral, care licărește. Shallan își umplu plămâni cu aer și apoi și-i goli, domolindu-și bătăile inimii.

— Mulțumesc, spuse.

Ca și Jasnah, își lăsa distresiile în grija servitorilor, fiindcă lipsea foarte mult din camera ei și ar fi putut să nu observe încercările celor dornici să ia legătura cu ea.

Cu obrajii încă învâpăiați, se simți tentată să lase obiectul și să-și continue drumul, însă trebuia să stea de vorbă cu frații ei și, în primul rând, cu Nan Balat, căci el lipsise de la ultimele discuții cu cei de-acasă, fiind plecat. Luă distrestia și închise ușa. Nu îndrăzni să se-ntoarcă în camera ei, printre toate desenele care-o acuzau, dar în camera principală se găseau o masă și o planșetă pentru distrestie. Se așeză acolo, apoi răsuci rubinul. „Shallan?” scrisse trestia. „Te simți bine?”

Întrebarea făcea parte dintr-un cod menit să-i indice că la capătul celălalt se afla într-adevăr Nan Balat – sau cel puțin logodnica lui.

„Mă doare spatele și am mâncărimi la încheietura mâinii”, dădu, la rândul ei, răspunsul codat.

„Îmi pare rău că n-am fost de față la celelalte discuții, dar a trebuit să iau parte la un ospăț, în numele tatei. A fost cu

Sur Kamar, așa că nu puteam să-l ratez, deși drumul a durat o zi la dus și una la-ntors”, transmise Nan Balat.

„N-are importanță”, scrisese ea și respiră adânc. „Am obiectul.”
Răsuci rubinul.

Preț de-o clipă care părea să nu se mai termine, distrestia nu se clinti. În cele din urmă, o mână grăbită scrisese: „Lăudați fie Heralzii. O, Shallan, ai reușit! Deci te întorci, ești în drum spre noi? Cum poți folosi distrestia pe ocean? Ești în port?”

„N-am plecat,” scrisese ea.

„Cum? De ce?”

„Pentru că aş trezi prea multe bănuieli. Gândește-te, Nan Balat. Dacă Jasnah încearcă să-l folosească și-și dă seama că e stricat, s-ar putea să nu se gândească imediat c-a fost jefuită. Dar situația se schimbă dacă eu iau hotărârea bruscă și dubioasă de a pleca.

Trebuie să aștept până descoperă, ca să văd ce face pe urmă. Dacă-și dă seama că fabrialul ei a fost înlocuit cu un fals, pot să-i îndrept bănuielile către alții. Ardenții i-au trezit deja bănuieli. Dacă, pe de altă parte, o să creadă că s-a stricat, o să știu că am scăpat cu bine.”

Răsuci nestemata și așeză trestia la locul ei.

Apoi sosi întrebarea pe care-o aștepta:

„Și dacă presupune imediat că l-ai furat tu? Shallan, dacă nu-i poți abate bănuielile? Dacă poruncește să se caute în camerele tale și e descoperit compartimentul secret?”

Ea luă din nou condeiul.

„Atunci tot e mai bine să fiu aici. Balat, am aflat multe despre Jasnah Kholin. E incredibil de hotărâtă și tot incredibilă e și puterea ei de concentrare. Dacă o să creadă c-am jefuit-o, n-o să mă lase să scap. O să mă vâneze și o să facă tot ce-i stă în putere ca să mă pedepsească pe măsură. În numai câteva zile, ar ajunge pe domeniul nostru regele și înalții prinți, care ne-ar cere să înapoiem fabrialul. Părinte al Furtunii! Sunt sigură că în Jah Keved are oameni cu care poate vorbi înainte de întoarcerea mea. În clipa când aş pune piciorul pe țărâm, m-aș trezi arestată. Singura noastră speranță e să-i îndrept bănuielile spre altcineva. Dacă nu reușesc, e mai bine să fiu aici, să i se reverse furia asupra mea cât mai repede. Probabil că mi-ar lua Animmodul și mi-ar cere să dispar pentru totdeauna din

ochii ei. Însă dacă o facem să mă urmărească, poate fi necruțătoare, Balat. Nu ne-ar fi deloc bine.”

Răspunsul se lăsă așteptat îndelung.

„De când ai căpătat o logică atât de bună, micuțo?” îi transmise Nan Balat. „Văd că te-ai gândit la toate. Mai bine decât mine. Dar, Shallan, mai avem foarte puțin timp.”

„Știu”, scrisese ea. „Ai spus că mai poți ține lucrurile sub control timp de câteva luni. Te rog s-o faci. Dă-mi încă două sau trei săptămâni, să văd cum reacționează Jasnah. În plus, cât sunt aici, pot să aflu cum funcționează obiectul, încă n-am găsit cărți care oferă indicii, dar în locul ăsta sunt atât de multe, încât poate că pur și simplu încă n-am dat de cea care-mi trebuie.”

„Bine”, încuviință el. „Câteva săptămâni. Fii prudentă, micuțo. Bărbații care i-au dat tatei fabrialul ne-au vizitat iarăși. Au întrebat de tine. Îmi fac griji din cauza lor. Mai mult decât din cauza banilor. Mă tulbură până-n adâncul sufletului. Rămas bun.”

„Rămas bun”, răspunse ea.

Până atunci, prințesa nu reacționase în niciun fel. Nici măcar nu amintise de Animmod. Așa că Shallan era cu nervii încordați. Își dorea ca Jasnah să spună ceva. Așteptarea devenise chinuitoare. În fiecare zi, când stătea alături de Jasnah, neliniștea o făcea să i se strângă stomacul, până când o cuprindea greața. Dar, cel puțin dacă te gândeai la omorurile săvârșite cu doar câteva zile în urmă, tulburarea ei avea o scuză foarte bună.

Logică rece, calmă. Chiar și Jasnah s-ar fi mândrit cu asta.

Se auzi o bătaie în ușă și Shallan se grăbi să adune hârtiile pe care se așternuse discuția ei cu Nan Balat și să le arunce în foc. O servitoare din palat intră o clipă mai târziu, cu un coș pe braț. Îi zâmbi lui Shallan. Era ora curățeniei zilnice.

La vederea nou-venitei, tânăra fu pentru o clipă cuprinsă de panică. Nu se număra printre servitoarele pe care le cunoștea. Dacă Jasnah o trimisese – pe femeia aceea sau pe altcineva – să caute în camera pupilei sale? Oare o făcuse deja? Shallan dădu din cap către servitoare, apoi – ca să se liniștească – se duse în odaia ei și încuie ușa. Se apropie grăbită de cufăr și se uită în ascunzătoare. Fabrialul era acolo, îl ridică și îl cercetă. Cum putea ști că Jasnah nu făcuse, la rândul ei, un schimb?

„Ești o proastă”, își spuse. „Jasnah e subtilă, dar nu chiar atât de subtilă.” Cu toate astea, își îndesă Animmodul în punga ferită. Abia încăpea în învelișul de pânză având forma unui plic. Se simțea mult mai în siguranță știindu-l asupra ei când servitoarea făcea curățenie. În plus, punga ferită ar fi putut fi o ascunzătoare mai bună decât cufărul.

Fiindcă era, prin tradiție, locul unde o femeie își păstra cele mai intime sau mai prețioase obiecte. A te uita înăuntru era totuna cu a o căuta pe Shallan până la piele și, având în vedere rangul ei, așa ceva era practic de neimaginat, atâta vreme cât nu era în mod evident amestecată într-o crimă. Numai că Jasnah ar fi putut probabil s-o impună. Însă, dacă așa stăteau lucrurile, ar fi putut porunci să-i fie cercetată camera, caz în care cufărul s-ar fi aflat în centrul atenției. Adevărul era că, dacă Jasnah ajungea s-o suspecteze, Shallan nu putea face mare lucru ca s-ascundă fabrialul. Punga ferită era o ascunzătoare la fel de bună ca oricare alta.

Își adună desenele și le puse pe masă cu fața în jos, încercând să nu le privească. Nu voia să fie văzute de servitoare. În cele din urmă plecă, luându-și blocul de desen. Simțea nevoia să iasă, să evadeze pentru o vreme. Să deseneze și altceva, nu doar moarte și omoruri. Conversația cu Nan Balat nu făcuse decât s-o neliniștească și mai mult.

— Luminăție! o strigă slujitoarea. Shallan înlemni, dar femeia îi întinse un coș.

— A fost lăsat la maeștrii-slujitori, pentru Luminăția Voastră.

Ea îl luă șovăind și aruncă o privire înăuntru. Pâine și gem. Pe biletul legat de unul dintre borcane scria: „Gem de fâșie-albastră. Dacă-ți place, înseamnă că ești misterioasă, rezervată și meditativă.” Era semnat de Kabsal.

Își agăță coșul de brațul ferit. Kabsal. Poate ar fi trebuit să-l caute. După o discuție cu el se simțea întotdeauna mai bine.

Ba nu. Urma să plece; nu mai puteau să se țină scai unul de altul. Se temea de modul în care evoluau lucrurile. Se îndreptă în schimb spre grota principală și apoi spre ieșirea din Conclav. Ieși la lumina zilei și inspiră adânc, privind cerul în timp ce slujitorii și curtenii mișunau în jur, ocolind-o în drumul lor către și dinspre palat. Își ținea strâns blocul de desen, simțind adierea răcoroasă a vântului pe obraji și contrastanta dogoară a soarelui care-i apăsa părul și fruntea.

În cele din urmă, cel mai mult o deranja faptul că Jasnah avusese dreptate. Lumea răspunsurilor simple, în care crezuse până atunci, fusese un loc prostesc, copilăresc. Se agățase de speranța că putea găsi adevărul și că-l putea întrebuița ca să explice – sau poate să justifice – ceea ce făcuse în Jah Keved. Dar, dacă exista, adevărul era ceva mult mai complicat și mai de nepătruns decât își închipuise.

Unele probleme păreau să nu aibă niciun răspuns bun. Doar o droaie de răspunsuri nepotrivite. Se putea hotărî asupra motivului pentru care se simțea vinovată, dar nu și asupra faptului că trebuia să scape complet de sentimentul vinovăției.

Două ore mai târziu – după vreo douăzeci de desene schițate la repezeală –, Shallan se simțea mult mai relaxată.

Stătea în grădina palatului, cu hârtiile pe genunchi, desenând melcii. Grădina nu era atât de întinsă ca a tatălui ei, dar adăpostea o mai mare varietate de plante, iar izolarea era o binecuvântare. Ca multe alte grădini moderne, fusese gândită astfel încât să se afle între ziduri de coajă-de-piatră cultivată. Așa că era un labirint din piatră vie. Iar zidurile erau destul de joase pentru ca, ridicându-se în picioare, să poată vedea tot drumul către ieșire. Însă dacă se așeza pe una dintre banchete se simțea singură, ferită de privirile altora.

Îl întrebuse pe un grădinar cum se chema cel mai remarcabil soi de coajă-de-piatră; el îl numise „farfurie pietroasă”. Un nume inspirat, fiindcă avea forma unor discuri subțiri, stivuite unele peste altele, ca farfuriile într-un dulap. Privită din lateral, semăna a stâncă roasă de vreme, care lăsa să i se vadă nenumăratele straturi subțiri. Din pori creșteau lujeri mărunți care se unduiau în bătaia vântului. Învelișul lor, care părea din piatră, avea o tentă albăstruie, dar lujerii erau gălbui.

În clipa aceea, subiectul desenului ei era un melc cu o cochilie plată, orizontală, cu ridicături mici pe margini. Când lovea în ea cu degetul, se turtea, intrând într-o despicătură a cojii-de-piatră și părând să facă parte din farfuria pietroasă. Se confunda cu ea pe de-a-ntregul. Când îl lăsa să se miște, ciugulea câte ceva de pe coaja-de-piatră, dar nu o mânca de tot.

„Curăță coaja-de-piatră”, își dădu ea seama, continuând să-l deseneze. „Mănâncă lichenii și mucegaiul.”

Melcul lăsa într-adevăr în urmă o dără mai curată decât restul.

De-a lungul farfuriei pietroase creșteau pâlcuri dintr-un alt soi de coajă-de-piatră – cu prelungiri ca niște degete crescute dintr-un ciot central. Când se uită mai bine, văzu cremlingi mici – subțiri, cu multe picioare – târându-se pe ea și ciugulind-o. Oare și ei o curățau?

„Bizar”, se gândi ea, începând să deseneze cremlingii miniaturali. Aveau carapace întunecate la culoare, ca degetele plantei, pe când cochilia melcului copia îndeaproape nuanțele de galben și albastru ale farfuriei pietroase. Era ca și cum Atotputernicul i-ar fi creat pentru a fi perechi, planta oferindu-i animalului un loc sigur, iar animalul curățând planta.

Câțiva viațăspreni – fire minuscule, strălucitoare – pluteau în jurul movilelor de coajă-de-piatră. Unii dansau printre nervurile cojii, iar alții în aer, ca firele de praf, înălțându-se în zigzag, doar pentru a se lăsa iarăși în jos.

Shallan folosea un cărbune cu vârful foarte ascuțit ca să-și scrie părerea despre legătura dintre animale și plante. Nu știa dacă existau cărți despre așa ceva. Eruditele păreau să prefere studiul animalelor mari, dinamice, cum erau carapacele-mari sau crestele-albe. Însă ceea ce vedea i se părea lui Shallan o descoperire minunată, nemaipomenită.

„Melcii și plantele pot să se-ajute între ei”, se gândi. „Dar eu am trădat-o pe Jasnah.”

Își privi mâna interzisă și punga ascunsă în mânecă. Se simțea mult mai în siguranță cu Animmodul alături. Dar încă nu îndrăznise să-l folosească. Fusese prea nervoasă din cauza hoției, se temuse prea mult să-l întrebuințeze în apropierea lui Jasnah. Însă acum se afla într-un cotlon din adâncul labirintului, într-o fundătură din capătul unui culoar cotit. Se ridică, prefăcându-se nepăsătoare, și se uită în jur. În grădină nu mai era nimeni, iar ea înaintase destul de mult pentru ca drumul de la intrare până în locul unde se oprise să dureze câteva minute.

Se așază din nou și-și puse alături hârtiile și creionul. „Aș putea încerca să-mi dau seama cum se folosește”, se gândi. „Poate că n-ar trebui să mai caut soluția în Palanaeum.” Atâta timp cât se ridica din când în când ca să se uite în jur, cu siguranță că nu se putea apropia nimeni pe neașteptate și n-o putea surprinde.

Scoase fabrialul interzis. Îi atârna greu în mână. Masiv. Inspiră adânc și își trecu lanțurile peste degete, înconjurându-și cu ele încheietura, cu nestematele pe dosul mâinii. Metalul era rece și lanțurile lejere. Le strânse îndoindu-și degetele.

Anticipă senzația de putere. Furnicăături pe piele, conștientizarea unei forțe, a unei energii. Dar nu se întâmplă nimic.

Bătu cu degetul în cele trei nestemate – își pusese cuarțul fumuriu în a treia montură. Alte fabriale, cum erau distrestile, începeau să funcționeze după ce loveai pietrele cu degetul. Dar era o prostie, n-o văzuse niciodată pe Jasnah făcând așa ceva. Prințesa doar închidea ochii și atingea un lucru, Animodelându-l. Fum, cristal și foc, la astea era cel mai potrivit Animmodul acela. O singură dată o văzuse creând altceva.

Șovăind, Shallan luă o bucată de coajă-de-piatră ruptă care căzuse lângă una dintre plante. O ridică în mâna liberă.

„Transformă-te-n fum!” îi porunci.

Nu se întâmplă nimic.

„Transformă-te-n cristal!” schimbă ea porunca.

Întredeschise un ochi. Nu se schimbă nimic.

„Foc! Arzi! Ești foc! Ești...”

Se opri, dându-și seama că era stupid. O mână arsă în mod misterios? Nu, asta n-ar fi dat *deloc* de bănuț. Se concentrează în schimb asupra cristalului. Închise din nou ochii și își imaginează o bucată de cuarț. Se străduie să *vrea* să modifice bucata de coajă-de-piatră.

Nu se întâmplă nimic, așa că ea continuă să-ncerce doar să se concentreze, imaginându-și cum se transforma coaja-de-piatră. După câteva minute de eșecuri, încercă să transforme pungea, apoi banca, apoi un fir din părul ei. Nimic nu-i reuși.

Se asigură din nou că era singură, apoi se așeză, frustrată. Nan Balat îl întrebase pe Luesh cum lucra fabrialul, iar răspunsul fusese că e mai ușor de arătat decât de explicat. Îi promisese că avea să-i lămurească după ce Shallan izbutea să fure Animmodul lui Jasnah.

Și între timp murise. Era ea oare osândită să ducă fabrialul familiei ei numai ca să li-l dea imediat acelor oameni priemejdioși, fără a-l folosi ca să adune bogății pentru salvarea casei Davar? Numai fiindcă nu știau cum să-l activeze?

Celelalte fabriale pe care le întrebuițase fuseseră ușor de pus în funcțiune, dar acelea erau construite de artifațialiste

din vremea ei. Animmodurile erau fabriale din timpuri străvechi. Nu foloseau metode moderne de activare. Se uită la nestematele strălucitoare prinse pe dosul mâinii ei. Cum puteai deduce modul de funcționare al unei unelte vechi de mii de ani, a cărei utilizare îi era interzisă oricui altcuiva în afara ardenților?

Puse Animmodul la loc, în punga ferită. Se pare că era cazul să-și reia căutările din Palanaeum. Sau să-l întrebe pe Kabsal. Dar cum ar fi putut s-o facă fără să-i trezească bănuiele? Scoase pâinea și gemul trimise de ardent și mâncă încet, în timp ce se gândea. Dacă fratele Kabsal nu știa nimic și dacă ea nu găsea niciun răspuns înainte să plece din Kharbranth, mai era ceva de făcut? Dacă îi ducea fabrialul regelui veden – sau dacă li-l dădea ardenților – ar fi putut aceștia să-i protejeze familia în schimbul darului? La urma urmelor, nu i se putea găsi cu adevărat o vină fiindcă furase de la o eretică și, atâta vreme când Jasnah nu afla cine îi luase fabrialul, ea și ai ei ar fi fost în siguranță.

Dintr-un anumit motiv, asta o făcu să se simtă încă și mai rău. Să fure Animmodul ca să-și salveze familia era una, dar să li-l dea tocmai ardenților disprețuiți de Jasnah? Trădarea părea și mai cumplită.

Încă o decizie greu de luat. „Ei, bine că Jasnah e hotărâtă să mă-nvețe cum să mă descurc în asemenea cazuri, în cele din urmă, o să fiu expertă”, își spuse.

40 • OCHI PENTRU ROȘU ȘI ALBASTRU

„Moarte pe buze. Sunete în aer. Cărbune pe piele.”

Din Ultima Devastare, de Ambrian, versetul 335.

Kaladin ieși la lumină împleticindu-se, umbrindu-și ochii ca să-i ferească de razele arzătoare, cu picioarele goale simțind trecerea de la piatra rece din interior la cea încălzită de soare de-afară. În aer era mai puțină umezeală și atmosfera nu mai era înăbușitoare, ca în săptămânile dinainte.

Își sprijini mâna pe tocul de lemn al ușii, cu picioarele tremurându-i neascultătoare și cu brațele istovite, de parcă ar fi cărat un pod vreme de trei zile. Inspiră adânc. Coastele ar fi trebuit să-i ia foc de durere, dar nu avea decât o jenă, o senzație neplăcută. O parte dintre tăieturile mai adânci încă mai aveau o crustă, însă cele mai puțin grave dispăruseră cu desăvârșire. Avea mintea surprinzător de limpede. Nici măcar nu-l mai durea capul.

Ocoli baraca, simțindu-se tot mai puternic cu fiecare pas, deși continua să se țină cu mâna de perete. Lopen îl urma; herdazianul stătea de veghe lângă el când se trezise.

„Ar trebui să fiu mort”, se gândi Kaladin. „Ce se petrece?”

Odată ajuns de cealaltă parte a barăcii, descoperi cu surprindere că oamenii își făceau antrenamentul zilnic, cărând podul. Pietroi alerga în față, la mijloc, impunând ritmul, așa cum făcuse mai înainte Kaladin. Ajunseră în partea opusă a lemnăriei și se întoarseră, luând-o la fugă înapoi. Abia când aproape că trecuseră de baracă, Kaladin fu zărit de unul dintre oamenii din față – Moash. Încremeni, aproape făcând întreaga echipă să se împiedice.

— Ce-ai pățit? strigă din spate Torfin, cu capul înconjurat de lemnul podului.

Moash nu-i dădu atenție. Se aplecă și ieși de sub pod, apoi se uită la Kaladin cu ochi holbați. Pietroi se grăbi să le strige celorlalți să lase podul jos. Atunci îl văzură mai mulți și îl priviră cu aceeași venerație ca Moash. Hobber și Peet, cu rănilor destul de bine vindecate, începuseră să se antreneze alături de ceilalți. Asta era bine. Aveau să fie plătiți din nou.

Tăcuți, oamenii îmbrăcați în veste de piele se îndreptară cu toții spre Kaladin. Se ținură la distanță, șovăind, ca și cum ar fi fost fragil. Sau sacru. Kaladin era cu pieptul gol, cu rănilor aproape vindecate la vedere, și nu purta decât pantalonii lui de podar, lungi până la genunchi.

— Chiar trebuie să exersați ce-aveți de făcut când se-mpletește unul dintre voi, băieți, zise Kaladin. Când s-a oprit Moash brusc, era cât pe-acum să cădeți cu toții. Pe câmpul de luptă, ar fi un dezastru.

Se holbară la el, nevenindu-le să creadă, iar el nu se putu abține să nu zâmbească. O clipă mai târziu, i se îngrămădiră în jur, răsând și bătându-l pe spate. Nu era cel mai potrivit mod de a-l întâmpina pe un om bolnav, mai ales din partea lui Pietroi, însă Kaladin le aprecie entuziasmul.

Numai Teft nu li se alătură. Podarul vârstnic stătea deoparte, cu brațele încrucișate. Părea preocupat.

— Teft, te simți bine? întrebă Kaladin.

Cel întrebat pufni, dar schiță un zâmbet.

— Mă gândesc că niște flăcăi nu se spală destul de des ca să-mi doresc să m-apropii și să-i îmbrățișez. Și n-o spun ca să jignesc pe cineva.

Kaladin râse.

— Înțeleg.

Ultima lui „baie” fusese marea furtună.

Marea furtună.

Ceilalți podari continuară să râdă, întrebându-l cum se simțea și declarând că Pietroi trebuia să pregătească pentru masa lor nocturnă din jurul focului ceva cu totul aparte. Kaladin zâmbi și dădu din cap, asigurându-i că se simțea bine, dar în minte îi revenise furtuna.

Și-o amintea foarte clar. Se ținuse de inelul de pe acoperiș, cu capul în jos și ochii închiși, ferindu-i de torentul biciuitor. Și-o aducea aminte pe Syl, stând protectoare în fața lui, de

parcă ar fi putut întoarce furtuna din drum. Acum n-o vedea prin preajmă. Unde era?

Și își amintea chipul. Era chiar al Părintelui Furtunii? Cu siguranță nu. O nălucire. Da... da, era clar că avusese halucinații. Amintirea moartesprenilor se contopea cu retrăirea unor momente din viață – și amândouă se contopeau cu stranii și neașteptate străfulgerări de forță – rece ca gheața, dar înviorătoare. Fusese ca aerul proaspăt al dimineții după o noapte lungă, petrecută într-o încăpere înăbușitoare, sau ca o frecție cu sevă de gulket pe mușchii îndurerați, făcându-l să se simtă încălzit și răcorit în același timp.

Își aducea atât de limpede aminte de momentele acelea! Ce le provocase? Febra?

— Cât a trecut? Întrebă, uitându-se la podari și numărându-i. Treizeci și trei, socotindu-i și pe Lopen și pe tăcutul Dabbid. Erau de față aproape toți. Imposibil. Dacă i se vindecaseră coastele, însemna că fusese inconștient cel puțin patru săptămâni. Câte podalergări?

— Zece zile, răspunse Moash.

— Imposibil. Rănile mele...

— De-aia am fost atât de surprinși să te vedem în picioare, mergând! zise râzând Pietroi. Probabil că ai oase ca granitul. Ar trebui să porți numele meu!

Kaladin se sprijini cu spatele de perete. Nimeni nu-l corectă pe Moash. Nu era posibil ca toți cei din echipă să piardă astfel socoteala săptămânilor.

— Idolir și Treff? Întrebă el.

— I-am pierdut, îl lămurii Moash, devenind serios. Cât ai fost inconștient, am făcut două podalergări. Nimeni n-a fost grav rănit, dar am avut doi morți. N-am... n-am știut cum să-i ajutăm.

Asta îi întrista pe toți. Dar moartea își avea locul său în viața unui podar, iar ei nu-și puteau îngădui să se gândească prea mult la pierderi. Kaladin hotărî, totuși, că era bine să-i învețe pe câțiva dintre ei cum să vindece.

Dar cum de se ridicase și putea să meargă? Rănile lui fuseseră mai puțin grave decât crezuse? Șovăind, se împunse cu degetul în coaste, în căutarea celor rupte. Nu-și provocă decât o durere ușoară. Se simțea slăbit, dar, altminteri, la fel de sănătos ca întotdeauna.

Poate că ar fi trebuit să acorde mai multă atenție învățăturilor religioase oferite de mama lui.

Ceilalți începură din nou să vorbească și să sărbătorească, iar el observă cum îl priveau. Cu respect, cu venerație, își aduceau aminte ce spusese înainte de furtună. Privind în urmă, înțelese că delirase într-o oarecare măsură. Cuvintele rostite atunci i se părură de o aroganță incredibilă, ca să nu mai vorbim că aduceau a profeție. Dacă aflau ardenții...

Ei, nu putea să schimbe nimic din tot ce făcuse. Trebuia pur și simplu să continue. „Te legănai deja deasupra spărturii”, își zise. „Era nevoie să te urci pe-o stâncă și mai înaltă?”

Un sunet sumbru de corn răsună pe neașteptate în tabără. Podarii amuțiră. Cornul mai sună de două ori.

— Ia ghicește, zise Natam.

— Suntem de rând? întrebă Kaladin.

— Da, răspunse Moash.

— Aliniati-vă! se răsti Pietroi. Știți ce-aveți de făcut! Să-i arătăm căpitanului Kaladin că n-am uitat cum se face.

— Căpitanul Kaladin? se miră el, în timp ce oamenii intrau în formație.

— Bineînțeles, gancho, spuse Lopen de lângă el, vorbind cu acel accent repezit care nu părea să se-mpace cu nepăsarea lui. Au încercat să-l facă pe Pietroi șef de pod, firește, dar noi am început pur și simplu să-ți spunem ție căpitan și lui „șef de pluton”. Asta-l înfurie pe Gaz, adăugă rânjind.

Kaladin dădu din cap. Ceilalți erau atât de veseli, dar lui îi venea greu să le împărtășească buna dispoziție.

În vreme ce se adunau în jurul podului, începu să-și dea seama de ce era trist. Oamenii lui se întorseseră de unde pleaseră. Sau se aflau într-o situație încă și mai rea. El era slăbit și rănit și îl ofensase pe însuși înaltul prinț. Sadeas n-avea să se bucure aflând că el supraviețuise, scăpând de febră.

Destinul podarilor avea să rămână în continuare acela de-a fi secerăți unul câte unul. Cărarea podului pe-o parte se dovedise un eșec. Nu-și salvase oamenii, le oferise doar o scurtă amânare a execuției.

„Podarii nu trebuie să supraviețuiască...”

Bănuia de ce. Scrâșnind din dinți, își luă mâna de pe perețele barăcii și se îndreptă spre locul unde se aliniaseră podarii, cu șefii de subgrupe verificându-le în grabă vestele și sandalele.

Pietroii îl văzu.

— Ce-ți închipui că faci? îl întrebă.

— Alerg cu voi.

— Și ce i-ai spune tu unui om care abia și-a revenit după ce-a avut febră o săptămână?

Kaladin șovăi.

„Eu nu sunt ca alții”, se gândi, apoi regretă. Nu putea începe să se creadă invincibil. Să alerge cu echipa, așa slăbit cum era, ar fi fost curată idioțenie.

— Ai dreptate.

— Poți să ne ajuți pe mine și pe muli să cărăm apa, gancho, spuse Lopen. Acum suntem o echipă. Mergem la toate alergările.

Kaladin dădu din cap.

— Bine.

Pietroii îi aruncă o privire.

— Promit să mă-ntorc înapoi dacă la capătul podurilor permanente mă simt prea obosit.

Pietroii încuviință cu un gest, fără tragere de inimă. Cărând podul deasupra capetelor, ceilalți se îndreptară spre zona de pornire, iar Kaladin li se alătură lui Lopen și lui Dabbid, care umpleau burdufuri cu apă.

Kaladin stătea pe marginea prăpastiei, cu mâinile încleștate la spate și cu vârfulurile sandalelor chiar la marginea stâncii. Spărtura se căsca în sus către el, dar privirea lui nu se opri asupra acesteia. Era concentrat asupra luptei de pe platoul alăturat.

Se apropiaseră cu ușurință; sosiseră în același timp cu parshendii; în loc să se ostenească să omoare podari, aceștia ocupaseră o poziție defensivă din centrul platoului, înconjurând pupa. În momentul acela, oamenii lui Sadeas se luptau cu ei.

Ziua era călduroasă, iar fruntea lui Kaladin se umpluse de sudoare și oboseala datorată slăbiciunii lui nu se dădea dusă. Însă nu se simțea atât de rău cum ar fi fost normal să se simtă. Fiul chirurgului era nedumerit.

Pe moment, soldatul îl domina pe chirurg. Și urmărea bătaia încremenit locului. Sulițașii alethi, înveșmântați în piele și purtând platoșe, înaintau ca o linie curbă, asaltându-i pe

parshendi. Majoritatea acestora foloseau securi de luptă sau ciocane, deși câțiva manuiau săbii sau bâte. Aveau, cu toții, armuri de un portocaliu roșiatic, crescute din piele, și luptau în perechi, cântând tot timpul.

Era cel mai rău tip de luptă, înfruntarea corp la corp. Adevsea pierdeai mult mai puțini oameni într-o încăierare în care dușmanii erau stăpâni pe situație. Când se întâmpla asta, comandantul tău ordona retragerea, ca să pună capăt pierderilor. Dar luptele corp la corp... erau brutale, scăldau totul în sânge. Privind încheștarea – trupurile căzute pe bolovani, străfulgerările armelor, oamenii împinși de pe platou – își aduse aminte de primele lupte la care participase ca sulițaș. Comandantul lui fusese șocat când văzuse cu câtă nepăsare putea privi sângele. Tatăl lui ar fi fost șocat dacă ar fi văzut cu câtă nepăsare îl vărsa.

Între luptele la care luase parte în Alethkar și cele de pe Câmpiile Sfârâmate era o mare diferență. Acolo se aflase în mijlocul celor mai proști – sau a celor mai prost instruiți – soldați din regat. Oameni care nu rămâneau în formație. Totuși, în ciuda harababurii lor, înțelegea luptele acelea. Pe cele de pe Câmpiile Sfârâmate, încă nu.

Aici greșise. Schimbase tacticile de luptă înainte de a le înțelege. N-avea să repete aceeași greșeală.

Pietroi veni lângă Kaladin, iar Sigzil li se alătură. Mâncătorul de coarne cu brațe și picioare groase contrasta puternic cu azishul scund și tăcut. Pielea lui Sigzil era de un cafeiniu-închis – nu cu adevărat neagră, ca a unora dintre parshi. Avea tendința să se-nchidă în sine.

— E o luptă urâtă, spuse Pietroi, încrucișându-și brațele. Soldații nu vor fi încântați, indiferent dacă vor învinge sau nu.

Kaladin dădu absent din cap, ascultând strigătele, urletele și blestemele.

— De ce luptă, Pietroi?

— Pentru bani. Și pentru răzbunare. Ar trebui să știi. Nu pe regele tău l-au ucis parshendii?

— A, înțeleg de ce luptăm *noi*, răspunse Kaladin. Dar parshendii? *Ei* de ce luptă?

Pietroi rânji.

— Fiindcă nu-i încântă prea mult ideea de a fi decapitați pentru că v-au omorât regele, așa aș zice! Un gest total lipsit de bunăvoință.

Kaladin zâmbi, deși veselia nu părea firească atunci când vedeai oameni murind. Tatăl său îl pregătise prea multă vreme ca să mai fie impresionat de moartea cuiva.

— Poate, însă atunci de ce se luptă pentru inimile-nestemată? Rămân din ce în ce mai puțini după încăierări.

— Știi tu asta? Întrebă Pietroi.

— Incursiunile lor s-au rărit, spuse Kaladin. Așa se vorbește în tabără. Și atacurile lor nu se mai apropie atât de mult de teritoriul ocupat de alethi.

Pietroi încuviință, gânditor.

— Pare logic. Ha! Poate c-o să câștigăm în curând războiul ăsta și-o să ne-ntoarcem acasă.

— Nu, spuse încet Sigzil.

Vorbea foarte clar, fără urmă de accent străin. De fapt, care era limba azishilor? Regatul lor se afla atât de departe, încât Kaladin nu mai întâlnește niciodată altul.

— Mă-ndoiesc. Și îți pot spune de ce luptă, Kaladin.

— Serios?

— Probabil că au Animmози. Nestematele le trebuie din același motiv pentru care ne trebuie și nouă. Ca să-și creeze mâncarea.

— Pare logic, spuse Kaladin, cu mâinile încă încleștate la spate și cu tălpile depărtate una de alta.

Tot i se mai părea firesc să adopte poziția „pe loc repaus”.

— Nu e decât o presupunere, dar e logică. Atunci să te mai întreb ceva. De ce nu pot avea podarii scuturi?

— Fiindcă ne-ar încetini, răspunse Pietroi.

— Nu, îl contrazise Sigzil. Ar putea să trimită podari cu scuturi înaintea podurilor, să alerge în fața noastră. N-ar încetini pe nimeni. Sigur, ar fi nevoie de mai mulți oameni – dar s-ar salva îndeajuns de multe vieți ca să rămână destui podari.

Kaladin dădu din cap.

— Sadeas deja trimite mai mulți podari decât e nevoie. În mai toate cazurile, sunt puse mai multe poduri decât i-ar fi necesar.

— Dar de ce? Întrebă Sigzil.

— Fiindcă suntem ținte bune, spuse încet Kaladin, înțelegând. Suntem puși în față ca s-ațragem atenția pershendilor.

— Firește, încuviință Pietroi, ridicând din umeri. Așa fac toate oștirile, întotdeauna. Cei mai șubrezi și mai puțin instruiți sunt trimiși înainte.

— Știu, zise Kaladin, dar de obicei măcar li se dă ceva cu care să se apere. Nu înțelegeți? Nu suntem doar un prim val de oameni de care te poți lipsi. Suntem *momeală*. Suntem scoși în față pentru ca parshendii să nu se poată abține și să tragă în noi. Și asta le permite soldaților obișnuiți să se apropie fără să fie răniți. Arcașii dușmani ochesc podarii.

Pietroi se încruntă.

— Scuturile ne-ar face mai puțin ademenitori, zise Kaladin. De aceea ne sunt interzise.

— Probabil, zise Sigzil gânditor. Dar pare o prostie să irosești oameni.

— De fapt, *nu este*, spuse Kaladin. Dacă trebuie să ataci în repetate rânduri niște poziții fortificate, nu-ți poți permite să-ți pierzi soldații instruiți. Nu vă dați seama? Sadeas are un număr limitat de oameni învățați să lupte, însă cei neinstruiți sunt ușor de găsit. Orice săgeată care doboară un podar e una care *nu* lovește un soldat, iar instruirea și echipamentul soldaților costă o grămadă de bani. De-aia preferă Sadeas să trimită pe câmpul de luptă un număr mai mare de podari fără apărare în locul unuia mai mic de oameni protejați.

Ar fi trebuit să-și dea seama mai devreme. Atenția îi fusese abătută de importanța podarilor în luptă. Dacă podurile nu soseau la spărtură, armata nu putea s-o traverseze. Însă în echipa fiecărui pod erau o mulțime de oameni și la fiecare atac erau trimise de două ori mai multe echipe decât ar fi fost necesar.

Probabil că parshendii erau foarte mulțumiți când cădea un pod, și de obicei doborau două sau trei la fiecare alergare urâtă pentru podari. Uneori doborau chiar mai multe. Atâta vreme cât aceia care mureau erau podarii, iar parshendii nu trăgeau în soldați, Sadeas avea motiv să-i mențină pe căraușii podurilor vulnerabili. Dușmanii ar fi trebuit să-și dea seama, dar era greu să nu-ți îndrepti săgeata către un om fără armură, care mai și cară echipament pentru atac. Despre parshendi se spunea că nu erau luptători sofisticăți. Și, privind băta-

lia de pe platoul de alături – studiind-o, concentrându-se asupra ei –, Kaladin își dădea seama că era adevărat.

Pe când alethii atacau în linie dreaptă, disciplinați – fiecare om apărându-i pe cei toți ceilalți –, parshendii luptau în perechi independente. Alethii aveau tactici și tehnici superioare. Era adevărat că fiecare parshendi avea mai multă forță și că își mânuiau securile cu o pricepere remarcabilă, însă oștenii alethi conduși de Sadeas erau foarte bine instruiți în privința formațiilor de luptă moderne. Odată cucerit un avanspost – și dacă puteau prelungi lupta –, disciplina îi conducea adesea la victorie.

„Până la războiul ăsta, parshendii n-au mai purtat bătălii de o asemenea amploare”, deduse Kaladin. „Erau obișnuiți cu încăierări mărunte, poate între sate și clanuri.”

Mai mulți podari li se alăturară lui Kaladin, Pietroi și Sigzil. În scurt timp, se adunară acolo cu toții, unii imitând postura șefului de pod. Până la câștigarea bătăliei se mai scurse o jumătate de oră. Sadeas obținuse victoria, dar Pietroi avusesse dreptate. Soldații erau posomorâți; în ziua aceea își pierduseră mulți prieteni.

Kaladin și oamenii lui conduseră în tabără un grup de sulițași istoviți, epuizați.

Câteva ore mai târziu, Kaladin stătea pe o buturugă, lângă focul de noapte al Podului Patru. Syl i se așezase pe genunchi, luând forma unei mici flăcări translucide, colorate în albastru și alb. Se întorsese la el în timpul marșului către tabără, învârtindu-se veselă fiindcă-l vedea în picioare și mergând, dar fără să-i explice de ce dispăruse.

Adevăratul foc trosnea și pocnea, cu imensa oală a lui Pietroi clocotind deasupra și cu câțiva focspreni dansând pe lemne. La fiecare câteva secunde se găsea cineva care să-l întrebe pe Pietroi dacă încă nu era gata tocana, adesea lovindu-și ușor lingura de castron. El nu răspundea, ci mesteca în fiertură. Știa cu toții că nu mânca nimeni până când nu declara el că tocana era gata; avea mare grijă să nu le dea mâncare „de calitate inferioară”.

În aer se simțea mirosul de găluște fierte. Oamenii râdeau. Șeful lor de pod supraviețuise și podalergarea din ziua aceea nu îi costase nici măcar o singură viață. Erau binedispuși cu toții.

În afară de Kaladin.

Acum înțelegea, înțelegea cât de inutile erau strădaniile lor. Înțelegea de ce nu se ostenise Sadeas să confirme supraviețuirea lui. Era deja podar, și a fi podar era totuna cu o condamnare la moarte.

El sperase să-i poată dovedi înaltului prinț că echipa lui de podari era eficientă și utilă și că meritau să fie protejați – cu scuturi, cu armuri, prin instruire. Crezuse că, dacă se purtau ca niște soldați, ar fi putut fi considerați soldați.

Nimic din toate astea n-avea să meargă. Un podar care supraviețuia era, prin definiție, un om care nu-și îndeplinise misiunea.

Oamenii lui râdeau și se bucurau de foc. Aveau încredere în el. Făcuse imposibilul, supraviețuise în timpul unei mari furtuni, rănit și legat de un zid. Mai putea face cu siguranță și un alt miracol, de data asta pentru ei. Erau oameni buni, dar gândeau la fel ca pedestrașii. Ofițerii și ochi-luminoșii și-ar fi făcut griji pe termen lung. Însă ei se simțeau sătui și mulțumiți și, pe moment, atât era de-ajuns.

Nu și pentru Kaladin.

El se trezise față în față cu omul pe care-l lăsase în urmă. Cu omul abandonat în noaptea când se hotărâse să nu se-arunce în spărtură. Un om cu ochi bântuiți de obsesii, care renunțase să se mai sinchisească și să mai spere. Un cadavru umblător.

„O să-i dezamăgesc”, se gândi.

Nu-i putea lăsa să continue podalergările, să moară rând pe rând. Dar nu-i venea în minte nicio alternativă. Așa că răsetele lor îi sfâșiau sufletul.

Unul dintre oameni – Hărți – se ridică, înălțându-și brațele și făcându-i pe ceilalți să amuțească.

Acelea erau clipele dintre apusul unei luni și răsăritul alteia, așa că lumina de care se bucurau provenea, în cea mai mare parte, de la foc; bolta de deasupra era împânzită de stele. Unele se mișcau, ca niște înțepături de ac minuscule, luminoase, alergând unele după altele, zburând ca niște găze mărunte, îndepărtate. Stelespreni. O raritate.

Hărți era un bărbat cu față turtită, barbă stufoasă și sprâncene groase. I se spunea Hărți din cauza unui semn din naștere de pe piept, despre care el unul jura că semăna leit cu harta Alethkarului, deși Kaladin nu reușise niciodată să descopere asemănarea.

Hărți își drese glasul.

— E o noapte frumoasă, o noapte specială, și-așa mai departe. Ne-a venit înapoi șeful de pod.

Câțiva bătură din palme. Kaladin încercă să nu arate cât de bolnav se simțea pe dinăuntru.

— Așteptăm să sosească mâncarea, mâncare bună, continuă Hărți, uitându-se la Pietroi. Sosește, nu-i așa, Pietroi?

— Sosește, răspunse acesta, mestecând în oală.

— Ești sigur? Am putea merge la încă o podalergare. Ca să-ți mai dăm ceva timp, știi, cel puțin vreo șase ore...

Pietroi îi aruncă o privire firoasă. Oamenii râseră, mai mulți bătând cu lingurile în castroane. Hărți chicoti, apoi băgă mâna în spatele bolovanului pe care-l folosea drept scaun. Scoase un pachet învelit în hârtie și i-l aruncă lui Pietroi.

Surprins, mâncătorul de coarne abia izbuti să-l prindă, fiind cât pe-aci să-l scape în tocană.

— Din partea noastră, a tuturor, îl lămuri Hărți, ușor stânenit, fiindcă ne faci tocană în fiecare seară. Să nu crezi că n-am observat cât de mult muncești. Gătești în timp ce noi ne odihnim. Și-i servești întotdeauna mai întâi pe ceilalți. Așa că ți-am cumpărat ceva, drept mulțumire.

Își șterse nasul cu brațul, stricând puțin momentul, apoi se așeză. Alți podari îl bătură pe spate, laudându-i discursul.

Pietroi își desfăcu pachetul și se holbă la el o vreme. Kaladin se aplecă în față, încercând să vadă ce era. Pietroi își strecură mâna înauntru și scoase obiectul. Era un brici din oțel strălucitor, argintiu; o bucată de lemn acoperea partea ascuțită. Pietroi o îndepărtă și cercetă lama.

— Prostănaci înnebuniți de aer, spuse încet. E frumos.

— Ai și o bucată de oțel lustruit, zise Peet. Ca oglindă. Și niște săpun pentru barbă, și o curea de piele, ca să-l ascuți.

Spre uimirea tuturor, ochii lui Pietroi se umeziră. Se întoarse cu spatele la oală, luându-și darurile.

— Tocana e gata, spuse. Apoi fugi în baracă.

Ceilalți rămaseră neclintiți, în tăcere.

— Părinte al Furtunii, spuse într-un târziu tânărul Dunny, credeți că am făcut ce trebuia? Adică, felul în care se plânge el și...

— Cred c-a fost perfect, răspunse Teft. Lăsați-i marelui bătăran ceva timp ca să-și revină.

— Ne pare rău că nu ți-am luat nimic, domnule, îi spuse Hărți lui Kaladin. N-am știut c-o să te trezești.

— E în ordine, răspunse Kaladin.

— Ei, zise Cikatrice. Împarte cineva tocana aia, sau stăm aici și flămânzim până se arde?

Dunny se ridică dintr-o săritură și luă polonicul. Podarii se adunară în jurul oalei, împingându-se unii pe alții în timp ce tânărul le umplea castroanele. Fără Pietroi care să se răstească la ei, punându-i să stea la rând, totul semăna cu o încăierare. Numai Sigzil rămase deoparte. Tăcut, bărbatul cu pielea întunecată stătea pe margine, cu flăcările reflectându-i-se în ochi.

Kaladin se ridică în picioare. Se temea, de fapt era îngrozit la gândul că bărbatul ar fi putut deveni iarăși creatura aceea jalnică. Un om căruia nu-i mai păsa de nimic, fiindcă nu vedea nicio alternativă. De aceea, căutând pe cineva cu care să stea de vorbă, se apropie de Sigzil. Mișcarea o deranjă pe Syl, care pufni și se repezi spre umărul lui, zumzâind. Își păstrase înfățișarea de flacăra pălpâitoare; stându-i astfel pe umăr, îi abătea și *mai mult* atenția. Dar el nu spuse nimic; dac-ar fi știut că-l deranja, probabil că Syl ar fi continuat. La urma urmelor, era un vântspren.

Kaladin se așeză lângă Sigzil.

— Nu ți-e foame?

— Ei sunt mult mai nerăbdători ca mine. Dacă o să fie ca-n celelalte seri, după ce au să-și umple cu toții castroanele, o să rămână destul de multă mâncare și pentru mine.

Kaladin dădu din cap.

— Mi-a plăcut cum ai analizat lucrurile azi, pe platou.

— Uneori mă pricep la asta.

— Ești un om educat. Se vede după cum vorbești și după cum te porți.

Sigzil șovăi.

— Da, recunosc în cele din urmă. Poporul meu nu consideră că un bărbat păcătuiește dacă are mintea ascuțită.

— Nici alethii nu văd în asta un păcat.

— Am învățat, din experiență, că vouă vă pasă numai de războaie și de arta uciderii.

— Și, în afară de armată, ce altceva ai mai văzut la noi?

— Nu prea multe, recunosc Sigzil.

— Așadar, un om educat, spuse Kaladin gânditor, într-o echipă de podari.

— Nu mi-am dus educația la bun sfârșit.

— Nici eu.

Sigzil îl privi curios.

— Am fost ucenicul unui chirurg.

Sigzil dădu din cap, cu părul des și negru căzându-i pe umeri. Era unul dintre pușinii podari care se osteneau să se bărbie-rească. Acum, când Pietroi avea un brici, poate că asta avea să se schimbe.

— Un chirurg, spuse. N-aș zice că e surprinzător, având în vedere cum te descurci cu răniții. Oamenii spun că ești, în taină, un ochi-luminoși de rang foarte înalt.

— Ce? Dar ochii mei sunt căprui, de o nuanță întunecată!

— Scuză-mă, spuse Sigzil. N-am folosit cuvântul potrivit – *nu-l aveți* în limba voastră. Pentru voi, un ochi-luminoși e tot una cu un conducător. Însă în alte regate, alte lucruri fac dintr-un om un... blestemată limbă, această alethi. O persoană de obârșie înaltă. Un luminlord, numai că fără treaba cu ochii. Oricum, oamenii cred că ai fost crescut undeva, în afara Alethkarului. Ca să devii comandant.

Sigzil se uită la ceilalți, începeau să se așeze iar la locurile lor, atacându-și în forță tocana.

— Conduci oamenii atât de firesc, într-un mod care-i face să te asculte. Ei asociază așa ceva cu ochi-luminoșii. Și ți-au inventat și un trecut. O să-ți fie greu să le scoți asta din cap, zise Sigzil privind-l. Presupunând că e o născocire. Eram în spărtură în ziua când ai folosit sulița.

— O suliță, sublinie Kaladin. Arma unui soldat ochi-întunecati, nu sabia unui ochi-luminoși.

— Pentru mulți podari, diferența e foarte mică. Toate sunt cu mult mai presus de rangul nostru!

— Așadar, care e povestea ta?

Sigzil rânji.

— Mă gândeam dac-o să mă-ntrebi sau nu. Ceilalți au povestit că te-ai străduit să afli de unde au venit.

— Îmi place să-i cunosc pe oamenii pe care-i conduc.
— Și dacă unii dintre noi sunt criminali? Întrebă încet Sigzil.
— Atunci mă aflu într-o companie selectă, răspunse Kaladin.
Dac-ai ucis un ochi-luminoși, s-ar putea să-ți fac cinste cu ceva de băut.

— Nu un ochi-luminoși. Și nu e mort.
— Atunci nu ești un ucigaș.
— Nu fiindcă n-am vrut și n-am încercat.
Privirea lui Sigzil deveni distantă.

— Eram sigur că izbutisem. N-a fost cea mai înțeleaptă dintre hotărârile mele. Stăpânul meu...

Se întrerupse.

— Pe el ai încercat să-l ucizi?
— Nu.

Kaladin așteptă, dar nu mai urmă nimic. „Un erudit”, se gândi. „Sau cel puțin un om învățat. Trebuie să ne putem folosi de asta, într-un fel sau altul. Găsește o cale de ieșire din capcana asta ucigătoare, Kaladin. Folosește-te de ceea ce ai. Trebuie să existe o scăpare.”

— Ai avut dreptate în privința podarilor, spuse Sigzil. Suntem trimiși la moarte. E singura explicație logică. În lumea asta există un loc, Marabethia. Ai auzit de el?

— Nu.

— Se află lângă mare, în nord, în ținuturile selaylor. Locuitorilor li s-a dus vestea pentru plăcerea cu care poartă dez-bateri. La toate răscrucile din oraș au mici pedestale pe care se poate urca oricine, făcându-și cunoscute argumentele. Se spune că toți oamenii din Marabethia poartă asupra lor o pungă cu un fruct prea pârguit, pentru cazul în care trec pe lângă un vorbitor cu care nu sunt de acord.

Kaladin se încruntă. Nu-l mai auzise pe Sigzil rostind atâtea cuvinte în tot răstimpul de când erau în aceeași echipă de podari.

— Ceea ce ai spus mai devreme, pe platou, continuă Sigzil, mi-a adus aminte de marabethieni. Vezi tu, oamenii ăia îi tratează într-un mod bizar pe răufăcătorii condamnați. Îi atârnă deasupra falezei stâncoase de lângă oraș, la înălțimea la care ajunge apa în timpul fluxurilor înalte, cu câte o tăietură pe fiecare obraz. Acolo, în adâncuri, trăiește o specie aparte de carapace-mare. Animalele sunt vestite pentru savoarea lor

nemaipomenită și, firește, au inimi-nestemată. Nu atât de mari ca ale acestor demoni ai spărturilor, dar totuși frumoase. Așa că răufăcătorii devin momeală. Pot cere să fie executați în schimb, dar se spune că-ți dobândești iertarea dacă atârni acolo o săptămână fără să fii mâncat.

— Și se-ntâmplă des? întrebă Kaladin.

Sigzil clătină din cap.

— Niciodată. Dar condamnații riscă aproape întotdeauna. Marabethienii au o zicală despre cei care refuză să vadă cum stau lucrurile în realitate. „Ai ochi pentru roșu și albastru”, spun ei. Roșu pentru sângele care picură. Albastru pentru apă. Se spune că asta-i tot ce văd condamnații. De obicei sunt atacați în prima zi. Totuși, cei mai mulți sunt dispuși să riște. Aleg o falsă speranță.

„Ochi pentru roșu și albastru”, se gândi Kaladin, imaginându-și tabloul morbid.

— Faci o treabă bună, adăugă Sigzil, ridicându-se și luându-și castronul. La început te-am urât fiindcă minți oamenii. Dar am ajuns să-nțeleg că speranța falsă îi face fericiți. Ceea ce faci tu e ca leacul oferit unui bolnav pentru a-i ușura durerea până în clipa morții. Oamenii ăștia își petrec ultimele zile râzând. Ești un lecuitor adevărat, Kaladin cel Binecuvântat de Furtună.

El își dori să-l contrazică, să spună că speranța nu era falsă, dar nu putu. Nu când era cu inima în gât. Nu știind ceea ce știa.

O clipă mai târziu, Pietroi dădu buzna afară din baracă.

— Mă simt din nou ca un adevărat *alil'tiki'il* anunță el, ridicând în mână briciul. Prieteni, habar n-aveti ce-ati făcut! într-o bună zi, o să vă duc pe Piscuri și-o să v-arăt ospitalitatea regilor!

În ciuda tuturor nemulțumirilor sale, nu-și răsese barba pe de-a-ntregul. Își lăsase favoriți lungi, blond-roșcați, care i se ondulau către bărbie. Dar bărbia în sine era perfect rasă, ca și pielea din jurul buzelor. Înfățișarea aceasta îi dădea un aer cu adevărat special bărbatului înalt, cu fața ovală.

— Ha! exclamă, apropiindu-se de foc cu pași mari.

Îi înșfacă pe podarii care se aflau lângă el și-i îmbrățișă, trăgându-i pe amândoi spre el, ceea ce aproape că-l făcu pe Bisig să-și verse tocana din castron.

— Pentru asta, vă fac pe voi toți familia mea. *Humaka'aban-ul* unui locuitor al piscurilor e mândria lui. Mă simt din nou ca un bărbat adevărat. Iată. Acest brici nu e numai al meu, ci al nostru, al tuturor. Oricine vrea să-l folosească trebuie s-o facă. Mă simt onorat să-l împart cu voi!

Oamenii râseră și câțiva îi acceptară oferta. Kaladin nu se număra printre ei. Pur și simplu... nu părea să aibă prea mare importanță pentru el. Primi castronul cu tocană adus de Dunny, dar nu mănâcă. Preferând să nu se mai așeze lângă el, Sigzil se retrase de cealaltă parte a focului.

„Ochi pentru roșu și albastru”, se gândi Kaladin. „Nu știu dacă ni se potrivește.” Pentru asta, Kaladin ar fi trebuit să creadă că oamenii din echipa podului aveau fie și o infimă șansă de supraviețuire. În noaptea aceea, îi era greu să se convingă că așa ceva era adevărat.

Nu fusese niciodată un optimist. Văzuse lumea așa cum era, sau cel puțin se străduise. Dar exista o problemă, fiindcă realitatea pe care o vedea era atât de cumplită.

„Oh, Părinte al Furtunii”, își spuse, simțind greutatea zdrobitoare a disperării în timp ce își fixa castronul cu privirea. „Devin iarăși creatura jalnică dinainte. Nu mai am control, nici asupra lucrurilor, nici asupra mea.”

Nu putea să fie purtătorul speranțelor tuturor podarilor.
Nu era destul de puternic.

41 • DESPRE ALDS ȘI MILP

Cu cinci ani și jumătate în urmă

Kaladin se împinse, făcându-și loc pe lângă Lalar, care țipa ascuțit, și intră în sala de operații împleticindu-se. Chiar și după ce lucrase mai mulți ani alături de tatăl său, tot era șocat de cât sânge era în acea încăpere. Arăta ca și cum ar fi vărsat cineva o găleată de vopsea roșie, strălucitoare.

Mirosul de carne arsă rămăsese în aer. Lirin se ocupa, frenetic, de Luminlordul Rillir, fiul lui Roshone. Din burta tânărului ieșea ceva care arăta îngrozitor, ca un soi de colț de mistreț, iar partea de jos a piciorului drept îi era zdrobită. Se ținea numai în câteva tendoane și frânturile de os ieșeau în afară ca trestiele din apa unui iaz. Întins pe masa din margine, Luminlordul Roshone însuși gemea și își strângea ochii închiși, ținându-se de piciorul pe care i-l străpunsese o altă săgeată osoasă. Sângele i se scurgea prin bandajul improvizat, prelingându-se peste marginea mesei, și picura pe podea, amestecându-se cu al fiului său.

Kaladin stătea în prag, cu gura căscată. Lalar țipa în continuare. Se ținea de tocul ușii, în timp ce mai mulți străjeri de-ai lui Roshone se străduiau s-o desprindă. Urletele ei erau disperate.

— Faceți ceva! Străduiți-vă mai mult! Nu poate! A fost acolo unde s-a-ntâmpat... nu-mi pasă... dați-mi drumul!

Frazele ei trunchiate deveneau țipete. Străjerii izbutiră în sfârșit s-o îndepărteze.

— Kaladin! se răsti tatăl lui. Am nevoie de tine!

Șocat, Kaladin se puse în mișcare: intră, își spălă mâinile și adună apoi bandajele din dulap, călcând prin sânge. Aruncă o privire spre fața lui Rillir; o mare parte a pielii de pe obra-

zul drept i se jupuisse. Pleoapa dispăruse și ochiul lui albastru era spintecat, storcit ca pielea unui strugure mustuit.

Kaladin se grăbi să-i ducă tatălui său bandajele. Mama lui apăru în ușă o clipă mai târziu, cu Tien în urma ei. Își duse mâna la gură, apoi plecă, trăgându-l pe Tien după ea. Acesta se împleticea, părând năucit. Ea se întoarse singură, o clipă mai târziu.

— Apă, Kaladin! strigă Lirin. Hesina, adu mai multă. Repe-
de! Mama lui sări să dea ajutor, deși în ultima vreme lua rareori parte la operații. Mâinile îi tremurau când înșfacă una dintre găleți și alergă afară. Kaladin o luă pe cealaltă, plină, și i-o duse tatălui său, care scotea încet bucata de os din pântecul tânărului ochi-luminoși. Ochiul care-i mai rămăsese lui Rillir zvâcnea, iar capul îi tremura.

— Ce-i asta? întrebă Kaladin, apăsând bandajul pe rană în vreme ce tatăl său arunca într-o parte obiectul bizar.

— Un colț de creastă-albă, răspunse Lirin. Apă.

Kaladin înșfacă un burete. Îl afundă în găleată și stoarse apoi apa pe rana din pântecul lui Rillir. Astfel spală sângele, îngăduindu-i lui Lirin să vadă clar locul vătămat, îl cercetă cu degetele, timp în care Kaladin pregăti un ac și un fir. Piciorul avea deja un garou. Amputarea avea să se facă mai târziu.

Lirin șovăi, cu degetele în gaura căscată din burta lui Rillir. Kaladin spăla din nou rana. Își ridică privirea spre tatăl lui, îngrijorat.

Lirin își scoase degetele și se îndreptă spre Luminlordul Roshone.

— Bandaje, Kaladin, spuse scurt.

Kaladin se grăbi să se apropie, dar aruncă peste umăr o privire către Rillir. Tânărul ochi-luminoși, cândva chipeș, tremura din nou, cuprins de spasme.

— Tată...

— Bandaje! zise Lirin.

— Ce faci, chirurgule? zberă Roshone. Ce-i cu fiul meu? În jurul lui roiau durerospreni.

— Fiul tău e mort, răspunse Lirin, smulgându-i colțul din picior. Bărbatul ochi-luminoși urlă de durere, deși Kaladin n-ar fi putut spune dacă din cauza colțului sau a fiului său. Roshone strânse din dinți când îi apăsă Kaladin bandajul pe picior. Lirin își înmuie mâinile în găleata cu apă, apoi și le unse re-

pede cu sevă de buruiana dâmbului, ca să alunge putredosprenii.

— Fiul meu nu e mort, marâi Roshone. Îl văd mișcându-se! Ocupă-te de el, chirurgule.

— Kaladin, adu-mi apa năucitoare, porunci Lirin, luându-și acul de cusut.

Băiatul se duse repede în partea din spate a încăperii, cu tălpile lipăind prin sânge, și deschise dintr-o smucitură ușa celui mai îndepărtat dulap. Scoase un flacon mic, plin cu un lichid limpede.

— Ce faci? strigă Roshone, străduindu-se să se salte în capul oaselor. Uită-te la fiul meu! Pentru numele Atotputernicului din ceruri, uită-te la fiul meu!

Kaladin, care turna apă năucitoare pe un bandaj, se întrepruse și se răsuci în loc, șovăind. Rillir era cuprins de spasme mai violente.

— Roshone, eu lucrez respectând trei reguli, spuse Lirin, împingându-l cu toată forța pe rănitul ochi-luminoși înapoi, către masă. Cele pe care le respectă orice chirurg când are de ales între doi pacienți. Dacă rănila sunt la fel de grave, începe cu omul mai tânăr!

— Atunci ai grijă de fiul meu!

— Dacă rănila nu sunt la fel de periculoase, continuă Lirin, tratează-o întâi pe cea mai gravă.

— Așa cum *îți tot spun* eu!

— A treia regulă, Roshone, e mai presus de celelalte două. Un chirurg trebuie să-și dea seama când cineva e într-o stare atât de gravă încât e peste puterile lui să-i dea ajutor, îmi pare rău, Roshone. L-aș fi salvat dacă aș fi putut, ți-o jur. Dar nu pot.

— Nu! strigă Roshone, zbătându-se din nou.

— Kaladin! Repede! spuse Lirin.

Kaladin veni în grabă. Apăsă compresa cu apă năucitoare peste bărbia și peste gura lui Roshone, silindu-l pe bărbatul cu ochi luminoși să-i inhaleze vaporii. Iar el își ținu răsuflarea, așa cum fusese învățat.

Roshone țipă și urlă, dar cei doi îl țintuiră pe masă; în plus, era slăbit din cauza pierderii de sânge. Urletele i se domoliră. Peste câteva clipe, vorbea în dodii și zâmbea doar pentru sine. Lirin se întoarse la rana de la picior, iar Kaladin se duse să arunce compresa îmbibată cu apă năucitoare.

— Nu. Pune-i-o lui Rillir, zise tatăl său fără să-și ridice privirea, continuându-și munca. E singura ușurare pe care i-o putem oferi.

Kaladin dădu din cap și folosi bandajul pentru tânărul rănit. Respirația lui nu mai fu atât de frenetică, deși nu părea destul de conștient ca să-și dea seama de efecte. Pe urmă Kaladin azvârli compresa în vasul cu jar; căldura îi distrusea puterea. Compresa albă și pufoasă se încreți în foc, apoi deveni maronie și aburul i se înălță când marginile fură cuprinse de flăcări.

Kaladin se întoarse cu un burete și spălă rana lui Roshone, în vreme de Lirin o cosea. Înăuntru rămăseseră înțepenite câteva așchii de colț, iar chirurgul bombăni pentru sine, scoțându-și cleștele și un cuțit ascuțit ca briciul.

— Din partea mea, să ardă toți în infern, spuse el, scoțând prima așchie rămasă din colț.

În spatele lui, spasmele lui Rillir încetară.

— Nu le-ajunge că-i trimit pe jumătate dintre noi în războaie? Trebuie să caute moartea și când trăiesc într-un orașel liniștit? Roshone n-ar fi trebuit să plece niciodată în căutarea acelei blestemate creaste-albe.

— *A căutat-o?*

— S-au dus s-o vâneze, spuse Lirin dezgustat. Eu și Wistiow glumeam pe seama ochi-luminoșilor de soiul lor. Dacă nu poți omorî oameni, omori animale. Ei, ai găsit ce-ai căutat, Roshone.

— Tată, spuse încet Kaladin. Când o să se trezească, n-o să fie mulțumit de tine.

Luminlordul fredona încetișor, întins pe spate, cu ochii închiși.

Lirin nu răspunse. Smulse o altă frântură de colț, iar Kaladin spălă rana. Tatăl lui apăsă cu degetele marginile tăieturii lungi, cercetând-o.

Se mai vedea o așchie de colț, ieșind dintr-un mușchi aflat în interiorul rănii. Lângă acest mușchi zvâcnea artera femurală, cea mai mare arteră a piciorului. Lirin pătrunse în interior cu vârful cuțitului și tăie cu grijă, eliberând frântura de colț. Pe urmă se opri o clipă, cu muchia lamei la un fir de păr distanță de arteră.

„Dacă artera asta ar fi tăiată...” se gândi Kaladin. Roshone ar fi murit în câteva minute. Supraviețuise numai fiindcă, din întâmplare, colțul nu nimerise în arteră.

Mâna lui Lirin, de obicei fermă, tremură. Pe urmă își ridică privirea spre Kaladin. Retruse cuțitul fără să atingă vasul de sânge, apoi luă cleștele și scoase bucata de colț. O aruncă într-o parte, după care întinse calm mâna după ac și după fir.

În spatele lor, Rillir încetă să mai respire.

În seara aceea, Kaladin stătea pe treptele casei, cu mâinile în poală.

Roshone se întorsese la conacul lui, pentru a fi îngrijit de propriii servitori. Fiul său se răcea în cripta de dedesubt și un mesager fusese trimis să ceară un Animmod pentru cadavru.

La orizont, soarele era roșu ca sângele. Oriunde s-ar fi uitat Kaladin, lumea era roșie.

Ușa sălii de operații se închise, iar tatăl lui – arătând la fel de obosit cum se simțea el însuși – ieși clătinându-se pe picioare. Se lăsa încet în jos, oftând când se așeză alături de Kaladin, cu ochii la soare. Oare i se părea și lui că seamănă cu sângele?

Rămaseră tăcuți în timp ce astrul cobora încet sub ochii lor. De ce avea cea mai intensă culoare chiar înainte de a dispărea, lăsând loc nopții? Îl cuprindea furia fiindcă era silit să se scufunde sub orizont? Sau era un saltimbanc, dând un ultim spectacol înainte de plecare?

De ce strălucirea sângelui lor, cea mai colorată parte a trupurilor omenеști, era ascunsă sub piele, pentru a nu fi văzută decât atunci când se întâmpla ceva rău?

„Nu”, își zise Kaladin. „Sângele nu e cea mai colorată parte a trupului. Și ochii pot fi colorați.” Sângele și ochii. Ambele reprezentări ale moștenirii cuiva. Și ale nobleței sale.

— Azi am privit înăuntrul unui om, spuse el în cele din urmă.

— N-a fost prima oară, spuse Lirin și, cu siguranță, nici ultima. Sunt mândru de tine. Mă așteptam să te găsesc aici plângând, cum faci de obicei când pierdem un pacient. Înveți.

— Când am spus că am privit înăuntrul unui om, nu vorbeam despre rănilor lui.

Lirin nu răspunse imediat.

— Înțeleg.

— L-ai fi lăsat să moară dacă n-aș fi fost eu acolo, nu-i așa?

Tăcere.

— De ce n-ai făcut-o? întrebă Kaladin. Ar fi rezolvat atât de multe!

— Nu l-aș fi lăsat să moară. L-aș fi omorât.

— Puteai să-l lași pur și simplu să sângereze și să pretinzi apoi că nu l-ai putut salva. Nimeni nu ți-ar fi pus cuvântul la îndoială. Puteai s-o faci.

— Nu, răspunse Lirin, privind asfințitul. Nu, nu puteam.

— De ce?

— Fiindcă nu sunt un asasin, fiule.

Kaladin se încruntă.

Lirin avea privirea pierdută în depărtare.

— Cineva trebuie să facă primul pas. Cineva trebuie să ia taurul de coarne și să facă ceea ce e corect. Dacă nu-ncepe nimeni, ceilalți n-au pe cine urma. Ochi-luminoșii se străduiesc din răspuțeri să fie uciși și să ne ucidă. Ceilalți încă nu i-au adus înapoi pe Aids și Milp. Roshone i-a lăsat acolo.

Aids și Milp erau doi orășeni care luaseră parte la vânătoare, dar nu se întorseseră cu grupul care-i adusese pe cei doi ochi-luminoși răniți. Roshone fusese atât de îngrijorat în privința lui Rillir, încât îi lăsase în urmă, ca să poată ajunge mai repede.

— Ochi-luminoșii nu se sinchisesc de viață, spuse Lirin. Așa că trebuie să-mi pese mie. Țsta e un alt motiv pentru care nu l-aș fi lăsat pe Roshone să moară, chiar dacă tu n-ai fi fost de față. Însă am căpătat putere uitându-mă la tine.

— Aș vrea să nu fi fost așa, spuse Kaladin.

— Nu trebuie să spui astfel de lucruri.

— De ce nu?

— Pentru că, fiule, trebuie să fim *mai buni* decât ei, răspunse Lirin, oftând și ridicându-se în picioare. E cazul să mergi la culcare. S-ar putea să am nevoie de ajutorul tău când îi vor aduce pe Aids și Milp.

Era puțin probabil; era foarte posibil ca acei orășeni să fi murit între timp. Se spunea că rănilor lor erau foarte urâte. În plus, crestele-albe se aflau tot acolo.

Lirin intră în casă, dar nu-l obligă pe Kaladin să-l urmeze.

„Oare eu l-aș fi lăsat să moară?” se întrebă băiatul. „Sau poate chiar aș fi mișcat cuțitul, ca să-i grăbesc sfârșitul?” De când sosise în oraș, Roshone le adusese doar necazuri, dar îndreptățea asta uciderea lui?

Nu. Tăierea arterei n-ar fi fost justificată. Dar ce-l obliga pe Kaladin să-l ajute? A-ți retrage ajutorul nu era totuna cu a ucide. Pur și simplu *nu era*.

Kaladin privi lucrurile din nenumărate perspective, cântărind spusele tatălui său. Ceea ce descoperi îl șocă. Își spuse, cu toată sinceritatea, că el unul l-ar fi lăsat pe Roshone să moară pe masa aia. Pentru familia lui Kaladin ar fi fost mai bine; ar fi fost mai bine pentru întregul oraș.

Tatăl lui Kaladin răsese odată de dorința lui de-a merge la război. Iar acum, când se hotărâse din proprie voință să devină chirurg, gândurile și acțiunile din anii de mai înainte i se păreau copilărești.

Însă Lirin nu-l crezuse în stare să ucidă. „Tu nu poți nici măcar să calci pe un cremling fără să te simți vinovat, fiule, spusese el. Să-ți înfigi sulița într-un om nu e nicidecum atât de simplu cum ai crede.”

Însă tatăl său se înșela. Era o revelație uimitoare, înspăimântătoare, nu o fantezie stupidă și un vis cu ochii deschiși la gloria dobândită în luptă. Totul era real.

În clipa aceea, Kaladin știa că putea să ucidă, dacă era necesar. Pe unii oameni trebuia pur și simplu să-i înlături – ca pe un deget plin de puroi sau ca pe un picior prea zdrobit ca să se mai vindece vreodată.

42 • CERȘETORI ȘI BIRTĂȘIȚE

„Ca o mare furtună care sosește cu regularitate, dar te ia întotdeauna prin surprindere.”

Cuvântul „Devastare” e folosit de două ori în legătură cu apariția lor. Vezi paginile 57, 59 și 64 din „Istorisiri în lumina vetrei”.

— M-am hotărât, anunță Shalla.

Jasnah își desprinsese privirea de pagina pe care o studia, într-un moment de neobișnuită considerație față de Shalla, își împinse cărțile într-o parte și se întoarse cu spatele la Văl, privind-o.

— Foarte bine.

— Ceea ce ai făcut a fost și legal, și corect, în sensul strict al cuvintelor, spuse tânăra. Dar n-a fost moral și, cu siguranță, nu a fost etic.

— Moralitatea și legalitatea sunt, așadar, două lucruri diferite?

— Aproape toate filosoafele au aceeași părere în privința asta.

— Dar tu ce părere ai?

Shalla șovăi.

— Că așa e. Poți fi moral fără să respecti legea și poți fi imoral respectând-o.

— Însă ai mai spus și că a fost „corect”, dar nu „moral”. Nu pare la fel de ușor să precizezi care-i deosebirea dintre acestea.

— O acțiune poate fi corectă, răspunse Shalla. E pur și simplu ceva care s-a săvârșit, dintr-o perspectivă care nu țiine cont de intenție. Să ucizi patru oameni ca să te aperi e corect.

— Dar nu și moral?

— Moralitatea se referă la intenție și la contextul mai larg al situației. Să cauți oameni pe care să-i omori e imoral, Jasnah, lăsând la o parte rezultatul final.

Jasnah bătu cu unghia în masă. Purta o mănușă sub care se conturau, ca niște umflături, nestematele Animmodului stricat. Trecuseră două săptămâni. Descoperise cu siguranță că nu funcționa. Cum putea fi atât de calmă?

Încerca să-l repare în taină? Poate se temea că și-ar fi pierdut puterea politică dacă dezvăluia că se stricase. Sau își dăduse seama că fusese înlocuit cu un altul? Era oare cu puțință să nu fi încercat să-și întrebuițeze Animmodul? Shallan trebuia să plece în curând. Dar, dacă pleca înainte să fi descoperit prințesa schimbul, era riscant dacă aceasta încerca să-și folosească fabrialul imediat după aceea, toate bănuielile îndreptându-se direct către pupila dispărută. Așteptarea încordată o aducea pe Shallan în pragul nebuniei.

În cele din urmă, Jasnah dădu din cap și se întoarse la cercetările ei.

— N-ai nimic de spus? o întrebă Shallan. Tocmai te-am acuzat de crimă.

— Nu, o contrazise prințesa, crima definește ceva care ține de lege. M-ai acuzat că am săvârșit un omor lipsit de etică.

— Și tu ești de părere că greșesc, nu-i așa?

— Așa e. Dar recunosc că ești convinsă de adevărul spuselor tale și că ai pus în spatele lor o gândire rațională. Ți-am răsfoit notițele și cred c-ai înțeles diversele filosofii. Consider că, în anumite cazuri, le-ai interpretat cu foarte multă putere de pătrundere. Lecția a fost utilă.

Jasnah își deschise cartea.

— Asta e tot? întrebă Shallan.

— Sigur că nu. Vom continua studiul filosofiei; deocamdată sunt mulțumită că ai căpătat o bază solidă în această privință.

— Dar sunt în continuare de părere că ai greșit, încă mai cred că, în afara noastră, există un adevăr absolut.

— Da. Și, ca s-ajungi la concluzia asta, te-ai străduit două săptămâni, zise Jasnah și își ridică ochii, întâlnindu-i privirea. N-a fost ușor, nu-i așa?

— N-a fost.

— Și încă-ți mai pui întrebări, nu-i așa?

— Așa e.

— E suficient.

Prințesa își strânse ușor pleoapele și pe buze îi apărură un zâmbet încurajator.

— Dacă asta te ajută să te lupți cu sentimentele tale, atunci trebuie să-nțelegi, copilă, că a fost un lucru bun. Uneori mă întreb dacă n-ar trebui să fac mai multe cu Animmoul meu.

Își îndreptă din nou atenția către cărți.

— Ești liberă pentru tot restul zilei.

Shallan clipi, nedumerită.

— Poftim?

— Liberă, repetă Jasnah. Poți să pleci. Fă ceea ce-ți place. Presupun că o să-ți petreci timpul desenând cerșetori și birtășițe, dar poți alege ce vrei. Fugi.

— Da, Luminăție! Mulțumesc.

Jasnah își flutură mâna, îndemnând-o să plece, iar ea își luă blocul de desen și se grăbi să iasă din separeu. Nu mai avusesese timp liber din ziua când desenase după bunul plac în grădină. Fapt pentru care fusese dojenită cu blândețe; Jasnah o lăsase în camera ei ca să se odihnească, nu ca să plece să deseneze afară.

Shallan așteptă, nerăbdătoare, în timp ce purtătorii parshi coborâră liftul pe cel mai de jos nivel al Vălului, apoi se repezi în cavernosul coridor central. Merse mult, ajungând aproape de apartamentele oaspeților, unde dădu din cap, salutându-i pe maestrii-servitori de acolo. Pe jumătate străjeri și pe jumătate portari, știau cine intra și cine ieșea.

Shallan își folosi cheia groasă de alamă ca să descuie ușa către odăile lui Jasnah, încuind-o în urma ei după ce se strecură înăuntru. Camera de zi – o încăpere mică, în care nu se aflau decât un covor și două scaune, lângă vatră – era luminată de topaze. Un pocal pe jumătate plin cu vin portocaliu și o farfurie cu firimituri de pâine încă se mai aflau pe masă, rămase de la Jasnah, care studiasse până noaptea târziu.

Shallan se grăbi să intre în camera ei, închise ușa și scoase Animmoul din pungă ferită. Strălucirea caldă a nestemateilor îi scaldă fața în lumină albă și roșie. Erau destul de mari – și de aceea și destul de strălucitoare – ca să-ți fie greu să le privești direct. Fiecare valora câte zece sau douăzeci de broami.

În timpul ultimei mari furtuni fusese nevoită să le ascundă afară ca să le impregneze, ceea ce reprezentase un alt motiv de neliniște.

Respiră adânc, apoi îngenunche și scoase de sub pat un bețișor de lemn. După o săptămână și jumătate de exersări cu Animmodul, încă nu izbutise să facă... ei bine, absolut nimic, încercase să bată cu degetul în nestemate, să le răsucească, să-și scuture mâna și să-și îndoie degetele, imitând-o cu precizie pe Jasnah. Studiase, rând pe rând, toate desenele în care surprinsese scene din timpul funcționării fabrialului. Încercase să vorbească, să se concentreze și chiar să implore.

Totuși, cu o zi înainte găsisse într-o carte o idee care părea interesantă. Acolo se spunea că, mai presus de orice, fredonarea unei melodii putea face o Animodelare mai eficientă. Nu era decât o referință strecurată în treacăt, dar reprezenta mai mult decât descoperise oriunde altundeva. Se așeză pe pat și își impuse să se concentreze. Închise ochii, ținând în mână bățul, și își imagină că se transforma în cuarț. Pe urmă începu să fredoneze.

Nu se întâmplă nimic. Ea nu se opri totuși, încercând diferite note și concentrându-se cât de tare putea. Și continuă să-și îndrepte atenția asupra acelei încercări vreme de o jumătate de oră, dar, în cele din urmă, gândurile începură să-i fugă în altă parte. O frământa acum o nouă temere. Jasnah era una dintre cele mai strălucite și mai intuitive erudite din lume. Își pusese Animmodul într-un loc de unde putea să fie luat. Dacă o păcălise, folosindu-se de un fals?

Nu părea să merite atâta bătaie de cap. De ce să nu închiadă pur și simplu capcana, dând de gol furtul săvârșit? Fiindcă nu izbutea să facă nimic cu fabrialul, se străduia din greu să găsească explicații plauzibile.

Se opri din fredonat și deschise ochii. Bățul rămăsese neschimbat.

„Gata, sfatul nu e de folos”, se gândi, punând bățul deoparte cu un oftat. Își făcuse atâtea speranțe.

Se întinse în pat și se rămase nemișcată, cu ochii la tavanul de piatră maronie care, ca tot restul Conclavului, era tăiat direct în stâncă. Acolo piatra fusese lăsată intenționat neșlefuită, ca să trimită cu gândul la tavanul unei peșteri. Era frumos într-un mod subtil, pe care Shallan nu-l observase până

atunci, cu nuanțele și contururile pietrei unduind ca suprafața tulburată a unui lac.

Scoase o foaie din blocul de desen și începu să schițeze modelul pietrei. Un singur desen, ca să se calmeze, după care avea să se-ntoarcă la Animmod. Poate că trebuia să-l încerce din nou pe mâna cealaltă.

Nu putea să redea culorile straturilor, nu în cărbune, dar putea să înfățișeze modul fascinant în care se îmbinau. Ca o operă de artă. Oare vreun cioplitor în piatră tăiasse intenționat tavanul, dând naștere acelei creații subtile, sau totul nu era decât o simplă întâmplare, legată de natura pietrei? Zâmbi, imaginându-și un tăietor în piatră istovit care observa cât de frumoasă era granulația pietrei și se hotărî să creeze un model vălurit pentru propria delectare și pentru a-și mulțumi simțul frumosului.

— *Ce ești?*

Shallan se ridică în capul oaselor cu un scâncet, iar planșeta de desen îi alunecă din poală. Cineva șoptise cele două cuvinte. Le auzise foarte clar.

— Cine-i acolo? întrebă.

Tăcere.

— Cine-i acolo? repetă ea cu voce mai puternică și cu inima bătându-i tot mai repede.

De dincolo de ușa ei, din camera de zi, se auzi ceva. Shallan tresări și-și ascunse mâna pe care purta Animmodul sub o pernă chiar în clipa când ușa se întredeschise și își făcu apariția o slujitoare zbârcită, cu ochi întunecați, îmbrăcată în uniforma albă cu portocaliu a palatului.

— Vai, vai! exclamă femeia. N-am știut că erați aici, Luminăție. Făcu o plecăciune.

O servitoare de la palat. Venise să se ocupe de curățenia camerelor, ca în orice altă zi. Afundată în gândurile ei, Shallan n-o auzise intrând.

— De ce mi-ai vorbit?

— V-am vorbit eu, Luminăție?

— Păi...

Nu, fusese o șoptă care se auzise clar din *interiorul* camerei sale. Nu fusese vocea servitoarei.

Se înfioră și se uită în jur. Dar era o prostie, încăperea minusculă putea fi cercetată cu ușurință. Nu se ascundea niciun Pustiitor în colțuri sau sub pat.

Atunci ce auzise?

„Evident, zgomote de alături, din încăperea unde făcea femeia curat.” Minte ei interpretase acele sunete întâmplătoare, dându-le înțelesul unor cuvinte.

Străduindu-se să se destindă, privi dincolo de locul în care se afla servitoarea, în camera de zi. Femeia curățase pocalul de vin și firimiturile. De perete era sprijinită o mătură. În plus, ușa camerei lui Jasnah era întredeschisă.

— Ai intrat în odaia Luminatei Jasnah? întrebă.

— Da, Luminăție, răspunse femeia. Am făcut ordine pe masă, am aranjat patul...

— Luminatei Jasnah nu-i place să intre nimeni în camera ei. Servitoarelor li s-a spus să nu facă acolo curățenie.

Regele garantase că toate slujitoarele erau alese cu mare grijă și că nu se furase niciodată nimic, dar Jasnah insistase totuși să nu intre nimeni în dormitorul ei.

Femeia păli.

— Îmi cer iertare, Luminăție. N-am știut. Nu mi s-a spus...

— Sst, nu-i nimic, o liniști Shallan. E bine să te duci să-i spui ce-ai făcut. Observă întotdeauna dacă e ceva mutat din loc. E mai bine să-i explici.

— D... da, Luminăție. Femeia făcu o altă plecăciune.

— De fapt – spuse Shallan, căreia îi venise o idee –, ar trebui să te duci chiar acum. N-are rost să amâni.

Bătrâna servitoarea oftă.

— Da, firește, Luminăție, zise ea și se retrase. Câteva clipe mai târziu, închise ușa și o încuie din exterior.

Shallan sări în sus, scoțându-și Animmodul și îndesându-l din nou în punga ferită. Se grăbi să iasă, cu inima bătându-i puternic și dând uitării vocea stranie imediat ce întrezărise ocazia de a arunca o privire în camera lui Jasnah. Era puțin probabil să descopere ceva util despre Animmod, dar nu putea lăsa să-i scape prilejul – nu când exista o slujitoare pe care să dea vina pentru lucrurile mutate de la locurile lor.

Pentru asta nu simți decât un dram de vinovăție. Deja furase de la Jasnah. În comparație cu asta, să se furișeze în camera ei nu însemna nimic.

Dormitorul era mai mare decât al lui Shallan, dar părea totuși înghesuit din cauza inevitabilei lipse a ferestrelor. Patul prințesei, o monstruoasă baldachin, ocupa jumătate din spațiu. Măsuța de toaletă era lângă peretele opus, alături de măsuța de pe care furase Animmoul. În afară de aceasta, în cameră nu se mai afla decât o masă de lucru, cu o stivă înaltă de cărți în partea stângă.

Shallan nu avusese niciodată ocazia să se uite în carnetele de notițe ale prințesei. Poate că-și notase ceva despre Animmoul? Tânăra se așeză la masă, se grăbi să deschidă sertarul de sus și scotoci printre pensule, cărbuni de desen și foi de hârtie. Toate erau ordonate cu grijă, iar colile erau albe. În sertarul din dreapta jos avea cerneală și carnete de notițe goale. Cel din stânga jos conținea o colecție restrânsă de cărți de referință.

Nu mai rămâneau decât cărțile de pe masă. Când lucra, Jasnah își lua cu ea majoritatea carnetelor cu notițe. Dar... da, câteva rămăseseră totuși acolo. Cu inima palpitând, Shallan luă trei carnete subțiri, așezându-și-le în față.

„Note despre Urithiru”, scria pe primul. Și, după toate aparențele, era plin cu citate din diversele cărți găsite de Jasnah și cu notații despre ele. Toate se refereau la locul acela, Urithiru. Jasnah îl amintise mai înainte, când îi vorbise lui Kabsal.

Shallan puse carnetul acela deoparte și se uită în următorul, sperând să dea peste ceva despre Animmoul. Și carnetul acela era plin, dar n-avea niciun titlu, îl răsfoi și citi câteva paragrafe.

„Cei din cenușă și foc, care ucideau ca un roi, neîndurători în fața Heralzilor...” *Notație din Masly, pagina 337, confirmată de Coldwin și Hasavah.*

„Luau lumina, indiferent unde ar fi stat la pândă. Piele care e arsă.” *Cormshen, pagina 104.*

În notițele despre poveștile din folclorul copiilor, Innia îi descrie pe Pustiitori după cum urmează: „Ca o mare furtună care sosește cu regularitate, dar te ia întotdeauna prin surprindere”. Cuvântul Devastare e folosit de două ori în legătură cu apariția lor. Vezi paginile 57, 59 și 64 din Istorisiri în Lumina Vetrei.

„Își schimbau înfățișarea chiar în vreme ce ne luptam cu ei. Erau ca umbrele, care-și pot modifica forma în timpul dan-

sului flăcărilor. Nu-i subestimați niciodată, judecând după prima impresie.” *Fragment despre care se presupune că i-ar aparține lui Palatin, un Radiant din ordinul Paznicilor Pietrei. Sursa – Întrupatul lui Guvlow – e în general considerată demnă de încredere, deși aceste rânduri au fost preluate din copia unui fragment din Poemul celei de-a Șaptea Dimineți, care s-a pierdut.*

Și continua tot așa. Pagină după pagină. Jasnah o învățase să ia notițe folosind aceeași metodă – odată ce umpleai carnetul, toate notațiile erau reevaluate, apreciindu-se cât de demne de încredere și de utile erau, urmând să fie copiate în alte carnete, pentru a fi clasificate cu mai multă strictețe.

Încruntându-se, Shallan răsfoi ultimul carnet. Se referea la Natanatan, la Dealurile Nerevendicate și la Câmpiile Sfărâmate. Conținea relatări ale descoperirilor făcute de vânători, de exploatare sau de negustori în căutarea văii unui râu care s-ajungă în Noul Natanan. Dintre toate cele trei carnete, mai gros era cel cu notițe despre Pustiitori.

Din nou Pustiitorii. Prin sate se vorbea mult și în șoaptă despre ei și despre alți monștri ai întunericului. Scrâșnitorii, șoptitorii sau chiar și temuții noaptespreni. Preceptoarele ei severe o învățaseră pe Shallan că toți aceștia nu erau decât superstiții, născociri ale Radianților Dispăruți, care se foloseau de poveștile cu monștri ca să-și justifice dominația asupra omenirii.

Ardenții o învățaseră altceva. Ei vorbeau despre lupta Radianților Pierduți – numiți pe atunci Cavalerii Radianți – împotriva Pustiitorilor, în războiul de păstrare a Rosharului. Conform învățăturilor lor, Radianții căzuseră abia după înfrângerea Pustiitorilor și după plecarea Heralzilor.

Ambele grupuri erau de acord în privința dispariției Pustiitorilor. Fie ei născociri sau dușmani înfrânți cu multă vreme în urmă, rezultatul era același. Lui Shallan i se părea plauzibil ca unii oameni, ba chiar și câteva erudite, să fie convinși că Pustiitorii mai existau încă, bântuind omenirea. Dar Jasnah, sceptică? Jasnah, care nega existența Atotputernicului? Putea avea o minte atât de sucită încât să nege existența Zeului Suprem, dar s-o *accepte* pe a acelor dușmani legendari?

În ușa exterioară bătu cineva. Shallan tresări violent, ducându-și mâna la piept. Se grăbi să pună carnetele pe masă

în aceeași ordine și orientându-le în aceeași direcție. Pe urmă o luă spre ușă, neliniștită și grăbită.

„Jasnah n-ar ciocăni, proasto”, își spuse ea, descuind ușa și întredeschizând-o.

Afară stătea Kabsal. Chipeșul ardent ochi-luminoși ținea în mână un coș.

— Am auzit că ai o zi liberă, zise el, clătinând coșul cu un gest ademenitor. Nu vrei niște gem?

Shallan se liniști, apoi se uită la ușa deschisă a camerei prințesei. Ar fi trebuit să facă mai multe cercetări. Se întoarse spre Kabsal, vrând să spună *nu*, dar ochii lui o ademeneau. La fel și umbra de zâmbet de pe chip, și poziția prietenoasă și destinsă a trupului.

Dacă primea invitația, poate reușea să-l întrebe despre Ammmozi. Însă nu asta o făcu să se hotărască. De fapt, simțea nevoia să se relaxeze. În ultima vreme fusese cu nervii încordați la limită și cu mintea îndopată cu filosofie, petrecându-și orice minut liber în încercarea de a activa Animmodul. Era de mirare că auzea voci?

— Da, mi-ar plăcea, răspunse.

— Gem de adevăritor, spuse Kabsal, ridicând în mână un borcan mic și verde. E din Azish. Legendele susțin că, din momentul în care mănânci fructul și până la următorul apus de soare, spui numai adevărul.

Shallan își ridică o sprânceană. Stăteau pe perne, peste o pătură întinsă în grădina Conclavului, nu departe de locul primelor ei încercări de Animmodelare.

— Și e adevărat?

— Nicidecum, răspunse Kabsal, deschizând borcanul. Fructele sunt inofensive. Dar dacă arzi frunzele și tulpinile adevăritorului, fumul îmbată, te face euforic. S-ar părea că sunt culese adesea ca să fie puse pe foc. Oamenii mănâncă fructele lângă focul de tabără și au parte de o noapte... interesantă.

— Mă mir... începu Shallan, apoi își mușcă buza.

— De ce? o îmboldi el.

Ea oftă.

— Mă mir că nu i se spune născător, având în vedere că... i se împurpură obraji.

Kabsal râse.

— Bine gândit!

— Părinte al Furtunii – zise ea, roșind mai tare –, în privința păstrării bunei-cuviințe sunt groaznică. Haide, dă-mi niște gem.

Ardentul zâmbi și îi întinse o felie de pâine unsă cu gem verde. Un parsh cu ochi posomorâți – luat din Conclav – stătea pe pământ, lângă coaja-de-piatră, jucând rolul unei doamne de companie de ocazie. Era atât de ciudat să fie alături de un bărbat apropiat de vârsta ei, doar sub supravegherea unui singur parsh. Se simțea eliberată, însuflețită. Sau poate totul li se datora luminii soarelui și faptului că se afla sub cerul liber.

— Sunt groaznică și ca erudită, adăugă, închizând ochii și respirând adânc, îmi place atât de mult sub cerul liber.

— Dintre marile erudite, multe își petrec viața călătorind.

— Și, pentru fiecare dintre ele, alte o sută sunt înțepenite într-o vizuină de bibliotecă, îngropate sub cărți.

— Și altcumva nu s-ar simți deloc bine. Cei mai mulți oameni înclinați către cercetare *preferă* să stea în vizuinile lor și în biblioteci. Spre deosebire de tine. De aceea mă intrigi.

Ea deschise ochii și îi zâmbi, apoi mușcă o bucată savuroasă din pâinea cu gem. Pâinea thaylenă era atât de pufoasă încât părea o prăjitură.

— Așadar – spuse mestecând – acum, după ce-ai mâncat gemul, te simți mai sincer?

— Sunt ardent, răspunse el. Datoria și Chemarea mea îmi cer să fiu sincer tot timpul.

— Firește, zise ea. Și eu sunt întotdeauna sinceră. Prea multă sinceritate dă ghes minciunilor, făcându-le să-mi iasă printre buze. Înțelegi, pentru ele nu e loc în mine.

El râse din toată inima.

— Shallan Davar. Nu-mi pot imagina ca o persoană atât de dulce ca tine să poată pronunța un neadevăr.

— Atunci, de dragul sănătății tale mintale, am să le rostesc doar în perechi, îi zise ea zâmbind. Mă simt îngrozitor, iar mâncarea asta e mizerabilă.

— Tocmai ai discreditat un întreg capitol din folclorul și mitologia care înconjoară gemul de adevăritor.

— Perfect, spuse Shallan. Gemul n-ar trebui să aibă nici folclor, nici mitologie. Ar trebui să fie dulce, viu colorat și delicios.

— Ca femeile tinere, presupun.

— Frate Kabsal! zise Shallan, roșind din nou. Nu se cade *câtuși de puțin* să spui așa ceva.

— Și totuși zâmbești.

— Nu mă pot abține, răspunse ea. Sunt dulce, viu colorată și delicioasă.

— În privința culorii ai dreptate, încuviință el, amuzat de puternica roșeață care năpădise obrajii lui Shallan. Și în ceea ce privește dulceața. Nu mă pot pronunța în privința deliciilor pe care le oferi...

— Kabsal! exclamă ea, deși nu era chiar atât de șocată.

Își spusese cândva că ardentul nu era interesat decât de salvarea sufletului ei, dar îi venea din ce în ce mai greu s-o creadă. O vizita cel puțin o dată pe săptămână.

Chicoti, jenată, dar asta o făcu să roșească și mai tare.

— Încetează! zise Shallan și își ridică mâna în fața ochilor. Probabil că am fața de aceeași culoare ca părul! N-ar trebui să spui astfel de lucruri. Ești un bărbat dedicat religiei.

— Dar totuși un bărbat, Shallan.

— Unul care a spus că nu-l interesez decât din punct de vedere scolastic.

— Da, scolastic, încuviință el alene. Ceea ce implică o mulțime de cercetări și de experiențe directe, la prima mână.

— *Kabsal!*

El râse cu poftă și mușcă din pâine.

— Îmi cer scuze, Luminată Shallan. Dar nu puteam să pierd o astfel de reacție!

Ea mormăi, lăsându-și mâna în jos, dar știa că, în parte, el spusese toate astea fiindcă îl încurajase. Nu se putuse abține. Nimeni nu-i mai arătase acel gen de interes pe care ardentul și-l manifesta din ce în ce mai mult. Lui Shallan îi plăcea – îi plăcea să stea de vorbă cu el, îi plăcea să-l asculte. Era o întrerupere minunată a monotoniei studiului.

Bineînțeles că perspectiva unei legături era cu desăvârșire inexistentă. Presupunând că izbutea să-și salveze familia, avea nevoie de o căsătorie care să ofere avantaje politice solide. Nu-i folosea nimănui să-și piardă vremea cu un ardent care-i aparținea regelui din Kharbranth.

„Deci trebuie să-i sugerez cât mai repede care e adevărul”, se gândi ea. „Trebuie să știe că asta nu duce nicăieri. Nu-i așa?”

Kabsal se aplecă spre ea.

— Ești într-adevăr la fel cum arăți, nu-i așa, Shallan?

— Capabilă? Inteligentă? Fermecătoare?

El zâmbi.

— Deschisă.

— N-aș spune asta, zise ea.

— Ești. O văd în tine.

— Nu sunt deschisă. Sunt naivă. Mi-am petrecut toată copilăria în conacul familiei.

— Nu ai aerul cuiva care a trăit în izolare. Faci conversație cu atâta ușurință!

— Am fost nevoită să devin astfel. Mi-am petrecut cea mai mare parte a copilăriei de una singură și detest discuțiile cu oameni plictisitori.

El zâmbi, deși în ochi i se citea îngrijorarea.

— E păcat ca o persoană așa cum ești tu să aibă parte de atât de puțină atenție. E ca și cum ai atârna un tablou frumos cu fața către perete.

Ea se sprijini pe mâna liberă, terminându-și pâinea.

— N-aș spune că mi-a lipsit atenția, nu *cantitativ*, cu siguranță. Tata mi-a dat atenție din plin.

— Am auzit de el. Are reputația unui bărbat sever.

— E...

Shallan trebuia să pretindă că tatăl ei era încă în viață.

— ... E un bărbat pasional și virtuos. Dar niciodată în același timp.

— Shallan! Ar putea fi cel mai spiritual lucru pe care l-am auzit din partea ta.

— Și, poate, cel mai adevărat.

Din nefericire. Kabsal o privi în ochi, căutând ceva. Ce vedea?

— S-ar părea că nu ții prea mult la tatăl tău.

— Altă afirmație adevărată. Văd că fructele au efect asupra amândurora.

— Să înțeleg că e un om rău?

— Da, dar niciodată cu mine. Sunt prea prețioasă. Desăvârșita lui fiică ideală. Vezi tu, tata este *exact* genul de om care ar agăța tabloul cu fața la perete. Pentru ca privirile nedemne să nu-l întineze și degetele nedemne să nu-l atingă.

— E o rușine. Mie îmi pari foarte tangibilă.

Ea îl privi cu asprime.

— Ți-am spus, renunță la tachinările astea.

— Nu te tachinez, spuse el, fixând-o cu ochi de un albastru profund, plini de seriozitate. Mă intrigi, Shallan Davar.

Ea își simți inima bătând cu putere. Și, bizar, în același timp o cuprinse o panică din ce în ce mai puternică.

— N-ar trebui să intrig pe nimeni.

— De ce nu?

— Enigmele de natură logică intrigă. Calculele matematice pot să intrigue. Intrigă și manevrele politice, însă femeile... ar trebui să fie, cumva, derutante.

— Și dacă eu cred că încep să te-nțeleg?

— Atunci sunt într-un mare dezavantaj. Fiindcă eu nu mă-nțeleg.

El zâmbi.

— N-ar trebui să vorbești așa, Kabsal. Ești ardent.

— Un bărbat poate părăsi ardenta, Shallan.

Ea avu un șoc. Kabsal o fixa neîncetat cu privirea, fără să clipească. Chipeș, dulce la vorbă, spiritual. „Povestea asta se poate transforma foarte repede în ceva periculos”, se gândi ea.

— Jasnah crede că te apropii de mine fiindcă-i vrei Animomodul, izbucni ea.

Pe urmă se cutremură. „Așa răspunzi când un bărbat îți spune că ar pleca din slujba Atotputernicului ca să fie cu tine?”

— Luminata Jasnah e foarte inteligentă, zise Kabsal, tăindu-și o altă felie de pâine.

Ea clipi, nedumerită.

— Of, ăă. Adică *are dreptate*?

— Are și nu are. Devoțiunea și-ar dori foarte, foarte mult să pună mâna pe fabrialul ăla. Aveam de gând ca, eventual, să-ți cer ajutorul.

— Dar?

— Dar superiorii mei sunt de părere că e o idee *foarte proastă*, zise Kabsal și se strâmbă. Cred că regele Alethkarului e destul de violent și că, pentru asta, i-ar declara război Kharbranthului. Animozii nu sunt Cristalsăbii, dar pot fi la fel de importanți, adăugă el, clătinând din cap și mușcând din pâine. Lui Elhokar Kholin ar trebui să-i fie rușine să-și lase sora să folosească fabrialul, mai ales într-un mod atât de banal, însă dacă l-am fura... Ei, urmările s-ar putea simți în întregul Rosharvorin.

— Chiar așa? Întrebă Shallaan, având senzația că i se făcea rău. El dădu din cap.

— Majoritatea oamenilor nu se gândesc la asta. Eu nu m-am gândit. Regii guvernează și poartă războaie folosind Cristalele – dar armatele lor trăiesc mulțumită Animmozilor. Ai idee câte cai de aducere a proviziilor și câți oameni înlocuiesc Animmozii? Fără ei, războiul ar fi practic imposibil. Ar fi nevoie de sute de căruțe cu hrană în fiecare lună!

— Cred... cred că ar fi o problemă, zise Shallaan inspirând adânc. Animmozii mă fascinează. M-am întrebat întotdeauna ce simți când folosești unul.

— Și eu.

— Adică n-ai întrebuințat niciunul, niciodată?

— În Kharbranth nu e niciunul.

„Așa e”, se gândi ea. „Firește. De aceea a avut regele nevoie de Jasnah ca să-i ajute nepoata.”

— Ai auzit vreodată pe cineva vorbind despre folosirea lor?

Shallaan puse întrebarea cutezătoare crispându-se. Oare avea să-i trezească vreo bănuială?

Kabsal se mulțumi să dea din cap cu nepăsare.

— În toate astea e un secret, Shallaan.

— Da? Întrebă ea, cu inima la gât.

Ardentul își ridică privirea spre ea, cu aerul unui conspirator.

— În realitate, nu e chiar atât de greu.

— Nu... Ce?

— E adevărat, spuse el. Am auzit-o de la mai mulți ardenti. Animmozii sunt înconjurați de prea multe ritualuri și de prea multe taine. Sunt învăluiți în mister și nu se folosesc în văzul lumii. Însă, în realitate, nu-i cine știe ce mare lucru. Îți pui unul, îți apeși mâna pe ceva și bați cu degetul într-o nestemată. Nimic mai simplu.

— Jasnah nu face așa, spuse ea, poate cu prea multă prudență.

— Da, asta m-a derutat, dar presupun că, dacă folosești unul vreme îndelungată, înveți să-l controlezi mai bine, spuse Kabsal clătinând din cap. Nu-mi place misterul creat în jurul lor. Aduce prea mult cu misticismul din vremea vechii Hierocrații. Nu e bine să urmărim din nou *aceeași* cale. Ce dacă s-ar afla cât de ușor e să le folosești? Principiile și darurile Atotputernicului sunt de multe ori simple.

Shallan abia dacă mai ascultă ultima parte. Din nefericire, Kabsal se dovedea la fel de ignorant ca ea. Ba chiar mai ignorant. Ea aplicase cu exactitate metoda descrisă și nu se întâmplase nimic. Poate că ardenții cu care vorbise îl mințiseră, tocmai ca să păstreze secretul.

— Oricum, continuă Kabsal, am impresia că ne-am îndepărtat de subiect. M-ai întrebat despre furtul Animmodului și vreau să te asigur că n-o să te pun într-o asemenea situație. A fost o prostie să mă gândesc la așa ceva și, fără multă vorbă, mi s-a interzis să fac o asemenea încercare. Mi s-a poruncit să am grijă de sufletul tău, ca să nu fii cumva pervertită de învățăturile lui Jasnah și, poate, să recâștig și sufletul prietesei.

— Ei, această ultimă poruncă o să fie greu de îndeplinit.

— N-am observat, răspunse el sec.

Shallan zâmbi, deși nu-și dădea seama ce ar fi trebuit să simtă.

— Într-un fel, am distrus acel moment, nu-i așa? Când discutam?

— Mă bucur că ai făcut-o, spuse el, scuturându-și mâinile de praf. Mă las dus de val, Shallan. Uneori mă întreb dacă nu cumva îmi e tot atât de greu să fiu ardent cum îți e ție să nu încâlci buna-cuviință. Nu vreau să fiu obraznic. E vorba doar de felul în care vorbești. Îmi tulbură pur și simplu mintea și dintre buze îmi iese orice îmi trece prin gând.

— Așa că...

— Așa că pe ziua de azi ar fi cazul să încheiem, zise Kabsal, ridicându-se în picioare, îmi trebuie niște timp de gândire.

Shallan se ridică la rândul ei, întinzându-și mâna liberă ca să fie ajutată; era greu s-o faci de una singură când purtai o rochie vorină străimță. Se aflau într-o parte a grădinii în care coaja-de-piatră nu crescuse prea înaltă, așa că, odată ridicată în picioare, Shallan văzu că regele însuși trecea prin apropiere, vorbind cu un ardent de vârstă mijlocie, cu fața prelungă.

În miezul zilei, regele se plimba adesea prin grădină. Ea îi făcu cu mâna, însă bărbatul blajin nu o observă. Era adâncit în discuția cu ardentul. Kabsal se răsuci, îl zări pe rege și se lăsă repede în jos.

— Ce e? întrebă Shallan.

— Regele își urmărește ardenții cu foarte mare grijă. El și fratele Ixil cred că azi mă ocup de catalogare.

Ea se trezi zâmbind.

— Ai fugit de la lucru ca să mâncăm gem împreună?

— Da.

— Credeam că *ți s-a cerut* să-ți petreci timpul alături de mine, spuse ea, încrucișându-și brațele. Ca să-mi aperi sufletul.

— Mi s-a cerut. Dar printre ardenți sunt și unii care se tem că mă interesezi ceva cam *prea mult*.

— Pe bună dreptate.

— Vin să te văd mâine, spuse el, aruncând o privire pe deasupra cojii-de-piatră. Asta presupunând că n-o să fac indexuri toată ziua, drept pedeapsă, adăugă, zâmbindu-i lui Shallan. Dacă mă hotărâsc să plec din artentă se cheamă că asta e alegerea mea, iar ei nu mi-o pot interzice – deși ar putea încerca să-mi abată atenția.

Se grăbi să se îndepărteze în timp ce ea se pregătea să-i spună că se ducea cu gândul prea departe.

Nu putu să-și desprindă cuvintele de buze. Poate fiindcă știa cu din ce în ce mai puțină certitudine *ce anume* își dorea. N-ar fi trebuit să se concentreze asupra ajutorului de care avea nevoie familia ei?

Probabil că Jasnah descoperise deja că nu-i mai funcționa Animmodul, dar considera că nu era în avantajul ei să dezvăluie asta. Shallan trebuia să plece. O putea anunța pe prințesa, folosind groaznica întâmplare de pe alee drept scuză pentru renunțarea la studiu.

Însă era cumplit de șovăielnică. În parte datorită lui Kabsal, dar nu era el cel mai important motiv. În realitate, deși se plângea din când în când, *îi plăcea* să învețe ca să devină erudită. Chiar și după instruirea filosofică oferită de Jasnah, chiar și după ce-și petrecuse zilele citind carte după carte. Chiar și așa, cu toată tulburarea și încordarea, se simțea uneori împlinită, așa cum nu se mai simțise nicicând. Da, Jasnah greșise omorându-i pe oamenii aceia, însă Shallan voia să învețe îndeajuns de multă filosofie ca să poată spune, corect, din ce motive. Da, cercetarea însemnărilor istorice putea fi plictisitoare, dar Shallan aprecia abilitățile și răbdarea pe care le dobandea; era sigură că aveau să-și dovedească valoarea în viitor, când urma să se adâncească în propriile cercetări.

Să-și petreacă zilele învățând, să râdă cu Kabsal în timpul meselor de prânz, să aibă discuții și dezbateri seara, cu Jasnah. Asta își dorea. Și aceste părți din viața ei erau complet false.

Chinuită de gânduri, luă coșul cu pâine și gem și se întoarce la Conclav, în apartamentul lui Jasnah. Acolo aștepta un plic care-i era adresat. Se încruntă, rupse sigiliul și se uită în interior.

„Fetițo” – spunea scrisoarea – „am primit mesajul tău. *Plăcerea Vântului* va reveni curând în portul Kharbranth. Bineînțeles c-o să te ducem înapoi, pe domeniul tău. Va fi plăcerea mea să te am la bord. Suntem oamenii Casei Davar, chiar asta suntem, îndatorați familiei tale. Facem o călătorie rapidă către continent, însă pe urmă ne vom grăbi să ajungem la Kharbranth. Venim să te luăm peste o săptămână.

Căpitanul Tozbek.”

Nota de subsol, scrisă de soția lui Tozbek, era și mai clară: „Te ducem cu mare plăcere gratis, Luminăție, dacă vrei să scrii ceva pentru noi în timpul călătoriei. Registrele au mare nevoie să fie refăcute.”

Shallan rămase cu ochii la bilet vreme îndelungată. Voise să știe unde se afla căpitanul și când plănuia să se întoarcă, dar, după toate aparențele, el înțelesese că scrisoarea îi cerea să vină s-o ia.

Termenul părea potrivit, însemna să plece la trei săptămâni după ce furase Animmodul, exact așa cum îi spusese lui Nan Balat să se aștepte. Dacă Jasnah nu dădea până atunci niciun semn că ar fi observat schimbarea fabrialului, Shallan avea să fie nevoită să tragă concluzia că asupra ei nu plana nicio bănuială.

O săptămână. După care avea să se afle pe corabie. Înțelegând asta, se simțea sfâșiată pe dinăuntru, dar trebuia s-o facă. Lăsă hârtia jos și plecă de pe coridorul oaspeților, iar pașii o purtară prin culoarele întortocheate care duceau spre Văl.

Ajunse în scurt timp în fața separeului lui Jasnah. Prințesa stătea la masa de lucru, scriind într-un carnet. Își ridică privirea.

— Parcă ți-am spus că azi poți face orice vrei.

— Așa e, răspunse Shallan. Și mi-am dat seama că îmi doresc să studiez.

Jasnah zâmbi mucalit, cu înțelegere. Aproape cu *mulțumire de sine*. Dacă ar fi știut!

— Ei, n-o să te dojenesc pentru asta, îi răspunse, întorcându-se la cercetările ei.

Shallan se așeză și îi oferi pâine și gem, dar prințesa clătină din cap și-și continuă studiul. Tânăra își tăie o felie și o unse cu gem. Pe urmă deschise o carte și suspină cu încântare.

Peste o săptămână trebuia să plece. Dar, între timp, își putea permite să se mai prefacă puțin.

43 • CREATURA JALNICĂ

„Își duceau traiul în sălbăticie, așteptând întotdeauna Devastarea – sau, uneori, câte un copil nătâng, care nu lua în seamă bezna nopții.”

O poveste pentru copii, așa e, dar acest citat din „Umbre rămase în amintiri” pare să mă conducă spre adevărul pe care-l caut. Vezi pagina 82, a patra poveste.

Kaladin se trezi cu o senzație familiară de spaimă. Își petrecuse cea mai mare parte a nopții stând treaz, întins pe podeaua tare, fixând cu privirea întunericul de deasupra și întrebându-se: „De ce să mă străduiesc? De ce să-mi pese? Pentru oamenii ăștia nu există speranță.”

Se simțea ca și cum ar fi rătăcit cu disperare în căutarea unui drum spre oraș, ca să scape de fiarele sălbatice, însă orașul se afla în vârful unui munte abrupt și, indiferent ce ar fi încercat, urcușul era întotdeauna la fel. Imposibil. O sută de cărări diferite. Același rezultat.

Supraviețuise pedepsei, dar asta n-avea să-i salveze oamenii. N-avea să-i salveze nici antrenându-i ca să alerge mai repede. Erau o momeală. Eficiența unei momeli nu-i schimbă nici scopul, nici soarta.

Se sili să se ridice în picioare. Se simțea tocit, ca o piatră de moară întrebuințată prea multă vreme. Încă nu înțelegea cum supraviețuise. „De ce mă păstrezi, Atotputernicule? Mă salvezi ca să-i pot vedea murind?”

Trebuia să arzi rugăciuni și să i le trimiți Atotputernicului, care aștepta ca Heralzii să recucerească Palatele împăcării. Pentru Kaladin, asta n-avusese niciodată sens. Atotputernicul ar fi trebuit să poată vedea tot și să știe tot. Așa că de ce avea

nevoie de o hârtie arsă înainte de a face ceva? Și, în primul rând, de ce-avea nevoie să lupte oamenii pentru el?

Kaladin ieși din baracă, venind la lumină. Pe urmă înlemni.

Oamenii erau aliniați, în așteptare. O șleahtă de podari zdrențăroși, purtând veste cafenii din piele și pantaloni scurți care nu le ajungeau decât până la genunchi. Cămăși murdare, legate cu șireturi în față, mâneci suflecate până la cot. Piele prăfuită, smocuri de păr ciufulit. Și totuși acum, mulțumită darului primit de Pietroi, aveau cu toții bărbi frumos tăiate sau fețe rase. Tot ce purtau era uzat. Dar chipurile lor erau curate.

Își duse o mână șovăitoare spre față, atingându-și barba neagră, neîngrijită. Podarii păreau să aștepte ceva.

— Ce e? îi întrebă.

Oamenii se foiră stânjeniți, aruncând priviri către lemnărie, îl așteptau ca să-și înceapă antrenamentul sub conducerea lui, firește. Dar antrenamentul era inutil. Deschise gura să le-o spună, dar ezită când zări ceva apropiindu-se. Patru bărbați, purtând un palanchin. Și un bărbat înalt și subțire, în haina violetă a ochi-luminoșilor, mergând pe lângă el.

Podarii se-ntoarseră să se uite.

— Ce-i asta? întrebă Hobber, scărpinându-și gâtul gros.

— Trebuie să fie înlocuitorul lui Lamaryl, răspunse Kaladin, împingându-se ușor ca să-și facă loc în șirul de podari.

Syl coborî în zbor iute și i se așeză pe umăr, în vreme ce purtătorii palanchinului se opreau în fața lui și se întorceau într-o parte, dând la iveală o femeie cu părul negru, într-o rochie lucioasă, violetă, împodobită cu glife galbene. Stătea întinsă pe-o parte, pe o canapea plină de perne, și avea ochii de un albastru palid.

— Sunt Luminata Hashal, spuse cu un ușor accent din Kholinar. Soțul meu, Luminlordul Matal, e noul vostru căpitan.

Kaladin își ținu gura, înghițindu-și replica. Avea ceva experiență cu ochi-luminoșii promovați pe poziții ca aceea. Matal nu scoase nicio vorbă, mulțumindu-se să-și sprijine palma pe mânerul sabiei. Era înalt – aproape de înălțimea lui Kaladin –, dar subțire ca fusul. Cu mâini delicate. Sabia lui nu fusese folosită prea des.

— Am fost informați că această echipă a creat probleme, continuă Hashal strângându-și pleoapele și concentrându-și privirea asupra lui Kaladin. S-ar părea că ai supraviețuit ju-

decății Atotputernicului. Îți aduc un mesaj de la mai-marii tăi. Atotputernicul ți-a oferit încă o șansă să-ți dovedești valoarea ca podar. Asta e tot. Mulți încearcă să deslușească prea multe înțelesuri ale celor petrecute, de aceea înaltul Prinț Sadeas le-a interzis curioșilor să vină să te vadă. Soțul meu n-are de gând să conducă echipele de podari cu la fel de multă indulgență ca predecesorul său. Soțul meu este unul dintre prietenii apreciați și onorați ai însuși înaltului Prinț Sadeas, nu o corcitură cu ochii aproape întunecați, ca Lamaril.

— Serios? întrebă Kaladin. Și cum a sfârșit prin a primi în-sărcinarea asta puturoasă ca o latrină?

La auzul spuselor lui, Hashal nu dădu nici cel mai mic semn de furie. Pocni din degete într-o parte și unul dintre soldați făcu un pas în față și-și repezi coada suliței către burta lui Kaladin.

El o prinse, cu vechile reflexe încă prea agere. Prin minte îi străfulgerară toate posibilitățile și văzu lupta înainte de a se desfășura.

Smucirea suliței, luându-l pe soldat prin surprindere.

Un pas înainte și înfigerea cotului în antebrațul lui, făcându-l să scape arma.

Preluarea controlului, răsucirea suliței cu coada în sus, pocnindu-l pe soldat în tâmplă.

Răsucire rapidă, pentru a-i doborî pe cei doi soldați veniți în ajutorul celui dintâi.

Ridicarea suliței pentru...

Nu. Asta i-ar fi adus moartea.

Dădu drumul suliței. Soldatul clipi, surprins că un simplu podar izbutise să-i oprească lovitura. Încruntându-se, îl pocni pe Kaladin cu coada suliței peste cap, dintr-o smucitură.

Kaladin se lăsă pocnit, rostogolindu-se când fu lovit și îngăduindu-i să-l trântescă la pământ. Capul îi vâjâi din pricina șocului, dar, peste o clipă, simți că nu se mai învârtea totul în jurul lui. O să-l doară capul, dar n-o să se aleagă, probabil, cu niciun cucui.

Întins pe pământ, inspiră adânc de câteva ori, strângându-și pumnii. Degetele păreau să-i ardă în locul în care atinseseră sulița. Soldatul se retrase la locul lui, pe-o latură a palanchinului.

— Fără indulgență, spuse Hashal calmă. Dacă ți-neți neapărat să știți, atunci aflați că soțul meu a cerut această însărcinare. Echipele de podari sunt esențiale pentru superiorita-

tea Luminlordului Sadeas în Războiul Răfuielii. Modul jalnic în care le-a condus Lamaril a fost rușinos.

Pietroii îngenunche și-l ajută pe Kaladin să se ridice, încrun-tându-se la ochi-luminoși și la oștenii lor. Kaladin se săltă îm-pleticindu-se, cu mâna la cap. Își simți degetele lipicioase și umede și un firicel de sânge cald i se prelinse pe gât, către umăr.

— De acum înainte, continuă Hashal, pe lângă obișnuita îndatorire de podari, fiecare echipă va face numai *un singur tip* de muncă. Gaz!

Sergentul scund își făcu apariția de după palanchin. Kaladin nu-l observase stând în spatele purtătorilor și al soldaților.

— Da, Luminăție?

Chiorul făcu mai multe plecăciuni.

— Soțul meu dorește ca echipa Podului Patru să lucreze tot timpul în spărturi. Când nu e de rând la podalergări, vreau să muncească în spărturi. O să fie mult mai eficient. Vor ști în ce zone au căutat de curând și nu vor merge în același loc. În-țelegeți? Eficiență. Vor începe imediat.

Bătu cu degetele în marginea palanchinului, iar purtătorii acestuia se răsuciră și se puseră în mișcare, ducând-o de-acolo. Soțul ei continuă să meargă lângă ea, fără să scoată vreo vorbă, iar Gaz se grăbi să țină pasul cu ei. Kaladin se uită lung în urma lor, ținându-se cu mâna de cap. Dunny alergă să-i aducă un bandaj.

— Corvoadă la spărturi, mormăi Moash. Bună treabă, înăl-țimea ta. Vrea să ne vadă uciși de-un demon al spărturilor, dacă săgețile parshendilor nu sunt în stare să ne vină de hac.

— Ce-o să ne facem? întrebă chelul și subțiraticul Peet, cu glasul plin de îngrijorare.

— O să mergem la muncă, răspunse Kaladin, luând banda-jul de la Dunny.

Se îndepărtă, lăsând în urmă o grămadă de oameni înspăi-mântați.

La scurtă vreme după aceea, Kaladin stătea pe marginea unei spărturi, uitându-se în jos. Lumina fierbinte a soarelui de amiază îi ardea ceafa și-i arunca umbra în josul despicături-rii, spre a se contopi cu cele de dedesubt. „Aș putea să zbor”, se gândi. „Aș putea să pășesc în gol și să cad, cu vântul suflân-

du-mi în față. Să zbor preț de câteva clipe. Preț de câteva clipe sublime.”

Îngenunche și se prinse de scara din frânghie, apoi coborî în beznă. Ceialți podari îl urmară, într-un grup tăcut. Se molipsiseră de starea lui de spirit.

Kaladin știa ce i se întâmplă. Pas cu pas, devenea iarăși creatura jalnică de odinioară. Știusese întotdeauna că îl pândea acest pericol. Se agățase de podari ca de un colac de salvare, însă acum îi dădea drumul.

În timp ce cobora, o siluetă palidă, translucidă, albastru cu alb, cădea pe lângă el, așezată pe un soi de leagăn. Frânghiile acestuia dispăreau la câțiva centimetri deasupra capului lui Syl.

— Ce-ai pățit? întrebă ea încet. Kaladin se mulțumi să coboare în tăcere.

— Ar trebui să fii fericit. Ai supraviețuit după furtună. Ceialți podari sunt atât de entuziasmați!

— Tare-aș mai fi vrut să mă lupt cu soldatul ăla, șopti el.

Syl își lăsă capul pe-o parte.

— Aș fi putut să-l bat, continuă Kaladin. Probabil că i-aș fi înfrânt pe toți patru. Am fost întotdeauna bun la lupta cu sulița. Ba nu, nu bun. Durk spunea că sunt uimitor. Un soldat înăscut, un artist al suliței.

— Atunci poate c-ar fi trebuit să te bați cu ei.

— Credeam că nu-ți plac omorurile.

— Le detest, răspunse ea, cu trupul din ce în ce mai translucid. Dar am mai ajutat oameni să ucidă.

Kaladin încremeni pe scară.

— Ce?

— E adevărat, întări ea. Îmi aduc aminte, foarte neclar.

— Cum?

— Nu știu, zise ea, devenind și mai palidă. Nu vreau să vorbesc despre asta. Dar a fost corect s-o fac. O simt.

Kaladin mai rămase o clipă locului. Teft strigă de sus, întrebându-l dacă se întâmplase ceva. El își relua coborârea.

— Nu m-am luptat azi cu soldații, spuse privind la peretele spărturii, fiindcă n-ar fi mers. Tata mi-a spus că e imposibil să te aperi ucigând. Ei bine, s-a înșelat.

— Dar...

— S-a înșelat, continuă Kaladin, fiindcă a sugerat că poți apăra oamenii în *alte* moduri. Nu poți. Lumea asta îi vrea morți și e lipsit de sens să-ncerci să-i salvezi.

Ajunse pe fundul spărturii și înainta prin întuneric. Teft sosi imediat în urma lui și își aprinse torța, scaldând mușchiul de pe pereții de stâncă într-o lumină pâlpâitoare, portocalie.

— De aceea n-ai acceptat? șopti Syl, coborând grăbită și oprindu-se din zbor pe umărul lui. Gloria. Cu luni în urmă.

El clătină din cap.

— Nu. Acolo a fost vorba de altceva.

— Ce-ai spus, Kaladin?

Teft înalță torța. În lumina ei pâlpâitoare, cu ridurile reliefate de umbre, fața lui părea mai bătrână decât de obicei.

— Nimic, Teft. Nimic important.

La asta, Syl pufni. Kaladin n-o luă în seamă și își aprinse torța de la a lui Teft în timp ce apăreau ceilalți. După ce coborâră toți, deschise drumul prin spărtura întunecată. De acolo, cerul se întrezărea la mare distanță, palid, ca un țipăt îndepărtat. Locul în care se aflau era un mormânt, cu lemne putrede și bălți de apă stătută, prielnic numai pentru creșterea larvelor de cremlingi.

Podarii se adunară laolaltă dintr-un impuls inconștient, așa cum se întâmpla întotdeauna în acel loc cumplit. Kaladin mergea în frunte, iar Syl amuțise. El îi dădu lui Teft creta ca să marcheze direcțiile și nu se opri să recupereze nimic. Dar nu mergea prea repede. Ceilalți podari se îngrămădeau în spatele lor, vorbind din când în când în șoaptă, ca să nu stârneasă ecouri puternice. Ca și cum bezna le-ar fi sugrumat cuvintele.

În cele din urmă, înaintând, Pietroi i se alătură Kaladin.

— Ni s-a dat o muncă grea. Dar suntem podari! Viața e grea, nu? Nu e o noutate. Trebuie s-avem un plan. Cum luptăm mai departe?

— Nu mai urmează nicio luptă, Pietroi.

— Dar am avut o mare victorie! Uite, acum câteva zile delirai. Ar fi trebuit să fii mort.

— Știu asta.

— În schimb, acum mergi, la fel de puternic ca oricare altul. Ha! Mai puternic. E un miracol. *Uli'tekanaki* te călăuzește.

— Nu e un miracol, Pietroi. E un blestem.

— Cum să fie blestem, prietene? întrebă Pietroi, chicotind.

Sări în sus, apoi într-o băltoacă, și râse zgomotos când îl împroșcă pe Teft, care mergea chiar în spatele lui. Uriașul mâncător de coarne putea fi uneori uimitor de copilăros.

— Să trăiești nu e un blestem!

— Este, dacă mă aduce înapoi ca să vă privesc pe toți pierind, spuse Kaladin. Ar fi fost mai bine să nu supraviețuiesc după furtună. O s-o sfârșesc ucis de o săgeată parshendi. Ca noi toți.

Pietroi păru tulburat. Kaladin nu mai adăugă nimic, iar el se retrase, își continuă drumul, trecând neliniștiți pe lângă zgârieturile lăsate pe pereți de demonii spărturilor. Într-un târziu, dădură peste un morman de leșuri aduse de marile furtuni. Kaladin se opri, înălțându-și torța, și ceilalți podari se uitară în jur. Vreo cincizeci de oameni fuseseră aduși de apă într-o scobitură din stâncă – un mic pasaj lateral înfundat.

Cadavrele erau stivuite acolo, un zid de morți, cu brațele atârând, cu trestii și cu tot felul de rămășițe plutitoare înțepenite între ele. Kaladin își dădu seama dintr-o privire că leșurile erau destul de vechi ca să-nceapă să se umfle și să putrezească. În spatele lui, cineva vărsă, ceea ce îi făcu pe alții să verse, la rândul lor. Mirosul era groaznic, iar trupurile fuseseră ciopârțite ori sfâșiate de cremlingi și de alte creaturi amatoare de stârvuri, multe dintre acestea fugind chiar atunci, speriate de lumină. O mână desprinsă zăcea pe-aproape și dinspre ea pornea o dâră de sânge. Mai erau și niște zgârieturi proaspete în lichenii de pe pereți, la o înălțime de peste patru metri și jumătate. Un demon al spărturilor smulsese un cadavru ca să-l devoreze. S-ar fi putut întoarce după altele.

Kaladin nu vărsă. Își înțepeni torța pe jumătate arsă între două pietre mari, apoi trecu la treabă, trăgând leșuri din morman. Cel puțin nu erau chiar atât de putrede încât să se rupă. Podarii se aliniară încetul cu încetul în jurul lui, muncind. Kaladin își lăsă mintea în amorțire, fără niciun gând.

Leșurile odată date jos, oamenii le așezară în șir. Începură să le scoată armurile, se uitară în buzunare, le scoaseră cuțitele din centuri. Kaladin lăsă adunatul sulitelor pe seama altora, preferând să lucreze mai la o parte, singur.

Teft îngenunche lângă el, rostogolind un cadavru cu capul zdrobit în cădere. Începu să-i dezlege curelele platoșei.

— Vrei să vorbești?

Kaladin nu răspunse. Se mulțumi să-și continue munca. „Nu te gândești la viitor. Nu te gândești la ce-o să se-ntâmpine. Supraviețuiești, și-atât.”

„Nu te sinchisi, dar nu dispera. Există, și-atât.”

— Kaladin!

Vocea lui Teft era ca un cuțit, afundându-se în carapacea lui, făcându-l să se zvârcolească.

— Dacă voiam să vorbesc, aș mai fi lucrat aici, de unul singur? mormăi el.

— E logic, comentă Teft; reușise în cele din urmă să dezlege platoșa. Ceilalți sunt nedumeriți, fiule. Vor să știe ce urmează să facem.

Kaladin oftă, apoi se ridică în picioare, întorcându-se către podari.

— Nu știu ce să facem! Dacă-ncercăm să ne protejăm, Sadeas o să ne pedepsească! Suntem momeală, și-o să murim. Nu pot face nimic ca să evit asta. E imposibil.

Oamenii îl priviră șocați.

Kaladin le întoarse spatele și începu iar să muncească, îngenunchind lângă Teft.

— Uite, spuse. Le-am explicat.

— Idiotule, zise Teft, în șoaptă. După tot ce-am făcut, acum ne abandonezi?

Podarii aflați într-o parte se întoarseră la muncă. Kaladin îi auzi pe câțiva bombănind.

— Ticălosul, spuse Moash. Am spus c-așa o să se-ntâmpine.

— Vă abandonez? șuieră Kaladin către Teft.

„Lasă-mă-n pace. Lasă-mă să mă întorc la apatia mea. Cel puțin acolo nu există durere.”

— Teft, mi-am petrecut ore în șir încercând să găsesc o cale de scăpare, dar nu există niciuna! Sadeas ne *vrea* morți. Ochi-luminoșii capătă ce-și doresc; asta e mersul lumii.

— Și?

Kaladin nu-i mai dădu atenție și, întorcându-se la munca lui, trase de cizma unui soldat a cărui gambă părea zdrobită în trei locuri, așa că era al furtunii de greu să scoți cizma aia.

— Ei, poate c-o să murim, spuse Teft. Dar poate c-aici nu e vorba de supraviețuire.

De ce – dintre toți ceilalți – tocmai *Teft* încerca să-i dea curaj?

— Dacă nu de supraviețuire e vorba, atunci ce rost are, Teft? Kaladin reuși în sfârșit să scoată cizma. Se întoarse spre următorul cadavru și încremeni.

Era un podar. Nu-l recunoștea, dar vesta și sandalele erau inconfundabile. Zăcea sprijinit de perete, cu brațele pe lângă trup, cu gura ușor întredeschisă și cu pleoapele înfundate în orbite. Pielea de pe o mână i se desprinsese și căzuse.

— Nu știu ce rost are, mormăi Teft. Dar mi se pare jalnic să renunți. Ar trebui să continuăm lupta. Până când ne vor veni de hac săgețile alea. Știi vorba aia: „călătorie înaintea destinației”.

— Ce-nseamnă asta?

— Nu știu, răspuse bărbatul mai vârstnic, grăbindu-se să-și coboare privirea. Sunt niște vorbe pe care le-am auzit cândva.

— Vorbe pe care le spuneau Radianții Dispăruți, zise Sigzil, trecând pe lângă ei.

Kaladin se uită într-o parte. Azishul cu voce molatică așeza un scut în vârful unui morman. Se uită în sus, cu pielea lui maronie părând neagră în lumina torței.

— Era deviza lor. Sau, cel puțin, o parte din ea. „Viață înaintea morții. Putere înaintea slăbiciunii. Călătorie înaintea destinației.”

— Radianții Dispăruți? întrebă Cikatrice, aducând un braț de cizme. Cine a pomenit de *ei*?

— Teft, răspuse Moash.

— Nu-i adevărat! Sunt doar niște vorbe pe care le-am auzit cândva.

— Știi măcar ce-nseamnă? întrebă Dunny.

— Am spus că nu știu! exclamă Teft.

— Se presupune că era unul dintre crezurile lor, îi lămuri Sigzil. În Yulay există grupuri de oameni care vorbesc despre ei. Și-și doresc să se-ntoarcă.

— Cine-i vrea înapoi? întrebă Cikatrice, sprijinindu-se de perete și încrucșiându-și brațele. Ne-au trădat, ne-au vândut Pustiitorilor.

— Ha! făcu Pietroi. Pustiitori! Prostii de-ale câmpenilor. Povești spuse de copii în jurul focului.

— Au existat, se apără Cikatrice. O știe toată lumea.

— Toată lumea care ascultă povești lângă focul de tabără! zise râzând Pietroi. Prea mult aer! Vă blegește mințile. Dar e în regulă, sunteți tot rudele mele. Rudele mele proaste!

Teft se încruntă în timp ce restul oamenilor continuau să vorbească despre Radianți.

— Călătorie înaintea destinației, șopti Syl, de pe umărul lui Kaladin. Asta-mi place.

— De ce? întrebă el, îngenunchind ca să dezlege sandalele podarului mort.

— Așa, răspunse ea ca și cum asta ar fi fost o explicație suficientă. Teft are dreptate, Kaladin. Știu că vrei să renunți. Dar nu poți.

— De ce nu?

— Pentru că *nu poți*.

— De-acum înainte o să muncim numai în spărturi, zise el. N-o să mai putem aduna trestii ca să câștigăm bani. Adică n-o să mai avem nici bandaje, nici antiseptic, nici mâncare pentru cina de la căderea nopții. Cu toate cadavrele astea, suntem condamnați să dăm peste putredospreni, iar oamenii se vor îmbolnăvi – asta în cazul în care nu ne mănâncă demonii spărturilor sau nu ne înecăm din cauza vreunei mari furtuni dezlănțuite pe neașteptate. Și va trebui s-alergăm cu podul până se sfârșește Infernul, pierzând om după om. Nu mai există speranță.

Podarii continuau să vorbească.

— Radianții Dispăruți au ajutat tabăra cealaltă, susținu Cikatrice. Fără pată n-au fost nicicând.

Teft se simți ofensat. Bărbatul vânos își îndreptă spatele și-i răspunse țintuindu-l cu degetul.

— Nu știi nimic! De-atunci a trecut prea mult timp! Nimeni nu știe ce s-a-ntâmplat de fapt.

— Atunci de ce spun toate poveștile același lucru? întrebă Cikatrice. Ne-au abandonat. Exact așa cum ne abandonează ochi-luminoșii acum. Poate Kaladin are dreptate. Poate că *nu există* speranță.

Kaladin își lăsă privirea în jos. Cuvintele acelea îl chinuiau. „Poate Kaladin are dreptate... poate că nu există speranță...”

Mai făcuse așa ceva. La ultimul său stăpân, înainte să-i fie vândut lui Tvlakv și să ajungă podar. Se dăduse bătut într-o noapte cufundată în tăcere, după ce-i îndemnase pe Goshel și

pe ceilalți sclavi să se răscoale. Fuseseră măcelăriți. Dar el supraviețuise, nu se știe cum. Dar-ar furtuna-n toate, de ce supraviețuia el întotdeauna? „N-o pot face din nou,” își spuse, strângându-și cu putere ochii închiși. „Nu pot să-i ajut.”

Tien. Tukks, Goshel. Dallet. Sclavul fără nume pe care încercase să-l vindece în căruța lui Tvlakv. Toți sfârșiseră la fel. Kaladin purta stigmatul eșecului. Uneori oferise speranță, dar ce altceva era speranța, dacă nu o altă ocazie de a da greș, în cele din urmă? De câte ori trebuie să cadă un om înainte să nu se mai poată ridica?

— Cred doar că suntem ignoranți, bodogăni Teft. Nu-mi place s-ascult ce spun ochi-luminoșii despre trecut. Știți, toate poveștile din trecut sunt scrise de femeile lor.

— Teft, nu-mi vine să cred că ne certăm pentru așa ceva, spuse exasperat Cikatrice. Ce mai urmează? Să-i lăsăm pe Pustiitori să ne fure inimile? Sau poate că sunt doar greșit înțeleși. Sau așa sunt parshendii. Poate ar trebui să-i lăsăm să ne omoare regele când au ei poftă.

— Dar-ar furtuna, ce-ar fi să tăceți amândoi? se răsti Moash. Nu contează. L-ați auzit pe Kaladin. Până și el crede că suntem ca și morți.

Kaladin nu le mai putea suporta vocile. Plecă împleticindu-se și pătrunse în întuneric, îndepărtându-se de lumina torței. Nimeni nu-l urmă. Ajunse într-un loc al umbrelor negre, unde singura lumină venea dinspre îndepărtata panglică de cer.

Acolo scăpă de ochii lor. Se opri, împleticindu-se, când în întuneric dădu peste un bolovan. Era alunecos, plin de mușchi și de licheni. Rămase cu mâinile proptite de acesta, apoi gemu și se întoarse, sprijinindu-se cu spatele de el. Syl coborî din zbor în fața lui, încă vizibilă, în ciuda întunericului. Se opri în aer, aranjându-și rochia în jurul picioarelor.

— Nu-i pot salva, Syl, șopti el îndurerat.

— Ești sigur?

— Am mai dat greș și înainte.

— Așa c-o să dai greș și de data asta?

— Da.

Ea amuți.

— Bine, spuse într-un târziu. Să zicem că ai dreptate.

— Așa că de ce-aș mai lupta? Mi-am spus c-ar trebui să-ncerc, pentru ultima oară. Dar am dat greș înainte de-a începe. Pentru ei nu există scăpare.

— Lupta nu-nseamnă nimic?

— Nu și dacă ți-e hărăzit să mori.

Își clătină capul.

Cuvintele lui Sigzil îi răsunară în minte. „Viață înaintea morții. Putere înaintea slăbiciunii. Călătorie înaintea destinației.” Se uită în sus, la cerul din crăpătura îngustă. Ca un râu înde-părtat de apă albastră, pură.

Viață înaintea morții.

Care era înțelesul zicalei? Că oamenii ar trebui să caute să trăiască înainte de a-și căuta moartea? Asta era evident. Sau voia să spună altceva? Că viața venea înaintea morții? Evident, din nou. Totuși, cuvintele acelea simple îi vorbeau. Moartea vine, îi șopteau. Vine pentru toată lumea. Dar mai întâi vine viața. Prețuiește-o. Moartea e destinația. Însă călătoria, călătoria e viața. Asta contează.

O pală de vânt rece trecu prin coridorul de piatră, învăluindu-l, aducând mirosuri proaspete, înviorătoare, și luând cu sine duhoarea leșurilor în putrefacție.

Nimeni nu se sinchisea de podari. Nimeni nu se sinchisea de cei de jos, cu ochii cei mai întunecați. Și totuși, vântul părea să-i șoptească, iarăși și iarăși: „Viață înaintea morții. Viață înaintea morții. Trăiește înainte de a muri.”

Piciorul i se lovi de ceva. Se aplecă și ridică obiectul. O piatră mică. Abia dac-o zărea în întuneric. Recunoscuse ceea ce i se întâmpla, acea melancolie, acel simț al disperării, îl cuprinsese adesea când era mai tânăr, mai ales în săptămânile Lăcrimării, când norii acopereau cerul. Pe-atunci îl înveselea Tien. Îl ajuta să se smulgă din disperare. Tien reușea întotdeauna.

După ce-și pierduse fratele, înfruntase cu mai multă greutate perioadele de tristețe. Devenise o creatură jalnică – nu se sinchisea de nimic, dar nici nu dispera. I se păruse că, în loc să simtă durerea, era mai bine să nu simtă nimic.

„N-o să-i pot ajuta”, se gândi, strângându-și cu putere pleoapele peste ochii închiși. „De ce să-ncerc?”

Oare nu fusese o nebunie să se încapățâneze astfel? Măcar dac-ar fi putut câștiga o singură dată! Ar fi fost de-ajuns. Atâ-

ta vreme cât se putea crede în stare s-ajute pe cineva, atâta vreme cât putea crede că existau căi care duceau altundeva, nu în întuneric, mai putea spera.

„Ți-ai făgăduit c-o să mai faci o ultimă încercare”, își zise.

„Încă nu sunt morți.”

„Sunt încă în viață. Deocamdată.”

Mai exista un lucru pe care nu-l încercase. Ceva de care se temea prea mult. Ori de câte ori mai făcuse încercarea, pierduse totul.

Creatura jalnică părea să stea în fața lui. Însemna eliberare. Apatie. Oare voia într-adevăr să se-ntoarcă la asta? Era un fals refugiu. Când era bărbatul acela, nu fusese mai protejat. Se afundase tot mai adânc și mai adânc, până când a-și pune capăt vieții i se păruse cea mai bună cale. „Viață înaintea morții.”

Se ridică, deschise ochii și lăsă mica piatră să cadă. Făcu cale-ntoarsă, către lumina torței, cu pași lenți. Podarii care lucrau își ridicară privirile. Atâția ochi întrebători. Unii întrebători, alții triști, alții încurajatori. Pietroi, Dunny, Hobber, Leyten. Credeau în el. Îi supraviețuise furtunii. Un miracol neîndoielnic.

— Am putea să-ncercăm ceva, le spuse. Dar, cel mai probabil, vom sfârși prin a fi uciși cu toții de mâinile soldaților din armata noastră.

— Suntem oricum condamnați la moarte, remarcă Hărți. Ai spus-o tu însuși.

Mulți alții dădură din cap, susținându-l. Kaladin inspiră adânc.

— Putem încerca să evadăm.

— Dar tabăra e păzită! spuse Jaks Fără-Urechi. Podarii nu pot ieși nesupravegheați. Știu c-am fugi.

— Ne-am găsi moartea, zise Moash, cu un chip sumbru. Ori așa, ori de săgețile parshendilor.

Toată lumea amuți.

— Ne vor trimite în fiecare zi aici, jos, să jefuim leșuri, spuse Kaladin. Și nu ne trimit cu supraveghetori, fiindcă se tem de demonii spărturilor. Podarii sunt puși să muncească doar ca să aibă ceva de făcut, ca să le abată atenția de la soarta lor, așa că e de-ajuns dacă aducem sus doar câteva lucruri recuperate.

— Crezi c-am putea alege una dintre spărturile astea ca să fugim prin ea? Întrebă Cikatrice. Au încercat să le facă o harță. Echipele n-au ajuns niciodată în cealaltă parte a Câmpiilor – au fost ucise de demonii spărturilor sau de șuvoaiele de apă din timpul marilor furtuni.

Kaladin clătină din cap.

— O să facem altceva.

Lovi cu piciorul într-un obiect aflat jos, din fața lui – o suliță căzută. Lovitura o trimise în aer, către Moash, care o prinse, uimit.

— Vă pot învăța să le folosiți, spuse încet Kaladin. Ceilalți păstrară tăcerea, cu ochii la armă.

— La ce bun? Întrebă Pietroi, luând sulița de la Moash și studiind-o. Nu ne putem lupta cu o armată.

— Nu. Dar dacă vă instruiesc, putem ataca noaptea un post de pază. Am putea să plecăm.

Kaladin se uită la ceilalți, întâlnind, pe rând, ochii fiecăruia.

— Odată ce-o să fim liberi, Sadeas o să trimită soldați după noi. N-o să lase niște podari să-i ucidă oștenii și să fugă. Să sperăm c-o să ne subestimeze și-o să trimită la început doar câțiva oameni. Dacă-i ucidem, am putea s-ajungem destul de departe ca să ne ascundem. O să fie periculos. Sadeas o să facă orice ca să ne prindă și s-ar putea să sfârșim c-o întreagă companie pe urmele noastre. Dar-ar furtuna, probabil că nici n-o să putem ieși din tabără. Dar e ceva.

Tăcu și așteptă în timp ce podarii schimbau priviri nesigure.

— Eu o s-o fac, spuse Teft, scoțând pieptul înainte.

— Și eu, i se alătură Moash, ieșind cu un pas în față.

Părea nerăbdător.

— Și eu, zise Sigzil. Mai bine să-i scuip în ochii lor de alethi și să mor de săbiile lor decât să rămân sclav.

— Ha! exclamă Pietroi. Iar eu o să vă pregătesc o grămadă de mâncare, ca să fiți sătui când o să-i ucideți.

— N-o să lupti alături de noi? Întrebă Dunny, surprins.

— E sub demnitatea mea, răspunse Pietroi, înălțându-și bărbia.

— Ei, eu o să lupt, spuse Dunny. Sunt omul tău, căpitane. Ceilalți începură să se ridice în picioare pentru a li se alătura; unii înșfăcau sulițe de pe pământul umed. Nu strigau, entuziasmați, și nici nu răcneau ca alți soldați pe care-i comandase

Kaladin. Ideea luptei îi îngrozea – cei mai mulți fuseseră sclavi obișnuiți sau lucrători umili. Dar doreau să se bată.

Kaladin ieși în față și începu să contureze un plan.

44 • LĂCRIMAREA

Cu cinci ani în urmă

Kaladin nu putea să sufere Lăcrimarea. Marca sfârșitul unui an și începutul altuia, patru săptămâni întregi de ploaie, într-o neîncetată cascadă de picături deprimante. Niciodată furioase, niciodată pătimeșe, ca la o mare furtună, încete, statornice. Ca sângele unui an muribund, în timpul ultimilor săi pași către propriul tumul. Toate celelalte anotimpuri începeau și se sfârșeau pe neașteptate, dar Lăcrimarea revenea, fără greș, în același moment al fiecărui an. Din nefericire.

Kaladin stătea întins pe acoperișul în pantă al casei sale din Vatra-de-Piatră. Lângă el se afla o mică găleată cu smoală, acoperită cu o bucată de lemn. Era aproape goală acum, după ce terminase de peticit acoperișul. Lăcrimarea era un anotimp mizerabil pentru o asemenea muncă, dar, tot atunci, pătrunderea permanentă a apei putea fi mai enervantă ca oricând. Reparația urma să fie refăcută după terminarea Lăcrimării, însă în felul ăsta cel puțin nu mai erau nevoiți să suporte, în următoarele săptămâni, neîntreruptul șir de picături ajuns pe masa din sufragerie.

Stătea întins pe spate, uitându-se la cer. Poate ar fi trebuit să coboare și să intre în casă, dar se udase deja până la piele. Așa că rămăsese locului. Privea și se gândea.

Prin oraș trecea o altă armată. Una din numeroasele armate pe care le vedeai acum – veneau adesea în timpul Lăcrimalii ca să-și îmbroșeze proviziile și să plece spre alte câmpuri de luptă. Roshone își făcuse una dintre rarele sale apariții, ca să-l întâmpine pe lordul războinic: înaltul Mareșal Amaram în persoană, după toate aparențele un văr îndepărtat, precum și comandantul apărării alethilor din acea zo-

nă. Era unul dintre cei mai renumiți oșteni rămași în Alet-hkar; cei mai mulți plecaseră pe Câmpiile Sfârâmate.

Picăturile mărunte de ploaie îl împrășcau pe Kaladin. Săptămânile acelea erau pe placul multor altora – fără mari furtuni, în afară de una singură, chiar la jumătatea perioadei. Pentru oamenii din oraș, era un răstimp îndrăgit, când se odihneau după îndelungata muncă a pământului și se relaxau. În să Kaladin tânjea după soare și după vânt. De fapt, chiar îi lipseau marile furtuni, cu turbarea și vitalitatea lor. Zilele acelea erau mohorâte și îi venea greu să facă o muncă utilă. De parcă lipsa furtunilor l-ar fi lăsat fără putere.

Puțini oameni îl mai văzuseră pe Roshone după nefericita vânătoare de creste-albe și după moartea fiului său. Se ascundea în vilă, izolându-se din ce în ce mai mult. Oamenii din Vatra-de-Piatră mergeau pe vârfuri, ca și cum s-ar fi așteptat în orice clipă să-l vadă răbufnind și îndreptându-și furia asupra lor. Kaladin nu-și făcea griji pentru asta. O furtună – fie venind dinspre un om sau din cer – era ceva față de care puteai să reacționezi, însă sufocarea aceea, acea viață ca o neconținută scufundare... Era mult, mult mai rea.

— Kaladin? strigă vocea lui Tien. Ești tot acolo, sus?

— Da, răspunse el, fără să se clikească.

În timpul Lăcrimării, norii erau atât de *serbezi*. Există ceva mai lipsit de viață decât acel cenușiu mizerabil?

Tien ocoli casa până când ajunse în spate, unde acoperișul în pantă atinge pământul. Își ținea mâinile în buzunarele hainei lungi de ploaie și purta o pălărie cu borul lat. Ambele păreau prea largi pentru el, dar așa păreau hainele lui întotdeauna. Chiar și cele care-i erau pe măsură.

Fratele lui Kaladin se urcă pe acoperiș și veni lângă el, apoi se întinse și privi cerul. Oricine ar fi încercat să-l înveselească pe Kaladin ar fi dat greș. Însă Tien știa, cumva, ce era cel mai bine să facă. Pe moment, asta însemna să păstreze tăcerea.

— Îți place ploaia, nu-i așa? îl întrebă în cele din urmă Kaladin.

— Da, răspunse Tien.

Firește, lui îi plăcea foarte mult orice.

— Numai că e greu să te uiți așa, în sus. Clipesc tot timpul. Dintr-un anumit motiv, asta îl făcu pe Kaladin să zâmbească.

— Am făcut ceva pentru tine, spuse fratele lui. Azi, la atelier.

Părinții lui Kaladin erau îngrijorați; Ral, dulgherul, îl promise pe Tien, deși nu mai avea nevoie de încă un ucenic, dar, după toate aparențele, nu era mulțumit de munca lui. Se plângea că lui Tien îi zbură prea ușor gândul la alte lucruri.

Kaladin se săltă în capul oaselor în timp ce el scotea ceva din buzunar. Era un căluț de lemn, o sculptură complicată.

— Nu-ți face griji din pricina apei, spuse Tien. L-am lăcuit.

— Tien, zise Kaladin, uluit. E *superb*.

Detaliile erau uimitoare – ochii, potcoavele, contururile cozii. Arăta exact ca animalele maiestoase înhămate la trăsura lui Roshone.

— I l-ai arătat lui Ral?

— A spus că e bun, răspunse Tien, zâmbind sub pălăria prea mare. Dar că, în locul lui, ar fi trebuit să fac un scaun. Am cam dat de belea.

— Dar cum... adică, Tien, omul trebuie să-și dea seama c-ai făcut ceva uimitor!

— O, nu știu, spuse Tien, continuând să zâmbească. Nu e decât un cal. Meșterului Ral îi plac lucrurile pe care le poți folosi. Pe care stai, în care-ți pui hainele. Dar cred că mâine o să pot face un scaun bun, ca să fie mândru de mine.

Kaladin se uită la fratele lui, care avea un chip inocent și o fire prietenoasă. Și le păstrase, deși intrase în anii adolescenței. „Cum se face că zâmbești întotdeauna?” se gândi. „Afară e o vreme groaznică, meșterul tău se uită la tine ca la crem, lordul orașului îți sugrumă familia pe îndelete. Cum, Tien?”

„Și cum de mă faci să vreau să zâmbesc și eu?”

— Tata a mai cheltuit o sferă, Tien, se trezi spunându-i.

De fiecare dată când era silit să facă asta, tatăl lor devenea un pic mai palid și un pic mai scund. În zilele acelea, sferele erau înnegurate, fără lumină în ele. N-aveai cum să le impregnezi în timpul Lăcrimării. Până la urmă își pierdeau Lumina.

— Mai sunt destule, răspunse Tien.

— Roshone se străduiește să ne înfrângă, zise Kaladin. Să ne sufoce încetul cu încetul.

— Nu e atât de rău cum pare, Kaladin, spuse fratele lui, punându-i mâna pe braț. Lucrurile nu sunt niciodată atât de rele cum par. O să vezi.

Mintea lui Kaladin găsea atât de multe obiecții, dar zâmbetul lui Tien le alungă. Atunci, în toiul celei mai mohorâte părți

a anului, avu pentru o clipă impresia că vedea razele soarelui. Ar fi putut jura că totul devenea mai strălucitor în jur, iar ploaia părea să bată în retragere, lăsând cerul să se lumineze.

Mama lor ocoli clădirea și se opri în spate. Se uită în sus, către ei, părând amuzată să-i vadă pe amândoi stând pe acoperiș, în ploaie. Păși pe porțiunea mai joasă. Acolo, de piatră atârna un mic grup de hasperi; creaturile mărunte, cu două carapace, erau peste tot în timpul Lăcrimării. Păreau să crească din nimic, cam în același fel ca verii lor, melcii minusculi împrăștiați pe piatră.

— Despre ce vorbiți? îi întrebă ea, așezându-se alături.

Hesina se purta rareori aidoma celorlalte mame din oraș. Uneori, asta-l deranja pe Kaladin. N-ar fi trebuit să-i trimită în casă, sau cam așa ceva, plângându-se c-aveau să răcească? Nu, ea se mulțumea să stea acolo, lângă ei, într-o haină de ploaie din piele cafenie.

— Kaladin e îngrijorat fiindcă tata cheltuiește sferele, spuse Tien.

— A, eu nu mi-aș face griji din pricina asta, spuse ea. O să te tritem la Kharbranth. Peste două luni o să fii destul de mare ca să poți pleca.

— Ar trebui să veniți și voi doi cu mine, zise Kaladin. Și tata.

— Și să plecăm din oraș? întrebă Tien, ca și cum nu s-ar fi gândit niciodată la asta. Dar mie-mi place aici.

Hesina zâmbi.

— Ce e? se miră Kaladin.

— Mulți tineri de vârsta ta se străduiesc din răsuputeri să scape de părinți.

— Nu pot să plec și să vă las aici. Suntem o familie. El încearcă să ne sufoce, adăugă Kaladin, uitându-se la Tien.

Stând de vorbă cu fratele lui, începuse să se simtă mult mai bine, dar obiecțiile sale nu dispăruseră.

— Nimeni nu mai plătește pentru vindecare, și știi că nimeni n-o să mai plătească pentru munca ta. Și, oricum, ce vrea tata să obțină în schimbul sferelor cheltuite? Legume, la un preț de zece ori mai mare decât cel obișnuit, și grâne mucegăite, la preț dublu?

Hesina zâmbi.

— Nu-ți scapă nimic.

— Tata m-a învățat să fiu atent la detalii. Cu ochi de chirurg.

— Ei – spuse ea, cu scânteieri în privire – și ochii tăi de chirurg au observat când am cheltuit prima sferă?

— Bineînțeles, răspunse Kaladin. În prima zi de după accidentul de vânătoare. Tata a trebuit să cumpere pânză nouă pentru bandaje.

— Și *aveam nevoie* de bandaje?

— Păi, nu. Dar știi cum e tata. Nu-i place deloc când încep să se termine.

— Așa că a cheltuit una dintre sfere, spuse Hesina. Una dintre acelea pe care le-a păstrat luni de-a rândul, certându-se cu lordul orașului pentru ele.

„Ca să nu mai spunem că, în primul rând, a fost în stare să le fure”, își zise Kaladin. „Dar tu știi totul despre asta.” Se uită la Tien, care privea din nou cerul. Din câte știa el, fratele său mai mic nu descoperise încă adevărul.

— Așadar tatăl tău a rezistat atât de mult numai pentru ca, în cele din urmă, să cedeze și să cheltuiască o sferă pentru niște bandaje pe care nu le vom folosi decât peste cine știe câte luni.

Hesina avea dreptate. De ce se hotărâse Lirin dintr-odată că...

— Îl lasă pe Roshone să creadă că l-a învins, spuse Kaladin cu surprindere, întorcându-i mamei sale privirea.

Ea zâmbi cu viclenie.

— Roshone ar fi găsit, până la urmă, un mod în care să-l pedepsească. Nu i-ar fi fost ușor. Tatăl tău e un cetățean de rang înalt, ar fi avut dreptul să fie judecat. A salvat *într-adevăr* viața lui Roshone și mulți pot depune mărturie că rănilor lui Rillir au fost foarte grave. Dar Roshone ar putea găsi o cale. Dacă n-ar avea senzația că ne-a înfrânt.

Kaladin se întoarse către conac. Deși era ascuns de pânza apei de ploaie, putea desluși corturile armatei care-și făcuse tabăra pe câmp, ceva mai încolo. Cum o fi fost să trăiești ca soldat, adesea în bătaia vânturilor, a ploilor și a furtunilor? Cândva, Kaladin ar fi fost curios, dar acum viața de suliaș nu-l mai atrăgea. Avea mintea plină cu desenele mușchilor și cu listele de simptome și boli, pe care le memorase.

— Vom continua să cheltuim sfere, spuse Hesina. Câte una la fiecare câteva săptămâni, în parte, ca să trăim, deși familia mea ne-a oferit provizii. Dar mai ales ca să creadă Roshone că nu mai putem ține capul sus. Și pe urmă o să te trimitem

de-aici. O să fii plecat, iar sferile se vor afla în siguranță în mâinile ardenților, pentru a fi cheltuite în timpul anilor tăi de studiu.

Kaladin clipi, înțelegând. Nu pierdeau. *Câștigau.*

— Gândește-te, Kaladin, spuse Tien. O să trăiești într-unul dintre cele mai mari orașe din lume! O să fie atât de palpitant! O să fii un bărbat învățat, ca tata. O să ai condeiere care-ti vor citi din orice carte o să vrei.

Kaladin își îndepărtă părul ud de pe frunte. Tien făcea ca totul să pară mult mai măreț decât se gândise el. Desigur, Tien putea face și o baltă cu crem să pară măreață.

— E adevărat, spuse mama lui, încă privind în sus. O să poți învăța matematică, istorie, politică, tactică, toate științele...

— Astea nu sunt lucruri pe care le-nvață femeile? întrebă Kaladin, încruntându-se.

— Femeile ochi-luminoși le studiază. Dar există și bărbați erudiți. Nu la fel de mulți ca ele.

— Toate astea ca să devin chirurg.

— N-o să fii obligat să devii chirurg. Viața ta îți aparține, fiule. Dacă o s-alegi calea unui chirurg, o să fim mândri de tine. Dar să nu ai senzația că trebuie să trăiești viața tatălui tău.

Hesina se uită în sus la Kaladin, clipind ca să scape de apa de ploaie din ochi.

— Ce altceva aș putea face? întrebă el, uluit.

— Unui bărbat instruit, cu o minte bună, îi e deschisă calea către multe meserii. Dacă-ți dorești cu adevărat să studiezi toate artele, poți deveni ardent. Sau poate furtunoveghetor.

Furtunoveghetor. Își întinse din reflex mâna către rugăciunea cusută în mâneca stângă, în așteptarea zilei când avea să fie nevoie de arderea ei pentru ajutor.

— Furtunoveghetorii încearcă să prezică viitorul.

— Nu e același lucru. O să vezi. Sunt atât de multe lucruri de explorat, atât de multe locuri unde poți ajunge cu mintea. Lumea se schimbă. Ultimele scrisori primite de la familia mea descriu fabrice uimitoare, cum ar fi condeiele care pot scrie la mare distanță. S-ar putea să nu mai dureze mult până când bărbații vor fi învățați să citească.

— N-aș vrea să-nvăț niciodată așa ceva, spuse Kaladin îngrozit, uitându-se la Tien.

Chiar *mama* era aceea care spunea astfel de lucruri? Însă ea așa fusese întotdeauna. Nu-și ținea în frâu nici mintea, nici limba.

Totuși, să devină furtunoveghetor... Un om care cerceta marile furtuni, le prezicea – da –, dar învăța despre ele, despre tainele lor. Obiectul studiului lui erau chiar vânturile.

— Nu, spuse el. Vreau să fiu chirurg. Ca tata.

Hesina zâmbi.

— Dacă asta va fi alegerea ta, atunci – cum spuneam – eu și tatăl tău vom fi mândri de tine. Dar deocamdată vrem doar să știm că vei *avea posibilitatea* să alegi.

Rămaseră așa o vreme, lăsând ploaia să-i ude până la piele. Kaladin continuă să se uite la norii cenușii, întrebându-se ce găsea Tien atât de interesant la ei. Într-un târziu, auzi pe cineva lipăind prin apă, și la colțul casei apăru fața lui Lirin.

— Ce-i asta, pentru numele...? zise el. Toți *trei*? Ce faceți acolo, sus?

— Sărbătorim, răspuse mama lui Kaladin cu nonșalanță.

— Ce?

— Neregulile.

Lirin oftă.

— Draga mea, știi, uneori poți fi foarte ciudată.

— Și n-am spus asta chiar adineauri?

— Corect. Ei, haideți. Trebuie să ne adunăm în piață.

Hesina se încruntă. Se ridică și coborî pe panta acoperișului. Kaladin se uită la Tien și se ridicară amândoi în picioare. Kaladin își îndesă căluțul de lemn în buzunar și coborî cu grijă pe acoperișul alunecos, cu pantofii fleșcăind. Când ajunse pe pământ, apa rece îi curgea în josul obrazilor.

Îl urmașă pe Lirin, îndreptându-se către piață. Tatăl lui Kaladin părea îngrijorat, mergea gârbovit, parcă înfrânt, așa cum o făcea în ultima vreme. Poate se prefăcea, ca să-l păcălească pe Roshone, dar Kaladin bănuia că în asta era și ceva adevăr. Tatălui său nu-i plăcea să renunțe la sfere, nici măcar ca viclesug. Semăna prea mult a capitulare.

În fața lor, mulțimea se aduna în piața orașului, cu umbrelle sau haine de ploaie.

— Ce e asta, Lirin? întrebă Hesina, dând semne de neliniște.

— O să-și facă apariția Roshone, răspuse el. I-a cerut lui Waber să cheme pe toată lumea. O adunare a întregului oraș.

— Pe *ploaie*? se miră Kaladin. Nu putea s-aștepte Ziua Luminării?

Lirin nu răspunde. Familia mergea în tăcere; chiar și Tien căpătase un aer solemn. Trecură pe lângă câțiva ploispreni care stăteau în băltoace, ajungând până la înălțimea gleznelor, strălucind cu o palidă lumină albastră și având forma unor lumânări fără flacără, cu ceara scurgându-li-se. Apăreau rareori în afara săptămânilor Lăcrimării și se spunea că sunt sufletele picăturilor de ploaie, niște vergele albastre părănd să se topească fără a se micșora vreodată, cu un singur ochi albastru în vârf.

Când sosi familia lui Kaladin, aproape toți oamenii din oraș se adunaseră în piață și stăteau de vorbă în ploaie. Jost și Naget erau acolo, dar niciunul nu-i făcu vreun semn lui Kaladin; trecuseră ani de când nu-i mai lega nimic care să aducă a prietenie. Băiatul se cutremură; părinții săi spuneau că acel oraș era căminul lor, iar Lirin refuza să plece, dar, din zi în zi, semăna tot mai puțin a cămin.

„Eu o să plec în curând”, își zise, nerăbdător să părăsească Vatra-de-Piatră și să-i lase în urmă pe acei oameni înguști la minte. Nerăbdător să plece într-un loc unde ochi-luminoșii erau oameni de onoare, oameni frumoși, demni de poziția înaltă pe care le-o oferise Atotputernicul.

Trăsura lui Roshone se apropie. De-a lungul anilor cât stătuse în Vatra-de-Piatră își pierduse o mare parte din lustru, vopseaua cenușie se cojea, iar pietrișul de pe drum îi umpluse de crăpături lemnul întunecat. Când se opri în piață, Waber și băieții lui reușiră în sfârșit să înalțe o copertină mică. Ploaia se întetise și picăturile loveau pânza, răpăind.

Cu atâția oameni în jur, aerul mirosea altfel. Sus, pe acoperiș, acesta fusese curat și proaspăt. Acum părea înăbușitor și umed. Ușa trăsुरii se deschise. Roshone se mai îngrășase și costumul lui de ochi-luminoși fusese modificat ca să i se potrivească pe talia din ce în ce mai groasă, iar ciotul piciorului drept avea o prelungire de lemn, ascunsă de manșeta pantalonului. Coborî din trăsura cu mers țeapăn pentru a intra mormăind sub copertină.

Cu barba și cu părul umede și unsuroase, cu greu părea să mai fie aceeași persoană. Însă ochii îi rămăseseră la fel. Din cauza obrazilor mai plini acum semănau ceva mai mult a

mărgele, dar continuau să arunce priviri furioase în timp ce inspecta mulțimea. Ca și cum ar fi fost lovit cu o piatră când se uita în altă parte și acum ar fi căutat vinovatul.

Era și Loral în trăsură? Înăuntru se mai mișcă o siluetă, pregătindu-se să coboare, dar se dovedi a fi un bărbat suplu, cu fața proaspăt rasă și ochii de un cafeniu-deschis. Impozant, purta o uniformă militară verde, protocolară, îngrijit călcată, și avea o sabie la șold. Înalt Mareșalul Amaram? Arăta fără-ndoială impresionant, cu trăsături puternice și fața pătrătoasă. Deosebirea dintre el și Roshone era izbitoare.

În cele din urmă apărură și Loral, într-o rochie galben-deschis de modă veche, cu fusta evazată și corsaj gros. Se uită în sus, la ploaie, apoi așteptă un lacheu care se apropie grăbit cu o umbrelă. Kaladin își simți inima bătând cu putere. Nu-și mai vorbiseră din ziua când îl umilise, în vila lui Roshone. Și totuși era *superbă*. Trecând prin anii adolescenței, se făcea tot mai frumoasă. Unii ar fi putut considera că părul ei negru, presărat cu blondul acela străin, nu era atrăgător, fiindcă îi trăda sângele amestecat, dar în ochii lui Kaladin părea fascinant.

Alături, tatăl lui se crispă și înjură încet.

— Ce e? Întrebă Tien de lângă Kaladin, întinzându-și gâtul ca să vadă mai bine.

— Loral, răspunse mama lui Kaladin. Poartă o rugăciune de mireasă pe mânecă.

Kaladin tresări la vederea bucății de pânză albă, cu glifele ei albastre cusute de mâneca rochiei. Loral avea s-o ardă cu ocazia anunțării oficiale a logodnei.

Dar... logodnă cu cine? Rillir murise!

— Am auzit zvonuri despre asta, spuse tatăl lui Kaladin. S-ar părea că Roshone nu vrea să renunțe la relațiile pe care i le-ar aduce ea.

— El? Întrebă Kaladin, uluit.

Roshone se însura cu ea? Pe măsura ce observau rugăciunea, și alți oameni din mulțime începură să vorbească.

— Ochi-luminoșii se însoară mereu cu femeii mult mai tinere, zise mama lui Kaladin. Pentru ei, căsătoriile țin adesea de garantarea loialității față de casa lor.

— Cu el? Întrebă Kaladin, nevenindu-i să creadă și făcând un pas în față. Trebuie să oprim asta. Trebuie să...

— Kaladin! spuse tatăl lui, cu voce tăioasă.

— Dar...

— E treaba lor, nu a noastră.

Kaladin tăcu, simțind cum îi loveau capul picăturile mai mari, pe când cele mai mici cădeau ca o pâclă. Apa se scurgea prin piață și băltea în adâncituri. Pe lângă el țâșni un ploispre, ca și cum s-ar fi format din apă. Și se uită în sus, fără să clipească.

Roshone se sprijini în baston și dădu din cap către Nadir, majordomul lui. Acesta era însoțit de soția sa, o femeie cu înfățișare severă, pe nume Alaxia. Nadir bătu din palmele lui înguste ca s-amuțească mulțimea și în scurtă vreme nu se mai auzi decât zgomotul ploii liniștite.

— Luminlordul Amaram – spuse Roshone, arătând cu o mișcare a capului către bărbatul ochi-luminoși în uniformă – este înaltul mareșal desemnat al principatului nostru. În absența regelui și a Luminlordului Sadeas, comandă trupele care ne apără granițele.

Kaladin dădu din cap. Toată lumea auzise de Amaram. Era o persoană cu mult mai importantă decât orice alt om de arme care mai trecuse cândva prin Vatra-de-Piatră.

Amaram făcu un pas înainte și începu să vorbească.

— Aveți aici un oraș minunat, li se adresă el cu o voce puternică și profundă ochi-întunecaților adunați acolo. Vă mulțumesc pentru găzduire.

Kaladin încremeni, cu ochii la ceilalți orășeni, care păreau la fel de nedumeriți de spusele nobilului.

— În mod normal, aș fi lăsat această îndatorire în seama unui ofițer din subordinea mea. Dar mi-am vizitat vărul, așa că am hotărât să cobor aici în persoană. Nu e o însărcinare atât de împovărătoare încât să fiu nevoit să i-o încredințez altcuiva.

— Îmi cer scuze, luminlordul meu, spuse Callins, unul dintre lucrătorii pământului. Dar despre ce îndatorire e vorba?

— Păi, despre recrutare, bunule fermier, răspunse Amaram, făcându-i semn cu capul Alaxiei, care ieși în față, ținând o foaie de hârtie prinsă cu o clemă de o planșetă pentru scris. Regele a luat cea mai mare parte a oștilor noastre cu sine, străduindu-se să ducă la îndeplinire Pactul Răzbunării. Armata mea are foarte puțini oameni, așa că e necesar să recrutăm bărbați tineri din toate orașele și satele prin care tre-

cem. O facem mulțumindu-ne cu voluntari, ori de câte ori e posibil.

Orășenii încremeniră. Băieții vorbeau despre fuga de-acasă pentru a se alătura armatei, dar puțini aveau cu adevărat de gând s-o facă. Datoria Vetrei-de-Piatră era să producă hrană.

— Lupta mea nu e la fel de glorioasă ca războiul de răzbunare, continuă Amaram, dar avem datoria sacră să ne apărăm pământurile. Veți sluji în armată vreme de patru ani și, după ce-o să vă faceți datoria, veți primi o recompensă de război egală cu o zecime din totalul soldelor voastre. O să vă puteți întoarce sau o să vă puteți înrola pentru o altă perioadă. Distingeți-vă, și veți fi ridicați la un rang mai înalt, ceea ce înseamnă că puteți ajunge cu un nahn mai sus, atât voi, cât și copiii voștri. Sunt voluntari?

— Eu merg, zise Jost, făcând un pas înainte.

— Și eu, adăugă Abry.

— Jost, strigă mama acestuia, prinzându-l de braț. Recoltele...

— Recoltele voastre sunt importante, femeie întunecată, spuse Amaram, dar nici pe departe atât de importante ca apărarea poporului nostru. Regele ne trimite bogății de pe Câmpiile prădate, iar pietrele nestemate pe care le capturează pot hrăni Alethkarul în situații neprevăzute. Voi doi sunteți bine-veniți, deopotrivă. Mai sunt voluntari?

Încă trei băieți din oraș ieșiră în față, plus un bărbat mai vârstnic – Harl, care-și pierduse soția din cauza scarlatinei. Era bărbatul căruia nu reușise Kaladin să-i salveze fiica după cădere.

— Excelent, spuse Amaram. Mai sunt și alții?

Orășenii nu se clintiră. Bizar. Mulți băieți pe care Kaladin îi auzise adesea vorbind despre plecarea la război își fereau acum privirea. El își simți inima bătând mai tare și picioarele îi zvâcniră, parcă dornice să-l scoată în față.

Nu. Trebuia să devină chirurg. Lirin se uită la el, cu ochii de un căprui întunecat dând semne de îngrijorare profundă. Dar Kaladin nu schiță nicio mișcare, așa că se destinse.

— Bine, zise Amaram, făcându-i semn cu capul lui Roshone. Până la urmă, vom avea nevoie de lista ta.

— Listă? întrebă Lirin, cu voce sonoră. Amaram îi aruncă o privire.

— Nevoile armatei sunt mari, întunecat-născutule. Iau mai întâi voluntarii, dar oastea *trebuie* să-și completeze numărul

de oameni. Ca lord al orașului, vărul meu are datoria și onoarea de a hotărî ce oameni să trimită.

— Citește primele patru nume, Alaxia – spuse Roshone – și pe ultimul.

Femeia își coborî privirea spre listă și citi cu voce seacă:

— Agil, fiul lui Marf. Caull, fiul lui Taleb.

Kaladin își ridică privirea neliniștită spre tatăl său.

— Nu te poate lua, spuse Lirin. Suntem de al doilea nahn și avem un rol vital în oraș – eu fiind chirurg, iar tu, singurul meu ucenic. Legea ne scutește de recrutare. Roshone știe.

— Habrin, fiul lui Arafik. Jorna, fiul lui Loats, continuă Alaxia; șovăi, apoi își ridică privirea. Tien, fiul lui Lirin.

În piață, toată lumea încremeni. Chiar și ploaia păru să se oprească o clipă. Pe urmă, toți ochii se întoarseră spre Tien. Băiatul părea uluit. Lirin, chirurgul orașului, era scutit. La fel și Kaladin, ucenicul lui.

Dar nu și Tien. Era al treilea ucenic al unui dulgher, nu era important și nici scutit de armată.

Hesina îl strânse cu putere.

— Nu!

Lirin păși în fața lor, gata să-i apere. Kaladin stătea împietrit, cu ochii la Roshone. Un Roshone zâmbitor, încântat de sine.

„Noi i-am luat fiul”, se gândi băiatul, întâlnind privirea din ochii ca niște mărgele ai lordului. „Asta e răzbunarea lui.”

— Eu... spuse Tien. În armată?

Pentru prima oară părea să-și fi pierdut încrederea și optimismul. Făcu ochii mari și păli foarte tare. Leșina când vedea sânge. Nu putea suferi încăierările. Era încă scund și subțire ca un băț, în ciuda vârstei sale.

— E prea tânăr, declară Lirin.

Cei din jurul lor se traseră deoparte, lăsându-i pe chirurg și pe familia lui singuri în ploaie. Amaram se încruntă.

— În orașele mari, în armată sunt primiți băieți de numai opt sau nouă ani.

— Fii de ochi-luminoși! spuse Lirin. Ca să fie instruiți ca ofițeri. Nu sunt trimiși la luptă!

Amaram se încruntă mai tare. Ieși în ploaie și se apropie de cei patru membri ai familiei.

— Câți ani ai, fiule? îl întrebă pe Tien.

— Treisprezece, răspunse Lirin.

Amaram îi aruncă o privire.

— Ești chirurgul. Am auzit de tine, spuse oftând și se-ntoar-se spre Roshone. N-am timp să m-amestec în urzelile meschine din orașelul vostru, vere. Nu există niciun alt băiat care s-ar potrivi?

— E alegerea mea! insistă Roshone. Un drept care mi s-a dat prin lege. Îi trimit pe cei de care se poate lipsi orașul, iar acestui băiat o să i se simtă lipsa *mai puțin* decât oricui altcuiva.

Lirin făcu un pas înainte, cu ochii plini de furie, înaltul Mareșal Amaram îl prinse de braț.

— Nu face un lucru pe care o să-l regreți, întunecat-născutule, spuse el. Roshone a respectat legea.

— Tu te-ascunzi în spatele legii, luându-mă în râs, chirurgule, îi strigă Roshone lui Lirin. Ei bine, legea s-a-ntors acum împotriva *ta*. Păstrează-ți sferele! Privirea ta din clipa asta valorează cât toate la un loc!

— Eu... spuse iarăși Tien.

Kaladin nu-l mai văzuse niciodată atât de îngrozit.

El însuși se simțea fără nicio putere. Toată lumea din piață se uita la Lirin, rămas cu brațul în strânsoarea unui general ochi-luminoși și cu privirea susținând-o pe a lui Roshone.

— O să-l fac pe băiat curier pentru un an sau doi, făgădui Amaram. N-o să ia parte la luptă. E tot ce-mi stă în puteri. În vremurile astea avem nevoie de toată lumea.

Lirin se gârbovi, apoi lăsă capul în jos. Roshone râse, făcându-i semn lui Liral către trăsură. Ea nu se uită la Kaladin în timp ce se urca. Lordul orașului o urmă și, cu toate că încă mai râdea, fața i se posomorî, pierzându-și însuflețirea. Se răz-bunase, dar fiul lui era tot mort și el rămânea în continuare în Vatra-de-Piatră.

Amaram își întoarse privirea spre mulțime.

— Recruții își pot aduce două schimburi de haine și alte lucruri, în greutate de cel mult patruzeci de livre. Vor *fi* cântărite. Alăturați-vă armatei în două ceasuri și întrebați de sergentul Hav.

Le întoarse spatele și plecă pe urmele lui Roshone.

Tien se uită în urma lui, palid ca o clădire văruiată în alb. Kaladin văzu că despărțirea de familie îl îngrozea pe fratele lui, care-i readucea întotdeauna zâmbetul pe buze când plo-

ua. Kaladin simțea o durere fizică văzându-l atât de speriat. Tien trebuia să zâmbească. Atunci era el însuși.

Pipăi căluțul de lemn din buzunar. Tien îi aducea întotdeauna ușurare când suferea. Brusc, îi trecu prin cap că putea face totuși ceva în schimb. „E timpul să nu mă mai ascund în cameră când ridică altcineva în mâini un glob de lumină, își zise. E timpul să fiu bărbat.”

— Luminlord Amaram! strigă.

Generalul șovăi pe treapta trăsurii, cu un picior în ușă. Se uită peste umăr.

— Vreau să iau locul lui Tien, zise Kaladin.

— Nu e permis! se împotrivi Roshone, din trăsură. Legea spune că pot s-aleg.

Amaram dădu din cap, posomorât.

— Atunci luați-mă și pe mine, spuse Kaladin. Pot să mă ofer voluntar?

Așa, cel puțin Tien n-avea să fie singur.

— Kaladin! exclamă Hesina, prinzându-l de un braț.

— Este permis, răspunse Amaram. Nu refuz niciun soldat, fiule. Dacă vrei să ni te alături, ești bine-venit.

— Nu, Kaladin, spuse Lirin. Nu plecați amândoi. Nu... Kaladin se uită la Tien. Clătina din cap, dar ochii îi păreau plini de speranță.

— Mă ofer voluntar, spuse Kaladin, întorcându-se din nou spre Amaram. Vin.

— Atunci ai două ore, zise Amaram, urcându-se în trăsură. Îți poți lua tot atâtea lucruri ca și ceilalți.

Portiera trăsurii se închise, dar nu înainte de a zări Kaladin un Roshone încă și mai încântat. Vehiculul porni zăngănind și împruscând, cu un val de apă prăvălindu-i-se de pe acoperiș.

— De ce? întrebă tatăl lui Kaladin cu voce aspră, întorcându-se către el. De ce mi-ai făcut asta? După toate planurile pe care ni le-am făcut!

Kaladin se întoarse spre Tien. Băiatul îl luă de braț.

— Mulțumesc, șopti. Mulțumesc, Kaladin. *Mulțumesc.*

— V-am pierdut pe amândoi, spuse Lirin răgușit, lipăind prin bălți. Dar-ar furtuna! Pe amândoi.

Plângea. Plângea și mama lui Kaladin. Îl apucă iarăși strâns pe Tien.

— Tată! strigă Kaladin, întorcându-se spre el, uluit fiindcă se simțea atât de încrezător.

Lirin se opri în ploaie, cu un picior într-o băltoacă plină de ploispreni. Se îndepărtară încet de el, ca niște melci stând pe verticală.

— Peste patru ani, o să-l aduc acasă teafăr, spuse Kaladin. Îți jur pe furtuni și pe al zecelea nume al Atotputernicului însuși. O să-l *aduc înapoi*.

Făgăduiesc...

45 • UMBREMAR

„Yelig-nar, numit Vânt Nimicitor, se număra printre aceia în stare să vorbească omeneste, deși vocea îi era adesea însoțită de vaietele celor pe care-i mistuia.”

Nefăcuții erau, evident, născociri din folclor, în mod bizar, cei mai mulți nu erau considerați persoane, ci personificări ale unor căi de distrugere. Citatul e din Traxil, versetul 33, considerat sursa primară, deși eu am dubii în privința autenticității sale.

„Acești parshi sălbatici sunt un grup ciudat de primitiv”, citi Shallan. Avea din nou în față istorisirea Regelui Gavilar, scrisă cu un an înainte de moartea lui. „De la prima noastră întâlnire s-au scurs deja aproape cinci luni. Dalinar continuă să mă preseze să ne-ntoarcem în ținuturile noastre, susținând cu insistență că expediția a durat prea mult.

Parshii au promis că mă vor duce la vânătoarea unui animal imens, cu carapace, pe care-l numesc *ulo mas vara*, cuvinte traduse de eruditele noastre prin «demonul spărturilor». Dacă ei o descriu corect, atunci această creatură are o inimă-nesțemată imensă, iar capul său poate fi un trofeu cu adevărat impresionant. Mai vorbesc și despre zeii lor cumpliți, iar noi credem că se referă la niște carapace-mari din spărturi, la unele aparte, uriașe.

Ne uimește descoperirea că acești parshi au o religie. Din ce în ce mai numeroasele dovezi ale existenței unei societăți desăvârșite a parshilor – cu o civilizație, o cultură și o limbă unice – sunt uimitoare. Furtunoveghetorii din slujba mea au început să numească acest popor «parshendi». Evident, este vorba de un grup foarte diferit de obișnuiții servitori parshi și s-ar putea să nici nu aparțină aceleiași rase, în ciuda modele-

lor de pe pielea lor. Poate că sunt veri îndepărtați, toți atât de diferiți de parshii noștri ca toporcopii alethi de rasa selay.

Parshendii ne-au văzut servitorii, care îi nedumeresc.

«Unde le e muzica?» mă întrebă adesea Klade.

Nu știu ce vrea să spună. Dar slujitorii noștri nu reacționează în niciun fel la vederea parshendilor, nu par cătuși de puțin interesați să-i imite. Ceea ce e liniștitor.

Întrebarea referitoare la muzică ar putea avea legătură cu obiceiul lor de a fredona și de a cânta molcom și monoton, destul de des. Au un talent uimitor de a cânta împreună. Jur că plec de lângă un parshendi care cântă pentru sine însuși, apoi trec pe lângă altul, care se află destul de departe ca să nu-l poată auzi pe primul, dar cântă exact același cântec – nefiresc de asemănător în ceea ce privește ritmul, melodia și cuvintele.

Instrumentul lor preferat e toba. Au tobe rudimentare, cu urme lăsate de mâinile pline de vopsea pe părțile laterale. Se potrivesc cu clădirile lor simple, din crem și piatră. Le construiesc în formațiuni stâncoase de forma craterelor, aici, la marginea Câmpiilor Sfărâmate. L-am întrebat pe Klade dacă nu-și fac griji din pricina furtunilor și el s-a mulțumit să râdă.

«De ce să ne-ngrijorăm? Dacă ne dărâmă casele, le putem reface, nu-i așa?»

Din cealaltă parte a separeului se auzi foșnetul cărții lui Jasnah când întoarse pagina. Shallan lăsă jos volumul din care citise și căută printre celelalte, aflate pe masă. Deocamdată terminase cu filosofia și începuse să cerceteze asasinarea Regelui Gavilar.

Trase de la baza teancului o carte subțire; o istorisire dictată de Matain, un furtunoveghetor aflat printre erudiții care-l însoțiseră pe rege. Shallan o răsfoi, căutând un anume pasaj. Era descrierea primului grup de vânători parshedi pe care-i întâlniseră.

„S-a întâmplat după ce ne-am făcut tabăra pe malul unui râu adânc, dintr-o regiune cu păduri dese. Părea locul ideal pentru un popas îndelungat, fiindcă desișul de copaci-știulete ne putea apăra de furtuni, iar canionul prin care curgea râul ne scăpa de pericolul inundațiilor. Maiestatea Sa a avut înțelepciunea de a-mi urma sfatul și a trimis cercetași în susul și în josul apei.

Grupul condus de înaltul Prinț Dalinar a fost primul care s-a întâlnit cu ciudații parshi sălbatici. Când s-a întors în tabără și ne-a povestit, eu – ca mulți alții – am refuzat să-l cred. Eram convins că dăduse, pur și simplu, peste servitorii parshi ai unei alte expediții ca a noastră.

A doua zi, când au venit în vizită în tabăra noastră, realitatea existenței lor n-a mai putut fi negată. Erau zece – parshi, cu siguranță, dar mai înalți decât cei pe care-i știam noi. Unii aveau pielea marmorată cu negru și roșu, de tipul cel mai des întâlnit în Alethkar. Aveau arme magnifice, din oțel strălucitor, gravat cu modele complexe, însă purtau haine simple, din pânză de narbin.

În scurt timp, Maiestatea Sa a ajuns să fie fascinat de acești parshi străni și a insistat să încep să le studiez limba și societatea. Recunosc că la început am avut de gând să dovedesc că aveam de-a face cu un soi de farsă, însă, cu cât aflam mai multe, cu atât mai bine îmi dădeam seama cât de greșite fuseseră primele mele presupuneri.”

Shallan bătu cu degetul în pagină, gânditoare. Pe urmă scoase un volum gros, intitulat *Regele Gavilar Kholin – o biografie*, publicat de văduva lui, Navani, cu doi ani în urmă. Îl răsfoi, în căutarea unui paragraf.

„Soțul meu a fost un rege minunat – un conducător plin de însuflețire, un duelist fără pereche și un strateg de geniu. Dar n-a avut nici cea mai mică înclinație către erudiție. Nu se arăta niciodată interesat de ținerea unei evidențe a furtunilor, îl plictiseau discuțiile despre știință și ignora orice fabrial care nu se putea întrebuița în luptă. Era construit după modelul clasic al bărbatului ideal.”

— De ce îl interesau atât de mult? întrebă Shallan, cu voce tare.

— Hmm? făcu Jasnah.

— Vorbesc despre regele Gavilar. În biografie, mama ta susține cu insistență că nu era un erudit.

— E adevărat.

— Dar *îl interesau* parshendii. Chiar și înainte de-a auzi de Cristalsăbiile lor. După cum povestește Matain, a vrut să le cunoască limba, societatea și muzica. A fost doar un mod de a-l înfățișa într-o lumină mai bună, de a-l face să pară într-o mai mare măsură un iubitor al științei în ochii cititorilor din viitor?

— Nu, răspunse Jasnah, lăsându-și cartea în jos. În timpul petrecut pe Dealurile Nerevendicate, a devenit din ce în ce mai fascinat de parshendi.

— Atunci apare o nepotrivire. De ce, pe neașteptate, un om care până atunci nu fusese interesat de erudiție, ar deveni atât de obsedat?

— Da, zise Jasnah, și eu mi-am pus întrebarea asta. Dar oamenii se schimbă uneori. Când s-a întors, m-am simțit încurajată de interesul lui; ne-am petrecut multe seri discutând despre descoperirile sale. A fost una dintre puținele dăți când m-am simțit cu adevărat legată de tata.

Shallan își mușcă buza.

— Jasnah, întrebă ea în cele din urmă, de ce m-ai pus să studiezi evenimentul ăsta? Tu l-ai trăit: știi deja tot ce „descopăr” eu.

— Simt că o perspectivă nouă ar putea fi valoroasă, zise Jasnah lăsându-și cartea jos și uitându-se la Shallan. Nu vreau să găsești răspunsuri precise. Sper, în schimb, că o să observi amănunte care mi-au scăpat mie. Ai ajuns să-ți dai seama cum s-a schimbat personalitatea tatălui meu în acele luni, ceea ce înseamnă că privești în profunzime. Mă crezi sau nu, au fost puțini aceia care au remarcat nepotrivirea descoperită de tine – deși, odată întors în Kholinar, mulți au observat cum se schimba.

— Chiar și așa, mi se pare oarecum straniu să cercetez asta. Poate sunt încă influențată de părerea preceptoarelor mele, care susțineau că numai clasicii reprezintă un domeniu de studiu potrivit pentru o fată tânără.

— Clasicii își au locul lor și o să te trimit din când în când la astfel de lucrări, așa cum am făcut pentru studiul moralității. Dar vreau ca aceste digresiuni să reprezinte niște completări ale proiectelor tale. Trebuie să te concentrezi asupra acestora din urmă, nu asupra unor enigme istorice de mult căzute în uitare.

Shallan dădu din cap.

— Dar, Jasnah, tu nu ești istorică? Nu sunt aceste enigme istorice uitate obiectul tău de studiu?

— Sunt veristitaliană, răspunse prințesa. Noi căutăm în trecut răspunsuri, pentru a reconstitui ceea ce s-a petrecut în realitate. Pentru multe altele, a scrie istorie nu înseamnă a spune adevărul, ci a prezenta faptele ca pe un tablou cât mai

flatant pentru ele însele și motivele lor. Eu și surorile mele alegem proiecte în care simțim că există o neînțelegere sau o interpretare greșită și le studiem în speranța că vom înțelege mai bine prezentul.

„Atunci de ce petreci atât de mult timp studiind povești populare și căutând spirite rele?” Nu, Jasnah căuta ceva real. Ceva atât de important încât o atrăsese, făcând-o să abandoneze Câmpiile Sfârâmate și lupta pentru răzbunarea tatălui ei. Voia să afle ceva din toate acele povestiri, iar cercetările lui Shallan făceau cumva parte din acțiunea aceea.

Asta o entuziasma. Era ceea ce-și dorea încă din copilărie, când răsfoia puținele cărți ale tatălui ei, frustrată fiindcă el mai pusese pe fugă încă o preceptoare. Acolo, alături de Jasnah, Shallan participa la ceva – și, cunoscând-o pe prințesă, își dădea seama că era ceva *important*.

„Și totuși”, își spuse. „Corabia lui Tozbeek sosește mâine dimineață. O să plec.”

„Trebuie să-ncep să mă plâng. Trebuie s-o conving pe Jasnah că totul e mult mai greu decât am bănuț, ca să nu fie surprinsă când voi pleca. Trebuie să plâng, să fiu distrusă, să mă dau bătută. Trebuie să...”

În schimb, se trezi întrebând:

— Ce e Urithiru?

Spre surprinderea ei, Jasnah îi răspunse fără ezitare:

— Se spunea că ar fi fost centrul Regatelor de Argint, un oraș care găzduia zece tronuri, câte unul pentru fiecare rege. Era cel mai maiestos, cel mai uimitor și cel mai important din lume.

— Serios? De ce n-am auzit de el până acum?

— Fiindcă a fost abandonat chiar dinainte ca Radianții Dispăruți să se ridice împotriva omenirii. Multe erudite îl consideră o simplă legendă. Ardenții refuză să-l pomenească, datorită asocierii sale cu Radiații și, prin urmare, cu primul eșec important al vorinismului. Cea mai mare parte a informațiilor pe care le avem despre oraș sunt extrase din fragmentele de lucrări pierdute, citate de către erudite. Dintre lucrările clasice, multe au supraviețuit, ele însele, sub forma unor fragmente dispartate. De fapt, singura scriere completă care ne-a rămas din vremea începuturilor este *Calea regilor*, iar asta numai datorită strădaniilor Vanrialului.

Shallan dădu încet din cap.

— Dacă ruinele unui magnific oraș străvechi sunt ascunse undeva, Natanatanul – neexplorat, părăginit, sălbătic – este, firește, ținutul unde să le cauți.

— Urithiru nu se află în Natanatan, zise zâmbind Jasnah. Dar presupunerea nu e rea, Shallan. Întoarce-te la studiu.

— Armele, spuse Shallan.

Jasnah își ridică o sprânceană.

— Parshendii. Aveau cu ei arme frumoase, din oțel de bună calitate, gravat, însă foloseau tobe din piele, cu urme grosolane de mâini pe laturi, și trăiau în colibe de piatră și crem. Nu te izbește nepotrivirea?

— Ba da. Aș descrie-o cu siguranță drept o ciudățenie.

— Atunci...

— Shallan, îți garantez că Urithiru nu e acolo.

— Dar Câmpiile Sfârâmate te interesează. Ai vorbit cu Lumlordul Dalinar despre ele prin distrestie.

— Da.

— Ce erau Pustiitorii?

Acum, când începuse de fapt să-i dea răspunsuri, poate că Jasnah avea să-i spună.

— Ce erau, *în realitate*?

Jasnah o studie cu o expresie stranie.

— Nimeni nu știe sigur. Multe erudite consideră că nu sunt decât o legendă, ca și Urithiru, în timp ce teologii îi acceptă drept omologi ai Atotputernicului – monștrii care sălășluiau în inimile oamenilor, în măsura în care el însuși și-a avut cândva sălașul acolo.

— Dar...

— Întoarce-te la studiile tale, copilă, o îndemână Jasnah, luându-și cartea. Poate o să discutăm despre asta altă dată.

Cuvintele ei sunau a hotărâre finală. Shallan își mușcă buza ca să nu spună ceva necuviincios doar pentru a o atrage din nou pe Jasnah. „N-are încredere în mine,” se gândi. Poate dintr-un motiv întemeiat. „Pleci,” își spuse din nou ei însăși. „Mâine. Corabia o să te ducă departe de locul ăsta.”

Dar asta însemna că nu-i mai rămăsese decât o zi. Încă o zi în mărețul Palanaeum. Încă o zi cu toate acele cărți, cu toată acea putere de cunoaștere.

— Am nevoie de un exemplar din biografia tatălui tău, scrișă de Tifandor, zise Shallan, căutând prin cărți. Găsesc întruna referințe la ea.

— E la unul dintre etajele de jos, răspunse Jasnah, cu gândul în altă parte. N-am reușit să-i descopăr numărul de catalog.

— Nu e nevoie, spuse Shallan, ridicându-se. O s-o caut. Trebuie să exerseze.

— Cum vrei, încuviință Jasnah.

Shallan zâmbi. Știa cu precizie unde se afla cartea, dar prefăcându-se că o căuta avea să poată sta mai multă vreme de parte de Jasnah. Și, în tot acel timp, avea să vadă dacă izbutea să descopere de una singură câte ceva despre Pustiitori.

Două ore mai târziu, Shallan stătea într-una dintre încăperile de la cele mai de jos niveluri ale Palanaeumului, la o masă de lucru pe care domnea dezordinea, iar lampa ei cu sfere își revărsa lumina peste un teanc de cărți adunate în grabă, dintre care niciuna nu se dovedise de prea mult folos.

Se pare că toată lumea știa câte ceva despre Pustiitori. Țăranii vorbeau despre ei considerându-i creaturi care se iveau noaptea, când furau de la cei lipsiți de noroc și pedepseau nesăbuiința. Pustiitorii lor păreau mai degrabă puși pe șotii decât răi. Însă mai era și o poveste stranie, despre un Pustiitor care luase înfățișarea unui drumeț rătăcit și, după ce fusese primit cu bunătate de un țăran, îi măcelărise toată familia, băuse sângele tuturor și desenase pe pereți, cu cenușă neagră, simboluri de-ale semenilor săi.

Însă cei mai mulți orășeni vedeau în Pustiitori spirite care se furișau prin întunericul nopții, un soi de spreni demonici, care pătrundeau în inimile oamenilor și-i puneau să comită fapte cumplite. Furia unui om cumsecade era lucrarea unui Pustiitor.

Eruditele râdeau de toate aceste idei. Adevăratele relatări istorice – cele pe care reușise să le găsească la repezeală – se dovedeau contradictorii. Erau Pustiitorii locuitori ai Infernului? Dacă era așa, nu însemna oare că Infernul rămăsese gol, fiindcă Pustiitorii cuceriseră Palatele împăcării și alungaseră omenirea în Roshar?

„Ar fi trebuit să-mi dau seama c-o să-mi fie greu să gădesc ceva demn de crezare”, își zise Shallan, lăsându-se pe spătarul scaunului. „Jasnah caută așa ceva de luni bune, dacă nu cumva de ani. Ce m-așteptam să gădesc eu, în câteva ore?”

Cercetările nu izbutiseră decât s-o nedumerească mai tare. Ce vânturi pribege o aduseseră pe Jasnah la acel subiect? Era lipsit de sens. Să-i studiezi pe Pustiitori era totuna cu a încerca să afli dacă moarteprenii erau sau nu reali. Ce rost avea?

Clătină din cap, stivindu-și cărțile. Ardenții urmau să le așeze din nou pe rafturi, în locul ei. Trebuia să ia biografia scrisă de Tifandor și să se-ntoarcă în balconul lui Jasnah. Se ridică și o porni către ușa încăperii, cu lampa în mâna liberă. Nu adusesese niciun parsh; avea de gând să ia cu sine o singură carte. Când ajunse la ieșire, văzu lumina unei alte lămpi mișcându-se pe balcon. Chiar înainte de a ajunge în prag, cineva se opri în cadrul ușii, ridicând o lampă cu granate.

— Kabsal? întrebă ea, surprinsă la vederea feței lui tinere, violetă în bătaia luminii.

— Shallan? zise și el, ridicându-și privirea către inscripția care identifica încăperea. Ce cauți aici? Jasnah spunea c-ai plecat în căutarea lui Tifandor.

— Păi... am mers în cerc.

El o privi ridicându-și o sprânceană.

— E o minciună neinspirată? întrebă ea.

— Groaznică, răspunse el. Ești cu două etaje mai sus și la o distanță de vreo mie de numere de catalog în lateral. După ce nu te-am găsit jos, le-am cerut purtătorilor liftului să m-aducă unde te-au lăsat pe tine, și așa am ajuns aici.

— Să înveți sub îndrumarea lui Jasnah poate fi istovitor, spuse Shallan. Așa că uneori gădesc câte un ungher liniștit, unde mă destind și mă adun. Numai așa reușesc să rămân o vreme singură.

Kabsal dădu din cap cu un aer gânditor.

— E mai bine? întrebă ea.

— E încă problematic. Ai luat o *pauză*, dar pentru *două ore*? În plus, din câte-mi aduc aminte, spuneai că nu e chiar atât de rău să primești lecții de la Jasnah.

— Ea mi-ar da crezare. Are impresia că e mult mai severă decât în realitate. Sau... ei, este severă. Eu nu mă sinchisesc atât de mult cum crede ea.

- Bun, zise Kabsal. Dar ce făceai aici?
- Ea își mușcă buza, stârnindu-i râsul.
- Ce e? Îl întrebă, roșind.
- Pari atât de afurisit de *plină de candoare* când faci asta!
- *Sunt* plină de candoare.
- Nu m-ai mințit chiar adineauri, de două ori la rând?
- Plină de candoare, în sensul că nu mai e loc pentru nimic sofisticat, zise Shallan strâmbându-se. Altminteri, minciunile ar fi fost mult mai convingătoare. Haide, stai cu mine cât caut cartea lui Tifandor. Dacă ne grăbim, n-o să fiu nevoită s-o mint pe Jasnah.
- De acord, încuviință el, alăturându-i-se și mergând agale pe lângă peretele Palanaeumului.
- Piramida inversată, goală pe dinăuntru, urca spre tavanul aflat departe, la mare înălțime, cu cei patru pereți înclinați spre exterior. Cele mai de sus niveluri erau mai strălucitoare și mai ușor de zărit, cu lumini minuscule tresăltând pe lângă balustrade în mâinile ardenților sau ale eruditelor.
- Cincizeci și șapte de etaje, spuse Shallan. Nici nu-mi pot imagina de câtă muncă a fost nevoie ca să fie creat totul.
- N-am creat noi golul, răspunse Kabsal. Era aici. Sau cel puțin exista partea centrală. Kharbranthienii n-au tăiat în piatră decât încăperile pentru cărți.
- E o formațiune *naturală*?
- Tot atât de naturală ca orașele de genul Kholinarului. Sau ai dat uitării demonstrația mea?
- N-am uitat-o. Dar de ce n-ai folosit drept exemplu și locul ăsta?
- Pentru el încă n-am găsit modelul de nisip corect. Dar suntem siguri că l-a creat Atotputernicul însuși, așa cum a creat și orașele.
- Dar Cântăreții din Zori?
- Ce-i cu ei?
- Nu e posibil să fie creația lor?
- El chicoti în timp ce ajungeau în dreptul liftului.
- Nu făceau astfel de lucruri. Erau vindecători, spreni prietenoși, trimiși de Atotputernic ca să le poarte de grijă oamenilor, după ce-au fost izgoniți din Palatele împăcării.
- Invers decât Pustiitorii.

— Cred că se poate spune și așa. Duceți-ne cu două etaje mai jos, le ceru Kabsal purtătorilor parshi ai liftului.

Aceștia începură să coboare platforma, cu scripeții scârțâind și cu podeaua de lemn clătinându-se sub tălpile lui Shallan.

— Dacă-ți închipui că-mi abați atenția cu discuția asta, zi-se Kabsal încrucișându-și brațele și sprijinindu-se de balustradă, să știi că nu reușești. Am stat sus, împreună cu maestra ta disprețuitoare, mai bine de-o oră, și dă-mi voie să-ți spun că n-a fost o experiență plăcută. Știe, cred, că încă mai am de gând să-ncerc s-o convertesc.

— Bineînțeles că știe. E Jasnah. Știe, practic, totul.

— În afară de lucrul pe care-o fi venit să-l studieze aici.

— E vorba de Pustiitori, spuse Shallan. Pe ei îi studiază.

Kabsal se încruntă. Câteva clipe mai târziu, platforma se opri la etajul dorit.

— Studiază Pustiitorii? întrebă el, părând curios.

Shallan se așteptase să fie batjocorit sau amuzat. „Nu”, își spuse. „E ardent. Crede în existența lor.”

— Ce sunt? îl întrebă, părăsind liftul.

Puțin mai jos de locul în care se aflau, caverna imensă se sfârșea într-un punct. Acolo se găsea un diamant mare, impregnat, care marca nadirul.

— Nouă nu ne place să vorbim despre asta, răspunse el, alăturându-i-se.

— De ce nu? Ești ardent. Ei reprezintă o parte a religiei tale.

— O parte care nu e pe placul nimănui. Oamenii preferă să li se povestească despre Cele Zece Atribute Divine și despre Cele Zece Greșeli Omenesti. Și le facem pe plac, fiindcă și noi preferăm așa ceva în locul trecutului îndepărtat.

— Din pricina... Îl îmboldi ea.

— Din pricina eșecului nostru, răspunse el oftând. Shallan, devoțiunile – în esența lor – țin încă de vorinismul clasic. Asta înseamnă că Hierocrația și căderea Radianților Dispăruți sunt rușinea *noastră*.

Își înălță lampa de un albastru intens. Shallan mergea agale pe lângă el, curioasă, mulțumindu-se să-l lase să vorbească.

— Noi credem că Pustiitorii au existat *în realitate*. Au fost o pedeapsă și o năpastă. Au năvălit asupra omenirii de o sută de ori. Mai întâi ne-au izgonit din Palatele împăcării, apoi au

încercat să ne distrugă aici, în Roshar. N-au fost niște simpli spreni ascunși pe sub pietre, de unde ieșeau ca să șterpelească rufele cuiva. Erau creaturi cu o teribilă putere de distrugere, făurită în Infern, din ură.

— De cine? Întrebă Shallan.

— Ce?

— Cine le-a făcut? Adică nu se poate crede că *Atotputernicul* ar creat ceva „din ură”. Prin urmare, ai cui operă sunt?

— Pentru orice există și opusul, Shallan. Atotputernicul e o forță a binelui. Pentru a-i contrabalansa bunătatea, cosmosul a avut nevoie de Pustiitori.

— Așadar cu cât a făcut Atotputernicul mai mult bine, cu atât a creat, pe lângă el, și mai mult rău? Ce sens are să faci ceva bun dacă prin asta pur și simplu înmulțești și răul?

— Văd că Jasnah a continuat să te-nvețe filosofie.

— Asta nu e filosofie, ripostă Shallan. E pur și simplu logică.

El oftă.

— Nu cred că vrei să intri în profunzimea teologiei privitoare la această dogmă. E de-ajuns să spun că bunătatea absolută a Atotputernicului a creat Pustiitorii, dar oamenii pot alege binele fără să creeze răul, căci, ca muritori, au o natură duală. De aceea, în cosmos binele se poate înmulți numai dacă-l creează oamenii – și astfel binele poate ajunge să încline balanța, depășind răul.

— Bine, spuse ea. Dar nu înghit explicația pentru Pustiitori.

— Credeam că ești credincioasă.

— *Sunt*. Dar dacă-l cinstesc pe Atotputernic, nu înseamnă și că accept orice explicație, Kabsal. O fi vorba despre religie, dar trebuie să aibă totuși sens.

— Nu mi-ai spus cândva că nu te înțelegi pe tine însăși?

— Ei, da.

— Și totuși te-aștepti să poți înțelege cu exactitate lucrările *Atotputernicului*?

Ea își strânse buzele, făcându-le să devină o linie.

— Bine, de acord. Dar tot vreau să știu mai multe despre Pustiitori.

El ridică din umeri în vreme ce o conducea într-o cameră a arhivelor, plină cu rafturi de cărți.

— Ți-am spus lucrurile fundamentale, Shallan. Erau o întrupare a răului. Ne-am luptat cu ei de nouăzeci și nouă de

ori, conduși de Heralzi și de cavalerii aleși de ei, din cele zece ordine ale Cavalerilor Radianți. În cele din urmă a sosit Aharrietiamul, Ultima Devastare. Pustiitorii au fost alungați înapoi, în Palatele împăcării. Heralzii i-au urmat, ca să-i alunge și din rai, iar Epocile Haraldice ale Rosharului s-au încheiat. Omenirea a intrat în Epoca Singurătății. Epoca Modernă.

— Dar de ce e atât de fragmentar tot ce datează dinaintea ei?

— Toate astea s-au întâmplat cu mii și mii de ani în urmă, Shallan, răspunse ardentul. Dinainte de apariția istoriei, dinainte ca oamenii să învețe cum se fabrică oțelul. A fost nevoie să ni se dea Cristalsăbiile, altminteri ar fi trebuit să-i înfruntăm pe Pustiitori cu bâtele.

— Și totuși, am avut Regatele de Argint și Cavalerii Radianți.

— Instruiți și conduși de Heralzi.

Shallan se încruntă, numărând rafturile de cărți. Se opri la cel care trebuia, îi întinse lampa ei lui Kabsal, apoi o porni pe culoarul dintre rânduri și luă biografia de pe raft. Kabsal o urmă, ținând ambele lămpi cât mai sus.

— Aici e vorba de mai mult decât atât, spuse Shallan. Altminteri n-ar face Jasnah cercetări cu atâta înverșunare.

— Pot să-ți spun eu de ce le face, zise ardentul.

Shallan se uită la el.

— Nu vezi? o întrebă Kabsal. Încearcă să demonstreze că n-au existat. Că au fost o născocire a Radianților.

Făcu un pas înainte și se întoarse spre ea cu fața care-i părea palidă în lumina lămpilor, reflectată de cărțile din ambele părți.

— Vrea să dovedească, o dată pentru totdeauna, că devoțiunile – și vorinismul – sunt o înșelăciune imensă. La *asta* se referă totul.

— Poate, spuse Shallan, gânditoare.

Părea să se potrivească. Ce alt țel mai bun putea să aibă o eretică declarată? Distrugerea credințelor prostești și demonstrarea falsității religiei? Explica de ce se apucase Jasnah să studieze ceva atât de lipsit de importanță ca Pustiitorii. Ca să poată demonstra că dreptatea era de partea ei, nu trebuia decât să găsească în consemnările istorice dovada potrivită.

— N-am fost destul de năpăstuiți? spuse Kabsal, cu furie în privire. Ardenții nu sunt o amenințare pentru ea. În ziua de azi, nu suntem o amenințare pentru nimeni. Nu putem avea

nimic în proprietate... Blestem, suntem *noi înșine* proprietatea cuiva. Dansăm după capriciile lorzilor orașelor și ai războiului și nu-ndrăznim să le spunem adevărul despre păcatele lor, de teamă c-o să fim pedepsiți. Suntem creste-albe fără colți și gheare și din partea noastră se așteaptă să stăm la picioarele stăpânului și să-l preamărim. Și totuși este real, totul este real, iar ei ne ignoră și...

Se întrerupse brusc, uitându-se la Shalan cu buzele strânse și cu fălcile încleștate. Tânăra nu mai văzuse niciodată atâta fervoare și atâta *furie* la acel ardent cumsecade. Nu-l crezuse capabil de așa ceva.

— Îmi cer scuze, zise el, întorcându-i spatele și deschizând drumul înapoi, printre rafturi.

— E în ordine, răspunse ea, grăbindu-se să-l urmeze, dintr-odată deprimată.

Se așteptase să descopere, în spatele cercetărilor secrete ale lui Jasnah, ceva mai măreț, mai misterios. Era oare cu putință să nu fie vorba decât de dovedirea falsității vorinismului?

Merseră în tăcere către balcon. Și, odată ajunși acolo, ea își dădu seama că trebuia să-i spună.

— Kabsal, plec.

Ardentul o privi surprins.

— Am primit vești de la familia mea, continuă ea. Nu pot vorbi despre asta, dar n-am cum să mai rămân aici.

— E în legătură cu tatăl tău?

— De ce? Ai auzit ceva?

— Numai că, în ultima vreme, a preferat singurătatea.

Ea își reținu o tresărire. Vestea ajunsese atât de departe?

— Îmi pare rău că plec atât de brusc.

— O să te-ntorci?

— Nu știu.

El o privi cercetător în ochi.

— Știi când o să pleci? o întrebă pe un ton care devenise dintr-odată rece.

— Mâine dimineață.

— Ei, atunci o să-mi faci măcar onoarea de a mă desena? Nu mi-ai făcut niciodată un portret, deși ai desenat mulți alți ardenti.

Ea tresări, dându-și seama că era adevărat. În ciuda timpului petrecut împreună, pe Kabsal nu-l desenase niciodată, își duse mâna liberă la gură.

— Îmi pare rău!

El păru uluit.

— N-am spus-o cu amărăciune. De fapt, nu e chiar atât de important..

— Ba da, este, îl contrazise Shallan, luându-l de mână și trăgându-l după ea pe alee. Mi-am lăsat ustensilele pentru desen sus. Haide.

Îl conduse grăbită către lift și le ceru parșilor să-i ducă sus. În timp ce platforma începea să se ridice, Kabsal privi mâna ei într-a lui. Ea și-o lăsă imediat în jos.

— Ești o femeie foarte năucitoare, spuse ardentul, țeapăn.

— Te-am prevenit, zise ea strângând la piept cartea găsită. Parcă spuneai că ai reușit să mă-nțelegi.

— Îmi retrag afirmația, spuse ardentul și se uită la ea. Chiar pleci?

Shallan dădu din cap.

— Îmi pare rău, Kabsal... Nu sunt ceea ce crezi că sunt.

— Cred că ești o femeie frumoasă și inteligentă.

— Ei, da, în privința faptului că sunt femeie ai dreptate.

— Tatăl tău e bolnav, nu-i așa?

Ea nu răspunse.

— Îmi dau seama de ce vrei să te-ntorci, să fii cu el, spuse Kabsal. Dar sunt sigur că n-o să-ți abandonezi studiile pentru totdeauna. O să te-ntorci la Jasnah.

— Iar ea n-o să rămână în Kharbranth pentru totdeauna. În ultimii ani s-a tot mutat dintr-un loc într-altul.

El privea drept înainte, holbându-se la partea din față a liftului în timp ce urcau. Aveau să se mute cât de curând într-altul, care să-i ducă în sus, la următoarele etaje.

— N-ar fi trebuit să-mi petrec timpul cu tine, spuse în cele din urmă. Ardenții cu vechime cred că mă gândesc prea mult la alte lucruri. Nu le place niciodată când unul dintre noi începe să privească în afara ardentei.

— Dreptul de a curta îți este garantat.

— Noi reprezentăm o proprietate. Drepturile unui om pot fi garantate, dar, în același timp, el este descurajat când vrea să se bucure de ele. Mi-am neglijat munca, nu m-am supus

superiorilor... Fiind atras de tine, am atras asupra mea și necazurile.

— Nu ți-am cerut nimic din toate astea.

— Nu m-ai descurajat.

Ea nu avea ce să-i spună; singurul răspuns era o îngrijorare crescândă. Un început de panică, o dorință de a fugi, de a se ascunde. În anii petrecuți pe domeniul tatălui ei, aproape în singurătate, nu visase niciodată la o asemenea legătură. „Despre asta e vorba?” se întrebă, cuprinsă de panică. „E o legătură?” Intențiile cu care venise la Kharbranth păruseră atât de lipsite de complicații! Cum ajunsese în punctul unde risca să frângă inima unui bărbat?

Și, spre rușinea ei, recunoscuse față de sine însăși că avea să simtă mai degrabă lipsa cercetărilor din bibliotecă decât pe cea a lui Kabsal. Era oare o creatură oribilă fiindcă simțea astfel? Ardentul era pe gustul ei. O prezență plăcută. Interesantă.

El o privi, iar ochii îi erau plini de dorință. Părea... Părinte al Furtunii, părea să se fi îndrăgostit cu adevărat. N-ar fi trebuit să fie și ea îndrăgostită de el? Nu credea că e. Era doar năucită.

Când ajunseră în partea de sus a sistemului de lifturi al Palanaeumului, Shallan aproape că se năpusti în Văl. Kabsal o urmă, dar avură nevoie de un alt lift ca să urce până la separeul lui Jasnah, și astfel Shallan se trezi din nou prinsă în cursă, alături de el.

— Aș putea să vin, spuse încet Kabsal. Să mă-ntorc împreună cu tine în Jah Keved.

Panica ei se întepi. Abia dacă-l cunoștea. Da, stătuseră adesea de vorbă, dar rareori despre lucruri importante. Dacă pleca din ardentă, ar fi scăzut în rang până la al zecelea dahn, ajungând aproape la fel de jos ca ochi-întunecații. N-ar fi avut nici bani, nici casă, fiind într-o situație aproape tot atât de rea ca a familiei ei.

Familia. Ce-ar fi spus frații ei dacă ar fi adus acasă pe cineva care era, de fapt, un străin? Un alt om care să se lupte cu problemele lor, care să le cunoască secretele?

— Îmi dau seama, după expresia de pe chipul tău, că nu e o idee bună, spuse ardentul. S-ar părea că am înțeles greșit niște lucruri foarte importante.

— Nu, nu e așa, se grăbi ea să răspundă. Doar că... Of, Kabsal. Cum m-aș putea aștepta să pricepi ceea ce fac, dacă nici măcar *eu* nu înțeleg? zise atingându-i brațul, ca să-l întoarcă spre ea. N-am fost cinstită cu tine. Și nici cu Jasnah. Și, ceea ce mă înfurie și mai mult, nici măcar cu mine.

El ridică din umeri, evident străduindu-se să se prefacă ne-păsător.

— Cel puțin o să primesc un desen. Nu-i așa?

Ea dădu din cap în timp ce liftul se oprea în sfârșit, cu o smucitură. O porni pe holul întunecat, cu Kabsal pe urmele ei, ținând lămpile. Jasnah o măsură pe Shallan cu privirea când intră în separeul lor, dar nu o întrebă de ce avusese nevoie de atâta timp. În vreme ce-și aduna ustensilele pentru desen, tânăra simți că se înroșea. Kabsal șovăia în cadrul ușii. Lăsase pe masă un coș cu pâine și gem. Era încă acoperit cu o bucată de pânză; Jasnah nu se atinsese de el, deși ardentul îi oferea întotdeauna câteva felii, ca ofrandă de pace. Fără gem, fiindcă prințesei nu-i plăcea câtuși de puțin.

— Unde ar trebui să stau? întrebă Kabsal.

— E bine dacă rămâi acolo, spuse Shallan în timp ce se așeza, sprijinindu-și planșeta pentru desen pe genunchi și ținându-l cu mâna interzisă acoperită.

Îl privi, așa cum stătea, sprijinit cu o mână de tocul ușii. Capul ras, sutana de un cenușiu-deschis drapată în jurul trupului, mânecile scurte, mijlocul înconjurat cu o eșarfă lată. Privirea nedumerită. Clipi, întipărindu-și în memorie o Amin-tire, apoi începu să deseneze.

Era una dintre cele mai stânjenitoare experiențe din viața ei. Nu-i spuse ardentului că putea să se miște, așa că el rămase în aceeași poziție. Și nu scoase nicio vorbă. Probabil se temea să nu strice portretul. Shallan descoperi că desena cu o mână tremurătoare, deși – din fericire – izbutea să-și stăpânească lacrimile.

„Lacrimi”, își zise, trăgând ultimele linii ale peretelui lângă care stătea Kabsal. „De ce-ar trebui să plâng? Nu eu sunt cea care tocmai a fost respinsă. De ce nu pot avea sentimentele mele sens, măcar din când în când?”

— Uite, spuse ea, desprinzând pagina și întinzându-i-o. O să se mânjească dacă n-o dai cu lac.

Kabsal șovăi, apoi se apropie și luă portretul cu degete respectuoase.

— E superb, șopti.

Își ridică privirea, apoi se duse în grabă să-și ia lampa și scoase din ea broamul de granat.

— Poftim, spuse el, oferindu-i-l. Ca plată.

— Nu-l pot lua! În primul rând, nu e al tău.

Pentru că era ardent, tot ce se afla asupra lui Kabsal îi aparținea regelui.

— Te rog, spuse Kabsal. Vreau să-ți dau ceva.

— Desenul e un dar, zise ea. Dacă mă plătești, înseamnă că nu ți-am dat nimic.

— Atunci o să comand un altul, zise el, apăsând în palma ei sfera strălucitoare. O să iau primul portret ca pe un dar, însă mai fă-mi, te rog, încă unul. Unul cu noi doi, stând alături.

Ea șovăi. Se desena rareori pe sine. I se părea bizar.

— Bine.

Luă sfera, apoi și-o strecură pe furiș în punga ferită, alături de Animmod. Părea cam ciudat să poarte acolo ceva atât de greu, dar se obișnuise cu umflătura pungii și cu greutatea.

— Jasnah, ai o oglindă? întrebă ea.

Cealaltă femeie răspunse cu un oftat sonor, evident săcâtită de întreruperi. Căută pe bâjbâite printre lucrurile ei și scoase o oglindă. Kabsal o luă.

— Ridică-ți-o deasupra capului, spuse Shallan, ca să mă pot vedea.

El se trase înapoi, făcând ce îi ceruse și părând derutat.

— Înclin-o puțin într-o parte, îi ceru Shallan. Bun, așa.

Clipi, întipărindu-și în minte imaginea lui, alături de a ei.

— Așază-te. Nu mai e nevoie de oglindă. Am vrut-o doar ca punct de referință – mă ajută, dintr-un anumit motiv, să-mi încadrez trăsăturile în scena pe care vreau s-o desenez. O să apar stând lângă tine.

El se așază pe podea, iar Shallan începu să lucreze, folosindu-se de asta ca să nu se mai gândească la sentimentele sale contradictorii. Simțea vinovăție fiindcă atașamentul ei față de Kabsal nu era tot atât de intens ca al lui, dar și părere de rău fiindcă n-avea să-l mai vadă. Și, mai presus de orice, neliniște din cauza Animmodului.

Să se deseneze pe ea însăși alături de el era o provocare. Desena cu furie, contopind imaginea lui reală cu una imaginată, a ei însăși, în rochia ei cu flori brodate, stând cu picioarele îndoite într-o parte. Chipul din oglindă deveni punctul ei de referință, în jurul căruia își construi imaginea capului. Prea prelung ca să fie frumos, cu părul prea deschis la culoare, cu obrazii pistruiați.

„Animmodul”, își zise. „E periculos să stau cu el în Kharbranth. Dar la fel de periculos e să plec. Oare nu există și o a treia soluție? Dacă-l trimit departe de-aici?”

Șovăi, ținând cărbunele în aer, deasupra hârtiei. Putea îndrăzni să trimită fabriculul – împachetându-l pentru a-i fi înmânat lui Tozbek fără știrea nimănui – în Jah Keved, fără să se ducă și ea? În felul ăsta nu avea să-și mai facă griji că i-ar fi fost cercetată camera în căutarea lui sau că ar fi fost găsit asupra ei, dar trebuia să distrugă toate desenele în care apărea Jasnah cu Animmodul. Și nici n-ar mai fi existat riscul ca asupra ei să planeze vreo bănuială, în cazul în care Jasnah descoperea că nu-i mai funcționa fabriculul.

Continuă să deseneze, pierzându-se tot mai mult în gânduri și lăsându-și degetele să lucreze. Dacă trimitea Animmodul acasă, ea putea rămâne în Kharbranth. Era o perspectivă excelentă, ispititoare, dar care o făcea să se frământa și mai tare. Se pregătea de plecare de atâta timp. Ce-ar fi putut face în privința lui Kabsal? Și mai era și Jasnah. Oare chiar ar fi putut rămâne acolo, acceptând tutela oferită de prințesă, după tot ce făcuse?

„Da”, își zise. „Aș putea.”

Fervoarea aceluia sentiment o surprinse. Ar fi putut trăi suportându-și vinovăția, zi după zi, dacă asta însemna că ar fi continuat să învețe. Era dovada unui egoism înfiorător, făcând-o să se rușineze. Dar ar mai fi mers așa, cel puțin pentru scurtă vreme. În cele din urmă ar fi trebuit, firește, să se-ntoarcă. Nu-și putea lăsa frații să-nfrunte singuri pericolul. Aveau nevoie de ea.

Egoism, secondat de curaj. Al doilea o surprindea aproape la fel de mult ca primul. Pentru că pe niciunul nu-l asocia prea des cu propria persoană. Dar începea să-și dea seama că nu știusese cine era de fapt. Nu înainte de a pleca din Jah

Keved, lăsând în urmă tot ce-i era familiar, tot ce se aștepta-se de la ea însăși să fie.

Începu să deseneze cu tot mai multă înflăcărare. Termină cele două personaje și trecu la fundal. Niște linii iuți, îndrăznețe, devenirea podeaua separeului și arcada din spatele lui. O încâlceală întunecată pentru o latură a mesei de lucru, care arunca o umbră. Linii clare, subțiri, pentru lampa de pe podea. Linii impetuoase, ca suflarea vântului, pentru picioarele și roba creaturii de dincolo de ea...

Shallan încremeni, cu degetele trasând o linie nedorită înainte de se desprinde de silueta pe care-o desenase chiar în spatele lui Kabsal. O siluetă care nu era acolo, cu un simbol ascuțit și colțuros plutindu-i deasupra gulerului, în loc de cap.

Shallan se ridică, trântindu-și scaunul pe spate, cu degetele mâinii libere încleștate pe cărbune și pe planșeta pentru desen.

— Shallan? spuse Kabsal. Împăcarea pe care începuse s-o simtă în timp ce desena se spulberă cât ai clipi și inima prinse să-i bată nebunește. Tot ce o apăsa dădu năvală. Kabsal. Jasnah. Frații ei. Hotărâri. Alegeri. Probleme.

— S-a întâmpat ceva? întrebă Kabsal, apropiindu-se cu un pas.

— Îmi pare rău, răspunse ea. Am... am făcut o greșală.

El se încruntă. De unde stătea, Jasnah își ridică privirea, încrețindu-și fruntea.

— Nu-i nimic, spuse Kabsal. Uite, hai să mâncăm niște pâine cu gem. O să ne liniștim, apoi o să termini. Nu-mi pasă de o...

— Trebuie să plec, îl întrerupse Shallan, simțind că se sufoca, îmi pare rău.

Ieși din separeu în goană, trecând pe lângă ardentul uluit și ocolind de departe locul în care apăruse silueta din desenul ei. Ce *era* cu ea?

Se grăbi către lift și le strigă parshilor s-o ducă jos. Se uită peste umăr. Kabsal stătea pe coridor, privind în urma ei. Ea ajunsese la lift, cu planșeta pentru desen strânsă la piept, în timp ce inima îi bătea nebunește. „Liniștește-te”, își spuse sprijinindu-se cu spatele de balustrada platformei în timp ce parshii începeau s-o coboare. Se uită la palierul pustiu aflat deasupra ei. Și se trezi clipind, memorând scena, începu iar să deseneze.

Trăgea liniile cu gesturi scurte, sprijinindu-și planșeta de mână interzisă. Singura lumină venea de la câte două sfere foarte mici, plasate în dreapta și-n stânga, unde frânghiile încordate vibrau. Se mișca fără să gândească, desena și atât, uitându-se în sus.

Își coborî privirea către ceea ce pusese pe hârtie. Pe palierul de deasupra stăteau două siluete, purtând robe prea țepene, făcute parcă dintr-o țesătură metalică. Stăteau aplecate și o priveau cum se îndepărtează.

Se uită din nou în sus. Palierul era gol. „Ce mi se-ntâmplă?” se întreabă, din ce în ce mai îngrozită. Când platforma atinse podeaua, se grăbi să iasă, cu fusta fluturând. Ajunse la ieșirea din Vâl aproape în fugă, fără să le dea atenție maștrilor-slujitori și ardenților care-o priveau nedumeriți.

Unde să se ducă? Sudoarea îi șiroia pe obraji. Unde poți să fugi când înnebunești?

Pătrunse în mulțimea de oameni din sala principală. Era după-amiaza târziu și începuse alergătura dinainte de cină – servitorii împingeau cărucioare cu mâncare, ochi-luminoșii se îndreptau alene spre camerele lor, eruditele umblau cu mâinile la spate. Se repezi în mijlocul lor, cu pletele desprinzându-i-se din coc, în timp ce acele de păr îi cădeau pe podeaua de piatră cu pocnete ascuțite. Eliberat, părul roșu îi unduia în urmă. Ciufulită și gâfâind, intră pe coridorul care ducea la camera ei și se uită înapoi, în urmă, prin puhoiul de oameni din care se desprinsese, lăsase un șir de capete întoarse spre ea, cu priviri nedumerite.

Aproape fără voia ei, clipi și-și întipări o Amintire. Își înălță din nou planșeta pentru desen, strângând cărbunele între degete alunecoase, și desenă în grabă scena din sala plină de lume. Doar niște siluete vagi. Bărbați alcătuiți din linii drepte, femei schițate cu ajutorul unor curbe, pereți de piatră în pantă, răbufniri de lumină în lămpile cu sfere de pe pereți.

Și cinci siluete cu simboluri în loc de capete, cu robe și mantii prea țepene. Simbolurile difereau unele de altele, erau diforme, nefamiliare, și atârnav deasupra unor trupuri fără gât. Creaturile șerpuiau, nevăzute, prin mulțime. Ca niște prădători. Concentrându-se asupra lui Shalan.

„Sunt rodul imaginației mele”, încercă să-și spună. „Sunt prea încordată, mă copleșesc prea multe lucruri.” Oare figu-

rile acelea erau o reprezentare a vinovăției ei? A tensiunii în care trăia, trădând-o pe Jasnah și mințindu-l pe Kabsal? A faptelor săvârșite înainte de a pleca din Jah Keved?

Încercă să rămână pe loc, așteptând, dar degetele ei refuzau să stea neclintite. Clipi și începu să deseneze pe o altă foaie. Termină cu o mână tremurătoare. Siluetele erau aproape de ea, cu falsele capete colțuroase atârând, oribile, acolo unde ar fi trebuit să li se afle fețele.

Logica o avertiza că exagerează, dar, indiferent ce și-ar fi spus, nu i se părea demn de crezare. Creaturile erau *reale*. Și veniseră după ea.

O luă la fugă, spre surprinderea câtorva servitori care se apropiiau, gata s-o ajute. Alergă, cu picioarele încălțate în papuci alunecându-i pe covoarele de pe coridor, și ajunse în cele din urmă la ușa care ducea spre încăperile lui Jasnah. Ținându-și planșeta sub braț, descuie cu degete tremurătoare, apoi se împinse în ușă și o trânti în urma ei. Încuie din nou și dădu buzna în propria cameră. Trânti și ușa aceea, apoi se întoarse și se îndepărtă de aceasta, mergând cu spatele. Singura lumină din cameră venea de la trei pete de diamant din lampa-cupă aflată pe noptiera ei.

Se urcă în pat și se trase cât mai departe de ușă, până ce ajunse să se sprijine de perete, respirând pe nas, înnebunită. Încă mai ținea planșeta sub braț, dar își pierduse cărbunele. Mai avea alții înăuntrul noptierei.

„N-o face”, își spuse. „Stai și liniștește-te, pur și simplu.”

Simțea un fior tot mai puternic, o groază crescândă. *Trebuia* să știe. Se întinse după cărbune, apoi clipi și începu să-și deseneze camera.

Mai întâi tavanul. Patru linii drepte, coborând către pereți. Degetele continuau să i se miște, desenând, descriind chiar planșeta pentru desen aflată în fața ei și mâna interzisă înfășurată în mânecă în timp ce susținea planșeta din spate. Și trecură mai departe. La creaturile din jur, cu simboluri diforme pe care nimic nu le lega de umerii lor inegali. Acele non-capete aveau unghiuri stranii, suprafețe care-și pierdeau contururile în moduri bizare, imposibile.

Creatura din față întindea degete prea netede către Shallan. La numai câțiva centimetri de partea dreaptă a planșetei pentru desen.

„O, Părinte al Furtunii...” își zise ea, iar cărbunele i se opri. Era singură în cameră și avea totuși în față imaginea aceleiași încăperi pline de creaturi lucioase. Se aflau destul de aproape ca să le simtă răsuflarea, dacă ar fi respirat.

Se simțea oare în cameră o adiere rece? Șovăind – îngrozită, dar incapabilă să se oprească – Shallan lăsă cărbunele să cadă și-și ridică mâna liberă, întinzând-o spre dreapta. Și simți ceva. Țipă, sări în picioare pe pat, scăpând planșeta, și se trase înapoi, lipindu-se de perete. Înainte să-și dea seama ce făcea, se lupta deja cu propria mâneacă, străduindu-se să scoată Animmodul. Dintre toate lucrurile pe care le avea asupra ei, era singurul care aducea cu o armă. Nu, era o prostie. Nu știa să-l folosească. Era neajutorată.

Doar dacă...

„Pe furtună!” se gândi, înnebunită. „Nu-l pot folosi. Mi-am făgăduit.”

Dar începu, totuși. Zece bătăi de inimă ca să dea la iveală fructul sacrilegiului ei, câștigul adus de cea mai cumplită dintre faptele sale. La jumătate fu întreruptă de o voce, nefirească, dar clară:

— Ce ești?

Își duse mâna la piept, pierzându-și echilibrul din cauza patului moale, și căzu în genunchi pe pătura mototolită. Întinse o mână într-o parte, sprijinindu-se de noptieră și atingând în treacăt cu degetele cupa mare de sticlă aflată acolo.

— Ce sunt? șopti. Sunt îngrozită.

„E adevărat.”

În jurul ei, dormitorul se transformă.

Patul, noptiera, planșeta ei pentru desen, pereții, tavanul – totul păru să *plesnească*, preschimbându-se în sfere minuscule din sticlă întunecată. Se pomeni într-un loc cu un cer negru și un soare straniu, mic și alb, suspendat la orizont, mult prea departe.

Shallan țipă când se văzu în aer, căzând pe spate, într-o ploaie de mărgele. În apropiere planau flăcări, zeci sau poate sute de flăcări.

Ca niște vârfuri de lumânare plutind în văzduh și unduind în vânt.

Se izbi de ceva. Era o mare întunecată, nesfârșită, lipsită de apă. Era alcătuită din mărgele mărunte, un întreg ocean de

sfere. Se răsuceau în jurul ei, mișcându-se și unduindu-se ca niște valuri. Shallan icni, dând din brațe în încercarea de a se menține la suprafață.

„Vrei să mă preschimb?” întrebă, în capul ei, o voce caldă, clară și diferită de șoapta rece pe care-o auzise mai înainte. Era profundă, găunoasă și sugera o vârstă înaintată. Părea să vină din mâna ei, și-atunci își dădu seama că strângea ceva în pumn. Una dintre mărgele.

Unduirea oceanului de sticlă amenința s-o tragă în jos; dădu nebunește din picioare, izbutind cumva să rămână la suprafață.

„Sunt ceea ce sunt de foarte mult timp, spuse vocea caldă. Dorm atât de mult. O să mă schimb. Dă-mi ceea ce ai.”

— Nu pricep ce spui! Te rog, ajută-mă!

„O să mă schimb.”

I se făcu deodată frig, ca și cum ceva i-ar fi sorbit toată căldura trupului. Țipă, în timp ce din mărgeaua aflată între degetele ei răbufnea căldura. O scăpă tocmai când o unduire a oceanului de sub ea o trase dedesubt, cu mărgele rostogolindu-se unele peste altele și zornăind încet.

Căzu pe spate și se lovi de propriul pat, revenind în camera ei. Alături, cupa de pe noptieră se topi, sticla transformându-i-se într-un lichid roșu, astfel încât cele trei sfere căzură pe suprafața inundată a lemnului. Lichidul roșu se prelinse peste margini, împrôșcând podeaua. Shallan se trase înapoi, îngrozită.

Cupa se transformase în sânge.

Când se retrase, șocată, Shallan izbi noptiera, zgâlțâind-o. Lângă cupă era o carafă pentru apă, goală. Aceasta se răsturnă și căzu. Se sparse de podeaua din piatră, împrôșcând sângele.

„Asta a fost o Animodelare!” își zise Shallan. Transformase cupa în sânge, care era una dintre cele Zece Esențe, își duse mâna la cap, ținându-și privirea lichidul roșu care se lătea pe podea, adunându-se într-o baltă. Părea foarte mult.

Era atât de uluită. Vocea, creaturile, marea din mărgele de sticlă, cerul negru și rece. Toate apăruseră atât de repede!

„Am Animodelat”, repetă ea. „Am reușit!”

Avusese vreo legătură cu acele creaturi? Dar începuseră să-i apară în desene cu mult înainte de a fura fabrialul. Cum...

ce...? Se uită în jos, la mâna ei interzisă și la Animmodul ascuns în punga din mânecă.

„Nu mi l-am pus”, își zise. „Dar l-am folosit, totuși.”

— Shalan?

Era vocea lui Jasnah. Chiar dincolo de ușă. Probabil că prințesa o urmărise. Shalan simți înțepătura spaimei când văzu un firicel de sânge prelingându-se către ușă. Aproape că ajunsese acolo, avea să treacă pe sub ea într-o clipă.

De ce trebuise să fie sânge? Îngreșoșată, sări în picioare, iar papucii i se îmbibară cu lichidul roșu.

— Shalan? repetă Jasnah, a cărei voce venea acum de la mai mică depărtare. Ce s-a auzit?

Tânăra se uită înnebunită la sânge, apoi la blocul pentru desen, plin cu reprezentările creaturilor stranii. Dacă între ele și Animodelare exista vreo legătură? Jasnah avea să-și dea seama. Sub ușă era o umbră.

Intrând în panică, își îndesă blocul cu desene în cușor. Dar sângele, *sângele* avea s-o dea de gol. Era destul de mult ca să pară scurs dintr-o rană periculoasă. Jasnah avea să-l vadă. Avea să știe. Sânge, acolo unde n-ar fi trebuit să existe? Una dintre Cele Zece Esențe?

Jasnah avea să-și dea seama ce se întâmplase!

Lui Shalan îi veni brusc o idee. Nu era genială, dar oferea o cale de ieșire și era singurul lucru care-i trecea prin minte. Se lăsă în genunchi și luă în mâna interzisă, prin materialul mânecii, un ciob din carafa spartă. Trase aer în piept, își suflecă mâneca dreaptă, apoi folosi ciobul ca să-și facă o tăietură nu prea adâncă în braț. Fiind sub stăpânirea panicii, aproape că nici n-o duru. Sângele țâșni.

În timp ce mânerul ușii se rotea și aceasta începea să se deschidă, Shalan lăsă ciobul să cadă și se întinse pe-o parte, închise ochii, prefăcându-se leșinată. Ușa se deschise larg.

Jasnah icni și strigă imediat după ajutor. Se grăbi să vină lângă Shalan, o prinse de braț și-i apăsă rana cu mâna. Shalan mormăi ceva neclar, ca și cum n-ar fi fost pe de-a-ntregul conștientă, strângându-și în mâna interzisă punga – și Animmodul din ea. N-aveau să i-o deschidă, nu-i așa? Își trase brațul mai aproape de piept, stând ghemuită, fără să scoată un sunet, în timp ce se auzeau tot mai mulți pași și mai multe

strigăte, servitorii și parshii dădeau buzna în cameră, iar Jasnah striga, cerând mai multe ajutoare.

„Asta n-o să se termine cu bine”, își zise Shallan.

46 • VLĂSTARUL LUI TANAVAST

„Cu toate că în acea seară ar fi trebuit să iau cina în orașul Veden, am insistat să vizitez Kholinarul și să stau de vorbă cu Tivbet. În Urithiru, birurile creșteau fără nicio logică. La vremea aceea, așa-numiții Radianți începuseră deja să-și arate adevărata fire.”

După incendiul din Palanaeumul original, din memoriile lui Terxim n-a mai rămas decât o pagină, iar versetul acesta e singurul care-mi poate fi de folos.

Kaladin visa că era furtună.

Înainta dezlănțuit, cu zidul de furtună din spatele său ca o mantie fluturându-i în urmă, deasupra unei întinderi negre, unduitoare. Oceanul. Trecerea lui învolbura apele, izbind valurile unele de altele și înălțând o spumă albă, spre a fi prinsă și spulberată de vânturile sale.

Se apropie de continentul întunecat și se avântă mai sus. Și mai sus. Tot mai sus. Lăasă marea în urmă. Imensitatea uscatului i se desfășură înainte, părând fără sfârșit, un ocean de stâncă. „Atât de mare”, își zise cu uimire. Nu înțelesese. Cum ar fi putut?

Se năpusti peste Câmpiile Sfărâmate. Arătau ca și cum ceva imens le-ar fi izbit în centru, azvârlind spre exterior sfărâmături vălurite. Și ele erau mai întinse decât se așteptase; nu era e mirare că nimeni nu izbutise să-și găsească drumul prin spărturi.

În centru se afla un platou imens, însă pe întuneric și de la distanță nu putea să vadă mare lucru. Dar se zăreau lumini. Era locuit.

Vedea foarte bine că partea estică a acestora era foarte diferită de cea din vest, marcată de coloane înalte, fusiforme, și

de platouri aproape măcinate de stihii. Cu toate acestea, observă simetria Câmpiilor. De la mare înălțime, păreau o operă de artă.

O clipă mai târziu trecuse de ele, continuându-și drumul către nord și vest, spre a se avânta de-a lungul Mării de Sulițe, o mare interioară puțin adâncă, unde niște degete frânte de piatră se înălțau deasupra apei. Trecu peste Alethkar, întrezărind Kholinarul, orașul imens, construit în mijlocul unor formațiuni stâncoase asemenea unor înotătoare de pește crescute din piatră. Pe urmă se întoarse către sud, îndepărtându-se de toate locurile pe care le cunoștea. Trecu peste munți semeți, având culmi dens populate, cu sate îngrămădite în apropierea unor deschizături din care ieșeau aburi sau lavă. Piscurile Mâncătorului de Coarne?

Le lăsă, bătute de ploaie și de vânt, și coborî tunător către ținuturi străine. Trecu peste orașe și peste câmpii deschise, peste sate și peste râuri șerpuitoare. Erau multe armate. Trecu peste corturi plate, fixate pe partea ferită de vânt a stâncilor, cu pari înfiți în piatră ca să le țină întinse și cu oameni ascunși înăuntru. Trecu peste coastele unor dealuri, unde soldații se îngrămădeau în despicături. Trecu peste căruțe mari de lemn, construite ca să-i adăpostească pe ochi-luminoși în timp de război. Câte războaie se purtau în lume? Nu era pace nicăieri?

O porni către sud-vest, suflând în direcția unui oraș construit în interiorul unor despicături lungi din sol, aducând cu urmele unor gheare ce sfâșiaseră peisajul. Ajunse deasupra lui cât ai clipi, trecând peste o țară în care piatra însăși era crestată și ondulată, ca niște valuri înghețate. Oamenii din regatul acela aveau pielea întunecată, ca Sigzil.

Ținuturile continuau să apară rând pe rând. Sute de orașe. Mii de sate. Oameni cu vene de un albastru palid sub piele. Un loc unde presiunea furtunii care se apropia făcea apa să țâșnească din pământ. Un oraș unde oamenii locuiau în stalactite uriașe, goale pe dinăuntru, atârinate sub o culme titanică, aflată într-un loc adăpostit.

Suflă către apus. Ținutul era atât de vast. Atât de mare. Cu atât de mulți oameni diferiți. Te uluia. În vest, războiul părea să aibă o mai mică amploare decât în est, iar asta îl făcu să se

simtă bine, dar neliniștea nu-l părăsi. În întreaga lume, pacea părea o marfă rară.

Ceva îi atrase atenția. Străfulgerări luminoase bizare. Suflă către ele, din fruntea furtunii. Ce erau? Veneau în rafale, alcătuiind modele stranii. Aproape ca niște obiecte spre care putea întinde mâna, atingându-le, erau bule sferice de lumină ce vibra, cu piscuri și văi.

Kaladin traversă un oraș straniu, de formă triunghiulară, cu piscuri înalte, ridicându-se ca niște santinele în colțuri și în centru. Străfulgerările veneau dintr-o clădire de pe piscul central. Kaladin știa c-avea să treacă pe acolo cu mare repeziciune, căci, furtună fiind, nu putea să bată în retragere. Sufla către vest.

Se folosi de vânt pentru a deschide cu violență o ușă, apoi intră pe un coridor lung, cu dale roșii pe pereții strălucitori, cu mozaicuri murale pe lângă care trecea atât de repede încât nu putea să le deslușească. Făcu să foșnească fustele unor servitoare înalte, cu părul auriu, care duceau tăvi cu mâncare sau cu prosoape aburinde. Scoteau strigăte într-o limbă stranie, poate întrebându-se cine lăsase o fereastră nezăvorâtă în timpul unei mari furtuni.

Străfulgerările luminoase veneau chiar din fața lui. Atât de fascinante! Trecând pe lângă o femeie frumoasă, cu părul auriu și roșu, care se ghemui înfricoșată într-un cotlon, Kaladin dădu buzna pe o ușă. Și aruncă o scurtă privire dincolo de ea.

Un bărbat stătea lângă două cadavre. Cu țeasta palidă rasă, în haine albe, asasinul ținea într-o mână o sabie lungă, subțire. Își ridică privirea, îndreptată până atunci asupra victimelor sale, și aproape îi dădu impresia că-l văzuse pe Kaladin. Avea ochi mari, de shin.

Era prea târziu ca să se mai poată uita și la altceva. Răbufni printr-o fereastră, deschizându-i larg obloanele, și se scurse în noapte.

Alte orașe, alți munți și ale păduri trecură pe lângă el, ca tot atâtea imagini neclare. La apariția lui, plantele își îndoiu frunzele, mugurii-de-stâncă își închideau carapacele și tufele își retrăgeau crengile. În scurt timp, ajunse în apropierea oceanului din vest.

VLĂSTRAR AL LUI TANAVAST. VLĂSTAR AL ONOAREI. VLĂSTAR AL CELUI DE MULT PLECAT.

Răsunând pe neașteptate, vocea îl zgudui pe Kaladin; se zbatu în aer.

PACTUL JURĂMÂNT A ÎNCETAT.

Sunetul tunător făcu să vibreze însuși zidul furtunii. Kaladin izbi pământul, despărțindu-se de furtună. Alunecă până ce se opri, cu picioarele azvârlind trombe de apă. Vânturile furtunii se spulberară, lovindu-se de el, dar făcea într-o îndeajuns de mare măsură parte din ele, așa că nici nu-l azvârliră, nici nu-l zguduiră.

Vocea era tunet, bubuia în aer.

PACTUL JURĂMÂNT A ÎNCETAT, VLĂSTAR AL ONOAREI.

— Nu înțeleg, strigă Kaladin în furtună.

În fața lui se formă un chip, o față pe care-o mai văzuse, o față îmbătrânită, tot atât de imensă ca bolta cerului, cu ochii plini de stele.

**VINE OROAREA. CEA MAI PERICULOASĂ DIN TOATE
ȘAISPREZECE. ACUM O SĂ PLECI.**

Simți un suflu venind spre el.

— Așteaptă, strigă Kaladin. De ce se poartă aici atât de multe războaie? Trebuie să ne batem întotdeauna?

Nu știa sigur de ce întreba. Cuvintele i se desprindeau pur și simplu de pe buze.

Furtuna scoase un hârâit, de parc-ar fi fost un tată îmbătrânit, gânditor. Chipul dispăru, spărgându-se în picături de apă.

O voce răspunse, cu mai multă blândețe: **DOMNEȘTE OROAREA.**

Kaladin se trezi icnind. Era înconjurat de siluete întunecate, care-l țineau lipit de podeaua din piatră. Țipă, cu vechile sale reflexe preluând controlul. Instinctiv, își întinse brusc

brațele în lateral, înșfăcând cu fiecare câte o gleznă și smucind ca să-și dezechilibreze atacatorii.

Cei doi se prăbușiră înjurând. El își folosi avântul ca să se răsucescă, în timp ce-și ridica un braț, rotindu-l. Lovi mâinile care-l țintuiau, eliberându-se, se legănă și se aruncă înainte, dând peste bărbatul aflat chiar în fața lui.

Se rostogoli peste acesta, ghemuindu-se și ridicându-se în picioare, eliberat. Se răsuci, făcând sudoarea să-i zboare de pe frunte. Unde-i era sulița? Își duse mâna spre cuțitul de la centură, gata să-l înșf ace.

N-avea cuțit. N-avea suliță.

— Lovi-te-ar furtuna, Kaladin!

Era Teft.

Kaladin își duse mâna la piept, respirând greu și spulberându-și visul bizar. Podul Patru. Era cu Podul Patru. Furtunoveghetorii din slujba regelui preziseseră o furtună în primele ore ale dimineții.

— E în ordine, spuse către grupul de podari care se zvârcoleau, înjurând, după ce încercaseră să-l țină. Ce făceați?

— Ai încercat să ieși în furtună, spuse Moash cu reproș, desprinzându-se din învălmășeală.

Încăperea era luminată de o singură sferă de diamant pusă de cineva într-un colț.

— Ha! adăugă Pietroi, ridicându-se și scuturându-se de praf. Ai deschis ușa în ploaie și te-ai uitat *afara*, de parc-ai fi fost lovit c-o piatră-n cap. A trebuit să te tragem înapoi. Nu cred că ți-ar prinde bine încă două săptămâni bolnav în culcuș, nu?

Kaladin se liniști; stropeala – burnița liniștită de la sfârșitul unei furtuni – continua, împrăștiindu-și stropii pe acoperiș.

— N-am putut să te trezim, zise Sigzil.

Kaladin aruncă o privire către azishul așezat pe podea, cu spatele sprijinit de peretele din piatră. El nu încercase să-l oprească.

— Ai avut un soi de vis stârnit de febră.

— Mă simt foarte bine, răspunse Kaladin.

Ceea ce nu prea era adevărat: îl durea capul și se simțea istovit. Răsufă adânc și-și trase umerii înapoi, încercând să-și alunge oboseala.

Sfera din colț pâlpoi. Pe urmă deveni tot mai palidă, lăsându-i în întuneric.

— Dar-ar furtuna! bombăni Moash. Țiparul ăsta de Gaz! Iar ne dă sfere înnegurate.

Pășind cu grijă, Kaladin traversă baraca cufundată în beznă. Durerea de cap îi dispăru în timp ce-și căuta pe bâjbâite drumul către ușă. O deschise, lăsând să intre lumina slabă a dimineții noroase.

Vântul își pierduse puterea, dar ploaia continua să cadă. Ieși afară și în scurtă vreme fu udat până la piele. Ceilalți podari îl urmară, iar Pietroi îi aruncă o bucată mică de săpun. Ca mai toți ceilalți, Kaladin nu purta decât acoperitoarea legată în jurul șalelor, așa că se săpuni sub ploaia rece. Săpunul mirosea a ulei și era zgrunțuros din cauza nisipului din el. Podarii n-aveau săpunuri parfumate și moi.

Kaladin îi aruncă bucata de săpun lui Bisig, un bărbat subțire, cu fata colțuroasă. Acesta o luă cu recunoștință – nu vorbea niciodată prea mult – și începu să se săpunească în vreme ce Kaladin lăsa ploaia să-i spele clăbucul de pe corp și din păr. Pe margine, Pietroi folosea un castron cu apă ca să se radă și să-și tundă barba de mâncător de coarne, care era mai lungă pe margini și îi acoperea obrajii, dar lăsa liberă pielea de sub buze și de pe bărbie. Făcea o pereche stranie împreună cu părul de pe cap, pe care și-l rădea pe mijloc, pornind exact de deasupra sprâncenelor și mergând spre ceafă. Cât despre părul rămas, pe acesta și-l tunde scurt.

Avea mâna ușoară și grijulie, așa că în urma briciului nu rămase nici cea mai mică zgârietură. De-ndată ce termină, se ridică și-și flutură mâna către bărbații care așteptau în spațele lui. Rând pe rând, îi bărbieri pe toți cei care doreau. Se întrerupea din când în când ca să-și ascută briciul pe tocilă și pe cureaua de piele.

Kaladin își duse degetele la propria barbă. Nu și-o mai răsesese cu totul de pe vremea când se aflase în armata lui Amaram, cu atât de mult timp în urmă. Se alătură șirului de oameni în așteptare. Când îi veni rândul, uriașul mâncător de coarne râse.

— Așază-te, prietene, așază-te! E bine c-ai venit. Ce-i pe fața ta seamănă mai degrabă a rămuriș de scoarță-subțire decât a barbă îngrijită.

— Rade-o de tot, îi ceru el, așezându-se pe o buturugă. N-aș prea vrea să am una ciudată, ca a ta.

— Ha! exclamă Pietroi, ascuțindu-și briciul. Ești câmpean, prietene. Nu se cuvine să porți o *humnka'aban*. Ar trebui să-ți trag o bătaie zdravă dac-ai încerca.

— Credeam că lupta e sub demnitatea ta.

— E permisă în mai multe cazuri importante, de excepție, îl lămuri Pietroi. Și-acum, gata cu vorbăria, dacă nu cumva vrei să-ți pierzi o buză.

Mâncătorul de coarne îi scurtă mai întâi barba, apoi îl săpuni și îl rase, începând cu obrazul stâng. Kaladin nu mai lăsase niciodată pe altcineva să-l bărbierească; când plecase pentru prima oară la război, fusese atât de tânăr, încât bărbieritul aproape că nu-i era necesar. Și, pe măsură ce se maturizase, se deprinsese să se descurce singur.

Mișcările lui Pietroi erau dibace, așa că nu se alese cu zgârieturi și ciupituri. Peste câteva minute, mâncătorul de coarne făcu un pas înapoi. Kaladin își ridică degetele către bărbie și-și simți pielea netedă, sensibilă. La atingere, fața lui părea rece, *bizară*. Bărbieritul îl duse înapoi în timp, transformându-l – doar un pic – în omul care fusese.

Era ciudat cât de mult te putea schimba faptul că-ți radeai barba. „Ar fi trebuit s-o fac cu săptămâni în urmă.”

Stropeala se transformase într-o ploaie mărunță, vestitoarea ultimelor șoapte ale furtunii. Kaladin se ridică, lăsând apa să-i spele smocurile de păr tuns care-i căzuseră pe piept. Dunny, cu fața lui de copilăș – ultimul dintre cei care stătuseră la rând – se așază ca să fie bărbierit, la rândul lui. Abia dacă avea nevoie de așa ceva.

— Îți stă bine bărbierit, spuse o voce.

Kaladin se răsuci și-l văzu pe Sigzil sprijinit de zidul barăcii, chiar sub streășină.

— Fața ta are linii puternice. Colțuroase și ferme, cu o bărbie impozantă. Poporul meu ar numi-o față de conducător.

— Nu sunt ochi-luminoși, zise Kaladin, scuișându-se într-o parte.

— Îi urăști atât de mult!

— Le detest minciunile. Nu-mi place că, pe vremuri, i-am crezut oameni de onoare.

— Și-o să-i dai deoparte? Întrebă Sigzil, părând curios. O să conduci în locul lor?

— Nu, răspunse, părând să-l surprindă pe azish.

Syl își făcu în sfârșit apariția dintr-o parte, sătulă de joaca în bătaia vânturilor marii furtuni. Kaladin se temea întotdeauna – nu prea tare, însă – că avea să plece cu ele, abandonându-l.

— Nu ești însetat de răzbunare împotriva celor care te-au tratat astfel? întrebă Sigzil.

— O, îmi face mare plăcere să-i pedepsesc, răspunse Kaladin. Dar nu-mi doresc câtuși de puțin nici să le iau locul, nici să le îngroș rândurile.

— Eu aș intra în rândul lor cât ai clipi, spuse Moash, venind din spate și încrucișându-și brațele pe pieptul suplu, muscular. Dacă aș conduce eu, lucrurile s-ar schimba. Ochi-luminoșii ar lucra în mine și pe câmp. Ar căra poduri și ar fi uciși de săgețile parshendilor.

— N-o să se-ntâmpale așa ceva, zise Kaladin. Dar nu te condamn fiindcă-ncerci.

Sigzil dădu din cap, gânditor.

— Ați auzit vreodată de regatul Babatharnam?

— Nu, răspunse Kaladin, aruncând o privire spre tabără. Soldații începuseră să se miște încoace și-ncolo. Erau destui aceia care se spălau, la rândul lor.

— Oricum, e un nume de țară ciudat.

— Eu unul, zise pufnind Sigzil, m-am gândit întotdeauna că Alethkar e un nume ridicol. Cred că depinde de locul unde ai crescut.

— Și de ce-ai adus vorba despre Babab...? întrebă Moash.

— Babatharnam, spuse Sigzil. Am mers odată acolo, cu stăpânul meu. Au copaci ciudați. Când se apropie o mare furtună, se întind la pământ cu trunchi cu tot, ca și cum ar avea balamale. Cât am stat acolo, am ajuns de trei ori la închisoare. Pentru babathi, contează uimitor de mult modul în care vorbești. Stăpânul meu a fost foarte nemulțumit de suma pe care-a trebuit s-o plătească în schimbul eliberării mele. Fi-rește, părerea mea e că s-au folosit de orice pretext pentru întemnițarea unui străin, știind că stăpânul meu avea buzunare adânci, adăugă el, zâmbind cu nostalgie. Pentru una dintre întemnițări, vina a fost a *mea*. Știi, femeile de-acolo au vene care formează modele vizibile pe sub piele. Multor vizitatori asta le taie cheful, însă mie mi s-au părut frumoase. Aproape irezistibile...

Kaladin se încruntă. Oare nu apăruse în visul lui ceva asemănător?

— Am adus vorba despre babathi pentru că își conduc țara într-un mod straniu, continuă Sigzil. Vedeți voi, pe-acolo bătrânilor li se dă putere. Cu cât ești mai bătrân, cu atât ai mai multă autoritate. Oricine ar putea să domnească, dacă trăiește destul de mult. Regele este numit Cel mai Bătrân.

— Pare corect, spuse Moash, alăturându-i-se lui Sigzil sub streășină. Mai bine decât să-ți alegi conducătorii după culoarea ochilor.

— A, da, încuviință Sigzil. Babathii sunt foarte corecți. În prezent, sunt conduși de dinastia Monavakah.

— Cum poți avea o dinastie când îți alegi conducătorii ținând cont de vârsta lor? se miră Kaladin.

— E foarte simplu, îi execuți pe toți cei care ajung la o vârstă destul de înaintată ca să revendice tronul.

Kaladin se înfioră.

— *Fac așa ceva?*

— Da, din nefericire. În Babatharnam, e mare tulburare din pricina asta. A fost foarte periculos să-i vizităm. Monavakahii fac tot posibilul ca să se asigure că membrii familiei lor trăiesc cel mai mult; vreme de cincizeci de ani, nimeni din afara ei n-a devenit Cel mai Bătrân. Oricine altcineva a fost asasinat, exilat sau a murit pe câmpul de luptă.

— E oribil.

— Mă-ndoiesc că se găsesc mulți oameni care să nu fie de acord. Dar am adus vorba despre asemenea orori cu un scop. Înțelegeți, am învățat din experiență că, oriunde te-ai duce, o să dai peste cineva care *abuzează*, de putere, spuse el, ridicând din umeri. Diferențierea după culoarea ochilor nu e o metodă chiar atât de stranie, în comparație cu altele pe care le-am văzut. Dacă tu, Moash, i-ai răsturna pe ochi-luminoși și ne-ai aduce pe noi la putere, mă-ndoiesc că lumea ar deveni un loc diferit. Abuzurile ar continua. Ar fi săvârșite asupra altor oameni.

Kaladin făcu un gest de încuviințare, însă Moash clătină din cap, spunând:

— Nu Sigzil, eu aș schimba lumea. Vorbesc serios.

— Și cum ai face-o? întrebă Kaladin, amuzat.

— Am venit la război ca să dobândesc o Cristalsabie, răspunse Moash. Și încă mai am de gând s-o fac, într-un fel sau altul.

Roși, apoi își feri privirea.

— Te-ai alăturat armatei sperând c-o s-ajungi sulițaș, nu-i așa? îl întrebă Kaladin.

Moash șovăi, apoi dădu din cap.

— Unii dintre cei sosiți odată cu mine au ajuns soldați, dar cei mai mulți am fost trimiși la echipele de podari, spuse el, privindu-l pe Kaladin și înnegurându-se la față. Bine-ar fi ca planul tău să meargă, înălțimea ta. Ultima dată când am fugit, m-am ales c-o bătaie. Mi s-a spus că, dacă mai încerc, o să capăt un stigmat de sclav.

— N-am promis niciodată c-o să meargă, Moash. Dacă ai o idee mai bună, spune-ne-o.

Moash ezită.

— Ei, dacă ne-nveți într-adevăr să luptăm cu sulița, cum ai promis, cred că nu contează.

Kaladin se uită prudent împrejur, convingându-se că nici Gaz, nici vreun podar din altă echipă nu se aflau pe-aproape.

— Păstrează tăcerea, murmură către Moash. Nu vorbi despre asta decât în spărturi.

Ploaia aproape că se oprișe. Norii aveau să se împrăștie în curând.

Moash se uită urât la el, dar nu spuse nimic.

— Nu crezi cu adevărat că te-ar lăsa să ai o Cristalsabie, nu-i așa? întrebă Sigzil.

— Oricine poate câștiga una, răspunse Moash. Indiferent dacă e om liber sau sclav. Ochi-luminoși sau ochi-întunecați. Așa e legea.

— Presupunând că ei o respectă, spuse oftând Kaladin.

— Mă descurc eu cumva, zise iar Moash.

Se uită într-o parte, observând cum Pietroi își închidea bri-ciul și-și ștergea apa de ploaie de pe țeasta cheală.

Mâncătorul de coarne se apropie.

— Sigzil, spuse el, am auzit de locul despre care vorbeai. Babatharnam. Vărul vărului unui văr de-al meu l-a vizitat odată. Au melci foarte gustoși.

— Pentru un mâncător de coarne, asta e o călătorie lungă, remarcă Sigzil.

— Aproape la fel de lungă ca și pentru un azish, spuse Pietroi. De fapt, pentru voi e chiar mai lungă, fiindcă aveți picioare atât de scurte!

Sigzil se încruntă.

— Am mai văzut oameni de soiul tău, adăugă Pietroi, încrucișându-și brațele.

— Ce? făcu Sigzil. Azishi? Nu suntem chiar atât de rari.

— Nu, nu vorbesc despre rasa ta, zise Pietroi. Despre oamenii de același soi. Cum li se spune oamenilor care vizitează lumea și le povestesc altora ce-au văzut? Lumecântător. Da, asta-i cuvântul. Nu-i așa?

Sigzil încremeni. Pe urmă se ridică brusc și se îndepărtă furios, fără să se uite înapoi.

— Ei, de ce se poartă așa? întrebă Pietroi. Mie nu mi-e rușine că sunt bucătar. De ce se rușinează el fiindcă-i lumecântător?

— Lumecântător? întrebă Kaladin.

Pietroi ridică din umeri.

— Nu știu mare lucru. Sunt oameni ciudați. Spun că trebuie să călătorească prin toate regatele și să le povestească oamenilor de-acolo despre alte regate. Sunt un soi de investitori, deși ei se cred mult mai mult de-atât.

— Probabil că-n țara lui e un soi de luminlord, zise Moash. După felul în care vorbește. Mă-ntreb cum de-a sfârșit-o printre noi, cremlingii.

— Hei, zise Dunny, alăturându-li-se. Ce i-ați făcut lui Sigzil? Mi-a fâgăduit că-mi povestește despre locul meu de baștină.

— Locul tău de baștină? îl întrebă Moash pe bărbatul mai tânăr. Păi tu ești din Alethkar.

— Sigzil spune că ochii mei violeți nu-s ai unui om de-aici. Crede că am sânge veden.

— Ochii tăi nu sunt violeți, zise Moash.

— Ba sunt, îl contrazise Dunny. Poți să-ți dai seama de asta în bătaia luminii strălucitoare a soarelui. Sunt într-adevăr de culoare închisă.

— Ha! exclamă Pietroi. Dacă ești din Vedenar, suntem veri! Piscurile sunt lângă Vedenar. Oamenii de-acolo au uneori păr roșu și frumos, ca al nostru.

— Bucură-te că nu i s-a părut nimănui că ai ochii roșii, Dunny, spuse Kaladin. Moash, Pietroi, adunați-vă subgrupele și dați-le

de știre lui Teft și Cikatrice. Vreau să-și ungă toată lumea vesta și sandalele, ca le ferească de umezeală.

Oamenii oftară, dar îi ascultară ordinul. Armata le dădea uleiul. Podarii erau sacrificabili, însă pielea de porc de bună calitate și metalul pentru catarama nu erau ieftine.

În timp ce se adunau la lucru, soarele ieși dintre nori. Lumina lui caldă era o plăcere pentru pielea udă de ploaie a lui Kaladin. Urmă de soare, frigul din timpul marilor furtuni avea ceva înviorător. Polipii mugurilor-de-stâncă de pe o latură a barăcii se deschideau, absorbind umezeala din aer. Aceștia trebuiau răzuți, pentru că măcinau piatra pereților, umplând-o de ciupituri și crăpături.

Mugurii erau de un stacojiu intens. Era chachel, a treia zi a săptămânii. Pe piața sclavilor trebuia să apară marfă nouă. Adică podari noi. Echipa lui Kaladin se afla în mare pericol. În timpul ultimei alergări, o săgeată îl nimerise pe Yake în braț, iar o alta îl nimerise pe Delp în gât. Kaladin nu putuse face nimic pentru el și, cu Yale rănit, echipa nu avea decât douăzeci și opt de oameni în stare să care podul.

Așa cum era de așteptat, după o oră în care se ocupară de treburile din fiecare dimineață – să îngrijească echipamentul și să ungă podul, în timp ce Lopen și Dabbid alergau s-aducă oala cu terci și s-o ducă pe urmă înapoi, în lemnărie –, Kaladin zări soldații aducând un șir de oameni murdari, care-și târșâiau picioarele. Îi făcu semn lui Teft și se îndreptară amândoi către Gaz.

— Înainte să ții la mine – spuse acesta la sosirea lui Kaladin – trebuie să pricepi că aici nu pot schimba nimic.

Sclavii erau strânși grămadă, sub paza a doi soldați cu haine verzi, boțite.

— Ești sergentul podurilor, spuse Kaladin.

Teft se opri lângă el. Nu se bărbierise, dar începuse să-și tundă cu grijă barba căruntă și scurtă.

— Da, încuviință Gaz, dar nu mai împart eu oamenii. Lumina Hashal vrea s-o facă ea însăși, în numele soțului ei, firește.

Kaladin scrâșni din dinți. Hashal avea să-i țină mereu cu mai puțini oameni decât le-ar fi trebuit.

— Adică nu primim nimic.

— N-am spus asta, zise Gaz, scuipându-și într-o parte salivă neagră. V-a dat unul.

„E totuși ceva”, se gândi Kaladin. În noul grup erau pe puțin o sută de oameni.

— Pe care? Ar fi bine să fie destul de înalt ca să poată căra un pod.

— A, este, răspunse Gaz, făcându-le câtorva sclavi semn să se dea deoparte. Și e un muncitor bun.

Oamenii se traseră în lături, dându-l la iveală pe cel aflat în spatele lor. Era mai scund decât media, dar destul de înalt ca să poată căra podul.

Însă avea pielea marmorată, neagră cu roșu.

— Un parsh? se miră Kaladin. Lângă el, Teft înjură în surdina.

— De ce nu? întrebă Gaz. Sunt sclavii ideali. Nu ripostează niciodată.

— Dar suntem în război cu ei! exclamă Teft.

— Suntem în război cu un trib de ciudați, zise Gaz. Cei de pe Câmpiile Sfărâmate sunt foarte diferiți de ăștia care lucrează pentru noi.

Măcar atâta lucru era adevărat. În tabără se aflau o mulțime de parshi și – în ciuda petelor de pe pielea lor – se asemanau foarte puțin cu parshendii războinici. De exemplu, din pielea niciunuia nu creștea ciudata carapace în formă de armură. Kaladin se uită la bărbatul robust și chel. Parshul privea în pământ; nu purta decât o pânză în jurul șalelor și avea un aer *grosolan*. Degetele lui erau mai groase decât ale oamenilor, brațele mai vânjoase, coapsele mai late.

— E domesticit, spuse Gaz. N-aveți de ce să vă faceți griji.

— Credeam că parshii sunt prea valoroși ca să fie folosiți la podalergări, zise Kaladin.

— Nu e decât un experiment, îl lămurii Gaz. Luminata Hashal vrea să știe de unde poate alege. În ultima vreme a găsit cu greu îndeajuns de mulți podari, iar parshii ar putea umple golurile.

— E o tâmpenie, Gaz, spuse Teft. Puțin îmi pasă dacă e „domesticit” sau nu. Să-i ceri să care un pod în lupta împotriva celor din neamul lui e neghiobie curată. Dacă ne trădează?

Gaz ridică din umeri.

— O să vedem ce se-ntâmplă.

— Dar...

— Las-o baltă, Teft, zise Kaladin. Tu, parshule, vino cu mine.

Se întoarse și începu să coboare dealul. Parshul îl urmă, îndatoritor. Teft înjură și făcu la fel.

— Ce soi de truc crezi că-ncearcă pe socoteala noastră? întrebă Teft.

— Bănuiesc că este exact ce-a spus. O încercare, ca să vadă dacă se pot baza sau nu pe parshi pentru căratul podurilor. Poate c-o să facă tot ce i se cere. Sau poate o să refuze s-alerge, sau o să-ncerce să ne ucidă. Ea are oricum de câștigat.

— Pe răsuflarea lui Kelek, înjură Teft. Situația noastră e mai neagră decât stomacul unui mâncător de carne. Femeia asta ne vrea pe toți morți, Kaladin.

— Știu.

Privi peste umăr, către parsh. Era puțin mai înalt decât majoritatea oamenilor lui, cu fața puțin mai lată, dar, pentru Kaladin, toți arătau cam la fel.

Când ajunse înapoi, echipa Podului Patru se aliniase. Surprinși, nevenindu-le să-și creadă ochilor, oamenii se uitau la parshul care se apropia. Kaladin se opri în fața lor, cu Teft alături și cu parshul în spate. Prezența unuia ca el la distanță de numai un pas îi incita. Se trase într-o parte, ca din întâmplare. Parshul rămase locului, cu ochii în jos, cu umerii căzuți.

Kaladin se uită la ceilalți. Ghiciseră și mârâiau, ostili.

„Părinte al Furtunii,” își zise Kaladin. „În lumea asta *există* ceva mai prejos decât un podar. Un podar parsh.” Poate că parshii or fi costat mai mult decât sclavii, dar tot atât costau și chulii. De fapt, comparația era potrivită, fiindcă parshii erau puși la muncă aidoma animalelor.

Văzând reacția celorlalți, lui Kaladin i se făcu milă de creatură. Și se înfurie pe sine însuși. De ce trebuia să reacționeze așa *întotdeauna*? Parshul era periculos, le abătea atenția celorlalți, era un factor de care nu-și permiteau să depindă.

O povară.

„Transformă o povară într-un câștig ori de câte ori e cu putință.” Cuvintele fuseseră rostite de un om căruia nu-i păsa decât de pielea lui.

„Dar-ar furtuna”, se gândi. „Sunt un prost. Un idiot desăvârșit, îndobitocit. Nu e același lucru. Nicidecum.”

— Ai un nume, parshule? întrebă.

Noul venit clătină din cap. Parshii vorbeau rareori. Erau în stare, dar trebuiau îmboldiți.

— Ei, trebuie să te strigăm cumva, spuse Kaladin. Ce zici de Shen?

Parshul ridică din umeri.

— Bun, atunci, li se adresă Kaladin celorlalți. El e Shen. Acum e de-al nostru.

— Un parsh? întrebă Lopen, care trândăvea lângă baracă. Nu-mi place, gancho. Uită-te cum se holbează la mine.

— O să ne omoare-n somn, adăugă Moash.

— Nu, e o treabă bună, spuse Cikatrice. Îl punem să alerge-n față. O să primească o săgeată în locul unuia dintre noi.

Syl coborî din zbor pe umărul lui Kaladin și se uită în jos spre parsh. Ochii ei erau triști.

„Dacă i-ai răsturna pe ochi-luminoși și ne-ai aduce pe noi la putere, abuzurile ar continua. Ar fi săvârșite asupra altor oameni.”

Însă acela era un *parsh*.

„Trebuie să faci tot posibilul ca să rămâi în viață...”

— Nu, spuse Kaladin. Shen e acum *unul de-al nostru*. Puțin îmi pasă ce-a fost înainte. Așa cum nu-mi pasă ce-ați fost voi. Acum suntem Podul Patru. Și asta e și el.

— Dar... Începu Cikatrice.

— Nu, spuse Kaladin. N-o să ne purtăm cu el cum se poartă ochi-luminoșii cu noi, Cikatrice. Și cu asta basta. Pietroi, găsește-i o vestă și niște sandale.

Podarii se împrăștiară, cu toții în afară de Teft.

— Și cum rămâne... cu planurile noastre? întrebă el încet.

— Le înfăptuim, răspuse Kaladin.

Asta păru să-l neliniștească pe podarul mai vârstnic.

— Ce crezi c-o să facă el, Teft? întrebă Kaladin. O să ne pârască?

— N-am auzit niciodată un parsh care să deschidă gura pentru a rosti mai mult de-un singur cuvânt. Mă-ndoiesc că poate fi spion.

— Nu știu, mormăi Teft. Dar nu mi-au plăcut niciodată. Par în stare să vorbească unii cu alții fără să scoată niciun sunet. Nu-mi place cum arată.

— Teft, spuse Kaladin fără menajamente, dac-am respinge podarii luându-ne după înfățișarea lor, ți-e și-am fi tras un picior cu săptămâni în urmă, pentru mutra asta a ta.

Teft mârâi. Apoi zâmbi.

— Ce e? întrebă Kaladin.

— Nimic. Doar că... pentru o clipă, mi-ai adus aminte de vremuri mai bune. Dinainte de-a fi zdrobit de furtuna care s-a năpustit asupra mea. Îți dai seama care ne sunt șansele, nu? Șansele de a ne recăpăta libertatea luptând, de a scăpa de un om ca Sadeas?

Kaladin dădu cu gravitate din cap.

— Bun, zise Teft. Ei, fiindcă tu nu te simți înclinat s-o faci, o să stau eu cu ochii pe prietenul nostru „Shen”, aici prezent. Poți să-mi mulțumești după ce-o să-l împiedic să-ți înfigă un cuțit în spate.

— Nu cred că trebuie să ne facem griji.

— Ești tânăr, zise Teft. Eu sunt bătrân.

— Și e de presupus că asta te face mai înțelept?

— Dar-ar furtuna, nu. Asta dovedește doar că am mai multă experiență decât tine în privința supraviețuirii. O să-l supraveghez. Ție-ți rămâne doar să te ocupi de restul acestui grup jalnic, pentru ca...

Se întrerupse, uitându-se în jur.

— ... Să nu se mai împiedice de propriile picioare când îi amenință cineva. Pricepi?

Kaladin dădu din cap. Asta sunase aproape aidoma vorbelor unuia dintre sergenții lui de pe vremuri. Teft se ferea cu insistență să vorbească despre trecutul său, dar nu părea la fel de zdrobit ca majoritatea celorlalți.

— Bine, zise Kaladin, asigură-te că oamenii se ocupă de echipamentul lor.

— Tu ce-o să faci?

— O să mă plimb. Și-o să mă gândesc.

O oră mai târziu, Kaladin încă mai hoinărea prin tabăra lui Sadeas. Trebuia să se întoarcă în lemnărie cât de curând. Oamenii lui erau din nou trimiși în spărturi și nu li se lăsaseră decât vreo câteva ore libere, în care trebuia să se îngrijească de echipament.

Când era foarte tânăr, nu înțelesese de ce tatăl lui pleca adesea la plimbare ca să se gândească. Dar, pe măsură ce se maturiza, se surprindea imitându-i din ce în ce mai mult obiceiurile. Mersul și mișcarea acționau asupra minții lui. Treccerea neconținută pe lângă corturi, alternanța culorilor, vânzoleala oamenilor, toate dădea naștere unui simț al schimbării, iar gândurile îi deveneau la fel de dornice de mișcare.

„Nu te zgârci când miza e viața ta, Kaladin”, îi spusese întotdeauna Durk. „Nu scoate doar un strop când ai buzunarul plin de pete. Ori pui totul pe masă, ori pleci.”

Syl dansa înaintea lui, sărind de pe un umăr pe altul pe strada plină de oameni. Din când în când cobora pe capul cui-va care mergea în direcția opusă și se așeza acolo, cu picioarele încrucișate, până când trecea de Kaladin. Toate sferile lui erau pe masă. Era hotărât să-i ajute pe podari. Dar îl irita ceva, o temere pe care nu putea să și-o explice.

— Pari neliniștit, spuse Syl, oprindu-i-se pe umăr.

Purta, pe lângă obișnuita ei rochie, o tichie și o haină, parcă vrând să-i imite pe negustorii din apropiere. Trecură pe lângă prăvălia spițerului. Kaladin abia dacă se obosi să-i arunce o privire. Nu mai avea sevă de buruiana dâmbului de vânzare. În curând, avea să rămână fără provizii.

Le spusese oamenilor săi că urma să-i învețe să lupte, dar pentru asta era nevoie de timp. Și, odată instruiți, cum aveau să scoată sulilele din spărtură, ca să le folosească pentru evadare? S-o facă pe furiș era greu, având în vedere cum erau cercetați din cap până-n picioare.

Ar fi putut începe lupta în momentul cercetării, dar ar fi alertat întreaga tabără.

Probleme, probleme. Cu cât se gândea mai mult, cu atât mai imposibil părea totul.

Făcu loc pentru doi soldați cu haine verzi ca frunzișul. Ochii lor de un căprui-închis îi desemnau drept cetățeni obișnuiți, însă judecând după nodurile albe de pe umeri, erau ofițeri-cetățeni. Sergenți sau comandanți de pluton.

— Kaladin? întrebă Syl.

— Scoaterea podarilor din tabără e cea mai complicată însărcinare pe care-am avut-o vreodată. Mult mai grea decât toate celelalte încercări de evadare din viața mea de sclav, și

toate-au dat greș. Nu pot să nu mă-ntreb dacă nu cumva nu pun la cale un alt dezastru.

— De data asta o să fie altfel, Kaladin, zise ea. Îmi dau seama.

— Cam așa ceva ar fi spus Tien. Moartea lui dovedește că, de fapt, cuvintele nu schimbă nimic, Syl. Înainte să mă-ntrebi, află că nu mă arunc din nou în brațele disperării. Dar nu pot trece cu vederea ceea ce mi s-a întâmplat. A început cu Tien. De-atunci se pare că, de fiecare dată când am ales pe cineva anume, vrând să-l protejez, cel protejat a sfârșit prin a-și găsi moartea. De fiecare dată. E de-ajuns ca să mă facă să mă-ntreb dacă nu cumva Atotputernicul însuși mă urăște.

Ea se încruntă.

— Cred că ești prost, în plus, dacă a urât pe cineva, atunci i-a urât pe cei care au murit, nu pe tine. Tu ai *supraviețuit*.

— Cred că sunt egocentric, leg totul de mine. Dar, Syl, eu am supraviețuit de fiecare dată, când aproape toți ceilalți au murit. Mereu. Fostul meu pluton de sulițași, prima echipă de podari din care am făcut parte, numeroșii sclavi pe care am încercat să-i ajut să evadeze. E un tipar. Și e din ce în ce mai greu de ignorat.

— Poate că Atotputernicul te păstrează, zise Syl.

Kaladin se opri în mijlocul străzii, zornăind; un soldat în trecere îl înjură și-l împinse într-o parte. În toată discuția asta era ceva greșit. Se retrase lângă un butoi cu apă de ploaie așezat între două prăvălii – niște clădiri masive, cu pereți de piatră.

— Syl, spuse Kaladin. L-ai pomenit pe Atotputernic.

— Tu ai făcut-o primul.

— Nu ține cont de asta. Crezi în Atotputernic? Știi dacă există cu adevărat?

Ea își lăsă capul într-o parte.

— Nu știu. Ei, nu știu o grămadă de lucruri. Dar ar trebui să știu asta. Așa cred. Poate că da?

Părea foarte încurcată.

— Eu nu sunt sigur că mă număr printre credincioși, spuse Kaladin privind strada. Mama era credincioasă, iar tata vorbea întotdeauna cu venerație despre Heralzi. Credea și el, așa așa zice, dar poate numai datorită tradițiilor vindecătorilor, despre care se spune că vin de la Heralzi. Ardenții nu ne dau nicio atenție nouă, podarilor. Când eram în armata lui

Amaram, le făceau vizite soldaților, dar în lemnărie n-am văzut nici măcar unul. Nu m-am gândit prea mult la asta. Credința n-a părut s-ajute niciodată vreun soldat.

— Păi, dacă nu crezi, n-ai de ce să-ți închipui că Atotputernicul te urăște.

— Numai că dacă Atotputernicul nu există, ar putea exista altceva, adăugă Kaladin. Nu știu. Dintre toți soldații pe care i-am cunoscut, o grămadă erau superstițioși. Vorbeau despre lucruri precum Magia Veche și Veghetoarea Noptii, care-i pot aduce cuiva ghinion. Eu îi luam în răs. Dar cât mai pot continua să ignor această posibilitate? Dacă toate eșecurile mele sunt, de fapt, dovada că există așa ceva?

Syl păru tulburată. Tichia și haina ei se dizolvară, preschimbându-se în ceață, iar ea își înfășură brațele în jurul trupului, ca și cum comentariile lui ar fi făcut-o să-i fie frig.

„Domnește oroarea...”

— Syl, continuă Kaladin încruntându-se, cu gândul la visul lui bizar. Ai auzit vreodată de ceva numit Oroare? Nu mă refer la sentiment, ci la... o persoană sau la un lucru care poartă numele ăsta.

Ea șuieră pe neașteptate. Un sunet neplăcut, sălbatic. Se desprinse grăbită de umărul lui, devenind o săgeată de lumină, și se năpusti sub streășina clădirii de alături.

Kaladin clipi nedumerit.

— Syl? o strigă el, atrăgând privirile unor spălătorese care treceau pe-acolo.

Sprea nu mai apăru. El își încrucișă brațele. Cuvântul acela o pusese pe fugă. De ce?

O înșiruire de înjurături sonore îi întrerupse gândurile. Se răsuci chiar în clipa când din clădirea frumoasă de pe cealaltă parte a străzii dădu buzna un bărbat, împingând în fața lui o femeie pe jumătate dezbrăcată. Bărbatul avea ochii de un albastru strălucitor, iar haina verde ca frunzișul – pe care-o ținea pe braț – avea noduri roșii. Un ofițer ochi-luminoși, de un rang nu foarte înalt. Probabil de al șaptelea dahn.

Femeia pe jumătate îmbrăcată căzu la pământ. Plângând, își strângea rochia descheiată în față, peste piept, iar părul lung și negru îi atârna pe spate, legat cu două panglici roșii. Rochia era a unei femei ochi-luminoși, numai că ambele mâneci erau scurte, lăsându-i mâna interzisă la vedere. O curtezană.

Ofițerul continuă să-njure în timp ce-și pune haina. Nu și-o încheie. În schimb, făcu un pas înainte și lovi femeia cu piciorul în burtă. Ea icni, și din pământ răsăriră durerospreni, adunându-i-se în jur. Niciun trecător nu se opri, dar mulți grăbiră pasul, uitându-se în jos.

Kaladin mârâi și sări în stradă, făcându-și loc printr-un grup de soldați. Pe urmă se opri. Trei bărbați îmbrăcați în albastru ieșiră din mulțime, oprindu-se hotărâți între femeia căzută și ofițerul în verde. Numai unul era ochi-luminoși, judecând după nodurile de pe umeri. Noduri aurii. Un bărbat de rang cu adevărat înalt, de al doilea sau al treilea dahn. Era evident că nou-veniții nu făceau parte din armata lui Sadeas, nu cu hainele lor albastre, bine călcate.

Ofițerul lui Sadeas șovăi. Cel în albastru își puse palma pe mânerul sabiei. Ceilalți doi aveau halebarde de bună calitate, cu semiluni strălucitoare în vârf.

Un grup de soldați în verde se desprinsese din mulțime și începu să-i înconjoare pe cei în albastru. În aer se simțea încordarea, iar Kaladin își dădu seama că strada – fremătând de oameni cu doar câteva clipe în urmă – se golea cu mare repeziciune. El rămase practic singur, unicul spectator care se uita la cei trei bărbați în albastru, acum înconjurați de alți șapte în verde. Femeia era tot la pământ, smiorcăindu-se. Se ghemui lângă ofițerul în albastru.

Bărbatul care o lovise cu piciorul – o brută cu sprâncene stufoase și cu o claiă de păr negru, nepieptănat – începu să-și încheie partea dreaptă a hainei.

— N-aveți ce căuta aici, prieteni. S-ar părea c-ați greșit tabăra prin care hoinăriți.

— Avem treburi care ne îndreptățesc să ne aflăm aici, răspunse ofițerul în albastru.

Avea trăsături frumoase și părul auriu, împestrit cu şuvițe de un negru alethi. Întinse mâna în față, ca și cum ar fi vrut s-o strângă pe-a ofițerului lui Sadeas.

— Ei, haide, spuse el pe-un ton afabil. Indiferent ce-ai avea de împărțit cu femeia asta, sunt sigur că se poate rezolva fără furie și fără violență.

Kaladin se retrase sub streășina aleasă de Syl drept ascunziș.

— E o curvă, spuse omul lui Sadeas.

— De asta-mi dau seama, răspunse cel în albastru. Își ținea mâna întinsă.

Ofițerul în verde i-o scuipă.

— Înțeleg, spuse blondul.

Își retrase brațul, și în aer se adunară fuioare spiralate de ceață, unindu-i-se în mâinile ridicate într-o postură bătaioasă. O sabie masivă își făcu apariția, cu lungimea egalând înălțimea unui bărbat.

Apa condensată picura de pe întreaga lungime a lamei reci, sclipitoare. Era o armă frumoasă, lungă și șerpuitoare, singura muchie pe care o avea fiind ondulată ca un țipar și curbată în sus, către vârful. Pe partea din spate avea proeminențe delicate, ca niște formațiuni cristaline.

Ofițerul lui Sadeas se retrase împleticindu-se și căzu, alb la față. Soldații în verde se împrăștiară. Ofițerul îi înjură – cea mai scârboasă înjurătură pe care o auzise vreodată Kaladin –, dar niciunul nu se întoarse să-l ajute. Aruncând în urmă o privire urâtă, acesta urcă în grabă treptele clădirii.

Ușa se trânti, lăsând locul cufundat într-o tăcere nefirească. În afară de soldații în albastru și de curtezana căzută, Kaladin era singurul om de pe stradă. Cristalpurătorul îi aruncă o privire și consideră, evident, că nu reprezenta o amenințare. Își aruncă sabia pe pietre; lama se înfipse cu ușurință și rămase așa, cu mânerul spre cer.

Tânărul Cristalpurător îi întinse mâna târfei căzute.

— De curiozitate, ce i-ai făcut?

Ea îi luă mâna, șovăind, și îl lăsă s-o ridice.

— A refuzat să-mi plătească, pretinzând că reputația lui a transformat totul într-o plăcere pentru mine, zise femeia și se strâmbă. M-a lovit de-ndată ce-am făcut un comentariu despre „reputația” lui. S-ar părea că nu e cunoscut pentru ceea ce credea el.

Luminlordul chicoti.

— Îți sugerez ca de-acum încolo să ceri plata înainte. O să te conducem până la hotar. Te sfătuiesc să nu te-ntorci prea curând în tabăra lui Sadeas.

Femeia dădu din cap, ținându-și partea din față a rochiei lipită de piept. Mâna ei interzisă era încă la vedere. Netedă, cu pielea bronzată, cu degete lungi, delicate. Kaladin se trezi holbându-se la ea și roșind. Ea se înclină spre luminlord, în

timp ce însoțitorii lui supravegheau strada, cu halebardele pregătite. Chiar și cu părul ciufulit și cu fața mânjită de fard, era destul de frumoasă.

— Mulțumesc, luminlordul meu. Poate că te-aș interesa? Fără nicio plată.

Tânărul își ridică o sprânceană.

— Ispititor, spuse, dar tata m-ar omorî. Ține la vechiul mod de viață.

— Păcat, zise ea trăgându-se înapoi și acoperindu-și cu stângăcie pieptul în timp ce-și strecura brațul în mânecă. Scoase o mânășă pentru mâna interzisă. Atunci tatăl tău e foarte formalist?

— Ai putea spune și așa, răspunse Cristalpurătorul, întorcându-se către Kaladin. Hei, băiatule de pod!

„Băiat de pod?” Tânărul lord părea să fie doar cu vreo câțiva ani mai în vârstă ca el.

— Dă o fugă până la Luminlordul Reral Makoram, spuse aruncând ceva pe partea cealaltă a străzii, către Kaladin.

O sferă. Scânteie în lumina soarelui înainte s-o prindă Kaladin.

— E în batalionul al șaselea. Spune-i că Adolin Kholin n-o s-ajungă la întâlnirea de azi. O să-i trimit vorbă, ca s-o amânăm pentru altă dată.

Kaladin se uită în jos la sferă. Un strop de smarald. Mai mult decât câștiga el de obicei în două săptămâni. Își ridică privirea; tânărul luminlord și însoțitorii lui se retrăgeau deja, urmați de târfă.

— Te-ai grăbit să-i sari în ajutor, spuse o voce.

Se uită în sus la Syl, care cobora lin ca să i se așeze pe umăr.

— Foarte nobil din partea ta.

— Ceilalți au ajuns primii, răspunse el.

„Și unul era un ochi-luminoși, nici mai mult, nici mai puțin. Ce folos putea trage de aici?”

— Totuși, ai încercat s-o ajuți.

— Prostește, spuse Kaladin. Ce-aș fi putut eu să fac? Să dobor un ochi-luminoși? Asta ar fi ridicat jumătate dintre soldații din tabără împotriva mea, iar târfa ar fi fost bătută și mai tare și ar fi fost învinuită că a stârnit încăierarea. Și-ar fi putut găsi moartea mulțumită eforturilor mele.

Tăcu. Vorbele lui semănau prea mult cu ceea ce spusese mai înainte.

Nu putea să cedeze tentației de a presupune că era blestemat, sau că avea ghinion, sau ce altceva o fi fost. Superstițiile nu duceau niciodată nicăieri. Dar tiparul *era* supărător. Dacă acționa ca și până atunci, cum s-ar fi putut aștepta la rezultate diferite? Trebuia să-ncerce ceva nou. Să facă, într-un fel sau altul, o schimbare. Pentru asta era nevoie să se gândească mai mult și mai bine.

O porni înapoi către lemnărie.

— N-ai de gând să faci ce ți-a cerut luminlordul? întrebă Syl.

Nu lăsa să se vadă niciun efect întârziat al neașteptatei sale spaime; părea dornică să pretindă că nu se întâmplase nimic.

— După felul în care s-a purtat cu mine? se răsti Kaladin.

— N-a fost chiar atât de rău.

— N-am de gând să mă plec în fața lor. Nu mai am de gând să le-ndeplinesc toate capriciile doar fiindcă așa se așteaptă ei. Dacă își făcea atâtea griji pentru mesajul lui, atunci trebuia s-aștepte, să se convingă că vreau să i-l duc.

— I-ai luat sfera.

— Câștigată din sudoarea ochi-întunecaților care trudesesc pentru el.

Syl amuți pentru o clipă.

— Întunecimea pe care-o văd în tine când vorbești despre ei mă sperie, Kaladin. Când te gândești la ochi-luminoși, nu mai ești tu însuși.

El nu-i răspunse, ci se mulțumi să-și continue drumul. Nu-i datora nimic luminlordului și, în plus, i se ordonase să se-ntoarcă în lemnărie.

Însă lordul sărise s-o apere pe femeie.

„Nu”, își spuse Kaladin cu hotărâre. „Nu căuta decât un mod de a se pune în calea unuia dintre ofițerii lui Sadeas. Toată lumea știe că între cele două tabere domnește încordarea.”

Apoi nu-și mai îngădui să se gândească în continuare la același subiect.

47 • BINECUVÂNTĂRILE FURTUNII

Cu un an în urmă

Kaladin răsuci piatra între degete, lăsându-i fațetele cu particule de cuarț să prindă lumina. Se sprijini de un bolovan imens, cu un picior îndoit înapoi și proptit în el, având sulița alături.

Piatra captă lumina, producând o învolburare de culori diferite, în funcție de direcția în care o învârtea. Frumoasele cristale naturale scânteiau aidoma cetăților din pietre nestemate despre care se vorbea în povești.

În jurul lui, armata înaltului Mareșal Amaram se pregătea de luptă. Șase mii de oameni ascuțeau sulițe sau își legau curelele armurilor din piele. Câmpul de luptă se afla alături și fiindcă nu era așteptată nicio mare furtună, armata își petrecuse noaptea în corturi.

Din noaptea ploioasă în care se alăturase oștirii lui Amaram trecuseră aproape patru ani. Patru ani. Și o eternitate.

Soldații se mișcau grăbiți de colo-colo. Câțiva își ridicară mâinile și strigară la Kaladin, salutându-l. El le răspunse dând din cap în timp ce-și punea piatra la loc în buzunar și-și încrucișa brațele, rămânând în așteptare. Deja flutura stindardul roșu-închis al lui Amaram, purtând drept blazon o pereche de glife ce închipuiau o creastă-albă având colții îndreptați în sus. *Merem* și *khakh*, onoare și hotărâre. Fâlfâia în fața soarelui abia răsărit, cu răcoarea dimineții începând să lase loc dogorii zilei.

Kaladin se întoarse și privi spre est, către o casă în care n-avea să se mai întoarcă. Luase hotărârea cu luni în urmă. Serviciul lui militar se încheia peste câteva săptămâni, dar avea să se-nroleze din nou. Nu-și putea privi părinții în față după ce nu-și ținuse promisiunea de a-l proteja pe Tien.

Un soldat ochi-întunecați scund și îndesat, cu securea legată la spate și cu noduri albe pe umeri, alergă spre el. Arma ieșită din comun era privilegiul comandantului de pluton. Gare avea antebrațe vânjoase și o barbă deasă și neagră, dar își pierduse o mare porțiune din scalp, pe partea dreaptă a capului. Era urmat de doi dintre sergenții săi: Nalem și Korabet.

— Kaladin, spuse el. Părinte al Furtunii, omule! De ce mă bați la cap? Într-o zi de bătălie?

— Știi foarte bine ce ne așteaptă, Gare, răspunse Kaladin cu brațele încă încrucișate.

Mai multe companii se adunau deja, înșiruindu-se în formație de luptă. Dallet avea să ducă plutonul lui Kaladin la locul său. În față, așa hotărâseră. Dușmanului lor – un ochi-luminoși pe nume Hallaw – îi plăceau la nebunie salvele lungi. Se mai luptaseră cu oamenii lui, de mai multe ori. Una dintre lupte i se întipărise lui Kaladin în amintire și în suflet, ca arsă cu fierul roșu.

Intrase în armata lui Amaram așteptându-se să apere hotarele alerthilor – și le apăra, împotriva altor alethi. A unor proprietari de pământuri de rang mai mărunț, care-și doreau bucățele din domeniile înaltului Prinț Sadeas. Uneori, oștile lui Amaram încercau să pună stăpânire pe teritorii aflate sub stăpânirea altor înalți prinți – pământuri despre care acesta pretindea că îi aparținuseră lui Sadeas și că fuseseră furate cu ani în urmă. Kaladin nu știa ce să creadă. Dintre toți ochi-luminoșii, Amaram era singurul în care avea încredere. Dar se părea că și ei, și armatele împotriva cărora luptau făceau exact același lucru.

— Kaladin? întrebă Gare, nerăbdător.

— Ai ceva ce-mi doresc eu, răspunse el. Un recrut nou, care ni s-a alăturat abia ieri. Galan zice că-l cheamă Cenn.

Gare se încruntă.

— Trebuie să joc jocul ăsta cu tine *acum*? Vorbim după luptă. Dacă băiatul supraviețuiește, poate ți-l dau.

Se-ntoarse să plece, urmat de prietenii lui.

Kaladin se ridică, luându-și sulița. Mișcarea îl făcu pe Gare să se oprească busc.

— O să fie o pacoste pentru tine, spuse încet Kaladin. Trimite băiatul la plutonul meu, și gata. Ia-ți plata. Ține-ți gura.

Scoase o pungă cu sfere.

— Poate nu vreau să-l vând, zise Gare, întorcându-i spatele.

— Nu-l vinzi, îl muți la mine.

Gare se uită la pungă.

— Atunci poate nu-mi place cum face toată lumea ce spui tu. Numi pasă cât de bun ești în lupta cu sulița. Plutonul meu îmi aparține.

— Nu-ți dau mai mult, Gare, zise Kaladin, aruncând punga pe pământ; sferele zornăiră. Știm amândoi că băiatul nu ți-e de niciun folos. Neinstruit, prost echipat, prea scund ca să fie bun în prima linie. Trimite-l la mine.

Kaladin se răsuci pe călcâie și începu să se îndepărteze. Câteva secunde mai târziu, auzi zornăitul pungii ridicate de Gare.

— Nu poți învinui pe nimeni fiindcă-ncearcă.

Kaladin nu se opri.

— Oricum, ce-nseamnă recruții ăștia pentru tine? strigă Gare în urma lui. În plutonul tău, jumătate din oameni sunt prea scunzi ca să lupte cum trebuie! Aproape că-i vine omului să creadă că *vrei* să fii ucis!

Kaladin nu-l luă în seamă. Străbătu tabăra, fluturându-și mâna către cei care-i făceau, la rândul lor, semne cu mâna. Aproape toată lumea se ferea din calea lui, fie pentru că-l cunoștea și-l respecta, fie pentru că-i cunoștea reputația: cel mai tânăr șef de pluton din armată, cu o experiență de numai patru ani, însă deja aflat la comandă. Un ochi-întunecați trebuia să meargă pe Câmpiile Sfârâmate ca să poată urca mai mult în rang.

Tabăra era cuprinsă de nebunia frenetică a soldaților care făceau ultimele pregătiri. Tot mai multe companii intrau în formație, iar Kaladin vedea dușmanii aliniindu-se pe culmea scundă care mărginea câmpul în partea de vest.

Dușmanii. Așa îi numeau. Totuși, când apărea un conflict real la granița cu vedenii sau cu reshii, oamenii aceia li se alăturau trupelor lui Amaram, pentru a lupta împreună. Veghetoarea Noptii se distra pe seama lor, atrăgându-i într-un joc interzis de noroc, pe a cărui tablă îi așeza uneori ca aliați, pentru a-i pune a doua zi să se omoare unii pe alții.

Dar astfel de gânduri nu trebuiau să-l preocupe pe un sulițaș. Așa i se spusese. În repetate rânduri. Probabil că ar fi trebuit să dea ascultare, fiindcă înțelegea că datoria lui era

să facă tot ce putea ca să-și țină plutonul în viață. Victoria în luptă era pe locul doi.

„Nu poți ucide ca să aperi...”

Găsi cu ușurință postul de lucru al chirurgilor: simțea mirosul antisepticelor și al micilor focuri aprinse. Mirosuri care-i aminteau de prima lui tinerețe, care părea să fi rămas undeva, departe, foarte departe. Oare într-adevăr avusese vreodată de gând să devină chirurg? Ce se-ntâmplase cu părinții lui? Dar cu Roshone?

Nu mai avea importanță. Le trimisese vorbă prin condeierele lui Amaram – un bilet scurt, care-l costase tot câștigul pe-o săptămână. Știau că dăduse greș și că n-avea de gând să se-ntoarcă. Nu primise răspuns.

Ven era șeful chirurgilor, un bărbat înalt, cu nasul borcănănat și cu fața prelungă, își supraveghea ucenicii care împătureau bandaje. Kaladin se gândise la un moment dat, într-o doară, să-și facă o rană ca să li se poată alătura; toți ucenicii aveau câte-un beteșug care-i împiedica să lupte. Dar nu fusese în stare. Să te rănești singur era o dovadă de lașitate. În plus, chirurgia ținea de vechea lui viață. Într-un fel, nu merita mai mult.

Își duse mâna la punga cu sfere prinsă de centură, vrând să i-o azvârle lui Ven. Însă punga se înțepea, refuzând să se desprindă. El înjură, împiedicându-se și smucind-o. Reuși s-o desprindă pe neașteptate, ceea ce-l făcu să-și piardă din nou echilibrul. O siluetă albă, translucidă, se îndepărtă ca o săgeată, răsucindu-se cu un aer nonșalant.

— Vântspren afurisit, spuse el.

Pe câmpiile acelea stâncoase, vântsprenii erau ceva obișnuit.

Își continuă drumul pe lângă cortul chirurgilor, aruncându-i punga cu sfere lui Ven. Bărbatul înalt o prinse cu îndemânare, făcând-o să dispară într-un buzunar al voluminoasei sale robe albe. Mita garanta că oamenii lui Kaladin aveau să fie primii care primeau îngrijiri pe câmpul de luptă, dacă nu existau ochi-luminoși pentru care să fie nevoie de ajutor.

Era timpul să intre în formație. Mări pasul, alergând ușor, cu sulița în mână. Nimeni nu-l mustra pentru pantalonii purtați pe sub fusta din piele pe care-o aveau sulițașii – proceda așa ca să poată fi recunoscut din spate. De fapt, în zilele acelea, nimeni nu-l mustra pentru nimic. Ceea ce încă i se

mai părea ciudat, după numeroasele lupte din primii lui ani în armată.

Încă nu simțea că-și găsisse locul. Reputația câștigată îl scotea în evidență, dar ce era menit să facă? Reputația îi apăra oamenii de batjocură și de ocări, dar, după ani în care ținuse piept dezastrelor venite unul după altul, era timpul să se oprească în sfârșit și să se *gândească*.

Nu era sigur că asta-i plăcea. În ultimul timp, gândurile se dovediseră periculoase. Trecuse multă vreme de când nu mai scosese piatra și nu se mai gândise la Tien și la casa părintească. Își croi drum către primele rânduri și își găsi oamenii exact acolo unde le spusese să meargă.

— Dallet, strigă el, apropiindu-se grăbit de sulițașul uriaș care era sergentul plutonului. O s-avem în curând un recrut nou. Vreau să...

Vocea i se stinse. Un tânăr, care trebuie să fi avut vreo paisprezece ani, stătea lângă sergent, părând minuscul în armura de sulițaș.

În minte îi reveni fulgerător o amintire. Un alt băiat, cu o figură asemănătoare, ținând o suliță de care n-ar fi trebuit să aibă nevoie.

Două promisiuni încălcate în același timp.

— A sosit aici acum câteva minute, domnule, zise zâmbind Dallet. L-am pregătit.

El se scutură, spulberând momentul de aducere aminte. Tien era mort. Dar, *Părinte al Furtunii*, ce bine îi semăna băiatul cel nou!

— Bine lucrat, îi spuse Kaladin lui Dallet, silindu-se să-și ia ochii de la Cenn. Am plătit bani frumoși ca să-l iau pe băiatul ăsta de la Gare. Omul ăla e atât de nepriceput, încât dac-ar lupta de partea dușmanului ar fi tot una.

Dallet mormăi aprobator. Soldații știau ce era de făcut cu Cenn.

„Bun”, își zise Kaladin, cercetând câmpul de luptă în căutarea unui loc potrivit din care oamenii săi să-și apere poziția. „Să-i dăm drumul.”

Auzise istorisiri despre soldații care luptau pe Câmpiile Sfârâmate. Soldații adevărați. Dacă te dovedea un luptător des-
tul de promițător în înfruntările de la graniță, erai trimis acolo. Adică într-un loc mai sigur – cu mult mai mulți soldați,

dar cu mai puține bătălii. De aceea dorea Kaladin să-și ducă plutonul în acel loc, cât mai curând cu putință.

Stătu de vorbă cu Dallet și aleseră un loc în care să reziste. În cele din urmă, sunară cornii.

Plutonul lui Kaladin atacă.

— Unde e Cenn? întrebă Kaladin, smulgându-și sulița din pieptul unui bărbat îmbrăcat în cafeniu.

Soldatul dușman se prăbuși gemând.

— Dallet!

Sergentul masiv era prins într-o luptă. Nu se putea întoarce să vadă cine-l strigase.

Kaladin înjură, cercetând cu privirea haoticul câmp de bătaie. Sulițele loveau în scuturi, în carne, în piele; oamenii strigau și urlau. Durerosprenii mișunau pe pământ, ca niște mâini mici și portocalii sau ca niște bucăți de tendon care se ridicau din bălțile de sânge ale celor căzuți.

Toți oamenii lui Kaladin erau acolo, cu răniții în mijloc, protejați. Toți, în afară de băiatul cel nou. Tien.

„Cenn”, se gândi Kaladin. „Numele lui e Cenn.”

Kaladin întrezări o străfulgerare verde în mijlocul cafeniului trupelor dușmane. O voce îngrozită străbătu, cumva, prin toată zarva. Era el.

Kaladin se repezi afară din formație, urmărit de strigătul surprins al lui Larn, care lupta alături de el. Se feri din calea suliței azvârlite de un dușman și o rupse la fugă pe terenul stâncos, sărind peste leșuri.

Cenn fusese trântit la pământ, cu sulița ridicată. Un soldat inamic își repezea arma spre el.

„Nu!”

Kaladin blocă lovitura, abătând sulița dușmană și alunecând până când se opri lângă Cenn. În jur erau șase sulițași, cu toții în cafeniu. Se roti în mijlocul lor, atacându-i cu violență. Sulița lui părea să zboare de una singură. Lovi un bărbat peste picioare, făcându-l să cadă la pământ, și îl doborî pe altul cu o lovitură de cuțit.

Era ca o apă curgând năvalnic la vale, de neoprit. Vârfurile sulițelor fulgerau prin aer împrejurul lui, cozile mânuite cu iuțeală șuierau. Niciuna nu-l atinse. Nu putea fi oprit, nu când

se simțea astfel. Când se umplea de energie ocrotindu-i pe cei căzuți, când căpăta putere apărându-l pe unul dintre oamenii săi.

Își aduse sulița într-o poziție de repaus, ținând-o sub braț și ghemuindu-se cu un picior înaintea și cu unul în spate. Sudoarea i se prelingea pe frunte, răcorită de vânt. Ciudat. Până atunci nu fusese vânt. În clipa aceea părea să-l învâluie.

Cei șase sulițași dușmani erau morți sau răniți. Kaladin își umplu și își goli plămâni o singură dată, apoi se răsuci să se uite la rana lui Cenn. Îngenunche, lăsându-și sulița să cadă alături. Tăietura nu era chiar atât de gravă, deși probabil că pe băiat îl dorea cumplit.

Kaladin scoase un bandaj și aruncă o privire grăbită spre câmpul de luptă. În apropiere se mișcă un soldat dușman, dar era prea grav rănit ca să mai poată face vreun rău. La o prea mare distanță, un ochi-luminoși de rang înalt din armata dușmană aduna un mic grup de soldați, pregătindu-se pentru un contraatac. Purta o armură completă. Nu o Cristalarmură, firește, ci una de oțel argintiu. Un om bogat, judecând după calul lui.

Cât ai clipi, Kaladin începu iar să-i bandajeze piciorul lui Cenn – deși continua să-l supravegheze cu coada ochiului pe rănitul din tabăra dușmană.

— Domnule Kaladin! exclamă Cenn, arătând către soldatul care se mișcase.

Părinte al Furtunii! Băiatul îl observase abia atunci? Oare el însuși fusese vreodată tot atât de lipsit de simțul luptei?

Dallet îl împinse mai încolo pe dușmanul rănit. Restul plutonului se strânse, ca un inel, în jurul lui Kaladin, Dallet și Cenn. Kaladin termină cu bandajul, apoi se ridică, luându-și sulița. Dallet îi înapoie cuțitele.

— M-ai speriat acolo, când ai luat-o la fugă.

— Știam c-o să mă urmați, răspunse Kaladin. Înălță steagul roșu. Cyn, Korater, voi vă retrageți cu băiatul. Dallet, rezistă aici. Oștenii lui Amaram năvălesc spre noi. O să fiți curând în siguranță.

— Și tu? întrebă Dallet.

Nu departe de ei, ofițerul ochi-luminoși nu izbutise s-adune destui soldați. Era expus, ca o stâncă rămasă în mijlocul unei albiei secate.

— Un Cristalpurător, spuse Cenn.

— Nu, zise pufnind Dallet, slavă Părintelui Furtunii! Nu e decât un ofițer ochi-luminoși. Cristalpurătorii sunt mult prea prețioși ca să-și irosească forțele într-o încăierare mărunță de la hotar.

Kaladin își încleștă fălcile, cu ochii la războinicul ochi-luminoși. Cât de puternic se credea, stând acolo, pe calul lui scump, a cărui înălțime îl ferea, împreună cu armura maiestuoasă, de loviturile sulițașilor. Își legăna ghioaga, omorându-i pe cei din jurul său.

Toate încăierările erau provocate de cei de soiul lui, de ochi-luminoși lacomi, având un rang neînsemnat, care încercau să pună stăpânire pe pământurile altora, în timp ce bărbați mai buni ca ei erau plecați să lupte cu parshendii. Și cei de teapa lui aveau mult mai puține pierderi decât sulițașii, așa că viețile oamenilor de sub comanda lui Kaladin deveneau o marfă ieftină.

În ultimii ani, pentru el, absolut toți acei ochi-luminoși mărunți ajunseseră, din ce în ce mai mult, să-l reprezinte pe Roshone. Numai Amaram rămăsese deoparte. Amaram, care se purtase atât de bine cu tatăl lui Kaladin, fângăduindu-i să aibă grijă de Tien. Amaram, care vorbea întotdeauna cu respect, chiar și atunci când i se adresa celui mai neînsemnat sulițaș. Era ca Dalinar și Sadeas. Nu un gunoi. Sigur, Amaram nu reușise să-l apere pe Tien. Dar, în privința asta, și Kaladin dăduse greș.

— Da? zise șovăitor Dallet.

— Grupele Doi și Trei, în formație de învăluire, spuse Kaladin cu răceală, arătându-l pe ofițerul ochi-luminoși dușman. O să detronăm un luminlord.

— Ești sigur că e înțelept să procedăm așa? întrebă Dallet. Avem răniți.

Kaladin se-ntoarse spre el.

— E unul dintre ofițerii lui Hallaw. Ar putea fi chiar el.

— N-ai de unde ști.

— Oricum, e comandantul unui batalion. Dacă ucidem un ofițer de rang atât de înalt, ne vom afla fără-ndoială cu toții în următorul grup trimis pe Câmpiile Sfărâmate, îl atacăm. Imaginează-ți, Dallet. Soldați adevărați. O tabără de război

disciplinată și ochi-luminoși integri. Un loc unde lupta noastră o să-nsemne ceva.

Dallet oftă, dar dădu aprobator din cap. Kaladin își flutură mâna și două grupe din plutonul său i se alăturară, la fel de înverșunate ca el. Oare ura față de ochi-luminoșii dornici de gâlceavă pornea chiar din sufletele lor, sau îi influențase dezgustul lui?

Fu neașteptat de ușor să-l doboare pe luminlord. Problema celor de rangul lui – aproape a tuturor – era că-i subestima pe ochi-întunecați. Și poate că acela avea și de ce. Câți omorâse, de-a lungul vieții lui?

Grupa a treia distrase atenția gărzii de onoare, iar cea de-a doua se ocupă de ofițerul ochi-luminoși, care nu-l văzu pe Kaladin apropiindu-se dintr-o a treia direcție. Se prăbuși cu un cuțit în ochi; fața nu-i era protejată. Țipă când căzu la pământ, cu armura zornăind, încă viu. Kaladin îi înfipse sulița în față, lovindu-l de trei ori, în timp ce calul i se îndepărta în galop.

Garda de onoare intră în panică și fugi pentru a se alătura din nou armatei. Kaladin atrase atenția celor două grupe, lovind cu sulița în scut: acesta era semnul pentru menținerea poziției. Trupele se desfășurară în evantai, iar Toorim cel bondoc – salvat de Kaladin dintr-un alt pluton – se apropie, ca și cum ar fi vrut să se asigure că dușmanul doborât murise. De fapt, se uita pe ascuns după sfere.

Furtul de la morți era strict interzis, dar Kaladin își imagina că, dacă și-ar fi dorit prada, Amaram ar fi putut – dar-ar furtuna! – să-lucidă el însuși pe nobilul dușman. Kaladin îl respecta pe Amaram într-o mai mare măsură decât pe cei mai mulți ochi-luminoși – ei, într-o mai mare măsură decât pe oricare *altul*. Dar ca să dai mită îți trebuiau bani mulți.

Toorim veni la el.

— Nimic. Fie n-a luat nicio sferă cu el, pe câmpul de luptă, fie le-a ascuns pe undeva, pe sub platoșă.

Kaladin dădu scurt din cap, cu ochii la câmpul de luptă. Forțele lui Amaram recuperau terenul pierdut; aveau să câștige lupta în curând. Probabil că Amaram conducea deja un atac direct împotriva dușmanului. De obicei intra în luptă la sfârșit.

Kaladin își șterse fruntea. Trebuia să trimită după Norby, căpitanul lor, ca să poată confirma că ucisese un ochi-luminoși important, însă mai întâi avea nevoie de vindecători ca să...

— Domnule! strigă pe neașteptate Toorim. Kaladin aruncă o privire către liniile dușmane.

— Părinte al Furtunii! exclamă Toorim. *Domnule!*

Bondocul nu se uita la dușmani. Kaladin se răsuci către liniile alor săi. Acolo – făcându-și loc printre soldați pe un cal de culoarea morții înseși – se zărea o imposibilitate.

Bărbatul purta o armură strălucitoare, aurie. O armură aurie perfectă, părând modelul pe care ar fi trebuit să-l imite oricare alta. Fiecare piesă se potrivea de minune; fără goluri prin care să se vadă curelele sau pielea. Îl făcea pe călăreț să pară imens, puternic. Ca un zeu cu o sabie măreață, prea mare pentru a fi folosită. Era gravată cu imagini stilizate, de forma unor flăcări în mișcare.

— Părinte al Furtunii... murmură Kaladin. Cristalpurătorul rupse rândurile lui Amaram. Călărea printre oameni, secerându-i din mers. Pentru o clipă, mintea lui Kaladin refuză să priceapă că acea creatură – acea divinitate superbă – putea fi un dușman. Faptul că-și făcuse apariția din rândurile armatei lor întărea iluzia.

Confuzia dură până în clipa când Cristalpurătorul îl calcă în picioare pe Cenn, coborându-și Cristalsabia și spintecând capul lui Dallet dintr-o singură lovitură, dată cu ușurință.

— Nu! urlă Kaladin. *Nu!*

Trupul lui Dallet căzu la pământ, cu dăre de fum înălțându-i-se din ochii ce păreau să-i fi luat foc. Înainte de a pleca mai departe, Cristalputătorul îl lovi pe Cyn și trecu peste Lyndel. Făcuse toate astea cu indiferența unei femei care se oprește să ștergă o pată de pe masa din bucătărie.

— NU! țipă Kaladin, alergând către oamenii căzuți din plutonul lui.

În lupta aceea nu pierduse pe nimeni! *Avea* să-i apere pe toți!

Căzu în genunchi lângă Dallet, aruncându-și sulița. Dar nu se mai auzea nicio bătaie de inimă, iar ochii aceia arși... Muri-se. Durerea amenința să-l copleșească pe Kaladin.

„Nu!” spuse acea parte a minții care i se formase în urma educației primite de la tatăl lui. „Salvează-i pe cei care pot fi salvați!”

Se întoarse spre Cenn. Băiatul primise în piept o copită care-i spărsese sternul și îi strivise coastele. Icnea, privind în sus și străduindu-se din greu să respire. Kaladin scoase un ban-

daj. Apoi se opri, privindu-l. Un bandaj? Ca să vindece un piept zdrobit?

Sunetul hârâit din răsuflarea băiatului dispăru. Trupul i se contractă o singură dată, dar ochii îi rămaseră deschiși.

— Se uită! șuieră el. Flautistul negru, în noapte. Ne ține în palmă... cântând o melodie pe care nimeni n-o poate auzi!

Ochii lui Cenn deveniră sticloși, încetă să mai respire.

Fața lui Lyndel fusese strivită. Ochii lui Cyn ardeau mocnit și nici el nu mai respira. Kaladin îngenunche în sângele lui Cenn, îngrozit, în timp ce Toorim și oamenii din cele două grupe se adunau în jurul lui, părând la fel de uluiți cum se simțea el.

„Nu e cu puțință. Eu... eu...”

Urlete.

Kaladin își ridică privirea. Verde cu roșu aprins, steagul lui Amaram flutura înspre sud. Cristalpurătorul își croise drum prin plutonul lui Kaladin, mergând drept într-acolo. Sulițașii fugeau în dezordine, urlând și împrăștiindu-se din fața Cristalpurătorului.

În Kaladin fierbea furia.

— Domnule? zise Toorim.

El își luă sulița și se ridică. Avea genunchii plini de sângele lui Cenn. Oamenii lui îl priveau nedumeriți, îngrijorați. Stăteau fermi în inima haosului. Din câte-și dădea Kaladin seama, erau singurii care nu fugeau. Cristalpurătorul le făcuse zob liniile.

Kaladin își avântă sulița în aer, apoi începu să alerge. Oamenii lui scoaseră un strigăt de luptă, îl urmară intrând în formație și traversară terenul stâncos atacând. Sulițași în uniforme de ambele culori li se fereau grăbiți din cale, aruncându-și sulițele și scuturile.

Kaladin prindea viteză cu fiecare pas, iar restul plutonului reușea cu greu să se țină după el. Chiar în fața lor – și a Cristalpurătorului – un grup verde se împrăștie și fugi. Garda de onoare a lui Amaram. Văzându-se față în față cu un Cristalpurător, oamenii nu-și mai continuară șarja. Amaram însuși nu mai era decât un bărbat solitar, pe un cal ridicat în două picioare. Purta o armură argintie, care părea atât de banală în comparație cu acea Cristalarmură!

Plutonul lui Kaladin atacă, luând-o în sens contrar celui în care se scurgea grosul armatei, ai cărei soldați, adunați într-un grup de forma unei săgeți, înaintau în direcția greșită. Doar ei mergeau în direcția greșită. Câțiva soldați care fugeau se opriră când trecură pe lângă Kaladin, dar nu i se alăturară.

În fața lui, Cristalpurtătorul se avântă pe lângă Amaram. Roti Sabia, trecând-o prin gâtul armăsarului călărit de luminlord. Arși, ochii animalului de venită două hăuri adânci, iar el se prăbuși, zvârcolindu-se spasmodic, cu Amaram încă în șa.

Cristalpurtătorul își mână calul de luptă într-un cerc strâns, apoi sări din șa cu cea mai mare iuțeală. Izbi pământul cu un scrâșnet, reușind cumva să rămână în picioare și alunecând până se opri.

Kaladin își înteteți goana. Alerga ca să se răzbune, sau încerca să-și apere înaltul mareșal? Pe singurul ochi-luminoși care dăduse vreodată dovadă de o fărâmă de omenie? Avea importanță?

Amaram se zvârcolea în armura lui masivă, cu leșul calului căzut peste un picior.

Cristalpurtătorul își ridică Sabia în ambele mâini, pregătit să-i curme viața.

Venind din spate, Kaladin se repezi asupra atacatorului, strigând, rotindu-și în jos mânerul suliței și punându-și în lovitură tot avântul și toată puterea mușchilor. Izbindu-se de partea din spate a gambei Cristalpurtătorului, sulița se frânse în două, transformându-se într-o ploaie de așchii.

Forța izbiturii îl trânti pe Kaladin la pământ, cu brațele tremurându-i și cu ciotul suliței strâns în mâini. Cristalpurtătorul se împletici, lăsându-și Sabia în jos. Își întoarse spre Kaladin fața ascunsă de coif, într-o poziție care-i trăda totala surprindere.

Cei douăzeci de oameni rămași din plutonul lui Kaladin sosiră o clipă mai târziu, atacând în forță. El se grăbi să se ridice și alergă să ia sulița unui soldat căzut. O aruncă pe cea ruptă după ce-și scoase un cuțit din teacă, o smulse pe cea nouă din pământ, se întoarse și-și văzu oamenii atacând așa cum îi învățase. Se repezeau la dușman din trei direcții, înfi-gându-și sulițele în îmbinările dintre plăcile armurii. Cristalpurtătorul privi în jur, cu uimirea cu care s-ar fi uitat la o haită de cățeluși lătrând împrejurul lui. Nici măcar o singură lo-

vitură de suliță nu părea să-i fi străpuns armura. Își clătină capul acoperit de coif.

Apoi lovi.

Cristalsabia se roti, dând un lung șir de lovituri letale și secerând zece sulițași.

Kaladin rămase paralizat de *groază* în timp ce Toorim, Acis, Hamei și alți șapte cădeau la pământ, cu ochii arzând, cu armurile și armele retezate.

Cristalpurătorul atacă din nou, ucigându-i pe Raksha, Navar și pe alți patru. Kaladin rămase cu gura căscată. Oamenii lui – prietenii lui – morți, cât ai bate din palme. Ultimii patru se grăbiră să se îndepărteze, cu Hab împiedicându-se de leșul lui Toorim, căzând și scăpând sulița.

Cristalpurătorul nu le mai dădu nicio atenție, ci se întoarse spre Amaram, încă țintuit la pământ sub greutatea calului.

„Nu,” își spuse Kaladin. „Nu, nu, NU!” Ceva îl făcu să înainteze, împotriva logicii și a bunului simț. Cei patru oameni rămași ajunseră pe o movilă aflată la mică distanță, dar nu fugiră, îl strigară.

— Kaladin! se auzi vocea lui Reesh. Kaladin, nu!

El răspunse cu un strigăt. Cristalpurătorul îl auzi și se răsuci spre el – cu o iuțeață incredibilă –, rotindu-și sabia. Kaladin se ghemui ca să evite lovitura și-l pocni cu coada suliței peste genunchi.

Sulița ricoșă. Kaladin înjură, aruncându-se înapoi chiar în clipa când sabia despica aerul din fața lui. El sări și fandă. Ținti gâtul dușmanului cu priceperea unui expert. Grumăjerul respinse atacul. Sulița abia dacă zgârie vopseaua armurii.

Cristalpurătorul se întoarse, ținându-și Sabia cu amândouă mâinile. Kaladin se repezi pe lângă el, rămânând exact la limita liniei până la care-l putea ajunge lovitura acelei săbii incredibile. Amaram se eliberase în sfârșit și se îndepărta târâș, trăgându-și după el un picior – cu multiple fracturi, după cât era de răsucit.

Kaladin alunecă pentru a se opri, se răsuci și se uită la Cristalpurător. Creatura aia nu era un zeu. Reprezenta tot ceea ce era mai josnic la seminția ochi-luminoșilor – avea abilitatea de a ucide oameni precum sulițașii lui Kaladin, fără să se pună pe ei înșiși în pericol.

Fiecare armură avea o fisură. Fiecare om avea un defect. Kaladin văzu ochii Cristal Purtătorului prin deschizătura coifului. Aceasta era îndeajuns de mare ca să permită pătrunderea unui pumnal, dar aruncarea trebuia să fie perfectă. Trebuia să se afle aproape. Letal de aproape.

Kaladin atacă din nou. Sabia celuilalt zvâcni, făcând aceeași rotire amplă cu care ucisese atât de mulți oameni. El se aruncă în jos, alunecând pe genunchi și lăsându-se pe spate. Cristalsabia fulgeră pe deasupra lui, retezându-i vârful suliței. Vârful zbură, răsucindu-se de nenumărate ori prin aer.

Kaladin se încordă și se ridică în picioare dintr-un salt. Mâna i se înalță, azvârlind cuțitul către ochii care-l priveau din spatele armurii impenetrabile. Pumnalul lovi viziera sub un unghi ușor diferit de cel corect, se izbi de marginea laterală a deschiderii și ricoșă.

Cristal Purtătorul înjură, rotindu-și din nou Sabia imensă către Kaladin.

El căzu în picioare, împins înainte de avântul dobândit. Ceva fulgeră prin aerul de lângă el, îndreptându-se către pământ.

Vârful suliței.

Kaladin scoase un strigăt sfidător, se răsuci și-l prinse din aer. Cădea cu vârful în jos, iar el îl prinse de cei zece centimetri de coadă rămași, strângându-l cu degetul mare apăsător pe ciot, cu vârful ieșindu-i din mână. Cristal Purtătorul își roti arma, în timp ce el se opri cu o alunecare și-și întinse brațul într-o parte, trântindu-i capul suliței chiar în despicătura vizierei.

Totul încremeni.

Kaladin era în picioare, cu brațul întins, avându-l pe Cristal Purtător în dreapta lui. Amaram se târâse până la jumătatea drumului către muchia văii înguste și puțin adânci în care se aflau. Sulițașii lui Kaladin priveau de pe margine cu gurile căscate. El stătea neclintit, icnind, cu degetele încă încleștate pe jumătatea de suliță, cu mâna în fața ochilor Cristal Purtătorului.

Acesta scoase un sunet ca un scârțâit, apoi căzu pe spate, izbindu-se de pământ. Sabia i se desprinse dintre degete, lovi pieziș stâncă și se înfipse în ea.

Kaladin se îndepărtă cu un mers clătinat, simțindu-se secătuit. Uluit. Amorțit. Oamenii lui se apropiară în grabă, se

opriră și se adunară laolaltă, holbându-se la bărbatul căzut. Erau uimiți, ba chiar cuprinși de o oarecare venerație.

— E mort? întrebă încet Alabet.

— Da, răspunse un glas dintr-o parte.

Kaladin se răsuci. Amaram zăcea în continuare la pământ, dar își scosese coiful, iar părul negru și barba îi erau năclăite de sudoare.

— Dac-ar mai fi fost viu, i-ar fi dispărut Sabia. Îi cade armura de pe el. E mort. Pe sângele străbunilor mei... ai ucis un Cristalpurtător!

Bizar, Kaladin nu era surprins. Doar istovit. Se uită în jur, privind leșurile oamenilor care-i fuseseră cei mai buni prieteni.

— Ia-o, Kaladin, spuse Coreb.

El se întoarse și se uită la Cristalsabia care se înălța pieziș din pământ, cu mânerul spre cer.

— Ia-o, repetă Coreb. E a ta. Părinte al Furtunii! Kaladin, ești *Cristalpurtător!*

El făcu un pas înainte, năucit, ridicându-și mâna către mânerul armei. La numai doi centimetri distanță de el, șovăi.

Totul părea *greșit*.

Dacă lua Sabia, devenea unul dintre ei. Dacă poveștile spuneau adevărul, avea să i se schimbe până și culoarea ochilor. Deși arma scânteia în lumină, curățată de crimele pe care le săvârșise, lui i se păru, pentru o clipă, roșie. Mânjită de sângele lui Dallet. De al lui Toorim. De al oamenilor care fuseseră vii cu doar câteva clipe înainte.

Era o comoară. În schimbul Cristalsăbiilor se dădeau regate. Cei câțiva ochi-întunecați care le dobândiseră trăiau pe vecie prin cântece și povești.

Dar când se gândea s-o atingă, i se făcea greață. Reprezenta tot ce ajunsese să urască la ochi-luminoși și tocmai îi măcelărise pe oamenii care-i erau atât de dragi. Nu putea deveni o legendă dintr-un asemenea motiv, își privi imaginea oglindită în metalul necruțător al armei, apoi își lăsă mâna în jos și-i întoarse spatele.

— E a ta, Coreb, spuse. Ți-o dau ție.

— Ce? întrebă Coreb, din spatele lui.

În fața lui, garda de onoare a lui Amaram se întorsese în sfârșit: soldații se iveau temători pe marginile micii văi, părând rușinați.

— Ce faci? îl întrebă Amaram când trecu pe lângă el. Ce...
Nu iei Sabia?

— N-o vreau, răspunse el încet. Le-o dau oamenilor mei.

Kaladin se îndepărtă, istovit de emoții, având lacrimi pe obraji în timp ce urca spre marginea văii și-și făcea loc printre oștenii din garda de onoare.

Se întoarse în tabără singur.

48 • CĂPȘUNI

*„Luau lumina, indiferent unde ar fi stat la pândă.
Piele care e arsă.”*

Cormshen, pagina 104.

Într-unul dintre numeroasele spitale din Kharbranth, într-un pat steril, cu cearșafuri albe, Shallan stătea în capul oaselor, tăcută. Avea brațul înfășurat într-un bandaj rigid, bine făcut, și își ținea în față planșeta pentru desen. Infirmierele îi îngăduiseră fără tragere de inimă să deseneze, atâta timp cât nu se „obosea”.

Brațul o durea; se tăia se mai adânc decât ar fi vrut. Sperase să lase impresia unei răni provocate de spargerea carafei; nu mersese până într-acolo încât să-și dea seama cât de mult avea să aducă treaba asta cu o încercare de sinucidere. Deși protestase, spunându-le că pur și simplu căzuse din pat, infirmierele și ardenții nu o crezuseră. Și nu-i putea învinui pentru asta.

Urmărilor erau jenante, dar cel puțin nu se gândise nimeni că sângele ar fi putut fi rezultatul unei Animodelări. Merita să se afle într-o situație jenantă ca să scape de bănuielei.

Continuă să deseneze. Se afla într-o încăpere mare care se măna cu un culoar, într-un spital din Kharbranth; de-a lungul pereților se înșirau numeroase paturi. În afara necazurilor inerente, totul mersese destul de bine în cele două zile pe care și le petrecuse în spital. Avusese destul timp să se gândească la cea mai stranie după-amiază din viața ei, când văzuse spectre, transformase sticla în sânge, iar un ardent se oferise să părăsească ardentă ca să fie cu ea.

Făcuse mai multe desene ale camerei de spital. În toate apăreau acele creaturi, pândind prin cele mai îndepărtate

colțuri ale încăperii. Îi venea greu să doarmă în prezența lor, dar se obișnuia treptat cu ele.

În aer se simțea mirosul săpunului și al uleiului lui Lister; era îmbăiată cu regularitate, iar brațul îi era șters cu antiseptic, ca să fie puși pe fugă putredosprenii. Aproape jumătate dintre paturi erau ocupate de femei bolnave, iar pentru a se bucura de intimitate, paturile puteau fi înconjurate cu paravane pe roți, făcute din pânză montată pe un cadru din lemn. Shallan purta o cămașă de noapte simplă, de culoare albă, care se desfăcea în față; mâneca stângă era mai lungă și se putea lega, ca să-i protejeze mâna interzisă.

Își mutase în cămașă punga ascunsă, prinzând-o cu nasturi în interiorul mânecii stângi. Nimeni nu se uitase în pungă. Când o îmbăiaseră, i-o desprinseseră și i-o înmânașeră fără niciun cuvânt, în ciuda greutății ei neobișnuite. Nimeni nu se uita în punga ascunsă a unei femei. Cu toate acestea, Shallan încerca, pe cât posibil, să nu se despartă de ea.

În spital i se oferea tot ce-i era necesar, dar nu putea pleca. Asta-i aducea aminte de cum fusese acasă, pe domeniul tatălui ei. Iar teama ei creștea mereu, ajungând la fel de puternică precum aceea provocată de capetele-simbol. Simțise gustul independenței și nu voia să redevină ceea ce fusese. Alintată, răsfățată, etalată.

Din nefericire, era puțin probabil să-și poată relua studiile cu Jasnah. Presupusa ei încercare de sinucidere îi oferise un excelent motiv de întoarcere acasă. Trebuia să plece. Dacă ar fi rămas, trimițând numai Animmodul și ignorând ocazia de a pleca fără să iște bănuieli, ar fi dat dovadă de egoism. În plus, întrebuințase Animmodul. Ar fi putut folosi lungul răstimp al călătoriei către casă pentru a-și da seama cum o făcuse, fiind apoi pregătită să-și ajute familia la sosire.

Oftă, apoi își termină desenul, adăugând câteva umbre. Era o imagine a locului straniu în care fusese. Orizontul îndepărtat, cu soarele lui puternic, dar rece. Deasupra, norii alergând către el; dedesubt, oceanul fără sfârșit, astfel încât astrul părea să se afle la capătul unui tunel lung. Peste ocean planau sute de flăcări, o mare de lumini deasupra uneia din mărgele de sticlă.

Ridică foaia și se uită la cea de sub ea. Acolo se înfățișase pe sine însăși, ghemuită în pat și înconjurată de creaturile stra-

nii. Nu cutezase să-i povestească lui Jasnah ce văzuse, de teamă că astfel ar fi dezvăluit că făcuse o Animodelare, dând de gol furtul săvârșit.

În desenul următor era tot ea, zăcând pe podea în balta de sânge. Își desprinsese privirea de foaie. O ardentă în alb stătea sprijinită de peretele alăturat, în aparență cosând, dar în realitate supraveghind-o pe ea, ca nu cumva să-și facă iarăși vreun rău.

„E o acoperire bună,” își spuse Shallan. „Funcționează perfect. Nu mai fi atât de jenată.”

Își privi ultimul desen din ziua aceea. Era al unuia dintre capetele-simbol. Nici urmă de ochi, nici urmă de față, doar un simbol necunoscut, cu unghiuri, ca un cristal tăiat. Creațiile aveau probabil o legătură cu Animodelarea. Nu?

„Am fost într-un alt loc”, se gândi. „Cred... cred c-am vorbit cu duhul cupei.” Era posibil ca tocmai o *cupă* să aibă un suflet? Când deschisese punga să vadă în ce stare se afla Animodul, descoperise că sfera primită de la Kabsal nu mai strălucea. Și-și amintea o senzație vagă de lumină, de frumusețe, o furtună dezlănțuindu-se în ea însăși.

Luase lumina din sferă și i-o dăduse cupei – *spreului* cupei – drept mită pentru transformare. Așa se săvârșea Animodelarea? Sau pur și simplu se străduia ea să facă legături?

Lăsă blocul pentru desen jos când în încăpere intrară vizitatori și începură să umble printre bolnave. Cele mai multe femei se ridicau, entuziasmate, la vederea Regelui Taravangian, cu roba lui portocalie și cu aerul lui blând, de om bătrân. Se oprea lângă fiecare pat să stea de vorbă. Shallan auzise că făcea des vizite, cel puțin o dată pe săptămână.

În cele din urmă ajunse lângă patul ei. Îi zâmbi, așezându-se pe taburetul adus de unul dintre numeroșii săi însoțitori.

— Și tânăra Shallan Davar. M-am întristat cumplit când am auzit de accidentul tău. Îmi cer scuze fiindcă n-am venit mai curând. M-au reținut îndatoririle mele de monarh.

— N-aveți de ce să vă cereți scuze, Maiestate.

— Ba da, ba da, spuse el. Dar așa trebuie să fie. Mulți se plâng că îmi petrec prea mult timp aici.

Shallan zâmbi. Plângerile nu deveneau niciodată zgomoase. Stăpânii domeniilor întinse și șefii marilor case nobile interesați de politica de la curte erau cât se poate de mulțu-

miți că regele își petrecea atât de mult timp în afara palatului, neavând habar de uneltirile lor.

— Spitalul e uimitor, Maiestate, zise ea. Nu-mi vine să cred că toată lumea e îngrijită atât de bine.

El zâmbi cu toată fața.

— E marea mea victorie. Ochi-luminoși și ochi-întunecați deopotrivă, nimeni nu e refuzat – nici cerșetorii, nici târfele, nici marinarii din țări îndepărtate. Știi, totul e plătit de Pala-naeum. Într-un fel, chiar și cel mai neînsemnat și mai nefolositor caz înregistrat în arhive ajută la vindecarea bolnavilor.

— Mă bucur că mă aflu aici.

— De asta mă îndoiesc, copilă. Un astfel de spital e singurul lucru pentru care-ți cheltuiești banii bucurându-te dacă nu e folosit niciodată. E o tragedie că ai ajuns să-mi fii oaspete.

— Am vrut să spun că prefer să fiu bolnavă aici, mai degrabă decât oriunde altundeva. Deși cred că e cam tot una cu a spune că e mai bine să te îneci cu vin decât cu apă.

Regele râse.

— Ce dulce ești, spuse el, ridicându-se. Pot să fac ceva ca să te simți mai bine în timpul șederii tale aici?

— Să-i puneți capăt?

— Mă tem că nu-ți pot permite asta, spuse el cu o privire înduioșată. Trebuie să respect părerile înțelepte ale chirurgilor mei și ale infirmierelor. Ei spun că ești încă în pericol. Trebuie să ne gândim la sănătatea ta.

— Stând aici, Maiestate, trupul mi se însănătoșește în defavoarea stării mele de bine.

El clătină din cap.

— Nu trebuie să ți se dea ocazia să ai un alt accident.

— Da... da, înțeleg. Dar jur că mă simt mult mai bine. Ceea ce mi s-a întâmplat a fost din *cauză* că am muncit prea mult. Acum, când sunt odihnită, nu mă mai pândește niciun pericol.

— Asta e bine. Dar trebuie să te mai ținem aici câteva zile.

— Da, Maiestate. Dar, cel puțin, aș putea avea vizitatori?

Până atunci, personalul spitalului susținuse, cu insistență, că nu trebuia să fie deranjată.

— Da... O să văd cum te pot ajuta. O să vorbesc cu ardenții și-o să le sugerez să îngăduie intrarea câtorva vizitatori, zise regele, apoi șovăi. Odată ce-o să te însănătoșești, poate c-ar fi mai bine să încetezi cu învățătura.

Ea își potrivește pe față o strămbătură, străduindu-se să nu se simtă îngreșată de toată mascarada.

— Nu mă-ncântă s-o fac, Maiestate. Dar familia îmi lipsește foarte mult. Poate-ar trebui să mă-ntorc la ai mei.

— O idee excelentă. Sunt sigur că ardenții vor fi mult mai dispuși să te lase să pleci dacă vor afla că vrei să te-ntorci acasă.

Taravangian îi zâmbi cu blândețe, punându-i mâna pe umăr.

— În lumea asta, e uneori furtună. Dar, nu uita, pe urmă răsare întotdeauna soarele.

— Mulțumesc, Maiestate.

Regele plecă să viziteze alte bolnave, apoi purtă o discuție cu ardenții, pe un ton scăzut. După nici cinci minute, în încăperea intră Jasnah, cu spatele foarte drept, dând mersului ei obișnuită notă caracteristică. Purta o rochie superbă, de un albastru intens, cu broderii aurii. Părul ei negru și lucios era împletit în cozi și prins cu șase agrafe de aur; obrajii îi străluceau, îmbujorați, și își vopsise buzele într-un roșu-sângeriu. Stătea în camera albă asemenea unei flori pe un podiș de piatră stearpă.

Alunecă spre Shallan cu picioare ascunse sub faldurile bogate ale fustei de mătase, ținând sub braț o carte groasă. Un ardent îi aduse un taburet și se așeză în locul de unde abia se ridicase regele.

Se uită la Shallan cu fața imobilă, impasibilă.

— Mi s-a spus că tutela mea e solicitantă, poate chiar prea aspră. E unul dintre motivele pentru care refuz adesea să iau pupile.

— Îmi cer iertare pentru slăbiciunea mea, Luminăție, spuse tânăra, cu ochii în jos.

Jasnah păru nemulțumită.

— N-am vrut să sugerez că e vina ta, copilă, încercam să spun tocmai contrariul. Din nefericire, nu... sunt obișnuită cu un asemenea comportament.

— Cu scuzele?

— Da.

— Ei, știi, ca să-ți poți cere scuze cu pricepere, trebuie să faci mai întâi greșeli. Asta-i problema ta, Jasnah. Nu știi să greșești.

Expresia prințesei se îndulci.

— Regele mi-a spus c-ai vrea să te-ntorci la familia ta.

— Ce? Când?

— Când m-a întâlnit afară, pe coridor, și mi-a îngăduit în sfârșit să te vizitez, răspunse prințesa.

— O spui de parcă ai fi așteptat acolo.

Jasnah nu răspunse.

— Dar cercetările tale?!

— Se pot face în sala de așteptare a spitalului. În aceste ultime zile, mi-a fost cam greu să mă concentrez.

— Jasnah! Asta-i aproape *uman* din partea ta!

Prințesa o privi cu reproș, iar Shallan se crispă, regretându-și cuvintele.

— Îmi pare rău. N-am învățat prea multe, nu-i așa?

— Sau poate-ți exersezi talentul de a cere scuze. Ca să nu fii confuză când e nevoie s-o faci, așa cum mi se-ntâmplă mie.

— Ce ingenios din partea mea.

— Într-adevăr.

— Acum mă pot opri? întrebă Shallan. Cred c-am exersat destul.

— Aș zice că scuzele sunt o artă în care-am mai avea nevoie de câțiva maestri. În privința asta, nu mă lua pe mine drept model. Mândria e luată adesea drept perfecțiune, răspunse Jasnah aplecându-se în față. Îmi pare rău, Shallan Davar. Punându-te să muncești prea mult, s-ar putea ca eu să-i fi făcut lumii un deserviciu, lăsând-o fără una dintre cele mai mari erudite din generația în formare.

Shallan roși, simțindu-se mai idioată și mai vinovată. Ochii ei priviră scurt către mâna maestrei sale. Jasnah purta mănuașă neagră care ascundea fabrialul măsluit. Tânăra își strânse degetele în jurul pungii în care se ascundea Animmodul. Dacă Jasnah ar fi știut...

Prințesa își scoase cartea de sub braț și o puse pe pat, lângă Shallan.

— Pentru tine.

Tănăra o luă. O deschise la prima pagină, dar era goală. La fel și următoarea, și toate celelalte. Se încruntă mai tare și își ridică privirea spre Jasnah.

— Se numește *Cartea cu nenumărate pagini*, spuse prințesa.

— Ăă, Luminăție, sunt sigură că nu sunt nenumărate.

Shallan dădu paginile cărții până la ultima, apoi o ridică. Jasnah zâmbi.

— E o metaforă, copilă. Cu mulți ani în urmă, cineva drag mie a încercat să mă convertească la vorinism. Asta a fost calea aleasă.

Shallan își lăsă capul pe-o parte.

— Tu cauți adevărul, continuă Jasnah, dar, în același timp, îți păstrezi credința. În așa ceva sunt multe de admirat. Caută Devoțiunea Sincerității. E una dintre cele mai mici, dar cartea asta îi este călăuză.

— O carte cu paginile goale?

— Da. Îl venerează pe Atotputernic, dar sunt călăuziți de credința că întotdeauna se pot găsi mai multe răspunsuri. Cartea nu poate fi umplută, fiindcă întotdeauna mai e ceva de învățat. Această devoțiune e locul unde nu e nimeni pedepsit fiindcă pune întrebări, nici măcar dacă se îndoiește de însași dogmele vorinismului, zise ea, clătinând din cap. Nu pot să-ți explic căile pe care le urmează. Ar trebui să-i poți găsi în Vedenar, deși în Kharbranth nu există niciunul.

— Păi... Vocea lui Shallan se stinse când văzu cu câtă dragoste ținea Jasnah mâna pe carte. Pentru ea era prețioasă. Nu m-am gândit c-aș putea găsi ardenti dornici să-și pună sub semnul întrebării propriile credințe.

Prințesa își ridică o sprânceană.

— Vei găsi oameni înțelepți printre adepții oricărei religii, Shallan, și oameni buni în orice popor. Cei aflați cu adevărat în căutarea înțelepciunii vor recunoaște virtuțile dușmanilor și vor învăța de la aceia care le deschid ochii asupra propriilor greșeli. Toți ceilalți – eretici, vorini, ysperiști sau maaki-ani – sunt la fel de înguști la minte.

Își luă mâna de pe carte, părând că voia să se ridice în picioare.

— Se înșală, spuse Shallan, înțelegând ceva.

Jasnah se întoarse spre ea.

— Kabsal, adăugă Shallan, înroșindu-se. Spune că faci cercetări în privința Pustiitorilor fiindcă vrei să dovedești falsitatea vorinismului.

Jasnah pufni cu dispreț.

— Nu mi-aș dedica patru ani din viață unui scop atât de lipsit de sens. E o idioțenie să-ncerci să dovedești o trăsătură negativă. Vorinii n-au decât să creadă ce doresc – cei destul de înțelepți vor găsi puritate și alinare în credința lor; proștii vor rămâne proști, oricare le-ar fi religia.

Shallan se încruntă. Atunci de ce-i studia prințesa pe Pustiitori?

— A, vorbești de furtună și i se și aude urletul, spuse Jasnah, întorcându-se către ușă.

Shallan își dădu seama, cu o tresărire, că tocmai intrase Kabsal, în obișnuita lui sutană cenușie. Se certa cu voce joasă cu o infirmieră care arăta cu degetul către coșul lui. În cele din urmă, femeia își ridică brusc mâinile și se îndepărtă, lăsându-l pe Kabsal să se apropie, triumfător.

— În sfârșit! îi spuse el lui Shallan. Bătrânul Mungam poate fi un adevărat tiran.

— Mungam? întrebă Shallan.

— Ardentul care conduce locul ăsta, răspunse Kabsal. Ar fi trebuit să mi se-ngăduie să intru imediat. La urma urmelor, știi de ce ai nevoie ca să te simți mai bine!

Scoase un borcan cu gem, zâmbind larg.

Jasnah rămase pe taburetul ei, privind la Kabsal peste pat.

— Credeam, spuse ea sec, c-o să-i lași lui Shallan un răgaz, având în vedere că atențiile tale au adus-o la disperare.

Kabsal roși. Se uită la Shallan, iar ea văzu că ochii lui implorau.

— N-a fost vina ta, Kabsal, îi zise. Pur și simplu... n-am fost pregătită să trăiesc departe de domeniul familiei mele. Încă nu-mi dau seama ce m-a apucat. N-am mai făcut niciodată așa ceva.

El zâmbi, luându-și un taburet.

— Cred că lipsa de culoare a acestor locuri prelungeste mult bolile oamenilor. Ca și lipsa mâncării potrivite.

Făcând cu ochiul, îi întinse lui Shallan borcanul. Era de un roșu intens, întunecat.

— Căpșuni.

— N-am auzit niciodată de așa ceva, zise tânăra.

— Sunt o raritate, o lămuri Jasnah, întinzând mâna spre borcan. Ca majoritatea plantelor din Shinovar, nu pot crește în alte locuri.

Kabsal păru surprins când Jasnah scoase capacul și-și afundă degetul în borcan. Șovăi, apoi duse o fărâmă de gem la nas și îl miroși.

— Aveam impresia că nu vă place gemul, Luminată Jasnah, spuse Kabsal.

— Nu-mi place, răspuse ea. Am vrut doar să văd cum miroase, din pură curiozitate. Despre căpșuni am auzit că se deosebesc de orice altceva.

Înșurubă capacul la loc și-și șterse degetul cu o batistă.

— Am adus și pâine, spuse Kabsal, scoțând o pâine mică, pufoasă. E frumos din partea ta că nu-mi găsești nicio vină, Shallan, dar îmi dau seama că atențiile mele au mers prea departe. M-am gândit că, poate, îți aduc astea și..

— Și ce? îl întrerupse Jasnah. Te simți absolut? Îmi pare rău că te-am împins la sinucidere. Uite niște pâine.

El roși și-și lăsă ochii în jos.

— Bineînțeles c-o să mănânc niște pâine, spuse Shallan, privind-o pe Jasnah cu asprime. O să mănânce și ea. A fost foarte frumos din partea ta, Kabsal.

Luă pâinea și rupse o bucată pentru ea, una pentru ardent și una pentru Jasnah.

— Nu, spuse prințesa. Mulțumesc.

— Jasnah, zise Shallan, nu vrei să guști măcar puțin?

Cei doi nu se-nțelegeau deloc, și asta o deranja. Femeia mai vârstnică oftă.

— Of, bine.

Luă pâinea și o ținu în mână cât mâncau ceilalți. Deși pâinea era proaspătă și delicioasă, Jasnah își mestecă bucata strâmbându-se.

— Ar trebui să guști și gemul, îi spuse Kabsal lui Shallan. Căpșunile sunt greu de găsit. Nu mi-a fost prea ușor.

— Mituind negustorii cu banii regelui, fără-ndoială, zise Jasnah.

Ardentul oftă.

— Luminată Jasnah, îmi dau seama că nu vă sunt simpatic, însă mă străduiesc din greu să fiu o prezență plăcută. N-ați putea măcar să vă *prefaceți*?

Jasnah se uită la Shallan, amintindu-și probabil că, după părerea ardentului, scopul cercetărilor ei era subminarea vorinismului. Nu se scuză, dar nici nu ripostă.

„Tot e bine”, se gândi Shallan.

— Gemul, Shallan, spuse Kabsal, întinzându-i o bucată de pâine cu care să-l mănânce.

— O, da.

Ea scoase capacul borcanului ținându-l între genunchi și folosindu-se de mâna liberă.

— Cred c-ai pierdut corabia, spuse Kabsal.

— Da.

— Ce anume? întrebă Jasnah.

Shallan se făcu mică.

— Aveam de gând să plec, Luminăție, îmi pare rău. Ar fi trebuit să-ți spun.

Jasnah se destinse.

— Presupun că era de așteptat, având în vedere cele întâmplate.

— Gemul? o îndemnă din nou Kabsal.

Shallan se încruntă. Era neobișnuit de insistent. Ridică borcanul și îl miroși, apoi îl respinse.

— Miroase groaznic! Chiar e gem? Mirosea a oțet și a nămol.

— Ce? spuse Kabsal, alarmat.

Îi luă borcanul, și-l duse la nas și îl îndepărtă, părând îngreșat.

— S-ar părea c-ai greșit borcanul, zise Jasnah. Ar fi trebuit să miroasă altfel?

— Nicidecum, răspunse ardentul; șovăi, apoi își îndesă oricum degetul în borcan și își aruncă în gură un gogoloi de gem.

— Kabsal! exclamă Shallan. E dezgustător!

El tuși, dar se sili să înghită.

— Nu e chiar atât de rău, serios. Ar trebui să-l guști.

— Ce?

— Serios, repetă el, întinzându-i borcanul. Adică, am vrut să fie ceva special, pentru tine. Și s-a dovedit a fi groaznic.

— Nu pun gura pe așa ceva, Kabsal.

El ezită, ca și cum s-ar fi întrebat dacă să i-l dea cu sila. De ce se purta atât de straniu? Își duse o mână la cap, se ridică și se îndepărtă de pat, împleticindu-se.

Pe urmă o luă la fugă spre ușă. Dar nu ajunsese decât la jumătatea drumului când se prăbuși pe podea, cu trupul alunecându-i puțin pe piatra imaculată.

— Kabsal! strigă Shallan, sărind din pat și îndreptându-se grăbită spre el, numai în cămașa de noapte albă.

Ardentul tremura. Și... și...

Tremura și ea. Camera se învârtea. Se simți dintr-odată foarte, foarte obosită. Încercă să se ridice, dar alunecă, amețită. Abia dacă simți izbitura când căzu pe podea.

Cineva îngenuncheat se apleca peste ea, înjurând.

Jasnah. Vocea îi venea de departe.

— A fost otrăvită. Am nevoie de un granat. Aduceți-mi un granat!

„E unul în punga mea”, se gândi Shallan. Îl căută pe bâjbâite, reușind să dezlege mâneca mâinii interzise. „De ce... de ce vrea...” „Dar nu, nu pot să i-l arăt. Animmodul!”

— Shallan, zise încet Jasnah, cu neliniște în glas. Va trebui să-ți Animmodelez sângele, ca să-l curăț. O să fie periculos. Foarte periculos. Nu mă pricep, când e vorba de carne și sânge. Nu în asta constă talentul meu.

„Are nevoie de el. Ca să mă salveze.” Slăbită, întinse mâna dreaptă și-și scoase punga ferită.

— Nu... poți...

— Sst, copilă. Unde e granatul ăla?

— Nu poți Animmodela, spuse Shallan cu voce slabă, dezlegându-și punga. O deschise și simți, vag, cum pe podea aluneca, odată cu granatul primit de la Kabsal, un obiect auriu, având contururi neclare.

Părinte al Furtunii! De ce se-nvârtea camera atât de tare?

Jasnah icni. Undeva, în depărtare...

Un sunet care se pierdea încet...

Se întâmplă ceva. O răbufnire de căldură o străbătu, arzătoare; ceva se petrecea *sub* pielea ei, ca și cum ar fi fost aruncată într-un *cazan* cu apă fierbinte, aburindă. Țipă, arcuindu-și spatele, cu mușchii cuprinși de spasme.

Totul se întunecă.

49 • SĂ VĂ PESE

„Radiant / prin nașterea în locul acela, / vestitorul sosește /să vestească acelora / locul nașterii Radianților.”

Deși eu nu apreciez în mod deosebit folosirea acestui gen poetic pentru comunicarea informațiilor, ketekul semnat de Allahn este citat adesea în legătură cu Urithiru. După părerea mea, cineva a confundat reședința Radianților cu locul lor de naștere.

În stânga și-n dreapta lui Kaladin, apa picura din mușchiul gri-verzui de pe pereții covârșitor de înalți ai spărturii. Flăcările torței lui dansau, lumina acesteia reflectându-se pe segmentele de piatră lucioasă, udată de ploaie. Aerul umed era rece și marea furtună lăsase în urmă porțiuni noroioase și băltoace. Din balta adâncă pe lângă care trecu ieșeau oase alun-gite – un cubitus și un radius. El nu se uită să vadă dacă și restul scheletului era tot acolo.

„Inundații bruște”, se gândi, ascultând pașii hârșâiți ai podarilor din spatele lui. „Apa asta trebuie să se ducă undeva, altminteri am avea de traversat canale, nu spărturi.”

Kaladin nu știa dacă se putea încrede în visul său, dar pusese întrebări în dreapta și-n stânga, și era adevărat că marginea dinspre est a Câmpiilor Sfărâmate era ceva mai deschisă decât cea dinspre vest. Platourile se măcinaseră. Dacă reușeau s-ajungă acolo, podarii ar fi putut fugi către est.

Poate. În partea aceea trăiau mulți demoni ai spărturilor și cercetași alethi patrolau în perimetrul aflat dincolo de ea. Dacă îi întâlnea, echipei lui Kaladin i-ar fi fost greu să explice de ce se afla acolo un grup de oameni înarmați – mulți dintre ei cu stigmate de sclavi.

Syl mergea pe peretele spărturii, cam la nivelul capului lui Kaladin. Pământsprenii nu o trăgeau în jos, așa cum făceau cu orice altceva. Mergea cu mâinile strânse la spate, fusta ei minusculă, lungă până la genunchi, unduind în bătaia unui vânt care nu se simțea.

Evadare către est. Părea puțin probabilă. Înălții prinți se străduiseră *din răspuțeri* să exploreze locul în căutarea unui drum către centrul Câmpiilor. Dăduseră greș. Demonii spărturilor ucisuseră mai multe grupuri de cercetași. Altele fuseseră prinse în spărturi în timpul furtunilor, în ciuda tuturor precauțiilor. Era imposibil să prezici cu exactitate când aveau să se producă furtunile.

Alte grupuri scăpaseră astfel de niște deznodăminte nefaste. Folosiseră scări extensibile imense ca să se urce pe platouri în timpul marilor furtuni, însă pierduseră foarte mulți oameni, fiindcă suprafețele platourilor te fereau prea puțin de furtună, iar în spărturi nu puteai duce căruțe sau altceva în care să te adăpostești. Kaladin auzise că o problemă și mai mare fuseseră patrulele de parshendi. Găsiseră și ucisuseră zeci de grupuri de cercetași.

— Kaladin! îl strigă Teft, grăbind pasul și împrôscând apa dintr-o băltoacă în care pluteau bucăți de carapace goale de cremling. Te simți bine?

— Minunat.

— Pari mistuit de gânduri.

— Nu, mistui doar mâncarea din dimineața asta, răspunse Kaladin. Terciul a fost deosebit de gros azi.

Teft zâmbi.

— Nu m-am gândit niciodată că ești priceput la vorbă.

— Eram, încă și mai mult. Am moștenit asta de la mama. Rareori puteai să-i spui ceva fără să-l sucească pe dos și să ți-l arunce înapoi.

Teft dădu din cap. Munciră o vreme în tăcere, ascultând cum râdeau podarii din spatele lor în timp ce Dunny le povestea despre prima fată pe care-o sărutase.

— Fiule, în ultima vreme ai simțit ceva straniu? întrebă Teft.

— Straniu? În ce fel?

— Nu știu. Pur și simplu... ceva neobișnuit?

Tuși.

— Știi, ca un val neobișnuit de forță? Ăă... senzația că ești luminos?

— Cum?

— Luminos. Ăă, cumva, ca și cum ai avea mintea luminată. Limpede. Ceva de soiul ăsta. Dar-ar furtuna, băiete, vreau să mă conving că nu mai ești bolnav. Furtuna aia te-a stâlcit destul de tare.

— Mă simt foarte bine, îl liniști Kaladin. Uimitor de bine.

— E ciudat, nu?

Era ciudat, îi sporea teama că asupra lui se abătuse un blestem mai presus de fire, de soiul lucrurilor despre care se spunea că ți se întâmplă când cauți Magia Veche. Se spuneau povești despre oameni răi care fuseseră făcuți nemuritori, fiind apoi torturați iarăși și iarăși – ca Extes, căruia i se smulgeau brațele în fiecare zi, fiindcă-și jertfise fiul Pustiitorilor pentru a afla, în schimb, în ce zi avea să moară. Nu era decât o poveste, dar poveștile vin de undeva.

Kaladin trăia când toți ceilalți mureau. Oare era lucrarea vreunui spren din Infern, care se juca aidoma vântsprenilor, dar era de un număr infinit de ori mai ticălos decât ei? Îl lăsa să creadă că putea face bine, pentru a-i ucide apoi pe toți cei pe care încercase el să-i ajute? Se presupunea că pe lume erau mii de soiuri de spreni, pe care mulți oameni nu-i văzuseră niciodată sau despre existența cărora nu știau nimic. Syl îl urmărea. Era oare cu puțință s-o facă și vreun spren malefic?

Un gând foarte tulburător.

„Superstițiile nu folosesc la nimic”, își spuse plin de convingere. „Dacă te gândești prea mult la ele, o să sfârșești ca Durk, cel care ținea morțiș să-și poarte în fiecare luptă cizmele norocoase.”

Ajunseră într-un loc în care spărtura se bifurca, despicăndu-se pentru a înconjura un platou aflat la mare înălțime. Kaladin se întoarse către podari.

— E un loc la fel de bun ca oricare altul.

Ceilalți se opriră, adunându-se laolaltă. El le citi în ochi speranța și entuziasmul.

Și el le simțise cândva, înainte de a cunoaște întristarea și durerea care veneau odată cu experiența. Bizar lucru, ajunsese să venereze sulița mai mult decât în prima tinerețe, fiind, în același timp, dezamăgit de ea. Îi plăceau concentrarea și

certitudinea pe care le simțea în timpul luptei. Dar nu-i salvasse pe cei care-l urmaseră.

— Acum ar trebui să vă spun ce adunătură jalnică sunteți, li se adresă el oamenilor. Așa am văzut că se face întotdeauna. Sergentul le spune recruților ce demni de milă sunt. Le arată ce slăbiciuni au și chiar se luptă cu vreo câțiva, trântindu-i pe spate ca să-i învețe ce e umiliința. Am făcut-o și eu de vreo câteva ori când am instruit sulițași noi.

Clătină din cap.

— Azi n-o să-ncepem așa. Voi n-aveți de ce să fiți umiliți. Nu visați gloria. Visați să supraviețuiți. Mai presus de toate, *nu sunteți* grupul amărât și neinstruit de recruți cu care au de-a face cei mai mulți sergenți. Sunteți căliți. V-am văzut cărând un pod, în fugă, kilometri întregi. Sunteți curajoși. V-am văzut alergând drept către un șir de arcași. Sunteți hotărâți. Altminteri nu v-ați afla aici, acum, cu mine.

Se îndreptă spre marginea spărturii și scoase o suliță dintr-un morman de resturi aduse de ape. Însă după ce o ridică, văzu că vârful îi fusese retezat. Se pregăti s-o arunce, dar se răzgândi.

Pentru el, era periculos să țină în mână o suliță. Îl făcea să-și dorească să lupte și l-ar fi îndemnat să se gândească la omul care fusese cândva: Kaladin cel Binecuvântat de Furtună, un comandant de pluton încrezător în forțele sale. Nu mai era același.

Se părea că, ori de câte ori pune mâna pe arme, mureau oamenii din jurul lui – prieteni și dușmani deopotrivă. Așa că, deocamdată, era bine să ia bucată aceea de lemn; nu era decât un baston. Nimic mai mult. Un băț pe care-l putea folosi pentru instrucție.

Avea să-nfrunte altă dată întoarcerea la suliță.

— E bine că sunteți aproape pregătiți, le spuse oamenilor. Pentru că n-avem cele șase săptămâni care mi se dădeau pentru instruirea unui grup de recruți. În șase săptămâni, prin grija lui Sadeas, ar muri jumătate dintre noi. Eu vreau ca peste șase săptămâni să vă văd pe toți bând bere tulbure într-o tavernă dintr-un loc sigur.

La asta, mai mulți podari scoaseră un soi de chicotit.

— E necesar să ne mișcăm repede, continuă Kaladin. Va trebui să vă muncesc din greu. Dar n-avem de ales.

Se uită la coada suliței.

— În primul rând, trebuie să-nvățați că e bine dacă vă pasă.

Cei treizeci și trei de podari stăteau pe două rânduri. Toată lumea voise să vină. Până și Leyten, care fusese atât de grav rănit. Nimeni n-avea răni atât de urâte încât să nu poată merge, dar Dabbid continua să se uite în gol. Pietroi stătea cu brațele încrucișate, ca și cum n-ar fi avut nici cea mai mică intenție să-nvețe să lupte. Shen, parshul, se afla tocmai în spate. Se uita în pământ. Kaladin n-avea de gând să-i pună o suliță în mâini.

Mulți podari păreau nedumeriți de ceea ce spusese despre sentimente, deși Teft își ridicase o sprânceană, iar Moash căsca.

— Ce vrei să zici? întrebă Drehy.

Era un bărbat blond, deșirat, cu brațe și picioare lungi, vânjoase. Vorbea cu un ușor accent. Era din vest, dintr-un loc îndepărtat, numit Rianal.

— Mulți soldați – începu Kaladin, plimbându-și degetul mare de-a lungul bastonului și simțind fibrele lemnului – cred că lupți mai bine dacă ești rece, lipsit de orice pasiune. Eu cred că părerea asta e gunoi rămas după furtună. Da, trebuie să vă concentrați. Da, sentimentele sunt periculoase. Dar dacă nu-ți pasă de nimic, ce ești? Un animal, mânat doar de dorința de a ucide. Pasiunile sunt cele care ne fac oameni. Trebuie să luptăm dintr-un anumit motiv. De-aceea vă spun că e bine să vă pese. O să vorbim despre controlul spaimei și al furiei, dar nu uitați asta, ca primă lecție pe care v-o ofer.

Câțiva podari dădură din cap. Cei mai mulți păreau încă năuciți. Kaladin își aminti că așa fusese și el, că se întrebase de ce Tukks își pierdea vremea vorbind despre sentimente. Crezuse că le înțelegea – dorința de a deprinde lupta cu sulița *pornise* de la sentimentele sale. Dorință de răzbunare. Ură. Setea de a le-o plăti lui Varth și soldaților din plutonul lui.

Își ridică privirea, străduindu-se să-și alunge amintirile. Nu, podarii nu înțelegeau ce spunea despre sentimente, dar poate că aveau să-și amintească mai târziu, așa cum își amintise el.

— A doua lecție – adăugă el, izbindu-și sulița decapitată de un bolovan, cu un pocnet care stârni ecouri de-a lungul spărturii – e mai practică. Înainte de a învăța să luptați, trebuie să-nvățați cum să stați în picioare.

Lăsă sulița să cadă. Podarii îl priveau încruntați, cu dezamăgire.

Kaladin luă poziția de bază a sulițașului, cu tălpile depărtate – dar nu foarte mult – cu vârfurile în lateral, cu genunchii ușor îndoți.

— Cikatrice, vreau să-ncerci să mă trântești pe spate.

— Ce?

— Încearcă să mă dezechilibrezi, îl lămuri Kaladin. Silește-mă să fac un pas greșit.

Cikatrice ridică din umeri și ieși din rând. Încearcă să-l împingă pe Kaladin înapoi, însă el îi îndepărtă cu ușurință mâinile cu o răsucire rapidă a încheieturii. Cikatrice înjură și se repezi din nou, dar el îl prinse de braț și-l împinse înapoi, făcându-l să se împleticească.

— Drehy, vino să-l ajuți, spuse Kaladin. Și tu, Moash. Făceți-mă să-mi pierd echilibrul.

Cei doi i se alăturară lui Cikatrice. Kaladin le evită atacurile, rămânând chiar în mijlocul lor și modificându-și postura ca să le respingă toate încercările. Îl înșfacă pe Drehy de braț și-l smuci, silindu-l să înainteze și aproape făcându-l să se prăbușească. Păși către Cikatrice, care se năpustea asupra lui ca să-l doboare cu o lovitură de umăr, deviindu-i greutatea trupului și azvârlindu-l înapoi. Se retrase din fața brațelor întinse de Moash spre el, făcându-l pe acesta să-și piardă echilibrul.

El își păstră calmul, șerpuind printre cei trei și schimbându-și centrul de greutate prin îndoirea genunchilor și schimbarea poziției tălpilor.

— Lupta începe cu picioarele, le spuse în timp ce se ferea de atacuri. Nu-mi pasă cu câtă iuțea sunteți în stare să loviți și cât de precisă vă e lovitura. Dacă dușmanul reușește să vă pună piedică sau vă face să vă împleticiți, sunteți înfrânți. Și-nfrângerea înseamnă moarte.

O parte dintre podarii care priveau încercară să-l imite, îndoindu-și genunchii. Cikatrice, Drehy și Moash se hotărâră în cele din urmă să-și coordoneze atacurile, străduindu-se să-l doboare împreună. El ridică o mână.

— Bine lucrat, voi trei.

Le făcu semn să se-ntoarcă lângă ceilalți. Ei se întreruseră cu părere de rău.

— O să vă-mpart în perechi, spuse Kaladin. O să ne petrecem toată ziua de azi – și probabil toate zilele acestei săptă-

mâni – studiind pozițiile. O să-nvățați să mențineți o poziție, să nu vă lăsați genunchii să-nțepenească în momentul când sunteți amenințați, să vă păstrați centrul de greutate. Va fi nevoie de timp, dar vă promit că, începând astfel, o să-nvățați mult mai repede cum să deveniți un pericol de moarte. Chiar dacă vi se pare că la-nceput nu faceți altceva decât să stați neclintiți.

Oamenii încuviințară.

— Teft, ordonă Kaladin. Așază-i în perechi, ținând cont de înălțime și de greutate, apoi pune-i să ia o poziție elementară de înaintare cu sulița.

— Da, să trăiți! zberă Teft.

Și înlemni, dându-și seama că se trădase. Iuțeala răspunsului arăta limpede că fusese soldat. Întâlni privirea lui Kaladin și înțelese că el știa. Se încruntă, însă Kaladin îi răspunse cu un zâmbet larg. Sub comanda lui se afla un veteran; asta avea să ușureze lucrurile într-o mare măsură.

Teft nu se prefăcu neștiutor și intră cu ușurință în rolul sergentului instructor, așezând podarii în perechi și corectându-le pozițiile. „Nu e de mirare că nu-și scoate niciodată cămașa aia”, se gândi Kaladin. „Probabil că ascunde o încâlceală de cicatrice.”

În vreme ce Teft îi instruia pe ceilalți, Kaladin întinse degetul spre Pietroi și îi făcu semn să se apropie.

— Da? spuse Pietroi, întrebător.

Avea pieptul atât de lat încât vesta lui de podar se încheia cu mare greutate.

— Ai spus ceva mai devreme, zise Kaladin. Că lupta ar fi sub demnitatea ta?

— Așa e. Nu sunt al patrulea fiu.

— Ce legătură are asta?

— De primul și de al doilea fiu e nevoie ca să asigure hrana, răspunse Pietroi, ridicând un deget. E cel mai important lucru. Fără mâncare nu poate trăi nimeni, nu? Al treilea fiu e meșteșugar. Asta sunt eu. Îmi fac datoria cu mândrie. Numai al patrulea fiu poate fi războinic. De luptători e mai puțină nevoie decât de hrană și de meșteșuguri, înțelegeți?

— Meseria e hotărâtă de ordinea nașterii?

— Da, încuviință Pietroi cu mândrie. E cel mai bine. N-au toate familiile câte patru fii. Așa că nu e întotdeauna nevoie

de un soldat. Eu nu pot să lupt. Ce bărbat ar putea s-o facă în fața lui *Uli'tekanaki*?

Kaladin aruncă o privire spre Syl. Ea ridică din umeri, părând să nu se sinchisească de spusele lui Pietroi.

— Bine, zise el. Atunci vreau să faci altceva. Adu-i pe Lopen, pe Dabbid... Kaladin șovăi. Și pe Shen. Cheamă-l și pe el încoace.

Pietroi se supuse. Lopen era în rând cu ceilalți, învățând pozițiile, însă Dabbid stătea deoparte, ca de obicei, fără să se uite la ceva anume. Indiferent ce i se întâmplase, se dovedea a fi ceva mult mai rău decât un obișnuit șoc al luptei. Shen rămăsese lângă el, ezitant, ca și cum n-ar fi știut sigur unde îi era locul.

Pietroi îl trase pe Lopen afară din șir, apoi îi înșfacă pe Dabbid și pe Shen și se-ntoarse la Kaladin.

— Gancho, spuse Lopen, cu un salut indolent. Presupun că, doar cu o mână, aș fi un sulițaș mizerabil.

— Nu-ți face griji, răspuse Kaladin. Am nevoie de tine pentru altceva. O să dăm de belea cu Gaz și cu noul nostru căpitan – sau cel puțin cu nevasta lui – dacă ne-ntoarcem cu mâna goală.

— Noi trei nu putem munci cât treizeci, Kaladin, spuse Pietroi, scărpinându-se în barbă. Nu e cu puțință.

— Poate că nu, zise Kaladin. Dar aici, în spărturi, ne petrecem cea mai mare parte a timpului căutând cadavre de la care nu s-a luat tot ce se putea. Cred c-am putea munci mult mai repede. Trebuie să muncim mult mai repede, dacă vrem să ne antrenăm pentru lupta cu sulița. Din fericire, avem un avantaj.

Întinse mâna, iar Syl îi coborî în palmă. Vorbiseră mai de vreme și fusese de acord cu planul lui. Kaladin nu avu impresia că ea ar fi făcut ceva deosebit, dar Lopen icni pe neașteptate. Syl devenise vizibilă pentru el.

— Ah, spuse Pietroi, înclinându-se în fața ei cu respect. Ca la culesul de trestii.

— Să-mi sară scânteile, zise Lopen. Pietroi, n-ai spus niciodată că e atât de frumoasă!

Pe chipul lui Syl se lăți un zâmbet.

— Fii respectuos, îl dojeni Pietroi. Nu ești demn să vorbești astfel despre ea, creatură neînsemnată.

Existența lui Syl le era cunoscută celorlalți, firește. Kaladin nu vorbea despre ea, dar îl văzuseră vorbind de unul singur, iar Pietroi le explicase.

— Lopen, zise Kaladin, Syl se poate mișca mult mai repede decât un podar. Poate căuta locuri din care să adunați obiecte, și-o să le puteți descoperi mai repede.

— E periculos, comentă Pietroi. Dacă-ntâlnim vreun demon al spărturilor cât suntem singuri?

— Din nefericire, nu ne putem întoarce cu mâna goală. Ultimul lucru pe care ni-l dorim e ca Hashal să ia hotărârea de a-l trimite pe Gaz jos, să ne supravegheze.

— El n-o să coboare niciodată, gancho. Aici e prea mult de lucru.

— Și e prea periculos, adăugă Pietroi.

— Așa zice toată lumea, spuse Kaladin. Dar eu unul n-am văzut decât zgârieturile de pe pereți.

— Sunt aici, jos, insistă Pietroi. Nu e doar o legendă. Chiar înainte de-a veni tu, a fost ucisă jumătate din echipa unui pod. Mâncată. Cele mai multe fiare vin spre platourile din mijloc, dar unele ajung și aici.

— Ei bine, nu-mi place să vă pun în pericol, dar dacă nu-ncercăm asta, n-o să mai fim trimiși în spărturi și-o s-o sfârșim, probabil, la curățat de latrine.

— Am înțeles, gancho, zise Lopen. Eu mă duc.

— Și eu, i se alătură Pietroi. Având-o pe *ali'ikamura* ca să ne apere, poate-o să fim în siguranță.

— Până la urmă o să te-nvăț să lupți, făgădui Kaladin.

Și, când Pietroi se încruntă, se grăbi să adauge:

— Pe tine, Lopen. Un singur braț nu-nseamnă că ești inutil. O să fii în dezavantaj, dar te pot învăța lucruri care să te-ajute să te descurci. Însă acum un jefuitor de cadavre ne e mai util decât un sulițaș.

— Îmi sună bine.

Lopen îi făcu semn lui Dabbid și plecară amândoi să aducă saci în care să-și pună prada. Pietroi vru să li se alature, dar Kaladin îl prinse de braț.

— Încă n-am renunțat la căutarea unei căi de scăpare mai simple decât lupta, îi spuse. Dacă nu ne mai întorcem, Gaz și toți ceilalți își vor închipui probabil c-a dat peste noi un demon al spărturilor. Dacă există o cale de a ajunge în partea opusă...

Pietroi părea să se-ndoiască.

— Au căutat-o mulți.

— Marginea dinspre est e deschisă.

— Da – răspunse râzând Pietroi – și, când o să poți ajunge atât de departe fără să fii mâncat de vreun demon al spărturilor sau ucis de inundații, o să te numesc *kaluk'i'iki*.

Kaladin își înălță o sprânceană.

— Numai o femeie poate fi *kaluk'i'iki*, spuse Pietroi, ca și cum i-ar fi explicat gluma.

— Soție?

Pietroi râse mai tare.

— Nu, nu. Câmpeni înnebuniți de aer! Ha!

— Minunat. Uite, vezi dacă poți să ții minte spărturile și poate o să faci și un fel de hartă. Cred că, dintre cei care-au coborât aici, cei mai mulți au mers pe căi deja stabilite. Ceea ce înseamnă că e mult mai probabil să găsim ceva de recuperat în pasajele laterale; acolo o s-o trimit pe Syl.

— Pasaje laterale? zise Pietroi, încă amuzat. Ai zice că vrei să fii mâncat. Ha, și încă de o carapace-mare! Astea ar trebui să fie *gustate*, nu *să ne guste!*

— Eu...

— Nu, nu, îl liniști Pietroi. E un plan bun. Am glumit, și-atât. O să fii prudent și o să-mi prindă bine să fii, de vreme ce nu vreau să mă lupt.

— Mulțumesc. Poate se-ntâmplă să dați peste un loc de unde să ne putem cățara afară.

— O s-o fac, zise Pietroi, dând din cap. Dar ca să ieșim, nu ne putem cățara pur și simplu. Armata are mulți cercetași pe Câmpii. Așa își dau seama când urcă demonii spărturilor ca să devină pupe, nu? Au să ne vadă, iar noi n-o să putem trece peste spărturi fără pod.

Argumentul era solid, din nefericire. Dacă urcau în locul acela, ar fi fost văzuți. Dacă urcau prin mijloc, ar fi rămas blocați pe un platou, fără să poată pleca nicăieri. Dacă urcau prea aproape de parshendi, ar fi fost găsiți de cercetașii lor. Asta presupunând că *puteau* ieși din spărtură. Deși adâncimea unora nu depășea doisprezece sau cel mult cincisprezece metri, altele aveau peste treizeci. Syl se îndepărtă în zbor iute, ca o săgeată, conducând grupul lui Pietroi, iar Kaladin se întoarse la grosul oamenilor lui, ca să-l ajute pe Teft să-i în-

vețe pozițiile corecte. Era o muncă grea; așa se întâmpla întotdeauna în primele zile. Podarii erau lenți în mișcări și nesiguri.

Însă dădeau dovadă de o hotărâre uimitoare. Kaladin nu lucrase niciodată cu un grup care să se plângă mai puțin. Podarii nu cereau pauze. Nu-i aruncau priviri pline de reproș când îi forța prea mult. Se încruntau din cauza propriilor defecte, furioși pe ei înșiși fiindcă nu învățau mai repede.

Și apoi reușiră. După câteva ore, cei mai talentați dintre ei – Moash în primul rând – începură să se preschimbe în luptători. Pozițiile lor deveneau tot mai ferme, dovedind o mai mare încredere în propriile puteri. Când ar fi trebuit să se simtă oboșiți și frustrați, erau din ce în ce mai hotărâți.

Kaladin făcu un pas înapoi și-l privi pe Moash luând poziția pe care i-o arătase Teft. Era un exercițiu de reechilibrare – Moash îl lăsa pe Teft să-l împingă înapoi, după care se grăbea să-și reia poziția, proptindu-se ferm pe picioare. De ne-numărate ori. Scopul era să te deprinzi cu schimbarea poziției fără să te mai gândești înainte. În mod normal, Kaladin n-ar fi început astfel de exerciții decât în a doua sau a treia zi. Însă Moash și le însușea după numai două ore. Mai erau încă doi – Drehy și Cikatrice – care învățau cu aceeași repeziciune.

Kaladin se lăsă pe spate, sprijinindu-se de peretele stâncos. Apa rece se prelingea pe piatră, pe lângă el, și, alături de capul lui, o floare-creață își deschise ezitant două frunze asemenea unor evantaie – late, portocalii, cu spini în vârfuri, desfăcându-se ca niște pumni strânși.

„Să se fi întâmplat asta datorită antrenamentului lor de podarii?” se întrebă Kaladin. „Sau era din *cauza* entuziasmului lor?” Le oferise ocazia să riposteze. O astfel de șansă poate schimba un om.

Privindu-i cum stăteau, cu hotărâre și pricepere, în poziții pe care abia le învățaseră, Kaladin înțelese ceva. Oamenii aceia – respinși de armată, siliți să trudească până când aproape că-și dădeau sufletul și primind apoi hrana suplimentară –, datorită planurilor atente ale lui Kaladin, erau, dintre toți recruții cu care avusese de-a face vreodată, cel mai bine pregătiți pentru instrucție.

Încercând să-i înfrângă, Sadeas îi pregătise să dea tot ce aveau mai bun.

50 • PRAF DE FRÂNGESPATE

„Flacără și cărbune. Piele atât de groaznică. Ochi ca niște hăuri de întuneric.”

Probabil că un citat din Iviad n-are nevoie de nicio notație de referință, dar, pentru cazul că va fi necesar să-l găsesc foarte repede, este extras din versetul 482.

Shallan se trezi într-o cameră mică și albă.

Se ridică în capul oaselor, constatând cu uimire că se simțea perfect sănătoasă. Lumina strălucitoare a soarelui pătrundea în încăperea prin pânza jaluzelelor subțiri. Shallan se încruntă, scuturând din cap, năucită. Se simțea de parcă trupul i-ar fi ars din creștet până-n tălpi, iar pielea i s-ar fi cojit. Dar asta nu era decât o amintire. Avea tăietura pe braț, însă altminteri se simțea foarte bine.

Un foșnet. Se întoarse și zări o infirmieră îndepărtându-se grăbită pe culoarul alb de dincolo de ușă; probabil o văzuse ridicându-se și acum se ducea să anunțe pe cineva.

„Sunt în spital”, se gândi Shallan. „M-au mutat într-o cameră separată.”

Un soldat își strecură capul înăuntru, studiind-o. Camera părea să fie păzită.

— Ce s-a întâmplat? îi strigă ea. Am fost otrăvită, nu-i așa? Bruscu, fu cuprinsă de panică.

— Kabsal! E teafăr?

Paznicul se mulțumi să se-ntoarcă la postul lui. Shallan începu să se tragă afară din pat, dar bărbatul se uită din nou înăuntru, aruncându-i o privire aspră. Ea scânci fără să vrea, trăgându-și cearșaful în sus și lăsându-se pe spate, încă mai

purta una dintre cămășile de noapte ale spitalului, care aducea foarte tare cu un halat de baie catifelat.

Cât de mult timp fusese inconștientă? De ce se afla...?

„Animmodul!” își aminti. „I l-am dat lui Jasnah.”

Următoarea jumătate de oră se dovedi una dintre cele mai groaznice din toată viața ei. Și-o petrecu suportând privirile aspre ale paznicului, simțindu-se îngreșată. Ce se petrecuse?

În cele din urmă, Jasnah apăru în celălalt capăt al coridorului. Purta o altă rochie, una neagră, înspicată cu gri-deschis. Se îndreptă spre ușa camerei ca o săgeată, făcând pași mari, și, în trecere, eliberă soldatul din post cu un singur cuvânt. Bărbatul se grăbi să plece, cu cizmele răsunându-i pe podeaua de piatră mai tare decât papucii prințesei.

Jasnah intră și, cu toate că nu rosti nicio acuzație, o privi cu atâta asprime, încât Shallan își dori să se ascundă, vârându-se sub pături. Ba nu, își dorea să se târască sub pat, să sape în podea, să pună piatră între ea și ochii aceia.

Dar alese să-și coboare privirea, rușinată.

— Ai dat dovadă de înțelepciune înapoind Animmodul, spuse Jasnah. Ți-a salvat viața. *Eu* ți-am salvat-o.

— Mulțumesc, șopti Shallan.

— Pentru cine lucrezi? Ce devoțiune te-a mituit ca să-mi furi fabrialul?

— Niciuna, Luminăție. L-am furat pentru că am vrut eu să-l fur.

— Nu câștigi nimic protejându-i. În cele din urmă, *ai* să-mi spui adevărul.

— Țsta e adevărul, zise Shallan, ridicându-și privirea și simțindu-se puțin sfidătoare. De-asta am vrut de la bun început să-ți fiu pupilă. Ca să fur Animmodul.

— Da, dar pentru cine?

— Pentru *mine*, răspunse Shallan. E atât de greu de crezut că sunt în stare să acționez doar pentru folosul meu? Sunt o creatură atât de jalnică încât ți se pare că singurul răspuns plauzibil e că am fost păcălită sau manipulată?

— N-ai niciun drept să-mi vorbești pe un ton ridicat, copilă, spuse Jasnah cu voce egală. Și ai *toate* motivele să rămâi acolo unde ți-e locul.

Shallan își coborî din nou privirea. Jasnah tăcu o vreme, în cele din urmă, oftă.

— Ce-a fost *în capul tău*, copilă?

— Tata e mort.

— Și?

— Lumea nu prea l-a plăcut, Luminăție. De fapt, l-au urât, iar familia noastră e aproape ruinată. Frații mei se străduiesc să susțină că e încă în viață. Dar...

Putea cuteza să-i spună lui Jasnah că tatăl ei avusese un Animod? Nu, asta n-ar fi ajutat-o să dobândească iertarea prințesei și i-ar fi putut aduce casei Davar încă și mai multe necezuri.

— Aveam nevoie de ceva. De un avantaj. Trebuia să câștigăm repede bani sau să-i *creăm*.

Jasnah rămase din nou tăcută, într-un târziu vorbi, părând ușor amuzată.

— Ai crezut că v-ați fi salvat înfuriind nu doar întreaga ardentă, ci și Alethkarul? Îți dai seama ce-ar fi făcut fratele meu dacă ar fi aflat asta?

Shallan își feri privirea, simțindu-se, în același timp, idioată și rușinată. Jasnah oftă.

— Uneori uit cât de tânără ești. Îmi dau seama de ce ți s-a părut tentant furtul. Dar a fost, oricum, o prostie. M-am ocupat de întoarcerea ta în Jah Keved. Pleci mâine dimineață.

— Eu...

Era mai mult decât merita.

— Mulțumesc.

— Prietenul tău, ardentul, e mort.

Shallan își ridică privirea, uimită.

— Ce s-a-ntâmpat?

— Pâinea era otrăvită. Praf de frângespate. Extrem de letal, a fost presărat peste pâine ca să pară făină. Presupun că, de fiecare dată când venea aici, aducea pâine tratată în același fel. Urmărea să mă facă pe mine să mănânc o bucată.

— Dar eu am mâncat o mulțime de pâine!

— Antidotul era în gem, o lămuri Jasnah. L-am găsit în mai multe borcane goale pe care le-a folosit.

— Nu se poate!

— Am început să fac cercetări, spuse Jasnah. Ar fi trebuit să le fac de la bun început. Nimeni nu-și amintește de unde a apărut acest Kabsal. Nouă ne vorbea despre ceilalți ardenti ca și cum i-ar fi fost familiari, dar ei abia dacă-l cunoșteau.

— Adică el...

— S-a jucat cu tine, copilă. Tot timpul te-a folosit ca s-ajungă la mine. Ca să mă spioneze și să măucidă, dac-ar fi putut.

Jasnah vorbea cu voce atât de egală, atât de lipsită de emoții...

— Cred că la această ultimă încercare a folosit mai mult praf decât de obicei, sperând poate c-o să mă facă să-l trag în piept când respiram. Și-a dat seama că era ultima ocazie. Dar s-a-ntors împotriva lui, făcându-și efectul mult mai repede decât crezuse.

Cineva aproape c-o omorâse. Nu cineva, *Kabsal*. Nu era de mirare că-ncercase cu atâta insistență s-o convingă să guste gemul!

— M-ai dezamăgit foarte tare, Shallan, continuă Jasnah. Acum înțeleg de ce ai încercat să-ți pui capăt vieții. Te-ai simțit vinovată.

Nu încercase să-și pună capăt vieții. Dar la ce i-ar fi folosit s-o recunoască? Jasnah o compătimea; era mai bine să nu-i dea motive să înceteze. Dar cum rămânea cu lucrurile stranii pe care le văzuse, cu întâmplările stranii prin care trecuse? Oare Jasnah avea o explicație pentru ele?

Uitându-se la prințesa și văzându-i furia rece din spatele calmului exterior, Shallan se sperie îndeajuns de tare pentru ca întrebările despre bizarele capete-simbol și despre locul straniu în care ajunsese să i se stingă pe buze. De ce se crezuse curajoasă? Nu era. Era o proastă, își aduse aminte de vremurile în care furia tatălui ei făcea să răsune toată casa. Furia cu mult mai tăcută și mai îndreptățită a lui Jasnah nu era mai puțin intimidantă.

— Ei bine, va trebui să-nveți să trăiești cu vinovăția, adăugă prințesa. Probabil că n-ai fi reușit să fugi cu fabrialul meu și ai aruncat la gunoi o evoluție promițătoare. Planul tău prostesc o să-ți întineze viața vreme de mai multe decenii. Acum nicio femeie n-o să te mai vrea ca pupilă. *Ți-ai irosit șansa asta*, zise ea, clătinând din cap, dezgustată. De test faptul că m-am înșelat.

Și, cu asta, se-ntoarse să plece.

Shallan ridică o mână. „Trebuie să-mi cer iertare. Trebuie să spun ceva.”

— Jasnah?

Cealaltă nu se uită înapoi, iar paznicul nu se întoarse.

Shallan se ghemui în așternut, simțind că i se strânge stomacul și că îi e atât de rău încât – pentru o clipă – își dori să-și fi înfipt ciobul de sticlă ceva mai adânc. Sau, poate, să nu fi reușit Jasnah să folosească Animmodul destul de repede ca să-i salveze viața.

Pierduse totul. Nu avea un fabricant cu care să-și ajute familia și, nemaifiind pupila nimănu, nu-și putea continua studiile. Nu-l mai avea nici pe Kabsal. De fapt, pe el nu-l avusese niciodată.

Lacrimile ei umeziră cearșafurile în timp ce, afară, lumina soarelui pălea, pentru ca apoi să dispară complet. Nimeni nu veni să vadă ce se-ntâmpla cu ea.

Nu-i păsa nimănu.

51 • SAS NAHN

Cu un an în urmă

Kaladin stătea tăcut în sala de așteptare a cartierului general al lui Amaram. Era o clădire din lemn, un întreg alcătuit dintr-o duzină de construcții masive, care se puteau desprinde unele de altele și erau trase de chulli. El aștepta lângă o fereastră, privind tabăra de-afară. Locul ocupat de plutonul lui era acum gol. De la fereastra aceea nu putea să-l vadă. Corturile fuseseră strânse și date altor plutoane, îi mai rămăseseră patru oameni. Patru, din douăzeci și șase. Și lumea spunea că era norocos. Îl numea Binecuvântat de Furtună. Începuse să se creadă astfel.

„Azi am ucis un Cristalpurător”, se gândi, cu mintea amorțită. „Ca Lanican Sigur-pe-Picioare sau ca Evod Făuritorul-de-Semne. Eu. Am ucis unul.”

Și nu-i păsa.

Își încrucișă brațele deasupra pervazului de lemn. Fereastra nu avea geam, așa că simțea vântul. Un vântspren zbura de la un cort la altul. Încăperea care se întindea în spatele lui Kaladin avea un covor roșu și gros, iar pe zidurile acesteia erau atârinate scuturi. Și mai erau multe scaune de lemn, capitonate, ca acela pe care stătea el. Era „mica” sală de așteptare a cartierului general – mică, însă mai mare decât casa lui din Vatra-de-Piatră, cu sala de operații cu tot.

„Am ucis un Cristalpurător”, își zise din nou. „Și am renunțat la Armură și la Sabie.”

Acesta putea fi cea mai monumentală prostie săvârșită de cineva vreodată. În orice regat, în orice epocă. Devenind Cristalpurător, ar fi ajuns o persoană mai importantă decât Roshone – mai importantă decât Amaram. Ar fi putut merge pe Câmpiile Sfârâmate, să lupte într-un război adevărat.

Fără încăierările de la granițe. Fără josnicii căpitani ochi-luminoși din familii mărunte, înverșunați fiindcă fuseseră lăsați acasă. N-ar mai fi avut bășici din cauza cizmelor care nu i se potriveau, nu s-ar mai fi amărât din cauza poșircii cu gust de crem de la cină și nici din cauza altor soldați puși pe gâlceavă.

Ar fi putut fi bogat. Și el renunțase pur și simplu la toate astea.

Și totuși, gândul că ar fi putut atinge Sabia aia era de-ajuns ca să-i întoarcă stomacul pe dos. Nu-și dorea bogății, titluri, armate, și nici măcar o masă bună. Voia să se poată întoarce înapoi, să-i apere pe oamenii care avuseseră încredere în el. De ce alergase după Cristalpurtător? Ar fi trebuit să fugă din fața lui. Dar nu, el ținuse morțiș să atace un afurisit de Cristalpurtător.

„Ți-ai apărat înaltul mareșal”, își spuse. „Ești un erou.”

Dar de ce valora viața lui Amaram mai mult decât viețile oamenilor săi? Kaladin lupta pentru el fiindcă se purta ca un om de onoare. Îi lăsa pe sulițași să se bucure de condițiile bune din clădirea statului său major în timpul marilor furtuni, primind de fiecare dată câte un alt pluton. Insista ca oamenii să fie bine hrăniți și bine plătiți. Nu-i trata ca pe niște gunoaie.

Însă își lăsa subordonații s-o facă. Și nu se ținuse de cuvânt, nu-l ocrotise pe Tien.

„Așa cum nu l-am ocrotit nici eu. Așa cum nu l-am ocrotit nici eu...”

Kaladin era chinuit de vinovăție și păreri de rău. Un singur lucru era limpede, ca o pată de lumină strălucitoare pe zidul unei încăperi întunecoase. Nu voia să aibă de-a face cu niciun Cristal. Nu-și dorea nici măcar să le atingă.

Ușa se deschise cu o bufnitură și Kaladin se răsuci pe scaun.

Amaram intră, înalt, subțire, cu fața pătrată și purtând o haină lungă de războinic. Mergea sprijinindu-se într-o cârjă. Kaladin îi privi bandajele și atela cu un ochi critic. „Eu aș fi făcut treabă mai bună.” Și ar fi insistat ca pacientul să rămână în pat.

Amaram vorbea cu unul dintre furtunoveghetorii din slujba sa, un bărbat de vârstă mijlocie, cu barbă pătrătoasă, care purta o robă de un albastru intens.

— ... de ce să fi riscat Thaidakar să facă așa ceva? spunea încet luminlordul. Dar cine altcineva ar fi putut fi? Duhurile

însângerate capătă tot mai mult curaj. Trebuie să aflăm cine era. Știm ceva despre el?

— Era vedea, Luminlordul meu, răspunse furtunoveghe-torul. Nu l-am recunoscut. Dar voi face cercetări.

Amaram dădu din cap și tăcu. În urma lor intră un grup de ofițeri ochi-luminoși, dintre care unul aducea Cristalsabia, ținând-o pe o bucată de pânză de un alb imaculat. În spatele aceluia grup veneau cei patru supraviețuitori din plutonul lui Kaladin: Hab, Reesh, Alabet și Coreb.

Kaladin se ridică, simțindu-se istovit. Amaram rămase cu brațele încrucișate lângă ușa pe care-o închiseseră alți doi bărbați, intrați în urma tuturor. Și aceștia erau tot ochi-luminoși, dar de rang mai mic – ofițeri din garda personală a înaltului mareșal. Oare se numărau printre cei care fugiseră?

„O faptă înțeleaptă”, cugetă Kaladin. „Mai înțeleaptă decât ceea ce am făcut eu.”

Amaram se sprijini în cârja lui, cercetându-l pe Kaladin cu ochi de un cafeniu strălucitor. Își consultase consilierii vreme de câteva ore, încercând să descopere cine fusese Cristal-purtătorul.

— Azi ai dat dovadă de curaj, soldat, îi spuse lui Kaladin.

— Eu...

Ce-ar fi putut răspunde? „Aș vrea să vă fi lăsat să muriți, domnule.”

— Mulțumesc.

— Toți ceilalți, inclusiv garda mea de onoare, au fugit. Cei doi bărbați de lângă ușă își lăsară ochii în jos, rușinați.

— Însă tu l-ai atacat. De ce?

— Nu mi-am pus cu adevărat întrebarea asta, domnule.

Amaram păru nemulțumit de răspuns.

— Te numești Kaladin, nu-i așa?

— Da, luminlordul meu. Din Vatra-de-Piatră. V-duceți aminte?

Înaltul mareșal se încruntă, părând nedumerit.

— Vărul vostru, Roshone, e lordul orașului. L-a trimis pe fratele meu în armată când ați venit pentru recrutări. Eu... m-am înrolat odată cu el.

— A, da. Cred că-mi aduc aminte de tine, zise Amaram fără să-l întrebe de Tien. Dar încă nu mi-ai răspuns. N-a fost pentru Cristalsabie. Ai refuzat-o.

— Da, domnule.

Într-o parte, furtunoveghetorul își ridică sprâncenele, ca și cum n-ar fi crezut că refuzase într-adevăr Cristalele. Soldatul care ținea Cristalsabia nu-și lua ochii de la ea, privind-o cu venerație.

— De ce? repetă Amaram. De ce-ai refuzat-o?

— N-o vreau, domnule.

— Da, dar de ce?

„Pentru c-ar face din mine unul dintre voi. Pentru că n-o pot privi fără să văd fețele oamenilor măcelăriți de mânuitorul ei cât ai clipi.” „Pentru că... pentru că...”

— Chiar nu sunt în stare să vă dau un răspuns, domnule, zise Kaladin, oftând.

Clătinând din cap, furtunoveghetorul se îndreptă spre vasul cu jar din încăpere, începu să-și încălzească mâinile.

— Uitați, spuse Kaladin. Aceste Cristale sunt ale mele. Ei bine, am spus că i le dau lui Coreb. Dintre soldații mei, e cel mai mare în rang și cel mai bun luptător.

Ceilalți trei aveau să-nțeleagă. În plus, odată devenit ochi-luminoși, Coreb avea să le poarte de grijă.

Amaram se uită la acesta din urmă, apoi le făcu un semn cu capul însoțitorilor săi. Unul închise obloanele ferestrelor. Ceilalți își scoaseră săbiile și se îndreptară spre cei patru oameni rămași din plutonul lui Kaladin.

El țipă și făcu un salt înainte, însă doi ofițeri se așezaseră în apropierea lui. Unul îl pocni cu pumnul în burtă imediat ce se puse în mișcare. Lovitura îl surprinse și icni.

„Nu!”

Străduindu-se să-și alunge durerea, se răsuci și atacă la rândul său. Omul făcu ochii mari când pumnul lui Kaladin îl lovi, aruncându-l pe spate. Mai mulți ofițeri se aruncară asupra lui. El n-avea arme și era atât de obosit după luptă, încât abia se mai ținea pe picioare. Îl trântiră la pământ, cu pumni în coaste și în spate. Se prăbuși, săgetat de durere, dar încă în stare să vadă cum îi erau atacați oamenii.

Pe Reesh îl uciseră primul. Kaladin icni, întinzând o mână și străduindu-se să se salte în genunchi.

„Nu e cu puțință. Te rog, nu!”

Hab și Alabet aveau cuțitele scoase, dar căzură repede; Hab, înjunghiat de un soldat în pântec, în timp ce alți doi îl

ciopârteau pe Alabet. Cuțitul lui izbi podeaua cu o bufnitură, urmat de brațul și apoi de leșul lui.

Coreb rezistă cel mai mult, retrăgându-se, cu mâinile întinse înainte. Nu țipă. Părea să înțeleagă. Ochii lui Kaladin se umeziră, iar soldații îl înșfăcară din spate, împiedicându-l să-i sară în ajutor.

Coreb căzu în genunchi și începu să implore. Unul dintre oștenii lui Amaram îl lovi în gât, aproape retezându-i capul. Muri în câteva secunde.

— Nemernicule! strigă Kaladin, cu respirația tăiată de durere. Nemernicule, lovi-te-ar furtuna!

Se trezi plângând și zbatându-se zadarnic ca să scape de cei patru oameni care-l țineau. Podeaua era plină de sângele sulitașilor căzuți.

Erau morți. Muriseră cu toții. Părinte al Furtunii! Cu toții!

Amaram făcu un pas înainte, cu fața posomorâtă. Se lăsă într-un genunchi în fața lui Kaladin.

— Îmi pare rău.

— Nemernicule! strigă Kaladin, din toate puterile.

— Nu puteam risca, lăsându-le libertatea să spună ce-au văzut. Așa trebuie să fie, soldat. E pentru binele armatei. Li se va da tuturor de știre că plutonul tău l-a ajutat pe Cristal-purtător. Vezi tu, oamenii trebuie să creadă că l-am ucis eu.

— Iei Cristalele pentru tine!

— Sunt bun în lupta cu sabia, zise Amaram, și sunt obișnuit cu armura. Voi servi mai bine Alethkarul purtând Cristalele.

— Ai fi putut să mi le ceri! Lovi-te-ar furtuna!

— Și să se ducă vestea în toată tabăra? spuse Amaram cu înverșunare. Că tu ai ucis Cristal-purtătorul și eu am luat Cristalele? Nimeni n-ar fi crezut că mi le-ai dat de bunăvoie, în plus, fiule, nu m-ai fi lăsat să le păstrez, adăugă Amaram clătănând din cap. Te-ai fi răzgândit. După o zi sau două, ți-ai fi dorit bogăție și prestigiu – te-ar fi convins alții că merită. Mi-ai fi *cerut* să ți le înapoiez. A fost nevoie de mai multe ore ca să luăm hotărârea, dar Restares are dreptate – asta e ceea ce trebuie făcut. Pentru binele Alethkarului.

— Aici nu e vorba de Alethkar. E vorba de tine! Lua-te-ar furtuna, lumea te crede mai bun decât alții!

Lui Kaladin i se scurgeau lacrimile de pe bărbie.

Amaram păru dintr-odată să se simtă vinovat, ca și cum ar fi știut că tot ceea ce spusese Kaladin era adevărat. Se răsuci și îi făcu semn cu mâna furtunoveghetorului. Bărbatul se întoarse cu spatele la vasul cu jar, ținând în mână un obiect încins. Un mic fier de însemnat.

— Totul nu e decât prefăcătorie? Întrebă Kaladin. Onorabilul luminlord, care le poartă de grijă oamenilor săi? Minciuni? Toate?

— Asta e pentru oamenii mei, răspunse Amaram.

Luă Cristalsabia de pe bucata de pânză, ridicând-o în mână. Din nestemata de pe mâner țâșni un fulger de lumină albă.

— Nu poți pricepe ce povară port eu, sulițașule.

Vocea lui Amaram își pierduse ceva din tonul calm al rațiunii. Suna defensiv.

— Nu-mi pot face griji pentru viețile câtorva sulițași ochi-întunecați când hotărârea mea ar putea salva mii de oameni.

Furtunoveghetorul se apropie de Kaladin, pregătind fierul de marcat. Glifele, inversate, erau *sas nahn*. Stigmatul unui sclav.

— Ai venit după mine, spuse Amaram, șchiopătând către ușă și ocolind trupul lui Reesh. Pentru că mi-ai salvat viața, o cruț pe a ta. Cinci oameni care ar fi spus aceeași poveste ar fi fost crezuți, dar un singur sclav n-o să fie luat în seamă. Toată tabăra o să afle că n-ai încercat să-ți ajuți oamenii, dar n-ai încercat nici să-i oprești. Ai fugit și ai fost prins de garda mea.

Amaram șovăi în fața ușii, cu muchia boantă a Cristalsabiei furate pe umăr. Vinovăția i se mai citea încă în ochi, dar își aspri chipul, mascând-o.

— Ești scos din armată pentru dezertare și primești însemnul de sclav. Dar, din mila mea, ți se cruță viața.

Deschise ușa și ieși.

Fierul de însemnat căzu, punând pecetea sorții lui Kaladin pe pielea lui. El scoase un ultim urlet răgușit.

— SFÂRȘITUL PĂRȚII A TREIA —

INTERLUDII

BAXIL • GERANID • SZETH

I-7 • BAXIL

Baxil mergea grăbit pe coridorul luxos al palatului, ținând strâns sacul voluminos, plin cu unelte. Din spatele lui se auzi ceva ca un zgomot de pași, iar el tresări violent, răsucindu-se în loc. Nu văzu nimic. Culoarul era pustiu, cu un covor auriu pe podea, oglinzi pe pereți și un tavan boltit, acoperit un mozaicuri complicate.

— Vrei să-ncetezi? spuse Av, care mergea alături de el. De fiecare dată când sari așa, mă iei prin surprindere și sunt pe punctul să-ți trag una.

— Nu mă pot abține, zise Baxil. N-ar trebui să facem asta noaptea?

— Stăpâna știe ce face, răspunse Av.

Ca și Baxil, Av era emuli, cu pielea și părul de culoare întunecată. Însă bărbatul mai înalt părea mult mai sigur pe sine. Umbla pe coridoare ca și cum ei ar fi fost invitați acolo, ținându-și sabia cu lamă groasă într-o teacă prinsă de umăr.

„Cu vrerea Primului Kadasix, aș prefera ca Av să nu-și scoată niciodată arma. Mulțumesc”, zise în gând Baxil.

Stăpâna celor doi mergea înaintea lor, fiind singura persoană care se mai afla pe coridor în afară de ei. Nu era emuli – nu părea nici măcar makabaki, deși avea piele întunecată și păr frumos, lung și negru. Ochii ei erau ca ai unui shin, însă era înaltă și zveltă, ca o alethi. Av credea că avea sânge ames-

tecat. Sau cel puțin așa spunea când cutezau să vorbească despre astfel de lucruri. Auzul stăpânei era bun. Ciudat de bun.

Ea se opri la următoarea răscruce. Baxil se trezi că privea din nou peste umăr. Av îi trase un cot, dar el nu se putea abține să nu se uite. Da, stăpâna spusese că servitorii din palat aveau să fie ocupați cu pregătirea aripii celei noi pentru oaspeți, dar aceea era locuința lui Ashno al înțelepților însuși. Care avea sute de servitori. Dacă intra unul dintre ei pe coridorul ăla?

Cei doi bărbați i se alăturară stăpânei lor la răscruce. Baxil își sili ochii să privească drept înainte, ca să nu se mai uite peste umăr, dar se trezi holbându-se la stăpână. Era periculos să fii în slujba unei femei atât de frumoase ca ea, cu părul lung și negru lăsat liber, ajungându-i până la mijloc. Nu purta nicio dată o robă cuviincioasă, femeiască, și nici măcar rochie sau fustă, întotdeauna pantaloni, de obicei lucioși și strâmți, și o sabie cu lama subțire la șold. Ochii ei erau de un violet atât de pal încât păreau aproape albi.

Era uimitoare. Frumoasă, îmbătătoare, copleşitoare.

Av îl înghionti din nou cu cotul în coaste. Baxil tresări, apoi se uită urât la vărul lui, frecându-și pântecul.

— Baxil, spuse stăpâna. Uneltele mele.

El deschise sacul și-i întinse o centură cu unelte împăturiată, care zornăi când femeia o luă, fără să-l privească. Pe urmă stăpâna intră cu pași mari pe coridorul din stânga.

Baxil o urmări cu privirea, stânjenit. Acela era Culoarul Sacru, locul unde un om bogat păstra și venera imaginile Kadasixilor săi. Stăpâna se apropie de prima lucrare de artă. Pictura o înfățișa pe Epan, Doamna Viselor. Era minunată, o capodoperă din foiță de aur pe pânză neagră.

Stăpâna scoase un cuțit și ciopârți pictura. Baxil se trase înapoi, crispându-se, dar nu spuse nimic. Aproape că se obișnuise cu nepăsarea cu care distrugea ea arta, deși continua să-l uluiască. Și, oricum, îi plătea pe amândoi foarte bine.

Av se sprijini cu spatele de perete, scobindu-se cu unghia între dinți. Coridorul larg era luminat de stropi de topaz montați în candelabre splendide, dar nu schițară nicio mișcare pentru a le lua. Stăpâna nu era de acord cu furtul.

— Mă gândesc să caut Magia Veche, spuse Baxil, în parte ca să nu se crispeze când stăpâna se apucă să scoată ochii unui bust superb.

— De ce? zise pufnind Av.

— Nu știi, răspunse Baxil. Pare un lucru potrivit pentru mine. Știi, n-am căutat-o niciodată, și se spune că toată lumea are o șansă. Poate cere o favoare de la Veghetoarea Noptii. Tu ți-ai folosit-o?

— Nu, zise Av. Nu mă simt îndemnat să bat drumul până-n Vale. În plus, fratele meu a fost. S-a-ntors cu două mâini amorțite, cu care n-a mai putut să simtă niciodată nimic.

— Și ce favoare a primit? întrebă Baxil, în timp ce stăpâna înfășură o vază într-o pânză, ca s-o spargă apoi fără zgomot de podea, zdrobind cioburile.

— Nu știi, răspunse Av. N-a spus niciodată. Părea să se rușineze. Probabil a cerut ceva prostesc, cum ar fi o tunsoare frumoasă.

Av zâmbi cu dispreț.

— Mă gândeam să mă fac util, se destăinui celălalt. Să cer curaj, știi?

— Dacă ți-l dorești, cred că-l poți dobândi pe căi mai bune decât Magia Veche. Nu știi niciodată cu ce blestem te-alegi în cele din urmă.

— Mi-aș putea formula perfect cererea.

— Nu merge așa, zise Av. Nu e un joc, indiferent în ce lumină ar încerca poveștile să-l înfățișeze. Veghetoarea Noptii nu te-nșală și nu-ți răstălmăcește cuvintele. Tu ceri o favoare. Ea îți dă ce simte că meriți, apoi adaugă la asta un blestem. Uneori are legătură cu dorința ta, alteori nu.

— Și tu ești expert? întrebă Baxil. Stăpâna ciopârțea alt tablou.

— Spuneai că n-ai fost niciodată acolo.

— N-am fost, încuviință Av. Dar ține cont c-au fost tata, mama și toți frații mei. Tuturor, în afară de tata, le-a părut rău că s-au ales cu blestemul. El a primit un morman de stofă aurie și a vândut-o acum câteva zeci de ani, când a fost foame-te și nu mai găseai nici urmă de lurnip.

— Care a fost blestemul lui?

— De-atunci a văzut lumea cu susul în jos.

— Serios?

— Da, răspunse Av. Complet de-a-ndoaselea. Ca și cum oamenii ar fi mers pe tavane și cerul s-ar fi aflat sub el. Spunea că s-a învățat totuși destul de repede cu asta și, la vremea când a murit, nu i se mai părea un blestem.

Lui Baxil i se făcea rău numai când se gândea la un asemenea blestem. Se uită în jos, la sacul cu unelte. Dacă n-ar fi fost atât de laș, ar fi izbutit – poate – să-și facă stăpâna să vadă în el ceva mai mult decât o gardă de corp plătită?

„Cu vrerea Primului Kadasix, ar fi tare frumos dac-aș ști ce e cel mai bine să fac. Mulțumesc”, își zise.

Stăpâna se întoarse, cu părul oarecum răvășit. Întinse mâna.

— Ciocanul capitonat, Baxil. Acolo e o statuie.

El se supuse, scoțând ciocanul din sac și întinzându-i-l.

— Poate ar trebui să-mi fac rost de o Cristalsabie, spuse ea, cu gândul în altă parte, punându-și ciocanul pe umăr. Dar atunci totul ar deveni prea simplu.

— Asta nu m-ar supăra, stăpână, remarcă Baxil.

Ea pufni și o luă înapoi pe culoar. Nu trecu mult și începu să lovească statuia din capătul opus, spărgându-i brațele. Baxil tresări.

— Cineva o s-audă.

— Da, spuse Av. Probabil de-aia a lăsat statuia la urmă. Cel puțin căptușeala ciocanului înăbușea loviturile.

Erau, probabil, singurii hoți care se furișau în casa cuiva fără să ia nimic.

— De ce *trebuie* să facă asta, Av? se pomeni Baxil întrebând.

— Nu știu. Poate ar trebui s-o-ntrebi pe ea.

— Credeam c-ai spus să nu fac niciodată așa ceva!

— Depinde, spuse Av. Cât de mult ții la brațele și picioarele tale?

— Destul de mult.

— Ei, dacă pe viitor n-o să mai ții, poți să-ncepi atunci să-ți vâri nasul în treburile stăpânei cu întrebările tale. Între timp, ține-ți gura.

Baxil nu mai scoase nicio vorbă. „Magia Veche”, își zise. „M-ar putea schimba. O să plec s-o caut.”

Însă ținând cont de cât noroc avea, probabil că n-ar fi izbutit s-o găsească. Oftă și se sprijini de perete în timp ce dinspre stăpâna lui continuau să se audă lovituri înăbușite.

I-8 • GERANID

— Mă gândesc să-mi schimb Chemarea, spuse Ashir, din spate. Geranid dădu din cap absentă, continuând să se ocupe de ecuațiile ei. În mica încăpere de piatră domnea un miros înțepător de mirodenii. Ashir încerca încă un nou experiment. Pentru acesta erau necesare un soi de pudră de curry și un fruct rar din Shinovar, pe care el îl caramelizase. Sau cam așa ceva. Îl auzea sfârâind pe plita încinsă a noului lui fabrial.

— M-am săturat să tot gătesc, continuă Ashir.

Avea o voce catifelată, blândă. Ea îl iubea pentru asta. În parte pentru că lui îi plăcea să vorbească – și, dacă tot trebuia s-auzi pe cineva vorbind în timp ce încercai să gândești, putea măcar să aibă vocea catifelată și amabilă.

— Nu mă mai *pasionează* ca pe vremuri, continuă el. În plus, la ce e bun un bucătar pe Tărâmul Spiritual?

— Heralzii au nevoie de hrană, răspunse ea absentă, trăgând pe tăblița de scris o linie sub care înșiră apoi un alt rând de cifre.

— Oare? întrebă Ashir. N-am fost niciodată convins. O, am citit speculațiile, dar pur și simplu nu mi se pare logic. Trupul trebuie hrănit pe Tărâmul Material, dar spiritul există într-o cu totul altă stare.

— Sub formă de ideal, răspunse ea. Așa că acolo ai putea crea, probabil, mâncăruri ideale.

— Hmm... Și care ar fi distracția? N-aș mai experimenta.

— M-aș putea descurca fără ele, spuse ea, aplecându-se ca să studieze vatra din încăpere, unde deasupra buștenilor cu prinși de flăcări dansau doi focspreni. Dacă asta ar însemna să nu mai fiu niciodată nevoită să mănânc ceva care să sene cu supa aia verde pe care-ai făcut-o acum o lună.

— A... spuse el, părând nostalgic. Supa aia a fost ceva, nu? Cu desăvârșire dezagustătoare, deși era făcută numai și numai din ingrediente apetisante.

Părea s-o considere un triumf personal.

— Mă-ntreb ce se mănâncă pe Tărâmul Cunoașterii, adăugă Ashir. Oare acolo mâncarea se vede pe sine însăși ca pe o ființă? Trebuie să citesc despre asta și să văd dac-a mâncat cineva vreodată în timp ce vizita Umbremarul.

Geranid răspunse cu un mormăit care nu însemna nici da, nici nu, își luă șublerul și se apropie de flăcări, să măsoare focsprenii. Se încruntă și mai notă ceva.

— Uite, iubito, spuse Ashir, apropiindu-se și îngenunchind lângă ea, ca să-i ofere un castron mic. Gustă. Cred c-o să-ți placă.

Ea privi conținutul. Bucățele de pâine acoperite cu un sos roșu. Era mâncare pentru bărbați, dar, fiind amândoi ardenti, n-avea importanță.

De-afară se auzea clipocitul domol al valurilor care loveau încet stâncile. Se aflau pe o mică insulă reshi, trimiși practic acolo ca să răspundă nevoilor religioase ale oricărui vizitator vorin. Și pentru asta veneau într-adevăr la ei câțiva călători, ba chiar, din când în când, și câțiva reshi. Dar, în realitate, era doar o cale de a sta deoparte, concentrându-se asupra experimentelor. Geranid studia sprenii. Ashir studia chimia – prin intermediul artei culinare, firește, fiindcă așa putea să mănânce rezultatele.

Bărbatul masiv zâmbi cu bunătate; avea capul ras și o barbă căruntă, tunsă cu grijă. În ciuda izolării, respectau amândoi regulile impuse de poziția lor în societate. Nimeni nu încheia povestea unei vieți evlavioase scriind cu neglijență ultimul capitol.

— Nu e verde, observă ea, luând castronul. Semn bun.

— Hmmm, spuse el, aplecându-se și potrivindu-și ochelarii ca să studieze însemnările ei. Leguma asta shin se caramelizează într-un mod de-a dreptul fascinant. Sunt atât de încântat că mi-a adus-o Gom! Va trebui să te uiți peste notițele mele. Cred că numerele sunt corecte, dar e posibil să mă-nșel.

Nu se pricepea la matematică la fel de bine ca la teorie. Dar cu Geranid lucrurile stăteau exact invers, ceea ce se dovedea convenabil.

Ea luă o lingură și gustă. Nu purta o mânecă peste mâna interzisă – un alt avantaj al vieții de ardent. Mâncarea era, de fapt, foarte bună.

— Tu ai gustat-o, Ashir?

— Nu, spuse el, tot cu ochii la cifrele ei. Tu ești cea curajoasă, draga mea.

Ea miroși castronul.

— E groaznică.

— Îmi dau seama, după îmbucătura zdravănă pe care o iei în clipa asta.

— Da, dar ție n-o să-ți placă. N-are fructe. Ce-ai pus în ea, pește?

— Am uscat o mână din plevușcă pe care am prins-o azi-dimineață, încă nu știu ce soi de pește e. Dar are gust bun. Șovăi, apoi aruncă o privire spre vatră și spre focspreni.

— Geranid, ce e asta?

— Cred c-avem o realizare, spuse ea încet.

— Dar cifrele, comentă el, bătând în planșeta de scris. Spuneai că variază la întâmplare și văd că tot așa au rămas.

— Da, răspunse ea, uitându-se la spreni printre pleoapele pe jumătate strânse. Dar pot prezice când se schimbă la întâmplare și când nu.

Bărbatul o privi încruntându-se.

— Sprenii își schimbă comportamentul când îi măsoară, Ashir, îi explică ea. Înainte de asta, dansează și-si modifică dimensiunile, luminozitatea și forma. Dar cum fac o notație, cum încremenesc sub înfățișarea din clipa aceea. Și, din câte-mi dau eu seama, pe urmă rămân în permanență așa.

— Ce semnificație are asta? întrebă el.

— Speram c-o să-mi poți spune tu. Eu am cifrele, însă tu, dragul meu, ești cel care are imaginație.

Ashir se scarpină în barbă, se destinse și scoase ca prin farmec un castron și o lingură pentru el. Presără fructe uscate peste porția lui. Geranid era pe jumătate convinsă că intrase în ardentă fiindcă era mort după dulciuri.

— Ce se-ntâmplă dacă ștergi numerele? întrebă el.

— Sprenul începe iarăși să se schimbe. Altă lungime, altă formă, altă luminozitate.

El gustă din terciul pe care-l pregătise.

— Du-te-n camera cealaltă.

— Ce?

— Fă ce-ți spun. Ia-ți și tăblița de scris.

Ea oftă și se ridică în picioare, cu încheieturile trosnindu-i. Îmbătrânise chiar *atât* de mult? Dar – pe lumina stelelor! – petrecuseră mult timp acolo, pe insulă. Trecu în camera alăturată, unde se afla patul lor.

— Și acum? strigă.

— O să măzor sprenul cu șublerul tău, răspunse el, tot printr-un strigăt. De trei ori la rând. Dar să nu scrii decât unul dintre numerele pe care o să ți le spun. Și să nu-mi spui pe care.

— Bine, zise ea.

Fereastra era deschisă, iar ea privi întinderea de apă întu-necată, sticloasă. Marea Reshi era mai adâncă decât Lacul Stră-veziu, dar apa ei era destul de caldă mai tot timpul, iar supra-fața îi era presărată cu insule tropicale și, pe alocuri, cu niște monstruoase carapace-mari.

— Nouă centimetri și patru zecimi, strigă Ashir.

Ea nu scrise numărul.

— Șapte centimetri și o zecime.

Ea nu notă nici de data asta, dar își pregăti creta, gata să scrie – făcând cât mai puțin zgomot cu puțință – următoarele cifre strigate de Ashir.

— Cinci centimetri și opt zecimi... Oho!

— Ce e? strigă ea.

— Nu-și mai schimbă lungimea. Să presupun c-ai scris al trei-lea număr?

Ea se încruntă și se întoarce în mica lor cameră de zi. Era aranjată în stilul reshi, fără scaune, doar cu perne, și toate mobilele erau mai degrabă plate și lungi decât înalte.

Se apropie de vatră. Unul dintre cei doi focspreni dansa deasupra unui buștean, schimbându-și forma, în timp ce lungimea varia, ca pâlparea flăcărilor. Celălalt căpătase o înfă-țișare mult mai stabilă și lungimea nu i se mai schimba, în ciu-da micilor variații ale formei.

Părea, cumva, *oprit*. Aproape că aducea cu un omuleț dan-sând deasupra focului. Geranid întinse mâna și șterse cifrele notate. Sprenul începu imediat să pâlpare din nou, modifi-cându-și lungimea la întâmplare, așa cum făcea și celălalt.

— Oho! repetă Ashir. Ca și cum ar ști, cumva, c-a fost măsurat. Ca și cum simpla *definiție* a formei sale l-ar prinde într-un soi de capcană. Scrie un număr.

— Ce număr?

— Oricare, spuse el. Dar unul care ar putea reprezenta lungimea unui focspren.

Ea îl ascultă. Și nu se întâmplă nimic.

— Trebuie să-l masori cu adevărat, constată Ashir, bătând ușor cu lingura în marginea castronului. Nu poți să te prefaci.

— Mă gândesc la precizia instrumentului, zise ea. Oare dacă folosesc unul mai puțin precis, îi las sprenului mai multă libertate? Sau există un prag, o acuratețe peste care nu poate trece?

Geranid se așeză, simțindu-se copleșită.

— Trebuie să fac mai multe cercetări. Să fac o încercare pentru luminozitate, apoi să compar rezultatul cu ecuația generală a luminozității focsprenilor, așa cum am formulat-o eu, în raport cu focul în jurul căruia sunt atrași să danseze.

Ashir se strâmbă.

— Asta, draga mea, sună foarte mult a matematică.

— Întocmai.

— Atunci o să-ți pregătesc o gustare cu care să-ți faci de lucru în timp ce crezi noi miracole ale calculului matematic și ale geniului tău.

Zâmbi și o sărută pe frunte.

— Tocmai ai descoperit ceva minunat, adăugă el încet, în-că nu știu ce-nseamnă, dar ar putea schimba tot ce-am aflat până acum despre spreni. Și despre fabriale.

Geranid surâse și se întoarse la ecuațiile ei. Și de data asta nu se mai sinchisi când el începu să trăncăne despre ingrediente, în vreme ce lucra la o nouă rețetă pentru ceva foarte dulce, pe care nu se-ndoia că ea avea să-l adore.

I-9 • MOARTEA E ÎMBRĂCATĂ ÎN ALB

Szeth-fiu-fiu-Vallano, făr'adevăr din Shinovar, se răsuci între cei doi străjeri, în vreme ce ochii lor ardeau. Cei doi se prăbușiră fără zgomot pe podea. Cu trei lovituri rapide, el își trecu Cristalsabia prin balamalele și prin lacătului ușii celei mari. Pe urmă inspiră adânc, absorbind Lumina de Furtună din punga cu nestemate de la brâu. Forța reînnoită îl luminează brusc și, cu o putere sporită de Lumină, piciorul lui izbi ușa.

Nemaifiind prinsă în balamale, aceasta zbură în încăpere, apoi se prăbușește pe podea, alunecând pe piatră. Uriașa sală de ospete era plină de oameni, de trosnetele focurilor din cămine, de zăngănit de farfurii. Ușa grea se opri și în încăpere se lăsă tăcerea.

„Îmi pare rău”, zise el în gând. Pe urmă se năpusti ca să-nceapă măcelul.

Și se dezlănțuie haosul. Țipete, urlete, panică. Szeth sări pe cea mai apropiată masă și prinse să se rotească, secerând pe oricine se afla pe-acolo. Și avu grijă să se asigure că *auzea* sunetele scoase de muribunzi. Nu ignoră țipetele și gemetele de durere. Fu atent la tot și la toate.

Urându-se.

Înainta, sărind de pe o masă pe alta în timp ce-și mânuia Cristalsabia, un zeu al arzătoarei Lumini de Furtună și al morții.

— Oșteni! strigă bărbatul ochi-luminoși dintr-o margine a sălii. Unde sunt oștenii mei?

Cu mijlocul gros și umerii lați, acesta avea un nas proeminent și o barbă castanie și pătrătoasă. Regele Hanavanar al Jah Kevedului. Nu era Cristalpurtător, deși se zvonea că, în taină, ar fi stăpânit o Cristalsabie.

Lângă Szeth, femeii și bărbații deopotrivă încercau să se îndepărteze, bulucindu-se și împiedicându-se unul de altul. Asasinul sări în mijlocul lor, cu hainele albe unduindu-i-se. Stră-

punse un bărbat care-și scotea sabia, dar seceră și trei femei care nu voiau decât să fugă. Ochii acestora arseră și trupurile se prăbușiră.

Szeth întinse mâna în spate, impregnând masa de pe care sărise și pe care o legă apoi de peretele din partea opusă prin folosirea Ancorării de Bază, care putea schimba direcția oricărui lucru, făcându-l să se îndrepte în jos. Masa imensă se răsturnă pe-o parte, căzând peste oameni, stârnind mai multe țipete și mai multă durere.

Szeth descoperi că plângea. Porunca era simplă. Ucide. Ucide cum n-ai mai ucis niciodată. Trântește nevinovații la pământ, ca să-ți urle la picioare, și fă-i pe ochi-luminoși să plângă. Fă-o îmbrăcat în alb, ca să știe cu toții cine ești. Szeth nu obiectase. Nu era treaba lui. El era făr'adevăr.

Făcea ceea ce-i porunceau stăpânii săi.

Trei bărbați ochi-luminoși găsiră destul curaj ca să-l atace, iar el își înalță Cristalsabia într-un salut. Se repezică asupra lui cu strigăte de luptă. Szeth nu scotea niciun sunet și, cu o zvâcnire din încheietura mâinii, reteză lama sabiei unuia dintre ei. Bucata de metal se răsuci în aer în vreme ce el își făcea loc printre ceilalți, pentru a le reteza gâtul cu propria sabie șuierătoare. Căzura în același timp, cu ochii uscați. Szeth îl lovi pe al treilea din spate, împingându-și în trupul lui Sabia care-i ieși acestuia prin piept.

Bărbatul căzu cu fața înainte – cu o gaură în cămașă, dar cu pielea intactă. Când izbi podeaua, lama retezată a propriei arme zăngăni pe piatră, alături de el.

Un alt grup îl atacă pe Szeth dintr-o parte, iar el trase în palmă Lumină de Furtună, azvârlind-o, într-o Ancorare Compactă, de-a lungul podelei, la picioarele lor. Era Ancorarea care lega obiecte; când o traversară, picioarele atacatorilor se lipiră de podea. Se împiedică și se treziră având mâinile și trupurile țintuite. Szeth trecu trist printre ei, lovindu-i.

Regele se îndepărta pas cu pas, ca și cum ar fi vrut să ocolească sala și să scape cu fuga. Szeth împrășcă tăblia unei mese cu o Ancorare Compactă, apoi impregna întregul obiect și cu o Ancorare de Bază, îndreptându-l către ușă. Masa se răsuci în aer și se izbi de locul unde era ieșirea, cu partea care purta Ancorarea Compactă lipindu-se de perete. Oamenii în-

cercară s-o desprindă, dar asta nu făcu decât să-i adune laolaltă, ca să treacă Szeth printre ei, secerându-i cu sabia.

Atâtea morți. De ce? Care era scopul?

Cu șase ani înainte, când atacase Alethkarul, crezuse că săvârșea un masacru. Nu știuse ce însemna un masacru adevărat. Ajunse la ușă și se trezi stând peste trupurile a vreo treizeci de oameni, cu sentimentele prinse în uraganul Luminei de Furtună din el însuși. Și începu, brusc, să urască Lumina de Furtună, tot atât de mult cum se ura pe sine. Atât de mult, încât blestemă Sabia pe care-o ținea în mână.

Și... și pe rege. Se întoarce spre el. Fără nicio logică, mintea lui confuză și șubrețită îl învinui pe acesta. De ce dăduse un ospăț în noaptea cu pricina? De ce nu se retrăsese mai de vreme? De ce invitase atât de mulți oameni?

Se repezi la rege. Trecu pe lângă morții care zăceau răsuciți pe podea, fixându-l cu ochi arși, acuzându-l cu priviri fără viață. Regele se ghemui în spatele mesei lui înalte.

Aceasta se cutremură, cu vibrații stranii.

Ceva nu era în ordine. Szeth se ancoră, instinctiv, de tavan. Din punctul lui de vedere, camera se răsturnă și podeaua deveni acum tavan. De sub masa regelui țâșniră două siluete. Doi bărbați în Cristalarmuri, cu Cristalsăbii în mâini, rotindu-le.

Răsucindu-se în aer, Szeth se feri de loviturile lor, apoi se Ancoră din nou de podea, oprindu-se pe masa regelui chiar în momentul când acesta chema o Cristalsabie. Zvonurile erau așadar adevărate.

Regele lovi, dar Szeth se retrase dintr-un salt, ajungând în spatele Cristalpurătorilor. De afară se auzeau pași. El aruncă o privire și văzu mai mulți bărbați revărsându-se în sală. Nou-veniții purtau niște scuturi neobișnuite, romboidale. Semicristale. Szeth auzise de noile fabricale capabile să oprească o Cristalsabie.

— Credeai că n-am știut că vii? Îi strigă regele. După ce mi-ai ucis trei înalți prinți? Suntem pregătiți pentru tine, asasinule.

Săltă ceva de sub masă. Un alt scut cu semicristal. Erau din metal, cu câte o piatră prețioasă încrustată în partea din spate.

— Ești un prost, spuse Szeth, cu Lumina de Furtună scurgându-i-se din gură.

— De ce? strigă regele. Crezi c-ar fi trebuit să fug?

— Nu, răspunse Szeth, privindu-l în ochi. Pentru că mi-ai pregătit o capcană în timpul unui ospăț. Și acum te pot învinui pe tine pentru moartea tuturor.

Soldații umplură sala, răsfirându-se în evantai, pe când cei doi Cristalpurători se îndreptau spre el. Cu Săbiile pregătite. Regele zâmbi.

— Atunci așa să fie, spuse Szeth, inspirând adânc și absorbind Lumina de Furtună a numeroaselor nestemate din pungile prinse de centura lui.

Lumina se dezlănțui în el, ca și cum o mare furtună i-ar fi izbucnit în piept, arzând și urlând. El sorbi mai multă decât oricând, reținând-o până când de-abia mai izbuti s-o împiedice să-l rupă-n bucăți.

Încă mai avea lacrimi în ochi? Și-ar fi dorit să-i poată ascunde crimele. Își desfăcu catarama dintr-o smucitură, lăsându-și centura să cadă, cu tot cu sferile grele.

Pe urmă își azvârli Cristalsabia.

Adversarii lui înlemniră, șocați, când Sabia îi dispăru în ceață. Cine arunca o Cristalsabie în toiul luptei? Gestul sfida rațiunea.

Și asta făcea și Szeth.

„Tu, Szeth-fiu-Neturo, ești o operă de artă. Un zeu.”

Era timpul să vadă dacă era așa.

Soldații și Cristalpurătorii atacă. Cu câteva bătăi de inimă înainte de a-l putea atinge, Szeth se puse în mișcare, răsucindu-se, cu o furtună lichidă în vene. Se feri de primele lovituri de sabie și pătrunse în mijlocul soldaților rotindu-se. Având în el atât de multă Lumină de Furtună, îi era ușor să impregneze lucrurile; lumina voia să iasă, îi împingea pielea din interior. În starea aceea, Cristalsabia n-ar fi făcut altceva decât să-i distragă atenția. Adevărata armă era el însuși.

Îl înșfacă de braț pe unul dintre soldații care se năpusteau. N-avu nevoie decât de o singură clipă ca să-l impregneze și să-l Ancoreze de sus. Omul urlă, căzând prin aer în vreme de Szeth se ferea din calea altei lovituri de sabie. Atinse piciorul atacatorului cu o iuțeală inumană. Cu o singură privire și clipind o singură dată, îl Ancoră și pe acela de tavan.

Soldații înjurau, încercând să-l lovească, în timp ce scuturile lor masive cu semicristale se transformau brusc în tot atâtea obstacole când Szeth trecea printre ele cu grația unui țic-

par de văzduh, atingând mâini, picioare și umeri și făcând să zboare în toate direcțiile, zece, apoi douăzeci de oameni. Cei mai mulți ajungeau sus, dar pe unii îi trimise, ca pe un tir de baraj, către Cristalpurătorii care înaintau urlând ori de câte ori îi izbea câte un trup zvârcolitor.

Când asupra lui năvăli o întreagă ceată de soldați, Szeth se retrase dintr-un salt, Ancorându-se de peretele opus și răsucindu-se în aer. Încăperea își schimbă orientarea și se opri pe zidul devenit acum, pentru el, podea. Alergă pe el către rege, care aștepta în spatele Cristalpurătorilor.

— Omorâți-l! zberă monarhul. Lovi-v-ar Furtuna! Ce păziți? Omorâți-l!

Szeth sări de pe perete, Ancorându-se de adevărata podea în timp ce-și lua avânt, oprindu-se cu un genunchi pe masă. Tacâmurile de argint și farfuriile zăngăniră când înșfacă un cuțit și-l impregnă o dată, de două ori, de trei ori. Folosi o Ancorare de Bază triplă ca să-l îndrepte spre rege, apoi îl lăsă să cadă și se ancoră de peretele din spate.

Se îndepărtă, schimbându-și brusc direcția, în vreme ce un Cristalpurător lovea, tăind masa în două. Și lăsă cuțitul să cadă mult mai repede decât ar fi trebuit, ca un fulger pornit spre regele care abia izbuti să-și ridice scutul la timp, făcând ochii mari când cuțitul izbi metalul, zăngănind.

„Fir-ar să fie”, își spuse Szeth, legându-se de tavan cu un sfert de Ancorare de Bază. Asta nu-l trimise în aer, ci îl făcu doar mai ușor. Un sfert din greutatea lui îl trăgea acum în sus în loc să-l tragă în jos. În esență, greutatea lui era de două ori mai mică decât înainte.

Se răsuci, cu hainele albe fâlfâindu-i grațios când ateriză în mijlocul soldaților obișnuiți. Rămași fără Lumina de Furtună, cei pe care-i Ancorase de tavanul înalt începură să cadă. O ploaie de trupuri zdrobite, strivindu-se rând pe rând de podea.

Szeth se întoarse din nou către ceilalți soldați. Unii căzură, în timp ce-i făcea pe alții să zboare. Scuturile lor scumpe zăngăniră pe podea, scăpate dintre degetele moarte sau amorțite. Oștenii încercară s-ajungă la el, dar Szeth sărea printre ei, folosindu-se de-o artă marțială antică, numită kammar, pentru care îți foloseai doar mâinile. Era un mod de luptă mai puțin letal, bazat pe prinderea și imobilizarea adversa-

rului prin folosirea greutateii acestuia. Și, totodată, era ideală când voiai s-atingi pe cineva, impregnându-l.

El era furtuna. Era distrugerea. Oamenii săreau în aer, cădeau și mureau după bunul lui plac. Se trase spre marginea învălmășelii, atinse o masă și o legă de plafon cu o jumătate de Ancorare de Bază.

Fiindcă o jumătate din greutatea ei o trăgea în sus și cealaltă în jos, se transformă într-un obiect lipsit de greutate. Szeth creă apoi o Ancorare Compactă și, cu o lovitură de picior, făcu masa să se îndrepte către soldați; iar oamenii se lipiră de ea, cu hainele și pielea prinse de lemn.

Prin aerul de lângă el șuieră o Cristalsabie, iar Szeth suflă ușor. Se feri, cu Lumina de Furtună înălțându-i-se de pe buze. Cei doi Cristalpurători îl atacară în timp ce de sus cădeau trupuri, dar el era prea iute, prea mlădios. Cristalpurătorii nu luptau împreună. Erau obișnuiți să domine un câmp de bătaie sau să se dueleze cu un singur dușman. Din cauza armei lor prea puternice, deveneau neglijenți.

Szeth alerga cu mare ușurință, atras spre pământ cu o forță de două ori mai mică decât cea care-i atrăgea pe ceilalți. Scăpă fără probleme de o altă lovitură, făcând un salt și Ancorându-se de tavan ca să-și ia mai mult avânt înainte ca sfertul de Ancorare să-l tragă din nou în jos. Ca urmare, sări fără efort până la înălțimea de trei metri.

Sabia care nu-și nimerise ținta lovi podeaua și tăie centura aruncată de el mai devreme, deschizând una dintre pungile mari. Sferile și nestematele fără montură se rostogoliră. Unele impregnate. Altele înnegurate. Szeth absorbi lumina din cele care se rostogoliseră aproape de el.

Avându-i în față pe Cristalpurători, se apropia însuși regele, cu arma gata de luptă. Ar fi trebuit să fugă.

Cei doi își rotiră săbiile prea mari către Szeth. El se feri, îndepărtându-se și răsucindu-se în același timp, apoi întinse mâna, înhățând din aer un scut în cădere. O clipă mai târziu, cel care-l purtase se strivi de podea.

Szeth sări către unul dintre Cristalpurători – un bărbat în armură aurie – oprindu-i Sabia cu scutul și împingându-l ca să treacă pe lângă el. Celălalt bărbat, a cărui armură era roșie, lovi la rândul lui. Szeth opri Sabia cu scutul, iar acesta crăpă, rezistând cu greutate. Apoi, împingând în continuare

în lama armei, se Ancoră în spatele Cristalpurătorului în timp ce făcea un salt înainte.

Mișcarea îl duse în sus, făcându-l să treacă peste adversar. Szeth continuă să se îndrepte către peretele opus, în vreme ce pe podea începu să cadă un al doilea val de soldați. Unul se izbi de Cristalpurătorul în roșu, făcându-l să se-mpleticească.

Szeth lovi peretele, oprindu-se pe piatră. Îl umplea atât de multă Lumină de Furtună, atâta forță, atâta viață, atât de multă și de cumplită putere distrugătoare!

Piatră. Era sacră. Nu se mai gândea de mult la asta. Cum de mai putea avea acum ceva sacru?

În vreme ce peste Cristalpurători cădeau trupurile soldaților, el îngenunche și își lipi mâna de o piatră mare din zidul pe care-l avea în față, impregnând-o. O Ancoră de mai multe ori în direcția Cristalpurătorilor. O dată, de două ori, de zece ori, de cincisprezece ori. Continuă s-o impregneze cu Lumină de Furtună. Strălucea cu putere. Mortarul crăpă. Piatra se freca de piatră.

Cristalpurătorul în roșu se întoarse chiar în clipa când piatra masivă și impregnată căzu spre el, mișcându-se cu o accelerație de douăzeci de ori mai mare decât a unei pietre obișnuite. Îl izbi, spărgându-i platoșa și împrôșcând în toate părțile fărâme topite.

Blocul de piatră îl azvârli în partea opusă a încăperii, unde se strivi de perete. Și nu mai mișcă.

Szeth aproape că rămăsese fără Lumină de Furtună. Se Ancoră pe sfert ca să-și micșoreze greutatea, apoi traversă încăperea dintr-un salt. În jurul lui zăceau oameni zdrobiți, ruși în bucăți, morți. Pe podea se rostogoleau sfere, iar el le absorbi Lumina de Furtună. Aceasta se înalță, precum sufletele celor pe care-i ucisese, impregnându-l.

Începu să alege. Al doilea Cristalpurător se retrase cu Sabia ridicată și calcă, împleticindu-se, pe tăblia sfărâmată a unei mese cu picioarele desprinse. Regele înțelese, în sfârșit, că manevrele lui dăduseră greș. O luă la fugă.

„Zece bătăi de inimă”, își zise Szeth. „Întoarce-te la mine, creație a Infernului.”

Bătăile propriei inimi prinseră să-i răsună în urechi. Țipă – cu Lumina răbufnindu-i din gură ca un fum strălucitor – și se aruncă la pământ când Cristalpurătorul se răsuci. Se Ancoră

de peretele din partea opusă și alunecă spre el, trecând printre picioarele Cristalpurătorului. După care se Ancoră imediat de sus.

Se avântă în aer când Cristalpurătorul se răsuci din nou spre el. Doar că Szeth nu mai era acolo. Se Ancoră din nou invers și căzu în spatele adversarului, pe tăblia spartă. Se aplecă și o impregnă. Un om în Cristalarmură era ferit de Ancorări, dar lucrurile pe care stătea nu erau.

Szeth legă tăblia de tavan, Ancorând-o de mai multe ori. Aceasta se înălță, clătinându-se și-l azvârli pe Cristalpurător ca pe un soldat de jucărie. Szeth rămase pe ea, fiind purtat în sus de năvala aerului.

Când ajunse la plafonul înalt sări, Ancorându-se de podea o dată, de două, de trei ori.

Izbită de tavan, tăblia se făcu țandări. Szeth cădea cu o viteză incredibilă către Cristalpurătorul care zăcea pe spate, năucit.

Prinzând formă între degetele lui Szeth chiar în clipa când lovea, Sabia trecu prin Cristalarmură. Platoșa explodă și lama se înfipse în pieptul omului și în podeaua de sub el.

Szeth se ridică, eliberându-și arma. Din fugă, regele se uită peste umăr cu un strigăt de groază, nevenindu-i să-și creadă ochilor. Amândoi Cristalpurătorii lui căzuseră, în numai câteva secunde. Încordați, ceilalți soldați se apropiară ca să-l apere în timp ce se retrăgea.

Szeth se opri din plâns. Se pare că nu mai putea să plângă. Se simțea amorțit. Minte lui... pur și simplu nu mai era în stare să gândească. Îl ura pe rege. Îl ura atât de tare! Iar forța și naționalitatea urii îl dureau, era o durere fizică.

Cu Lumina de Furtună înălțându-se din el, se Ancoră în direcția regelui.

Căzu, cu picioarele parcă plutind, la mică distanță de podea. Hainele îi fluturau. Străjerii rămași în viață aveau impresia că traversează încăperea alunecând.

Se Ancoră de podea înclinându-se puțin și începu să-și rotească Sabia când ajunse printre soldați. Trecu printre ei ca și cum ar fi coborât pe o pantă lină. Rotindu-se într-un vârtej, doborî vreo zece oameni – o făptură grațioasă și cumplită, absorbind mai multă Lumină de Furtună din sferile împărășiate pe jos.

Ajunse la ușă, în timp ce oamenii cu ochii arși se prăbușeau în urma lui. Chiar dincolo de prag, regele fugea în mijlocul unui mic grup de bărbați din garda sa. Se întoarse și țipă când îl văzu pe Szeth, apoi își ridică scutul cu semicristal.

Szeth își croi drum printre gârzi, apoi lovi scutul de două ori, sfărâmându-l și silindu-l pe rege să dea înapoi. Monarhul se împiedică și scăpă Sabia. Arma dispăru, devenind ceață.

Szeth sări și se legă de podea cu o dublă Ancorare de Bază. Căzu peste rege, rupându-i un braț sub greutatea lui sporită și immobilizându-l. Își roti Sabia, secerând soldații surprinși, care simțiră că-i lasă picioarele.

În cele din urmă își înălță Cristalsabia deasupra capului, uitându-se în jos, la rege.

— Cine ești? șopti acesta, cu ochii umezi de durere.

— Moartea, îi răspunse Szeth și își înfipse apoi Sabia în fața lui și în piatra de dedesubt.

PARTEA A PATRA

ILUMINAREA FURTUNII

DALINAR • KALADIN • ADOLIN • NAVANI

52 • O CALE CĂTRE SOARE

„Stau deasupra trupului unui frate. Plâng. Țsta e sângele lui sau al meu? Ce-am făcut?”

Datată vevanev 1173, cu 107 secunde înainte de moarte. Subiect: un marinar veden rămas pe drumuri.

— Tată, spuse Adolin, măsurând cu pasul salonul lui Dalinar. E o *nebunie*.

— Ai ales cuvântul potrivit, răspunse sec Dalinar. Fiindcă – după cum s-ar părea – și eu sunt nebun.

— N-am pretins niciodată așa ceva.

— Ba cred că, de fapt, ai făcut-o, remarcă Renarin.

Adolin aruncă o privire către fratele său. Renarin stătea lângă cămin, studiind noul fabrial instalat acolo cu câteva zile în urmă. Rubinul impregnat, încastrat într-o montură metalică, avea o strălucire blândă și dădea o lumină plăcută. Era o soluție convenabilă, deși lui Adolin i se părea în neregulă ca acolo să nu trosnească niciun foc.

Cei trei se aflau în salonul lui Dalinar, unde așteptau începerea furtunii anunțate pentru ziua aceea. Nu trecuse decât o săptămână de când înaltul prinț le spusese fiilor săi că voia să abdice.

Impasibil, tatăl lui Adolin stătea pe unul dintre scaunele lui cu spătar înalt, cu mâinile împreunate în față. Încă nu-și făcuse cunoscută hotărârea în taberele de luptă – binecuvântați fie Heralzii – dar voia s-o anunțe cât de curând. Poate chiar la ospățul din seara aceea.

— Bine, bine, cedă Adolin. Poate c-am spus-o. Dar n-am crezut-o cu adevărat. Sau cel puțin n-am vrut să aibă un asemenea efect asupra ta.

— Am purtat discuția asta acum o săptămână, Adolin, zise încet Dalinar.

— Da, și mi-ai făgăduit c-o să te mai gândești!

— M-am gândit. Hotărârea mea a rămas neschimbată.

Adolin continuă să măsoare încăperea cu pasul; Renarin stătea în picioare, uitându-se cum trecea țațoș pe lângă el. „Sunt un prost”, își zise Adolin. E de la sine înțeles că tata nu putea face altceva. Ar fi trebuit să-mi dau seama.

— Ascultă-mă, doar pentru că ai niște probleme nu înseamnă că trebuie să abdic.

— Adolin, dușmanii vor folosi slăbiciunea mea împotriva noastră. De fapt, tu crezi c-o fac *deja*. Dacă nu renunț acum la rangul de principe, lucrurile s-ar putea înrăutăți.

— Dar eu nu *vreau* să fiu înalt prinț, se plânse Adolin. Cel puțin, nu încă.

— Domnia e rareori un lucru pe care ni-l dorim, fiule. Dar cred că dintre nobilii noștri, prea puțini își dau seama.

— Și ce-o să se-ntâmpale cu tine? întrebă Adolin, îndurerat.

Se opri și își privi tatăl.

Dalinar era atât de *puternic*, chiar și atunci când stătea așa, cu gândul la propria nebunie. Cu mâinile încleștate în față, având fire argintii în părul de pe tâmpale și purtând o uniformă bățoasă, cu o haină a cărei culoare era albastrul Kholin. Mâinile lui erau groase, bătătorite, figura-i era hotărâtă. Luase o decizie și nu renunța la ea, fără să se îndoiască și fără s-o discute.

Nebun sau nu, era ceea ce îi trebuia Alethakarului. Și – pri-pindu-se – Adolin făcuse ceea ce nu izbutise niciun războinic pe câmpul de luptă: îl făcuse pe Dalinar Kholin să se prăbușească și îl izgonise, înfrânt.

„O, Părinte al Furtunii”, își zise, cu stomacul strângându-i-se de durere. „Jezerezeh, Kelek și Ishi, Heralzi din ceruri, îngăduiți-mi să gădesc o cale de a îndrepta asta. Vă rog.”

— O să mă-ntorc în Alethkar, răspunse tatăl lui. Deși nu-mi place să lipsesc armata noastră de un Cristalpurător. Aș putea... dar nu, nu sunt în stare să renunț la ele.

— Sigur că nu! exclamă Adolin, înspăimântat. Un Cristalpurător să renunțe la Cristalele sale? Nu s-a întâmplat aproape niciodată, dacă Purătorul n-a fost prea slăbit și prea bolnav ca să le folosească.

Dalinar dădu din cap.

— Mă tem de multă vreme că pământul nostru de baștină e în primejdie, acum, când toți Cristalpurătorii luptă aici, pe Câmpii. Ei, poate că schimbarea asta e o binecuvântare. O să mă-ntorc la Kholinar s-o ajut pe regină și-o să fiu de folos lup-tând ca să pun capăt incursiunilor de la hotare. Poate că reshii și vedenii vor fi mai puțin dornici să lupte împotriva noastră când vor vedea că au de înfruntat un Cristalpurător întreg.

— E posibil. Dar ar putea să atace cu și mai multă furie, trimițând și ei un Cristalpurător, spuse Adolin.

Asta păru să-l îngrijoreze pe tatăl lui. Dintre toate celelalte regate din Roshar, Jah Keved era singurul în care se gă-seau multe Cristale, aproape tot atâtea ca-n Alethkar. Cele două țări nu se mai înfruntaseră de secole într-un război. Alethkarul era prea divizat și nici în Jah Keved lucrurile nu stăteau mult mai bine. Dar, dacă ciocnirea ar fi implicat întreaga forță a ambelor tabere, războiul ar fi semănat foarte bine cu cele din vremea Hierocrației.

De-afară se auzi un tunet îndepărtat, iar Adolin se-ntoarse brusc spre Dalinar. Tatăl lui rămase pe scaun, uitându-se către vest, în direcția opusă furtunii.

— O să continuăm discuția pe urmă, spuse el. Deocamdată, voi doi ar trebui să-mi legați brațele de scaun.

Adolin se strâmbă, dar făcu ce i se ceruse fără să protesteze.

Dalinar clipi și se uită în jur. Era pe crenelurile unei fortă-rețe înconjurată de un singur zid. Construit din blocuri mari de piatră de un roșu intens, acesta era înalt și perfect vertical. Se întindea de-a lungul unei spărturi, pe partea ferită de vânt a înălțimilor stâncoase care dominau un șes pietros, ca o frunză umedă lipită peste crăpătura unui bolovan.

„Viziunile astea par atât de reale”, își spuse, privind-și su-lița pe care-o ținea în mână și uniforma antică: o fustă din pân-ză și o vestă de piele. Îi venea greu să-și aducă aminte că, în realitate, stătea pe scaunul lui, cu brațele prinse de scaun. Nu simțea frânghiile și nu auzea furtuna.

Se gândi s-aștepte încheierea viziunii fără să facă nimic. Dacă nimic din ceea ce se petrecea nu era real, de ce s-ar fi implicat? Însă nu credea pe de-a-ntregul – nu putea să crea-

dă – că scornea el însuși acele năluciri. Îndoielile sale îl făcuseră să abdice în favoarea lui Adolin. Era nebun? Înțelegea totul pe dos? În orice caz, nu se mai putea încrede în sine însuși. Nu mai știa ce era real și ce nu. Într-o asemenea situație, trebuia să te retragi, renunțând la autoritatea asupra altora, și să lămurești lucrurile.

Oricare ar fi fost adevărul, simțea nevoia să-și trăiască viziunile, nu să le ignore. O parte disperată a propriei ființe încă mai spera să găsească o soluție înainte de a abdica oficial. Nu lăsa partea aceea să preia prea mult controlul – un om trebuia să facă doar ce era corect. Dar putea să ajungă măcar la un compromis: cât timp își trăia viziunea, avea s-o considere reală. Dacă acolo se ascundea vreun secret, n-avea să-l găsească decât intrând în joc.

Se uită în jur. Ce îi era arătat de data asta – și de ce? Vârful armei sale era dintr-un oțel bun, însă coiful părea din bronz. Unul dintre bărbații aflați pe zid, alături de el, purta o platoșă din bronz; alți doi aveau uniforme de piele urât peticite, cu bucăți tăiate și cusute la loc, lăsând în urmă găuri mari.

Trândăveau cu toții, uitându-se dincolo de zid, cu gândurile în altă parte. Suntem de strajă, se gândi Dalinar, făcând un pas înainte și privind peisajul de dincolo de ziduri. Stâncile se aflau în capătul unei câmpii imense – locul ideal pentru o fortăreață. Nicio armată nu se putea apropia fără să fie văzută cu mult timp înainte.

Aerul era destul de rece pentru ca în colțurile umbrite ale pietrei să fie lipite bucăți de gheață. Razele soarelui nu izbuteau să-mprăstie frigul și o astfel de vreme explica lipsa ierbii; firele se retrăseseră în bortele lor, așteptând mângâierea pe care avea să le-o aducă primăvara.

Dalinar își înfășură mantia mai strâns în jurul trupului, dându-i unuia dintre camarazii lui ideea să facă același lucru.

— Afurisită vreme, bombăni omul. Cât o să mai țină? Au trecut deja opt săptămâni.

Opt săptămâni? Patruzeci de zile de iarnă la rând? Era neobișnuit. În ciuda frigului, alți trei soldați păreau să se preocupe de orice altceva în afară de îndeplinirea datoriei lor de străji. Unul chiar ațipise.

— Rămâneți cu ochi-n patru, îi dojeni Dalinar.

Se uitară cu toții la el, iar cel care dormea clipi, trezindu-se. Toți trei păreau neîncrezători. Unul – înalt, cu părul roșcat – se încruntă.

— Tu spui asta, Leef?

Dalinar își înghiți răspunsul. Cine era el în ochii lor?

În aerul rece, răsuflarea i se transforma în abur, iar de jos, din spatele lui, din locul unde oamenii lucrau la nicovale, se auzea zăngănitul metalelor. Porțile fortăreței erau închise, iar în turnurile arcașilor din dreapta și din stânga erau oameni. Se aflau în război, dar să faci de strajă era întotdeauna o îndatorire plictisitoare. Îți trebuiau soldați foarte bine instruiți, care să rămână vigilenți ore de-a rândul. Poate că de aceea se aflau atât de mulți oameni pe creneluri; nu puteai fi sigur de calitatea ochilor puși să vegheze, dar numărul lor mare avea s-ajute.

Însă Dalinar avea un avantaj. Viziunile nu-i înfățișau niciodată episoade din vremuri liniștite, de pace; îl azvârleau în plin conflict, în plină schimbare. În momente cruciale. Așa că, deși stăteau zeci de ochi de veghe, el observă primul.

— Acolo! spuse aplecându-se peste piatra grosolan cioplită a crenelurilor. Ce-i aia?

Bărbatul cu păr roșcat își puse mâna streășină la ochi.

— Nimic. O umbră.

— Ba nu, se mișcă, spuse un altul. Par să fie oameni. În marș. Dalinar presimți ce avea să se întâmple, așa că inima începu să-i bată cu putere, în timp ce roșcatul dădea alama. Mai mulți arcași sosiră în grabă pe creneluri, încordându-și arcurile. Soldații se adunară în curtea roșiatică aflată dedesubt. Totul era făcut din aceeași piatră roșie, iar Dalinar îl auzi pe unul dintre oameni spunându-i fortăreței în care se aflau „Piatra înfierbântată”. El nu mai auzise niciodată numele ăsta.

Cercetașii ieșiră pe poartă în galop. De ce n-aveau deja niște călăreți afară?

— Trebuie să fie ariergarda forțelor de apărare, bombăni unul dintre soldați. Nu e cu putință să fi trecut de liniile noastre. Nu când luptă Radianții...

Radianții? Se aproprie ca s-audă mai bine, dar omul se încruntă la el și îi întoarse spatele. Indiferent cine ar fi fost Dalinar, ceilalți nu-i dădeau prea multă atenție.

După toate aparențele, fortăreața aceea era un punct de sprijin din spatele frontului, într-un război. Asta însemna fie că se apropia o oaste prietenă, fie că dușmanii spărseseră linia frontului și trimiseseră o avangardă la asediu. Oamenii printre care se afla erau așadar o forță de rezervă, căreia i se lăsaseră puțini cai. Cu toate astea, ar fi trebuit să aibă niște călăreți pregătiți.

Când se întoarseră în sfârșit, cercetașii purtau steaguri albe.

Dalinar își privi camarazii și bănuielile i se confirmară când îi văzu destinzându-se. Albul însemna că era vorba despre niște prieteni. Însă dacă totul ar fi fost atât de simplu, ar mai fi fost el trimis acolo? Dacă totul se petrecea doar în mintea lui, de ce să fi născocit ceva simplu și plictisitor, așa cum nu se mai întâmplase niciodată până atunci?

— Ar trebui să fim pregătiți pentru cazul în care ni se întinde o cursă, spuse. Să afle cineva ce-au văzut cercetașii. Au zărit doar steagurile, ori s-au uitat mai de aproape?

Ceilalți soldați – printre care și câțiva dintre arcașii care erau acum pe creasta zidului – îi aruncară priviri stranii. El înjură încet, aruncând o privire spre oastea încă învăluită în umbră care se apropia. În ceafă simțea un fior rău prevestitor. Neluând în seamă privirile bizare, își săltă sulița și alergă pe creasta zidului până dădu de o scară. Era alcătuită din grupuri de trepte, fiecare orientat în altă direcție decât cel de dinaintea lui, ca un zigzag tăiat direct în zidul înalt, fără balustrade. Mai fusese și în alte rânduri pe astfel de fortificații și știa cum să-și fixeze privirea asupra treptelor, astfel încât să nu amețească.

Ajunse jos și plecă în căutarea unui comandant, ținându-și sulița pe umăr. Masive și utilitare, clădirile din fortăreața Pietra înfierbântată erau lipite una de alta, fiind așezate de-a lungul peretelui stâncos al fisurii naturale. Deasupra, cele mai multe aveau bazine pătrate pentru apa de ploaie. Cu provizii serioase de hrană – sau, dacă avea noroc, cu un Animod – o astfel de fortăreață ar fi putut face față unui asediu de câțiva ani.

Dalinar nu putea să citească însemnele rangurilor, dar putea recunoaște un ofițer când vedea unul cu o mantie roșie ca sângele, înconjurat de-o gardă de onoare. Nu purta zale, ci doar o platoșă strălucitoare de bronz pusă peste armura din piele,

și vorbea cu unul dintre cercetași. Dalinar se grăbi să se apropie.

Abia apoi observă că bărbatul avea ochi căprui, de culoare închisă. Îl privi șocat, nevenindu-i să creadă. Cei din jur îl tratau ca pe un luminlord.

— ... Ordinul Paznicilor Pietrei, lordul meu, spunea cercetașul, care nu coborâse încă de pe cal. Și foarte mulți călăreți ai Vântului. Cu toții merg pe jos.

— Dar de ce? Întrebă ofițerul ochi-întunecați. De ce vin Radianții aici? Ar trebui să lupte cu demonii, în prima linie!

— Lordul meu, zise cercetașul, ni s-a poruncit să ne-ntoarcem imediat ce ne dăm seama cine sunt.

— Ei bine, întoarceți-vă și aflați ce caută aici! zbieră ofițerul, iar cercetașul tresări, apoi își întoarse calul și plecă.

Radianții. De obicei aveau legătură, într-un fel sau altul, cu viziunile lui Dalinar. Când ofițerul începu să le împartă porunci aghiotanților săi, cerându-le să elibereze niște adăposturi și să le pregătească pentru Radiați, el se îndreptă spre zid, pe urmele cercetașului. Acolo, oamenii se îngrămădeau în jurul ambrazurilor, cercetând cu privirea câmpia. Asemenea celor de pe zid, și ei aveau uniforme pestrițe, care păreau făcute din bucăți. Nu umblau în zdrențe, dar purtau, evident, lucruri rămase de la alții.

Cercetașul se îndreptă către o poartă laterală, în timp ce Dalinar intră în umbra zidului imens, făcând cale-ntoarsă către mulțimea de soldați.

— Ce se petrece? Întrebă Dalinar.

— Radianții, îi răspunse cineva. Au luat-o la fugă.

— Mai că-ți vine să crezi c-ar avea de gând să ne atace, spuse un altul.

Suna atât de ridicol, încât chicoti el însuși, deși în voce i se simțea o vagă nesiguranță.

„Ce?” se întreabă Dalinar neliniștit, adăugând cu glas tare:

— Lăsați-mă să văd.

Spre surprinderea lui, oamenii se dădură la o parte, făcându-i loc.

Când se împinse, trecând pe lângă ei, le simți nedumerirea. Le dăduse un ordin, cu vocea autoritară a unui înalt prinț și a unui ochi-luminoși, iar ei îi dăduseră ascultare din ins-

tinct. Însă, văzându-l, deveniseră nesiguri. De ce le porunca lor un simplu străjer?

Dalinar nu le lăsă timp să-i pună întrebări. Se urcă pe platforma de lângă zid, de unde se vedea câmpia printr-o ambrazură dreptunghiulară. Era prea îngustă ca să permită trecerea unui om, dar arcașii puteau să tragă prin ea. Iar Dalinar văzu că soldații care se apropiau formaseră o linie distinctă. Bărbați și femei în Cristalarmuri sclipitoare se năpusteau spre ei. Cercetașul se opri brusc, privindu-i pe Cristalpurtătorii porniți la atac. Alegau umăr la umăr, fără ca vreunul să iasă în afara rândului. Ca un val cristalin. Când ajunseră mai aproape, Dalinar văzu că armurile lor nu erau vopsite, însă toate îmbinările și glifele din față aveau o strălucire albastră sau chihlimbarie, ca la toți ceilalți Radianți care-i apăruseră în viziuni.

— N-au Cristalsăbiile în mâini, spuse el. E semn bun.

Cercetașul călare care se afla afară dădu înapoi. Acolo păreau să fie cel puțin două sute de Cristalpurtători. În Alethkar nu existau decât vreo douăzeci de Săbii, iar Jah Kevedul avea cam tot atâtea. Dacă le puneai la socoteală și pe cele din restul lumii, s-ar fi putut aduna un număr egal cu totalul săbiilor din cele două regate vorine puternice. Adică, din câte știa el, existau mai puțin de o sută, în întreaga lume. Iar acolo vedea două sute de Cristalpurtători, într-o singură armată. Se simțea năucit.

Radianții încetiniră, începând să meargă la trap, apoi la pas. Soldații aflați împrejurul lui Dalinar amuțiră. Radianții din frunte se opriră într-un șir neclintit. Dintr-odată, din cer începură să cadă alții. Loveau pământul cu zgomot de piatră spartă, în timp ce în jurul chipurilor li se înfiripau niște nori din Lumină de Furtună. Toți nou-veniții aveau o strălucire albastră.

Pe șesul pietros se adunară în curând vreo trei sute de Radianți. Iar aceștia începură să-și cheme săbiile. Armele le apăzură în mâini, ca o ceață care se aduna și se condensa. Totul se petrecea în tăcere. Viziunile coifurilor erau coborâte.

— Dacă atacul lor fără săbii era un semn bun – șopti cineva de lângă Dalinar – atunci asta ce-nseamnă?

Dalinar simți înfiripându-i-se o bănuială și se îngrozi la gândul că știa ce urma să-i arate viziunea. Pierzându-și în cele din urmă curajul, cercetașul își întoarse calul și galopă către

fortăreață, strigând să i se deschidă poarta. De parcă puțin lemn și puțină piatră l-ar fi putut apăra de sute de Cristalpurători. Un singur Cristalpurător făcea aproape cât o armată, asta fără a mai ține cont și de straniile puteri ale acelor oameni.

Oștenii îi deschiseră poarta păzită. Hotărându-se brusc, Dalinar sări de pe platformă și alergă către ieșire. În spatele lui, ofițerul pe care-l văzuse mai devreme își croia drum spre ambrazură.

Dalinar ajunsese la poarta deschisă și țâșni afară la scurtă vreme după intrarea grăbită a cercetașului. Soldații strigară în urma lui, îngroziți. Fără să-i ia în seamă, el alergă pe câmpul deschis. Zidul lung și drept se întindea deasupra lui, ca un drum către soare. Radianții erau încă departe, deși se opriseră la o bătaie de săgeată. Fascinat de siluetele lor superbe, Dalinar își încetini pașii, apoi se opri la o distanță de vreo treizeci de metri.

Un cavaler ieși în fața însoțitorilor săi, cu mantia lui strălucitoare de un albastru intens. Pe mijlocul Cristalsabiei sale se înșiruiă gravuri complicate. O înălță o clipă spre fortăreață.

Apoi o lăsă să cadă, cu vârful înainte, către solul pietros. Dalinar clipi, nedumerit. Cristalpurătorul își scoase coiful, lăsându-și la vedere capul frumos, cu pielea palidă, deschisă la culoare, ca a oamenilor din Shinovar. Azvârli coiful alături de sabie. Acesta se rostogoli ușor în timp ce își încleșta pumnii înmănușați, cu brațele întinse în lături. Apoi își desfăcu larg palmele, iar mânușile îi căzură pe solul stâncos.

Se răsuci, iar Cristalarmura i se desprinse de trup – platoșa se prăbuși nestingherită, apărătoarele picioarelor alunecară. Sub Armură, cavalerul purta o uniformă albastră, mototolită. Ieși din apărătoarele pentru cizme și se îndepărtă, iar Cristalsabia și Cristalarmura – cele mai prețioase comori pe care le putea deține un bărbat – rămaseră pe pământ, abandonate ca niște gunoaie.

Ceilalți începură să-i urmeze exemplul, sute de bărbați și femei înfigându-și Cristalsăbiile în stâncă și apoi scoțându-și armurile. Zgomotul metalului izbit de piatră se auzea ca ropotul ploii. Apoi ca bubuitul tunetului.

Dalinar se pomeni alergând. Poarta din spatele lui se deschise și câțiva soldați curioși ieșiră din fortăreață. El ajunsese la Cristalsăbii. Se înălțau din piatră aidoma unor copaci de argint scânteietor, o pădure de arme. Străluceau ușor, așa cum

arma lui n-o făcuse niciodată, dar când se repezi printre ele, lumina începu să pălească.

Atunci avu, brusc, o senzație cumplită. Simți apăsarea unei tragedii imense, durere și trădare. Se opri locului, gâfâind, cu mâna la piept. Ce se petrecea? Ce însemna sentimentul acela groaznic, urletul pe care ar fi jurat că aproape-l putea auzi?

Radianții. Se îndepărtau de armele pe care și le arunca-seră. Acum păreau individualități distincte, mergând fiecare de unul singur, deși făceau cu toții parte din aceeași mulțime. Dalinar alergă după ei, împiedicându-se de platoșele aruncate și de alte părți ale armurilor. În cele din urmă izbuti să-și croiască drum, ieșind dintre ele.

— Așteptați! strigă.

Niciunul nu se întoarce. Acum vedea și alții, la mare distanță. O mulțime de soldați, cu toții fără Cristalarmuri, așteptând întoarcerea Radianților. Cine erau, de ce nu înaintau? Dalinar îi ajunse pe Radianți din urmă – căci nu mergeau prea repede – și îl prinse pe unul de braț. Bărbatul se întoarce. Avea pielea închisă la culoare și părul negru, ca un alethi. Iar ochii îi erau de cel mai deschis albastru cu puțință. De fapt, avea o culoare nefirească – irisurile erau aproape albe.

— Te rog, zise Dalinar. Spune-mi de ce faceți asta.

Fostul Cristalpurtător își trase brațul și continuă să se îndepărteze. Dalinar înjură, apoi alergă în mijlocul Radianților. Erau din toate rasele și din toate naționalitățile, cu pielea întunecată sau deschisă la culoare, unii cu sprâncene thaylene albe, alții cu pielea încrețită a selaylor. Mergeau privind drept înainte, fără să vorbească unii cu alții, fără grabă, dar cu hotărâre.

— Îmi spune cineva de ce? strigă Dalinar. Asta e, nu? Ziua Mârșăviei, ziua când ați trădat omenirea! Dar de ce?

Nimeni nu scoase nicio vorbă. Ca și cum el n-ar fi existat.

Toată lumea vorbea despre trădare, despre ziua în care Cavalerii Radianți le întorseseră spatele semenilor lor. De ce luptaseră și de ce își încetaseră lupta? „Sunt pomenite două dintre ordinele lor”, își zise Dalinar. „Însă au fost zece. Ce s-a-ntâmplat cu celelalte opt?”

Căzu în genunchi, în marea de oameni cu aer solemn.

— Vă rog. Trebuie să aflu.

În apropierea lui, soldații din fortăreață ajunseseră la Crystalsăbii – dar, în loc să alerge după Radianți, smulgeau cu prudență săbiile din pământ. Câțiva ofițeri ieșiră dintre ziduri, dând din coate și strigându-le să lase săbiile jos. Dar mulțimea soldaților care năvăleau pe poartă îi copleși în curând și dădu buzna către arme.

— Ei sunt cei dintâi, spuse o voce.

Dalinar își ridică privirea și văzu că unul dintre cavaleri se oprise alături de el. Era cel care părea a lehi. Se uită peste umăr la gloata care se aduna în jurul Săbiilor. Oamenii începură să urle unii la alții, fiecare grăbindu-se să-nșface câte o sabie înainte de a fi luate toate.

— Ei sunt cei dintâi, repetă Radiantul, întorcându-se spre Dalinar.

Iar Dalinar recunoscuse profunzimea vocii. Era cea care îi vorbea întotdeauna în viziuni.

— Au fost cei dintâi și, totodată, cei de pe urmă.

— E Ziua Mârșăviei? Întrebă Dalinar.

— Aceste fapte vor rămâne în istorie, răspunse Radiantul. Vor fi considerate josnice. Veți avea multe nume pentru cele petrecute aici.

— Dar de ce? Spune-mi, te rog. De ce și-au abandonat îndatoririle?

Celălalt păru să-l cerceteze.

— Ți-am spus că nu te pot ajuta prea mult. Va sosi Noaptea Suferințelor, va urma Adevărata Devastare. Furtuna Eternă.

— Atunci răspunde-mi la întrebări! exclamă Dalinar.

— Citește cartea. Unește-i!

— Care carte? *Calea regilor?*

Bărbatul care-i vorbise îi întoarse spatele și se îndepărtă, alăturându-li-se celorlalți Radianți care traversau câmpia pietroasă, îndreptându-se către un loc necunoscut.

Dalinar se uită în urmă, la soldații care se încăierau pentru săbii. Multe fuseseră deja luate în stăpânire. Nu erau destule pentru toată lumea și unii începuseră să le ridice, folosindu-le ca să-i respingă pe cei care se apropiau prea mult. Sub ochii lui, doi oameni atacară pe la spate un ofițer care zbiera, cu o Sabie în mână. Strălucirea armelor dispăruse cu desăvârșire.

Uciderea ofițerului le dădu curaj altora. Se porniră alte încăierări, toată lumea repezindu-se să-i atace pe cei care aveau săbii, în speranța de a-și însuși una. Ochii începură să ardă. Strigăte, urlete, moarte. Dalinar îi privi până când se pomeni în apartamentul lui, legat de scaun. Renarin și Adolin erau lângă el, privindu-l încordați. El clipi, ascultând cum răpăia pe acoperiș ploaia de la sfârșitul mării furtuni.

— M-am întors, le spuse fiilor săi. Liniștiți-vă.

Adolin îl ajută să se dezlege, în timp ce Renarin plecă să-i aducă un pahar de vin portocaliu.

Când tatăl său fu eliberat, Adolin se trase înapoi. Își încrușiă brațele. Renarin reveni, palid la față. Părea cuprins de una dintre stările lui de slăbiciune; într-adevăr, îi tremurau picioarele. De-ndată ce Dalinar luă pocalul, tânărul se așeză pe un scaun și-și sprijini capul în mâini.

Înaltul prinț sorbi din vinul dulce. Viziunile îi mai arătaseră și alte războaie. Văzuse morți și monștri, carapace-mari și coșmaruri. Cu toate acestea, dintr-un anumit motiv, lupta aceea îl tulburase mai mult decât altele. Când ridică pocalul pentru o a doua înghițitură, descoperi că îi tremura mâna.

Adolin continua să-l fixeze cu privirea.

— Ofer o priveliște chiar atât de îngrozitoare?

— Păsăreasca pe care-o vorbești mă sperie, tată, răspunse Renarin. E nefirească, bizară. Șuie, ca o clădire împinsă de vânt într-o rână.

— Te zvârcolești, adăugă Adolin. Ai fost cât pe-aci să te răstorni cu scaunul. A trebuit să-l țin până te-ai liniștit.

Dalinar se ridică, oftând în timp ce se ducea să-și umple din nou pocalul.

— Și tu încă mai crezi că nu e nevoie să abdic?

— Crizele tale pot fi ținute sub control, răspunse Adolin, deși părea tulburat. Eu n-am urmărit *niciodată* să te fac să abdic. Am vrut doar să nu pornești de la năluciri atunci când iei decizii în privința viitorului casei noastre. Atâta timp cât accepți că vezi lucruri care nu sunt reale, putem merge mai departe. N-ai de ce să renunți la rangul tău.

Dalinar își turnă vinul. Se uita spre est, către perete, ocolind privirile celor doi tineri.

— Nu pot accepta că lucrurile pe care le văd nu sunt reale.

— Ce? se miră Adolin. Dar credeam că te-am convins...

— Accept că nu mai sunt un om pe care te poți bizui, spuse Dalinar. Și că e posibil să înnebunesc. Accept că mi se întâmplă ceva, adăugă întorcându-se către fiii săi. Când am început să am viziuni, am crezut că-mi erau trimise de Atotputernic. M-ai convins că m-am pripit să trag concluzii. Nu știu destul de multe ca să pot avea încredere în ele. E posibil să fiu nebun. Sau e posibil ca viziunile să fie supranaturale, fără să mi le fi trimis Atotputernicul.

— Cum s-ar putea întâmpla una ca asta? se miră Adolin, încruntându-se.

— Prin Magia Veche, răspunse încet Renarin, care încă mai era așezat pe scaun.

Dalinar dădu din cap.

— Ce? spuse cu sarcasm Adolin. Magia Veche e o legendă!

— Din nefericire, nu e, zise Dalinar, luând încă o gură de vin rece. Știu sigur.

— Tată, Magia Veche nu poate avea putere asupra ta decât dacă ai fost în Vest, în căutarea ei. Nu-i așa? zise Renarin.

— Așa e, răspunse el, rușinat.

Locul gol din memorie, în care se aflase cândva soția lui, i se părea mai evident ca oricând. Avea tendința să nu-l ia în seamă, și asta dintr-un motiv întemeiat. Ea dispăruse cu desăvârșire și uneori îi venea greu să-și aducă aminte *că fusese* însurat.

— Viziunile nu se potrivesc cu ceea ce am auzit despre Veghetoarea Noptii, spuse Renarin. Unii consideră că nu e decât un soi de spren puternic. Odată ce-o cauți și-ți primești răsplata și blestemul, se presupune că te lasă în pace. Tu când ai căutat-o?

— Cu mulți ani în urmă, răspunse Dalinar.

— Atunci probabil că viziunile n-au nicio legătură cu ea, zise Renarin.

— Sunt de acord, încuviință Dalinar.

— Dar ce i-ai cerut? întrebă Adolin, încruntându-se.

— Răsplata mea și blestemul pe care l-am primit mă privesc numai pe mine, fiule, răspunse Dalinar. Amănunțele nu contează.

— Bine, foarte bine. Dar de ce ai adus vorba despre ea?

— Pentru că, Adolin, *nu știu* ce mi se întâmplă, răspunse exasperat Dalinar. Viziunile sunt mult prea amănunțite ca să

fie născociri ale minții mele. Însă argumentele tale m-au pus pe gânduri. S-ar putea să mă-nșel. Sau s-ar putea să te-nșeli tu, iar acestea să-mi fie trimise de Atotputernic. Sau ar putea fi vorba de cu totul altceva. Nu știm, și de aceea e primejdios să fiu lăsat în frunte.

— Ei, ceea ce am spus stă încă în picioare. Putem ține totul sub control.

— Nu, nu putem, îl contrazise Dalinar. Simplul fapt că, până acum, asta nu s-a întâmplat decât în timpul marilor furtuni nu înseamnă că nu s-ar putea petrece și în alte momente de încordare. Dacă am o criză pe câmpul de luptă?

Din același motiv nu-l lăsau pe Renarin să ia parte la bătălii.

— Dacă o să se-ntâmple, o să ne descurcăm, răspunse Adolin. Deocamdată, am putea să nu dăm atenție...

Dalinar își înălță cu violentă brațul.

— Să nu dăm atenție? Nu putem trece așa ceva cu vederea. Viziunile, cartea, ceea ce simt – totul mă schimbă, în toate privințele. Cum pot conduce un principat când nu-mi pot asculta conștiința? Dacă rămân înalt prinț, o să-mi pun la îndoială toate deciziile. Sau mă hotărâsc să am încredere în mine, sau abdic. N-am cum să aleg o cale de mijloc.

În încăpere se lăsă tăcerea.

— Atunci ce facem? întrebă Adolin.

— Am luat o hotărâre, răspunse Dalinar. *Eu* am luat-o.

— Abdici sau ții în continuare cont de năluciri, se răsti Adolin. În ambele cazuri, ne lăsăm conduși de ele.

— Și ai tu vreo soluție mai bună? întrebă Dalinar. Te grăbești să te plângi, Adolin, pari să-ți fi făcut din asta un obicei. Dar nu te văd oferind o alternativă acceptabilă.

— Ți-am oferit una, ripostă Adolin. Nu da atenție viziunilor și mergi mai departe.

— Am spus că vreau o alternativă *acceptabilă!*

Cei doi se fixară cu privirea. Dalinar se silea să-și controleze furia. El și Adolin semănau prea mult, în prea multe privințe. Se înțelegeau unul pe altul, iar asta le îngăduia să scormonească în locuri dureroase.

— Dar dacă am dovedi că viziunile sunt sau nu adevărate? întrebă Renarin.

Dalinar îi aruncă o privire.

— Ce?

— Ai spus că visele sunt foarte amănunțite, continuă Renarin aplecându-se înainte, cu mâinile strânse în față. Ce vezi, mai precis?

Dalinar șovăi, apoi bău restul vinului cu lăcomie. De data asta și-ar fi dorit să fi avut îmbătătorul vin violet în locul celui portocaliu.

— Viziunile sunt adesea legate de Cavalerii Radianți. La sfârșitul fiecăreia, cineva – cred că unul dintre Heralzi – își face apariția și-mi poruncește să-i unesc pe înalții prinți din Alethkar.

În încăpere se lăsă tăcerea. Adolin părea tulburat, iar Renarin se mulțumea să tacă.

— Azi am văzut Ziua Mârșăviei, continuă Dalinar. Radianții și-au abandonat Cristalele și-au plecat. Armurile și săbiile... au pălit, cumva, după ce au renunțat la ele. Un amănunt care pare foarte straniu, zise privind-l pe Adolin. Dacă viziunile sunt doar născociri, atunci sunt mult mai deștept decât credeam cândva.

— Îți aduci aminte de anumite lucruri pe care le-am putea verifica? Întrebă Renarin. Niște nume? Locurile în care se petreceau lucrurile acelea? Fapte pe care le-am putea găsi în cărțile de istorie?

— Am avut ultima viziune într-o fortăreață numită Piatra înfierbântată, răspunse Dalinar.

— N-am auzit niciodată de ea, spuse Adolin.

— Fortăreața Piatra înfierbântată, repetă Dalinar. În viziunea mea, în apropierea acesteia se purta un fel de război. Radianții luptaseră în prima linie. S-au retras către această fortăreață și și-au lepădat Cristalele în fața ei.

— Poate găsim ceva despre asta în istorie, zise Renarin. Fie o dovadă a existenței acestei fortărețe, fie a faptului că Radianții au făcut ceea ce ai văzut tu. Pe urmă o să știm, nu? O să știm dacă visele sunt născociri sau adevăruri.

Dalinar se pomeni dând aprobator din cap. Nu-i trecuse niciodată prin minte să-și dovedească adevărul viziunilor. În parte fiindcă presupusese, de la bun început, că erau reale. Iar când începuse să-și pună întrebări, preferase să ascundă natura viziunilor sale, fără a mai vorbi despre ele... Dar dacă ar fi știut că vedea fapte care se petrecuseră cu adevărat... ei,

cel puțin asta ar fi eliminat posibilitatea nebuniei. N-ar fi rezolvat totul, dar l-ar fi ajutat foarte mult.

— Nu știi, spuse Adolin, devenind mai sceptic. Tată, vorbești despre vremuri de dinaintea Hierocrației. O să putem găsi ceva în cărțile de istorie?

— Există relatări din timpurile când au trăit Radianții, zise Renarin. Nu sunt atât de îndepărtate ca Zilele Umbrei sau ca Epocile Heraldice. Am putea s-o întrebăm pe Jasnah. Nu cu asta se ocupă ea, ca veristitaliană?

Dalinar se uită la Adolin.

— S-ar părea că merită să-ncercăm, fiule.

— Poate, răspunse Adolin. Dar nu putem lua drept dovadă existența unui singur loc. S-ar putea să fi auzit de această fortăreață numită Piatra înfierbântată și s-o fi amestecat în nălucirile tale.

— Ei, așa e, acceptă Renarin. Dar dacă tata vede simple închipuiri, atunci vom putea dovedi fără umbră de îndoială că anumite părți nu sunt reale. Mi se pare imposibil să fi luat toate amănuntele pe care și le imaginează din vreo poveste sau din însemnările istorice. În năluciri trebuie să existe și lucruri care sunt pură închipuire.

Adolin dădu încet din cap.

— Păi... Ai dreptate, Renarin. Da, planul e bun.

— Trebuie s-o chemăm pe una dintre condeierele mele, spuse Dalinar. Ca să-i pot dicta viziunea cât o am proaspătă în minte.

— Da, încuviință Renarin. Cu cât avem mai multe amănunte, cu atât mai ușor ne va fi să dovedim adevărul – sau neadevărul – viziunilor.

Dalinar se strâmbă, lăsă pocalul deoparte și se apropie de cei doi tineri. Se așează.

— Bine, dar de cine ar trebui să ne folosim ca să scrie ce dictez?

— Ai un număr foarte mare de condeiere, tată, zise Renarin.

— Și oricare dintre ele e soția sau fiica unuia dintre ofițerii mei, ripostă Dalinar.

Cum ar fi putut să le explice? Pentru el era destul de dureros să-și expună slăbiciunea în fața propriilor fii. Moralul ofițerilor ar fi putut să scadă dacă aflau ce anume vedea. Era posibil să vină o vreme în care să le dezvăluie totul oamenilor săi, dar trebuia să fie foarte prudent. Și prefera să știe el

însuși dacă era sau nu nebun înainte să le vorbească altora despre asta.

— Da, spuse Adolin dând din cap, pe când Renarin părea încă uluit, înțeleg. Dar, tată, nu ne putem permite să așteptăm întoarcerea lui Jasnah. E posibil să vină abia peste câteva luni.

— De acord, încuviință Dalinar, oftând; mai există o posibilitate. Renarin, trimite un mesager la mătușa ta Navani.

Adolin se uită la el, ridicându-și o sprânceană.

— E o idee bună. Dar credeam că n-ai încredere în ea.

— Am, când trebuie să-și țină cuvântul, răspunse Dalinar, resemnat. Și să păstreze un secret. I-am spus că am de gând să abdic și n-a suflat nimănui nicio vorbă.

Navani se pricepea foarte bine să ascundă o taină. Mult mai bine decât femeile de la curtea lui. În ele avea încredere într-o anumită măsură, dar pentru păstrarea unui asemenea secret era nevoie de cineva de o rigurozitate extremă în vorbe și în gânduri.

Și acel cineva era Navani. Care avea probabil să găsească o cale de a-l manipula folosindu-se de cele aflate, dar cel puțin secretul n-avea s-ajungă la urechile oamenilor lui.

— Du-te, Renarin, spuse.

Fiul său dădu din cap și se ridică. Se părea că-și revenise din criză, îndreptându-se cu pași siguri spre ușă. După plecarea lui, Adolin se apropie de Dalinar.

— Tată, ce-o să faci dacă se va dovedi că am dreptate, că totul se petrece numai și numai în mintea ta?

— O parte din mine își dorește asta, răspunse înaltul prinț, privind ușa care se închidea în urma lui Renarin. Mă tem de nebunie, dar cel puțin e ceva cunoscut, ceva căruia i se poate face față. O să las principatul pe mâinile tale și o să plec la Kharbranth, să caut ajutor. Însă dacă toate acestea *nu* sunt năluciri, mă voi afla în fața altei hotărâri. Trebuie s-accept ceea ce-mi spun, sau nu? Pentru Alethkar ar putea fi mai bine dacă s-ar dovedi că sunt nebun. Cel puțin totul ar fi mai simplu.

Adolin îi cântări spuselor încrunțat, cu fălcile strânse.

— Dar Sadeas? Cercetările lui par aproape încheiate.

Ce facem? întrebarea era îndreptățită. Disputa dintre tată și fiu începuse pentru că primul se încredea în viziunile care-l priveau pe Sadeas.

„Unește-i!” Nu era doar o poruncă primită în viziunile sale. Fusese visul lui Gavilar. Un Alethkar unit. Oare Dalinar își lăsase visul – și vinovăția pe care-o simțea fiindcă nu fusese în stare să-și salveze fratele – să-l poarte către născocirea unor motive supranaturale pentru strădaniile de îndeplinire a dorinței fostului rege?

Se simțea nesigur. *Detesta* să se simtă nesigur.

— Bine, spuse. Te las să ne pregătești pentru tot ce poate fi mai rău, în caz că Sadeas face vreo mișcare împotriva noastră. Anunță ofițerii și cheamă înapoi companiile trimise să patruleze în căutarea tâlharilor. Dacă Sadeas mă denunță, susținând că am încercat să-lucid pe Elhokar, blocăm intrările în tabără și dăm alarma. N-am de gând să-l las să mă ducă la execuție.

Adolin păru să se simtă ușurat.

— Mulțumesc, tată.

— Sper că nu se va ajunge la asta, fiule, adăugă Dalinar. În clipa în care eu și Sadeas vom intra cu adevărat în război, Alethkarul, ca națiune, se va nărui. Principatele noastre, al meu și al lui, îl sprijină pe rege și, dacă noi ne certăm, ceilalți vor alege una dintre tabere sau vor porni propriile războaie.

Adolin dădu din cap, însă Dalinar se lăsă pe spătarul scaunului, neliniștit, „Îmi pare rău”, îi spuse în gând acelei forțe care îi trimitea viziunile, oricare ar fi fost ea. „Dar trebuie să fiu prevăzător.”

Într-un fel, pentru el părea să fie vorba de o a doua verificare. Viziunile îi spusese să se-ncreadă în Sadeas. Ei bine, urma să vadă ce avea să se întâmple.

— ... și apoi totul a pălit, spuse Dalinar. Pe urmă m-am trezit înapoi, aici.

Navani ridică trestia cu care scrisese, părând dusă pe gânduri. El n-avusese nevoie de prea mult timp ca să-și povestească întreaga viziune. Iar ea scrisese cu îndemânare, notând toate amănunțele și știind când să-l îndemne să ofere mai multe. Nu spusese nimic despre cât de ciudată era cereera lui, nici nu păruse amuzată fiindcă dorea să-și dicteze una dintre năluciri. Fusese eficientă și atentă. Acum stătea la masa de scris, cu părul adunat în bucle prinse cu patru agrafe.

Rochia ei roșie se potrivea cu fardul roșu de pe buze, iar în ochii violeți i se citea curiozitatea.

„Părinte al Furtunii, dar e de-a dreptul frumoasă!” își zise Dalinar.

— Ei? Întrebă Adolin.

Stătea în picioare, sprijinit de ușa încăperii. Renarin plecase s-adune rapoarte despre stricăciunile pricinuite de marea furtună. Tânărul trebuia să se deprindă cu acest gen de activități.

Navani își ridică o sprânceană.

— Ce-a fost asta, Adolin?

— Ce părere ai, mătușă?

— N-am auzit niciodată nici de aceste locuri, nici de astfel de întâmplări, răspuse ea. Dar cred că nu vă așteptați să știu ceva despre ele. Parcă ziceați că vreți să iau legătura cu Jasnah, nu-i așa?

— Așa e, recunosc Adolin. Dar sunt sigur că ai ajuns la o concluzie.

— Îmi păstrez părerile pentru mine, dragule, zise ea, ridicându-se și împăturind hârtia pe care-o ținea cu mâna interzisă.

Apoi zâmbi, se apropie de Adolin și îl bătu pe umăr.

— Să vedem ce are Jasnah de spus înainte de a trage noi concluziile, da?

— Cred că da, răspuse el.

În voce i se simțea dezamăgirea.

— Ieri am stat de vorbă cu tânăra ta prietenă, îi spuse Navani. Danlan, așa o cheamă, nu? Cred că ai făcut o alegere înțeleaptă. Fata asta chiar gândește.

Adolin deveni atent.

— Îți place?

— Destul de mult. Și-am mai descoperit că-i plac la nebunie pepenii avra. Știi?

— De fapt, nu.

— Bun. N-aș fi fost încântată dacă n-aș fi trudit atâta să găsesc ceva cu care i-ai putea face plăcere numai ca să aflu că știi deja. Când veneam încoace, mi-am îngăduit să cumpăr un coș cu pepeni. O să-i găsești în anticameră, în paza unui soldat plictisit, care nu pare să aibă o misiune importantă. Dacă o să-i faci fetei o vizită în după-amiaza asta, luându-i cu tine, cred că o să fii foarte bine primit.

Adolin șovăi. Știa, probabil, că Navani voia să-i abată atenția, ca să nu-și mai facă griji pentru Dalinar. Totuși se destinse și începu să zâmbească.

— Ei, ținând seama de cele petrecute în ultima vreme, asta ar fi o schimbare plăcută.

— Așa m-am gândit și eu, spuse Navani. Te sfătuiesc s-o faci cât mai curând; pepenii sunt foarte copti. În plus, vreau să vorbesc cu tatăl tău.

Adolin o sărută pe obraz.

— Mulțumesc, Mashala.

Ei îi îngăduia lucruri pe care nu le tolera la alții; lângă mătușa lui preferată, aproape că se simțea iar copil. Zâmbetul i se lăți când se îndrepta spre ușă.

Dalinar se trezi zâmbind, la rîndul lui. Navani îi cunoștea bine fiul. Însă zâmbetul îi pieri repede când își dădu seama că plecarea tânărului îl lăsa singur cu ea. Se ridică în picioare.

— Ce voiai să mă-ntrebi?

— N-am spus că vreau să te-ntreb ceva, Dalinar. Voiam doar să stăm de vorbă. La urma urmelor, suntem rude. Petrecem prea puțin timp împreună.

— Dacă vrei să stăm de vorbă, o s-aduc câțiva oșteni să ne țină companie.

Dalinar aruncă o privire spre anticameră. Adolin închisese ușa din celălalt capăt, astfel încât el nu putea să-și vadă soldații din gardă, iar aceștia, la rîndul lor, nu-l puteau vedea.

— Dalinar, zise ea, apropiindu-se. Asta ar însemna că n-a avut niciun rost să-l trimit pe Adolin în altă parte. Voiam să fim puțin singuri.

El își dădu seama că se crispase.

— Ar trebui să pleci.

— Chiar trebuie?

— Da. Lumea o să creadă că facem ceva necuviincios. O să-nceapă să vorbească.

— Sugerezi că *s-ar putea* întâmpla ceva lipsit de cuviință? Întrebă Navani, aproape cu înflăcărea unei fetișcane.

— Navani, ești *sora* mea.

— Nu suntem rude de sânge, ripostă ea. În anumite regate, unirea noastră ar fi cerută de tradiții, de vreme ce fratele tău a murit.

— Nu suntem în alte țări. Țasta e Alethkarul. Există niște reguli.

— Înțeleg, spuse ea, continuând să se apropie încet de el. Și ce-o să faci dacă nu plec? O să strigi după ajutor? O să pui să fiu târâtă afară?

— Navani, spuse el cu voce chinuită. Te rog. N-o face din nou. Sunt obosit.

— Minunat. Așa o să capăt mai ușor ceea ce vreau.

El închise ochii. „Nu pot s-o fac acum.” Viziunea, cearta cu Adolin, propriile sentimente nelămurite... Nu mai știa ce să creadă.

Verificarea viziunilor era o idee bună, dar nu putea să spulbere descumpănirea de care se simțea cuprins neștiind ce avea de făcut în continuare. Îi plăcea să ia decizii și să le respecte. Nu putea face asta.

Întreaga situație îl sâcâia.

— Îți mulțumesc fiindcă ai scris și fiindcă ești de acord să îți totul sub tăcere, spuse deschizând ochii. Dar *acum* chiar trebuie să-ți cer să pleci, Navani.

— Of, Dalinar, spuse ea încet.

Era destul de aproape ca să-i poată simți parfumul. Părinte al Furtunii, și ce frumoasă era! La vederea ei, gândul îi zbura la zile demult apuse, când o dorise cu atâta tărie, încât aproape că ajunsese să-l urască pe Gavilar pentru că-i dobandise dragostea.

— Nu te poți destinde, măcar pentru scurt timp? îl întrebă ea.

— Regulile...

— Toți ceilalți...

— Eu nu pot fi toți ceilalți! spuse Dalinar, mai tăios decât ar fi vrut. Ce sunt eu, Navani, dacă nesocotesc legile și morala noastră? Ceilalți înalți prinți și ochi-luminoși merită să fie învinuiți pentru ceea ce fac, iar eu am avut grijă s-o afle. Dacă mă lepăd de principiile mele, devin mult mai rău decât ei. Un ipocrit!

Ea încremeni.

— Te rog, continuă el, încordat. Pleacă. Nu mă provoca tocmai azi.

Ea șovăi, apoi părăsi încăperea fără să mai adauge nimic.

N-avea să știe nicicând cât de mult își dorise Dalinar s-o audă obiectând din nou. În starea lui, probabil că n-ar fi fost

în stare s-o mai contrazică. Ușa odată închisă, se așeză pe scaun, răsuflând prelung.

„Atotputernicule din ceruri, te rog, îngăduie-mi doar să știu ce am de făcut”, își zise el.

53 • DUNNY

„Trebuie să-l ridice, să ridice titlul căzut! Turnul, co-roana și sulița!”

*Datat vevahach 1173, cu 8 secunde înainte de moarte.
Subiect: o prostituată. Antecedente necunoscute.*

Ascuțit ca briciul, vârful unei săgeți se înfipse cu un pocnet în lemn, lângă capul lui Kaladin. El simți cum sângele cald i se scurgea din tăietura de pe *obraz*, prelingându-i-se de-a lungul feței, amestecându-i-se cu sudoarea și picurându-i de pe bărbie.

— Nu șovăiți! strigă, alergând pe terenul denivelat, cu greutatea familiară a podului pe umeri.

În apropiere – chiar în față, mai la stânga – Podul Douăzeci se clătină violent, pentru că patru oameni aflați în față fuseseră doborâți de săgeți, iar podarii din spate se împiedicau de leșurile lor.

Arcașii parshendi stăteau în genunchi pe partea cealaltă a spărturii, cântând netulburați, în ciuda grindinei de săgeți pornite dinspre trupele lui Sadeas. Ochii lor negri păreau cioburi de obsidian. Fără nicio urmă de alb. Doar negrul opac. În asemenea momente – ascultând strigătele, țipetele, zbieretele și urletele – Kaladin îi ura pe parshendi la fel de mult ca pe Sadeas sau pe Amaram. Cum puteau să cânte în timp ce ucideau?

Parshendii din fața echipei lui își încordară arcurile și țin-tiră. Kaladin țipă la ei, simțindu-se cuprins de un straniu val de putere când porniseră săgețile.

Cozile de lemn zbârnăiră prin aer, într-un val aproape compact. Zece săgeți se înfipseră în pod, lângă capul lui Kaladin,

făcând întreaga construcție să se clatine sub forța izbiturii și azvârlind peste tot așchii de lemn. Dar niciuna nu intră în carne.

Dincolo de spărtură, mai mulți parshendi își lăsară arcurile jos, întrerupându-și cântecul. Privirile de pe fețele lor demonice erau stupefiate.

— Jos! strigă Kaladin când echipa ajunse la spărtură.

În locul acela pământul era tare, acoperit cu muguri-de-stâncă. El călcă pe lujerul unei plante, făcând-o să se retragă. Podarii își săltară podul de pe umeri, apoi se dădură cu dibăcie la o parte, coborându-l pe pământ. Alte șaisprezece echipe se aliniară lângă ei, lăsându-și jos podurile. În urmă, cavaleria grea a lui Sadeas traversa platoul către ei, în tunet de copite.

Parshendii traseră iarăși.

Kaladin scrâșni din dinți, împingând cu toată greutatea trupului său una dintre barele laterale de lemn ca să ajute la împingerea podului masiv peste spărtură. Asta era partea pe care-o ura cel mai tare; podarii se aflau în bătaia săgeților mai mult ca oricând.

Arcașii lui Sadeas continuau să tragă, trecând la un atac concentrat, distrugător, menit să-i forțeze pe parshendi să se retragă. Ca întotdeauna, arcașilor nu părea să le pese dacă nimereau și niște podari, așa că mai multe săgeți de-ale lor șuierară periculos de aproape de Kaladin. El continuă să împingă – asudând și sângerând –, străfulgerat de mândria pe care-o simțea pentru Podul Patru. Începeau deja să se poarte ca niște luptători, pășind cu agilitate și mișcându-se astfel încât nu puteau deveni ținte ușoare pentru săgețile dușmane. Oare Gaz sau oamenii lui Sadeas aveau să observe?

Podul fu așezat la locul lui cu o bufnitură și Kaladin le strigă celorlalți să se retragă. Podarii se grăbiră să se dea deo parte, strecurându-se printre săgețile negre și groase ale parshendilor și printre cele mai ușoare, cu pene verzi, ale alethilor. Moash și Pietroi se săltară pe pod și îl traversară, sărind apoi jos, lângă Kaladin. Alții se împrăștiară în spatele podului, ferindu-se de cavaleria pornită la atac.

Kaladin mai rămase locului, făcându-le oamenilor săi semn să plece din calea armatei. Odată ce-i văzu pe toți scăpați, aruncă o privire în urmă, către podul care avea acum atâtea săgeți înfipte în el, încât părea plin de țepi. Nu căzuse nici măcar un om. Un miracol. Se-ntoarse, gata să fugă...

De cealaltă parte a podului, cineva se împletici. Era Dunny. Din umărul tânărului podar ieșea o săgeată cu pene albe și verzi. Privea cu ochi mari, năuciți.

Kaladin înjură și alergă înapoi. N-apucă să facă doi pași, că o săgeată cu coada neagră îl nimeri pe Dunny din partea opusă. Tânărul căzu pe pod, cu sângele țâșnindu-i pe lemnul întunecat.

Caii nu-și încetiniră galopul, înnebunit, Kaladin ajunse la marginea podului, dar ceva îl trase înapoi. Pe umerii lui erau mâinile cuiva. Se împletici, se răsuci și dădu cu ochii de Moash. Mârâi, încercând să-l dea la o parte, dar – folosind o mișcare învățată chiar de la el – celălalt podar îl smuci într-o parte, punându-i piedică. Moash se azvârli apoi la pământ, ținându-l pe Kaladin în vreme ce cavaleria grea traversa podul cu copilele cailor bubuind și cu săgețile dușmane frângându-se de armurile argintii.

Bucăți din săgețile rupte se împrăștiară pe pământ. Kaladin se zbătu o clipă, apoi cedă și rămase nemișcat.

— E mort, spuse Moash cu brutalitate. N-ai fi putut face nimic. Îmi pare rău. N-ai fi putut face nimic...

„Nu pot face nimic. Părinte al Furtunii, de ce nu-i pot salva?”

Podul nu se mai clătina; cavaleria se năpustea acum asupra parshendilor, zdrobindu-i și făcându-le loc pedestrașilor, care traversară în urma ei, în zăngănit de arme. Cavaleriștii aveau să se retragă după ce pedestrașii câștigau teren, cailor fiind prea valoroși ca să fie puși în primejdie într-o luptă prelungită.

„Da”, își spuse Kaladin. „Gândește-te la tactici. Gândește-te la luptă. Nu te gândi la Dunny.”

Îl împinse pe Moash într-o parte și se ridică. Leșul lui Dunny era atât de mutilat, încât devenise de nerecunoscut. Kaladin își încleștă fălcile, se întoarse cu spatele și se îndepărtă fără să privească înapoi. Trecu pe lângă podarii care priveau și se opri pe buza spărturii, ducându-și mâinile la spate și apucându-se cu ele de antebrațe, în timp ce-și ținea tălpile depărtate. Nu era periculos, atâta vreme cât se ținea la distanță de pod. Parshendi își lăsaseră arcurile deoparte și se retrăgeau. Pupa era o movilă de piatră ovală și impunătoare, aflată în stânga, pe partea cealaltă a platoului.

Kaladin voia să se uite. Îl ajuta să gândească precum un soldat și, gândind astfel, îi era mai ușor să treacă peste moartea celor de lângă el. Ceilalți podari se apropiară cu prudență și se adunară în jurul lui, adoptând poziția „pe loc repaus”. Li se alătură chiar și Shen, parshul, imitându-i tăcut pe ceilalți. Până atunci luase parte la toate podalergările fără să se plângă. Nu refuza să mărșăluiască împotriva celor din neamul lui; nu încerca să saboteze atacul. Gaz era dezamăgit, însă Kaladin nu era surprins. Îi cunoștea bine pe parshi. În afara celor aflați dincolo de spărtură.

Privea fix lupta, dar îi venea greu să se concentreze asupra tacticilor. Moartea lui Dunny îl mâhnise prea tare. Băietanul fusese un prieten, unul dintre primii care-l sprijiniseră, unul dintre cei mai buni podari.

Fiecare podar mort îi aducea cu un pas mai aproape de dezastru. Erau necesare mai multe săptămâni ca să antreneze un om așa cum trebuia. Aveau să piardă jumătate din oameni – dacă nu chiar mai mulți – înainte de a fi cât de cât pregătiți de luptă. Situația nu era mulțumitoare.

„Ei, va trebui să găsești o cale de îmbunătățire a lucrurilor”, își zise. Luase o hotărâre și disperarea nu-și avea locul. Disperarea era un lux.

Ieși din poziția de repaus și se îndepărtă furios de spărtură.

Ceilalți podari se întoarseră și se uitară în urma lui, surprinși. În ultima vreme se obișnuise să privească astfel întreaga luptă. Soldații lui Sadeas observaseră. Mulți erau de părere că o astfel de purtare, la niște simpli podari, era inacceptabilă. Însă câțiva păreau să respecte Podul Patru tocmai pentru asta. Kaladin știa că se vorbea despre el fiindcă îi supraviețuise furtunii; nu era nicio îndoială că el însuși dădea motive să se vorbească și mai mult.

Echipa Podului Patru îl urmă și el o conduse în partea opusă a platoului stâncos, își impuse să nu se mai uite la cadavrul strivit și mutilat de pe pod. Dunny fusese singurul podar care mai păstra un grăunte de inocență. Și era mort, călcat în picioare de Sadeas, lovit de săgețile trase din ambele părți. Ignorat, uitat, abandonat.

Kaladin nu mai putea face nimic pentru el. În schimb, se îndreptă către locul unde, pe un petic de piatră netedă, zăceau istoviți oamenii din echipa Podului Opt. Își amintea că du-

pă primele lui podalergări zăcuse la fel. Acum abia dacă simțea o vagă oboseală.

Ca de obicei, celelalte echipe de podari se retrăgeau, lăsându-și răniții în urmă. Un amărât de la Podul Opt se târa spre ai lui, cu coapsa străpunsă de o săgeată. Kaladin se apropie de el. Avea pielea de un cafeniu întunecat și ochii căprui, iar părul negru și des era dat peste cap și împletit într-o coadă lungă. În jurul lui mișunau durerospreni. Se uită în sus când îl zări pe Kaladin și pe ceilalți deasupra lui.

— Nu te mișca, îi spuse Kaladin cu blândețe, îngenunchind și răsucindu-l ca să se uite mai bine la coapsa rănită.

Îi apăsă rana încet, chibzuind.

— Teft, o s-avem nevoie de foc. Scoate iasca ta. Pietroi, mai ai acul și firele mele? Îmi vor trebui. Unde-i Lopen, cu apa?

Oamenii Podului Patru tăceau. Kaladin își ridică privirea de la rănitul năucit.

— Kaladin, spuse Pietroi, știi cum ne-au tratat celelalte echipe de podari.

— Nu-mi pasă, răspunse el.

— Nu ne-au mai rămas bani, zise Drehy. Chiar dacă punem la un loc tot ce câștigăm, abia ne-ajung banii ca să luăm bandaje pentru oamenii noștri.

— Nu-mi pasă.

— Dacă ne ocupăm de răniții din alte echipe – adăugă Drehy, clătînând din capul lui blond – va trebui să-i hrănim, să-i îngrijim...

— O să găsim o cale, spuse Kaladin.

— Eu... Începu Pietroi.

— Lua-v-ar furtuna! se răsti Kaladin, ridicându-se și arătându-le platoul cu o mișcare a mâinii.

Trupurile podarilor zăceau împrăștiate, neluate în seamă.

— Uitați-vă! Cui îi pasă de ei? În niciun caz lui Sadeas. Nici podarilor din echipele lor. Mă-ndoiesc și că însăși Heralzii își îndreaptă vreun gând către ei. N-o să stau aici, privind, în vreme ce-n spatele meu mor oameni. Trebuie să fim mai buni! Nu ne putem uita în altă parte, ca ochi-luminoșii, prefăcându-ne că nu vedem. Omul ăsta e unul dintre noi. Așa cum a fost Dunny. Ochi-luminoșii vorbesc despre onoare. Spun vorbe goale despre noblețea lor. Ei bine, de când mă știu am cunoscut un singur bărbat care era un adevărat om de onoare. Un chirurg care ajuta pe toată lumea, chiar și pe cei care-l

urau. Ei, o să le-arătăm lui Gaz, lui Sadeas, lui Hashal – și oricărei alte brute neghioabe care o să se ostenească să se uite – ce-am învățat de la chirurgul ăla. Acum treceți la treabă și *nu vă mai văicăriți!*

Echipa Podului Patru îl privi cu ochi mari și rușinați, apoi se puse brusc în mișcare. Teft organizează un grup de triere, trimițând câțiva oameni să caute podari răniți, iar pe alții s-adune scoarță de muguri-de-stâncă pentru foc. Lopen și Dabbid se grăbiră să-și aducă targa.

Kaladin îngenunche și pipăi piciorul rănitului, verificând cât de repede se scurgea sângele și dându-și seama că rana nu trebuia cauterizată. Rupse săgeata și șterse rana cu niște mucus de cochilie conică, amărind astfel locul. Pe urmă trase săgeata, smulgându-i rănitului un geamăt, și-și folosi propria rezervă de bandaje ca să lege rana.

— Apasă bandajul cu mâinile, îi spuse omului. Și nu te sprijini pe picior. Vin să văd cum îți este înainte de-a ne întoarce în tabără.

— Cum...? Începu rănitul.

N-avea nici urmă de accent. Din *cauza* pielii întunecate, Kaladin se așteptase să fie azish.

— Cum să merg înapoi dacă nu mă pot sprijini pe picior?

— Te cărăm noi, răspuse Kaladin. Omul își ridică privirea, evident șocat.

— Eu... zise el, cu lacrimi în ochi. Îți mulțumesc.

Kaladin dădu scurt din cap, apoi se întoarse, căci Pietroi și Moash veneau cu un alt rănit. Focul lui Teft se întetea, răs-pândind un iz înțepător de mugure-de-stâncă umed. Nou-venitul era lovit la cap și avea o tăietură lungă în braț. Kaladin întinse mâna după firele pentru cusut.

— Kaladin, flăcăule, zise Teft cu voce blândă, întinzându-i firele și îngenunchind. Nu, nu lua asta drept văicăreală, fiindcă nu e. Dar câți oameni putem căra de fapt înapoi?

— Am mai dus trei, răspuse Kaladin. Legați deasupra podului. Fac prinsoare că putem pune încă trei, plus unul în targa pentru apă.

— Și dacă avem mai mult de șapte?

— Dacă-i bandajăm bine, unii ar putea fi în stare să meargă.

— Și dacă sunt totuși mai mulți?

— Dar-ar furtuna, Teft! spuse Kaladin, începând să coasă. Ducem câți putem și ne-ntoarcem cu podul, ca să-i luăm pe cei rămași în urmă. Îl aducem pe Gaz cu noi, dacă soldaților o să le fie teamă că vrem să fugim.

Teft nu mai zise nimic, iar Kaladin se pregăti să-i spulbere neîncrederea. Dar soldatul cărunt zâmbi. Ba chiar părea să aibă ochii puțin umezi.

— Pe răsuflarea lui Kelek! E adevărat. Nu m-am gândit niciodată...

Kaladin se încruntă, ridicându-și privirea spre el și apăsând rana cu o mână ca să oprească sângerarea.

— Ce-a fost asta?

— O, nimic, zise Teft și se strâmbă, înapoi, la treabă! Flăcăul ăsta are nevoie de tine.

Kaladin începu să coasă.

— Mai ții o pungă plină cu sfere la tine, cum ți-am spus? Îl întrebă Teft.

— Nu le pot lăsa în baracă. Dar vom fi în curând nevoiți să le cheltuim.

— N-o să faci așa ceva, zise Teft. Sferele alea aduc noroc, m-ai înțeles? Ia-le mereu cu tine și ai grijă să fie întotdeauna impregnate.

Kaladin oftă.

— Cred că e ceva în neregulă cu astea de-acum. Nu păstrează Lumina de Furtună. Se înnegurează după numai câteva zile, de fiecare dată. Poate că e ceva legat de Câmpiile Sfărâmate. Li s-a întâmplat și altor podari.

— O ciudățenie, spuse Teft, frecându-și bărbia. Azi, la sosire, ne-a mers rău. Au căzut trei poduri. Au murit o grămadă de podari. E interesant că noi n-am pierdut pe nimeni.

— L-am pierdut pe Dunny.

— Dar nu în momentul sosirii. Tu alergi întotdeauna în față și săgețile par să te ocolească mereu. Ciudat, nu?

Kaladin își ridică din nou privirea, încruntându-se.

— Ce tot spui, Teft?

— Nimic. Vezi-ți de cusut! De câte ori trebuie să-ți spun?

Kaladin își ridică o sprânceană, dar își relua munca.

Teft se purta ciudat în ultima vreme. Să fi fost din cauza oboselii? O mulțime de oameni erau superstițioși în privința sferelor și a Luminii de Furtună.

Pietroi și echipa lui aduseră încă trei răniți, spunând că numai atâția găsiseră. Podarii căzuți sfârșeau adesea asemenea lui Dunny, fiind călcați în picioare. Ei, cel puțin Podul Patru nu trebuia să facă un drum în plus, ca să se întoarcă pe platou.

Cei trei fuseseră grav răniți de săgeți și Kaladin îl lăsă pe bărbatul cu brațul crestat să se ocupe de ei, după ce-l învăță pe Cikatrice cum să apese pe rana pe care n-o terminase de cusut. Teft încălzi un pumnal pentru cauterizare; evident, nou-veniții pierduseră o grămadă de sânge. Unul dintre ei probabil că n-avea să supraviețuiască.

„O atât de mare parte a lumii e în război”, se gândi în timp ce muncea. Visul lui scosese în evidență lucruri despre care alții vorbeau deja. Crescând în îndepărtata Vatră-de-Piatră, Kaladin nu știuse cât de norocos era orașul lui fiindcă fusese ferit de lupte.

Întreaga lume era în război și el se străduia să salveze câțiva podari săraci lipiți. Cât bine făcea astfel? Și totuși, continuă să ardă carnea, să coasă, să salveze vieți, așa cum îl învățase tatăl lui. Începea să înțeleagă acel sentiment al inutilității pe care-l deslușise în ochii lui Lirin în nopțile întunecoase când își bea vinul de unul singur.

„Încerci să faci pentru alții ceea ce n-ai putut să faci pentru Dunny”, își spuse. „Ajutându-i pe ei nu-l aduci pe el înapoi.”

Îl pierdu pe rănitul despre care bănuise că avea să moară, dar îi salvă pe ceilalți patru, iar cel lovit la cap începea să se trezească. Kaladin se așeză din nou în genunchi, obosit, cu mâinile pline de sânge. Și le spălă turnându-și apă din burdufurile lui Lopen, apoi își ridică mâna, aducându-și în sfârșit aminte de rana din obrazul lui tăiat de săgeată.

Și înlemni. Își pipăi pielea, dar nu descoperi rana. Simțise sânge pe obraz și pe bărbie. Doar simțise săgeata tăindu-l, nu-i așa?

Se ridică în picioare, străbătut de un fior, și-și duse mâna la frunte. Ce se petrecea?

Cineva se opri lângă el. Pe fața acum bărbierită a lui Moash se vedea o cicatrice palidă, întinzându-se de-a lungul bărbiei. Îl studie pe Kaladin.

— Cât despre Dunny...

— Ai avut dreptate să faci ce-ai făcut, zise Kaladin. Probabil că mi-ai salvat viața. Mulțumesc.

Moash dădu încet din cap. Se întoarse să se uite la cei patru bărbați răniți. Lopen și Dabbid le dădeau apă și-i întrebau cum îi cheamă.

— M-am înșelat în privința ta, spuse Moash pe neașteptate, întinzându-i mâna lui Kaladin.

El i-o luă, șovăind.

— Mulțumesc.

— Ești un prost și un instigator, dar ești sincer, zise Moash, chicotind pentru sine. Dacă o să fim uciși din cauza ta, n-o s-o faci dinadins. Ceea ce nu pot spune despre alții, sub care am slujit. Oricum, să-i pregătim pe oamenii ăștia de plecare.

54 • PĂȘĂRITOR

„Poverile duse de nouă oameni au devenit ale mele. De ce trebuie să port eu nebunia tuturor? Oh, Atotputer-nicule, eliberează-mă!”

Datată palaheses 1173, cu un număr necunoscut de secunde înainte de moarte. Subiect: un ochi-luminoși bogat. Mostră culeasă la mâna a doua.

Aerul rece al nopții părea să fie o amenințare a nu prea îndepărtatei sosiri a iernii. Peste pantaloni și cămașă, Dalinar purta o haină de uniformă groasă și lungă. Se încheia, țeapănă, cu nasturi care urcau până la piept și apoi către gât și era mai lungă în spate și în părți, ajungându-i până la glezne și curgând din talie ca o mantie. Mai demult ar fi putut fi purtată cu o takama, dar lui Dalinar nu-i plăcuseră niciodată hainele care semănau cu niște fuste.

Uniforma n-avea legătură nici cu moda, nici cu tradiția, rolul ei fiind doar acela de a-l face ușor de recunoscut pentru cei care-l urmau. În privința celorlalți ochi-luminoși, aproape că nu și-ar fi făcut probleme dacă fiecare și-ar fi purtat măcar propriile culori.

Păși pe insula de ospete a regelui. Pe margini, în locurile în care se aflau de obicei vasele cu jărat, fuseseră așezate, fiecare pe câte un suport separat, noile fabriale care dădeau căldură. Torontul dintre insule își domolise curgerea și se prelingeala; gheața din ținuturile înalte nu se mai topea.

În seara aceea, la ospăț se adunase puțină lume, dar asta numai pe cele patru insule care nu erau ale regelui. Dacă se puteau apropia de Elhokar și de înalții prinți, oamenii ar fi venit chiar și la un festin desfășurat în toiul unei mari furturi. Dalinar intră pe aleea centrală, iar privirea îi fu atrasă

de Navani, care stătea așezată la masa femeilor. Ea își feri ochii: probabil că încă își mai amintea cât de tăios îi vorbise la ultima lor întâlnire.

Cuget nu se afla la locul lui obișnuit, aruncându-le insulte celor sosiți pe insula regelui; de fapt, nu se zărea nicăieri. „Nu e de mirare”, se gândi Dalinar. Lui Cuget nu-i plăcea să devină previzibil; la ultimele oștețe stătuse pe pedestalul lui, împărțind insulte. Probabil simțise că tactica aceea nu mai avea nimic de oferit.

Toți ceilalți nouă înalți prinți erau de față. De când îi refuzaseră propunerea de a lupta împreună, îl tratau pe Dalinar cu răceală. Ca și cum propunerea în sine i-ar fi jignit. Ochiluminosii de rang mai mic încheiau alianțe, dar înalții prinți erau asemenea regilor înșiși. Ceilalți le erau rivali și trebuiau ținuti la o oarecare distanță.

Dalinar trimise un servitor să-i aducă mâncarea și se așeză la masă. Ascultase rapoartele companiilor rechemate, iar asta îl întârziase, așa că sosise printre ultimii. Aproape toți ceilalți se adunaseră în grupuri. În dreapta, înconjurată de mai mulți privitori, fiica unui ofițer cânta la flaut o melodie lină. În stânga, trei femei își scosese războaiele cu schițe și desenau același bărbat. Despre femei se știa că se provocau adesea una pe alta, asemenea Cristalpurtătorilor, numai că nu foloseau cuvântul duel. Era întotdeauna vorba de „Întreceri prietenești” sau de „jocuri ale talentului”.

Mâncarea lui Dalinar sosi: era stagm – un tubercul maroniu, care creștea în bălțile adânci –, aburind pe un stat de tallew fiert. Grăunțele fuseseră lăsate să se umfle în apă și toată mâncarea era îmbibată cu un sos cafeniu, gros și piperat. El își scoase cuțitul și tăie o felie rotundă dintr-un capăt al stagmului. Cu același cuțit întinse tallew pe deasupra acesteia, apoi o prinse între două degete și începu să mănânce. În seara aceea, mâncarea era și condimentată, și fierbinte, probabil din cauza frigului; când o mesteca, savoarea ei îi umplea gura, iar aburul înălțat din farfurie îi închețoa aerul din fața ochilor.

Până în momentul acela, Jasnah nu dăduse încă niciun răspuns legat de viziunea lui, dar Navani pretindea că ar fi putut afla și ea câte ceva, descurcându-se de una singură. Era ea însăși o erudită renumită, deși o preocupau mai ales fabrialele. Aruncă o privire spre ea. Fusese un idiot s-o ofenseze în felul

acela? Asta avea s-o facă să folosească împotriva lui ceea ce aflase despre viziuni?

„Nu”, își zise. „Nu s-ar coborî până la o asemenea josnicie.” Navani părea să țină la el cu adevărat, deși afecțiunea ei era contra buneicuviițe.

Scaunele din jurul lui rămăseseră goale. Devenea un paria, mai întâi fiindcă vorbea despre Legile Războinicilor, apoi fiindcă încercase să-i facă pe înalții prinți să lupte alături de el și, în final, din pricina cercetărilor lui Sadeas. Îngrijorarea lui Adolin nu era deloc surprinzătoare.

Pe locul de lângă el se strecură pe neașteptate un bărbat înfășurat într-o mantie neagră, care-l apăra de frig. Nu era unul dintre înalții prinți. Cine-ar fi cutezat...?

Nou-venitul își lăsă gluga în jos, dezvăluind profilul acvilin al lui Cuget. Era numai linii drepte și unghiuri înguste, cu nasul și bărbia ascuțite, cu sprâncenele delicate și ochii pătrunzători. Dalinar oftă, așteptând inevitabilul șuvoi de glume mușcătoare, prea inteligente.

Însă Cuget nu scoase nicio vorbă. Studia mulțimea cu o expresie încordată.

„Da”, își spuse Dalinar. „Adolin are dreptate și în privința lui.” El unul îl judecase, în trecut, cu prea multă asprime. Nu era un bufon de felul unora dintre predecesorii săi. Cuget continuă să tacă și Dalinar se gândi că, poate, renghiul ales pentru noaptea aceea era să se așeze pur și simplu lângă anumiți oameni ca să-i enerveze. Nu era cine știe ce farsă, dar lui Dalinar îi scăpa adesea scopul urmărit de Cuget. Își îndreptă din nou atenția asupra mâncării.

— Se schimbă vântul, șopti Cuget. Dalinar se uită la el.

Cuget își strânse pleoapele și cercetă cerul nopții.

— A început deja de câteva luni. Un vârtej, își schimbă direcția, se învâlburează, suflarea lui ne învârtește. Ca o lume rotitoare, dar n-o putem vedea, fiindcă suntem într-o prea mare măsură o parte din ea însăși.

— Lume rotitoare. Ce prostie mai e și asta?

— Prostia oamenilor cărora le pasă, Dalinar. Și inteligența sclipitoare a celor care nu se sinchisesc. Aceștia din urmă depind de cei dintâi – dar îi și asupresc – pe când cei dintâi îi înțeleg greșit pe ceilalți, sperând că seamănă mai mult cu ei. Și toate jocurile lor ne fură timpul. Secundă după secundă.

— Cuget, zise oftând Dalinar. În seara asta nu mă simt în stare să pricep așa ceva. Îmi pare rău dacă intenția ta îmi scapă, dar n-am idee ce vrei să spui.

— Știi, zise Cuget, apoi îl privi drept în față. Adonalsium. Dalinar se încruntă mai tare.

— Ce?

Cuget îi studie chipul.

— Ai mai auzit vreodată cuvântul ăsta, Dalinar?

— Ado... Cum?

— Nimic, răspunse Cuget; părea preocupat, așa cum nu-i stătea de obicei în fire. Prostii. Tâmpenii. Tiflanmierle. Nu e bizar că-n aceste cuvinte păsărești sunt uneori sunete din alte cuvinte, care-au fost ciopârțite-n bucăți, luate apoi separat și cusute alături de alte bucăți – și, în același timp, sună cu totul altfel?

Dalinar se încruntă iarăși.

— Mă-ntreb dacă i-ai putea face asta unui om. Să-l desfaci, sentiment cu sentiment, fărâmă cu fărâmă, halcă de carne însângerată cu halcă de carne însângerată. Și pe urmă să combini bucățile în cu totul altceva, ca un dysian aimian? Dacă o să faci vreodată un astfel de om din bucăți, Dalinar, să ai grijă să-l cheme Bolborositor, ca pe mine. Sau Păsăritor.

— Deci ăsta e numele tău? Numele tău adevărat?

— Nu, prietene, răspunse Cuget, ridicându-se. Mi-am abandonat adevăratul nume. Dar până la reîntâlnirea noastră, o să mă gândesc la unul deștept, pe care să-l folosești ca să mă strigi. Între timp, Cuget o să fie de-ajuns. Sau, dacă trebuie, îmi poți spune Hoid. Ai grijă de tine; Sadeas are de gând să facă o dezvăluire la ospățul ăsta, dar nu știu despre ce e vorba. Rămâi cu bine. Îmi pare rău că nu te-am insultat mai mult.

— Stai așa, ce faci, pleci?

— Trebuie. Sper c-o să mă-ntorc. O s-o fac, dacă n-o să fiu ucis. Probabil c-o s-o fac oricum. Cere-i scuze nepotului tău în numele meu.

— N-o să fie încântat, spuse Dalinar. Ține la tine.

— Da, e una dintre cele mai admirabile trăsături ale lui, spuse Cuget. Pe lângă asta, m-a plătit, m-a hrănit cu mâncarea lui scumpă și mi-a dat ocazia să-mi bat joc de prietenii lui. Însă, din păcate, cosmerul e mai important decât mâncarea

gratis. Ai grijă de tine, Dalinar. Viața devine primejdioasă, iar tu te afli în mijlocul ei.

Cuget dădu din cap o singură dată, apoi se grăbi să se piardă în noapte. Își ridică gluga, iar Dalinar nu mai izbuti să-l distingă în întuneric.

Înaltul prinț începu iar să mănânce. „Sadeas are de gând să facă o dezvăluire la ospățul ăsta, dar nu știu despre ce e vorba.” Cuget se înșela rareori – deși era aproape întotdeauna bizar. Oare chiar pleca într-adevăr, sau avea să fie tot în tabără în dimineața următoare, răsând de festa pe care i-o jucase lui?

„Nu,” își spuse Dalinar. „Asta n-a fost o farsă.” îi făcu semn unui maestru-slujitor înveșmântat în alb și negru.

— Adu-l aici pe fiul meu cel mare.

Servitorul se înclină și se retrase. Dalinar termină de mâncat în tăcere, uitându-se din când în când la Sadeas și la Elhokar. Nu mai stătea la masă, așa că li se alăturase și soția celui din tâi. Ialai era o femeie cu rotunjimi bogate, despre care se spunea că-și vopsește părul. Asta trăda prezența sângelui străin în trecutul familiei sale – părul alethilor reflecta întotdeauna obârșia, culoarea spunea în ce măsură îți curgea prin vene sângele strămoșilor. Sângele străin însemna fire răzlețe de o altă culoare. Ca o ironie a sortii, sângele străin se întâlnea mai des la ochi-luminoși decât la ochi-întunecați. Aceștia din urmă se cununau rareori cu străini, însă casele nobile aveau adesea nevoie de alianțe și de bani din afară.

După ce-și goli farfuria, Dalinar plecă de la masa regelui și începu să cutreiere insula propriu-zisă. Femeia continua să-și cânte melodia melancolică. Era destul de talentată. Câteva clipe mai târziu, Adolin își făcu apariția, înaintând cu pași mari. Se apropie de el în grabă.

— Tată? Ai trimis după mine?

— Stai pe-aproape. Cuget mi-a spus că Sadeas are de gând să facă-n seara asta ceva care va stârni o furtună.

Chipul lui Adolin se întunecă.

— Atunci e timpul să plecăm.

— Nu. Trebuie să lăsăm lucrurile să meargă până la capăt.

— Tată...

— Dar poți să te pregătești, adăugă încet Dalinar. Pentru orice eventualitate. Ai invitat ofițeri din garda noastră la ospățul ăsta?

— Da, răspunse Adolin. Șase.

— Sunt invitații mei pe insula regelui. Dă-le de veste. Dar Garda Regală?

— M-am asigurat că printre străjerii insulei se numără unii dintre cei mai loiali oameni ai tăi, zise Adolin și arătă cu un gest al capului către spațiul întunecat dinspre marginea Bazinului Ospețelor. Cred c-ar trebui să-i aducem acolo. O să fie o direcție potrivită pentru retragere, dacă regele încearcă să ceară arestarea ta.

— Tot nu cred că se va ajunge la asta.

— Nu poți fi sigur. La urma urmelor, Elhokar a-ngăduit să se facă aceste cercetări. E din ce în ce mai paranoic.

Dalinar aruncă o privire spre rege. Bărbatul mai tânăr începuse să-și poarte Cristalarmura aproape tot timpul, deși în seara aceea n-o avea. Părea în permanență nervos, se uita peste umăr, își rotea ochii în toate părțile.

— Anunță-mă când ajung oamenii pe poziție, zise Dalinar. Adolin dădu din cap și se îndepărtă cu pași repezi.

Într-o asemenea situație, Dalinar n-avea prea mult chef să se amestece printre invitați. Dar nici să stea de unul singur, părănd stingherit, nu era mai bine, așa că se îndreptă spre înaltul Prinț Hatham, care stătea de vorbă cu un mic grup de ochi-luminoși, alături de fabrialul principal. Când Dalinar li se alătură, dădură cu toții din cap către el; indiferent cum l-ar fi tratat în general, la ospețele regelui nu-i întorceau niciodată spațele. Cuiva de rangul lui pur și simplu nu-i puteai face așa ceva.

— A, Luminlordul Dalinar, spuse Hatham, în stilul lui mieros, de o curtoazie exagerată.

Bărbatul zvelt și cu un gât lung purta o cămașă verde, cu jabou peste care își pusese o haină ca o robă și o eșarfă de mătase de un verde mai întunecat. Pe fiecare deget avea câte un rubin cu strălucire palidă; un fabrial creat special în acest scop le absorbise o parte din Lumina de Furtună.

Dintre cei patru însoțitori ai săi, doi erau ochi-luminoși de rang mai mic, iar al treilea era un ardent scund, îmbrăcat în robă albă, pe care Dalinar nu-l cunoștea. Ultimul era un bărbat din Natan, cu mânuși roșii, piele albăstruie și păr de un

alb curat, cu două șuvițe vopsite într-un roșu intens și împletite astfel încât să-i atârne pe lângă obraji. Un demnitar venit în vizită; Dalinar îl mai văzuse la ospete. Cum îl chema?

— Spune-mi, Luminlord Dalinar, dai vreo atenție conflictului dintre tukari și emuli? zise Hatham.

— E un conflict religios, nu-i așa? întrebă el.

Era vorba despre două regate ale makabakilor, situate pe coasta de sud, unde negoțul se practica din plin și cu mare profit.

— Religios? spuse bărbatul din Natan. Nu, eu n-aș zice. Toate conflictele sunt, în esență, de natură bănească.

„Au-nak”, își aminti Dalinar. „Așa-l cheamă.” Vorbea cu un accent afectat, lungind toate „a”-urile și „o”-urile.

— În spatele tuturor războaielor sunt banii, continuă Au-nak. Religia nu e decât o scuză. Sau poate o justificare.

— Există vreo deosebire? spuse ardentul, evident ofensat de tonul străinului.

— Bineînțeles, răspunse acesta. Scuză se oferă după săvârșirea faptei, iar justificarea înainte.

— Eu aș zice că o scuză e un lucru pe care-l afirmi, dar în care nu crezi, Nak-ali, spuse Hatham, care folosea forma elevată a numelui lui Au-nak. Pe când justificarea e ceva în care crezi cu adevărat.

De ce-i acordă un asemenea respect? Probabil că natanul se află în posesia unui lucru râvnit de Hatham.

— Oricum, războiul ăsta se poartă pentru orașul Sesemalex Dar, pe care emulii și l-au făcut capitală, spuse Au-nak. E un oraș excelent pentru negoț, așa că tukarii îl vor.

— Am auzit de Sesemalex Dar, zise Dalinar, frecându-și bărbia. E de-a dreptul spectaculos, se întinde în interiorul unor defileuri tăiate în stâncă.

— Într-adevăr, încuviință Au-nak. Piatra are o compoziție specială, care lasă să se scurgă apa. Proiectul e uimitor. Este, desigur, unul dintre Orașele din Zori.

— Soția mea ar avea ceva de spus despre asta, zise Hatham. Studiază Orașele din Zori.

— Forma orașului este esențială pentru religia emulilor, spuse ardentul. Susțin că e patria strămoșilor lor, un dar primit de la Heralzi. Iar tukarii sunt conduși de acel sacerdot al lor, Tezim. Prin urmare, conflictul *chiar e* de natură religioasă.

— Dar dacă orașul n-ar fi fost un port de-a dreptul fantastic, întrebă Au-nak, i-ar mai fi trâmbițat cu atâta insistență semnificația religioasă? Eu cred că nu. La urma urmelor, sunt păgâni, așa că nu putem presupune că religia lor are cu adevărat importanță reală.

Discuțiile despre Orașele din Zori se bucurau în ultima vreme de popularitate printre ochi-luminoși. Le plăcea ideea că anumite orașe își puteau urmări originea, ajungând până în vremea Cântăreților din Zori. Poate...

— A auzit vreunul dintre voi de un loc numit Fortăreața Piatra înfierbântată?

Ceilalți clătinară din cap; nici măcar Au-nak n-avu nimic de spus.

— De ce? întrebă Hatham.

— Din pură curiozitate.

Conversația continuă, însă Dalinar își lăsă gândurile să se întoarcă la Elhokar și la cei din jurul lui. Oare când plănuise Sadeas să-și facă anunțul? Dacă voia să propună întemnițarea lui, n-avea s-o facă la un ospăț, nu-i așa?

Se sili să asculte din nou discuția. Chiar ar fi trebuit să dea mai mare atenție lucrurilor care se petreceau în lume. Cândva îl fascinaseră veștile despre regatele aflate în conflict. De când începuseră viziunile, se schimbaseră atât de multe!

— Poate nu e nici de natură bănească, nici de natură religioasă, spuse Hatham, încercând să pună capăt disputei. Toată lumea știe că între triburile makabaki există o ură stranie.

— Poate, zise Au-nak.

— Are vreo importanță? întrebă Dalinar.

Ceilalți se întoarseră spre el.

— Nu e decât un război ca oricare altul. Dacă nu se luptă între ei, vor găsi alte semeții pe care să le atace. Asta facem cu toții. Răzbunare, onoare, bogății, religie – toate motivele duc la același rezultat.

Ceilalți amuțiră, iar tăcerea deveni brusc stânjenitoare.

— Ce devoțiune respecti, Luminlord Dalinar? întrebă Hatham gânditor, ca și cum s-ar fi străduit să-și amintească un lucru pe care-l uitase.

— Ordinului lui Talenelat.

— A, zise Hatham. Da, înțeleg. Lor nu le plac disputele religioase. Probabil că discuția noastră ți se pare foarte plictisitoare.

O porțiță onorabilă de abandonare a conversației. Dalinar zâmbi, dând din cap către Hatham, în semn de mulțumire pentru curtoazia lui.

— Ordinul lui Talenelat? se miră Au-ank. Am crezut întotdeauna că această devoțiune e pentru oameni de rang inferior.

— Și asta o spune un natan, comentă ardentul, arțăgos.

— Ai mei au fost întotdeauna vorini drept-credincioși.

— Da, ripostă ardentul, e o alegere convenabilă, fiindcă v-ați folosit întotdeauna de legăturile cu vorinii ca să vă meargă bine negoțul în Alethkar. Întrebarea e dacă aveți același devotament față de credința noastră când nu vă aflați pe pământul nostru.

— Nu sunt obligat s-ascult astfel de insulte, se răsti Au-nak.

Le întoarse spatele și se îndepărtă cu pași mari, făcându-l pe Hatham să ridice o mână.

— Nak-ali! strigă el, grăbindu-se să plece, neliniștit, pe urmele natanului. Te rog, nu-l lua în seamă!

— Insuportabil de enervant, spuse încet ardentul, sorbind din pocalul lui cu vin – portocaliu, firește, fiindcă făcea parte din cler.

Dalinar îl privi încruntat.

— Ești curajos, ardentule, spuse cu asprime. Poate și ne-săbuit. Ai insultat un om cu care Hatham vrea să facă negoț.

— De fapt, îi aparțin Luminlordului Hatham, spuse ardentul. El mi-a cerut să-i insult oaspetele – Luminlordul Hatham vrea să-l facă să creadă că se simte vinovat. Pe urmă, când o să se declare foarte repede de acord cu toate cererile lui, Au-nak o să creadă că ăsta e motivul și n-o să mai amâne semnarea înțelegerii, bănuind că-i ceva în neregulă dacă a mers totul atât de ușor.

„A, firește.” Dalinar se uită după cei doi bărbați care se îndepărtau în goană. „E-n stare de-așa ceva.”

Ținând cont de asta, ce putea să creadă despre curtoazia pe care i-o arătase Hatham mai devreme, când oferise o explicație pentru aparentul lui dezgust față de războaie? Oare se pregătea să-l manipuleze?

Ardentul își drese glasul.

— V-aș fi recunoscător dacă nu mi-ați repeta spusele în fața nimănui, luminlordul meu.

Dalinar îl zări pe Adolin întorcându-se pe insula regelui, însoțit de șase dintre ofițerii lor, îmbrăcați în uniforme și având la ei săbiile.

— Atunci de ce mi-ai mai povestit toate astea? întrebă Dalinar, îndreptându-și din nou atenția către bărbatul în robă albă.

— Așa cum vrea Hatham ca omul cu care negociază să știe că se bucură de bunăvoința lui, vreau și eu să știți că vă bucurați de bunăvoința noastră, luminlordul meu.

Dalinar se încruntă. N-avusese niciodată prea mult de-a face cu ardenții – credința lui era simplă și clară. Îi ajungea porția de politică de care avea parte la curte; nu dorea să mai găsească așa ceva și printre slujitorii credinței.

— De ce? Ce importanță are bunăvoința voastră față de mine? Ardentul zâmbi.

— O să mai stăm de vorbă.

Făcu o plecăciune adâncă și se retrase.

Dalinar era pe punctul să mai întrebe ceva, dar apărură Adolin, uitându-se după înaltul Prinț Hatham.

— Ce s-a întâmplat?

Dalinar se mulțumi să clatine din cap. Indiferent care le-ar fi fost crezul, ardenții nu trebuiau să se amestece în politică. Li se interzisese, oficial, de când se terminase cu Hierocrația. Dar, așa cum se întâmplă de obicei în viață, idealul și realitatea erau două lucruri diferite. Ochi-luminoșii nu se puteau abține să se folosească de ardenți în intrigile lor și, astfel, devoțiunile se trezeau făcând parte – din ce în ce mai mult – din curtea regală.

— Tată? întrebă Adolin. Oamenii sunt în locul stabilit.

— Bun, spuse Dalinar.

Își încleștă fălcile și traversă mica insulă. Dorea să pună capăt întregii povești, odată pentru totdeauna.

Trecu pe lângă vatra cu fabrialul și un val dens de căldură făcu să-i răsară broboane de sudoare pe partea stângă a feței, în timp ce obrazul drept îi era în continuare înghețat din cauza aerului rece al toamnei. Adolin se grăbi să i se alăture, mergând cu mâna pe sabia de la sold.

— Tată? Ce faci?

— Provoc, răspunse Dalinar, apropiindu-se cu pași mari de locul unde stăteau de vorbă Elhokar și Sadeas.

Mulțimea de lingăi îi făcu loc fără tragere de inimă.

— ... și eu cred că...

Regele se întrerupse, aruncându-i o privire.

— Da, unchiule?

— Sadeas, spuse Dalinar. Unde-ai ajuns cu cercetările în privința chingii de șa tăiate?

Celălalt înalt principe clipi, surprins. Ținea în mână dreaptă un pahar cu vin violet, iar prin deschiderea din față a robei lungi, de catifea roșie, i se vedea cămașa albă, cu jabou.

— Dalinar, ești...

— Cum stai cu cercetările? repetă ferm Dalinar.

Sadeas oftă, cu ochii la Elhokar.

— De fapt, Maiestate, aveam de gând să fac în seara asta un anunț chiar pe această temă. Voiam s-aștept până mai târziu, dar dacă Dalinar insistă atât de mult...

— Insist, spuse acesta.

— Continuă, Sadeas, îl îndemnă regele. Acum sunt curios.

Îi făcu semn cu mâna unui servitor, care alergă să întrerupă cântecul flautistei, în timp ce un altul lovi clopoței, cerând să se facă liniște. Peste câteva clipe, toate vocile de pe insulă amuțiră.

Sadeas îi adresă lui Dalinar o strâmbătură care, într-un fel, spunea: „Tu mi-ai cerut-o, bătrânul meu prieten.”

Dalinar își încrucieșă brațele, fixându-l cu privirea. Cei șase oameni ai săi din Garda de Cobalt trecură în spatele lui și el văzu că în apropiere stătea un grup similar de ochi-luminoși din tabăra de război a lui Sadeas.

— Ei, nu plănuisem să am un asemenea public, zise acesta. De fapt, totul trebuia să fie doar pentru Maiestatea Voastră.

„Greu de crezut”, se gândi Dalinar, încercând să-și alunge neliniștea. Ce-avea să facă dacă Adolin avea dreptate și Sadeas urma să-l acuze că-ncercase să-l asasineze pe Elhokar?

Ar fi însemnat, într-adevăr, sfârșitul Alethkarului. El n-avea să se lase înfrânt fără împotrivire, iar taberele de război aveau să se-ntoarcă una împotriva alteia. Pacea încordată care-i ținuse împreună în ultimii zece ani avea să se sfârșească. Elhokar n-avea să fie în stare să-i mai unească vreodată.

Și, dacă se ajungea la luptă, lui Dalinar n-avea să-i fie bine.

Ceilalți se înstrăinaseră de el; avea să-i fie destul de greu să-i facă față lui Sadeas, iar dacă împotriva lui se mai aliau și alții, avea să cadă, copleșit numericeste în cel mai cumplit mod cu putință. Acum înțelegea de ce încrederea lui în viziuni i se părea lui Adolin o prostie incredibilă. Totuși, într-o clipă desprinsă parcă de realitate, avu senzația că făcuse ceea ce trebuia. Niciodată n-o mai simțise cu atâta tărie ca în momentul acela, când se pregătea să-și audă condamnarea.

— Sadeas, nu mă obosi cu năravul tău de-a transforma totul în spectacol, spuse Elhokar. Oamenii te ascultă. Eu te ascult. O venă de pe fruntea lui Dalinar pare gata să plesnească. Vorbește.

— Bine, spuse Sadeas, dând pocalul său cu vin unui slujitor. Ca înalt Prinț al Informării, prima mea însărcinare a fost să descopăr adevărata natură a încercării de-a lua viața Maiestății Sale în timpul vânătorii de carapace-mare.

Își flutură mâna către unul dintre oamenii săi, care se grăbi să se-ndepărteze. Un altul făcu un pas înainte, întinzându-i chinga ruptă.

— Am dus această chingă la trei curelari diferiți, din trei tabere de război diferite. Cu toții au ajuns la aceeași concluzie. A fost tăiată. Pielea e destul de nouă și a fost bine întreținută, după cum o dovedește lipsa oricăror crăpături și jupuituri. Ruptura e prea dreaptă. A fost tăiată.

Dalinar simți un val de spaimă. Cam același lucru descoperise el însuși, dar faptul era înfățișat în cea mai proastă lumină posibilă.

— În ce scop... Începu el.

Sadeas ridică o mână.

— Te rog, înalt principe. Mai întâi mi-ai cerut un raport și apoi mă întrerupi?

Dalinar amuți. În jurul lor se adunau tot mai mulți ochi-luminoși de rang înalt. Le simțea încordarea.

— Dar când a fost tăiată? continuă Sadeas, întorcându-se către mulțime; știa într-adevăr cum să ofere un spectacol. Era o întrebare esențială, înțelegeți. Mi-am luat libertatea de a pune întrebări mai multor oameni care-au participat la vânătoria aceea. Niciunul n-a spus c-ar fi observat ceva anume, deși toți și-au amintit un moment straniu. Acela când Lumin-

lordul Dalinar și Maiestatea Sa au alergat către o stâncă. Un răstimp în care-au fost singuri.

Din spate se auziră șoapte.

— Oricum, apăsarea o problemă. Ridicată de Dalinar însuși. De ce să tai chinga șei unui Cristalpurtător? E un gest prostesc. O cădere de pe cal nu pune în mare primejdie un om în Cristalarmură.

Servitorul trimis altundeva de Sadeas se întorsese, aducând cu el un tânăr cu păr de culoarea nisipului, în care se zăreau doar câteva fire negre.

Sadeas scoase dintr-o pungă pe care o avea la cingătoare un obiect pe care-l ridică, arătându-l celorlalți. Un safir mare. Nu era impregnat. De fapt, privindu-l de aproape, Dalinar văzu că era crăpat – n-ar fi putut păstra Lumina de Furtună.

— Întrebarea mi-a venit în minte când cercetam Cristalarmura regelui, adăugă Sadeas. După vânatoare, opt din cele zece safire menite să o impregneze erau crăpate.

— Se-ntâmplă, spuse Adolin, venind alături de tatăl său, cu mâna pe sabie. Pierzi câteva în fiecare luptă.

— Dar opt? întrebă Sadeas. Unul sau două e normal, însă ai pierdut vreodată opt într-o singură bătălie, tinere Kholin? Singurul răspuns al lui Adolin fu o privire cruntă.

Sadeas puse nestemata la loc și dădu din cap către tânărul adus de oamenii lui.

— Acesta e unul dintre grăjdarii regelui. Fin te cheamă, nu-i așa?

— D... da, luminlordul meu, se bâlbâi băiatul.

Nu părea să aibă mai mult de doisprezece ani.

— Ce mi-ai povestit mai devreme, Fin? Te rog, repetă ca s-audă toată lumea.

Băiatul ochi-întunecați se ploconi, părând năucit de emoție.

— Păi, domnule, luminlordul meu, asta-i ce știu: toată lumea spune că șaua a fost verificată în tabăra Luminlordului Dalinar. Și cred c-a fost, sigur c-a fost. Însă eu am pregătit calul Maiestății Sale înainte de a-l încredința oamenilor Luminlordului Dalinar. Și am făcut-o, jur că am făcut-o. I-am pus șaua preferată și tot restul. Dar...

Inima lui Dalinar bătea nebunește. Se strădui din greu să-și înăbușe dorința de a-și chema sabia.

— Dar ce? îl întrebă Sadeas pe Fin.

— Dar când au trecut grăjdarii principali ai regelui cu calul, în drum spre tabăra înaltului Prinț Dalinar, avea o altă șa. Jur.

Dintre cei din jur, mai mulți păreau năuciiți de mărturisirea băiatului.

— Aha! exclamă Adolin, arătând cu degetul. Dar asta s-a întâmplat în grajdurile palatului!

— Într-adevăr, încuviință Sadeas cu ochii la Adolin, ridicându-și o sprânceană. De câtă inteligență dai dovadă, tinere Kholin. Această descoperire – la care se adaugă pietrele prețioase crăpate – înseamnă ceva. Presupun că, indiferent cine a încercat să-l ucidă pe Maiestatea Sa, i-a pus în Cristalarmură nestemate cu defecte, care aveau să se umple de crăpături în urma loviturilor, pierzându-și Lumina de Furtună. Pe urmă a slăbit chinga șei cu o tăietură făcută cu grijă. A sperat că regele avea să cadă în timpul luptei cu o carapace-mare, astfel încât animalul să-l poată ataca. Nestematele aveau să se spargă, Armura avea să se facă bucăți și Maiestatea Sa avea să moară în urma unui „accident de vânătoare”.

Mulțimea începu să șușotească din nou, iar Sadeas ridică un deget.

— Însă e important să ne dăm seama că aceste fapte – schimbarea șei și punerea nestematelor în Armură – trebuie să se fi petrecut înainte ca regele să discute cu Dalinar. Am sentimentul că acesta din urmă nu poate fi bănuț. De fapt, în clipa asta presupun că vinovatul e cineva care a fost ofensat de Luminlordul Dalinar; un om care a vrut să credem, cu toții, că înaltul prinț are o legătură cu cele întâmplate. Poate că nici n-a avut de gând să-l omoare pe Maiestatea Sa, ci doar s-arunce bănuțelile asupra lui Dalinar.

Pe insulă se lăsă liniștea; se stinseseră până și cele mai firave șoapte.

Dalinar încremeni, uluit. „Am... am avut dreptate!” în cele din urmă, Adolin rupse tăcerea.

— *Ce?*

— Toate dovezile spun că tatăl tău e nevinovat, Adolin, răspunse răbdător Sadeas. Te surprinde?

— Nu, dar...

Adolin se încruntă.

În jurul lor, ochi-luminoșii începură să discute, părând dezamăgiți. Și prinseră să se împrăștie. Ofițerii lui Dalinar răma-

seră în spatele lui, ca și cum s-ar fi așteptat la o lovitură prin surprindere.

„Pe sângele străbunilor...” își spuse Dalinar. „Ce să însemne asta?”

Sadeas făcu un semn cu mâna către oamenii săi, cerându-le astfel să plece cu grăjdarul, apoi dădu din cap către Elhokar și se retrase către tăvile pe care oalele cu vin cald stăteau lângă felii de pâine prăjită. Dalinar îl ajunse din urmă când își umplea o farfurie, îl prinse de braț, simțindu-i sub degete materialul moale al robei.

Bărbatul mai scund se uită la el, ridicând o sprânceană.

— Mulțumesc, spuse Dalinar cu voce scăzută. Pentru că n-ai mers până la capăt.

În spatele lor, flautista reîncepu să cânte.

— Cu ce n-am mers până la capăt? Întrebă Sadeas, lăsându-și jos mica farfurie și trăgându-se din strânsoarea degetelor lui Dalinar. Am sperat că voi putea face această prezentare după ce voi fi descoperit mai multe dovezi concrete care să demonstreze că nu ești amestecat. Din nefericire, constrâns fiind, n-am putut face nimic altceva decât să indic că e foarte puțin probabil să ai vreun amestec. Mă tem că zvonurile n-au să dispară.

— O clipă. Ai *vrut* să dovedești că n-am nicio vină?

Sadeas se strâmbă și-și luă din nou farfuria.

— Știi care e problema ta, Dalinar? Și de ce a început toată lumea să te găsească obositor?

Dalinar nu răspunse.

— Îngâmfarea. Ai devenit îngrozitor de convins că numai tu ai dreptate. Da, i-am cerut lui Elhokar să-mi ofere poziția asta ca să pot dovedi că ești nevinovat. E atât de-al naibii de greu să crezi că-n toată armata asta mai există și altcineva în stare să fie onest?

— Păi... spuse Dalinar.

— Bineînțeles că există. Tu te-ai uitat la noi de sus, ca un om care s-a urcat pe o foaie de hârtie și se crede ajuns la o înălțime atât de mare încât poate vedea până hăt, departe. Ei bine, eu cred că acea carte a lui Gavilar nu-i decât crem, iar Legile Războinicilor sunt minciuni pe care unii pretind că le urmează ca să găsească o justificare pentru micimea conștiinței lor. Pe focurile iadului, tot o conștiință din asta am și eu. Dar

n-am vrut să fie aruncată asupra ta vina unei încercări stângace de asasinare a regelui. Dacă l-ai fi vrut mort, i-ai fi ars pur și simplu ochii, și gata!

Sadeas sorbi din vinul lui violet, aburind.

— Problema e că Elhokar a tot ținut-o una și bună cu nenorocita aia de curea. Iar lumea a-nceput să vorbească, fiindcă regele se afla sub protecția ta și fiindcă asta v-a făcut să vă îndepărtați unul de altul. Numai Părintele Furtunii știe cum de și-au putut închipui c-ai fi încercat să-l asasinezi pe rege. În ultima vreme de-abia mai ești în stare să omori parshendi.

Sadeas își îndesă în gură o bucățică de pâine prăjită și dădu să se-ndepărteze.

Dalinar îl prinse din nou de braț.

— Îți... Îți sunt dator. N-ar fi trebuit să mă port cu tine așa cum am făcut-o în acești șase ani.

Sadeas își dădu ochii peste cap în timp ce-și mesteca pâinea.

— N-a fost numai pentru tine. Atâta vreme cât toată lumea credea că tu ești în spatele încercării de asasinat, nimeni n-avea cum să descopere cine a vrut de fapt să-l vadă mort pe Elhokar. Și cineva a vrut, Dalinar. Nu accept ideea că opt nestemate au crăpat într-o singură luptă. Singură, chinga ar fost o încercare de asasinat ridicolă, dar Cristalarmura șubrezită... Sunt tentat să cred că și apariția neașteptată a demonului spărturilor a fost pusă la cale. Însă n-am idee cum ar fi putut cineva să reușească una ca asta.

— Și când ai spus că a încercat cineva să-mi înceneze asta...?

— A fost mai mult ca să le dau celorlalți subiect de bîrfă până mă lămuresc ce se-ntâmplă de fapt, zise Sadeas uitându-se la mâna lui Dalinar, așezată pe brațul său. Îmi dai drumul?

Dalinar își retrase mâna.

Sadeas își lăsă farfuria jos, netezindu-și roba și scuturându-și umărul.

— Încă n-o să te las în pace, Dalinar. Probabil c-o să mai am nevoie de tine înainte să se termine totul, însă trebuie să spun că nu știu ce să cred despre purtarea ta din ultima vreme. Se zvonește că vrei să lași baltă Pactul Răzbunării. E ceva adevărat în toată povestea asta?

— Am adus vorba despre asta când am discutat cu Elhokar între patru ochi despre ce s-ar putea face. Și da, trebuie să știi că e adevărat. M-am săturat de toată lupta asta. M-am

săturat de Câmpiile astea, m-am săturat să stau departe de civilizație și săucid câțiva parshendi în fiecare luptă, însă am renunțat la ideea retragerii. În schimb, vreau *să-nvingem*. Numai că înalții prinți nu vor să m-asculte! Își închipuie că e vorba de un truc abil, prin care vreau să-i domin.

Sadeas pufni.

— Tu mai degrabă-i tragi omului un pumn în față decât să-l înjunghii pe la spate. Binecuvântată onestitate!

— Aliază-te cu mine, spuse Dalinar, în urma lui.

Sadeas încremeni.

— Tu știi că n-o să te trădez, Sadeas. Ai încredere în mine așa cum alții nu vor avea niciodată, încearcă să faci ceea ce le-am cerut celorlalți înalți prinți. Atacă platourile împreună cu mine.

— N-o să meargă, răspunse Sadeas. N-avem de ce s-aducem mai mult de-o armată pentru un singur atac. Eu îmi las de fiecare dată jumătate din trupe în tabără. Pentru mai mulți nu e loc de manevră.

— Da, dar gândește-te, insistă Dalinar. Dacă am încerca tactici noi? Echipele tale de podari sunt iuți, însă armata mea e mai puternică. Dacă tu ai ajunge mai repede pe platou cu o avangardă, ca să-i ții la distanță pe parshendi? I-ai putea opri până când sosesc forțele mele mai puternice, dar mai lente.

Asta-l făcu pe Sadeas să șovăie.

— Ar putea însemna o Cristalsabie, Sadeas. Privirea acestuia deveni lacomă.

— Știi că te-ai luptat cu mai mulți Cristalpurători parshendi, continuă Dalinar, agățându-se de firul pe care-l prinsese. Dar ai pierdut. Fără sabie, ești dezavantajat.

În ultima vreme, era ceva obișnuit ca parshendii Cristalpurători să scape teferi din luptă. Firește că un sulițaș obișnuit nu putea ucide unul. Ca să omori un Cristalpurător aveai nevoie de un alt Cristalpurător.

— Eu am ucis doi până acum. Însă nu mi se ivește prea des un asemenea prilej, pentru că nu pot ajunge la platouri destul de repede. Tu poți. Împreună, am învinge mult mai des, iar *eu* ți-aș putea face rost de o sabie. Putem izbândi, Sadeas. Împreună. Ca pe vremuri.

— Ca-n zilele de demult, spuse alene Sadeas. Mi-ar plăcea să-l văd din nou pe Ghimpele Negru în luptă. Cum am împărți inimile-nestemată?

— Două treimi pentru tine, răspunse Dalinar. Pentru că tu ai câștigat până acum de două ori mai multe asalturi decât mine.

Sadeas păru să cadă pe gânduri.

— Și Cristalsăbiile?

— Dacă întâlnim un Cristalpurtător, eu și Adolin îl vom înfrânge. Tu vei câștiga sabia, însă eu voi lua armura, adăugă Dalinar cu un deget ridicat. Pentru fiul meu, Renarin.

— Ologul?

— Ce-ți pasă? Tu ai deja armură. Sadeas, asta ar putea însemna câștigarea războiului. Dacă vom începe să luptăm împreună, i-am putea atrage și pe ceilalți, am putea pregăti un asalt de mari proporții. Pe furtuni! S-ar putea să nici nu fie nevoie de asta. Noi doi avem cele mai mari armate; dacă ne dăm seama cum să-i prindem pe parshendi pe un platou destul de mare ca să-i atacăm cu grosul trupelor – înconjurându-i ca să nu scape – le-am putea șubrezi forțele îndeajuns de mult cât să punem capăt întregii povești.

Sadeas se gândi la tot ce-i spusese. Apoi ridică din umeri.

— Bun. Dă-mi toate amănuntele printr-un mesager. Dar fă-o mai târziu. Deja am pierdut o mare parte a ospățului din seara asta.

55 • UN BROAM DE SMARALD

„O femeie stă și se zgârie pe ochi. Fiica regilor și a vânturilor, o ființă barbară.”

Datat palahevan 1173, cu 73 de secunde înaintea morții. Subiect: un cerșetor destul de cunoscut pentru cântecele sale rafinate.

La o săptămână după pierderea lui Dunny, Kaladin stătea pe un alt platou, privind lupta în desfășurare, însă de data asta n-avea răniți de salvat. De fapt, sosiseră înaintea parshendilor. Un fapt rar, dar bine-venit. Armata lui Sadeas rezista acum în centrul platoului, apărând pupa și pe cei câțiva soldați care o tăiau.

Parsehdii treceau întruna peste linia de apărare și-i atacau oamenii care se ocupau de pupă. „Îl încercuiesc”, se gândi Kaladin. Lucrurile nu păreau să stea prea bine, iar asta însemna că la întoarcere urma să aibă parte de o călătorie groaznică. Oamenii lui Sadeas erau destul de răi când, sosind mai târziu decât dușmanul, erau respinși. Dacă pierdeau inima-nestemată după ce sosiseră primii... ar fi fost încă și mai frustrați.

— Kaladin! Îl strigă o voce.

El se răsuci și-l zări pe Pietroi apropiindu-se în fugă. Era cineva rănit?

— Ai văzut asta?

Mâncătorul de coarne arătă cu degetul.

Kaladin se întoarse, urmărindu-i gestul. De pe unul dintre platourile alăturate se apropia o altă armată. Își ridică sprâncenele; steagurile care fluturau erau albastre, iar soldații erau evident alethi.

— Au întârziat un pic, nu-i așa? spuse Moash, de lângă Kaladin.

— Se-ntâmplă, zise el.

Din când în când, după ce Sadeas ajungea pe platou, își făcea apariția un alt înalt prinț. Sadeas sosea cel mai adesea primul, iar cealaltă oaste alethi făcea cale-ntoarsă. De obicei asta se întâmpla înainte să ajungă atât de aproape.

— E steagul lui Dalinar Kholin, spuse Cikatrice, alăturându-li-se.

— Dalinar, spuse Moash, pe un ton în care se citea aprecierea. Se spune că nu folosește podari.

— Atunci cum traversează spărturile? întrebă Kaladin.

Răspunsul deveni curând evident. Noua oaste avea poduri enorme, ca niște turnuri de asalt, trase de chulli. Huruiau pe platourile denivelate, fiind adesea nevoite să ocolească fisurile din stâncă. „Probabil se mișcă groaznic de încet”, își zise Kaladin. În schimb, armata nu trebuia să se apropie de spărtură în vreme ce se trăgea asupra ei. Soldații se puteau ascunde în spatelul acelor poduri.

— Dalinar Kholin, zise Moash. Se spune că e un adevărat ochi-luminoși, ca bărbații din vremurile de odinioară. Un om de onoare și de cuvânt.

Kaladin pufni.

— Am văzut o grămadă de ochi-luminoși cu aceeași reputație, și toți m-au dezamăgit, de fiecare dată. O să vă povestesc cândva despre Luminlordul Amaram.

— Amaram? întrebă Cikatrice. Cristalpurtătorul?

— Ai auzit de asta? întrebă Kaladin.

— Sigur, răspunse Cikatrice. Ar trebui să se îndrepte spre noi. În taverne, toată lumea vorbește despre sosirea lui. Erai cu el când și-a câștigat Cristalele?

— Nu, răspunse încet Kaladin. Nimeni n-a fost de față.

Armata lui Dalinar Kholin se apropia, traversând platoul din sud. Se îndrepta, în mod uimitor, drept către platoul pe care se purta lupta.

— Atacă, spuse Moash, scărpinându-se în cap. Poate-și da seama că Sadeas o să piardă și vrea să-și încerce norocul după ce se retrage.

— Nu, spuse Kaladin, încruntându-se. Intră în luptă.

Parshendii trimiseră arcași care să tragă în armata lui Dalinar, dar săgețile lor se loveau de chulli fără să le facă niciun rău. Un grup de soldați desprinse podurile și le împinse la locul lor în timp ce arcașii lui Dalinar își ocupau pozițiile, trăgând la rândul lor în parshendi.

— Nu vi se pare că Sadeas a adus mai puțini soldați la podalergarea asta? Întrebă Sigzil, alăturându-se grupului care privea armata lui Dalinar. Poate că așa a fost planul. Poate că de-asta a vrut să se lase încercuit.

Podurile aveau manivele pentru a fi coborâte și se puteau extinde; erau o minune a ingineriei în acțiune. Când începuseră să funcționeze, se întâmplă ceva cu-adevărat straniu: doi Cristalpurători, probabil Dalinar și fiul său, săriră peste spărtură și-i atacară pe parshendi. Confuzia astfel iscată le îngădui soldaților să instaleze podurile largi, așa că putu traversa și o parte a cavaleriei grele, ca să le vină în ajutor. Era un asalt cu poduri complet diferit, iar Kaladin se trezi cântărind urmările.

— Se alătură într-adevăr bătăliei, zise Moash. Cred c-au de gând să lupte împreună.

— O să meargă mult mai bine, spuse Kaladin. Mă surprinde că n-au mai încercat până acum.

— Fiindcă nu-nțelegi cum gândesc ochi-luminoșii, zise pufnind Teft. Înalții prinți nu vor doar să câștige o luptă, fiecare vrea s-o câștige de unul singur.

— Mi-aș fi dorit să fiu recrutat în armata asta, spuse Moash, aproape cu respect.

Armurile soldaților străluceau și formațiile de luptă erau evident îndelung exersate. Dalinar – Ghimpele Negru – făcuse treabă mai bună decât Amaram, construindu-și o reputație bazată pe onestitate. Oamenii auziseră de el până și-n Vatra-de-Piatră, dar Kaladin cunoștea toate blestemățile pe care le putea ascunde o platoșă perfect lustruită.

„Totuși, bărbatul care a luat apărarea târfei de pe stradă purta uniformă albastră. Era Adolin. Fiul lui Dalinar. Și a apărât-o părând să nu aibă niciun interes ascuns”, cugetă el.

Își încleștă fălcile, alungând astfel de gânduri. N-avea să se lase păcălit încă o dată.

Nicidecum.

O vreme, lupta fu mai sălbatică, dar parshendii erau copleșiți – striviți între două forțe care-i atacau din direcții opuse. Nu trecu mult și echipa lui Kaladin conduse un grup de soldați victorioși înapoi în tabără.

Kaladin roti sfera între degete. Sticla altminteri limpede se răcise, păstrând pe o parte un șir subțire de bule înghețate pentru totdeauna. Bulele erau, la rândul lor, sfere minuscule care captau lumina.

Era în spărtură și își făcea datoria adunând lucruri de la morți. Se întorseseră de la asaltul platoului atât de repede, încât Hashal, sfidând logica sau soarta, îi trimisese la spărtură în aceeași zi. Kaladin continuă să învârtească sfera între degete. Chiar în mijloc era suspendat un smarald mare, tăiat în formă rotundă, cu zeci de fațete minuscule pe întreaga suprafață. Pe o margine a nestematei atârna o ridicătură minusculă formată din bule, ca și cum acestea ar fi tânjit să se afle în apropierea strălucirii sale.

Din interiorul învelișului de sticlă izvora, strălucitoare, verde și limpede, o Lumină de Furtună revărsată pe degetele lui Kaladin. Era un broam de smarald, cea mai mare diviziune a unei sfere. Valora sute de sfere mai mici. Pentru podari, însemna o adevărată avere. Una ciudat de inaccesibilă, fiindcă le era imposibil s-o cheltuiască. Lui Kaladin i se părea că în piatra aceea putea desluși ceva care avea de-a face cu furtuna dezlănțuită. Lumina era precum... părea o parte din furtună, prinsă în interiorul smaraldului. Nu era cu desăvârșire uniformă; părea astfel doar prin comparație cu pâlpâirea lumânărilor, a torțelor sau a lămpilor. Ținând sfera aproape, zărea lumina învolburându-se.

— Ce facem cu ea? întrebă Moash, de alături.

Pietroii stătea tot lângă Kaladin, în cealaltă parte. Cerul fiind înnorat acolo, jos, întunericul era mai gros ca de obicei. Vremea rece din ultima perioadă lăsase loc primăverii, deși frigul continua să fie neplăcut.

Podarii lucrau cu spor, adunând cu iuțeală sulițe, armuri, cizme și sfere de la morți. Fiindcă aveau puțin timp și fiindcă podalergarea de mai înainte fusese istovitoare, Kaladin hotărâse să renunțe la antrenamentul cu sulița din ziua aceea. În-

cărcau obiectele găsite și lăsau o parte din ele acolo, cu gândul de a le folosi la următoarea descindere în spărtură, evitând astfel pedeapsa.

În timp ce munceau, descoperiseră un ofițer ochi-luminoși. Un om cu adevărat bogat. Numai acel broam de smarald valora cât plata pe două sute de zile a unui podar sclav. În aceeași pungă mai descoperiseră stropi și pete care făceau, laolaltă, ceva mai mult decât un alt broam de smarald. Bogăție. O avere. Iar pentru un ochi-luminoși asta nu însemna decât mărunțiș.

— Cu asta i-am putea hrăni pe răniți o lună, spuse Moash. Am cumpăra toate leacurile pe care ni le-am dori. Părinte al Furtunii! Probabil c-am putea mitui gărzile din jurul taberei ca să ne lase să ieșim.

— Așa ceva n-o să se întâmple, spuse Pietroi. E imposibil să scoți sfere din spărtură.

— Le-am putea înghiți, zise Moash.

— Te-ai îneca. Sunt prea mari, nu?

— Fac prinsoare că pot, zise Moash și ochii îi scânteiară, reflectând verzuia Lumină de Furtună. Sunt mai mulți bani decât am văzut vreodată. Merită riscul.

— Cu înghițitul n-o să meargă, spuse Kaladin. Crezi că străjerii care ne păzesc la latrine sunt puși acolo ca să nu fugim? Pun prinsoare că o brută de parsh trebuie să cerceteze ce ieșe din noi și i-am văzut pe străjeri notându-i pe cei care merg prea des acolo. Nu suntem noi primii care s-au gândit să-nghită sfere.

Moash șovăi, apoi oftă, descurajat.

— Probabil că ai dreptate. Lua-te-ar Furtuna, ai dreptate. Dar nu putem să le-o dăm pur și simplu, nu-i așa?

— Ba da, putem, răspunse Kaladin, închizându-și pumnul în jurul sferei. Lumina era atât de puternică încât îi strălucea mâna. N-am putea s-o cheltuim niciodată. Un podar cu un broam întreg? Ne-ar da de gol.

— Dar... Începu Moash.

— O să le-o dăm, Moash.

Kaladin ridică punga cu celelalte sfere.

— Dar o să găsim o cale să păstrăm astea. Pietroi dădu din cap.

— Da. Dacă le dăm sfera mai valoroasă, vor crede că suntem cinstiți, nu? O să mascăm hoția și poate vom primi chiar

și o mică recompensă. Dar cum putem face treaba asta, cum putem păstra punga?

— Mă gândesc, răspuse Kaladin.

— Atunci gândește-te repede, spuse Moash, cu ochii la torța lui Kaladin, înțepenită între două pietre de lângă peretele spărturii. Va trebui să ne-ntoarcem în curând.

Kaladin își deschise pumnul și roti sfera între degete. Cum?

— Ați mai văzut vreodată ceva atât de frumos? întrebă Moash, cu ochii la smarald.

— Nu e decât o sferă, răspuse Kaladin, cu gândul în altă parte. O unealtă. Am avut cândva o cupă plină cu o sută de broami de diamant și mi s-a spus că erau ai mei. De vreme ce n-am ajuns niciodată să-i cheltuiesc, e ca și cum n-ar fi avut nicio valoare.

— O sută de diamante? întrebă Moash. Unde... cum?

Kaladin închise gura, blestemându-se în sinea lui. „N-ar trebui să povestesc astfel de lucruri.”

— Haideți, spuse îndesând broamul de smarald în punga neagră. Trebuie să ne mișcăm repede.

Moash oftă, dar Pietroi îl bătă pe spate, bine dispus, și li se alăturară celorlalți podari. Pietroi și Lopen – călăuziți de Syl – îi conduseră la un morman de leșuri în uniforme roșu cu maro. Nu știau în slujba cărui înalt prinț fuseseră, dar muriseră de puțină vreme. Printre ei nu era niciun parshendi.

Kaladin se uită într-o parte, unde lucra Shen – podarul parsh. Tăcut, supus, hotărât. Teft încă n-avea încredere în el. Într-un fel, Kaladin se bucura pentru asta. Syl se opri din zbor pe peretele de alături și rămase cu picioarele pe suprafața acestuia și cu ochii la cer.

„Gândește-te”, își spuse Kaladin. „Cum păstrăm sferile astea? Trebuie să existe o cale.” Însă toate posibilitățile păreau mult prea primejdioase. Dacă erau prinși furând, probabil că li s-ar fi dat o altă corvoadă. Kaladin nu voia să riște așa ceva.

Viațăspreni verzi și tăcuți începură să i se contureze în jur, plutind printre mușchi și hasperi. Câteva flori crețe se deschisera, desfăcându-și frunzele roșii și galbene lângă capul lui. Kaladin se gândise în repetate rânduri la moartea lui Dunny. Podul Patru nu se afla în siguranță. Era adevărat că în ultima vreme avuseseră pierderi uimitor de reduse, dar se

împuținau, totuși. Și orice podalergare putea însemna oricând un dezastru total. Era suficient ca parshendii să-și îndrepte o singură dată atenția asupra lor. Dacă pierdeau trei sau patru oameni, aveau să se răstoarne cu podul. Și valul de săgeți avea să se dubleze, secerându-i pe toți.

Aceeași veche problemă, cu care-și bătea capul zi de zi. Cum puteai proteja podarii, când toată lumea voia ca ei să rămână fără apărare, mereu în primejdie?

— Hei, Sig, spuse Hărți, trecând pe lângă ei cu un braț de sulite. Ești un lumecântător, nu-i așa?

Hărți devenise din ce în ce mai prietenos în ultimele săptămâni și se dovedise foarte priceput când trebuia să-i stârnească pe ceilalți la vorbă. Bărbatul chel îl făcea pe Kaladin să se gândească la un hangiu, întotdeauna grăbit să-și facă mușteriii să se simtă în largul lor.

Sigzil, care scotea cizmele mai multor cadavre înșiruite, se uită la Pietroi strângând din buze, ca și cum ar fi vrut să spună: „E numai vina ta.” Ceilalți aflaseră că era lumecântător, iar asta îl nemulțumea.

— De ce nu ne spui o poveste? întrebă Hărți, punându-și sulitele jos. Ajută-ne să treacă timpul.

— Nu sunt un nătâng de măscărici sau de povestitor, răspunse Sigzil, scoțând o cizmă. Nu „spun povești”. Răspândesc cunoștințe despre diverse culturi, popoare, idei și vise. Aduc pacea prin înțelegere. E o însărcinare sacră, primită de ordinul meu chiar de la Heralzi.

— Păi de ce nu-ncepi să le răspândești? întrebă Hărți, rămânând locului și ștergându-și mâinile de pantaloni.

Sigzil oftă zgomotos.

— Foarte bine. Despre ce vrei să-ți vorbesc?

— Nu știu. Despre ceva interesant.

— Povestește-ne despre luminregele Alazansi și despre flota lui de o sută de corăbii, strigă Leyten.

— Nu sunt povestitor, repetă Sigzil. Istorisesc despre națiuni și despre popoare, nu spun povești pe care le ascuți prin taverne. Eu...

— Există un loc în care oamenii trăiesc în scobituri făcute în pământ? întrebă Kaladin. Un oraș construit într-o încren-gătură imensă de culoare ce par săpate în piatră!

— Sesemalex Dar, răspunse Sigzil, dând din cap și trăgând de o altă cizmă. Da, e capitala regatului Emul și e unul dintre cele mai vechi orașe din lume. Se spune că orașul – ba chiar și regatul – și-au primit numele de la însăși Jezrien.

— Jezrien? întrebă Malop, ridicându-se în picioare și scărpînându-se în cap. Cine-i ăsta?

Malop era un bărbat cu păr bogat, cu o barbă neagră și stufoasă și cu câte cu tatuaj cu glife pe fiecare mână. Și s-ar fi putut spune că nu era cea mai strălucitoare sferă din cupă.

— Voi, aici, în Alethkar, îl numiți Părintele Furtunii, îl lămuri Sigzil. Sau Jezerezeh'Elin. A fost regele Heralzilor. Stăpân al Furtunilor, aducător al apei și al vieții, cunoscut pentru furia și pentru toanele lui, dar și pentru îndurarea de care dădea dovadă.

— Of, spuse Malop.

— Povestește-mi mai multe despre oraș, îi ceru Kaladin.

— Sesemalex Dar. E într-adevăr construit în niște canale uriașe. Alcătuiesc un model de-a dreptul uimitor. Apără orașul împotriva furtunilor, fiindcă fiecare canal are o margine laterală, care împiedică apa de pe platoul de piatră din jur să se prelingă în interior. Asta, plus scurgerea printr-un sistem de crăpături, ferește orașul de inundații. Locuitorii sunt cunoscuți pentru priceperea cu care fac vase din crem; orașul e de o importanță majoră pentru călătorii din sud-vest. Emulii sunt un trib askarki aparte și, ca etnie, sunt makabaki – cu pielea de culoare întunecată, ca mine. Regatul lor se învecinează cu al meu și, în copilărie, l-am vizitat de multe ori. E un loc minunat, plin de călători exotici.

Vorbind, Sigzil se destindea din ce în ce mai mult.

— În privința străinilor, legile lor sunt foarte îngăduitoare. Un om care nu face parte din poporul lor nu poate stăpâni o casă sau o prăvălie, dar când îi vizitezi ești tratat „ca o rudă venită de departe, cu toată curtoazia și cu toată îngăduința”. Un străin poate lua cina în orice casă dorește, presupunând că e respectuos și oferă un dar sau un fruct. Locuitorii sunt interesați mai ales de fructe exotice, îl venerează pe Jezrien, deși nu-l acceptă ca pe un personaj din religia vorină. Pentru ei e unicul zeu.

— Heralzii nu sunt zei, zise încruntat Teft.

— Nu sunt pentru tine, răspunse Sigzil. Alții îi privesc diferit. Emulii au ceea ce eruditelor voastre le place să numească o „religie desprinsă” – conține câteva idei vorine. În să pentru emuli, religia voastră e cea desprinsă.

Asta părea să-l amuze pe Sigzil, deși Teft se mulțumea să se încrunte.

Sigzil continuă să ofere tot mai multe amănunte, vorbind despre rochiile vapoase ale femeilor și despre felul în care și acopereau capul, ca și despre robele preferate de bărbați. Despre gustul mâncării – sărat – și despre modul în care salutau un prieten vechi – ducându-și arătătorul stâng la frunte și înclinându-se cu respect. Sigzil știa impresionant de multe lucruri despre ei. Kaladin observă că din când în când zâmbea cu nostalgie, probabil amintindu-și de propriile călătorii.

Amănuntele erau interesante, dar pe Kaladin îl surprindea faptul că orașul acela – peste care zburase în vis, cu câteva săptămâni în urmă – era de fapt real. Și nu mai putea trece cu vederea strania repeziciune cu care i se vindeau rănile. I se întâmpla ceva ciudat. Ceva mai presus de fire. Dacă avea legătură cu faptul că toată lumea din jurul lui părea să moară întotdeauna?

Îngenunche și începu să caute prin buzunarele leșurilor, o îndatorire de care alți podari se fereau. Acolo erau păstrate sfere, cuțite și alte obiecte utile. Amintirile personale, de genul rugăciunilor nearse, erau lăsate asupra leșurilor. Găsi câțiva stropi de zirconiu, pe care-i adăugă în punga cu sfere.

Poate că Moash avea dreptate. Dacă izbuteau să scoată banii din spărtură, ar fi putut da *mită* ca să părăsească tabăra? Ar fi fost, bineînțeles, o cale mai sigură decât lupta. Prin urmare, de ce-și dorea cu atâta insistență să-i învețe pe podari să lupte? De ce nu se gândise nicidecum să-i scoată din tabără pe furiș?

Îl pierduse pe Dallet, îi pierduse pe toți ceilalți din plutonul armatei lui Amaram. Își imagina c-ar fi îndreptat toate acestea instruind un alt grup de podari? Voia să salveze niște oameni pe care ajunsese să-i iubească, sau voia să-și dovedească lui însuși ceva anume?

Experiența îi spunea că bărbații care nu erau în stare să lupte aveau un mare dezavantaj în acea lume a războaielor și a furtunilor. Poate că ar fi fost o soluție mai bună să plece pe

furiș, dar el nu se prea pricepea la așa ceva. În plus, chiar dacă reușeau să plece astfel, Sadeas tot ar fi trimis soldați după ei. Necazurile aveau să-i prindă din urmă. Indiferent ce cale ar fi ales, podarii trebuiau să ucidă ca să-și păstreze libertatea.

Închise ochii, strângând cu putere din pleoape, și-și aduse aminte de una dintre încercările lui de evadare, când izbutise să-i ajute pe sclavii care-l însoțeau să rămână liberi timp de o săptămână, ascunzându-se într-un ținut nelocuit. În cele din urmă, fuseseră prinși de vânătorii pe care-i trimisese stăpânul lor. Atunci îl pierduse pe Nalma. „Nimic din toate acestea n-are legătură cu salvarea celor de aici, în momentele acestea. Am nevoie de aceste sfere.”

Sigzil încă mai vorbea despre emuli.

— Pentru ei, spunea lumecântătorul, nevoia de a lovi un om anume e o prostie. Își poartă războaiele invers decât o faceți voi, alethii. Sabia nu e o armă potrivită pentru un conducător. O halebardă e mai bună, suliga e și mai bună decât ea, iar cele mai bune sunt un arc și o săgeată.

Kaladin scoase o altă mână de sfere – niște stropi azurii – din buzunarul unui soldat. Erau lipite de o bucată veche de brânză de scroafă, împuțită și mucegăită. Se strâmbă, le desprinse și le spală într-o băltoacă.

— Suligele, întrebuițate de ochi-luminoși? se miră Drehy. E ridicol.

— De ce? întrebă Sigzil, părând ofensat. Eu găsesc că obiceiurile emulilor sunt interesante. În unele țări, e detestat orice fel de luptă. De pildă shinii spun că dacă trebuie să te lupți cu un om, ai pierdut deja. Omorul e, în cel mai bun caz, un mod brutal de a rezolva problemele.

— N-ai de gând să fii ca Pietroi și să refuzi să lupți, nu-i așa? întrebă Cikatrice, aruncându-i mâncătorului de coarne o privire a cărei asprime era abia mascată.

Pietroi pufni și îi întoarse spatele bărbatului mai scund, îngenunchind ca să-ndese cizme într-un sac mare.

— Nu, răspunse Sigzil. Cred că am înțeles cu toții că pe orice altă cale am dat greș. Poate dacă stăpânul meu ar ști că sunt încă în viață... dar nu. E o prostie. Da, o să lupt. Dacă o să fie nevoie, suliga pare o armă potrivită, deși eu unul aș prefera, sincer, să pun o distanță mai mare între mine și dușmanii mei.

Kaladin se încruntă.

— Te gândești la un arc?

Sigzil dădu din cap.

— Pentru poporul meu, arcul e o armă nobilă.

— Știi să-l folosești?

— Din păcate, nu, răspuse Sigzil. Dacă aș fi putut face așa ceva, aș fi spus până acum.

Kaladin se ridică, deschise punga și puse sferile înăuntru, alături de celelalte.

— Sunt arcuri printre leșuri?

Podarii se uitară unii la alții și câțiva clătinară din cap. „Dar-ar furtuna!” se gândi Kaladin. În minte începuse să-i încolțească o idee, dar asta o anula.

— Adunați niște sulițe, spuse. Puneți-le deoparte. O s-avem nevoie de ele pentru instrucție.

— Dar trebuie să le predăm, zise Malop.

— Nu și dacă nu le luăm cu noi sus, răspuse Kaladin. De fiecare dată când umblăm după lucrurile morților, o să păstrăm câteva sulițe și-o să le stivim aici. O s-adunăm curând destul de multe pentru antrenamentele noastre.

— Și cum o să le ducem sus când va sosi momentul evadării? întrebă Teft, frecându-și bărbia. Sulițele lăsate aici, jos, nu le vor face niciun bine acestor flăcăi când o să-nceapă adevărata luptă.

— O să găsim o cale de a le duce sus, răspuse Kaladin.

— Mereu spui lucruri de felul ăsta, observă Cikatrice.

— Încetează, Cikatrice, zise Moash. Știe ce face.

Kaladin clipi, nedumerit. Moash *tocmai* îi luase apărarea? Cikatrice roși.

— Nu asta am vrut să spun, Kaladin. Mă întrebam și eu, asta-i tot.

— Înțeleg. E...

Kaladin amuți când Syl coborî în spărtură sub forma unei panglici șerpuitoare. Ea se opri pe o piatră care ieșea în afara peretelui, luându-și înfățișarea de femeie.

— Am găsit alt morman de leșuri. Sunt mai ales parshendi.

— Sunt și arcuri? întrebă Kaladin.

Mai mulți podarii se uitară la el nedumeriți, cu gura căscată, până când văzură că fixa cu privirea ceva aflat în aer. Atunci dădură din cap unii către alții, cu subînțeles.

— Cred că da, răspunse Syl. E în partea asta. Nu prea departe. Podarii aproape că terminaseră cu leșurile din jur.

— Adunați-vă lucrurile, le spuse Kaladin. Am găsit un alt loc de unde avem ce lua. Trebuie s-adunăm cât de multe putem și să depozităm apoi o parte aici, în spărtură, undeva unde obiectele au mari șanse să nu fie luate de apă.

Oamenii adunară tot ce găsiseră, își aruncară sacii pe umeri și fiecare luă câte o sulică sau două. Câteva clipe mai târziu înaintau pe fundul umed al spărturii, urmând-o pe Syl. Trecură de crăpăturile din pereți în care se înțepeniseră oase vechi, spălate de furtuni, dând naștere unor mormane de femururi, tibii, cranii și coaste.

După vreun sfert de oră ajunseră în locul descoperit de Syl. Împrăștiate, trupurile mai multor parshendi zăceau în grămezi din care se ițea din când în când uniforma albastră a unui alethi. Kaladin îngenunche lângă unul dintre cadavre. Recunoscu perechea de glife stilizate din blazonul lui Dalinar Kholin, brodată pe haina acestuia. De ce armata lui Dalinar i se *alăturase* lui Sadeas în timpul luptei? Ce se schimbase?

Kaladin le făcu semn oamenilor să-ncepă să adune lucruri de pe leșurile alethilor, în timp ce el se apropia de cadavrul unui parshendi. Murise de mult mai puțină vreme decât oamenii lui Dalinar. Parshendii pe care-i găseau nu erau nici decum la fel de mulți ca alethii. Nu numai fiindcă la orice luptă lua parte mai puțini, ci și pentru că era mai puțin probabil să-și găsească moartea căzând în spărturi. În plus, Sigzil bănuia că trupurile lor erau mai dense decât cele ome-nești, așa că nici nu erau luate de apă, nici nu pluteau cu aceeași ușurință.

Kaladin rostogoli leșul pe o parte, iar mișcarea asta îi smulse cuiva din spatele grupului de podari un șuierat neașteptat. Kaladin se răsuci și-l văzu pe Shen făcându-și loc în față, cu un avânt neobișnuit.

Teft se mișcă repede, înșfăcându-l din spate și ținându-l într-o strânsoare sufocantă. Ceilalți podari se ridicară uluiți, unii dintre ei intrând din instinct în poziție de luptă.

Shen se zbătu fără vlagă în strânsoarea lui Teft. Înfățișarea parshului era diferită de a verilor săi morți; aflându-se atât de aproape, deosebirile săreau în ochi mai tare. Aidoma majorității parshilor, Shen era scund și cam grasuț. Îndesat,

puternic, dar nu amenințător. Însă cadavrul de jos era muscular și construit ca un mâncător de coarne; ajungea cam la înălțimea lui Kaladin și era mult mai lat în spate. Pielea amândurora era marmorată, dar a parshendiului avea acele excrescențe stranii, roșii-portocalii, care alcătuiau o armură, protejând capul, pieptul, brațele și picioarele.

— Dă-i drumul, zise Kaladin, curios.

Teft îi aruncă o privire, apoi, fără tragere de inimă, îi dădu ascultare. Împleticindu-se, Shen străbătu terenul denivelat și-l împinse pe Kaladin cu blândețe, dar cu fermitate, îndepărându-l de parshendiul căzut. Și rămase acolo, ca și cum ar fi vrut să-l apere de Kaladin.

— A mai făcut așa ceva, spuse Pietroi, apropiindu-se. Când a mers cu mine și cu Lopen în căutare de leșuri.

— Protejează cadavrele parshendilor, gancho, adăugă Lopen. În mod sigur ar fi în stare să te-njunghie de-o sută de ori dacă ai clinti unul.

— Toți sunt așa, spuse Sigzil, din spate.

Kaladin se întoarse spre el, ridicându-și o sprânceană.

— Muncitorii parshi, îi explică Sigzil. Li se îngăduie să se ocupe de morții lor; e unul dintre puținele lucruri în care par să pună pasiune. Se înfurie când atinge altcineva leșurile. Le înfășoară în pânză fină, le duc în pustietate și le lasă pe lespezi de piatră.

Kaladin se uită la Shen. „Mă întreb...”

— Luați tot ce găsiți la parshendi, le spuse oamenilor săi. Teft, probabil că tu va trebui să-l ții pe Shen tot timpul. Nu-l pot lăsa să-ncerce să ne oprească.

Teft îi răspunse cu o privire de om chinuit; încă mai era de părere că ar fi trebuit să-l pună pe Shen în fața podului și să-l lase să moară. Dar făcu ce i se ceruse, împingându-l pe Shen deoparte și cerând ajutorul lui Moash ca să-l țină.

— Și purtați-vă respectuos cu morții, băieți, adăugă Kaladin.

— Sunt parshendi! obiectă Leyten.

— Știu, zise Kaladin. Dar ceea ce facem îl deranjează pe Shen. E unul dintre noi, deci bine-ar fi să nu-l întărâtăm prea tare.

Parshul își lăsă brațele în jos cu părere de rău și nu se opuse când Teft și Moash îl traseră cât mai departe. Părea resemnat. Cei din neamul lui erau înceți la minte. Cât de multe înțelegea Shen?

— Căutai un arc? întrebă Sigzil, îngenunchind și trăgând unul de-al parshendilor, scurt și cu coarne, de sub un mort. Coarda i-a dispărut.

— E una în punga ăstuia, spuse Hărți, scoțând ceva din punga atârnată la cingătoarea altui cadavru. Ar putea fi încă bună.

Kaladin luă arma și coarda.

— Știe cineva să folosească arcul?

Podarii se uitară unii la alții. Arcurile nu erau de niciun folos pentru vânătoarea celor mai multe dintre animalele care aveau carapace; praștiile dădeau rezultate mult mai bune. Arcul nu era cu adevărat util decât pentru uciderea altor oameni. Kaladin se uită la Teft, care clătină din cap. Nu fusese învățat să-l folosească; așa cum nu-l învățase nimeni nici pe Kaladin.

— E simplu, spuse Pietroi, rostogolind trupul unui parshendi. Pui săgeata pe coardă. Țintești în partea opusă. Tragi foarte tare. Îi dai drumul.

— Mă-ndoiesc c-o să fie chiar atât de ușor, zise Kaladin.

— Abia ai timp să-i obișnuiești pe flăcăi cu sulița, spuse Teft. Vrei să-i înveți pe unii să tragă și cu arcul? Și încă fără un instructor care să știe cum se folosește?

Kaladin nu răspunse. Își îndesă arcul și coarda în sac, adăugând câteva săgeți, apoi îi ajută pe ceilalți. O oră mai târziu, mergeau prin spărtură către scară, cu torțele sfârâind, în timp ce amurgul se apropia. Cu cât se întuneca mai tare, cu atât mai neplăcut era să stai în spărtură. Umbrele se îndesau, iar sunetele îndepărtate – picurarea apei, căderea pietrelor, șuierul vântului – căpătau o tentă amenințătoare. Când Kaladin trecu dincolo de un cot, un grup de cremlingi cu câte o droaie de picioare o luară la goană de-a lungul peretelui și dispărură într-o crăpătură.

Podarii vorbeau din ce în ce mai puțin, iar el nu se amesteca în discuții. Din când în când se uita peste umăr la Shen. Parshul tăcut mergea cu capul în jos. Jefuirea leșurilor parshendilor îl tulburase peste măsură.

„M-aș putea folosi de asta”, se gândi Kaladin. „Să îndrăznesc oare?” Ar fi fost un risc. Unul foarte mare. Și mai fusese condamnat o dată la moarte pentru că schimbase soarta unei bătălii.

„Mai întâi sferele”, își spuse. Dacă izbutea să le scoată pe platou, ar fi însemnat că putea scoate și alte obiecte. În cele din urmă zări deasupra o umbră, întinzându-se de-a latul. Ajunseseră la primul pod permanent. Kaladin își continuă drumul alături de ceilalți, până când ajunse într-un loc unde fundul spărturii era mai aproape de suprafețele platourilor alăturate.

Acolo se opri. Podarii se adunară în jurul lui.

— Sigzil, spuse el, arătând cu degetul. Tu știi câte ceva despre arcuri. Cât de greu crezi c-ar fi să nimerești cu o săgeată?

— Am tras de câteva ori cu arcul, dar nu mă pot considera expert. Îmi imaginez că n-ar trebui să fie prea greu. Ce distanță să fie? Poate cincisprezece metri?

— La ce-ar folosi? Întrebă Moash.

Kaladin săltă în mână punga plină de sfere, apoi se uită la ceilalți înălțând o sprânceană.

— Legăm punga de o săgeată, apoi o tragem, astfel încât să se-nfigă în partea de dedesubt a podului. Pe urmă, în timpul unei pod alergări, Lopen și Dabbid se pot opri să bea apă, chiar lângă podul ăla. Pot întinde mâna sub lemnul lui și pot scoate săgeata. Și-o s-avem sferele.

Teft fluieră.

— Deșteaptă treabă.

— Am putea scoate toate sferele, spuse Moash, înflăcărându-se. Chiar și...

— Nu, îl întrerupse Kaladin, cu hotărâre. Cele de valoare mai mică sunt și-așa destul de periculoase; lumea o să-nceapă să se-ntrebe de unde au podarii atâția bani.

Avea să fie nevoit să-și cumpere proviziile de la mai mulți spițeri, ca să-și ascundă bogăția.

Moash părea dezamăgit, dar ceilalți erau entuziasmați.

— Cine vrea să-ncerce? Întrebă Kaladin. Poate ar trebui să tragem mai întâi de câteva ori, ca să exersăm, și abia apoi să legăm punga. Sigzil?

— Nu știu dacă vreau să iau asta asupra mea, răspunse azishul. Poate ar trebui să-ncerci tu, Teft.

Teft își frecă bărbia.

— Sigur. Cred că da. Cât de greu poate fi?

— Cât de greu? Întrebă Pietroi pe neașteptate.

Kaladin aruncă o privire într-o parte. Pietroi stătea în spatele grupului, dar înălțimea lui îl făcea ușor de văzut. Își ținea brațele încrucișate.

— Cât de greu, Teft? continuă el. Cincisprezece metri nu-nseamnă prea mult, dar nu e o lovitură ușoară. Iar ca să nimerești, având o pungă cu sfere grele legată de săgeată? Ha! Trebuie să-nfigi săgeata aproape de margine, ca să poată Lopen s-ajungă la ea. Dacă greșești, ai putea să pierzi toate sferile. Și dacă săgeata iese din spărtură și e văzută de cerceții care stau sus, lângă pod? Le-ar da de bănuț, nu-i așa?

Kaladin se uită la mâncătorul de coarne. „E simplu”, spusese el. „Țintești în partea opusă ție... Îi dai drumul...”

— Ei, zise Kaladin, privind-l pe Pietroi cu coada ochiului. Cred că va trebui să riscăm. Fără sferile astea, răniții mor.

— Am putea aștepta până la următoarea podalergare, spusese Teft. Am putea să legăm o frânghie de pod și s-o aruncăm în spărtură, iar data viitoare am lega punga de ea...

— Cincisprezece metri de frânghie? spusese Kaladin pe un ton tăios. Am atrage atenția dac-am cumpăra așa ceva.

— Nu, gancho, se amestecă Lopen. Am un văr care lucrează într-un loc unde se vând frânghii. Cu bani, ți-aș putea face rost ușor.

— Poate, zise Kaladin. Dar tot ar trebui s-o ascunzi pe targă și apoi să-i dai drumul în spărtură fără să te vadă nimeni. Și s-o lăsăm atârnată acolo câteva zile? Ar fi văzută.

Ceilalți dădură aprobator din cap. Pietroi păru foarte stânjenit. Oftând, Kaladin scoase arcul și câteva săgeți.

— Va trebui să ne încercăm norocul. Teft, de ce n-ai...

— Of, pe spiritul lui Kali'kalin, mormăi Pietroi. Hai, dă-mi arcul. Își făcu loc printre podari și luă arcul din mâna lui Kaladin, care își ascunse un zâmbet.

Pietroi se uită în sus, apreciind distanța în lumina care se împușina din ce în ce mai mult. Legă coarda, apoi întinse mâna. Kaladin îi puse în ea o săgeată. El lăsă arcul în jos și trase. Săgeata zbură cu mare iuțeală și se izbi zăngănind de peretele spărturii.

Pietroi dădu din cap doar pentru sine, apoi arătă spre punga lui Kaladin.

— Punem numai cinci sfere, spuse. Dacă mai adaugi una, săgeata ar fi prea grea. Chiar și-ncercarea cu cinci e o nebunie. Câmpeni zăpăciți de prea mult aer!

Kaladin zâmbi, apoi numără cinci pete de safir și le puse într-o pungă goală. Pe aceasta i-o întinse lui Pietroi, care scoase un cuțit și creștă coada unei săgeți în apropierea vârfului.

Cikatrice își încrucișă brațele și se sprijini de peretele plin de mușchi.

— Știți, asta e hoție.

— Da, răspuse Kaladin, uitându-se la Pietroi. Și nu mă simt cătuși de puțin vinovat pentru ea. Tu te simți?

— Nicidecum, zise rânjind Cikatrice.

— Mă gândesc că dacă cineva încearcă să te ucidă, n-are de ce să se mai aștepte să-i fi credincios, dar-ar furtuna, însă dacă s-ar duce careva la *Gaz*...

Ceilalți podari deveniră dintr-odată nervoși, mai multe perechi de ochi îndreptându-se către Shen, deși Kaladin își dădea seama că nu la parsh se gândise Cikatrice. Dacă un podar i-ar fi trădat pe ceilalți, ar fi putut primi o recompensă.

— Poate ar trebui să punem pe cineva de pază, propuse Drehy. Știți, ca să fim siguri că nu se duce nimeni pe furiș la *Gaz*.

— Nici gând, zise Kaladin. Ce vreți? Să ne zăvorâm în baracă, bănuindu-se atât de tare unii pe alții, încât să nu mai facem niciodată nimic? Nu. Nu e decât un pericol în plus, adăugă el, clătînând din cap. E unul real, dar nu ne putem irosi puterile spionându-ne între noi. Mergem înainte.

Cikatrice nu părea convins.

— Suntem Podul Patru, adăugă Kaladin cu fermitate. Am înfruntat moartea împreună. Trebuie s-avem încredere unii într-alții. Nu putem merge la luptă întrebându-ne care dintre noi o să treacă pe neașteptate în tabăra cealaltă, le explică, uitându-se pe rând în ochii fiecăruia. Am încredere în voi. În toți. Mergem până la capăt, și-o facem împreună.

Mulți îi răspunseră cu gesturi aprobatoare; Cikatrice părea împăcat cu ideea. Pietroi termină de crestat săgeata, apoi începu să lege punga în jurul ei, cât mai strâns.

Syl rămăsese tot pe umărul lui Kaladin.

— Vrei să stau cu ochii pe ceilalți? Să mă asigur că nu face nimeni ceea ce crede Cikatrice că ar putea să facă?

El șovăi, apoi dădu din cap. Era mai bine să fie sigur, însă nu voia ca oamenii să fie nevoiți să se gândească la așa ceva. Pietroi ridică săgeata în mână, cântărind-o.

— O lovitură aproape imposibilă, se plânse el.

Apoi, cu o mișcare lină, potrive săgeata în arc și și-o duse lângă obraz, așezându-se chiar sub pod. Mica pungă atârna, suspendată de lemnul săgeții. Podarii își ținură respirația.

Pietroi trase. Săgeata se avântă drept în sus, pe lângă perețele spărturii, aproape prea repede ca să poată fi urmărită cu privirea. Lovi lemnul cu un pocnet ușor, iar Kaladin își țină respirația, dar săgeata nu se desprinsese. Rămase atârnată, cu prețioasele sfere legate de coada ei, chiar lângă marginea podului, unde mâna cuiva putea ajunge cu ușurință.

Kaladin îl bătu pe Pietroi pe umăr, în timp ce podarii îl ovaționau.

Mâncătorul de coarne se uită la Kaladin.

— N-o să folosesc arcul în luptă. Trebuie să ții minte asta.

— Făgăduiesc, spuse Kaladin. O să te iau la luptă doar dacă o să vrei, dar n-o să te silesc.

— N-am să lupt. Locul meu nu e pe câmpul de bătaie, zise Pietroi uitându-se la sferele de sus și schițând un zâmbet firav. Dar n-are nimic dacă trag în pod.

— Cum ai învățat? întrebă Kaladin.

— E secret, răspunse mâncătorul de coarne cu fermitate. Ia arcul. Nu mă mai sâcâi.

— Bine. Dar nu știi dacă-ți pot făgădui că n-o să te mai sâcâi. S-ar putea să mai am nevoie să tragi câteva săgeți pe viitor, spuse Kaladin luând arma.

Apoi se uită la Lopen.

— Chiar crezi că poți cumpăra niște frânghie fără s-atragi atenția?

Lopen se sprijini de perete.

— Vărul meu nu m-a dezamăgit niciodată.

— Și până la urmă, câte rude ai? întrebă Jaks Fără-Urechi.

— Nu poți avea niciodată prea multe, răspunse Lopen.

— Ei, avem nevoie de frânghie, spuse Kaladin, căruia începuse să-i încolțească în minte un plan. O să schimb sferele alea de sus și-o s-avem mărunțiș ca să plătim.

56 • CARTEA AIA, LOVI-O-AR FURTUNA

„Lumina se-ndepărtează atât de mult. Furtuna nu încetează niciodată. Sunt zdrobit, în jurul meu e numai moarte. Plâng pentru sfârșitul tuturor lucrurilor. A câștigat el. O, ne-a învins.”

Datată palahakev 1173, cu 16 secunde înainte de moarte. Subiect: un marinar thaylen.

Dalinar lupta, cu Fiorul pulsând în el, rotindu-și Cristalsabia din șaua lui Galant. În jurul lui, parshendii cădeau cu ochii negri și arși.

Veneau spre el perechi, fiecare dintre acestea încercând să-l atace dintr-o altă direcție, fără a-i lăsa vreun răgaz, în speranța c-aveau să-l năucească. Dacă o pereche se năpustea asupra lui în timp ce atenția îi era îndreptată în altă parte, ar fi putut să-l trântescă de pe cal. Securile și ghioagele lor, lovindu-l în repetate rânduri, i-ar fi putut crăpa armura. Plăteau scump o asemenea tactică; în jurul lui erau împrăștiate mai multe cadavre. Dar când luptai cu un Cristalpurtător, orice tactică te costa foarte mult.

Dalinar îl făcea pe Galant să se miște mereu dintr-o parte într-alta, în timp ce-și rotea sabia cu mișcări largi. Rămânea întotdeauna cu doar câțiva pași înaintea primei linii a soldaților săi. Un Cristalpurtător avea nevoie de spațiu pentru luptă; săbiile erau atât de lungi, încât exista mereu pericolul de a-i răni pe oamenii din propria tabără. Garda lui de onoare se apropia numai dacă se întâmpla să cadă sau să se ivească alte neazuri.

Fiorul îl incita, îl întărea. Slăbiciunea aceea – greața care-l cuprinsese pe câmpul de luptă cu câteva săptămâni în urmă – nu mai apăruse. Poate că-și făcuse griji fără rost.

Îl răsuci pe Galant exact la timp ca să-nfrunte două perechi de parshendi care se repezeau asupra lui din spate, cântând încetișor. Își călăuzi calul cu genunchii, timp în care-și roti sabia într-o parte cu o mișcare de maestru, tăind gâturile a doi atacatori, apoi brațul unui al treilea. Primii doi se prăbușiră, cu ochii arși. Al treilea scăpă arma din mîna rămasă brusc fără viață, atârînd cu nervii rețezați.

Al patrulea membru al grupului se grăbi să se îndepărteze, uitându-se urât la Dalinar. Era unul dintre parshendii care nu purtau barbă, iar chipul lui avea ceva ciudat. Forma obrărilor era pur și simplu puțin cam...

„A fost o femeie?” se întrebă Dalinar, uluit. „Nu e cu puțință. Sau este?”

În spate, oștenii lui izbucniră în urale când parshendii se împrăștiară în număr mare pentru a se regrupa. Dalinar își lăsă Cristalsabia în jos, cu metalul scânteind, cu gloriospreni licărind în aerul din jur. Stătea în fața soldaților săi și dintr-un alt motiv. Un Cristalpurtător nu era doar o forță distructivă; era și o forță încurajatoare, inspiratoare. Oamenii luptau cu mai multă vigoare când își vedeau luminlordul doborînd dușmanii unul după altul. Cristalpurtătorii schimbau soarta bătăliilor.

Parshendii fiind pe moment înfrânți, Dalinar descălecă, sărind pe bolovani. În jurul lui zăceau cadavre care nu erau mânjite de sânge, dar când ce se apropie de locul unde luptaseră oamenii săi, văzu pe pietre pete de sânge roșu-portocaliu. Cremlingii alergau de colo-colo, lipăind prin lichid, iar durerosprenii șerpuiau printre ei. Parshendii răniți zăceau fixând văzduhul cu privirea, cu fețele ca tot atâtea măști ale durerii, cântându-și o melodie abia auzită, obsedantă, adesea doar o înșiruire de șoapte. Nu-și dădeau niciodată sufletul țipînd.

Când ajunse lângă garda sa de onoare, Dalinar simți fiorul retrăgându-se.

— Parshendii se apropie prea tare de Galant, îi spuse lui Teleb, încredințându-i hățurile.

Pielea Ryshadiumului avea pete de sudoare spumoasă.

— Nu vreau să-l pun în pericol. Trimite un om să-l ducă în ultimele linii.

Teleb dădu din cap și-i făcu semn unui soldat să-ndeplinească ordinul. Dalinar își săltă Sabia și studie câmpul de luptă. Parshendii se regrupau. Strategia lor se concentra, ca de obicei, în jurul echipelor de câte doi luptători. Fiecare pereche avea alte arme și fața unuia dintre cei doi oșteni era adesea complet rasă, pe când celălalt purta o barbă în care-și împletise nestemate. Eruditele lui Dalinar sugeraseră că era vorba de un soi rudimentar de ucenicie.

Dalinar îi cercetă pe cei fără barbă, în căutarea unor tulle abia mijite. Nu văzu nici urmă de așa ceva; în plus, mai mulți aveau o formă ușor feminină a feței. Era cu puțință să fi fost femei? Nu prea păreau să aibă sâni, iar construcția trupurilor părea bărbătească, deși straniile lor armuri puteau ascunde multe. Cei fără barbă păreau într-adevăr cu câteva degete mai scunzi, iar formele fețelor... cercetându-le, părea posibil. Perechile ar fi putut fi soț și soție, luptând împreună? Faptul i se părea izbitor și fascinant de straniu. Era posibil ca, deși purtau războiul de șase ani, nimeni să nu-și fi găsit timp să afle cărui sex îi aparțineau dușmanii?

Da. Platourile pe care se luptau se aflau atât de departe și nimeni nu adusese vreodată în tabere cadavre de parshendi; trimiteau doar oameni care să le ia nestematele din bărbi sau să le-adune armele. De când pierise Gavilar, nu-și mai prea dăduse nimeni osteneala să-i studieze pe parshendi. Toți își doreau doar să-i vadă morți și, dacă alethii se pricepeau la ceva, atunci știau să ucidă.

„Acum și tu ar trebui să-i ucizi, nu să le studiezi cultura”, își spuse Dalinar. Dar se hotărî să-și pună soldații să ia câteva cadavre pentru erudite.

Trecu la atac într-o altă parte a câmpului de luptă, ținându-și Crystalsabia în față, cu ambele mâini, și având grijă să nu înainteze mai repede decât oamenii lui. Spre sud vedea fluturând steagul lui Adolin, conducând atacul diviziei sale. În ultima vreme, tânărul fusese neobișnuit de rezervat. Descoperind că se înșelase în privința lui Sadeas, părea să fi devenit mai meditativ.

La vest flutura mândru steagul lui Sadeas, iar oamenii lui îi împiedicau pe dușmani să-ajungă la pupă. Sosise primul, ca de obicei, și-i atrăsese pe parshendi în luptă, permițându-le companiilor lui Dalinar să pătrundă cu ușurință pe câmpul

de bătaie. Acesta din urmă se gândise să scoată pur și simplu nestemata, pentru ca alethii să se poată retrage, dar de ce să fi pus capăt luptei atât de repede? Și el, și Sadeas simțeau că adevăratul scop al alianței lor era nimicirea cât mai multor parshendi cu putință.

Cu cât omorau mai mulți, cu atât mai repede avea să se-ncheie războiul. Și, cel puțin deocamdată, planul lui Dalinar dădea roade. Cele două armate se completeau una pe alta. Asalturile lui fuseseră lente, îngăduindu-le parshendilor să-și ocupe prea bine pozițiile. Sadeas era iute – mai ales acum, când își permitea să lase o parte din oameni în tabără și să se concentreze mai mult asupra vitezei – și înspăimântător de eficient când își conducea soldații pe platoul unde se purta lupta, numai că aceștia nu erau tot atât de bine instruiți ca ai lui Dalinar. Așa că dacă Sadeas putea sosi primul și reușea să reziste destul de mult pentru ca oastea lui Dalinar să traverseze la rândul ei, pregătirea ei superioară – și numărul mai mare de Cristale – loveau în parshendi ca un ciocan, strivindu-i de nicovala lui Sadeas.

Totuși, nu era nicidecum simplu. Parshendii luptau ca niște demoni ai spărturilor.

Dalinar se repezi asupra lor, rotindu-și Sabia și omorându-i pe toți cei din jur. Nu putea să nu-i respecte, dar îi și invidia, în același timp. Puțini oameni îndrăzneau să atace direct un Cristalpurtător – cel puțin nu fără a avea în spate forța unei armate întregi, care să-i silească să înainteze, aproape împotriva voinței lor.

Parshendii atacau cu mult curaj. Dalinar se răsuci, împărțind lovituri în stânga și-n dreapta, străbătut de Fior. Cu o sabie obișnuită, luptătorul se concentra asupra loviturilor, așteptând un recul al fiecăreia dintre ele. Îți doreai să lovești scurt și repede, rotind-o pe arce mici. Cu o Cristalsabie era altfel. Aveai o armă imensă, dar uimitor de ușoară. Reculul nu apărea niciodată: lovea întotdeauna ca și cum ar fi trecut doar prin aer. Toată șmecheria era să-i controlezi avântul și s-o ții tot timpul în mișcare.

Patru parshendi se aruncară asupra lui; păreau să știe că era cel mai ușor să-l doboare dacă se înghesuiau în jurul lui. Când se apropiau prea mult, lungimea mânerului Sabiei și natura armurii făceau lupta foarte dificilă pentru el. Dalinar

se răsuci atacând lung, cu Sabia la înălțimea taliei, și-și dădu seama că-i omorâse când simți arma zvâcnind ușor la trecerea prin piepturile dușmanilor. Îi doborî pe toți patru, simțindu-se cuprins de un val de satisfacție. Care fu urmat imediat de greață.

„Blestem!” se gândi. „Iarăși! Nu se poate!” Se întoarse către un alt grup de parshendi în timp ce ochii morților ardeau și fumegau.

Se avântă într-un alt atac – ridicându-și Sabia și răsucind-o deasupra capului, pentru a o coborî apoi, mișcând-o paralel cu solul. Șase parshendi muriră. Odată cu împunsătura regretului, simți nemulțumirea stârnită de Fior. Acei parshendi – acei soldați – meritau cu siguranță să fie priviți cu respect, nu cu încântare, când erau uciși.

Își aduse aminte de vremurile când Fiorul fusese mai puternic decât orice. Când îi înfrânsese pe înalții prinți, alături de Gavilar, în tinerețea lor, când îi respinseseră pe vedeni, când se luptaseră cu herdazienii și când nimiciseră toată suflarea de pe Akak Reshi. Cândva, setea de luptă aproape că-l împinsese să-l atace până și pe Gavilar. Își amintea gelozia din ziua aceea, rămasă cu zeci de ani în urmă, când setea de a-l ataca pe Gavilar – singurul rival pe care-l considera demn de sine însuși, bărbatul care câștigase mâna lui Navani – aproape că-l mistuise pe de-a-ntregul.

Garda lui de onoare ovaționa în timp ce i se prăbușeau dușmanii.

El se simțea golit pe dinăuntru, dar luă în stăpânire Fiorul și-și controla sentimentele și emoțiile. Lăsă Fiorul să pulseze, străbătându-l. Din fericire, greața îi dispăru, ceea ce era bine, fiindcă un alt grup de parshendi îl atacă din flanc. Execută o întoarcere din Postura Vântului, mutându-și greutatea de pe un picior pe altul, lăsându-și umărul în jos și aruncându-și toată greutatea în urma Sabiei, în timp ce se rotea.

Mișcarea armei spulberă trei parshendi, dar ultimul se înghesui printre camarazii săi răniți, se strecură prea aproape ca să mai poată fi lovit și își roti ciocanul. În ochii mari i se citeau furia și hotărârea, deși nu striga și nu urla. Coiful lui Dalinar fu lovit cu un pocnet. Izbitura îi înclină capul pe-o parte, dar armura preluă cea mai mare parte din forța izbiturii, astfel încât niște crăpături ca o pânză de păianjen

i se întinseră pe toată lungimea. Dalinar le zări cu coada ochiului, strălucind ușor și pierzând Lumină de Furtună.

Parshendiul era prea aproape. Dalinar lăsă Sabia să-i cadă. Arma dispăru și se transformă în ceață, în timp ce el își ridică brațul protejat de armură ca să oprească următoarea lovitură a ciocanului. Pe urmă își legănă celălalt braț, lovind cu pumnul în umărul atacatorului. Lovitura îl aruncă pe acesta la pământ. Cântecele i se întrerupse. Strângând din dinți, Dalinar își ridică piciorul și îl izbi în piept, azvârlindu-i trupul prin aer, la o distanță de cel puțin douăzeci de metri. Învățase să se ferească de parshendii care mai aveau în ei un strop de vlagă.

Lăsă brațul în jos și începu să-și recheme Sabia. Se simțea din nou puternic, își recăpătase pofta de luptă. „N-ar trebui să mă simt rău fiindcă ucid câțiva parshendi”, își spuse. „E drept s-o fac.”

Se opri, observând ceva. Ce se zărea pe celălalt platou, în partea opusă? Părea...

Părea o a doua armată parshendi.

Mai multe grupuri de cercetași de-ai săi alegeau către principalul front de luptă, dar el putea ghici ce veste aduceau.

— Părinte al Furtunii! blestemă, arătând cu Sabia. Dați de știre! Se apropie încă o armată!

Mai mulți oameni se împrăștiară, ascultându-i ordinul. „Ar fi trebuit să ne așteptăm la așa ceva”, își spuse. „Noi am început s-aducem două armate pe același platou, iar acum fac și ei același lucru.”

Dar asta sugera că înainte își impuseseră niște limite. O făcuseră dându-și seama că pe un platou devenit câmp de luptă era puțin loc de manevră? Sau ca să se miște mai repede? Dar acest al doilea motiv era lipsit de sens – alethii ar fi trebuit să-și facă griji pentru poduri, acestea reprezentând puncte de strangulare a drumului, care-i încetineau cu atât mai mult cu cât aduceau mai mulți soldați. Însă parshendii puteau sări peste spărturi. Așa că de ce să nu-și fi adus toți oamenii?

„Blestem!” se gândi, frustrat. „Știm atât de puține lucruri despre ei!”

Își înfipse sabia în bolovanul de alături, ca să nu dispară. Începu să-și strige ordinele. Garda de onoare i se adună în

jur, chemând cercetașii și trimițând mesageri. Pentru scurtă vreme, deveni mai degrabă un general preocupat de tactică decât un luptător din prima linie.

Le trebuia timp ca să-și schimbe strategia de luptă. O armată era uneori greoaie și stângace, ca un chull masiv, reacționând cu încetineală. Înainte ca oamenii să-i poată duce la îndeplinire ordinele, noua forță parshendi începu să traverseze spărtura din nord. Acolo lupta Sadeas. Dalinar nu putea să vadă destul de bine ce se petrecea, iar rapoartele cercetașilor soseau prea târziu.

Se uită într-o parte; în apropiere se vedea o stâncă înaltă. Avea margini neuniforme și aducea puțin cu o stivă de scânduri suprapuse, își luă Cristalsabia în timp ce primea un raport și străbătu în fugă terenul pietros, strivind câțiva muguri-de-stâncă sub cizmele lui protejate de armură. Garda de Cobalt și mesagerii se grăbiră să-l urmeze.

Odată ajuns, își aruncă arma, lăsând-o să se transforme în fum. Se avântă dintr-un salt și se agăță de stânca pe care începu apoi să se cațere. Câteva secunde mai târziu, se săltă pe vârful ei teșit.

Câmpul de luptă se întindea dedesubt. În centrul platoului, armata principală a parshendilor era o masă de roșu și negru, strivită în clipa aceea de alethi, din două părți. Echipele de podari ale lui Sadeas așteptau pe platoul din vest, neluate în seamă, în timp ce noua forță a parshendilor traversa dinspre nord, spre câmpul de luptă.

„Părinte al Furtunii, dar pot sări, nu glumă!” își spuse Dalinar, uitându-se la parshendii care treceau cu avânt peste spărtură. Șase ani de luptă îi demonstraseră lui Dalinar că oamenii – mai ales soldații cu armuri ușoare – puteau întrece trupele parshendi pe distanțe mai lungi de câteva zeci de metri. Dar picioarele groase și viguroase îi ajutau pe parshendi să facă salturi lungi.

Nici măcar unul nu se dezechilibra traversând spărtura. Se apropiau de ea alergând cu pași mărunți, apoi fugeau cu mare iuțeală pe distanță de vreo trei metri, avântându-se în salt. Noua forță se îngrămădea către sud, drept spre armata lui Sadeas. Ridicând o mână ca să-și apere ochii de strălucirea de un alb orbitor a soarelui, Dalinar zări stindardul personal al celuiilalt înalt prinț.

Se afla exact în calea parshendilor nou-veniți; Sadeas avea tendința să rămână în spatele trupelor sale, pe o poziție sigură. Dar poziția aceea ajunsese pe neașteptate în prima linie, iar soldații lui se desprindeau din alte încleștări și reacționau mult prea lent. Nu-l susținea nimeni.

„Sadeas!” își zise Dalinar, pășind pe buza stâncii, cu mantia fluturându-i în vânt. „Trebuie să-i trimit sulițașii mei de rezervă...”

Ba nu, se mișcau prea încet.

Sulițașii nu puteau ajunge la el. Dar un călăreț ar fi putut.

— Galant! strigă Dalinar, sărind de pe stâncă.

Căzu pe bolovanii de dedesubt, cu Armura absorbind șocul izbiturii și fisurând piatra. Lumina de Furtună i se învârteji în jur, înălțându-se din Armură, iar pe jambiere îi apăruă crăpături subțiri.

Auzindu-i chemarea, Galant se smulse din mâinile grăjdărilor și galopă pe solul stâncos. Când ajunse aproape, Dalinar se prinse de mânerul șei și se săltă pe ea.

— Urmați-mă dacă puteți, strigă către garda lui de onoare, și trimiteți un mesager la fiul meu, să-i spună că acum el conduce armata noastră.

Îl săltă pe Galant în două picioare, apoi o porni în galop pe marginea câmpului de luptă. Garda lui își chemă caii, dar era greu să țină pasul cu un Ryshadium.

Fie și așa.

Soldații care luptau în dreapta lui deveniră niște forme neclare. El se aplecă în șa, cu vântul șuierându-i pe lângă Cristalarmură.

Întinse brațul și își chemă arma. Sabia îi căzu în mână, aburită și înghețată, în timp ce-l întorcea pe Galant, ocolind colțul vestic al câmpului de luptă. Prima armată a parshendilor se afla, după cum și-o doriseră, între forțele lui și Sadeas. N-avea timp s-o ocolească. Așa că inspiră adânc și se năpusti în mijlocul ei. Datorită stilului în care luptau, soldații dușmani erau răsfirați.

Galant galopă printre ei, iar parshendii se aruncară în lături, ferindu-se din calea uriașului armăsar și înjurând în limba lor melodioasă; Dalinar grăbi calul, îmboldindu-l cu genunchii. Trebuia să-și păstreze avântul. O parte dintre parshendii care luptau în primele rânduri împotriva oamenilor lui

Sadeas se întoarseră și alergară spre el. Își dăduseră seama că era un moment prielnic. Dacă ar fi căzut, Dalinar s-ar fi trezit singur, înconjurat de sute de dușmani.

Inima îi bătea cu putere când își întinse Sabia, străduindu-se să lovească orice parshendi care se apropia prea mult. În câteva minute, ajunsese în fața frontului dușman din nord-vest. Acolo, parshendii se aliniară, înălțându-și sulilețele și proptindu-le în pământ.

„Fir-ar să fie!” își zise Dalinar. Nu-i mai văzuse niciodată ținându-și sulilețele astfel în fața cavaleriei grele. Începeau să-nvețe.

Șarjă către formație, apoi îl întoarse pe Galant în ultima clipă, ajungând să galopeze paralel cu șirul de sulite dușmane. Își roti Cristalsabia într-o parte, retezându-le vârfulurile armelor și lovind câteva brațe. Chiar în fața lui, un grup de parshendi șovăi, iar el inspiră adânc și îl mână pe Galant drept într-acolo, tăind câteva vârfuluri de sulite. O alta îl lovi în umăr, ricoșând de armură, iar calul se alese c-o tăietură lungă pe partea stângă a trupului.

Avântul pe care și-l luaseră îi purtă înainte, călcând parshendi în picioare și, cu un nechezat, armăsarul țâșni dintre ei spre locul unde lupta grosul armatei lui Sadeas.

Inima lui Dalinar bătea nebunește. Trecu de soldații aliatului său atât de repede, încât părea o pată în mișcare, galopând către liniile din spate, unde o masă dezorganizată și învâlmășită de oameni se străduia să țină piept noii forțe a parshendilor. Oamenii urlau și mureau într-un vălmășag de verde alethi și negru amestecat cu roșu parshendi.

„Acolo!” Dalinar zări stindardul lui Sadeas fluturând pentru o clipă, înainte de a se prăbuși. Se aruncă din șaua lui Galant, sărind pe solul pietros. Calul se îndepărtă, înțelegând. Era grav rănit și Dalinar nu voia să-i riște în continuare viața.

Era timpul să înceapă din nou măcelul.

Intră din flanc printre parshendi, unii dintre aceștia întorcându-se către el cu surprinderea zugrăvită în ochii lor negri, de obicei fermi. Păreau uneori stranii, dar aveau sentimente atât de omenești! Fiorul îl cuprinse și el nu încercă să-l alunge. Îi era mult prea necesar.

Era timpul să-l lase pe Ghimpele Negru să se dezlănțuie.

Trecu printre șirurile de parshendi, făcându-și loc cu lovituri de pumn. Își înlătura dușmanii așa cum mături firimitu-

rile rămase pe masă după un ospăț. Nu era vorba de o precizie bine controlată, nici de vreo confruntare atentă între câteva plutoane și garda de onoare din spatele lui. Era un atac în plin, cu toată forța letală a unui om care ucidea de-o viață, având puterile sporite de Cristale. Dalinar era ca o furtună, ciopârțind picioare, piepturi, brațe, gâturi, omorând, omorând, omorând. Armele se loveau de armura lui, lăsând în urmă crăpături minuscule. Ucidea parshendi cu zecile, tot timpul în mișcare, tăindu-și drum către locul unde căzuse stindardul lui Sadeas.

Ochii ardeau, săbiile străfulgerau către cer și parshendii cântau. Faptul că erau ei înșiși atât de înghesuți – îngrămădindu-se să-i atace pe oștenii lui Sadeas – îi inhiba. Dar nu și pe Dalinar. El n-avea de ce să se teamă nici că și-ar fi putut răni prietenii, nici că arma i s-ar fi putut înțepeni în carnea sau în armura cuiva. Iar dacă îi stăteau în cale leșuri, le tăia – Sabia reteza carnea moartă la fel cum tăia metalul și lemnul.

Sângele parshendilor țâșnea în aer în timp ce ucidea, ciopârțea și îmbrâncea, croindu-și drum prin înghesuială. Sabia pornea dinspre umăr, lovind într-o parte și-ntr-alta, iar el se întorcea din când în când către cei care încercau să-l omoare pe la spate.

Se împiedică de o fâșie de pânză verde. Steagul lui Sadeas. Se răsuci, căutând în jur cu privirea. În urmă lăsase un șir de leșuri peste care pășeau cu grijă tot mai mulți parshendi, concentrându-se asupra lui. Numai din stânga nu venea nimeni. Niciun parshendi de acolo nu se-ntorcea spre el.

„Sadeas!” se gândi Dalinar, făcând un salt înainte și atacând parshendii din spate. Și astfel văzu un grup adunat în cerc, lovind în ceva aflat mai jos de ei. Ceva din care se prelingea Lumină de Furtună.

Într-o parte zăcea un ciocan mare de Cristalpurător, rămas acolo unde, probabil, îl scăpase Sadeas. Dalinar se repezi la el dintr-un salt, înșfăcându-l în timp ce dădea drumul sabiei. Slobozind un urlet, izbi grupul cu el, îndepărtând din calea sa vreo zece parshendi, după care se răsuci și lovi în partea opusă. Trupurile dușmanilor țâșniră în aer, azvârlite pe spate.

În locuri înghesuite, ciocanul făcea treabă mai bună decât Sabia. Aceasta ar fi ucis pur și simplu, lăsând leșurile căzute

la pământ, iar el ar fi rămas în continuare împresurat și ținut locul. Însă ciocanul le azvârlea departe. Dalinar sări în mijlocul zonei pe care-o eliberase, așezându-și picioarele de-o parte și de alta a trupului lui Sadeas, căzut la pământ. Începu să-și cheme încă o dată Sabia, lovind în toate părțile cu ciocanul și împrăștiindu-și dușmanii.

La a noua bătaie de inimă, azvârli ciocanul în fața unui parshendi, apoi lăsă Aducătoarea Jurământului să i se materializeze în mâini. Intră imediat în Postura Vântului, privind în jos. Armura lui Sadeas pierdea Lumină de Furtună prin numeroase găuri și crăpături. Platoșa fusese complet strivită; spartă, cu bucăți de metal ieșind în afară, lăsa să se vadă materialul aflat dedesubt. Din găuri ieșeau fuioare de fum luminos.

Nu avea timp să verifice dacă Sadeas mai trăia sau nu. Parshendii vedeau acum nu doar un Cristalpurător la care puteau ajunge cu ușurință, ci doi, și se năpusteau asupra lui Dalinar. El își apăra spațiul din jur cu lovituri largi, măcelărindu-i unul după altul.

Nu-i putea opri pe toți. Armura lui primea lovituri, mai ales peste brațe și în spate. Trosnea, ca un cristal sub apăsarea unei forțe prea mari.

Scoase un urlet, doborând patru parshendi în timp ce alți doi îl loveau din spate, făcându-i armura să vibreze. Se răsuci și ucise unul, iar celălalt reuși cu greu să scape, retrăgându-se la o distanță sigură. Dalinar începuse să gâfâie și, la fiecare mișcare grăbită, lăsa în aer dăre albastre de Lumină de Furtună. Se simțea ca o pradă însângerată, care se străduia să respingă, în același timp, o mie de prădători furioși.

Dar nu era un chull, ca să nu se poată apăra decât ascunzându-se. Ucidea, iar Fiorul se înălța în el, crescând necontenit. Simțea un pericol real, simțea că s-ar fi putut prăbuși, iar asta îi dădea Fiorului putere. Era pe punctul să se înece cu el, cu bucuria, cu plăcerea, cu dorința. Cu pericolul. Tot mai multe lovituri de-ale dușmanilor își atingeau ținta; tot mai mulți parshendi izbuteau să se ferească de sabia lui.

Simți o adiere pătrunzând prin partea din spate a platoșei. Rece, cumplită, înspăimântătoare. Crăpăturile se lărgeau. Dacă platoșa i se făcea țândări...

Urlă, lovind cu Sabia de sus în jos, trecând printr-un parshendi, arzându-i ochii, doborându-l fără să-i lase nicio urmă pe trup. Apoi își înălță arma, se răsuci și tăie picioarele altui atacator. În el se dezlănțuise o furtună de sentimente, iar sub coif fruntea îi șiroia de sudoare. Ce-avea să se-ntâmp-le cu armata alethi dacă și el, și Sadeas cădeau acolo? Doi înalți prinți morți în aceeași luptă, două armuri și o sabie pierdute?

Nu era cu puțință. El n-avea să-și găsească sfârșitul aici. Încă nu se lămurise dacă era într-adevăr nebun. Nu putea să moară înainte de-a afla!

Pe neașteptate, un întreg val de parshendi pe care nu-i atacase el se prăbuși, fără viață. O siluetă într-o Cristalarmură de un albastru strălucitor se năpusti printre ei. Adolin își ținea Cristalsabia masivă într-o singură mână, cu metalul scân-teind.

Lovi din nou și Garda de Cobalt năvăli, scurgându-se prin golul creat de el. Cântecele parshendilor își schimbă ritmul, devenind frenetic, iar aceștia începură să se retragă pe măsură ce își făceau loc din ce în ce mai mulți soldați, unii în verde, alții în albastru.

Dalinar îngenunche, istovit, și-și lăsă sabia să dispară. Garda sa îl înconjură, iar armata lui Adolin se revărsă asupra tuturor, copleșind dușmanii și silindu-i să se retragă. În câteva minute, locul deveni sigur.

Pericolul trecuse.

— Tată, spuse tânărul, îngenunchind alături de el și scoțându-și coiful.

Părul lui blond cu negru era ciufulit și lipicios de sudoare.

— Mii de furtuni! Mi-ai tras o spaimă! Ești teafăr?

Dalinar își scoase la rândul său coiful și minunata răcoare a aerului îi cuprinse fața udă de transpirație. Inspiră adânc și dădu din cap.

— Ai sosit... exact la tanc, fiule. Adolin îl ajută să se ridice.

— A trebuit să-mi fac loc prin întreaga armată parshendi. Nu vreau să fiu lipsit de respect, dar-ar furtuna, însă cum de ți-a venit să faci un lucru atât de periculos?

— Am avut certitudinea că poți conduce armata dacă sunt ucis, răspunse Dalinar, bătându-l pe braț, în zăngănitul celor două armuri.

Adolin văzu cum arăta partea din spate a Cristalarmurii și făcu ochii mari.

— E rău? întrebă Dalinar.

— Pare să se mai țină într-un fir de păr, răspunse Adolin. Piezi Lumină ca un burduf de vin pe care-au exersat arcașii tragerea la țintă.

Dalinar dădu din cap, oftând. Armura i se părea deja prea grea. Probabil că trebuia să și-o scoată înainte de-a se întoarce în tabără, ca nu cumva să rămână imobilizat în ea.

Alături, mai mulți soldați îl scoteau pe Sadeas din Armura lui. Era atât de distrusă, încât din ea nu se mai scurgea Lumină, cu excepția câtorva șuvițe minuscule. Putea fi reparată, dar avea să coste mult: de obicei, în timpul regenerării Armurii, nestematele prin care absorbea Lumină se spărgeau.

Oștenii scoaseră coiful lui Sadeas și Dalinar se simți ușurat văzând că fostul lui prieten clipea dezorientat, dar părea teafăr. Avea o tăietură în coapsă, unde-l nimerise sabia unui parshendi, și câteva zgârieturi pe piept.

Sadeas își ridică privirea spre Dalinar și Adolin. Cel dintâi se crispă, așteptându-se să fie învinuit – totul se întâmplase numai și numai fiindcă el insistase să aducă două armate la luptă pe același platou. Iar asta îi îmboldise și pe parshendi să aducă încă una. Ar fi trebuit să găsească niște cercetași mai buni, care să observe dacă se întâmpla așa ceva.

Dar Sadeas le adresă un zâmbet larg.

— Părinte al Furtunii, de data asta a fost cât pe-aci! Cum merge lupta?

— Parshendii au fost puși pe fugă, răspunse Adolin. Mai rezistau doar cei care te înconjuraseră. Oamenii noștri scot deja nestemata. Victoria ne aparține.

— Am câștigat din nou! exclamă triumfător Sadeas. Dalinar, s-ar părea că, din când în când, bătrânul tău creier senil mai are vreo două idei bune!

— Suntem de aceeași vârstă, Sadeas, remarcă Dalinar în timp ce se apropiau mesagerii cu rapoarte din alte zone ale câmpului de luptă.

— Răspândiți vestea, anunță Sadeas. În seara asta, toți oștenii mei vor benchetui ca niște ochi-luminoși!

Zâmbi în timp ce soldații îl ajutau să se ridice, iar Adolin plecă să primească rapoartele cercetașilor. Sadeas respinse aju-

torul cu o mișcare a mâinii, insistând că se putea ține pe picioare în ciuda rănilor, și începu să-și strige ofițerii.

Dalinar se întorsese, vrând să plece în căutarea lui Galant, ca să se asigure că se ocupa cineva de rana calului. Dar Sadeas îl prinse de braț.

— Ar fi trebuit să fiu mort, spuse el încet.

— Poate.

— N-am văzut mare lucru. Dar cred că te-am zărit luptând de unul singur. Unde era garda ta de onoare?

— A trebuit s-o las în urmă, răspunse Dalinar. Eu eram singurul care putea ajunge lângă tine la timp.

Sadeas se încruntă.

— Ai riscat teribil de mult, Dalinar. De ce?

— Nu-ți abandonezi aliații pe câmpul de luptă. În afara cazului când nu mai există nicio scăpare. Așa spun Legile Războinicilor.

Sadeas clătină din cap.

— Dalinar, onoarea asta a ta o să te ducă la pieire, spuse Sadeas, părând uluit. Dar azi n-aș avea de ce să mă plâng din cauza ei!

— Dac-o să mor, o să știu că mi-am trăit viața așa cum se cuvenea. Nu destinația contează, ci calea pe care ajungi acolo.

— Legile Războinicilor?

— Nu. *Calea regilor*.

— Cartea aia, lovi-o-ar furtuna!

— Cartea pe care vrei s-o lovească furtuna ți-a salvat azi viața, Sadeas. Cred că-ncep să pricep de ce-i plăcea lui Gavilar.

Auzind asta, Sadeas se încruntă, dar aruncă o privire către Armura lui, care zăcea alături, dezmembrată. Clătină din cap.

— Poate ar trebui să te las să-mi explici ce vrei să spui. Mi-ar plăcea să te-nțeleg din nou, bătrâne prieten. Încep să mă-ntreb dacă te-am înțeles vreodată, zise el, luându-și mâna de pe brațul lui Dalinar. Mi-aduce cineva afurisitul ăla de cal? Unde sunt ofițerii mei?

Dalinar se îndepărtă și găsi curând mai mulți oameni din garda lui care-l căutau pe Galant. Li se alătură și fu izbit de numărul leșurilor. Se înșirau începând din punctul unde pătrunsese printre parshendi, îndreptându-se către Sadeas: o cale a morții.

Se uită spre locul în care ținuse piept atacurilor. Zeci de morți. Poate sute.

„Pe sângele străbunilor”, se gândi. „Eu am făcut asta?” Nu mai omorâse atât de mulți oameni din zilele începuturilor, când îl ajuta pe Gavilar să unească Alethkarul. Și, tot din tinerete, nu i se mai făcuse rău la vederea morții.

Însă acum se simțea întors pe dos și reușea cu greu să-și țină stomacul sub control. N-avea să verse pe câmpul de luptă. Oamenii lui nu trebuiau să vadă așa ceva.

Se îndepărtă împleticindu-se, cu o mână la cap și având coiful în cealaltă. Ar fi trebuit să exulte. Dar nu putea. Pur și simplu... nu putea.

„Îți trebuie mult noroc dacă-ncerci să mă-nțelegi, Sadeas. Fiindcă mi-e infernal de greu să-ncerc să mă-nțeleg eu însumi.”

57 • VELA RĂTĂCITOARE

„Am sugarul în mâini, îi țin un cuțit la gât și știu că tot ce e viu vrea să las lama să pătrundă. Să-i vărs sângele pe pământ și pe mâinile mele și să dobândesc astfel mai multe răsufări pentru noi toți.”

Datată shashanan 1173, cu 23 de secunde înainte de moarte. Subiect: un tânăr ochi-întunecați de șaisprezece ani. Mostra are o notă aparte.

— Și toată lumea s-a sfărâmat! strigă Hărți, cu spatele arcuindu-i-se, cu ochii larg deschiși, cu pete de salivă roșie pe obraji. Stâncile tremurau când pășeau ei, iar pietrele se-nălțau spre cer. Murim! Murim!

Se zvârcoli pentru o ultimă oară și lumina din ochi i se stinse. Kaladin se trase înapoi, cu sângele stacojiu și alunecos pe mâini, cu pumnalul pe care-l folosisese în loc de bisturiu scăpându-i dintre degete și lovindu-se de piatră fără prea mult zgomot. Bărbatul acela prietenos zăcea mort pe bolovaniii platoului, având în partea stângă a pieptului o rană de săgeată; aceasta din urmă îi trecea prin semnul din naștere care, după părerea lui, semăna cu Alethkarul.

„Îi ia”, se gândi Kaladin. „Unul câte unul. Îi spintecă și-i lasă să sângereze. Nu suntem nimic altceva decât pungi pentru sânge. Și când murim, îl lăsăm să curgă peste pietre, ca potopurile aduse de o mare furtună.”

„Doar eu rămân. Eu rămân întotdeauna.”

Un strat de piele, un strat de grăsime, un strat de mușchi, un strat de os. Asta erau oamenii.

Zgomotele luptei răzbăteau de dincolo de spărtură. Judecând după atenția care li se dădea podarilor, aceasta ar fi putut

la fel de bine să fie purtată într-un alt regat. Muriți, muriți, muriți, apoi ferțiți-vă din calea noastră.

Solemnă, echipa Podului Patru se adunase în jurul lui Kaladin.

— Ce-a spus la urmă? întrebă Cikatrice. „Stâncile tremurau”?

— N-are importanță, răspunse Yake, bărbatul cu brațe groase. Aiura înainte de moarte. Se-ntâmplă uneori.

— S-ar părea că se-ntâmplă din ce în ce mai des, zise Teft.

Își ținea o mână pe celălalt braț, în locul unde-și înfășurase în grabă un bandaj peste o rană de săgeată. N-avea să mai care podul prea curând. După moartea lui Hărți și a lui Arik nu mai rămăseseră decât douăzeci și șase. De-abia erau destui ca să care un pod. Greutatea tot mai mare se simțea din plin și trudeau tot mai mult ca să țină pasul cu celelalte echipe de podari. După alte câteva pierderi, problemele lor aveau să fie cu adevărat grave.

„Ar fi trebuit să mă mișc mai repede”, se gândi Kaladin, uitându-se în jos la Hărți, al cărui trup spintecat lăsa măruntaiele să i se usuce la soare. Vârful săgeții îi străpunsese plămânul și i se înțepenise în șira spinării. Oare Lirin l-ar fi putut salva? Dacă ar fi mers la Kharbranth, așa cum dorise tatăl lui, oare ar fi învățat el însuși destule – ar fi știut destule – ca să împiedice o astfel de moarte?

„Uneori se-ntâmplă așa ceva, fiule...”

Kaladin își duse către față mâinile tremurătoare și mânjite de sânge, strângându-și între ele capul, măcinat de amintiri. O copilă, un cap spart, un picior rupt, un tată furios.

Disperare, ură, pierdere, frustrare, groază. Cum putea trăi cineva astfel? Să fii chirurg, să știi că nu poți fi îndeajuns de bun pentru a salva pe toată lumea? Când greșeau alții, recolta de pe un întreg ogor se umplea de viermi. Când greșea un chirurg, murea cineva.

„Trebuie să-nveți când să-ți pese...”

Ca și cum ar fi putut să aleagă. Să-și înăbușe orice sentiment, la fel de simplu cum stingi o lampă. Kaladin se gârbovi sub povară. „Ar fi trebuit să-l salvez, ar fi trebuit să-l salvez, ar fi trebuit să-l salvez.”

Hărți, Dunny, Amark, Goshel, Dallet, Nalma, Tien.

— Kaladin, zise vocea lui Syl. Fii tare!

— Dacă aș fi fost, șuieră el, ar fi trăit toți.

— Ceilalți podari încă mai au nevoie de tine. Le-ai făgăduit, Kaladin. Ai jurat.

El își ridică privirea. Podarii păreau tulburați, îngrijorați. Nu erau decât opt; pe ceilalți îi trimisese să caute răniți din alte echipe. Găsiseră de la bun început trei, cu răni ușoare, de care se putea ocupa Cikatrice. Niciun mesager nu venise să-l cheme. Celelalte echipe nu mai aveau, probabil, alți răniți – sau răniții lor nu mai puteau fi ajutați.

Poate ar fi trebuit să se ducă să vadă, pentru orice eventualitate. Dar – amortit – nu putea suporta eșecul încă unei încercări de a salva un om. Se ridică în picioare împleticindu-se și se îndepărtă de cadavru. Se îndreptă spre spărtură și se strădui să intre în postura pe care-o știa de mult, de la Tukks. Picioarele depărtate, mâinile la spate, degetele încleștate de antebrațe. Spatele drept, privirea înainte. Familiaritatea poziției îi dădu forță.

„Te-ai înșelat, tată”, se gândi. „Ai spus c-o să mă-nvăț cu aceste morți. Și totuși, iată-mă. Peste mai mulți ani. Cu aceeași belea.”

Podarii se adunară în jurul lui. Lopen se apropie aducând un burduf cu apă. Kaladin șovăi, apoi îl luă și își spală fața și mâinile. Apa caldă îi împroșcă pielea, apoi se evaporă, aducându-i binevenita răcoare. El expiră prelung, mulțumindu-i herdazianului bondoc cu o înclinare a capului.

Lopen își ridică o sprânceană, apoi arătă către punga legată de cingătoarea lui. Recuperase ultimele sfere țintuite de pod cu o săgeată. O făcuse pentru a patra oară, reușind de fiecare dată să nu fie observat.

— Ai avut vreo problemă? întrebă Kaladin.

— Nu, gancho, răspunse Lopen cu un zâmbet larg. Simplu ca piedica pusă unui mâncător de coarne.

— Te-am auzit, spuse cu țâfnă Pietroi, care se afla pe-aproape, stând în poziția „pe loc repaus.”

— Și frânghia? întrebă Kaladin.

— Am aruncat tot colacul peste margine, răspunse Lopen. Dar n-am legat-o de nimic, întocmai cum ai spus.

— Bun, zise Kaladin.

O frânghie atârnată de pod ar fi sărit prea tare în ochi. Dacă Hashal sau Gaz miroseau ce puneau el la cale...

„Unde e Gaz?” se întrebă. „De ce n-a venit la podalergare?” Lopen îi întinse punga cu sfere, ca și cum ar fi fost dornic să

scape de răspundere. El o luă și și-o îndesă în buzunarul pantalonilor.

Herdazianul se retrase, iar Kaladin intră din nou în poziția „pe loc repaus”. Platoul de care-i despărțea spărtura era lung și îngust, cu pante abrupte pe laturi. La fel ca în ultimele câteva bătălii, Dalinar îl ajuta pe Sadeas. Sosea întotdeauna târziu. Poate că dădea vina pe podurile lui lente, trase de chulli. Foarte avantajos. Oamenii lui își permiteau adesea luxul de a traversa fără să fie susținuți de tirul arcașilor.

Sadeas și Dalinar câștigau astfel mai multe bătălii. Ceea ce oricum nu conta pentru podari.

De partea cealaltă a spărturii mureau mulți oameni, dar Kaladin nu simțea nimic pentru ei. Niciun imbold de a-i vindeca, nicio dorință de a-i ajuta. Pentru asta putea să-i mulțumească lui Hav, care-l deprinsese să gândească în termenii „noi” și „ei”. Într-un fel, învățase ceea ce spusese tatăl lui. În sensul negativ, dar era totuși ceva. Apără-ne pe „noi”, distruge-i pe „ei”. Un soldat trebuia să gândească astfel. Prin urmare, Kaladin îi ura pe parshendi. Erau dușmanii. Dacă n-ar fi învățat să-și facă mintea să se disocieze în acest fel, războiul l-ar fi distrus.

Poate că-l distrusese oricum.

Urmărind lupta, se concentra mai ales asupra unui anumit fapt, ca să-și abată atenția. Cum își *tratau* parshendii morții? Acțiunile lor păreau dezordonate. Soldații se atingeau rareori de morții lor, odată ce cădeau pe câmpul de luptă; atacau ocolindu-i. Iar acolo unde alethii treceau în marș peste ei izbucneau încăierări cumplite.

Oare alethii observau? Probabil că nu. Însă el își dădea seama că parshendii își venerau morții – într-o asemenea măsură încât îi puneau pe cei vii în pericol ca să apere leșurile celor căzuți. Kaladin se putea folosi de asta. Avea s-o folosească. Cumva.

În cele din urmă, alethii câștigară lupta. Peste nu mult timp, Kaladin și echipa lui înaintau cu greutate pe platou, cărându-și podul, cu trei răniți legați deasupra. Numai atâția găsiseră, iar o parte a minții lui se simții dezgustată când își dădu seama că o alta se bucura. Salvase deja vreo cincisprezece oameni din alte echipe de podari și își secătuiau resursele – chiar dacă foloseau și banii din pungă – ca să-i hrănească. Aveau baraca ticsită de răniți.

Podul Patru ajunsese la o spărtură și Kaladin își schimbă poziția ca să-l lase jos. Pentru el, ceea ce urma era deja rutină. Pune podul jos, dezleagă repede răniții, împinge podul peste spărtură. Se uită să vadă cum se simțeau cei trei. Toți cei salvați astfel erau uimiți de ceea ce petrecuse, deși făcea lucruri de felul ăsta de mai multe săptămâni. Mulțumit de starea lor, se așeză în poziția „pe loc repaus”, în timp ce soldații traversau.

Echipa se alinie în jurul lui. Soldații – ochi-luminoși și ochi-întunecați deopotrivă – îi priveau din ce în ce mai încruntați.

— De ce fac asta? întrebă încet Moash, când un oștean aruncă în ei cu un fruct putred.

Își șterse de pe față fructul roșu și cleios, apoi oftă și-și reluă poziția. Kaladin nu-i rugase niciodată să i se alăture, dar ei o făceau întotdeauna.

— Când luptam în armata lui Amaram, le povesti el, visam să mă alătur trupelor de pe Câmpiile Sfârâmate. Toată lumea știa că soldații rămași în Alethkar erau drojdia. Ni-i imaginam pe cei adevărați, care luptau în afara țării, în gloriosul război de pedepsire a ucigașilor regelui nostru. Soldații aceia se purtau corect față de camarazi. Disciplina lor era fermă. Fiecare era un maestru al luptei cu sulița și niciunul nu ieșea din formație pe câmpul de luptă.

Alături, Teft râse încetșor.

Kaladin se întoarse spre Moash.

— De ce ne tratează astfel? Pentru că știu că ar trebui să fie mai buni decât sunt. Pentru că văd disciplină la podari și le e rușine. Li se pare mai ușor să ne batjocorească pe noi decât să devină ei mai buni.

— Soldații lui Dalinar Kholin nu se poartă așa, spuse Cikatrice, chiar din spatele lui. Oamenii lui mășăluiesc în rânduri drepte. În tabăra lor e ordine. Când sunt de gardă, nu-și țin hainele descheiate și nu trândăvesc.

„O să tot aud la nesfârșit despre Dalinar Kholin, lua-l-ar Furtuna?” se întrebă Kaladin.

Lumea vorbise la fel și despre Amaram. Ce ușor era să treci cu vederea un suflet negru când îl îmbrăcai într-o uniformă bine călcată și în reputația unui om de onoare!

Câteva ore mai târziu, grupul de podari asudați și istoviți urca panta de lângă lemnărie. Își lăsară podul să cadă cu zgomot surd pe locul în care era depozitat. Se făcuse târziu. Kaladin

trebuia să cumpere cât mai repede ceva de mâncare dacă voiau provizii pentru tocana de seară. Își șterse fața cu prosopul, în timp ce echipa Podului Patru se alinia.

— Sunteți liberi pentru tot restul serii, îi anunță. Mâine, dis-de-diminează, trebuie să mergem la corvoada din spărtură. Vom muta antrenamentul cu podul către sfârșitul după-amiezii.

Podarii dădură din cap, apoi Moash ridică o mână. Toți, ca unul, își ridicară brațele și le încrucișară, cu încheieturile mâinilor una peste alta și cu pumnii strânși. Gestul părea îndelung exersat. Pe urmă se îndepărtară.

Kaladin își ridică o sprânceană, îndesându-și prosopul sub centură.

— Au vrut un salut, îl lămurii Teft. Nu putem folosi unul militar obișnuit – nu și când sulițașii deja ne cred prea cu nasul pe sus. Așa că le-am arătat vechiul salut al plutonului meu.

— Când?

— Azi-diminează. Când Hashal îți spunea ce avem de făcut.

Kaladin zâmbi. Era ciudat, dar încă mai putea să zâmbească. În apropiere, celelalte nouăsprezece echipe care alergaseră în ziua aceea își lăsau podurile să cadă rând pe rând. Oare echipa Podului Patru arătase vreodată la fel ca ei, cu aceleași bărbi neîngrijite, cu aceeași expresie chinuită? Câțiva se uitară la Kaladin în trecere, dar își lăsară ochii în jos imediat ce văzură că-i privea. Nu-i mai tratau pe cei de la Podul Patru cu disprețul de mai înainte. În mod bizar, acum păreau să aibă față de echipa lui aceeași atitudine pe care o aveau față de oricine altcineva din tabără – o considerau mai presus decât ei înșiși, își grăbiră pașii, ca să nu mai fie priviți de el.

„Sărmani neghiobi îndobitociți”, se gândi Kaladin. Ar fi fost oare cu puțință s-o convingă pe Hashal să-l lase să ia câțiva la Podul Patru? I-ar fi fost de folos niște oameni în plus; la vederea siluetelor lor gârbovite i se frângea inima.

— Cunosc privirea asta, flăcăule, spuse Teft. De ce trebuie s-ajuuți mereu pe toată lumea?

— Ei, da, răspunse el. Nu pot să apăr nici măcar Podul Patru. Acum dă-mi voie să mă uit la brațul tău.

— Nu e chiar atât de grav.

Kaladin îl prinse oricum de braț și îi dezlipi bandajul acoperit cu o crustă de sânge închegat. Tăietura era lungă, dar nu și adâncă.

— Aici ne trebuie antiseptic, spuse el, văzând câțiva putredospreni roșii care se târau în jurul rănii. Probabil c-ar trebui s-o cos.

— Nu e chiar atât de grav!

— Totuși, spuse Kaladin, făcându-i semn să-l urmeze în timp ce se îndrepta spre unul dintre butoaiele cu apă de ploaie de pe marginea lemnăriei.

Rana era destul de puțin adâncă pentru ca în dimineața următoare Teft să le poată arăta celorlalți, în spărtură, diverse moduri de a lovi cu sulița și de a para lovitură, dar asta nu însemna că trebuia neglijată, pentru că așa ceva ar fi însemnat infecție sau cicatrice.

La butoiul cu apă, Kaladin o spală, apoi îl strigă pe Lopen – care stătea lângă baracă, la umbră – ca să-i aducă instrumentele medicale. Herdazianul îl salută din nou, deși o făcea cu singura lui mână, și plecă să ia ce i se ceruse.

— Ei, flăcăule, spuse Teft. Cum te simți? Ai avut vreo experiență ciudată în ultima vreme?

Kaladin se încruntă, ridicându-și privirea de la brațul lui.

— Dar-ar furtuna, Teft! îmi pui întrebarea asta pentru a cincea oară în două zile. Ce urmărești?

— Nimic, nimic!

— Ceva este, spuse Kaladin. Ce vrei să descoperi? Eu...

— Gancho, spuse Lopen, apropiindu-se cu ranița cu instrumente și leacuri pe umăr. Poftim.

Kaladin se uită la el, apoi o luă ezitând, îi desfăcu șnururile.

— O să vrem să...

Teft schiță brusc o mișcare. Ca o lovitură de pumn.

Kaladin se mișcă din reflex, inspirând adânc și intrând într-o poziție defensivă, cu brațele ridicate, cu un pumn strâns și cu cealaltă mână pregătită să pareze.

În el se înfiripă ceva, ca o respirație profundă, ca o băutură *arzătoare*, pătrunsă direct în sânge. O undă puternică îi străbătu trupul. Energie, forță, conștientizare. Ca o reacție firească a corpului în fața pericolului, numai că de o sută de ori mai intensă.

Mișcându-se mai repede decât putea fi urmărit cu privirea, prinse pumnul lui Teft. Acesta încremeni.

— Ce faci? întrebă Kaladin.

Teft zâmbea. Se dădu înapoi cu un pas, trăgându-și pumnul din strânsoare.

— Pe Kelek, spuse scuturându-și mâna. Strângi, nu glumă.

— De ce-ai încercat să mă lovești?

— Am vrut să văd ceva. Ai punga cu sfere pe care ți-a dat-o Lopen, înțelegi, plus punga ta, cu tot ce-am adunat noi. Mai multă Lumină de Furtună decât ai mai avut vreodată asupra ta, cel puțin în ultima vreme.

— Ce legătură are asta cu orice altceva? întrebă Kaladin. Ce era dogoarea din el, ce-i ardea în vene?

— Gancho, spuse Lopen, cu venerație în glas. Strălucești. El se încruntă. „Ce tot spu...”

Și atunci văzu. Erau foarte palide, dar existau, șuvițe de fum luminos înălțându-i-se șerpuitoare din piele. Ca aburul dintr-un vas cu apă fierbinte, într-o noapte rece de iarnă.

Tremurând, puse ranița cu instrumente pe marginea lată a butoiului cu apă de ploaie. Simți, pentru o clipă, o răceală pe piele. Ce era asta? Șocat, își înălță cealaltă mână și se uită la șuvițele care izvorau din ea.

— Ce mi-ai făcut? întrebă, uitându-se la Teft.

Podarul mai vârstnic continua să zâmbească.

— Răspunde-mi! se răsti Kaladin, făcând un pas înainte și înșfăcându-l de pieptul cămășii.

„Părinte al Furtunii, dar mă simt puternic!”

— Nu ți-am făcut nimic, flăcăule, răspunse Teft. Dar tu faci asta de mai multă vreme. Eu te-am surprins hrănindu-te cu Lumină de Furtună când erai bolnav.

Lumină de Furtună. Kaladin se grăbi să-i dea drumul lui Teft și-și căută punga în buzunar. O scoase cu o smucitură și o deschise.

Înăuntru era întuneric. Toate cele cinci nestemate fuseseră golite. Strălucirea albă care se înălța din el însuși lumina slab interiorul.

— Ei, asta e ceva, spuse Lopen, de lângă el.

Kaladin se răsuci și-l văzu aplecat, uitându-se la ranița cu instrumente și leacuri. De ce era atât de important?

Apoi își dădu seama. Crezuse c-o așezase pe marginea butoiului, dar, în graba lui, doar o apăsase pe suprafața exterioară. Și ranița era acum lipită de lemn. Înțepenise acolo, ca atârnată de un cârlig invizibil. Și emanând o lumină slabă, exact

cum i se întâmpla și lui. Sub privirile lui, lumina păli și pieri, iar ranița se desprinsese și căzu.

Kaladin își duse mâna la frunte, mutându-și privirea de la surprinsul Lopen la curiosul Teft. Apoi își roti înnebunit privirea prin lemnărie. Nimeni altcineva nu se uita la ei; în lumina soarelui, aburul era prea palid ca să fie zărit de la distanță.

„Părinte al Furtunii... ce... cum...”

Întrezări deasupra capului o siluetă familiară. Syl era o siluetă neclară care se mișca precum o frunză-n vânt, purtată încet când într-o parte, când într-alta.

„Ea a făcut-o!” se gândi Kaladin. „Ce mi-a făcut?”

Se îndepărtă de Lopen și de Teft cu pași împleticiți și alergă spre Syl. Picioarele îl purtau cu prea multă iuțeală.

— Syl! strigă, oprindu-se sub ea.

Ea se grăbi să coboare și plană în fața lui, preschimbându-se din frunză într-o femeie tânără care plutea în aer.

— Da?

El se uită în jur.

— Vino cu mine, spuse el, repezindu-se către o alee aflată între barăci.

Se sprijini de un zid, stând în umbră și respirând sacadat. Acolo nu putea să-l vadă nimeni.

Syl coborî până la înălțimea feței lui, își duse mâinile la spate și îl privi cu atenție.

— Strălucești.

— Ce mi-ai făcut?

Ea-și lăsă capul pe o parte, apoi ridică din umeri.

— Syl... spuse el amenințător, deși habar n-avea ce rău i-ar fi putut face unui spren.

— Nu știu, răspunse ea cu sinceritate, apoi se așeză, cu picioarele atârându-i peste marginea unei platforme invizibile. Nu pot... Nu pot să-mi amintesc decât foarte neclar lucruri pe care le știam cândva atât de bine. Lumea asta, legătura mea cu oamenii.

— Dar ai făcut ceva.

— Noi am făcut ceva. N-am fost eu. N-ai fost tu. Însă împreună...

Ridică din nou din umeri.

— Asta nu mă ajută prea mult.

Syl se strâmbă.

— Știu. Îmi pare rău.

Kaladin ridică o mână. În umbră, lumina care se scurgea din el se vedea și mai bine. Dacă ar fi trecut cineva...

— Cum scap de asta?

— De ce vrei să scapi de ea?

— Păi, pentru că... Eu... Pentru că...

Ea nu răspunse.

Lui îi trecu ceva prin minte. O întrebare pe care-ar fi trebuit, probabil, s-o pună mai de mult.

— Nu ești un vântspren, nu-i așa?

Syl șovăi, apoi clătină din cap.

— Nu.

— Atunci ce ești?

— Nu știu. Unesc obiecte.

Le unea. Când juca farse, lipea diverse lucruri între ele. Încălțări lipite de pământ, făcând oamenii să se-mpiedice. Alții se întindeau după hainele lor atârinate în cârlige și nu le puteau desprinde. El își duse mâna în jos și luă o piatră. Cât palma lui de mare, aceasta era netezită de vânturile furtunilor și de ploi. O lipi de peretele barăcii și își dori ca Lumina să treacă în ea.

Simți un fior rece. Piatra începu să emane vapori luminoși. Și, după ce își retrase el mâna, rămase neclintită, lipită de zid.

Se aplecă și o privi cu ochii mijiiți. Avea impresia că deslușea spreni minusculi, de un albastru întunecat și de forma unor mici picături de cerneală, adunându-se în jurul locului unde piatra întâlnea peretele.

— Uniospreni, spuse Syl, venind lângă capul lui; continua să stea în picioare, plutind în aer.

— Ei țin piatra acolo.

— Poate. Sau poate au fost atrași de ceea ce ai făcut ca s-o fixezi.

— Dar nu așa merg lucrurile, nu?

— Putredosprenii sunt cauza bolii – întrebă alene Syl – sau sunt atrași de ea?

— Toată lumea știe că ei sunt *cauza*.

— Și dau vântsprenii naștere vântului? Aduc ploispreonii ploaie? Aprind focspreonii focuri?

Kaladin șovăi. Nu, n-o făceau. Oare așa era?

— N-are importanță. Vreau să aflu cum scap de lumina asta, nu s-o studiez.

— Dar de ce trebuie să scapi de ea? repetă Syl. Kaladin, știi poveștile despre oameni care mergeau pe ziduri, oameni care se uneau cu furtunile. Vântalergătorii. De ce-ai vrea să scapi de așa ceva?

Kaladin se străduia să lămurească totul. Vindecarea lui, faptul că săgețile nu-l nimereau niciodată, deși alerga în partea din față a podului... Da, știuse că se petrecea ceva straniu. De ce-l speria atât de mult? Fiindcă se temea să fie altfel decât ceilalți, așa cum fusese tatăl său, pe când era chirurg în Vatra-de-Piatră? Sau la mijloc era ceva mai important?

— Fac ceea ce făceau Radianții, zise el.

— Chiar asta am spus adineaori.

— M-am tot întrebat dacă am ghinion sau dacă n-am dat din întâmplare peste ceva precum Magia Veche. Poate că asta-i explicația! Atotputernicul i-a blestemat pe Radianții Dispăruți fiindcă au trădat omenirea. Dacă sunt blestemat și eu, pentru ceea ce fac?

— Kaladin, *nu* ești blestemat, spuse ea.

— Parcă spuneai că nu știi ce se petrece.

El începu să măsoare cu pasul aleea. Alături, piatra se desprinsese în sfârșit și căzu.

— Poți să spui, fără absolut nicio îndoială, că ghinionul n-a fost atras de lucrurile pe care le fac eu? Știi destul de multe ca să negi asta pe de-a-ntregul, Syl?

Ea plutea tăcută prin aer, cu brațele încrucișate.

— A... asta, continuă el, arătând către piatră. E împotriva firii. Radianții au trădat omenirea. Și-au pierdut puterile și au fost blestemați. Toată lumea știe legendele. Se uită în jos, la mâinile lui încă strălucitoare, deși radiau o lumină mai palidă. Indiferent ce-am făcut noi, indiferent ce mi s-a întâmplat mie, am atras într-un fel asupra mea același blestem. De aceea mor toți cei din jurul meu când încerc să-i ajut.

— Și crezi că eu sunt un blestem? Îl întrebă ea.

— Eu... Ei, spuneai că ai o legătură cu asta și...

Ea înaintă cu pași mari, arătându-l cu degetul – o femeie furioasă minusculă, suspendată în aer.

— Așa că-ți închipui că eu am provocat totul? Eșecurile tale? Morțile?

Kaladin nu mai scoase nicio vorbă. Își dădu imediat seama că tăcerea era cel mai nepotrivit răspuns. Syl – cu sentimente

surprinzător de omenești – se răsuci în aer cu o privire suferindă și se îndepărtă cu iuțeală, dând naștere unei panglici de lumină.

„Am exagerat”, își spuse el. Numai că se simțea atât de neliniștit... Se sprijini din nou de perete, cu mâna la cap. Înainte de-a apuca să-și adune gândurile, niște umbre făcură să se întunece intrarea aleii. Teft și Lopen.

— Vorbitori cu pietrele! exclamă acesta din urmă. Chiar strălucești în umbră, gancho!

Teft îl strânse de umăr.

— N-o să spună nimic nimănui, flăcăule. O să am grijă.

— Da, gancho, zise Lopen. Jur că n-o să spun nimic, într-un herdazian poți avea încredere.

Kaladin îi privi, copleșit. Se împinse, trecând pe lângă ei, ieși de pe alee și traversă lemnăria în fugă, ferindu-se de ochii tuturor.

La căderea nopții, din trupul lui Kaladin nu se mai scurgea lumină. Pălise ca un foc ce se stinge, apoi dispăruse în numai câteva minute.

El mergea spre sud, de-a lungul marginii Câmpiilor Sfârâmate, prin porțiunea dintre taberele de război și platourile propriu-zise. În unele locuri – ca acela de lângă lemnărie, unde se adunau trupele lui Sadeas – trecerea dintr-o zonă în alta se făcea pe o pantă lină. În altele exista câte o movilă de mică întindere și de numai doi-trei metri înălțime. Trecu de una dintre ele; avea stâncile în dreapta, iar câmpiile se întindeau în stânga.

Găuri, crăpături și mici unghere stâncoase erau tot atâtea puncte de reper pe solul pietros. Gropile puțin adânci încă mai ascundeau bălți rămase după ultima mare furtună. Viețuitoarele încă se mai foiau grăbite printre bolovani, deși aerul rece al serii avea să le trimită curând în ascunzișuri. Trecu pe lângă un loc ciuruit de găuri mărunte, pline cu apă; cremlingii – cu multe picioare, gheare minuscule și trupuri prelungi, ocrotite de carapace – lipăiau pe margini, înfulecând. Unul dispăru în groapă, tras de un mic tentacul care țâșnise afară. Era probabil un înșfăcător.

Iarba creștea în susul movilei, cu firele ieșindu-i din găurile lor. În mijlocul verdelui ei se înălțau, ca niște flori, pâlcuri de mușchi-deget. Lujerii lor strălucitori, roz sau violeti, i se păreau lui Kaladin niște tentacule pe care vântul le făcea să fluture spre el. La trecerea lui, iarba timidă se retrase, dar mușchiul-deget era mai curajos. Pâlcurile acelea se refugiau în carapacele lor numai dacă băteau în piatra de lângă ele.

Deasupra lui, pe culme, câțiva cercetași scrutau Câmpiile Sfârâmate. Teritoriul de lângă movilă nu-i aparținea unui înalt prinț anume, iar cercetașii nu-i dădură nicio atenție lui Kaladin. Avea să fie oprit numai dacă încerca să părăsească taberele de luptă prin capătul sudic sau prin cel din nord.

Niciun podar nu-l urmase. Nu știa sigur ce explicații le dăduse Teft. Poate le spusese că era tulburat de moartea lui Hărți.

De unul singur, se simțea ciudat. De când fusese trădat de Amaram și ajunsese sclav, fusese mereu cineva lângă el. Sclavii cu care complotase. Podarii cu care lucrase. Soldații care îl păziseră. Stăpânii de sclavi care îl bătuseră, prietenii care depinseseră de el. Nu i se mai întâmplase să fie singur din noaptea în care fusese legat pentru a fi ucis de marea furtună.

„Nu”, își spuse. „În noaptea aia n-am fost singur. Syl era acolo.” Își lăsă capul în jos, trecând pe lângă micile crăpături din stânga lui. Prelungindu-se către est, crăpăturile acelea se lărgeau, devenind spărturi.

Ce i se întâmpla? Nu avea halucinații. Și Teft, și Lopen văzuseră. Ba Teft chiar părea că se așteptase la asta.

Kaladin *ar fi trebuit* să moară în timpul acelei mari furtuni. Însă își revenise, punându-se pe picioare la scurt timp după aceea. Coastele lui ar fi trebuit să fie încă sensibile, dar nu-l mai dureau de câteva săptămâni. Sferile lui, la fel ca ale podarilor din apropierea lui, își pierdeau întreaga Lumină de Furtună.

Oare acea mare furtună îl schimbase? Nu, descoperise sfere secătuite și înainte. Iar Syl... ea măcar recunoscuse că era responsabilă pentru o parte din cele întâmplate. Lucrurile mergeau astfel de multă vreme.

Se opri lângă un colț de stâncă și se sprijini de el, făcând iarba să se retragă, scurtându-se. Se uită către est, plimbându-și privirea peste Câmpiile Sfârâmate. Căminul lui. Mormântul lui. Să-și ducă traiul pe întinderea lor i se părea un lucru sfâșietor. Podarii își înălțau privirile spre el, îl considerau condu-

cătorul lor, salvatorul lor. Dar în ființa lui erau fisuri, aidoma celor din piatra de la marginile acelor Câmpii.

Fisurile se lărgeau, își făcea tot felul de promisiuni, ca atunci când alergi pe o distanță lungă și nu ți-a mai rămas niciun strop de energie. Încă puțin. Mai aleargă doar până la următorul deal. Nu te poți da bătut. Fisuri minuscule, crăpături în piatră.

„E bine că am venit aici”, se gândi. „Suntem făcuți să fim alături, tu și cu mine. Îți semăn.” Care fusese, de la bun început, cauza apariției fisurilor de pe Câmpii? Un soi de greutate imensă?

Din depărtare începu să se audă o melodie, călătorind peste platouri. La auzul sunetului, Kaladin tresări. Era ceva atât de neașteptat, atât de nelalocul lui, încât te înspăimânta în ciuda suavității sale.

Cântecul venea de pe Câmpii. Șovăind, dar neizbutind să se împotrivescă, Kaladin se puse în mișcare. O luă către est, peste stânca plată, măturată de vânturi. Pe măsură ce înainta, sunetul devenea tot mai puternic, dar încă mai era fantomatic, eteric. Cântecul unui flaut, dar al unuia cu o tonalitate mai joasă decât cele auzite până atunci de el.

Când ajunse mai aproape, simți miros de fum. Acolo ardea un foc. Un mic foc de tabără.

Descoperi că era la marginea unui soi de peninsule străbătute de crăpături care se lărgeau într-o spărtură pierdută în întuneric. Chiar în vârful acelei peninsule – înconjurat de spărtură din trei părți – Kaladin găsi un bărbat în uniforma neagră a ochi-luminoșilor, așezat pe un bolovan. În fața lui ardea un foc mic, făcut din cochilii de mugur-de-stâncă. Bărbatul avea părul scurt și negru și fața colțuroasă. Purta la șold o sabie subțire, într-o teacă neagră.

Ochi bărbatului erau de un albastru palid. Kaladin nu mai auzise niciodată de un bărbat ochi-luminoși care să cânte la flaut. Nu considerau ei muzica o îndeletnicire feminină? Dacă nu erau ardenti, bărbații cântau numai din gură, nu la vreun instrument.

Cel pe care-l privea era extrem de talentat. Melodia stranie pe care o cânta părea străină, avea ceva aproape ireal, parcă dintr-un alt loc și dintr-un alt timp. Reverbera în spărtură și își trimitea ecourile înapoi; era aproape ca și cum bărbatul ar fi cântat în duet cu el însuși.

Kaladin se opri la mică depărtare de el, dându-și seama că ultimul lucru pe care și-l dorea era să aibă de-a face cu un luminlord, și mai ales cu unul destul de bizar din fire ca să se îmbrace în negru și să hoinărească pe Câmpiile Sfarâmate, cântând la flaut. Se întoarse, gata să plece.

Muzica se întrerupse. Kaladin se opri.

— Mă tem întotdeauna c-o să uit cum să cânt la el, spuse, din spatele lui, o voce blândă. E o prostie, știu, ținând cont cât de mult am exersat. Dar în ultimul timp îi dau rareori atenția pe care o merită.

Kaladin se întoarse din nou către străin. Flautul era cioplit dintr-un lemn de culoare întunecată, aproape negru. Părea un instrument prea obișnuit ca să-i aparțină unui ochi-luminoși, însă bărbatul îl ținea în mână cu venerație.

— Ce faci aici? întrebă Kaladin.

— Stau. Câteodată cânt.

— Voiam să-ntreb de ce te afli aici.

— De ce mă aflu aici? spuse bărbatul, lăsându-și flautul în jos, îndreptându-și umerii și destinzându-se. De ce se află oricare dintre noi aici? Tinere podar, întrebarea asta e cam prea profundă pentru o primă întâlnire. De obicei, prefer prezentările înaintea teologiei. Și mâncarea de prânz, dacă e de găsit. Poate și un somn bun. De fapt, aproape totul ar trebui să vină înaintea teologiei. Dar mai ales prezentările.

— Bine, zise Kaladin. Și tu ești...

— Așezat aici. Câteodată cântând... cântându-le în strună podarilor, ca să mă joc cu mințile lor.

Lui Kaladin i se împurpurară obraji și îi întoarse iarăși spatele, pregătindu-se din nou să plece. Nebunul ochi-luminoși n-avea decât să spună și să facă orice voia. El unul trebuia să se gândească la niște hotărâri importante.

— Ei, atunci du-te, spuse, din spatele lui flautistul ochi-luminoși. Mă bucur că pleci. Nu vreau să stai pe-aproape. Țin desul de mult la Lumina mea de Furtună.

Kaladin îngheță. Apoi se răsuci.

— Ce?

— Vorbesc despre sferele mele, răspunse bărbatul străniu, ridicând în mână ceea ce părea să fie un broam de smarald, impregnat în totalitate. Toată lumea știe că podarii sunt hoți sau cel puțin cerșetori.

Firește. Vorbea despre sfere. N-avea de unde să știe de... năpasta lui. Nu-i așa? Ochii necunoscutului sticleau ca și cum ar fi făcut o glumă nemaipomenită.

— Nu te simți insultat că te-am numit hoț! adăugă acesta, ridicând un deget.

Kaladin se încruntă. Unde dispăruse sfera? O ținuse în mâna aceea.

— Am vrut să fie un compliment.

— Un compliment? Când îi spui cuiva că e hoț?

— Firește. Eu însumi sunt hoț.

— Da. Ce furi?

— Mândrie, răspuse bărbatul. Și uneori plictiseală, dacă pot lua mândria asupra mea. Sunt Mucalitul Regelui. Sau cel puțin am fost, până mai deunăzi. Probabil c-o să-mi pierd titlul în curând.

— Ce... al regelui?

— Mucalitul. Treaba mea era să cuget, găsind vorbe de spirit.

— A spune lucruri confuze nu e totuna cu a fi spiritual.

— A! exclamă necunoscutul, cu ochii scânteindu-i. Te dovedești deja mai înțelept decât majoritatea cunoscuților mei din ultima vreme. Și ce-nseamnă, atunci, să fii spiritual?

— Să spui lucruri inteligente.

— Și ce e inteligența?

— Cred...

De ce purta o asemenea discuție?

— Cred că e abilitatea de a spune și de a face lucrul potrivit în momentul potrivit.

Mucalitul Regelui își lăsă capul pe-o parte, apoi zâmbi. În cele din urmă îi întinse mâna lui Kaladin.

— Și care ți-e numele, podarul meu cugetător? El își întinse mâna șovăind.

— Kaladin. Dar al tău?

— Am mai multe, spuse necunoscutul și îi strânse mâna. Mi-am început viața ca o idee, ca un concept, niște cuvinte pe o pagină. Asta-i un alt lucru pe care l-am furat. Pe mine însumi. Cândva, am primit numele unei pietre.

— Al uneia frumoase, sper.

— Una superbă. Și care și-a pierdut orice valoare fiindcă i-am purtat eu numele.

— Ei, și cum te numesc acum oamenii?

— În multe feluri, dintre care numai câteva sună politicos. Și aproape toate mi se potrivesc cu adevărat, din păcate. Tu însă îmi poți spune Hoid.

— E numele tău?

— Nu. E al cuiva care-ar fi trebuit să-mi fie drag. Repet, e un lucru pe care l-am furat. Noi, hoții, facem așa ceva.

Se uită spre est, către Câmpiile asupra cărora întunericul se lăsa cu repeziciune.

Micul foc aprins lângă bolovanul lui Hoid împrăștia lumina pâlpâitoare și roșie a cărbunilor scânteietori.

— Ei, mi-a făcut plăcere să te cunosc, spuse Kaladin. O să plec...

— Nu înainte de a-ți da ceva, zise Hoid și își ridică flautul. Așteaptă, te rog.

Kaladin oftă. Avea sentimentul că bărbatul acela straniu n-avea să-l lase să plece înainte de a termina cu el.

— E flautul unui Drumeț, spuse studiind bucata de lemn întunecat la culoare. E făcut pentru un povestitor, ca să cânte în timp ce istorisește.

— Vrei să spui că e menit să acompanieze un povestitor. Ca să cânte la el altcineva în timpul istorisirii.

— De fapt, vreau să spun exact ce-am spus.

— Cum poate cineva să istorisească o poveste în timp ce cântă la flaut?

Hoid își ridică o sprânceană, apoi își duse flautul la buze. Cânta la el altfel decât la orice flaut pe care-l mai văzuse vreodată Kaladin – în loc să-l țină în jos, în fața lui, Hoid îl ridică în lateral și suflă în capăt. Intonă câteva note, de probă, în aceeași tonalitate melancolică auzită de Kaladin mai înainte.

— Povestea, spuse Hoid, e despre Derethil și despre *Vela Rătăcitoare*.

Începu să cânte. Notele erau mai iuți și mai tăioase decât cele pe care le cântase mai devreme. Păreau aproape să se rostogolească una peste alta, fugind din flaut ca niște copii care aleargă, luându-se la întrecere. Erau frumoase și vioaie, urcau și coborau, într-o împletitură tot atât de complicată ca țesătura unui covor.

Kaladin se trezi ținut locului. Melodia era puternică, aproape *poruncitoare*. Fiecare notă era un cârlig azvârlit ca să-i străpungă carnea și să-l țină aproape.

Hoid se opri brusc, dar notele continuau să stârneasă în spărtură ecouri care se întorceau în timp el ce vorbea.

— Derethil e bine-cunoscut în câteva ținuturi, deși aici, în est, am auzit vorbindu-se de el mult mai puțin. A fost un rege din zilele umbrei, dintr-un timp despre care n-avem amintiri. Un bărbat puternic. Comandantul mai multor mii de oameni, conducător al mai multor zeci de mii. Înalt, nobil, binecuvântat cu o piele deschisă la culoare și cu ochi luminoși. Era un bărbat de invidiat.

În clipa când se stinseră ecourile, Hoid începu iar să cânte, preluând ritmul. De fapt, părea să continue exact de unde începuseră să se stingă notele ecoului, ca și cum muzica nu s-ar fi întrerupt niciodată. Melodia deveni mai lină, sugerând plimbarea unui rege alături de curtenii săi. Cântând cu ochii închiși, Hoid se aplecă spre foc. Aerul suflat deasupra flautului învolbură fumul, agitându-l, și Kaladin avu impresia că dintr-acesta se contura fața unui bărbat cu bărbia ascuțită și pomeți înalți. De fapt, firește că nu era acolo. Și-o imagina, însă cântecul obsedant și fumul în vârtej îi încurajau închipuirile.

— Derethil s-a luptat cu Pustiitorii în zilele Heralzilor și ale Radianților, spuse Hoid, cu ochii încă închiși, cu flautul chiar sub buze, cu ecourile cântecului urcând din spărtură și părând să-l acompanieze. Când s-a făcut în sfârșit pace, a descoperit că nu era mulțumit. Ochii lui priviseră întotdeauna către vest, către largul întinsei mări. A armat cea mai minunată corabie de care-a auzit vreodată omenirea, un vas maiestuos, creat pentru a face ceea ce nu mai cutezase nimeni până atunci: pentru a străbate mările în timpul marilor furtuni.

Ecourile se stinseră, iar Hoid începu iar să cânte, schimbându-și parcă locul cu un partener invizibil. Fumul se învârteji, înălțându-se în aer și răsucindu-se, purtat de răsuflarea flautistului. Și Kaladin se simți aproape convins că vedea cum se conturează o corabie enormă, cu pânza cât o casă, întinsă pe o cocă în formă de săgeată.

Melodia deveni alertă, sacadată, ca și cum ar fi vrut să imite zgomotele ciocanelor de lemn și ale fierăstraiei.

— Țelul lui Derethil – spuse Hoid întrerupându-se, era să caute obârșia Pustiitorilor, locul unde se născuseră. Mulți spuneau că era nebun, dar el nu se putea opri. Și-a numit corabia Vela Rătăcitoare și a adunat un echipaj din cei mai curajoși

marinari. Apoi, într-o zi când se apropia o mare furtună, corabia a plecat. A pătruns în ocean, cu pânza întinsă, ca și cum ar fi întâmpinat cu brațele deschise vânturile furtunii...

O clipă mai târziu, flautul era la buzele lui Hoid, iar el ațâță focul lovind cu piciorul o bucată din cochilia unui murg-de-stâncă. Scânteile se avântară în aer și fumul țâșni, apoi se răsuci când, cu o rotire a capului, Hoid îndreptă spre el găurile flautului. Melodia deveni violentă, furtunoasă, cu note neașteptate și modulații bruște. Gamele se ridicară către notele înalte, care deveniră țipete eterice.

Și Kaladin văzu totul cu ochii minții. Corabia masivă, dintr-odată minusculă în fața copleșitoarei forțe a mării furtuni. Luată de vânt, purtată pe oceanul fără sfârșit. Ce se aștepta acest Derethil să găsească, ce sperase? O mare furtună era cumplită și pe pământ. Dar pe apă?

Sunetele se loveau de pereții aflați dedesubt, născând ecouri. Kaladin se pomeni aplecându-se către bolovani, cu ochii la fumul involburat și la flăcările care se înălțau. Văzu nava minusculă prinsă în mijlocul unui vârtej furios.

În cele din urmă, cântecul lui Hoid își încetini ritmul și ecourile violente dispărură, înlocuite de o melodie mult mai blândă. Ca un clipocit de valuri.

— *Vela Rătăcitoare* a eșuat pe uscat și a fost aproape distrusă, dar Derethil și cei mai mulți marinari au supraviețuit. S-au trezit pe un inel de insule mici, care înconjurau un vârtej imens, unde se spunea că se scurge tot oceanul. Au fost întâmpinați de oameni stranii, cu trupuri înalte, mlădioase, care purtau robe într-o singură culoare și aveau în păr scoici nemaivăzute în Roshar. Insularii i-au adăpostit pe supraviețuitori, i-au hrănit și le-au purtat de grijă până s-au înzdrăvenit. În timpul săptămânilor în care s-a întremat, Derethil i-a studiat pe oamenii aceia stranii, care-și spuneau uvara, poporul Marelui Abis. Duceau un trai bizar. Spre deosebire de locuitorii Rosharului, care se ceartă tot timpul, uvara păreau să fie întotdeauna de acord. Începând din copilărie, nu puneau nicio întrebare. Fiecare își făcea datoria.

Hoid își relua cântecul, lăsând fumul să se înalțe nestânjenit. Kaladin avu impresia că vedea un popor harnic, muncind fără odihnă. În mijlocul lor se înălța o clădire, cu o siluetă la fereastră. Era Derethil, privind-i. Muzica era liniștitoare, ciudată.

— Într-o zi, continuă Hoid, pe când Derethil și oamenii lui exersau mânuirea sulitei ca să-și recapete forțele, o servitoare tânără le-a adus ceva să se răcorească. Pășind pe-o piatră colțuroasă, s-a împiedicat și a scăpat pocalele, care s-au spart. Cât ai clipi, ceilalți uvara s-au năpustit asupra nefericitei copile și au ucis-o cu brutalitate. Derethil și marinarii lui au fost atât de uluiți încât, în momentul când și-au revenit, fata era deja moartă. Furios, Derethil a cerut explicații pentru crima aceea fără rost. Unul dintre ceilalți locuitori l-a lămurit: „Împăratul nostru nu îngăduie să dai greș!”

Muzica reîncepu, tristă, iar Kaladin se cutremură. Văzu cum era ucisă cu pietre fata aceea și silueta maiestuoasă a lui Derethil aplecându-se asupra trupului ei căzut.

Kaladin cunoștea acea amărăciune. Amărăciunea eșecului, care te cuprinde când lași să moară un om pentru care ar fi trebuit să poți face ceva. Atât de mulți oameni pe care-i îndrăgise muriseră.

Acum știa din ce motiv, își atrăsese mânia Heralzilor și pe-a Atotputernicului. Asta trebuia să fie, nu?

Știa că ar fi trebuit să se-ntoarcă la Podul Patru. Dar nu se putea desprinde. Era ținut în loc de cuvintele povestitorului.

— Când a început să fie mai atent la ceea ce se întâmpla în jurul său – continuă Hoid, acompaniat de ecurile slabe ale melodiei sale – Derethil a văzut și alte crime. Acei unvara, acei oameni ai Marelui Abis, dădeau dovadă de-o cruzime uimitoare. Dacă unul de-al lor greșea în vreun fel – încalcând oricât de puțin o regulă sau făcând ceva nepotrivit, ceilalți îl masacrau. Ori de câte ori întreba, femeia care-i purta de grijă îi dădea același răspuns: „Împăratul nostru nu îngăduie să dai greș.”

Ecourile melodiei păliră, dar Hoid își duse încă o dată flautul la buze, exact în clipa când deveneau prea firave ca să mai poată fi auzite. Cântecele continuă cu note grave. Suave, încete, ca un bocet pentru cineva care pierise. Dar avea totuși o încărcătură de mister, era presărat cu răbufniri scurte, sugerând niște secrete.

Kaladin se încruntă când văzu fumul rotindu-se și luând forma a ceea ce părea un turn. Înalt, subțire, cu o structură deschisă în vârf.

— Derethil a aflat că împăratul locuia în turnul de pe coasta estică a celei mai mari insule stăpânite de uvara.

Kaladin simți un fior rece. Imaginile de fum erau, pur și simplu, plăsmuiri ale minții sale, adăugate istorisirii, nu? Oare chiar văzuse turnul *înainte* de a-l pomeni Hoid?

— Derethil a hotărât că trebuia să-l înfrunte pe acel împărat crud. Ce soi de monstru le putea cere unor oameni atât de pașnici să ucidă atât de des și atât de cumplit? Și-a adunat marinarii, un grup de oameni plini de eroism, și s-au înarmat cu toții. Uvara n-au încercat să-i oprească, deși i-au urmărit cu priviri îngrozite când au dat buzna în turnul împăratului.

Hoid tăcu, dar nu se-ntoarse la flaut. Lăsă, în schimb, ecourile melodiei să se înalțe din spărtură. De data asta păreau să zăbovească. Notele erau prelungi, sinistre.

— Derethil și oameni lui au ieșit în scurtă vreme din turn, ducând cu ei un cadavru uscat, care purta veșminte fine și giuvaeruri. „Asta e împăratul vostru?” a întrebat el. „L-am găsit de unul singur, în încăperea de sus.” Se pare că murise de ani de zile, dar nimeni nu cutezase să intre în turnul lui. Îi înspăimânta pe toți.

Când le-a arătat leșul, uvara au început să se vaiete și să plângă. Întreaga insulă s-a transformat într-un haos, căci uvara au început să ardă casele, să facă scandal pe străzi, să cadă în genunchi, chinuiți. Uluiți și nedumeriți, Derethil și marinarii lui s-au repezit către locul unde era reparată *Vela Rătăcitoare*. Călăuza și îngrijitoarea lor i-a însoțit și i-a implorat s-o lase să fugă împreună cu ei. Și așa i s-a alăturat Nafti echipajului.

Au întins pânza și, cu toate că nu bătea vântul, au izbutit să înconjoare vârtejul și s-au folosit de forța lui ca să fie împinși în afară și să se îndepărteze de insule. După plecare, au mai zărit încă mult timp fumul înălțându-se de pe insulele care păruseră atât de pașnice. S-au adunat să-l privească de pe punte și Derethil a întrebat-o pe Nafti care era motivul acelor dezlănțuiri cumplite. Hoid amuți, lăsându-și cuvintele să se înalte odată cu fumul straniu, pierzându-se în noapte.

— Ei? întrebă Kaladin. Care a fost răspunsul ei?

— Înfașurată într-o pătură și privindu-și țara, bântuită de aduceri aminte, a spus: „Nu-nțelegi, călătorule? Dacă împăratul e mort și dacă așa a fost în toți acești ani, nu poartă răspunderea crimelor săvârșite între timp. O purtăm noi.”

Kaladin se trase înapoi. Vocea lui Hoid nu mai avea tonul jucăuș și zeflemitor de la început. Nu-și mai bătea joc. Limba lui ascuțită nu mai încerca să nedumerească. Istorisirea venise din inima lui, iar Kaladin descoperi că nu era în stare să vorbească. Stătea nemișcat, cu gândul la insulele acelea și la faptele cumplite care se săvârșiseră.

— Cred... spuse într-un târziu, trecându-și limba peste buzele uscate. Cred că asta e inteligență.

Hoid își ridică o sprânceană, luându-și ochii de la flaut.

— ...Să-ți poți aduce aminte o astfel de poveste – adăugă Kaladin – și s-o istorisești cu atâta grijă.

— Ai grijă ce spui, zise zâmbind Hoid. Dacă pentru a fi inteligent nu e nevoie decât de o poveste frumoasă, atunci o să rămân fără slujbă.

— N-ai spus că ai rămas deja?

— Așa e. Regele e, în sfârșit, fără cuget. Mă-ntreb ce-a devenit, în felul ăsta.

— Aă... necugetat? zise Kaladin.

— O să-i dau de știre c-ai spus asta, zise Hoid dând din cap, cu ochi scânteietori. Dar mă tem că nu e corect. Poți avea un cuget, dar nu și un necugetat. Ce e cugetul?

— Nu știu. Poate un soi de spren din capul tău, care te face să gândești?

Hoid își lăsă capul pe-un umăr, apoi râse.

— Ei, cred că e o explicație la fel de bună ca oricare alta. Se ridică și-și scutură de praf pantalonii negri.

— Povestea e adevărată? întrebă Kaladin, ridicându-se și el.

— Poate.

— Dar cum am fi putut s-o aflăm? Derethil și oamenii lui s-au întors?

— Unele povești spun că da.

— Cum ar fi putut? Marile furtuni nu suflă decât într-o singură direcție.

— Atunci presupun că povestea e o minciună.

— N-am spus asta.

— Nu, eu am spus-o. Din fericire, e o minciună de cel mai bun soi.

— Și care e soiul ăsta?

— Păi, soiul de minciuni spuse de mine, firește.

Hoid râse, apoi lovi focul cu piciorul, strivind ultimii tăciuni sub călcâi. Nu păreau destui ca să scoată fumul văzut de Kaladin.

— Ce-ai pus în foc? întrebă el. Ca să scoată fumul ăla special.

— Nimic. A fost un foc ca oricare altul.

— Dar am văzut...

— Ceea ce ai văzut îți aparține. O poveste nu există până când nu e imaginată în mintea cuiva.

— Atunci ce semnificație are povestea?

— Semnificația pe care-ți dorești s-o aibă, răspuse Hoid. Un povestitor nu-și propune să-ți spună *cum* să gândești, ci ridică întrebări *la care* să te gândești. Uităm prea des asta.

Kaladin se încruntă și se uită în urmă, spre vest, în direcția taberelor de război. Erau luminate de sfere, lămpi și lumânări.

— E vorba despre asumarea răspunderii, spuse. Uvara au ucis cu inima ușoară atâta vreme cât au putut da vina pe împărat. Nu le-a părut rău decât după ce și-au dat seama că nu mai exista nimeni care să-și asume răspunderea.

— Asta e una dintre interpretări, spuse Hoid. De fapt, e una excelentă. Prin urmare, tu pentru ce anume nu vrei să-ți asumi răspunderea?

Kaladin tresări.

— Ce?

— Oamenii găsesc în povești ceea ce caută, tinere prieten.

Duse mâna în spatele bolovanului pe care stătuse, scoase o raniță și și-o agăță de umăr.

— N-am niciun răspuns pentru tine. De cele mai multe ori, simt că n-am avut niciodată vreun răspuns. Am venit în ținutul vostru ca să dau de urma unei vechi cunoștințe, dar am ajuns să-mi petrec cea mai mare parte a timpului ascunzându-mă de ea.

— Ai vorbit... despre mine și despre responsabilitate...

— N-a fost decât un comentariu prostesc, atât și nimic mai mult, răspuse el, apoi se întinse și-și puse mâna pe umărul lui Kaladin. Comentariile mele sunt adesea prostesti. Nu le pot pune să facă nimic trainic. Altminteri mi-aș putea pune cuvintele să care pietre. Ar fi ceva demn de văzut, adăugă, întinzându-i flautul din lemn întunecat. Uite. Ca să fiu sincer, l-am cărat după mine mai mult decât ți-ar veni să crezi. Ia-l tu.

— Dar nu știu să cânt la flaut.

— Atunci învață, spuse Hoid, îndesându-i-l în mână. Când poți face muzica să se-ntoarcă și să-ți cânte, înseamnă c-o stăpânești, mai zise el, pornind iarăși la drum. Și ai grijă de afurisitul ăla de ucenic al meu. Chiar ar fi trebuit să-mi dea de știre că a rămas în viață. Poate s-o fi temut c-o să vin din nou să-l salvez.

— Ucenic?

— Spune-i că-l declar maestru, zise Hoid din mers. De-acum e un lumecântător deplin. Ai grijă să nu fie ucis. Mi-am petrecut prea mult timp străduindu-mă să bag cu de-a sila ceva rațiune în creierul ăla al lui.

„Sigzil”, se gândi Kaladin.

— O să-i dau lui flautul, strigă în urma lui Hoid.

— Nu, n-o să i-l dai, răspunse acesta, întorcându-se către el și începând să meargă cu spatele. E un dar *pentru tine*, Kaladin cel Binecuvântat de Furtună. M-aștept să fii în stare să-l folosești la următoarea noastră întâlnire!

Și cu asta, povestitorul îi întoarse spatele și se îndepărtă, alergând în direcția taberelor. Dar nu intră în niciuna dintre ele. Silueta lui întunecată o luă către sud, ca și cum ar fi vrut să plece de pe Câmpiile Sfărâmate. Unde se ducea?

Kaladin se uită în jos, la flautul din mâna lui. Era mai greu decât se așteptase. Din ce fel de lemn fusese făcut? Îi pipăi gânditor suprafața lustruită.

— Nu-mi place, spuse pe neașteptate vocea lui Syl, venind din spatele lui. E ciudat.

Kaladin se răsuci și o văzu pe bolovan, acolo unde stătuse Hoid cu o clipă înainte.

— Syl! De când ești aici?

Ea ridică din umeri.

— Priveai povestea. N-am vrut să te-ntrerup.

Stătea cu mâinile în poală, părând stânjenită.

— Syl...

— Eu sunt în spatele celor ce ți se întâmplă, zise ea cu voce slabă. Eu o fac.

Kaladin se încruntă și făcu un pas în față.

— Amândoi o facem, adăugă ea. Dar dacă n-aș fi fost eu, în tine nu s-ar fi petrecut nicio schimbare. Eu... iau ceva de la tine. Și-ți dau ceva în schimb. Așa au mers lucrurile, deși nu-mi pot aduce aminte cum sau de când. Știu doar c-a fost astfel.

— Eu...

— Sst, zise ea. Vorbesc eu.

— Iartă-mă.

— Sunt de acord să-i pun capăt, dacă vrei, continuă ea. Dar m-aș întoarce acolo unde eram. Asta mă sperie. Plutire în vânt, fără să-mi amintesc niciodată nimic pentru mai mult de câteva minute. Datorită legăturii dintre noi doi, pot gândi din nou, îmi pot aduce aminte ce și cine sunt. Dacă-i punem capăt, pierd asta.

Se uită la Kaladin, îndurerată.

El o privi în ochi, apoi inspiră adânc.

— Haide, îi spuse ea, întorcându-se cu spatele și străbătând peninsula.

Ea își luă zborul, deveni o panglică de lumină plutind le-neșă în aer, lângă capul lui. Ajunseră curând în acel loc de sub culme de unde te puteai îndrepta spre tabere. El o luă spre nord, către a lui Sadeas. Cremlingii intraseră în crăpăturile și în găurile lor, dar multe plante încă mai continuau să-și lase frunzele bătute de vântul răcoros. La trecerea lui, iarba se retrăgea în pământ, părând, în noaptea luminată de Salas, blana unui animal negru.

„Tu pentru ce anume nu vrei să-ți asumi răspunderea...”

Nu se ferea de răspundere, își asuma prea multă! Lirin i-o spusese tot timpul, dojenindu-l fiindcă se simțea vinovat pentru morții pe care nu putea să le-mpiedice.

Exista totuși un singur lucru de care se putea agăța. O scuză, poate, asemenea împăratului mort. Sufletul creaturii jalnice. Apatia. Convingerea că nimic nu se petrecea din vina lui, că nu putea să schimbe nimic. Dacă erai blestemat sau dacă erai convins că n-are de ce să-ți pese, n-aveai de ce să suferi când dădeai greș. N-aveai cum să eviți eșecurile. Fuseseră sorocite de altcineva sau de altceva.

— Dacă nu sunt blestemat, spuse el încet, atunci de ce su-praviețuiesc când alții mor?

— Din cauza noastră, răspunse Syl. A legăturii dintre noi. Te face mai puternic, Kaladin.

— Atunci de ce nu mă poate face destul de puternic ca să-i ajut pe alții?

— Nu știi, răspunse Syl. Poate totuși e cu puțință.

„Dacă scap de asta, o să fiu iar un om obișnuit. Dar pentru ce... ca să pot muri, cum mor ceilalți?”

Își continuă drumul prin întuneric, trecând pe sub lumini care aruncau umbre palide și vagi pe pietrele din fața lui. Lujerii mușchiului-deget erau adunați în mănunchiuri. Umbrele lor păreau brațe.

Se gândise adesea să-i salveze pe podari. Totuși, cântărind lucrurile, își dădea seama că, de multe ori, se gândea că salvarea lor era totuna cu salvarea lui. Își spunea că n-avea să-i lase să moară pentru că știa ce i s-ar fi întâmplat lui dacă muureau. Pentru că detesta atât de mult eșecurile, creatura jalnică amenința să-l ia în stăpânire ori de câte ori pierdea oameni.

Ce-nsemna asta? De asta voia să afle motivele pentru care ar fi putut fi blestemat? Ca să se lămurească de ce dădea greș? Își grăbi pașii.

Făcea un lucru bun ajutând podarii – dar o făcea și din egoism. Propriile puteri îl nelinișteau, fiindcă însemnau că are o responsabilitate.

O luă la fugă cu pași mărunți. În scurt timp, începu să alerge cât îl țineau puterile.

Însă dacă nu era vorba de el însuși – dacă nu-i ajuta pe podari fiindcă detesta eșecurile sau fiindcă se ferea de durerea resimțită când îi vedea murind – atunci trebuia să fie vorba de *ei*. De ironiile prietenești ale lui Pietroi, de încordarea lui Moash, de asprimea și seriozitatea lui Teft, de loialitatea tăcută a lui Peet. Cum avea să-i protejeze? Renunțând la iluzii? La scuzele lui? Profitând de orice prilej, indiferent cât de mult l-ar fi schimbat? Indiferent cât l-ar fi intimidat sau ce povară ar fi reprezentat?

Se repezi în susul pantei, înspre lemnărie.

Echipa Podului Patru gătea tocana de seară, oamenii stăteau de vorbă și râdeau. Cei aproape douăzeci de răniți din alte echipe mâncau recunoscători. Se simțea mulțumit văzând cât de repede ajunseseră să nu mai privească lumea cu ochi goi și să râdă alături de ceilalți.

Mirosul tocanei condimentate a mâncătorului de carne umplea aerul. Kaladin își încetini alergarea și se opri apoi lângă podari. Câțiva se îngrijorară văzându-l că gâfâia, asudat. Syl îi coborî pe umăr.

Kaladin îl căută pe Teft. Podarul vârstnic stătea de unul singur sub streășina barăcii, țintuind cu privirea bolovanul din fața lui.

Încă nu-l văzuse pe Kaladin. El le făcu semn celorlalți să continue, apoi se apropie de Teft. Se ghemui în fața lui.

Teft își ridică surprins privirea.

— Kaladin?

— Ce știi? îl întrebă el. Și de unde știi?

— Păi... răspunse Teft. Când eram copil, familia mea făcea parte dintr-o sectă care aștepta întoarcerea Radianților. Eu am părăsit-o când nu eram decât un tinerel. M-am gândit că era o prostie.

Ascundea ceva; Kaladin își dădea seama după vocea lui șovăielnică.

„Responsabilitatea.”

— Cât de multe știi despre ceea ce pot face?

— Nu prea multe. Doar legende și povești. Nimeni nu știe cu adevărat ce puteau face Radianții, flăcăule.

Kaladin îi întâlnește privirea și zâmbi.

— Ei bine, o să aflăm.

58 • CĂLĂTORIA

„Re-Shephir, Mama Miez-de-Noapte, dând naștere unor monstruoziți cu esența ei atât de întunecată, de cumplită și devoratoare. E aici! Mă privește murind!”

Datată shashabev 1173, cu 8 secunde înainte de moarte. Subiect: un docher ochi-întunecați de vreo patruzeci și ceva de ani, tată a trei fii.

— Îmi displace profund să greșesc.

Adolin se lăsă pe spătarul scaunului, cu o mână rezemându-i-se, destinsă, pe tăblia de cristal a mesei și cu o alta învârtindu-și vinul în pocal. Vin galben. În ziua aceea nu era de gardă, putea să se răsfețe puțin.

Vântul îi ciufulea părul; stătea, împreună cu un grup de ochi-luminoși tineri, la mesele în aer liber ale unei taverne din Piața de Afară. Era vorba despre un grup de clădiri care apăruseră în apropierea palatului regal, dar în afara taberelor. Un amestec de oameni de toate soiurile se scurgea pe străzile aflate sub terasa pe care stăteau.

— Aș zice că e o nemulțumire împărtășită de toată lumea, Adolin, spuse Jakamav, sprijinindu-se cu ambele coate de masă.

Era un bărbat robust, un ochi-luminoși de al treilea dahn din tabăra înaltului Prinț Roion.

— Cui îi place să greșească? adăugă Jakamav.

— Am cunoscut mai mulți oameni cu asemenea preferințe, ripostă Adolin, meditativ. Firește că ei n-o recunosc. Dar ce altceva poți să presupui, având în vedere cât de dese sunt greșelile lor?

Inkima – însoțitoarea lui Jakamav din după-amiaza aceea – izbucni într-un răs cristalin. Era o creatură durdulie, cu ochi

de un galben-deschis, care-și vopsea părul în negru. Purta o rochie roșie. Culoarea nu i se potrivea.

Și Danlan era de față, firește. Stătea pe scaunul de lângă Adolin, păstrând distanța cerută de buna-cuviință, deși îi atingea din când în când brațul cu mâna ei liberă. Vinul ei era violet, îl savura cu adevărat, cu toate că părea să-l fi ales ca să i se asorteze cu rochia. O particularitate ciudată. Adolin zâmbi. Părea extrem de fermecătoare, cu gâtul ei lung și cu trupul grațios, acoperit de rochia lucioasă. Nu-și vopsea părul, deși era, în cea mai mare parte, castaniu-roșcat. Nu era câtuși de puțin în neregulă să ai părul de culoare deschisă. În fond, de ce le plăcea tuturor atât de mult părul *negru*, când ochii luminoși erau ideali?

„Încetează”, își spusese Adolin. „O s-ajungi la fel de meditativ ca tata.”

Ceilalți – Toral și însoțitoarea lui, Eshava – erau, amândoi, ochi-luminoși din tabăra înaltului Prinț Aladar. Casa Kholin era pe moment în dizgrație, dar Adolin avea prieteni și cunoștințe în aproape toate taberele.

— Greșelile pot fi amuzante, spusese Toral. Fac viața interesantă. Unde-am ajunge dac-am avea cu toții dreptate mereu?

— Dragul meu, interveni însoțitoarea lui. N-ai pretins tu, acum câteva zile, că ai aproape întotdeauna dreptate?

— Ba da, recunosc Toral. Și, dac-ar fi toată lumea ca mine, pe cine-am mai lua în răs? Dacă toți ar fi la fel de pricepuți, mă tem c-aș deveni banal.

Adolin zâmbi, gustând din vin. În ziua aceea avea un duel oficial în arenă și descoperise că un pocal de vin galben băut înainte îl ajută să se destindă.

— Ei, din partea mea nu trebuie să te temi c-o să am dreptate prea des, Toral. Eram sigur că Sadeas o să facă o mișcare împotriva tatălui meu. N-are sens. De ce n-a făcut-o?

— Poate de dragul poziției? zise Toral.

Acesta avea mintea ascuțită și era cunoscut pentru gusturile sale rafinate. Adolin își dorea să-l aibă alături ori de câte ori degusta vinuri.

— Vrea să pară puternic, adăugă Toral.

— Era *deja* puternic, răspunse Adolin. N-are absolut nimic de câștigat dacă nu se ridică împotriva noastră.

— Ei... spuse Danlan cu o voce blândă, care avea ceva liniștitor, știu că eu sunt nou-venită în tabere și afirmațiile mele îmi reflectă ignoranța, dar...

— Știi, spui asta mereu, zise Adolin absent.

Îi plăcea destul de mult vocea ei.

— Ce spun mereu?

— Că ești ignorantă, răspunse Adolin. Însă numai așa nu ești. Te numeri printre cele mai inteligente femei pe care le-am întâlnit vreodată.

Ea șovăi, părând, pentru o clipă, ciudat de stânjenită. Pe urmă zâmbi.

— Adolin, n-ar trebui să spui astfel de lucruri când o femeie vrea să-și arate modestia.

— A, sigur. Modestie. Uitasem că există.

— Ți-ai petrecut chiar atât de mult timp în preajma ochi-luminoșilor lui Sadeas? spuse Jakamav, provocând un alt hohot de râs cristalin din partea Inkimei.

— Oricum, spuse Adolin, îmi cer scuze pentru întrerupere. Te rog, continuă.

— Cum spuneam, reluă Danlan, mă-ndoiesc că Sadeas ar vrea să stârnească un război. Dacă s-ar fi îndreptat într-un fel atât de evident împotriva tatălui tău, asta s-ar fi întâmplat, nu?

— Fără îndoială, răspunse Adolin.

— Atunci poate că de aceea s-a abținut.

— Nu știu, zise Toral. Ar fi putut arunca rușinea asupra familiei tale fără să vă atace – de pildă, ar fi putut sugera că ați fost neglijenți și negliobi fiindcă nu l-ați protejat pe rege, deși nu v-ați aflat în spatele încercării de asasinat.

Adolin dădu din cap.

— Și asta ar fi putut duce la război, zise Danlan.

— Poate, răspunse Toral. Dar trebuie să recunoști, Adolin, că reputația Ghimpelui Negru nu mai e, în ultima vreme, chiar atât de... impresionantă.

— Și asta ce vrea să-nsemne? se răsti Adolin.

— Ei, Adolin, spuse Toral, fluturându-și o mână și ridicându-și pocalul, în semn că mai dorea vin. Nu fi nesuferit. Știi ce-am vrut să spun și mai știi și că n-am vrut să te insult. Unde-i femeia aia care servește la mese?

— Ai crede că după șase ani de la sosirea noastră aici, am putea avea o tavernă decentă, adăugă Jakamav.

Inkima râse și de data asta. Devenea *cu adevărat* enervantă.

— Reputația tatălui meu e solidă, spuse Adolin. Sau n-ai dat atenție victoriilor noastre din ultimul timp?

— Obținute cu ajutorul lui Sadeas, spuse Jakamav.

— Obținute totuși. În ultimele câteva luni, tata n-a salvat doar viața lui Sadeas, ci și pe a regelui. Luptă cu mult curaj. Îți dai în mod sigur seama că zvonurile au fost întrutotul neîntemeiate.

— Bine, bine, zise Toral. N-ai de ce să te superi, Adolin. Putem fi cu toții de acord că tatăl tău e un om minunat. Dar *tu* ai fost cel care ni s-a plâns, spunând că ar vrea să se schimbe.

Adolin își privi cercetător vinul. Ceilalți doi bărbați de la masă purtau, amândoi, genul de veșminte care l-ar fi făcut pe tatăl lui să se încrunte. Haine scurte, peste cămăși colorate din mătase. Toral avea în jurul gâtului o eșarfă subțire de mătase galbenă, iar o alta îi înconjura încheietura mâinii drepte. O îmbrăcămintă la modă, care părea mult mai confortabilă decât uniforma lui Adolin. Dalinar ar fi spus că arăta prostește, dar moda *era* uneori prostească, îndrăzneată, diferită. Căpătai o anume energie când te îmbrăcai astfel încât să stârnești interesul altora, să te lași purtat de valorile stilului. Cândva, înainte de a i se alătura tatălui său în război, lui Adolin îi plăcuse să-și poată crea o înfățișare potrivită cu ziua respectivă. Acum nu mai avea decât două opțiuni: haina uniformei de vară și cea a uniformei de iarnă.

Femeia care servea apăru în sfârșit, aducând două carafe, una cu vin galben și alta cu vin albastru-închis. Inkima chicoti când Jakamav se aplecă spre ea și-i șopti ceva la ureche.

Adolin ridică o mână, în semn că nu dorea să i se umple iarăși pocalul.

— Nu sunt sigur că vreau să-l văd pe tata schimbându-se. Nu mai sunt.

Toral se încrunță.

— Săptămâna trecută...

— Știu, zise Adolin. A fost înainte să fiu martor la salvarea lui Sadeas. De fiecare dată când încep să uit cât de uimitor este, face câte ceva care-mi dovedește că sunt unul dintre cei zece neghiobi. Așa s-a întâmplat și când s-a aflat Elhokar în

pericol. E ca și cum... tata s-ar purta astfel numai când îi pasă de ceva *cu adevărat*.

— Adolin, dragule, sugerezi că nu-i pasă cu adevărat de război, spuse Danlan.

— Nu, o contrazise el, doar că viețile lui Elhokar și Sadeas ar putea fi mai importante decât uciderea parshendilor.

Ceilalți se mulțumiră cu explicația asta și trecură la alte subiecte, însă Adolin se trezi întorcând ideea pe toate părțile. În ultima vreme, se simțise nesigur. Faptul că se înșelase în privința lui Sadeas era unul dintre motive; iar altul avea legătură cu șansa de a putea dovedi adevărul sau falsitatea viziunilor.

Se simțea prins în cursă, își îmboldise tatăl să pună sub semnul întrebării propria sănătate mintală, iar acum – prin ceea ce stabiliseră în urma ultimei lor discuții – fusese de acord să accepte abdicarea lui Dalinar, dacă viziunile nu se dovedeau adevărate.

„Nimănui nu-i place să se înșele”, se gândi. „Numai tata spune că ar prefera să se-nșele, dacă ar fi mai bine pentru Alethkar.”

Adolin se îndoia că existau mulți ochi-luminoși despre care s-ar fi putut dovedi mai degrabă că erau nebuni decât că aveau dreptate.

— Poate, spuse Eshava. Dar asta nu schimbă niciuna dintre restricțiile lui stupide. Aș vrea să abdice.

Adolin tresări.

— Ce? Ce-a fost asta?

Eshava îi aruncă o privire.

— Nimic. Voiam doar să văd dacă urmărești conversația, Adolin.

— Nu, zise el. Spune-mi despre ce vorbeai.

Ea ridică din umeri, uitându-se la Toral. Acesta se aplecă în față.

— Doar nu crezi că-n tabere nu se știe ce i se-ntâmplă tatălui tău în timpul marilor furtuni, Adolin. Se vorbește că din *cauza* asta ar trebui să abdice.

— Ar fi o prostie, răspuse Adolin cu hotărâre. Gândește-te cât de victorios e în luptă.

— Abdicarea ar fi într-adevăr o exagerare, încuviință Danlan. Totuși, Adolin, mi-aș dori *cu toată sinceritatea* să-ți poți convinge tatăl să-mblânzească toate restricțiile prostești din ta-

băra noastră. Tu și ceilalți bărbați Kholin ar trebui să puteți reveni *cu adevărat* în societate.

— Am încercat, răspuse el, verificând poziția soarelui. Crede-mă. Iar acum, din nefericire, trebuie să mă pregătesc pentru un duel. Vă rog să mă scuzați.

— Un alt lingău de-al lui Sadeas?

— Nu, răspuse Danlan, zâmbind. E Luminlordul Resi. Au existat câteva provocări zgomotoase din partea lui Thanadal și asta ar putea fi de folos ca să-i închidă gura, adăugă ea, privindu-l pe Adolin cu drag. Ne întâlnim acolo.

— Mulțumesc, spuse el, ridicându-se și încheindu-și haina.

Sărută mâna liberă a lui Danlan, o flutură pe a lui către ceilalți și ieși în stradă.

„A fost o plecare cam abruptă,” se gândi. „Oare-și vor da seama cât de mult m-a stânjenit discuția?” Probabil că nu. Nu-l cunoșteau tot atât de bine ca Renarin. Lui Adolin îi plăcea să trateze un mare număr de oameni cu familiaritate, dar nu se apropia foarte mult de niciunul dintre ei. Pe Danlan încă nici n-o cunoștea prea bine. Dar avea să facă din legătura lor una de durată. Se săturase să tot fie tachinat de Renarin fiindcă nu curta niciodată prea mult o femeie înainte de a o schimba cu alta. Danlan era foarte frumoasă; probabil că n-avea să o curteze degeaba.

Străbătu Piața de Afară, simțindu-se apăsător de greutatea cuvintelor lui Toral. Nu-și dorea să devină înalt Prinț. Nu era pregătit. Nu era totuna cu a se duela și a sta de vorbă cu prietenii lui. Să conduci o armată era una – dar, ca înalt Prinț, trebuia să se gândească la alte lucruri. Spre exemplu, la viitorul războiului de pe Câmpiile Sfârâmate sau la protecția regelui și la sfaturile pe care să i le dea acestuia.

„Asta n-ar trebui să fie problema noastră”, se gândi. Însă lucrurile stăteau așa cum spunea întotdeauna tatăl lui. Dacă n-o făceau ei, cine avea s-o facă?

Piața de Afară era mult mai dezorganizată decât cele din băra lui Dalinar. Aici, clădirile șubrede – cele mai multe construite din blocuri de piatră aduse din apropiere – apăruseră fără a ține cont de vreun plan. Negustorii erau, în mare parte, thayleni, cu tichiile și vestele lor caracteristice și cu sprâncenele lor lungi, care se clătinau tot timpul.

Plină de lume, piața se număra printre locurile unde se amestecau soldați din toate taberele. De fapt, acesta devenise unul dintre numeroasele ei roluri; reprezenta un teren neutru, unde se puteau întâlni bărbați și femei din tabere diferite. Și, în plus, era o piață fără prea multe restricții, cu toate că Dalinar intervenise, stabilind o serie de reguli, imediat ce începuseră să apară semne de anarhie.

În trecere, Adolin dădu din cap, ca răspuns la salutul unui grup de soldați Kholin, purtând uniforme albastre. Patrulau cu halebardele pe umeri, iar coifurile străluceau. Trupele lui Dalinar apărau locul acela, iar condeierele sale îl vegheau. Totul pe cheltuiala lui.

Lui Dalinar nu-i plăceau nici poziția pieței, nici faptul că îi lipseau zidurile de apărare. Spunea că o incursiune dușmană ar fi fost catastrofală pentru ea și că încălca spiritul Legilor Războinicilor. Însă trecuseră ani de când parshendii nu mai făcuseră nicio incursiune în acea parte a Câmpiilor stăpânită de alethi. Iar dacă se hotărau să atace taberele, cercetașii și paznicii ar fi anunțat pe toată lumea.

Prin urmare, ce rost aveau Legile Războinicilor? Tatăl lui Adolin se purta de parcă ar fi fost de-o importanță vitală. Să fii întotdeauna în uniformă, să fii întotdeauna înarmat, întotdeauna sobru. Să fii întotdeauna vigilent dacă există amenințarea unui atac. Dar *nu exista* nicidecum.

Mergând prin piață, Adolin se uită în jur – se uită cu adevărat – încercând pentru prima oară să vadă ce anume făcea tatăl său.

Putea să-i recunoască pe ofițerii lui Dalinar cu ușurință. Își purtau uniforme, așa cum li se poruncise. Haine și pantaloni albaștri, cu nasturi argintii și noduri pe umeri, ca însemn al gradului. Ofițerii din alte tabere purtau tot felul de haine. Era greu să-i deosebești de negustori și de alți civili bogați.

„Dar asta nu contează”, își spuse din nou Adolin. „Pentru că n-o să fim atacați.”

Se încruntă în timp ce trecea pe lângă un grup de ochi-luminoși care trândăveau în fața altei taverne. În mare măsură, exact așa cum făcuse el însuși. Hainele lor – ba chiar și pozițiile adoptate și purtările – creau impresia că nu le păsa decât de distracții. Adolin descoperi că se înfuriase. Erau în plin

război. Mureau soldați aproape în fiecare zi. Și asta în timp ce ochi-luminoșii beau și stăteau la taclale.

Poate că Legile Războinicilor nu se refereau doar la apărarea împotriva parshendilor. Poate însemnau mai mult – le ofereau oamenilor comandanți pe care să-i poată respecta și pe care să se poată baza. Poate că tratau războiul cu seriozitatea cuvenită. Poate spuneau că o zonă în care se desfășura un război nu trebuia transformată în bâlci. Oamenii simpli stăteau de veghe, vigilenți. Prin urmare, el și Dalinar făceau același lucru.

Adolin șovăi în mijlocul străzii. Nimeni nu-l înjură și nimeni nu-i strigă s-o ia din loc – erau conștienți de rangul lui. Îl ocoleau pur și simplu.

„Cred că acum înțeleg”, se gândi. De ce avusese nevoie de atât de mult timp?

Tulburat, se grăbi să ajungă în locul unde avea loc duelul acelei zile.

— „Am mers pe jos de la Abamabar la Urithiru”, spuse Dalinar, citând din memorie, „În această privință, metafora și experiența sunt un tot, inseparabile de mine însumi, precum mintea și memoria mea. Una o conține pe cealaltă și, cu toate că v-o pot explica pe una, cealaltă e numai pentru mine.”

Așezat alături de el, Sadeas își ridică o sprânceană. Elhokar stătea și el lângă Dalinar, purtându-și Cristalarmura. O folosea din ce în ce mai des, fiind convins că asasinii abia așteptau să-i ia viața. Se uitau cu toții la bărbații care se duelau jos, pe fundul unui mic crater, ales de Elhokar drept arenă a duelurilor din tabere. Bordurile de piatră așezate de jur-împrejurul peretelui interior înalt de trei metri erau niște platforme excelente pe care să se poată așeza spectatorii.

Duelul lui Adolin încă nu începuse, iar luptătorii din momentul acela erau ochi-luminoși, dar nu Cristalpurtători. Săbiile lor de duel, cu muchii boante, aveau o crustă dintr-o substanță albă, precum creta. Lăsau semne vizibile ori de câte ori unul dintre ei reușea să lovească armura căptușită a celuilalt.

— Stai puțin, îi spuse Sadeas. Acest bărbat care a scris cartea...

— Nohadon e numele lui sacru. Alții îi spun Bajerden, deși nu se știe sigur dacă așa îl chema cu adevărat.

— S-a hotărât să meargă pe jos, dar din ce loc și către ce destinație?

— De la Abamabar la Urithiru, răspuse Dalinar. Din felul în care e istorisită povestea, cred că trebuie să fi fost o distanță foarte mare.

— Nu era rege?

— Ba da.

— Și de ce...?

— E năucitor. Dar ascultă. O să vezi, zise Dalinar, apoi își drese glasul și continuă. „Am străbătut toată această distanță considerabilă de unul singur, neîngăduindu-i nimănui să vină cu mine. N-am avut vreun armăsar, ci doar sandalele mele tocite, și nici vreun însoțitor în afara bastonului meu solid, care mi-a oferit, drept conversație, loviturile lui în piatră. Gura mi-a fost pungă; nu am îndesat în ea nestemate, ci cântece. Când nu mi-am putut câștiga pâinea cântând, brațele mele au lucrat cu îndemânare, curățând podele sau cotețe pentru porci, și mi-au adus adesea o răsplată satisfăcătoare.”

„Cei dragi mie s-au temut pentru siguranța mea și, poate, pentru sănătatea minții mele. Regii, mi-au explicat ei, nu merg pe jos sute de kilometri, precum cerșetorii. Le-am răspuns că, atâta vreme cât un cerșetor e în stare de o astfel de faptă, de ce n-ar fi și un rege? Mă credeau mai nepriceput decât un cerșetor?”

„Uneori cred că așa sunt. Cerșetorul știe multe lucruri pe care un rege nu poate decât să le bănuiască. Și totuși, cine dă legile care orânduiesc cerșitul? Mă-ntreb adesea dacă experiența mea de viață – viața ușoară pe care am dus-o după Devastare și huzurul de care mă bucur acum – m-a învățat ceva care să mă ajute să dau legi. Dacă ar trebui să ne bizuim pe ceea ce știm noi înșine, regii n-ar fi buni decât pentru legi care privesc încălzirea ceaiului și capitonarea tronurilor.”

La asta, Sadeas se încruntă. În fața lor, cei doi spadasini își continuau duelul; Elhokar îi urmărea cu pasiune. Se dădea în vânt după dueluri. Aducerea nisipului care acoperea podeaua acelei arene se datorase primei hotărâri luate de el la sosirea pe Câmpiile Sfărâmate.

— „Oricum...” – spuse Dalinar, continuând să citeze din *Calea regilor* – „... am făcut călătoria și, după cum a dedus deja cititorul ager la minte, am supraviețuit. Istorisirea impresiilor

mele va lăsa urme pe o altă pagină a acestei relatări, pentru că mai întâi trebuie să explic de ce am ales o cale atât de stranie. Deși am fost dispus să-mi las familia să mă creadă nebun, nu voi lăsa istoria să-mi asocieze numele cu așa ceva.”

„Familia mea a călătorit către Urithiru pe calea neocolită și a avut de așteptat câteva săptămâni până când am sosit și eu. La poartă n-am fost recunoscut fiindcă, în lipsa unui brici care s-o-mblânzească, îmi crescuse o chică bogată. Odată ce am dezbăluit cine sunt, am fost luat pe sus, dichisit, hrănit, mi s-a purtat de grijă și am fost dojenit, exact în această ordine. Numai după ce s-au încheiat toate am fost în sfârșit întrebat despre scopul expediției mele. N-aș fi putut ajunge în orașul sfânt pe calea obișnuită, simplă și ușoară?”

— Chiar așa! exclamă Sadeas. N-ar fi putut cel puțin să faci drumul călare?

— „Drept răspuns...” – cită Dalinar – „... mi-am scos sandalele și le-am arătat tălpile mele pline de bătăături. Le-am așezat comod pe masă, alături de tava mea cu struguri pe jumătate golită. În momentul acela, pe chipurile tuturor s-a citit că mă credeau țicnit, așa că le-am dat explicații, istorisindu-le întâmplările din călătoria mea. Una după alta, așa cum stivuiești sacii cu tallew când aduni provizii pentru iarnă. O să fac în curând pâine nedospită din ei și-o s-o înghesui în paginile acestei cărți.”

„Da, aș fi putut să călătoresc cu iuțeală. Dar până la urmă, toți oamenii au aceeași destinație. Indiferent dacă ne găsim sfârșitul într-un mormânt săpat anume sau în șanțurile unde sunt aruncați săracii, în afara Herazilor înșiși, trebuie să stăm cu toții la masă cu Veghetoarea Noptii.

Are așadar destinația vreo importanță? Sau calea pe care o alegem? Afirm în fața tuturor că nicio realizare nu este, în esența ei, tot atât de măreață cum e calea pe care am ajuns s-o înfăptuim. Nu suntem creația destinațiilor noastre. Cea care ne modelează e călătoria. Tălpile bătătorite, spatele mai puternic după ce a purtat greutatea drumului, ochii deschiși de proaspăta încântare a experiențelor trăite.”

„În final, trebuie să declar că niciun lucru bun nu se poate dobândi pe căi măsluite. Pentru că existența noastră nu e susținută de realizare, ci de metodă. Un monarh trebuie să înțeleagă asta; nu trebuie să se concentreze asupra lucrurilor pe

care vrea să le înfăptuiască, abătându-și privirea de la calea urmată pentru a sosi unde și-a dorit.”

Dalinar se lăsă pe spate. Piatra de sub ei fusese capitonată și i se adăugaseră suporturi pentru brațe și spătare de lemn. Duelul se încheie când unul dintre ochi-luminoși – îmbrăcat în verde, căci era un supus de-al lui Sadeas – izbuti să lovească în platoșa celuiilalt, lăsând pe ea o urmă lungă, albă. Elhokar își exprimă aprobarea aplaudând și făcând mânușile armurii să zăngăne, apoi ambii luptători se înclinară. Victoria avea să fie înregistrată de femeile așezate pe locurile judecătorilor. Tot ele țineau și cărțile cu regulamentele duelurilor și dădeau sentințele când existau dispute sau erau încălcate regulile.

— Presupun că asta e sfârșitul poveștii tale, spuse Sadeas, în timp ce în arenă intrau următorii dueliști.

— Întocmai, răspunse Dalinar.

— Și ai memorat tot fragmentul?

— Probabil c-am greșit câteva cuvinte.

— La cum te știi eu, asta-nseamnă că e posibil să fi uitat doar vreun cuvânt fără importanță.

Dalinar se încruntă.

— Ei, nu fi atât de bățos, bătrâne prieten, zise Sadeas. A fost un compliment. Unul nu prea reușit.

— Ce zici de poveste? întrebă Dalinar, în vreme ce în arenă începea noul duel.

— E ridicolă, răspunse cu sinceritate Sadeas, făcându-i semn unui servitor să-i aducă niște vin – din cel galben, căci dimineața nu trecuse încă. A făcut atâta drum doar ca să demonstreze că regii trebuie să-și cântărească urmările faptelor?

— N-a făcut-o doar ca să demonstreze ceva, zise Dalinar. Și eu am crezut asta, dar am început să-nțeleg. A făcut drumul pe jos fiindcă a vrut să trăiască experiența lucrurilor făcute de poporul lui. L-a folosit ca metaforă, dar cred că, de fapt, a vrut să știe cum e când mergi atât de mult.

Sadeas sorbi din vin, apoi se uită la soare, strângându-și pleoapele.

— Nu s-ar putea pune aici o copertină sau ceva de felul ăsta?

— Îmi place soarele, răspunse Elhokar. Îmi petrec prea mult timp închis în peșterile astea pe care le numim clădiri.

Sadeas se uită la Dalinar, dându-și ochii peste cap.

— O mare parte din *Calea regilor* e scrisă la fel ca fragmentul pe care ti l-am citat, zise Dalinar. O metaforă din viața lui Nohadon – o faptă reală, transformată în exemplu. El le numește cele patruzeci de parabole.

— Toate sunt la fel de ridicole?

— Eu cred că asta e superbă, spuse încet Dalinar.

— Nu mă-ndoiesc. Ție ți-au plăcut întotdeauna poveștile sentimentale, zise Sadeas ridicând o mână. Și asta a vrut să fie un compliment.

— Unul nu prea reușit?

— Întocmai. Dalinar, prietene, ai fost întotdeauna sentimental. Ceea ce te face sincer. Însă tot asta poate sta și în calea unei judecăți echilibrată – dar, atâta timp cât continuă să te-ndemne să-mi salvezi viața, nu mă deranjează, zise el scărpinându-și bărbia. Cred că, prin definiție, trebuie s-o fac, nu?

— Presupun.

— Ceilalți înalți prinți te cred îngâmfat.

— Nu...

Ce-ar fi putut spune?

— Nu vreau să fiu.

— Ei, îi provoci. Să luăm, de exemplu, felul în care refuzi să le iei în seamă argumentele și insultele.

— Protestele nu fac altceva decât să atragă atenția asupra problemei, zise Dalinar. Cea mai bună înfățișare a adevărului despre caracter e acțiunea corectă. Obișnuiește-te cu virtuțile, dacă te aștepți să fii tratat cum se cuvine de cei din jur.

— Ei, vezi? spuse Sadeas. Cine vorbește astfel?

— Dalinar, răspunse Elhokar, cu toate că încă mai urmărea duelul. Și tata o făcea.

— Întocmai, zise Sadeas. Dalinar, prietene, ceilalți pur și simplu nu pot accepta că vorbești serios. Își imaginează că te prefaci.

— Și tu? Tu ce crezi despre mine?

— Eu sunt în stare să văd adevărul.

— Care e adevărul ăsta?

— Că ești un moralist îngâmfat, răspunse Sadeas, vesel. Dar totul vine din onestitate.

— Sunt sigur că și ăsta vrea să fie un compliment.

— De fapt, de data asta nu-ncerc decât să te sâcâi.

Sadeas își înălță pocalul cu vin către Dalinar.

De lângă ei, Elhokar rânji.

— Sadeas, aici ai fost aproape ingenios. Ar trebui să declar că ești noul Cuget?

— Ce s-a-ntâmplat cu celălalt?

În vocea lui Sadeas se simțea curiozitatea, ba chiar și entuziasmul, ca și cum ar fi sperat să audă că lui Cuget i se-ntâmplase o nenorocire.

Rânjetul lui Elhokar deveni încruntare.

— A dispărut.

— Serios? Ce dezamăgire!

— Ei, da... zise Elhokar, fluturându-și mâna ascunsă în mănuașă armurii. O face din când în când. O să se-ntoarcă până la urmă. La el, totul e la fel de nesigur ca osânda veșnică. Dacă nu m-ar fi făcut să râd cu atâta poftă, l-aș fi înlocuit cu mai multe anotimpuri în urmă.

Tăcură, iar duelul continuă. Îl priveau și alți câțiva ochi-luminoși – bărbați și femei deopotrivă – așezați pe bordurile acelea ca niște bănci. Dalinar observă, stânjenit, că sosise și Navani și stătea de vorbă cu mai multe femei, printre care se număra și cea mai recentă pasiune a lui Adolin, condeiera cu păr castaniu-roșcat.

Ochii lui Dalinar zăboviră asupra lui Navani, sorbindu-i din priviri rochia violetă și frumusețea matură. Îi notase cele mai recente viziuni fără să se plângă și părea să-l fi iertat fiindcă o gonise din apartamentul lui cu atâta bruschețe. Nu-l lua niciodată în răs, nu părea niciodată sceptică. El aprecia asta. Oare ar fi trebuit să-i mulțumească – sau ea ar fi luat mulțumirile drept o invitație?

Își luă privirea de la ea, dar descoperi că nu putea să se uite la dueliști fără s-o vadă cu coada ochiului. Așa că privi în schimb cerul, strângându-și pleoapele ca să-și ferească ochii de strălucirea soarelui după-amiezii. De jos venea zgomotul metalului lovit de metal. În spatele lui, câțiva melci mari stăteau lipiți de piatră, în așteptarea apei unei mari furtuni.

Avea atâtea întrebări, atâtea incertitudini. Asculta *Calea regilor* și se străduia să descopere ce însemnau ultimele cuvinte ale lui Gavilar. De parcă ele ar fi reprezentat, cumva, nu doar cheia nebuniei sale, ci și aceea a naturii viziunilor. Însă adevărul era că nu știa nimic și nu se putea baza pe hotărârile sale. Asta îl dezechilibra încetul cu încetul, pas cu pas.

Acolo, pe câmpiile bătute de vânt, norii păreau să se adune mult mai rar. Nu era decât arzătoarea dogoară a soarelui, întreruptă de marile furtuni. Furtunile influențau și restul Rosharului – dar acolo, în est, erau neîmblânzite, brutale, supremația le aparținea și guvernau totul. Putea vreun rege muritor să sperie că era în stare să revendice acele ținuturi? Legende spuneau că erau nelocuite, că însemnau mai mult decât niște simple dealuri nerevendicate, platouri dezolante și păduri prea întinse. Natanatan, Regatul Granitului.

— Ah, spuse Sadeas, ca și cum ar fi gustat ceva amar. Trebuia să vină și el?

Dalinar își lăsă capul în jos și-i urmări privirea. Înaltul Prinț Vamah venise să vadă duelurile, urmat de propria suită. Aproape toți însoțitorii purtau culorile tradiționale – cafeniul și cenușiul –, el însuși fiind îmbrăcat cu o haină cenușie și lungă, cu despicături prin care i se vedeau veșmintele de dedesubt, din mătase portocalie și de un roșu intens, asortate cu volanele care-i ieșeau din manșete și din guler.

— Credeam că-ți place Vamah, zise Elhokar.

— Îl tolerez, răspunse Sadeas. Dar are un simț al modei de-a dreptul respingător. Portocaliu și roșu? Nici măcar un portocaliu-închis, ci unul țipător, care-ți scoate ochii. Iar despicăturile nu se mai poartă de-o veșnicie. A, minunat, se-așază chiar în fața noastră. Voi fi silit să-l am înaintea ochilor pe toată durata duelurilor.

— N-ar trebui să judeci oamenii cu atâta asprime pornind de la înfățișarea lor, spuse Dalinar.

— Dalinar, răspunse Sadeas pe un ton sec, suntem înalți Prinți. *Reprezentăm* Alethkarul. În întreaga lume, mulți ne privesc ca pe un centru al culturii și al autorității. Prin urmare, n-ar trebui să am dreptul de a încuraja prezentarea corespușătoare în fața lumii?

— Da, prezentarea corespușătoare, încuviință Dalinar. E bine să purtăm haine frumos croite și îngrijite.

„Bine-ar fi dacă soldații tăi, de pildă, și-ar păstra uniformele curate.”

— Frumos croite, îngrijite și la modă, îl corectă Sadeas.

— Și eu? Întrebă Dalinar, coborându-și privirea către uniformă lui simplă. Ai vrea să mă vezi și pe mine purtând jabo-uri și culori strălucitoare?

— Tu? Tu ești un caz fără speranță, zise Sadeas ridicându-și mâna ca să-i oprească obiecțiile. Nu, sunt nedrept. Uniforma are ceva... mai presus de timp. În virtutea utilității sale, costumul militar nu va fi niciodată complet demodat. E o alegere sigură – permanentă. Într-un fel, tu eviți problema modei, neintrând în joc, adăugă el, arătându-i-l pe Vamah cu o mișcare a capului. El încearcă, dar joacă foarte prost. Și asta e de neiertat.

— Tot mi se pare că dai prea multă importanță acestor mățăsuri și eșarfe, insistă Dalinar. Suntem soldați în război, nu curteni la bal.

— Câmpiile Sfărâmate se transformă rapid într-o destinație pentru demnitarii străini. E important să ne prezentăm așa cum se cuvine, spuse Sadeas ridicând un deget către Dalinar. Prietene, dacă am acceptat superioritatea ta morală, probabil că e timpul să-mi accepți și tu simțul modei. Unii ar putea să remarce că tu însuși judeci oamenii după haine, chiar într-o măsură mai mare decât mine.

Dalinar amuți. Comentariul îl izbise prin adevărul lui. Cu toate acestea, erai oare prea pretențios dacă-ți doreai ca demnitarii sosiți la întâlnirea cu înalții Prinți pe Câmpiile Sfărâmate să găsească acolo niște tabere de război eficiente, conduse de oameni care măcar ar fi arătat ca niște generali?

Dalinar se lăsă pe spate și văzu că duelul se încheiase. După socotelile lui, era timpul să-nceapă lupta lui Adolin. Cei doi ochi-luminoși care se înfruntaseră se înclinară în fața regelui, apoi se retraseră într-un cort aflat lângă arenă.

O clipă mai târziu, pe nisip păși Adolin, în Cristalarmura lui de un albastru intens. Își ținea coiful sub braț, iar părul lui blond cu negru stătea într-o neorânduială căutată. Își înălță către Dalinar mâna acoperită de mănuașă armurii și se înclină în fața regelui, apoi își puse coiful.

Bărbatul care apăru în urma lui purta o Cristalarmură vopsită în galben. Luminlordul Resi era singurul Cristalpurător deplin din armata înaltului Prinț Thanadal – deși în tabăra acestuia se mai aflau trei bărbați care aveau fie doar Cristalsabie, fie doar Cristalarmura. Thanadal n-avea niciuna, nici alta. Pentru un înalt prinț, nu era ceva neobișnuit să se bazeze, drept Cristalpurători, pe cei mai buni dintre luptătorii săi; era foarte logic, mai ales dacă erai genul de gene-

ral care prefera să stea în spatele liniilor și să stabilească tactici. De secole, în principatul lui Thanadal exista tradiția de a-l numi Apărător Regal pe purtătorul Cristalelor casei Resi.

În ultima vreme, Thanadal vorbise despre defectele lui Dalinar, așa că Adolin – acționând cu o oarecare subtilitate – îl provocase pe cel mai bun Cristalpurtător al înaltului prinț la un duel amical. Puține dueluri aveau ca miză Cristalele; în cazul acela, o înfrângere n-avea să-l coste pe niciunul dintre ei nimic mai mult decât poziția din clasament. Duelul atrăgea atenția într-o neobișnuit de mare măsură și arena se umplu în următorul sfert de oră, în timp ce dueliștii se încălzeau și se pregăteau. Mai multe femei își pregătiră planșeta, gata să deseneze sau să-și noteze impresiile despre duel. Thanadal nu era de față.

Duelul începu când înalta judecătoare prezentă, Lady Istow, le strigă combatanților să-și cheme săbiile. Elhokar se aplecă din nou în față, concentrat, în timp ce Resi și Adolin se învârteau unul în jurul altuia pe nisip, în timp ce li se materializau Cristalsăbiile.

Dalinar se trezi aplecându-se și el în față, deși simți împunsătura rușinii. Potrivit Legilor Războinicilor, cele mai multe dueluri ar fi trebuit evitate atâta timp cât Alethkarul se afla în război. Exista o graniță foarte fragilă între lupta ca exercițiu și duelul pricinuit de o insultă, care se putea sfârși cu rănirea unor ofițeri importanți.

Resi stătea în Postura Pietrei, cu brațele cât mai bine întinse în față, ținându-și Cristalsabia cu ambele mâini, cu vârful spre cer. Adolin folosea Postura Vântului, ușor întors într-o parte, cu mâinile în față și coatele foarte puțin îndoite, cu vârful Cristalsabiei îndreptat în spate, deasupra capului. Se roteau unul în jurul altuia. Învingător avea să fie cel care ar fi reușit primul să distrugă complet o parte din Armura celuilalt. Nu era foarte periculos; o Armură șubrețită putea cu ușurință să facă față unei lovituri, chiar dacă se spărgea din cauza acesteia.

Resi atacă primul; făcu un salt înainte, își trase sabia în spate, deasupra capului, apoi se lăsă în jos, spre dreapta, lovind cu toată puterea. Postura Pietrei se concentra în jurul acestui gen de atac, lovind de fiecare dată cu cel mai mare avânt și cu cea mai mare forță cu putință. Dalinar o consi-

dera stângace – pe câmpul de luptă, în spatele unei Cristalsăbii nu era necesară o asemenea putere, cu toate că se dovedea utilă când înfruntai un alt Cristalpurător.

Adolin se feri sărind înapoi, agil în ciuda faptului că trebuia să susțină Cristalarmura groasă, cu o greutate de peste o mie patru sute de livre, tocmai fiindcă aceasta îi mărea forța picioarelor. Deși bine executat, atacul îl lăsase pe Resi descoperit, iar Adolin lovi cu precizie, țintindu-i apărătoarea antebrațului, pe care o făcu să se crape. Resi atacă iarăși, iar Adolin se feri din nou, parcă dansând, pentru a-l lovi apoi peste coapsa stângă.

Unii poeți descriau lupta ca pe un dans. Lui Dalinar, o înfruntare obișnuită i se părea rareori astfel. Doi bărbați în luptă, cu săbii și scuturi, se năpusteau de obicei cu furie unul asupra altuia, lovindu-și armele în repetate rânduri, fiecare încercând să ocolească scutul celuilalt. Nu prea era un dans, ci mai degrabă o luptă corp la corp, cu arme.

Însă în cazul Cristalsăbiilor, înfruntarea *chiar* ar fi putut semăna cu dansul. Aveai nevoie de foarte multă îndemânare ca să-ți rotești arma lungă așa cum trebuia, iar Armura era rezistentă, așa că loviturile erau de obicei deviate. Lupta era o succesiune de mișcări ample și de rotiri largi. Avea fluiditate și grație.

— E foarte bun, să știi, comentă Elhokar.

Adolin lovi coiful lui Resi, stârnind aplauzele privitorilor.

— Mai bun decât a fost tata. Mai bun chiar și decât tine, unchiule.

— Muncește foarte mult, răspunse Dalinar. Chiar îi place. Nu lupta, și nici războiul. Duelul.

— Ar putea fi campion, dacă și-ar dori-o.

Dalinar știa că Adolin chiar și-o dorea. Dar refuzase dueluri care i-ar fi putut oferi titlul. Dalinar bănuia că, într-un fel, o făcuse pentru a respecta Legile Războinicilor. Duelurile în campionate și turniruri erau rezervate pentru acele rare momente când aveau parte de pace. Această atitudine putea fi contrazisă de argumentul că trebuia să-ți aperi mereu onoarea familiei.

Oricum ar fi fost, Adolin nu se duela ca să urce în clasamente, motiv pentru care ceilalți Cristalpurători îl subestimau. Se grăbeau să-i accepte provocările, iar el era provocat și de

bărbați care nu erau Cristalpurtători. Prin tradiție, Cristalar-mura și Cristalsabia regelui se aflau, contra unei taxe imense, la dispoziția celor care se bucurau de favorurile sale și doreau să-nfrunte un Cristalpurtător.

Dalinar se cutremură la gândul că altcineva ar fi putut să-i poarte armura și să-i mânuiască Sabia. Era nefiresc. Cu toate acestea, împrumutarea sabiei și armurii regelui – sau a Cristalelor unui înalt prinț înainte de restaurarea monarhiei – erau o tradiție bine înrădăcinată. Până și Gavilar o respectase, deși între patru ochi se plânsese fiindcă era nevoit s-o facă.

Adolin evită o altă lovitură, dar începu să prefere formele ofensive ale Posturii Vântului. Resi nu era pregătit pentru asta – reuși să dea o lovitură în apărătoria umărului lui Adolin, dar fu una piezișă. Adolin avansa. Sabia i se rotea cu mișcări fluide. Resi se retrase, intrând într-o poziție de evitare a loviturilor. Era Postura Pietrei, una dintre puținele care se bazau pe așa ceva.

Adolin îi devie sabia, scoțându-l din postura aceea. Resi și-o reluă, dar Adolin îl făcu s-o părăsească iarăși. Resi reveni la ea de mai multe ori, cu mișcări din ce în ce mai stângace, și Adolin începu să-l atace, lovindu-l când într-o parte, când într-alta. Lovituri ușoare, rapide, menite să-l enerveze.

Și reușeau. Resi urlă, luându-și avânt pentru una dintre loviturile specifice Posturii Pietrei, cu brațul coborând de la o înălțime aflată deasupra umărului. Adolin îi făcu față cu brio, lăsându-și sabia în jos cu o mână și primind lovitura în apărătoria intactă de pe antebraț. Aceasta se crăpă destul de tare, dar mișcarea îi îngădui lui Adolin să-și tragă propria Sabie într-o parte și să lovească în apărătoria coapsei stângi a adversarului, deja crăpată.

Apărătoria se sfărâmă cu zgomot de metal spintecat și mai multe bucăți din ea zburară în toate părțile, strălucind ca oțelul topit și lăsând în urmă dâre de fum. Resi se retrase împleticindu-se. Piciorul lui stâng nu mai putea suporta greutatea Cristalarmurii. Înfruntarea se încheiase. Duelurile mai importante continuau până la distrugerea a două sau chiar trei piese ale armurii, însă erau foarte periculoase.

Înalta judecătoare se ridică și anunță încheierea luptei. Resi se îndepărtă împleticindu-se și-și smulse coiful. Înjurăturile lui ajungeau până la urechile privitorilor. Adolin îl sa-

lută, atingându-și fruntea cu muchia boantă a Sabiei, pe care o lăsa apoi să dispară. Se înclină în fața regelui. Alți învingători intrau uneori în mijlocul mulțimii, pentru a se făli sau pentru a primi omagii, dar el se retrase în cortul destinat pregătirilor.

— E într-adevăr talentat, comentă Elhokar.

— Și e un tânăr atât de... cuviincios, adăugă Sadeas, sorbind din vin.

— Da, încuviință Dalinar. Uneori îmi doresc să fi fost pace, doar pentru ca Adolin să se poată dedica duelurilor.

Sadeas oftă.

— Altă discuție despre renunțarea la război, Dalinar?

— Nu asta am vrut să spun.

— Te tot plângi, susținând că ai lăsat baltă ideea aia, unchiule, zise Elhokar, întorcându-se către el. Însă continui să te învârti în jurul ei, vorbind cu nostalgie despre pace. În tabere se spune că ești laș.

— Nu e laș, Maiestate, zise pufnind Sadeas. Pentru asta depun mărturie.

— Atunci, de ce? întrebă Elhokar.

— Zvonurile au căpătat o amploare absurdă, spuse Dalinar.

— Totuși, nu mi-ai răspuns la întrebare, insistă regele. Dacă ți-ai putea impune hotărârea, unchiule, ne-ai cere să plecăm de pe Câmpiile Sfărâmate? Ești laș?

Dalinar șovăi.

„Unește-i”, îi spusese vocea aceea. „E misiunea ta, ți-o încredințez ție.”

„Sunt laș?” se întrebă. Prin cartea lui, Nohadon îl provocase să mediteze asupra propriei persoane. Să nu se simtă niciodată atât de sigur pe sine și să nu se creadă mai presus de orice, fiindcă asta l-ar fi făcut să nu-și mai dorească să caute adevărul.

Întrebarea lui Elhokar nu se referea la viziunile lui. Cu toate acestea, Dalinar avea impresia clară că dăduse dovadă de lașitate, cel puțin în privința dorinței sale de a abdică. Dacă ar fi plecat din pricina lucrurilor care i se întâmplau, ar fi însemnat că alege cea mai ușoară cale.

„Nu pot pleca”, înțelese el. „Indiferent ce s-ar întâmpla. Trebuie să duc totul până la capăt.” Chiar dacă era nebun. Sau chiar dacă viziunile erau reale, însă de obârșie îndoielnică, lu-

cru care-l îngrijora și mai tare. „Trebuie să rămân. Dar îmi trebuie un plan, trebuie să fiu sigur că nu-mi îndrept casa către distrugere.”

Trebuia să aibă mare grijă. Nimic nu era clar, totul era în ceață. Fusesse pe punctul de a fugi fiindcă îi plăcea să ia hotărâri clare. Ei bine, în privința lucrurilor care i se întâmplau, nimic nu era limpede. După toate aparențele, decizia de a rămâne înalt prinț reprezenta baza pe care-și putea reclădi sinele.

N-avea să abdice. Și cu asta basta.

— Dalinar? întrebă Elhokar. Te... simți bine?

El clipi, dându-și seama că nu le mai dădea atenție nici regelui, nici lui Sadeas. Se uita în gol, ca și cum n-ar fi putut face nimic ca să-și salveze reputația. Se întoarse către nepotul său.

— Ai vrut să știi adevărul, îi spuse. Da, dacă aș fi putut da ordinul, aș fi luat toate cele zece armate și m-aș fi întors în Alethkar.

În ciuda spuselor celorlalți, asta nu era lașitate. Nu, tocmai dăduse piept cu propria lașitate și aflase ce însemna asta. Aici era vorba de cu totul altceva.

Regele părea șocat.

— Aș pleca, confirmă cu hotărâre. Dar nu fiindcă vreau să fug sau fiindcă mă tem de luptă. Aș pleca fiindcă-mi fac griji pentru stabilitatea Alethkarului; dacă am abandona acest război, ne-am apăra mai bine țara, iar înalții prinți ne-ar rămâne fideli. Aș putea să trimit mai mulți mesageri și mai multe erudite să afle de ce l-au ucis parshendii pe Gavilar. Am renunțat prea ușor la asta. Încă mă mai întreb dacă asasinatul n-a fost cumva pus la cale de niște nemernici sau de niște rebeli din rândul propriilor oameni. Aș descoperi în ce constă cultura lor – căci da, au una. Dacă în spatele asasinatului nu se află niște rebeli, aș pune întrebări până când aș afla *de ce* au făcut-o. Aș cere o compensație – poate chiar să ni-l dea pe regele lor, ca să-l executăm, la rândul nostru – în schimbul căreia să le garantăm pacea. Cât despre inimile-nestemata, aș sta de vorbă cu eruditele mele și aș găsi o cale mai bună de păstrare a acestui teritoriu. Poate că populând masiv întreaga regiune și transformând Dealurile Nerevendicate într-un teritoriu sigur, ne-am putea extinde hotarele, punând stăpânire pe Câmpiile Sfărâmate. N-aș renunța la răzbunare, Maiestate, dar aș aborda-o cu mai multă chibzuință, lucru

valabil și în privința războiului pe care îl purtăm. În momentul de față, știm prea puține ca să fim eficienți.

Elhokar păru surprins. Dădu din cap.

— Păi... Unchiule, asta chiar are sens. De ce nu ne-ai explicat mai devreme?

Dalinar clipi, nedumerit. Cu doar câteva săptămâni în urmă, Elhokar se indignase imediat ce-l auzise pomenind de întoarcere. Ce se schimbase?

„Nu i-am acordat băiatului destulă încredere,” își zise, înțelegând.

— În ultima vreme mi-a fost greu să-mi clarific propriile gânduri, Maiestate.

— Maiestate! exclamă Sadeas. Sunt sigur că n-ai de gând să...

— Ultimul atentat la viața mea m-a pus pe gânduri, Sadeas. Spune-mi, ai mai descoperit ceva în privința nestematelor din armura mea?

— Încă nu, Maiestate.

— Încearcă să măucidă, spuse încet Elhokar, cu trupul crispându-i-se în interiorul armurii. Vor să mă vadă mort, ca pe tatăl meu. Uneori chiar măntreb dacă aici nu alergăm cumva după cei zece neghiobi. Asasinul în alb – omul ăla era shin.

— Parshendii și-au asumat responsabilitatea pentru trimiterea lui, zise Sadeas.

— Da, răspunse Elhokar. Dar ei sunt totuși niște sălbatici ușor de manipulat. Când vrei să distragi atenția, arunci vina asupra unor parshi. Purtăm războiul ani și ani de-a rândul, dar nu-i observăm niciodată pe adevărații vinovați, care completează în tăcere, chiar în tabăra mea. Mă pândesc fără întrerupere. Așteaptă. Le văd fețele în oglinzi. Simboluri contorsionate, inumane...

Dalinar se întoarce spre Sadeas: se priviră unul pe altul cu îngrijorare. Paranoia regelui se înrăutățise – sau devenise pur și simplu mai evidentă? Vedea conspirații fantomă în orice umbră, iar încercarea de a i se lua viața îi oferise o dovadă cu care-și hrănea temerile.

— Retragerea de pe Câmpiile Sfărâmate ar putea fi o idee bună, spuse Dalinar cu prudență. Dar nu pentru a intra în război cu altcineva. Trebuie să ne unificăm poporul și să-i asigurăm stabilitatea.

Elhokar oftă.

— Deocamdată nu prea are rost să-l vînăm pe asasin. Poate că nici n-o să fie nevoie s-o facem. Am auzit că unirea forțelor tale cu ale lui Sadeas a dat roade.

— Într-adevăr, Maiestate, răspuse Sadeas, părînd mîndru – poate chiar prea plin de el. Deși Dalinar insistă să folosească podurile lui lente. Uneori, trupele mele sunt aproape zdrobite înainte de sosirea lui. Totul ar merge mai bine dacă, în privința podurilor, ar folosi tactica modernă.

— Pierderea de vieți... zise Dalinar.

— E acceptabilă, răspuse Sadeas. Sunt mai ales sclavi, Dalinar. Faptul că au șansa să participe cât de cât la luptă e o onoare pentru ei.

„Mă-ndoiesc că ei văd lucrurile în aceeași lumină.”

— Aș vrea să-ncerci măcar metoda mea, continuă Sadeas. Până acum ne-a mers, dar mă tem că parshendii vor continua să trimită două armate împotriva noastră. Nu mă încântă ideea de a lupta cu amîndouă înaintea sosirii tale.

Dalinar șovăi. Era într-adevăr o problemă. Dar cum să renunțe la podurile de asalt?

— Păi de ce nu faceți un compromis? propuse Elhokar. La următorul atac, unchiule, lasă podarii lui Sadeas să te ajute pe timpul marșului până la platoul asaltat. Are o mulțime de echipe de rezervă pe care ți le-ar putea împrumuta. El ar merge totuși înainte, cu o armată mai mică, dar folosind podurile lui, iar tu ai ajunge pe câmpul de luptă mult mai repede decât până acum.

— Aș face același lucru dacă mi-aș folosi propriile echipe de podari, zise Dalinar.

— Nu neapărat, îl contrazise regele. Ai spus că parshendii trag rareori asupra ta, odată ce sunt deja în luptă cu Sadeas. Oamenii lui pot începe asaltul ca de obicei, iar tu poți să li te alături după ce-ți creează un punct de traversare sigur.

— Da... aprobă gînditor Sadeas. Podarii folosiți de tine vor fi în siguranță, iar traversarea ta n-o să însemne pierderea mai multor vieți. Dar o să ajungi de două ori mai repede pe platou, ca să mă sprijini în luptă.

— Și dacă nu le poți distra atenția parshendilor îndeajuns de mult? întrebă Dalinar. Dacă-și vor pune totuși arcașii să tragă asupra podarilor mei când o să traversez?

— Atunci o să ne retragem, răspunse oftând Sadeas. Dar cel puțin vom fi încercat. Numai așa poți merge înainte, bătrâne prieten, încercând lucruri noi.

Dalinar își scarpină bărbia, gânditor.

— Ei, haide, Dalinar, spuse regele. El a primit propunerea ta, ați atacat împreună. De data asta, încearcă și tu să procedezi cum vrea el.

— Bine, acceptă Dalinar. Să vedem cum merge.

— Excelent, zise bucuros Elhokar, ridicându-se. Și acum cred că mă duc să-ți felicit fiul. Lupta a fost captivantă!

Lui Dalinar nu i se păruse deosebit de captivantă – adversarul lui Adolin nu fusese niciodată în avantaj. Dar era cel mai bun tip de luptă. El unul nu le dădea crezare celor care susțineau că o luptă „bună” e o luptă strânsă. Când câștigai, era întotdeauna de preferat s-o faci cât mai repede și având cel mai mare avantaj.

El și Sadeas se ridicară, în semn de respect, în timp ce regele cobora către platoul nisipos; pășind pe acele proeminențe ale stâncii care aduceau atât de mult cu o scară. Pe urmă se întoarse către Sadeas.

— Trebuie să plec. Trimite-mi o condeieră care să-mi dea detalii despre platourile pe care simți că am putea încerca manevra. La următorul atac asupra unuia dintre ele, o să-mi aduc armata în zona în care se adună trupele tale și-o să plecăm împreună. Tu, însoțit de un grup mai mic și mai rapid o s-o luați înainte, iar noi vă vom ajunge din urmă când veți fi pe poziție.

Sadeas aprobă cu o mișcare a capului. Dalinar se întoarse cu spatele, gata să urce treptele către rampa de ieșire.

— Dalinar! strigă Sadeas în urma lui.

El se uită peste umăr la celălalt înalt prinț. Sadeas rămăsese cu brațele încrucișate; eșarfa îi flutura în bătaia vântului, iar broderia de un auriu metalic scânteia.

— Trimite-mi și tu una dintre condeierele tale, cu un exemplar din cartea aia a lui Gavilar. S-ar putea să mă amuze lectura celorlalte povești.

Dalinar zâmbi.

— Așa o să fac, Sadeas.

59 • O ADEVĂRATĂ ONOARE

„Atârn deasupra celui din urmă gol: am prieteni și-n urmă, și înainte. Banchetul la care trebuie să beau e zugrăvit pe chipurile lor, iar cuvintele pe care trebuie să le spun îmi scânteiază în minte. Vechile jurăminte vor fi rostite iarăși.”

Datată betabanan 1173, cu 45 de secunde înainte de moarte. Subiect: un copil ochi-luminoși de cinci ani. Cu pronunția remarcabil îmbunătățită când a oferit mostra.

Kaladin fixa cu privirea cele trei sfere strălucitoare de topaz aflate pe podeaua din fața lui. În baracă era întuneric și înăuntru nu se mai afla decât Teft. Lopen se sprijinea de canatul luminat de soare al ușii, privind în jur cu un aer nepăsător. Afară, Pietroi făcea instrucție cu ceilalți podari. Kaladin îi pusese să exerseze formațiile de luptă. Nu se dădeau de gol. Totul avea să treacă drept un exercițiu pentru transportarea podului, deși în realitate se deprindeau să asculte ordinele și să se reîncoloneze rapid.

Cele trei sfere mărunte – în fapt, doar niște stropi – luminau suprafața de piatră, conturând împrejurul lor mici inele cafenii. Kaladin se concentra asupra lor, ținându-și răsuflarea și dorind să aducă lumina în el.

Nu se întâmplă nimic.

Își mări eforturile, privind fix în adâncurile lor.

Nu se întâmplă nimic.

Luă una, și-o așeză în căușul palmei și o ridică astfel încât să nu poată vedea decât lumina ei. Putea să-i deslușească în amănunt învolburarea, vârtejul schimbător de lumină. Porunci, tânji, imploră.

Nu se întâmplă nimic.

Gemu, sprijinindu-și spatele pe piatră, și se uită la tavan.

— Poate nu ți-o dorești îndeajuns de mult, spuse Teft.

— Mi-o doresc din toate puterile. Nu vrea să se clintească, Teft. Podarul mai vârstnic mormăi și luă una dintre sfere.

— Poate că te-nșeli în privința mea, spuse Kaladin.

Poetic privind lucrurile, i se părea firesc ca, odată ce acceptase existența acelei stranii și înfricoșătoare trăsături a proprii ei ființe, s-o poată folosi.

— Poate că lumina soarelui ne-a jucat o festă.

— Lumina soarelui ne-a jucat o festă, repetă sec Teft. Când ai putut lipi o raniță de un butoi, ne-a jucat lumina o festă...

— Bine. Atunci poate c-a fost o întâmplare stranie, ceva care s-a petrecut o singură dată.

— Și când ai fost rănit, și în timpul podalergărilor, ori de câte ori îți trebuie mai multă forță sau rezistență, zise Teft.

Kaladin oftă, nemulțumit, și se izbi ușor cu capul de podeaua de piatră, de mai multe ori.

— Bine, și dacă sunt unul dintre Radianții despre care tot vorbești, de ce nu pot face nimic?

— Deduc, spuse podarul cărunț răsucind sfera între degete, că ești ca un copil care-nvață cum să-și facă picioarele să meargă. La început, nu se știe cum, i se întâmplă, pur și simplu. Apoi descoperă, încetul cu încetul, cum să le pună dinadins în mișcare. Ai nevoie doar de exercițiu.

— Mi-am petrecut o săptămână holbându-mă la sfere, Teft. Cât ar trebui să exersezi?

— Mai mult, în mod sigur.

Kaladin își dădu ochii peste cap și se lăsă pe spate.

— De ce te ascult? Ai recunoscut că nu știi mai mult decât mine.

— Nu știu nimic despre folosirea Luminii de Furtună, spuse Teft, încruntându-se. Dar știu ce *ar trebui* să se-ntâmpale.

— Luându-te după povești care se contrazic unele pe altele. Mi-ai spus că Radianții puteau să zboare și să umble pe pereți.

Teft dădu aprobator din cap.

— Puteau, cu siguranță. Și făceau piatra să se topească doar uitându-se la ea. Și să străbată distanțe mari în timpul unei singure bătăi de inimă. Și să-i poruncească luminii soarelui. Și...

— Și de ce aveau nevoie să meargă pe pereți și, în același timp, să zboare? îl întrerupse Kaladin. Dacă puteau zbura, la ce s-ar mai fi obosit s-alerge pe pereți?

Teft nu răspunse.

— Și de ce să se fi obosit să facă oricare dintre lucrurile astea, dacă puteau „să străbată distanțe mari în timpul unei singure bătăi de inimă”?

— Nu știi sigur, recunosc Teft.

— Nu putem avea încredere în povești sau în legende, zise Kaladin.

Se uită la Syl, care coborâse lângă una dintre sfere și o cerceta cu interes copilăresc.

— Cine știe ce e adevăr și ce e născocire? Știm sigur doar un lucru, adăugă el, apoi luă o sferă și o ridică, ținând-o între două degete. Radiantul din încăperea asta s-a saturat până peste cap de culoarea cafenie.

Teft protestă.

— Nu ești Radiant, flăcăule.

— Păi nu vorbeam despre...

— O, poți să impregnezi, spuse Teft. Poți să absorbi Lumina de Furtună și poți să-i dai porunci. Dar să fii Radiant însemna mai mult decât atât. Felul în care trăiau, lucrurile pe care le făceau. Cuvintele Nepieritoare.

— Ce?

Teft răsuci din nou sfera între degete, ridicând-o și uitându-se îndelung în interiorul ei.

— Viață înaintea morții. Putere înaintea slăbiciunii. Călătorie înaintea destinației. Asta era deviza lor, era Primul Ideal în Cuvinte Nepieritoare. Mai existau încă patru.

Kaladin își ridică o sprânceană.

— Care anume?

— De fapt, nu știi, răspunse Teft. Însă Cuvintele Nepieritoare – aceste Ideale – le călăuzeau toate faptele. Despre celelalte patru se spune că erau diferite pentru fiecare ordin al Radianților. Însă Primul era același pentru toate cele zece: „Viață înaintea morții, putere înaintea slăbiciunii, călătorie înaintea destinației”, adăugă el, apoi avu un moment de ezitare. Sau cel puțin așa mi s-a spus.

— Da, bine, mi se pare oarecum evident, zise Kaladin. Viața vine înainte de moarte. Așa cum vine ziua înaintea nopții sau unu înaintea lui doi. Evident.

— Nu iei toate astea în serios. Poate de aceea ți se refuză Lumina de Furtună.

Kaladin se ridică și se întinse.

— Îmi pare rău, Teft. Sunt pur și simplu obosit.

— Viață înaintea morții, spuse Teft, făcându-i semn cu degetul. Un Radiant se străduiește întotdeauna să apere viața. Nu ucide niciodată dacă nu e necesar și nu-și riscă niciodată viața din motive lipsite de importanță. Să trăiești e mai greu decât să mori. Datoria Radiantului e să trăiască. Putere înaintea slăbiciunii. Toți oamenii sunt slabi în anumite momente ale vieții lor. Radiantul îi apără pe cei slabi și-și folosește puterea pentru binele altora. Puterea nu te face capabil să domnești; te face capabil să slujești.

Teft luă sferile și le puse în pungă. Pe ultima o reținu o clipă, apoi o îndesă lângă celelalte.

— Călătorie înaintea destinației. Un scop poate fi atins întotdeauna pe mai multe căi. Eșecul e preferabil unei victorii prin mijloace incorecte. Ca să aperi zece nevinovați, nu merită să ucizi unul. Toți oamenii mor în cele din urmă. Modul în care ai trăit cântărește, în fața Atotputernicului, mai mult decât ceea ce ai realizat.

— În fața Atotputernicului? Cavalerii aveau așadar legătură cu religia?

— Nu e totul? Toate astea i se datorează unui rege bătrân. Soția lui le-a scris într-o carte sau cam așa ceva. Idealurile Radianților se bazau pe ceea ce a scris acolo.

Kaladin dădu din umeri, se ridică și începu să verifice mormanul de veste din piele pentru podari. De ochii lumii, el și Teft le verificau, căutând tăieturi sau curele rupte. Câteva clipe mai târziu, Teft i se alătură.

— Chiar crezi într-adevăr așa ceva? întrebă Kaladin, ridicând o vestă și trăgând de curele. Că ar respecta cineva aceste jurăminte, și mai ales un grup de ochi-luminoși?

— Nu erau doar ochi-luminoși. Erau Radianți.

— Erau oameni, spuse Kaladin. Oamenii ajunși la putere pretind întotdeauna că sunt plini de virtuți sau că se află sub îndrumarea zeilor, că au un soi de împuternicire ca să ne „ape-

re” pe noi, ceilalți. Crezând că Atotputernicul i-a pus acolo unde se află, înghițim cu mai multă ușurință ceea ce ne fac.

Teft răsuci o vestă în mâini. Începea să se rupă sub porțiunea vătuită de pe umărul stâng.

— N-am crezut niciodată. Și apoi... te-am văzut pe tine impregnându-te cu Lumină și am început să-mi pun întrebări.

— Povești și legende, Teft. Ne place să credem că noi, oamenii, am fost cândva mai buni. Ne face să ne închipuim că am putea ajunge din nou. Dar oamenii nu se schimbă. Erau corupți și atunci.

— Poate, răspuse Teft. Părinții mei credeau în toate. În Cuvintele Nepieritoare, în Idealuri, în Cavalerii Radianți, în Atotputernic. Chiar și în vechiul vorinism. Mai ales în vechiul vorinism.

— Asta a dus la Hierocrație. Devoțiunile și ardenții n-ar trebui să dețină pământuri și bunuri. E prea periculos.

— De ce? întrebă Teft, pufnind. Crezi că, ajunși la putere, ar fi mai răi decât ochi-luminoșii?

— Ei, poate că aici ai dreptate.

Kaladin se încruntă. Își petrecuse atât de mult timp închipuindu-și că Atotputernicul îl părăsise – sau chiar că îl blestemase – încât îi era greu să accepte că poate (așa cum spusese Syl) era, în schimb, binecuvântat. Da, fusese ținut în viață și bănuia că, pentru asta, ar fi trebuit să fie recunoscător, însă ce putea fi mai cumplit decât să ți se dea o mare putere, dar să fii totuși prea slab ca să-i salvezi pe cei care-ți sunt dragi?

Își întrerupse presupunerile când Lopen, care stătea sprijinit de canatul ușii, se îndreptă, gesticulând pe furiș către el și către Teft. Din fericire, nu mai aveau nimic de ascuns. De fapt, nici n-avuseseră de ascuns nimic altceva decât pe el însuși, stând pe podea și holbându-se la sfere ca un idiot. Lăsă vesta din mână și o porni spre ușă.

Palanchinul lui Hashal venea drept spre baraca lor; bărbatul înalt și cel mai adesea tăcut al acesteia mergea alături. Eșarfa lui era violetă, la fel ca broderiile de pe manșetele hainei nu mai lungi decât o vestă. Gaz încă nu se întorsese. Trecuse o săptămână, și nici urmă de el. Hashal și soțul ei – plus aghiotanții lor ochi-luminoși – făceau acum ceea ce fă-

cuse înainte sergentul podurilor și refuzau să răspundă la întrebările despre el.

— Dar-ar furtuna! zise Teft, venind lângă Kaladin. Când îi văd pe ăștia doi mă furnică pielea, ca atunci când știu că-n spatele meu stă cineva cu un cuțit.

Pietroii aliniase podarii și așteptau cu toții în tăcere, ca pentru inspecție. Kaladin li se alătură, urmat de Teft și de Lopen. Purtătorii lăsară palanchinul jos în fața lui. Deschis în lateral și având doar o copertină mică deasupra, nu prea era altceva decât un fotoliu pe o platformă. Multe femei ochi-luminoși foloseau așa ceva în tabere.

Fără tragere de inimă, Kaladin se înclină în fața lui Hashal așa cum se cuvenea, făcându-le celorlalți semn să-i urmeze exemplul. Nu era momentul să fie bătuți pentru nesupunere.

— Ai o echipă atât de bine instruită, șefule de pod, spuse ea, scărpinându-și nepăsătoare obrazul cu o unghie de culoarea rubinului, în timp ce-și ținea cotul pe brațul fotoliului. Atât de... eficientă la podalergări.

— Mulțumesc, Luminată Hashal, răspunse el, străduindu-se – fără succes – să-și înlăture asprimea și ostilitatea din voce. Îmi este îngădui să-ntreb? Gaz n-a mai fost văzut de câteva zile. E sănătos?

— Nu.

Kaladin așteptă o continuare a răspunsului ei, dar acesta nu mai veni.

— Soțul meu a luat o hotărâre. Oamenii tăi sunt atât de buni la podalergări, încât ați devenit un model pentru celelalte echipe. Așa stând lucrurile, veți lua de acum înainte parte la toate podalergările.

Kaladin simți un fior rece.

— Și curățarea spărturilor?

— A, va rămâne timp și pentru asta. Oricum trebuie să mergeți jos cu torțe, iar platourile nu sunt niciodată asaltate noaptea. Oamenii tăi vor dormi ziua – întotdeauna gata să se prezinte la datorie – și vor lucra în spărturi noaptea. Așa vă veți întrebuița mult mai bine timpul.

— Toate podalergările, spuse Kaladin. O să luăm parte la toate.

— Da, întări ea cu nepăsare, făcându-le semn purtătorilor s-o ridice. Echipa ta e pur și simplu prea bună. Trebuie folosită. Veți începe de mâine. Considerați asta o... onoare.

Kaladin inspiră scurt, ca să nu-i spună ce credea despre „onoarea” ei. Nu reuși să se convingă s-o salute cu o plecăciune la plecare, dar ea nu păru să se sinchisească. Pietroi și ceilalți începură să murmure.

Toate podalergările. Hashal tocmai accelerase ritmul în care puteau fi uciși. Echipa n-avea cum să mai reziste alte câteva săptămâni. Rămăseseră deja atât de puțini încât, chiar dacă pierdeau doar un om sau doi la un asalt, aveau să se poticnească. Și-atunci parshendii s-ar fi concentrat asupra lor, doborându-i.

— Pe răsuflarea lui Kelek! exclamă Teft. Vrea să ne vadă morți!

— Nu e corect, adăugă Lopen.

— Suntem podari, spuse Kaladin, întorcându-se către ei. De ce credeți că ar avea cineva de gând să se poarte „corect” față de noi?

— Hashal nu ne-a ucis destul de repede ca să fie pe placul lui Sadeas, zise Moash. Știi că soldații au fost bătuți fiindc-au venit să te vadă, să-l privească pe omul care a supraviețuit unei mari furtuni? Nu te-a uitat, Kaladin.

Teft continua să înjure. Îl trase pe Kaladin deoparte. Lopen îi urmă, iar ceilalți rămăseră să vorbească între ei.

— Blestem! spuse încet Teft. Le place să pretindă că se poartă corect cu echipele de podari. Așa par drepți. Dar s-ar zice că acum au renunțat. Nemernicii!

— Ce facem, gancho? întrebă Lopen.

— Mergem în spărturi, răspunse Kaladin, așa cum ni s-a poruncit. Și avem grijă să dormim mai mult în noaptea asta, fiindcă-n următoarea s-ar părea c-o să rămânem treji.

— Oamenilor n-o să le placă să coboare noaptea-n spărturi, flăcăule, zise Teft.

— Știu.

— Dar încă nu suntem pregătiți pentru... ceea ce trebuie să facem, adăugă Teft, uitându-se în jur, ca să fie sigur că nu-i putea auzi nimeni; nu erau decât el, Kaladin și Lopen. O să mai avem nevoie de cel puțin câteva săptămâni.

— Știu.

— N-o să mai rezistăm câteva săptămâni! răbufni Teft. Cu Sadeas și Kholin luptând împreună, avem podalergări aproape în fiecare zi. E de-ajuns una proastă – o singură dată în care să tragă toți parshendii în noi – și se termină totul. O să fim nimiciți.

— Știu! exclamă Kaladin frustrat, inspirând adânc și încleștându-și pumnii ca să nu răbufnească.

— Gancho! spuse Lopen.

— Ce e? se răsti Kaladin.

— Se-ntâmplă iar.

El înlemni, apoi se uită în jos, la propriile brațe. Așa cum se aștepta, văzu dâre vagi de fum luminos ridicându-i-se din piele. Strălucirea era extrem de palidă – avea puține sfere asupra lui –, dar exista. Dârele de fum dispărură în scurt timp. Spera că nu le zăriseră și ceilalți podari.

— Blestem! Ce-am făcut?

— Nu știu, răspuse Teft. E din cauză că te-ai înfuriat, cu gândul la Hashal?

— Eram furios dinainte.

— Ai absorbit lumina, spuse Syl entuziasmată, zburând în jurul lui ca o panglică luminoasă.

— Ce?

— Te-am văzut, răspuse Syl învârtindu-se. Erai furios, ai respirat, iar Lumina... ai sorbit-o și pe ea.

Kaladin se uită la Teft, dar firește că podarul mai vârstnic nu auzise nimic.

— Adună oamenii, îi spuse. Mergem în spărtură.

— Și cum rămâne cu cele petrecute? întrebă Teft. Kaladin, nu putem lua parte la atât de multe podalergări. O să fim făcuți bucăți.

— Azi o să mă ocup de asta. Adună oamenii. Syl, am nevoie de ajutorul tău.

— Ce să fac?

Syl coborî în fața lui și luă înfățișarea unei femei.

— Găsește-ne un loc cu parshendi morți.

— Credeam că azi vă antrenați pentru lupta cu sulița.

— Se vor antrena ceilalți, răspuse Kaladin. O să-i organizez la început. Pe urmă am de făcut altceva.

Kaladin dădu semnalul bătând scurt din palme și podarii se organizează destul de bine într-o formație „vârf de săgeată”. Purtau sulițele pe care le ascunseseră în prăpastie, într-un sac mare, umplut cu pietre, pe care îl îndesaseră într-o crăpătură. Bătu din nou din palme, iar ei își schimbă locul, așezându-se într-o „formație zid”, pe două rânduri. La a treia bătaie din palme formară un inel, cu câte un om stând în spatele altor doi, ca rezervă gata să intre imediat în luptă.

De pe pereții spărturii curgeau picături de apă, iar altele săreau din băltoace, împrășcate de podari. Erau buni. Mai buni decât aveau dreptul să fie, mai buni – pentru nivelul lor de instruire – decât oricare alt grup cu care mai lucrase vreodată.

Însă Teft avea dreptate. Tot nu puteau rezista prea mult într-o luptă. Mai avea nevoie de câteva săptămâni pentru ca loviturile și modul de a se apăra unul pe altul să poată fi exersate îndeajuns de mult cât să devină periculoși. Până atunci, nu erau decât niște podari capabili să intre în formații frumoase. Aveau nevoie de mai mult timp. Iar Kaladin trebuia să le facă rost de timpul ăsta.

— Teft, spuse el. Ia-i în primire.

Podarul mai bătrân îi adresă unul din acele saluturi cu brațele încrucișate.

— Syl, zise Kaladin, hai să vedem leșurile alea.

— Sunt aproape. Haide.

Ea se avântă prin spărtură, sub forma unei panglici strălucitoare. Kaladin o urmă.

— Domnule! îl strigă Teft.

Kaladin șovăi. De când începuse să-i spună „domnule”? Ciudat era că nu-i se părea deloc nepotrivit.

— Da?

— Vrei o escortă?

Teft stătea în fruntea grupului de podari care semănau din ce în ce mai mult a soldați, cu vestele lor de piele și cu sulițele ținute cu pricepere în mâini, așa cum îi deprinseseră exercițiile.

Kaladin clătină din cap.

— O să mă descurc.

— Demonii spărturilor...

— Ochi-luminoșii i-au ucis pe toți cei care se învârteau pe lângă taberele noastre. În plus, dacă dau peste unul, ce se schimbă în cazul în care mă-nsoțesc doi sau trei oameni?

Teft făcu o strâmbătură în spatele bărbii sale scurte și cărunte, dar nu mai găsi nimic de spus. Kaladin își continuă drumul pe urmele lui Syl. Avea în pungă restul sferelor descoperite asupra morților. Se obișnuiseră să păstreze o parte din tot ce adunau, agățând pungile de poduri și, cu ajutorul lui Syl, găseau mai multe decât până atunci. Avea cu el o mică avere. Lumină de Furtună care, spera el, avea să-i fie de folos în ziua aceea.

Scoase o pată de safir ca să-și lumineze drumul și ocoli bălțile presărate cu oase. Dintr-una ieșea o țeastă peste care crescuse mușchi verde și unduitor, asemenea părului, cu viață-spreni țopăindu-i deasupra. Poate ar fi trebuit să i se pară sinistru să umble singur prin spărturile întunecate, dar asta nu-l deranja. Era un loc sacru, mormântul celor umili, peștera mortuară a podarilor și a sulițașilor care pieriseră din ordinul ochi-luminoșilor, împrăștiindu-și sângele pe acei pereți ciobiți. Da, locul nu era sinistru, ci sacru.

De fapt, se bucura să fie singur cu tăcerea lui și cu rămășițele morților. Oamenilor aceloră nu le păsase de certurile altora, născuți cu ochi de culoare mai deschisă decât ai lor. Le păsase de propriile familii sau – cel puțin – de pungile lor cu sfere. Câți nu erau captivi în acel ținut străin, pe acele platouri nesfârșite, prea săraci ca să poată pleca înapoi, către Alethkar? Mureau cu sutele în fiecare săptămână, dobândind nestemate pentru oameni deja bogați și răzbunând un rege mort de mult.

Kaladin trecu pe lângă o altă țeastă – una fără falca de jos, cu creștetul spart de lovitura unei securi. Oasele păreau să-l privească pline de curiozitate, iar strălucirea albastră a Luminii de Furtună din mâna lui dădea o înfățișare fantomatică solului și pereților denivelați.

Devoțiunile spuneau că, după moarte, cei mai bravi dintre oameni – cei care-și preschimbaseră cel mai bine Chemarea în fapte – aveau să se ridice pentru a ajuta la revendicarea paradisiului. Fiecare avea să facă exact ceea ce făcuse în viață. Sulițașii aveau să lupte, țăraniile aveau să lucreze pământul, ochii-luminoșii aveau să conducă. Ardenții subliniau cu insistență că, orice Chemare ți-ai fi ales, ajungând la desăvârșire,

căpătai putere. Doar cu o fluturare de mână, țăranul avea să poată crea ogoare imense, cu recolte spirituale. Sulițașul avea să fie un mare luptător, în stare să stârnească tunete cu scutul și fulgere cu sulița.

Dar podarii? Oare Atotputernicul avea să le ceară tuturor celor căzuți să se ridice și să-și continue corvoada? Dunny și ceilalți aveau să facă podalergări în viața de apoi? La ei nu venea niciun ardent care să le pună la încercare deprinderile sau să le tăgăduiască înălțarea. Poate că-n Războiul pentru cucerirea Paradisului nu era nevoie de podari. Acolo ajungeau, oricum, doar cei mai iscusiți. Ceilalți aveau să doarmă până la redobândirea Palatelor împăcării.

„Așadar, acum cred din nou?” Kaladin se cațără pe un bolovan înțepenit în spărtură. Pur și simplu? Nu era sigur. Dar nu conta. Avea să facă doar ceea ce era mai bine pentru podarii lui. Dacă în asta era vreo Chemare, cu atât mai bine.

Desigur, dacă izbutea să fugă împreună cu echipa lui, Sadeas avea să aducă alții, care urmau să moară în locul lor.

„Nu trebuie să-mi fac griji decât pentru ceea ce-mi stă în puteri”, își spusese. „Nu trebuie să le port de grijă acelor noi podari.”

Teft vorbea despre Radianți, despre idealuri și istorisiri. De ce nu puteau oamenii să fie cu adevărat așa? De ce era nevoie să se inspire din vise și din născociri?

„Dacă fugiți... Îi lăsați pe toți ceilalți podari să fie măcelăriți,” șopti în el o voce. „Trebuie să existe vreun lucru pe care să-l poți face pentru ei.”

„Nu!” se împotrivi Kaladin. „Dacă-mi fac griji pentru asta, n-o să pot salva Podul Patru. Dacă găsesc o cale de ieșire, plecăm.”

„Dacă pleci, cine-o să mai lupte pentru ceilalți?” păru să spună vocea. „Nimănui nu-i pasă. Nimănui.”

Ce spusese tatăl lui, cu ani în urmă? Făcea ceea ce simțea că era corect pentru că trebuia să-nceapă cineva. Cineva trebuia să facă primul pas.

Kaladin își simți mâna caldă. Se opri și închise ochii. De obicei nu simțea niciun fel de căldură când atingeai o sferă, dar cea din palma lui părea caldă. Și apoi – având senzația că făcea ceva absolut firesc – Kaladin trase aer în adâncul pieptului. Sfera se răci și un val de căldură îi străbătu brațul.

Deschise ochii. Sfera din mâna lui era cenușie, iar pe degetele lui reci se formase chiciură. Lumina se înălța din el ca fumul din foc, albă și pură.

Se simțea înviorat, plin de energie. N-avea nevoie să respire – de fapt, își ținea răsuflarea, păstrând captivă Lumina de Furtună. Syl făcu cale-ntoarsă și veni în grabă spre el, șuierând. I se învârti în jur, apoi se opri în aer, luând înfățișarea unei femei.

— Ai făcut-o. Ce s-a-ntâmpat?

Kaladin clătină din cap, ținându-și respirația. Se simți străbătut de un val puternic, aidoma...

Aidoma unei furtuni. Îi urla în vene și se învolbura, rotindu-i-se în coșul pieptului. Îl făcea să-și dorească s-alege, să sară, să țipe. Se simțea aproape gata să explodeze. Avea senzația că ar fi putut să meargă prin aer. Sau pe pereți.

„Da!” își spuse. O luă la fugă și sări pe peretele spărturii. Cu tălpile înainte.

Apoi ricoșă și căzu la pământ. Asta îl ului atât de tare încât țipă, simțind furtuna din el cum se domolește când dădu drumul aerului din piept.

Rămase întins pe spate în vreme ce Lumina de Furtună se înălța din el mai repede decât era în stare să respire. Rămase astfel până când arse toată.

Syl îi coborî pe piept.

— Kaladin? Ce-a fost asta?

— Eu, purtându-mă ca un idiot, răspunse el și se săltă în capul oaselor, cu spatele îndurerat și cu o durere ascuțită în cotul cu care se izbise de pământ. Teft a spus că Radianții puteau să umble pe pereți, iar eu m-am simțit atât de plin de viață...

Ea merse prin aer, pășind ca și cum ar fi coborât pe scări.

— Nu cred că ești pregătit pentru așa ceva. Nu mai risca atât. Să știi că, dacă mori, eu mă prostesc la loc.

— O să-ncerc să țin minte asta, spuse Kaladin, ridicându-se în picioare. Poate scot moartea de pe lista cu lucruri pe care am de gând să le fac săptămâna asta.

Ea pufni, șuierând prin aer și transformându-se din nou într-o panglică.

— Vino, grăbește-te.

Se avântă din nou prin spărtură. Kaladin își luă sfera cenușie, apoi căută în pungă o alta care să-i ofere lumină. Le

golise pe toate? Nu. Celelalte continuau să strălucească puternic. Alese o pată de rubin și se grăbi pe urmele lui Syl.

Ea îl conduse într-o spărtură îngustă, unde se afla un mic grup de parshendi morți de curând.

— E morbid, Kaladin, remarcă ea, stând deasupra leșurilor.

— Știu. Tu ai idee pe unde-i Lopen?

— L-am trimis să caute prin apropiere, ca s-aducă tot ce i-ai cerut.

— Cheamă-l aici, te rog.

Ea oftă, dar se îndepărtă în grabă. Devenea irascibilă ori de câte ori îi cerea să i se arate și altcuiva. Kaladin îngenunche. Parshendii semănau atât de mult între ei! Aceeași față pătrățoasă, aceleași trăsături masive – tăiate parcă în piatră. Unii aveau bărbi în care-și împletiseră fragmente de nestemate. Dădeau lumină, dar nu străluceau. Pietrele prețioase șlefuite păstrau mai bine lumina. De ce?

Prin tabără circula zvonul că parshendii adunau oamenii răniți și îi mâncau. Se mai spunea și că își abandonau morții, că nu le păsa de cei căzuți, că nu pregăteau pentru ei cuvenitele ruguri. Dar asta era un neadevăr. Le păsa de morți. În privința acestora, păreau să fie cu toții la fel de sensibili ca Shen, care făcea de fiecare dată o criză de nervi numai pentru că un podar atingea leșul unui parshendi.

Aș face bine să nu mă-nșel în privința asta, își zise Kaladin sumbru, luând un cuțit de la unul dintre parshendii morți. Era forjat și cu ornamentații superbe pe toată lungimea oțelului, cu grife pe care el nu le recunoștea. Începu să taie platoșa stranie crescută din pieptul leșului.

Își dădu repede seama că, fiziologic, parshendii erau diferiți de oameni. Ligamente mici, de culoare albastră, uneau platoșa cu pielea de sub ea. Toată suprafața îi era prinsă în acest fel. Continuă să lucreze. Nu era mult sânge. Se strânsese în spatele lui sau se scursese ceva mai încolo. Cuțitul nu era un instrument chirurgical, dar își făcu treaba cât se putea de bine. Când Syl se întoarse cu Lopen, Kaladin desprinsese platoșa și trecuse la carapacea sub formă de coif. Acesta era mai greu de îndepărtat. Crescuse pe alocuri chiar din țeastă, iar el trebuia să taie cu partea zimțată a cuțitului.

— Hei, gancho, spuse Lopen, cu un sac atârnat pe umăr. Țștia nu-ți plac deloc, nu-i așa?

După ce-și șterse mâinile de cămașa mortului, Kaladin se ridică în picioare.

— Ai găsit ce ți-am cerut?

— Bineînțeles, răspunse Lopen, lăsând sacul jos și căutând în el. Scoase un pieptar de piele și o cască, de soiul celor folosite de sulițași. Apoi urmară câteva curele subțiri din piele și un scut de dimensiuni medii, făcut tot pentru un sulițaș. În final, apărură câteva oase de un roșu intens. Oase de parshendi. Chiar în fundul sacului se afla frânghia, cea cumpărată de el și aruncată în spărtură.

— Nu ți-ai pierdut mințile, nu-i așa? îl întrebă pe Kaladin, cu ochii la oase. Fiindcă, dacă ți le-ai pierdut cumva, am un văr care prepară o băutură pentru oameni care nu mai sunt zdraveni la cap, iar asta sigur o să-ți ajute.

— Dacă mi le-aș fi pierdut – zise Kaladin apropiindu-se de-o băltoacă în care spală coiful-carapace – aș fi spus că e așa?

— Nu știu, răspunse Lopen, sprijinindu-se cu spatele de perete. Poate. Cred că nu contează dacă ești smintit sau nu.

— Ai urma un smintit în luptă?

— Bineînțeles. Dacă ești smintit, ești unul din soiul care-mi place. Nu ești din ăia care omoară oameni în somn, adăugă zâmbind. În plus, urmăm cu toții niște smintiți, tot timpul. O facem zi de zi, cu ochi-luminoși.

Kaladin chicoti.

— Prin urmare, pentru ce sunt astea?

Kaladin nu răspunse. Puse platoșa peste vesta de piele și o legă în față cu o parte din curele. Făcu același lucru cu casca și coiful, deși în cele din urmă se văzu nevoit să se folosească de cuțit pentru a face niște creștături în coif, ca să-l poată fixa.

Pe urmă folosi ultimele curele ca să lege oasele unul de altul și să le prindă de partea din față a scutului rotund din lemn. Oasele zăngăniră când ridică scutul, dar el hotărî că rezultatul era mulțumitor.

Luă sacul, casca și platoșa și le puse în sacul lui Lopen. Abia încăpeau.

— Bun, spuse în timp ce se ridica. Syl, du-ne la spărtura mică.

Își petrecuseră mai multă vreme făcând cercetări și găsi-seră cel mai bun loc din care să tragă cu săgeți în podurile permanente. Unul dintre acestea se afla foarte aproape de tabăra lui Sadeas – așa că îl traversau adesea când plecau la o

podalergare – și se întindea peste o spărtură foarte puțin adâncă. N-avea decât vreo doisprezece metri, iar adâncimea obișnuită era de cel puțin treizeci.

Syl dădu din cap și se avântă în fața lor, călăuzindu-i. Kaladin și Lopen o urmară. Teft primise ordin să-i ducă pe ceilalți înapoi și apoi să-i aștepte pe ei la baza scării, dar cei doi ar fi trebuit să ajungă mult mai repede ca restul echipei. Pe drum, Kaladin îl ascultă cam neatent pe Lopen, care-i vorbea despre familia lui lărgită.

Cu cât se gândea mai mult la planul său, cu atât mai temerar i se părea. Poate că Lopen avea dreptate când se-ndoia de sănătatea lui mintală. Dar se străduise să fie rațional, încercase să fie prudent. Iar planurile lui eșuaseră; acum nu mai avea timp pentru logică și prudență. Era clar că Hashal dorea să nimicească echipa Podului Patru.

Când planurile ingenioase și prudente nu reușeau, era momentul să-ncerci ceva disperat.

Lopen tăcu brusc. Kaladin ezită. Herdazianul pălise și înlemnise. Ce era...

Un scrâșnet. Kaladin înlemni la rândul său, simțindu-se cuprins de panică. De pe unul dintre coridoarele laterale se auzea ecoul unui hârșăit. Kaladin se răsuci încet, exact la timp ca să vadă ceva mare – ba nu, ceva imens – înaintând pe culoarul îndepărtat. Umbre în lumina slabă, zgomot de picioare chitinoase zgâriind piatra. Kaladin își ținu răsuflarea, asudând, dar animalul nu venea spre ei. Hârșăitul se auzea tot mai slab și, în cele din urmă, încetă. Lopen rămase neclintit încă multă vreme după stingerea ultimului sunet. În cele din urmă vorbi:

— Cred că n-au murit toți cei de pe-aici, nu-i așa, gancho?

— Așa e, răspunse Kaladin.

Și tresări brusc când Syl apăru grăbită, întorcându-se după ei. În clipa aceea, absorbi inconștient Lumină de Furtună și, când se opri în aer, Syl văzu că emana o lumină firavă.

— Ce se petrece? zise ea, cu mâinile în șolduri.

— Un demon al spărturilor, răspunse Kaladin.

— Adevărat? întrebă ea, părând entuziasmată. Ar trebui să-l urmărim!

— Ce?

— Sigur, spuse ea. Ai putea să te lupți cu el, pun prinsoare.

— Syl...

Ochii ei sticleau cu veselie. Fusesse doar o glumă.

— Haideți, spuse.

Se îndepărtă ca o săgeată.

Kaladin și Lopen păseau cu grijă, ca să facă mai puțin zgomot. În cele din urmă, Syl coborî pe o latură a spărturii și rămase acolo, ca și cum ar fi vrut să-și bată joc de Kaladin, fiindcă încercase să umble de pereți.

El își ridică privirea către umbra pe care o făcea podul de lemn aflat cu doisprezece metri mai sus. Aceasta era spărtura cea mai superficială pe care reușiseră s-o găsească; pe măsură ce înaintai spre est, spărturile se adânceau din ce în ce mai mult. Era tot mai clar că n-aveai cum să evadezi mergând în direcția aceea. Trebuia s-ajungi prea departe și era foarte dificil să supraviețuiești pe timpul inundațiilor provocate de marile furtuni. Planul inițial – lupta sau mituirea străjilor, apoi fuga – era cel mai bun.

Dar trebuia să rămână în viață îndeajuns de mult ca să poată încerca să-l pună în aplicare. Podul acela de sus le oferea o șansă, dacă el izbutea să ajungă până acolo. Își cântări în mână punga cu sfere și-și aruncă pe umăr sacul în care se aflau armura și oasele. La început se gândise să-l pună pe Pietroi să tragă peste pod o săgeată cu frânghia legată de ea, astfel încât aceasta să atârne în spărtură. Dacă mai mulți bărbați țineau de un capăt, un altul putea urca să lege sacul sub pod.

Dar asta ar fi însemnat riscul de-a înălța săgeata deasupra șanțului, unde putea fi zărită de cercetași. Se spunea c-aveau vederea foarte ageră, fiindcă armatele depindeau de ei ca să descopere demonii spărturilor intrați în stadiul de pupă.

Kaladin se gândi că găsisse ceva mai bun decât o săgeată. Poate.

— Avem nevoie de pietre, spuse. De mărimea unui pumn. Ne trebuie o grămadă.

Lopen ridică din umeri și începu să caute. Kaladin i se alătură, pescuindu-le din bălți și smulgându-le din crăpături. În spărtură nu duceai lipsă de pietre. În scurt timp, adunase o grămadă într-un sac.

Luă punga cu sfere în mână și încercă să se gândească la aceleași lucruri ca mai înainte, când absorbise Lumina de Furtună. „E ultima noastră șansă.”

— Viață înaintea morții, șopti el. Putere înaintea slăbiciunii. Călătorie înaintea destinației.

Primul Ideal al Cavalerilor Radianți. Trase aer în adâncul pieptului și un val de forță îi inundă brațul, își simți mușchii arzând de energie și de dorința de a se mișca. Furtuna se răspândi în el, simțindu-i apăsarea sub piele, umplându-i venele de ritmul violent al zvâcnirii sângelui. Deschise ochii. În jurul lui se înălța un fum strălucitor. Putea să rețină o mare parte a Luminii, păstrând-o atâta timp cât își ținea răsuflarea.

„E ca o furtună în trupul meu.” Se simțea de parcă l-ar fi sfâșiat în bucăți.

Lăsă jos sacul cu armura, dar își înfășură frânghia pe braț și-și legă sacul cu pietre de cingătoare. Cântări în mână o singură piatră, pipăindu-i suprafețele netezite de furtuni. „Bine-ar fi ca treaba asta să meargă...”

Impregnă piatra cu lumină de furtună, iar pe braț îi apăru ră cristale de promoroacă. Nu știa sigur cum o făcea, dar totul părea firesc, ca și cum ar fi turnat ceva într-o cană. Lumina părea să i se adune sub pielea mâinii, trecând apoi în piatră, de parcă ar fi pictat-o cu un lichid strălucitor, vibrant.

Apăsă piatra pe peretele stâncos. Iar aceasta rămase acolo, lăsând să se prelingă din ea Lumină de Furtună și lipindu-se atât de bine, încât n-o mai putea desprinde. O încercă, atârnându-se de ea cu toată greutatea, dar rezistă. Mai puse una puțin mai sus, apoi încă una, și mai sus. Pe urmă, dorindu-și să fi avut pe cineva care să ardă o rugăciune pentru izbânda lui, începu să se cațere.

Se strădui să nu se gândească la ceea ce făcea. Se urca pe pietre lipite de perete cu... ce? Cu lumină? Cu un spren? Își continuă înaintarea. Tot așa se urca pe stâncile din jurul Vetrei-de-Piatră împreună cu Tien, numai că acum își putea pune punctele de sprijin pentru mâini oriunde voia.

„Ar fi trebuit să caut niște praf de piatră cu care să-mi acopăr palmele”, se gândi, trăgându-se în sus, apoi luând o altă piatră din sac și lipind-o de perete.

Syl înainta cu ușurință pe lângă el, de parcă și-ar fi bătut joc de efortul cu care se cățăra el. În timp ce-și muta greutatea pe o altă piatră, auzi de dedesubt un sunet de rău augur. Riscă să se uite în jos. Prima piatră se desprinsese. Cele de lângă ea nu mai emiteau decât o Lumină foarte palidă.

Pietrele se înșirau către el ca o dâră de urme arzătoare. Furtuna din trup i se domolise, deși continua să-i sufle și să-i urle în vene, umplându-l de exaltare și, în același timp, distrăgându-i atenția. Ce-avea să se-ntâmplesse dacă rămânea fără Lumină înainte de a ajunge sus?

Se desprinse și a doua piatră. Cea de alături o urmă peste câteva secunde. Lopen stătea lângă celălalt perete al spărturii și se sprijinea de el, interesat de ceea ce se petrecea, dar relaxat.

„Mișcă-te!” își spusese Kaladin, supărat pe sine însuși fiindcă se lăsase distras. Continuă să se cațere.

Ajunse sub pod tocmai când începuseră să-l doară brațele din cauza urcușului. Întinse mâna spre el în clipa când cădeau alte două pietre. Făceau un zgomot tot mai puternic, fiindcă se prăbușeau de la o înălțime tot mai mare.

Căutând să-și țină echilibrul cu picioarele încă sprijinite de pietrele aflate sus și cu o mână prinsă de pod, trase capătul frânghiei peste unul dintre suporturile lui de lemn, făcând o buclă. Îl trecu încă o dată pe deasupra și îl băgă prin bucla aceea, făcând un nod provizoriu. La capătul mai scurt îi rămăsese destulă frânghie.

Lăsă restul frânghiei să-i alunece de pe umăr și să cadă pe fundul pietros al spărturii.

— Lopen! strigă el, cu Lumina scurgându-i-se din gură în timp ce vorbea. Trage cât de tare poți.

Herdazianul se supuse, iar Kaladin ținu de capătul său, strângând astfel nodul. Apoi se agăță de partea mai lungă a frânghiei și începu să se legene, atârnat de pod. Nodul rezistă.

Kaladin se destinse. Încă mai emana lumină și, scăzând timpul în care îi vorbise lui Lopen, își ținuse răsuflarea un întreg sfert de oră. „Asta ar putea fi o nimica toată”, se gândi, cu toate că plămânii începeau să-l ardă, făcându-l să-și reia respirația normală. Lumina nu-l părăsi dintr-odată, deși prinse să se scurgă mai repede.

— Bun, îi spusese lui Lopen. Leagă celălalt sac de capătul de jos.

Frânghia începu să se miște și, câteva clipe mai târziu, Lopen strigă că terminase. Kaladin prinse frânghia între pulpe ca să-și stabilizeze poziția, apoi se folosi de mâini ca să tragă în sus partea de sub el, săltând astfel sacul cu armura. Își strecură înăuntru punga cu sfere cenușii, apoi întrebuiță capătul scurt

de frânghie ca să-l lege sub pod, unde spera că puteau ajunge la el, de deasupra, Lopen și Dabbid.

Se uită în jos. Solul spărturii părea mult mai departe decât ar fi crezut dac-ar fi stat pe pod. Acea perspectivă ușor dife-
rită schimba totul.

Nu amețea din cauza înălțimii. Simțea, în schimb, o mică ră-
bufnire de entuziasm. Avea în el ceva care-l făcuse să se sim-
tă bine ori de câte ori se aflase la înălțimi mari. Deprimant era
să te afli jos – captiv în gropi și neavând cum să vezi lumea.
Se gândi la următoarea mișcare.

— Ce e? întrebă Syl, urcând către el și rămânând proptită
în aer.

— Dacă las funia aici, s-ar putea s-o vadă cineva când tre-
ce podul.

— Atunci tai-o.

Kaladin se uită la ea, ridicându-și o sprânceană.

— Să tai o funie de care sunt agățat?

— N-o să pățești nimic.

— Aș cădea de la doisprezece metri. O să-mi rup oasele, în
cel mai bun caz.

— Nu, insistă Syl. Simt c-o să fie bine, Kaladin. N-o să pă-
țești nimic. Ai încredere în mine.

— Să am încredere în tine? Syl, ai spus chiar tu că nu prea
te-ajută memoria.

— M-ai insultat săptămâna trecută, zise ea, încrucișându-și
brațele. Cred că-mi datorezi scuze.

— Și trebuie s-o fac tăind frânghia și căzând de la doispre-
zece metri?

— Nu, îți ceri scuze având încredere în mine. Ți-am spus.
Simt că va fi bine.

El oftă, privind din nou în jos. Lumina de Furtună îi era pe
sfârșite. Ce altceva putea să facă? Să lase frânghia acolo ar fi
fost o prostie. Era posibil s-o lege cu un altfel de nod, care să
se desfacă imediat ce ajungea jos?

Dacă exista un asemenea nod, el nu știa cum să-l facă. Strân-
se din dinți. Apoi, în vreme ce ultima lui piatră cădea, lovin-
du-se cu zgomot de stâncă, inspiră adânc și scoase cuțitul par-
shendi pe care-l luase mai devreme. Nelăsându-și timp să se
răzgândească, reteză frânghia cu mișcări iuți.

Căzu imediat, încă strângând în mână funia tăiată, cu stomacul tresăltându-i din cauza vibrației neplăcute a căderii. Podul se îndepărtă brusc, de parcă s-ar fi ridicat, iar mintea lui cuprinsă de panică îl făcu să se uite imediat în jos. Nu era frumos. Era înspăimântător. Era oribil. Avea să moară. Avea...

„Totul e bine.”

Se liniști într-o clipă. Cumva, își dădu seama ce avea de făcut. Se răsuci în aer, lăsând frânghia să cadă și lovind pământul cu ambele tălpi. Se ghemui, sprijinindu-se cu o mână de piatră, cu trupul străbătut de un zdruncinător fior rece. Toată Lumina de Furtună rămasă îl părăsi într-o singură răbufnire, risipindu-se într-un inel de fum luminos care se izbi de pământ și apoi se spulberă, făcându-se nevăzut.

Kaladin se ridică. Lopen icni. Simțea o durere în picioare din cauza izbiturii, dar era ca și cum ar fi sărit de la cel mult un metru și jumătate înălțime.

— Ca zece tunete izbind munții, gancho! exclamă Lopen. A fost incredibil!

— Mulțumesc, spuse Kaladin.

Își duse mâna la cap, uitându-se la pietrele împrăștiate pe lângă perete și ridicându-și apoi privirea în sus, către armura bine legată de pod.

— Ti-am spus, zise Syl, coborându-i pe umăr. Vocea ei era triumfătoare.

— Lopen, crezi că poți lua sacul cu armura în timpul următoarei podalergări? întrebă Kaladin.

— Sigur. N-o să observe nimeni. Nu ne dau nicio atenție nouă, herdazienilor, nu le dau nicio atenție podarilor și, mai ales, nu le dau nicio atenție ologilor. Pentru ei, sunt atât de invizibil c-ar trebui să trec prin ziduri.

Kaladin dădu din cap.

— Ia-o. Ascunde-o. Dă-mi-o chiar înainte de asaltul ultimului platou.

— N-o să le placă dac-o să vii la o podalergare în armură, gancho, zise Lopen. Nu cred că de data asta o să fie altfel decât înainte.

— O să vedem. Tu fă ce ți-am spus, și-atât.

60 • CEEA CE NU PUTEM AVEA

„Moartea e viața mea, puterea devine slăbiciunea mea, călătoria s-a sfârșit.”

Datată betabanes 1173, cu 95 de secunde înainte de moarte. Subiect: un erudit de importanță minoră. Mostră culeasă la mâna a doua. Considerată îndoielnică.

— De aceea, tată, nu poți nicidecum să abdică în favoarea mea, indiferent ce am descoperi cu ajutorul viziunilor, spuse Adolin.

— Chiar așa? zise Dalinar, zâmbind în sinea lui.

— Da.

— Bine, m-ai convins.

Adolin se opri brusc pe coridor. Cei doi se îndreptau spre încăperile lui Dalinar. El se întoarse și se uită în urmă, la bărbatul mai tânăr.

— Serios? se miră Adolin. Adică am *câștigat* într-adevăr o dispută cu tine?

— Da. Tot ce-ai spus e întemeiat.

Dalinar nu adăugă că luase oricum hotărârea de unul singur.

— Indiferent ce s-ar întâmpla, o să rămân. Nu pot părăsi acum lupta.

Adolin zâmbi cu toată fața.

— Însă – continuă Dalinar ridicând un deget – am o pretenție. O să-ntocmesc un ordin – așternut pe hârtie de condeiera cu cel mai înalt rang aflată în slujba mea, și o să-l pun ca martor pe Elhokar – care să-ți dea dreptul să mă înlături dacă mintea mea se va șubrezi prea tare. N-o să lăsăm să se ducă vestea în alte tabere, dar nu vreau să risc să înnebunesc într-atât încât să nu mai pot fi detronat.

— Bine, spuse Adolin, venind lângă tatăl său.

Erau singuri pe coridor.

— Mi se pare ceva rezonabil. Atâta timp cât nu-i spui nimic lui Sadeas. Încă n-am încredere în el.

— Nu-ți cer să ai, zise Dalinar, deschizând ușa apartamentului său. Trebuie doar să ai încredere în faptul că se poate schimba. Sadeas mi-a fost cândva prieten și cred că mi-ar putea fi iarăși.

Pietrele reci din încăperea Animmodului păreau să poarte în ele frigul primăverii. Care continua să refuze să se preschimbe în vară, dar cel puțin nu redevenea iarnă. Elthebar garantase că așa ceva n-avea să se-ntâmples, dar tot ce garanta un furtunoveghetor era însoțit de numeroase avertismente. Căile Atotputernicului erau tainice și nu te puteai încrede întotdeauna în semne.

Acum îi accepta pe furtunoveghetori, deși le respinsese ajutorul pe vremea când începuseră să fie cunoscuți. Niciun om n-ar fi trebuit să-ncerce să cunoască viitorul sau să pretindă c-ar avea vreun drept asupra lui, fiindcă viitorul îi aparținea numai și numai Atotputernicului. În plus, Dalinar se întreba cum își puteau face cercetările fără să citească. Susțineau că nu citeau, dar le văzuse cărțile pline de glife. De glife! Menirea glifelor nu era să fie întrebuințate în cărți; erau desene. Un om care nu mai văzuse niciodată una putea totuși să-și dea seama ce însemna, pornind de la forma ei. De aceea interpretarea glifelor nu era totuna cu cititul.

Furtunoveghetorii făceau o mulțime de lucruri care-i nelinișteau pe oameni. Din nefericire erau, pur și simplu, foarte *utili*! Să știi când era posibil să-nceapă o mare furtună, ei bine, asta era un avantaj prea ispititor. Deși furtunoveghetorii se înșelau adesea, astfel de situații erau totuși mai rare decât cele în care aveau dreptate.

Renarin îngenunche lângă cămin, inspectând fabrialul pus acolo ca să-ncălzească încăperea. Navani sosise deja. Stătea la masa înaltă de scris a lui Dalinar, compunând o scrisoare; la intrarea lui, își flutură distrată mâna în care ținea trestia. Purta fabrialul cu care o văzuse la un ospăț de-acum câteva săptămâni; născocirea aceea cu multe picioare era agățată de umărul ei, fiind prinsă de materialul violet al rochiei.

— Nu știu, tată, spuse Adolin închizând ușa; încă mai părea să se gândească la Sadeas. Puțin îmi pasă că ascultă ce i se

citește din *Calea regilor*. O face doar ca să dai tu mai puțină atenție atacurilor de pe platouri, astfel încât oamenii lui să poată lua cât mai multe nestemate. Te manipulează.

Dalinar ridică din umeri.

— Inimile-nestemată nu sunt cel mai important lucru, fiule. Dacă mă pot alia din nou cu el, aproape că niciun preț nu e prea mare. Într-un fel, eu sunt cel care-l manipulează pe Sadeas.

Adolin oftă.

— Bine. Dar și de-acum încolo o să țin bine de punga cu bani când o să-l știu prin preajmă.

— Numai să nu-ncerci să-l insulti, spuse Dalinar. A, și mai e ceva. Vreau să dai mult mai multă atenție Gărzii Regale. Dacă există soldați despre care știi sigur că-mi sunt loiali, pune-i de strajă în fața apartamentelor regelui. Mă-ngrijorează ceea ce a spus în legătură cu o conspirație.

— Doar nu-i dai crezare, zise Adolin.

— Cu armura lui s-a petrecut într-adevăr ceva ciudat. Toată povestea asta duhnește ca mîzga de crem. Poate se va dovedi că n-a fost nimic. Însă deocamdată fă-mi pe plac.

— Trebuie să remarc – intră în vorbă Navani, încheindu-și scrisoarea cu o înfloritură – că pe vremea când tu și Gavilar erați prietenii lui, nu-mi făceam prea multe griji din pricina lui Sadeas.

— Nu-i el în spatele atacurilor împotriva regelui, spuse Dalinar.

— Cum poți fi sigur? întrebă ea.

— Pentru că nu e stilul lui. Sadeas nu și-a dorit niciodată titlul de rege. Ca înalt prinț are destulă putere și poate da vina pe altcineva în cazul unor greșeli mari, zise Dalinar clătî-nând din cap. N-a încercat niciodată să-i ia tronul lui Gavilar, iar sub Elhokar poziția lui e încă și mai avantajoasă.

— Pentru că fiul meu e un om slab, zise Navani. Nu era o acuzație.

— Nu e slab, o contrazise Dalinar. N-are experiență. Dar e adevărat că asta face situația ideală pentru Sadeas. Spune adevărul – a cerut să fie înalt Prinț al Informării fiindcă-și dorește din toate puterile să afle cine încearcă să-l ucidă pe Elhokar.

— Mashala, spuse Renarin, folosind cuvântul care însemna „mătușă” în limbaj protocolar. Ce face fabrialul de pe umărul tău?

Navani se uită în jos, privind-și invenția cu un zâmbet șiret. Dalinar își dădu seama că așteptase ca unul dintre ei să-i pună întrebarea. El se așeză; marea furtună avea să-nceapă curând.

— A, asta? E un soi de durerial. Hai să vi-l arăt.

Își duse mâna interzisă la umăr și apăsă pe clema care desfăcu picioarele cu rol de gheare, apoi ridică obiectul.

— Te doare ceva, dragul meu? Te-ai lovit la vreun deget de la picior, ai vreo zgârietură?

Renarin clătină din cap.

— Eu mi-am întins un mușchi al mâinii în timpul duelului de ieri, spuse Adolin. Nu e grav, dar mă doare.

— Vino-ncoace, îl invită Navani.

Dalinar zâmbi cu drag – cumnata lui era cu adevărat ea în-săși când putea să se joace cu fabriale noi. Era una dintre puținele împrejurări în care-o vedeai renunțând la orice prefăcătorie. Nu era nici Navani, mama regelui, nici Navani, femeia care urzea intrigi politice. Era Navani, inventatoarea entuziastă.

— Comunitatea artifarialistelor făurește câteva lucruri uimitoare, continuă Navani, în timp ce Adolin își întindea mâna spre ea. Mă mândresc foarte tare cu această mică născocire, fiindcă am participat la crearea ei.

Prinse obiectul de mâna lui Adolin, înfășurându-i picioarele în formă de gheară în jurul palmei și fixându-le. Tânărul își ridică mâna și o roti.

— Durerea a dispărut.

— Dar îți simți în continuare mâna, nu-i așa? Întrebă Navani, cu mulțumire de sine.

El își împunse palma cu degetele celeilalte mâini.

— Nu mi-a amorțit deloc.

Renarin urmărea totul cu un viu interes, cu o privire intensă și curioasă în ochii din spatele ochelarilor. Măcar dac-ar fi putut fi convins să devină ardent. Pe urmă, dacă și-o dorea, ar fi putut ajunge și inventator, însă refuza. Iar Dalinar avea mereu impresia că motivele invocate de fiul său erau doar niște jalnice scuze neîntemeiate.

— E cam butucănos, observă înaltul prinț.

— Ei, nu e decât unul dintre primele modele, se apără Navani. Am pornit de la una dintre creațiile îngrozitoare ale lui Umbră-Lungă și nu mi-am permis luxul de a-i schimba forma.

Dar cred c-ar putea face o mulțime de lucruri. Imaginează-ți că ai avea câteva fabriale ca ăsta pe câmpul de luptă, ca să domolească durerea soldaților răniți. Imaginează-ți un astfel de fabrial în mâinile unui chirurg, care n-ar mai trebui să-și facă griji în privința durerii celor pe care-i operează.

Adolin dădu din cap. Iar Dalinar recunoscu că obiectul părea folositor.

Navani zâmbi.

— Trăim în vremuri deosebite; am învățat o mulțime de lucruri despre fabriale. Aici, de exemplu, avem unul diminuator: micșorează ceva – în cazul nostru, durerea. Nu vindecă realmente rana, dar ar putea fi un pas în direcția asta. Oricum, e total diferit de fabrialele perechi, de genul distrestiiilor. Dac-ați putea vedea ce planuri avem pentru viitor...

— Cum ar fi? întrebă Adolin.

— Până la urmă o să aflați, răspunse ea cu un zâmbet misterios.

Scoase fabrialul de pe mâna lui Adolin.

— Crystalsăbii? întrebă el, părând entuziasmat.

— Ei, nu, zise Navani. Concepția și funcționarea Crystalsăbiilor și Armurilor diferă de oricare altă descoperire de-a noastră. Cel mai aproape de asta s-a ajuns cu scuturile din Jah Keved. Dar, din câte știu eu, ele sunt create pornind de la un principiu total diferit de al adevăratelor Crystalsăbii. Probabil că anticii stăpâneau extraordinar de bine ingineria.

— Nu, o contrazise Dalinar. I-am văzut, Navani. Erau... ei bine, erau doar oameni din vremuri foarte vechi. Toate uneltele lor erau primitive.

— Și Orașele din Zori? întrebă ea neîncrezătoare. Fabrialele? El clătină din cap.

— Nu le-am văzut nici pe unele, nici pe celelalte, în viziuni există Crystalsăbii, dar par atât de nelalocul lor. Poate că le-au primit chiar de la Heralzi, cum spun legendele.

— Poate, spuse Navani. De ce nu...

Și dispăru.

Dalinar clipi, nedumerit. N-auzise marea furtună care se apropia.

Se afla într-o încăpere deschisă, de mari dimensiuni, cu câte un șir de coloane de o parte și de alta. Erau uriașe și păreau sculptate din gresie moale, având laturile neșlefuite și

lipsite de ornamente. Tavanul era foarte înalt, tăiat în stâncă și împodobit cu modele geometrice care-i păreau vag familiare. Cercuri unite prin linii, extinzându-se și crescând unele din altele...

— Nu știu ce să fac, bătrânul meu prieten, spuse vocea cui-va aflat lângă el.

Dalinar se întoarse și văzu un bărbat tânăr, îmbrăcat într-o robă regală, albă cu auriu; mergea cu mâinile împreunate în față, ascunzându-și-le în mânecile ample. Avea părul negru, dat peste cap și împletit într-o coadă, și o barbă scurtă, cu vârf ascuțit. Prin păr i se întrețeseau fire de aur, unite pe frunte într-un simbol. Simbolul Cavalerilor Radianți.

— Spun întotdeauna același lucru, continuă bărbatul. Niciodată nu suntem pregătiți să facem față Devastărilor. Ar trebui să putem rezista din ce în ce mai bine, însă noi suntem, de fiecare dată, cu un pas mai aproape de nimicire.

Se întoarse spre Dalinar, ca și cum ar fi așteptat un răspuns.

Acesta se uită în jos. Și el purta o robă cu podoabe bogate, dar nu la fel de bogate. Unde era? În ce epocă? Trebuia să descopere indicii pe care să le noteze Navani pentru ca, pornind de la ele, Jasnah să-i poată dovedi adevărul – sau falsitatea – viselor sale.

— Nici eu nu știu ce să spun, îi răspunse.

Dacă voia să afle informații, trebuia să se poarte mai firesc decât în viziunile de până atunci.

Bărbatul în veșminte regale oftă.

— Speram c-o să-mi poți împărtăși ceva din înțelepciunea ta, Karm.

Își continuă drumul către o margine a încăperii, apropiindu-se de un loc în care peretele se deschidea într-un balcon masiv, cu balustradă de piatră. De-aici putea vedea cerul, pe înserat; soarele apunea, pătând văzduhul cu un roșu murdar, arzător.

— Însăși natura noastră ne distruge, spuse însoțitorul său cu înfățișare regală, păstrându-și tonul scăzut, deși chipul îi era plin de furie. Alakavish era Undeunitor. Ar fi trebuit să știe mai multe. Cu toate astea, legătura Nahel nu l-a făcut să fie mai înțelept decât un om obișnuit. Din păcate, ceilalți spreni nu sunt, cu toții, la fel de ascuțiți la minte ca onoareprenii.

— De acord, încuviință Dalinar.

Celălalt păru să răsufle ușurat.

— Mă gândeam că ideile mele ți s-ar putea părea prea îndrăznețe. Undeuntorii tăi erau... Dar nu, n-ar trebui să privesc în urmă.

„Ce e un Undeuntor?” ar fi vrut să strige Dalinar, dar n-o putea face. Nu fără ca purtarea lui să pară cu desăvârșire nelocul ei. „Poate...”

— Ce crezi c-ar trebui făcut cu acești Undeuntori? Întrebă cu prudență.

— Nu știi dacă-i putem sili să facă un lucru sau altul.

Pașii lor stârneau ecouri în încăperea goală. Nu existau străji, nu existau curteni?

— Puterea lor... Ei bine, Alakavish dovedește că Undeuntorii sunt atrași de oamenii obișnuiți. Numai dacă ar exista o cale prin care să-i încurajăm...

Se opri și se-ntoarse spre Dalinar.

— Trebuie să fie mai buni, bătrâne prieten. Cu toții trebuie să fim mai buni. Îndatoririle legate de ceea ce ni s-a dat – fie că e vorba de coroană sau de legătura Nahel – trebuie să ne facă mai buni. Părea să aștepte ceva de la Dalinar. Dar ce?

— Citesc pe fața ta că ești de altă părere, continuă bărbatul cu înfățișare regească. Nu-i nimic, Karm. Îmi dau seama că, în privința asta, ideile mele sunt neobișnuite. Poate că voi, ceilalți, aveți dreptate, poate că puterile noastre sunt dovada unei alegeri divine. Dar dacă e așa, n-ar trebui să acționăm gândindu-ne mai bine cum o facem?

Dalinar se încruntă. Cuvintele i se păreau cunoscute. Bărbatul care arăta ca un rege oftă, apropiindu-se de marginea balconului. Dalinar i se alătură, ieșind din încăpere. Și putu în sfârșit să vadă peisajul care se întindea dedesubt.

În fața ochilor îi apăroră mii de leșuri.

Icni. Era doar moarte pe străzile orașului, ale unui oraș pe care avu senzația vagă că îl recunoștea. „Kholinar”, își zise. „Țara mea.” Stătea alături de omul cu înfățișare de rege, în vârful unui turn mic, având trei etaje – un soi de donjon construit din piatră. Părea să se afle în același loc unde avea să fie ridicat, într-o bună zi, palatul.

Orașul era inconfundabil, cu piscurile lui stâncoase înălțându-se ca înotătoarele unui pește. Tăietoare de vânt, așa li se

spunea. Dar erau mai puțin tocite decât le știa el, iar orașul din jurul lor arăta cu totul altfel. Era alcătuit din construcții masive de piatră, multe dintre ele fiind distruse. Ruinele se întindeau până departe, de-a lungul străzilor primitive. Oare locul fusese lovit de un cutremur?

Nu, oamenii fuseseră uciși în luptă. Dalinar simțea duhoarea sângelui, a mațelor, a fumului. Cadavrele erau împrăștiate peste tot, multe aflându-se chiar lângă zidul scund care înconjura donjonul. Acest zid era spart și sfărâmat în anumite locuri. Iar printre leșuri erau împrăștiati bolovani cu o formă stranie. Bolovani tăiați ca...

„Pe sângele străbunilor!” își zise Dalinar, strângând în mâini balustrada de piatră și aplecându-se. „Alea nu sunt pietre. Sunt ființe.” Creaturi masive, de cel puțin cinci sau șase ori mai mari decât un om, cu pielea mată și cenușie, precum grani-tul. Aveau membre lungi și trupuri scheletice, cu picioarele din față – sau erau brațe? – pornind din umeri lați. Aveau fețe prelungi, ascuțite ca niște săgeți.

— Ce s-a-ntâmpat aici? se trezi întrebând fără să vrea. E groaznic!

— Și eu îmi pun aceeași întrebare. Cum de-am putut permite să se petreacă una ca asta? Li s-a spus pe bună dreptate Devastări. Am aflat rezultatele primelor numărători. Unsprezece ani de război și, din fiecare zece oameni pe care-i cârmuiam cândva, au murit câte nouă. Mai avem regate pe care să le conducem? Sur a dispărut. Probabil că nici Tarma și Eiliz nu vor supraviețui. Prea mulți locuitori de-ai lor au căzut.

Dalinar nu auzise niciodată de acele locuri.

Celălalt își strânse pumnul și lovi ușor în balustradă. În depărtare se zăreau ruguri; începuseră să ardă leșurile.

— Ceilalți vor să dea vina pe Alakavish. Și, la drept vorbind, dacă nu ne-ar fi dus la război înaintea Devastării, poate că n-am fi fost zdrobiți într-o asemenea măsură. Dar Alakavish a fost primul semn al unei boli care s-a dovedit mult mai gravă decât părea. Ce vor găsi Heralzii atunci când se vor întoarce? Un popor care i-a uitat încă o dată? O lume măcinată de război și de certuri? Dacă vom continua astfel, poate că merităm să fim înfrânți.

Pe Dalinar îl străbătu un fior. Se gândise că faptele din vi-ziunea aceea se petreceau după cele dezvăluite în cea de dina-

intea ei, dar viziunile mai vechi nu se înșiruiseră în ordine cronologică, încă nu zărise niciun Cavaler Radiant, dar asta nu neapărat din cauză că se împrăștiaseră deja. Poate că nu luaseră încă ființă. Și poate că vorbele bărbatului de lângă el sunau atât de familiar dintr-un anumit motiv.

Era oare cu puțință? Se putea într-adevăr să se afle lângă omul căruia îi ascultase cuvintele în repetate rânduri?

— În înfrângere există onoare, rosti el prudent cuvintele care apăreau de mai multe ori în *Calea regilor*.

— Dacă înveți din înfrângerea aceea, zise bărbatul zâmbind. Folosești din nou vorbele mele împotriva mea, Karm?

Dalinar simți că i se tăia răsuflarea. Era chiar el, Nohadon. Marele rege. Exista cu adevărat. Sau existase cu adevărat. Era mai tânăr decât și-l imaginase, însă ținuta lui modestă, dar în același timp regească... da, era adevărat.

— Mă gândesc să renunț la tron, spuse încet Nohadon.

— Nu! Dalinar făcu un pas către el. Nu trebuie.

— Nu-i pot conduce, spuse celălalt. Nu dacă la asta se ajunge sub conducerea mea.

— Nohadon.

Bărbatul se întoarse spre el, încruntându-se.

— Ce?

Dalinar șovăi. Era cu puțință să se fi înșelat în privința identității celuiilalt? Ba nu. Nohadon era mai degrabă un titlu decât un nume. Înainte de-a fi desființată, Biserica le dăduse nume sacre multor oameni faimoși, rămași în istorie. Probabil că nici Bajerden nu era numele său real; acela se pierduse în negura timpului.

— Nimic, răspunse. Nu poți renunța la tron. Oamenii au nevoie de un conducător.

— Au conducători, răspunse Nohadon. Există prinți, regi, Animodelatori, Undeunitori. Nu ducem niciodată lipsă de bărbați și femei care vor să conducă.

— E adevărat, zise Dalinar, dar ne lipsesc cei care se pricep s-o facă.

Nohadon se aplecă peste balustradă. Se uită lung la morți, cu o durere adâncă și cu neliniștea citindu-i-se pe față. Era așa de ciudat să-l vadă astfel. Era atât de tânăr! Dalinar nu-și imaginase niciodată că-n el exista atâta nesiguranță, atâta zbucium.

— Cunosc sentimentul ăsta, spuse încet. Nesiguranța, rușinea, tulburarea.

— Mă citești mult prea bine, bătrânul meu prieten.

— Cunosc toate acestea fiindcă le simt eu însumi. Nu... nu mi-am închipuit nicicând că le simți și tu.

— Atunci mă corectez. Poate că nu mă cunoști destul de bine. Dalinar rămase tăcut.

— Așadar, ce să fac? Întrebă Nohadon.

— Mă-ntrebi pe mine?

— Ești sfetnicul meu, nu-i așa? Ei, un sfat mi-ar prinde bine.

— Eu... Nu poți renunța la tron.

— Și ce pot face cu el?

Nohadon îi întoarse spatele și o porni de-a lungul balconului. Acesta părea să se-ntindă împrejurul întregului etaj. Dalinar i se alătură, trecând pe lângă locuri unde piatra era spartă și balustra lipsea.

— Nu mai am încredere în oameni, bătrânul meu prieten, spuse Nohadon. Pune doi oameni laolaltă, și vor găsi pentru ce să se certe.

Adună-i în grupuri, și unul dintre ele va găsi motive ca să-l oprime sau să-l atace pe celălalt. Și acum asta. Cum îi apăr eu? Cum fac să nu se mai întâmple iarăși așa ceva?

— Dictează o carte, răspunse Dalinar cu înflăcărare. O carte măreață, care să le dea oamenilor speranță, să le explice principiile pe care se *bazează* cârmuirea ta și să le arate cum ar trebui să-și trăiască viețile!

— O carte? Eu? Să scriu o carte?

— De ce nu?

— Fiindcă e o idee nemaipomenit de *prostească*.

Dalinar rămase cu gura căscată.

— Lumea, așa cum o știm noi, a fost distrusă aproape în întregime, spuse Nohadon. Cu greu mai găsești o familie întreagă! Cei mai buni oameni pe care-i avem zac morți pe câmpul ăsta și nu mai avem hrană decât pentru cel mult două sau trei luni. Și eu ar trebui să-mi petrec timpul scriind o carte? Și cine ar scrie-o pentru mine? Toți oamenii mei de litere au fost măcelăriți când Yelignar a pătruns în cancelarie. Dintre toți condeierii pe care-i știu, tu ești singurul rămas în viață.

Un *bărbat* condeier? *Erau* vremuri stranii.

— Atunci aș putea s-o scriu eu.

— Cu o singură mână? Te-ai deprins să scrii cu stânga? Dalinar se uită în jos. Ambele lui brațe erau la locurile lor, dar se pare că Nohadon nu i-l vedea pe cel drept.

— Nu, trebuie să reconstruim, spuse acesta. Aș vrea doar să existe o cale prin care să-i conving pe regii – pe cei care mai sunt în viață – să nu-ncerce să profite unii de alții, adăugă el, bătând cu degetele în balustradă. Așa că asta e hotărârea mea. Abdică, sau fă ce e de făcut. Vremurile nu sunt potrivite pentru scris. Aceasta e un timp al faptelor. Și, din păcate, al săbiilor.

„Al săbiilor?” se gândi Dalinar. „Tu spui asta, Nohadon?” N-avea să fie așa. Omul acela urma să devină un mare filosof; avea să propovăduiască pacea și respectul pentru ceilalți, fără a sili pe cineva să-i facă lui pe plac. Avea să-i călăuzească spre câștigarea onoarei.

Nohadon se uită la el.

— Îmi cer iertare, Karm. N-ar trebui să-ți resping sfaturile după ce ți le-am cerut. Sunt la capătul răbdării, acolo unde îmi imaginez că am ajuns cu toții. Din când în când, am impresia că a fi oameni înseamnă a dori ceea ce nu putem avea. Pentru unii, e vorba de putere. Pentru alții, e vorba de pace.

Se întoarse cu spatele, continuând să meargă pe balcon. Deși înainta încet, ținuta lui dădea de înțeles că își dorea să fie singur. Dalinar îl lăsă să se îndepărteze.

— O să devină unul dintre cei mai de seamă scriitori de care s-a auzit vreodată în Roshar, spuse el.

Îi răspunse liniștea, întreruptă doar de strigătele oamenilor de jos, care adunau leșurile.

— Știu că ești aici, continuă Dalinar.

Tăcere.

— Ce hotărâre o să ia? întrebă el. O să-i unească, așa cum vrea? Vocea care-i vorbise adesea în viziuni nu se auzi. Nu primi niciun răspuns la întrebările sale. Oftă, întorcându-și privirea către câmpul plin de morți.

— Ai dreptate cel puțin într-o privință, Nohadon. A fi oameni înseamnă a dori ceea ce nu putem avea.

Soarele apuse și totul se întunecă. Întunericul îl cuprinse și el închise ochii. Când îi deschise, se afla din nou în apartamentele lui, în picioare, cu mâinile pe spătarul unui scaun. Se întoarse către Adolin și Renarin, care stăteau și ei în picioare

re, lângă el, îngrijorați și gata să-l înșface dacă ar fi devenit violent.

— Ei, spuse Dalinar, n-a avut niciun sens. N-am aflat nimic. Fir-ar să fie! Nu fac treabă bună.

— Dalinar, spuse tăios Navani, încă scriind cu o trestie pe hârtia din fața ei. Ultimul lucru pe care l-ai spus, chiar înainte de încheierea vizunii. Ce înseamnă?

El se încruntă.

— Ultimul...

— Da, spuse apăsător Navani. Ultimele cuvinte pe care le-ai rostit.

— Am repetat spusele bărbatului cu care stăteam de vorbă. „A fi oameni înseamnă a dori ceea ce nu putem avea.” De ce?

Ea continuă să scrie cu înverșunare, fără să-i dea atenție. Imediat ce termină, se ridică de pe scaunul cu picioare înalte și se apropie grăbită de raftul pentru cărți.

— Ai un exemplar din... Da, cred s-ar putea să ai. Astea sunt cărțile lui Jasnah, nu-i așa?

— Da, răspunse Dalinar. A vrut să le port de grijă până la întoarcerea ei.

Navani luă un volum de pe raft.

— *Analectele* lui Corvana.

Așeză cartea pe masa de scris și începu s-o răsfoiască.

Dalinar veni lângă ea, deși – firește – privea paginile fără să priceapă nimic.

— Ce importanță are?

— Uite, spuse Navani. Știi că vorbești în timpul viziunilor.

— Pășărește. Da, mi-au spus fiii mei.

— *Anak moloh kaf, del makian habin y ah*, zise Navani. Îți sună cunoscut?

El clătină din cap, uluit.

— Seamănă foarte bine cu ceea ce a spus tata, zise Renarin. În timpul viziunii.

— Nu „seamănă foarte bine”, Renarin, îl contrazise Navani pe un ton care părea sfidător. Este exact aceeași frază. E ultimul lucru pe care l-ai spus înainte de a ieși din transă, Dalinar. Am pus pe hârtie – când de bine am putut – tot ce-ai bolborosit azi.

— De ce? întrebă înaltul prinț.

— Fiindcă m-am gândit c-ar putea fi de folos. Și a fost. În *Analecte* apare aceeași frază, aproape identică.

— Ce? se miră Dalinar. Cum?

— E un vers dintr-un cântec, răspunse Navani. Un cântec al vanrialilor, un ordin de artiști care trăiesc pe coastele Muntelui Tăcut din Jah Keved. An de an, veac după veac, cântă aceleași cuvinte – ale unor cântece despre care pretind că au fost scrise chiar de Heralzi, în cântul-din-zori. Ei au cuvintele acestor cântece, scrise într-o limbă antică. Dar *înțelesul* li s-a pierdut. Acum nu mai sunt decât niște sunete. O parte dintre erudite cred că limba acelor cuvinte – și a cântecelor înseși – ar putea fi în cântul-din-zori.

— Iar eu... zise Dalinar.

— Tu tocmai ai rostit un vers al unuia dintre ele, îi spuse Navani. În plus, dacă fraza pe care tocmai mi-ai dictat-o e corectă, l-ai și *tradus*. Ceea ce ar putea dovedi adevărul Ipotezei Vanriale! O singură frază nu e mult, dar ne-ar putea oferi cheia traducerii întregului text. Asta mă frământa de la o vreme, tot ascultând viziunile tale. M-am *gândit* că tot ce spuneai suna prea închegat ca să fie o simplă bolboroseală, adăugă ea, zâmbindu-i cu însuflețire. Dalinar, probabil că ai oferit dezlegarea unuia dintre cele mai complicate și mai vechi mistere din toate timpurile.

— O clipă, se amestecă Adolin. Ce spui?

— Spun, nepoate, răspunse ea privindu-l drept în ochi, că ai dovada pe care ți-o doreai.

— Totuși, zise el. Adică, poate că tata a auzit undeva fraza aia...

— Și-a-nvățat, din ea, un întreg limbaj? întrebă Navani, ridicând foaia plină de însemnări. Asta *nu e* păsărească, ci o limbă pe care n-o mai vorbește nimeni. Bănuiesc că e chiar ceea ce pare, cântul-din-zori. Dacă nu-ți vine în minte un alt mod în care-ar fi putut învăța tatăl tău o limbă moartă, înseamnă, Adolin, că viziunile lui sunt reale.

În încăpere se lăsă tăcerea. Navani părea ea însăși uluită de ceea ce spusese. Se dezmetici repede.

— Și acum, Dalinar, te rog să-mi descrii viziunea asta cât mai exact cu putință, zise ea. Am nevoie exact de cuvintele pe care le-ai spus, dacă ți le poți aduce aminte. Fiecare detaliu pe care-l adunăm le poate fi de folos eruditelor mele ca să pună totul cap la cap.

61 • BINE CĂ A MERS RĂU

„În furtună m-am trezit, căzând, rotindu-mă, jelind.”

Datată kakanev 1173, cu 13 secunde înainte de moarte. Subiectul era un străjer al cetății.

— Cum poți fi sigur că era el, Dalinar? zise încet Navani, cu voce scăzută.

El scutură din cap.

— Sunt, pur și simplu. Era Nohadon.

De la încheierea viziunii trecuseră câteva ore. Navani se ridicase de la masa de scris ca să se așeze pe un scaun mult mai confortabil, lângă Dalinar. Renarin stătea în fața lui, ținându-le companie de dragul buneicuiințe. Adolin plecase să primească raportul despre stricăciunile făcute de marea furtună. Tânărul părea foarte tulburat de faptul că viziunile se dovediseră reale.

— Dar bărbatul pe care l-ai văzut nu și-a rostit niciodată numele, spuse Navani.

— El era.

Dalinar se uita fix la perete, undeva deasupra capului lui Renarin, privind piatra maronie, netedă, creată de un Animmmod.

— Avea ceva, o aură de comandant, greutatea unor responsabilități enorme. Regalitate.

— Ar fi putut fi un alt rege, spuse ea. La urma urmelor, când i-ai spus să scrie o carte, ți-a respins sfatul.

— Pentru că încă nu era timpul s-o scrie. Atâta moarte... Era deprimat de o pierdere imensă. Părinte al Furtunii! Nouă oameni din zece, morți în război. Îți poți imagina așa ceva?

— Devastările, spuse Navani.

„Unește oamenii... Vine Adevărata Devastare...”

— Știi dacă s-a scris undeva despre Devastări? o întrebă Dalinar. Nu poveștile pe care le spun ardenții. Există referințe istorice?

Navani ținea în mână un pocal cu vin violet încălzit, cu picuri de condens pe buza de sticlă.

— Da, dar nu mie trebuie să-mi pui o asemenea întrebare. Jasnah e cea care se ocupă de istorie.

— Cred c-am văzut urmările uneia. E... e posibil să fi văzut cadavre de Pustiitori. Asta ne poate oferi o dovadă în plus?

— Niciuna la fel de bună ca limbajul, răspunse Navani sorbind din vin. Devastările ne sunt cunoscute din legendele străvechi. S-ar putea spune că ți-ai imaginat lucruri pe care te așteptai să le vezi. Dar cuvintele acelea... dacă reușim să le traducem, nimeni n-o să poată contesta că ai văzut ceva real.

Planșeta de scris stătea pe masa scundă dintre ei, trestia și cerneala fiind așezate cu grijă peste hârtie.

— Ai de gând să le spui celorlalți? întrebă Dalinar. Despre viziunile mele?

— Cum altfel am putea să explicăm ce ți se-ntâmplă?

Dalinar șovăi. Cum ar fi putut el să explice? Pe de o parte, se simțea ușurat știind că nu era nebun. Dar dacă un soi de forță încerca să-l călăuzească pe căi greșite trimițându-i viziunile, folosind imagini ale lui Nohadon și ale Radianților pentru că el le găsea demne de încredere?

„Cavalerii Radianți au *căzut*”, își reaminti el. „Ne-au abandonat. Poate că alte ordine s-au întors împotriva noastră, așa cum spun legendele.” În asta era ceva neliniștitor. Avea o altă piatră pentru reconstruirea temeliei sinelui său, dar cel mai important lucru rămăsese încă nelămurit. Se putea încrede în viziuni, sau nu? Nu putea să le pună din nou mai presus de orice îndoială, nu și după ce scepticismul lui Adolin îl făcuse să se gândească la niște lucruri care-l îngrijorau cu adevărat.

Până când nu afla de unde veneau, nu putea îngădui să se răspândească vestea despre existența lor.

— Dalinar, spuse Navani, aplecându-se în față. În taberele de război se vorbește despre crizele tale. Până și soțiile ofițerilor tăi au ajuns să se simtă stânjenite. Lumea crede că te temi de furtuni sau că suferi de o boală a minții. Asta o să te reabiliteze.

— Cum? Preschimbându-mă într-un soi de mistic? Mulți se vor gândi că suflul acestor viziuni bate prea aproape de profecie.

— Tu vezi trecutul, tată, zise Renarin. Așa ceva nu e interzis. Și, dacă sunt trimise de Atotputernic, cum ar putea oame-nii să le pună sub semnul întrebării?

— Am stat de vorbă cu ardenții, și eu, și Adolin, răspunse Dalinar. Au spus că e foarte puțin probabil ca așa ceva să vină de la Atotputernic. Dacă ne vom hotărî într-adevăr că viziunile sunt demne de încredere, mulți nu vor fi de acord.

Navani se lăsă pe spate, sorbind din vin, cu mâna interzisă în poală.

— Dalinar, fiii tăi mi-au spus că ai căutat cândva Magia Veche. De ce? Ce i-ai cerut Veghetoarei Noptii și ce blestem ți-a dat în schimb?

— Le-am spus că rușinea asta e numai a mea. Și că n-o împărtășesc nimănui.

În încăpere se lăsă tăcerea. Rafalele de ploaie de după marea furtună încetaseră, nu mai izbeau acoperișul.

— Ar putea fi important, spuse într-un târziu Navani.

— S-a întâmpat demult. Cu mult înainte de începerea viziunilor. Nu cred că are vreo legătură.

— Dar ar putea avea.

— Da, admise el.

Oare ziua aceea avea să-l bântuie la nesfârșit? Pierderea tuturor amintirilor despre soția lui nu era de-ajuns?

Ce-avea să creadă Renarin? Avea să-și condamne tatăl pentru un păcat atât de neobișnuit? Se sili să-și ridice privirea și întâlnească ochii acoperiți de ochelari ai fiului său.

Era ciudat, dar tânărul nu părea supărat. Doar curios.

— Îmi pare rău că a trebuit să descoperi rușinea mea, spuse Dalinar, uitându-se la Navani.

Ea își flutură mâna cu indiferență.

— Căutarea Magiei Vechi este o ofensă la adresa devoțiu-nilor, deși nu e pedepsită niciodată cu asprime. Presupun că n-a trebuit să faci mare lucru ca să-ți speli păcatul.

— Ardenții mi-au cerut sfere pentru săraci, răspunse Dalinar. Și a fost necesară rostirea mai multor rugăciuni. Dar nimic nu m-a scăpat nici de urmări, nici de sentimentul de vinovăție.

— Ai fi uimit dac-ai afla cât de mulți ochi-luminoși cucernici se-ntorc către Vechea Magie într-un moment sau altul al vieților lor. Cel puțin cei care pot ajunge până în Vale. Însă eu chiar mă-ntreb dacă are vreo legătură cu treaba asta.

— Mătușă, interveni Renarin, întorcându-se spre ea. În ultima vreme, am cerut de mai multe ori să mi se citească despre Magia Veche. Sunt de aceeași părere cu tata. Asta nu dă senzația că ar fi lucrarea Veghetoarei Noptii. Ea aruncă blesteme în schimbul îndeplinirii unei dorințe neînsemnate. E întotdeauna vorba de un singur blestem și de o singură dorință. Tată, cred că știi care-i fiecare dintre ele, nu-i așa?

— Da, răspuse el. Știu exact care-a fost blestemul meu, și n-are legătură cu asta.

— Atunci e puțin probabil să fie vina Vechii Magii.

— Da, încuviință Dalinar. Dar mătușa ta e îndreptățită să pună întrebări. Adevărul e că nu putem dovedi nici că viziunile vin de la Atotputernic. Ceva vrea să-mi dezvăluie lucrurile legate de Devastări și de Cavalerii Radianți. Poate c-ar trebui să ne-ntrebăm de ce.

— Ce *au fost* Devastările, mătușă? întrebă Renarin. Ardenții vorbesc despre Pustiitori. Despre omenire, despre Radianți și despre luptă. Dar, de fapt, ce-au fost? Cunoaștem ceva care le definește?

— Printre condeierele tatălui tău sunt folcloriste care ți-ar fi de mai mult folos.

— Poate, adăugă Dalinar, dar nu știu în care dintre ele pot avea încredere.

Navani șovăi.

— Ai dreptate. Din câte am înțeles eu, n-au rămas însemnări făcute de cineva care să fi trăit totul. S-a petrecut cu foarte, foarte mult timp în urmă. Mi-aduc aminte că Devastările sunt amintite în legenda lui Parasaphi și Nadris.

— Parasaphi, spuse Renarin. Cea care a găsit pietrele-sămânță.

— Da, răspuse Navani. Ca să refacă poporul ei înfrânt, s-a urcat pe piscurile Munților Dara – legenda are mai multe variante, existând diferite lanțuri muntoase din zilele noastre considerate adevăratele piscuri Dara – în căutarea pietrelor atinse de Heralzii Înșiși. Le-a adus la Nadris, aflat pe patul de moarte, și a luat sămânța lui ca să dea viață pie-

trelor. Au făcut să se nască din ele zece copii pe care ea i-a folosit ca să creeze un popor nou. Cred că se numea marnah.

— Din care se trag makabakii, spuse Renarin. Mama mi-a spus povestea când eram copil.

Dalinar clătină din cap.

— Născuți din pietre?

Rareori i se părea că vechile povești ar fi avut vreo noimă, deși devoțiunile sacralizaseră destul de multe.

— Devastările sunt menționate la începutul legendei, continuă Navani. Se spune că ele au ras de pe fața pământului poporul lui Parasaphi.

— Dar *ce-aufost*?

— Războaie, răspunse Navani, sorbind din vin. Pustiitorii au venit mereu, încercând din răspuțeri să gonească omenirea din Roshar, trimițând-o în Infern. Așa cum mai siliseră cândva omenirea – și pe Heralzi – să părăsească Palatele împăcării.

— Când a luat ființă Ordinul Cavalerilor Radianți? întrebă Dalinar.

Navani ridică din umeri.

— Nu știu. Poate că erau un grup de soldați dintr-un regat anume sau poate-au fost, la început, un grup de mercenari. În felul ăsta nu-i greu să înțelegi cum au ajuns, în cele din urmă, niște tirani.

— Viziunile mele n-au dat de înțeles că ar fi fost tirani. Poate că ăsta e adevăratul scop al viziunilor. Să mă facă să cred niște minciuni despre Radianți. Să mă facă să mă-ncred în ei, poate încercând astfel să mă conducă spre o repetare a căderii și a trădării lor.

— Nu știu, zise Navani, părând sceptică. Cred că, în ceea ce-i privește, n-ai văzut niciun neadevăr. Toate legendele spun că n-au fost întotdeauna atât de răi. În măsura în care e posibil ca toate legendele să se pună de acord într-o anumită privință.

Dalinar se ridică, luă pocalul ei gol și se duse să-l umple. De vreme ce descoperiseră că nu era nebun, lucrurile ar fi trebuit să se limpezească. Însă el era, în schimb, încă și mai tulburat. Dacă în spatele viziunilor erau Pustiitorii? Auzise povești care spuneau că puteau poseda trupuri omenești, împingându-le spre fapte rele. Însă dacă viziunile îi fuseseră trimise de Atotputernic, care le era scopul?

— Trebuie să mă gândesc la toate astea, spuse. A fost o zi lungă. Vă rog, m-ați putea lăsa cu gândurile mele?

Renarin se ridică de pe scaun și-și înclină respectuos fruntea înainte de a porni spre ieșire. Navani se ridică mult mai încet, cu rochia lucioasă foșnindu-i când își puse pocalul pe masă, apoi se duse să-și ia fabricul absorbitor de durere. Renarin plecă, iar Dalinar se îndreptă spre ușă, unde o așteptă pe Navani. Nu-și dorea să-l prindă din nou de unul singur. Se uită dincolo de prag. Soldații lui erau acolo, îi vedea. Bun.

— Nu ești câtuși de puțin încântat? întrebă Navani, oprindu-se în prag, lângă el, cu o mână pe toc.

— Încântat?

— Nu înnebunești.

— Dar nici n-am aflat dacă cineva încearcă să mă influențeze, spuse el. Într-un fel, acum am mai multe întrebări decât înainte.

— Viziunile sunt o binecuvântare, zise Navani, punându-și mâna liberă pe brațul lui. O simt, Dalinar. Cum de nu-ți dai seama cât de minunat e?

El îi întâlni ochii de un violet-deschis, superb. Era atât de profundă, atât de inteligentă. Cât de mult își dorea să se poată încrede în ea pe de-a-ntregul!

„Față de mine, a arătat întotdeauna doar onoare”, își zise. „N-a suflat nimănui un cuvânt despre intenția mea de a abdică. N-a încercat nici măcar să folosească viziunile împotriva mea.” Se rușina la gândul că-și făcuse cândva griji din pricina asta.

Ea, Navani Kholin, era o femeie minunată. Minunată, uimitoare, *periculoasă*.

— Eu văd mai multe griji, zise el. Și mai multe primejdii.

— Dar, Dalinar, avem erudite, istorice și folcloriste cu experiență care nu pot decât să viseze la astfel de lucruri! Eu una te invidiez, deși spui că n-ai văzut niciun fabric remarcabil.

— Anticii n-aveau fabricale, Navani. De asta sunt sigur.

— Iar asta schimbă tot ce credeam că am înțeles în privința lor.

— Probabil că da.

— Dar-ar grindina, Dalinar! spuse ea, oftând. Nu te mai însuflețește nimic?

El trase aer în adâncul pieptului.

— Ba da, Navani, mă însuflețesc prea multe. Sunt frământat de tot felul de simțăminte, învălmășindu-se ca un ghem de țipari. Adevărul acestor viziuni e neliniștitor.

— E incitant, îl corectă ea. Mai devreme ai vorbit serios? Când ai spus că ai încredere în mine?

— Am spus asta?

— Ai spus că n-ai încredere în condeierele tale și mi-ai cerut mie să-ți pun pe hârtie viziunile. Asta sugerează ceva.

Mâna ei rămăsese pe brațul lui. Apoi întinse mâna interzisă și închise ușa către coridor. El își dori s-o oprească, dar șovăi. De ce?

Ușa se închise cu un pocnet. Erau singuri. Și ea era atât de frumoasă! Cu ochii ei inteligenți, captivanți, plini de pasiune.

— Navani, spuse el, străduindu-se să-și înăbușe dorința. O faci din nou.

Și el de ce i-o îngăduise?

— Da, răspunse ea. Sunt o femeie încapățânată, Dalinar.

În tonul ei nu părea să fie nimic jucăuș.

— Nu se cuvine. Fratele meu...

Întinse mâna spre ușă, vrând s-o deschidă.

— Fratele tău! se răsti Navani, cu o străfulgerare de furie pe chip. De ce trebuie să se învârtă toată lumea în jurul lui? Toată lumea își face mereu atâtea griji pentru un bărbat mort! El nu mai e aici, Dalinar. S-a dus. Îi simt lipsa. Dar s-ar părea că nici pe jumătate atât de mult cât i-o simți tu.

— Îi cinstesc memoria, răspunse el bățos, șovăind cu mâna pe încuietoarea ușii.

— Minunat! Mă bucur c-o faci. Dar au trecut *șase ani*, și nimeni nu vede în mine decât soția unui bărbat care a murit. Celelalte femei se străduiesc să-mi facă plăcere cu bârfe prostești, dar nu mă primesc în cercurile lor politice. Mă cred o relicvă. Voi ai să știi de ce m-am întors atât de repede?

— Eu...

— *M-am întors*, continuă ea, pentru că nu-mi găsesc locul. Lumea se-așteaptă să nu iau parte la evenimentele importante, pentru că bărbatul meu e mort! Trândăvesc, sunt răs-fățată, dar ignorată. Le împiedic să se simtă în largul lor. Pe regină și pe celelalte femei de la curte.

— Îmi pare rău, spuse Dalinar. Dar nu...

Ea își ridică mâna liberă și îl bătu ușor pe piept.

— Din partea ta nu accept așa ceva, Dalinar. Suntem prieteni încă de pe vremea când nici măcar nu-l cunoscusem pe Gavilar! Încă mă mai cunoști ca pe mine însăși, nu ca pe o umbră a unei domnii care s-a năruit cu ani în urmă. Nu e așa?

Se uită la el, implorând.

„Pe sângele străbunilor!” își spuse Dalinar, șocat. „Plânge.” Două lacrimi mărunte.

Rareori o mai văzuse atât de sinceră.

Așa că o sărută.

Era o greșeală. Știa că era o greșeală. Și totuși, mâinile lui o prinseră, trăgând-o într-o îmbrățișare strânsă, brutală, și își apăsă gura pe a ei, neizbutind să se stăpânească. Ea se topi la pieptul lui. Dalinar îi gustă sarea lacrimilor când acestea se prelinsă către buzele ei, unde le întâlniră pe ale lui.

Dură mult. Prea mult. Minunat de mult. Propria rațiune țipa la el, ca un prizonier înlănțuit într-o celulă și silit să se uite la ceva oribil. Dar o parte a ființei lui dorise asta vreme de zeci de ani petrecuți privind-și fratele curtând-o, luând-o de nevastă și apoi îmbrățișând-o pe singura femeie pe care tânărul Dalinar și-o dorise vreodată.

Își spuse că n-ar fi trebuit să-ngăduie asta niciodată, își negase sentimentele pentru Navani începând din clipa când mâna ei fusese câștigată de Gavilar. Se dăduse deoparte.

Dar gustul ei – mirosul ei, căldura ei lipită de el – era prea dulce. Ca un parfum care înflorește, spălându-i vinovăția. Pentru o clipă, atingerea aceea alungă totul. Își uită teama de vițiuni, grijile pe care și le făcea din cauza lui Sadeas, rușinea pentru greșelile trecutului.

Nu se putea gândi decât la ea. Frumoasă, cu o minte pătrunzătoare, gingașă și, în același timp, puternică. Se agăță de ea ca de ceva de care se putea ține în vreme ce restul lumii i se învolbura în jur.

În cele din urmă, el își desprinse buzele. Navani își ridică ochii spre el, năucită. Prin aerul din jur coborau patimospreni, plutind ca niște fulgi cristalini de zăpadă. Vinovăția îl inundă iarăși, încercă s-o îndepărteze pe Navani cu blândețe, dar ea se agăță de el, ținându-l strâns.

— Navani, spuse el.

— Sst.

Navani își lipi capul de pieptul lui.

— Nu putem...

— Sst, repetă ea, cu mai multă insistență.

El oftă, dar își îngădui s-o strângă în brațe.

— În lumea asta ceva nu merge cum ar trebui, Dalinar, zise Navani cu glas scăzut. Regele din Jah Keved a fost asasinat. Am aflat astăzi. A fost ucis de un Cristalpurător shin în haine albe.

— Părinte al Furtunii! exclamă Dalinar.

— Se-ntâmplă ceva, continuă ea. Ceva mai important decât războiul nostru de aici, mai important decât Gavilar. Ai auzit ce lucruri stranii spun oamenii înainte de moarte? Cei mai mulți nu dau importanță, dar chirurgii vorbesc. Iar furtunoveghetorii spun, în șoaptă, că furtunile sunt tot mai puternice.

— Am auzit, răspunse el, atât de îmbătat de ea încât își găsea cu greutate cuvintele.

— Fiica mea caută ceva, zise Navani. Uneori mă sperie. E atât de înverșunată. Cred, sincer, că e cea mai inteligentă persoană pe care-o cunosc. Iar lucrurile pe care le caută... Dalinar, ea crede că se-apropie ceva foarte periculos.

„Soarele se-apropie de orizont. Vine Furtuna Eternă. Adevărata Devastare. Noaptea Suferințelor.”

— Am nevoie de tine, spuse Navani. O știu de ani întregi, dar m-am temut că vinovăția te-ar distruge, așa că am fugit. Dar n-am putut să stau deoparte. Nu când sunt tratată astfel. Nu când în lume se-ntâmplă asemenea lucruri. Sunt îngrozită, Dalinar, și am nevoie de tine. Gavilar n-a fost așa cum îl credea lumea. Mi-a fost drag, dar...

— Te rog, o întrerupse Dalinar, nu-l vorbi de rău.

— Bine.

„Pe sângele străbunilor!” Nu putea să-și scoată din minte parfumul ei. Se simțea paralizat, o strângea în brațe ca și cum s-ar fi agățat de o stâncă, în bătaia vânturilor furtunii.

Navani își ridică ochii spre el.

— Ei, atunci să spunem că Gavilar mi-a fost drag. Dar pentru tine simt mai mult decât atât. Și m-am săturat s-aștept.

El închise ochii.

— Cum ar putea să meargă așa ceva?

— O să găsim o cale.

— Au să ne dea de gol.

— Taberele de război deja mă ignoră, zise ea, iar despre tine răspândesc zvonuri și minciuni. Mai mult decât atât, ce ne-ar putea face?

— Vor găsi ceva. Până acum devoțiunile nu m-au condamnat.

— Gavilar e mort, spuse Navani, lipindu-și din nou capul de pieptul lui. Cât a trăit, nu i-am fost necredincioasă niciodată, deși Părintele Furtunii știe că am avut motive din belșug. Iar devoțiunile n-au decât să spună ce vor, pentru că *Argumentele* nu interzic unirea noastră. Tradiția nu e totuna cu doctrina și n-am de gând să mă-nfrânez de teamă c-aș ofensa pe cineva.

Dalinar inspiră adânc, apoi se sili să-și desfacă brațele și să se retragă.

— Dacă sperai să-mi alini grijile pe ziua de azi, asta n-a ajutat.

Ea își încrucișă brațele. El încă mai simțea, pe spate, locul unde îl atinsese mâna ei interzisă. O atingere tandră, rezervată numai pentru membrii familiei.

— N-am venit aici ca să-ți aduc ție alinare, Dalinar. Dimpotrivă.

— Te rog. *Chiar* am nevoie de timp ca să mă gândesc.

— N-o să te las să mă-ndepărtezi. N-o să trec cu vederea ceea ce s-a-ntâmplat. N-o să...

— Navani, o întrerupse el cu blândețe, n-o să te părăsesc, îți promit.

Ea îl privi, apoi peste față îi trecu un zâmbet silit.

— Bine. Dar azi ai început ceva.

— *Eu* am început? întrebă Dalinar amuzat, încântat, năucit, îngrijorat și rușinat în același timp.

— Sărutul a fost al tău, Dalinar, spuse ea alene, deschizând ușa și intrând în anticamera lui.

— Pentru că m-ai sedus.

— Ce? Te-am sedus? întrebă ea, întorcându-se pentru a-i arunca o privire. În viața mea n-am mai fost atât de sinceră.

— Știu, răspunse el, zâmbind. Tocmai asta a fost partea seducătoare.

Închise ușa încet, apoi oftă.

„Pe sângele străbunilor, de ce nu sunt lucrurile astea niciodată simple?” se întrebă el.

Și totuși, în contrast cu propriile gânduri, simți că întreaga sa lume devenise, cumva, mai bună, tocmai pentru că lucrurile nu merseseră cum se cuvenea.

62 • TREI GLIFE

*„Întunericul devine palat. Lăsați-l să domnească!
Lăsați-l să domnească!”*

*Takevah 1173, cu 22 de secunde înainte de moarte.
Un selay ochi-întunecați, a cărui meserie nu e cunoscută.*

— Crezi că una din astea o să ne salveze? întrebă Moash, uitându-se încruntat la rugăciunea legată în partea de sus a brațului drept al lui Kaladin.

El își feri privirea. Stătea în poziția de repaus în timp ce soldații lui Sadeas traversau podul. Acum, când își începuse munca, aerul rece al primăverii îi făcea bine. Cerul era strălucitor, fără nori, iar furtunoveghetorii îi asiguraseră că nu se apropia nicio mare furtună.

Rugăciunea legată de brațul lui era simplă. Trei glife: vânt, protecție, dragoste. Era o rugă către Jezerezeh – Părintele Furtunii – ca să-i apere prietenii și pe toți cei dragi. Era dintr-acelea directe, pe care le prefera mama lui. În ciuda subtilității și a vicleniei ei, împletea și scria întotdeauna rugăciuni simple și sincere. Purtând rugăciunea aceea, își aducea aminte de ea.

— Nu-mi vine să cred că ai plătit bani buni pentru așa ceva, adăugă Moash. Chiar dacă Heralzii veghează, nu le acordă podarilor nicio atenție.

— Cred că-n ultima vreme am fost nostalgic.

Probabil că rugăciunea era lipsită de sens, dar în ultima vreme avusese motive să-nceapă să se gândească mai mult la religie. Ducând o viață de sclav, multora le era greu să creadă că asupra lor veghea ceva sau cineva. Cu toate acestea, în timpul captivității, mulți podari deveniseră mai credincioși. Două grupuri, reacții opuse. Oare însemna că unii

erau proști și alții cu sufletele împietrite, sau asta avea o cu totul altă semnificație?

— Vor să ne vadă morți, știți doar, spuse Drehy, din spatele lor. Țsta ne e sfârșitul.

Podarii erau istoviți. Kaladin și ai lui fuseseră obligați să muncească în spărtură toată noaptea. Hashal fusese foarte strictă, cerându-le să aducă o cantitate mai mare de obiecte recuperate. Ca să le poată aduna, renunțaseră la instrucție.

Iar în dimineața aceea fuseseră treziți pentru un asalt după numai trei ore de somn. Stăteau aliniați, cu umerii căzuți, și nici măcar nu ajunseseră încă la platoul disputat.

— Lăsați-l să vină, spuse încet Cikatrice, din celălalt capăt al șirului. Ne vor morți? Ei bine, eu n-o să dau înapoi. O să le-arătăm ce-nseamnă curajul. Ei se ascund în spatele podurilor noastre în timpul atacului.

— Asta nu e o victorie, spuse Moash. Eu zic să atacăm soldații. Imediat.

— Să ne-atacăm propriii oșteni? Întrebă Sigzil, întorcându-și fața întunecată ca să se uite la podarii aliniați.

— Bineînțeles, răspunse Moash, continuând să privească drept înainte. Oricum vom fi uciși. Să luăm câțiva cu noi. Ce blestemăție! De ce nu l-am ataca pe Sadeas? Garda lui nu se-așteaptă la așa ceva. Fac prinsoare că putem să doborâm câțiva și să le luăm sulițele, apoi să ucidem ochi-luminoși până când vom fi doborâți.

Vreo doi podari murmurară aprobator în vreme ce soldații își continuau traversarea.

— Nu, spuse Kaladin. N-am reuși să facem mai nimic. Ne-ar ucide înainte de-a apuca să ne-atingem de Sadeas.

Moash scuiță.

— Și așa o să reușim ceva? Pe Infern, Kaladin, mă simt ca și cum aș atârna deja în ștreang!

— Am un plan, spuse Kaladin.

Și așteaptă să obiecteze cineva. Toate planurile lui de până atunci eșuaseră.

Nimeni nu se plânse.

— Bine, zise Moash. Care e?

— O să vedeți azi, răspunse Kaladin. Dacă o să meargă, o să câștigăm timp. Dacă nu, o să mor.

Se întoarse să privească șirul de chipuri.

— În cazul ăsta, Teft a primit ordin să vă conducă în încercarea de evadare din seara asta. Nu sunteți pregătiți, dar măcar o s-aveți o șansă.

Era mult mai bine decât să-l atace pe Sadeas în timp ce traversa.

Podarii încuviințară dând din cap, iar Moash păru mulțumit. Pe cât de mult i se împotriviise la început, pe atât de loial îi devenise. Era impulsiv, dar și cel mai bun în lupta cu sulița.

Sadeas se apropia, călare pe armăsarul lui murg, purtând Cristalarmura roșie, cu coiful pus, dar cu viziera ridicată. Din întâmplare, traversă pe podul lui Kaladin, deși avea la dispoziție – ca întotdeauna – douăzeci de poduri din care putea s-alegă. Către echipa podului nu aruncă nici măcar o privire.

— Rupeți rândurile și traversați, ordonă Kaladin, după ce înaltul prinț se îndepărtă.

Oamenii lui trecură podul, iar Kaladin le ordonă să-l tragă după ei și apoi să-l ridice.

Părea mai greu ca niciodată. Podarii începură să alerge cu pași mărunți, ocolind coloana de soldați și grăbindu-se să ajungă la spărtura următoare. Departe, în urmă, se zărea o a doua armată – una în albastru, traversând cu ajutorul altor echipe de podari de-ai lui Sadeas. Se părea că Dalinar Kholin renunțase la masivele lui poduri mecanice și le folosea acum pe ale lui Sadeas. Gata cu purtarea plină de „onoare” și cruțarea vieților podarilor!

Kaladin avea în pungă un număr mare de sfere impregnate, primite de la zarafi în schimbul unuia și mai mare de sfere cenușii. Nu-i plăcea că ieșise în pierdere, dar avea nevoie de Lumina de Furtună.

Ajunseră repede la următoarea spărtură. Era penultima, judecând după ce auzise de la Matal, soțul lui Hashal. Soldații începeau să-și verifice armurile și să-și încordeze mușchii, iar presimțiosprenii se înălțau în aer ca niște flamuri minuscule.

Oamenii lui Kaladin își așezară podul și se retraseră. Când făcu un semn din cap, Lopen și tăcutul Dabbid se apropiară cu targa lor plină de burdufuri cu apă și bandaje. Lopen fixase targa de un cârlig agățat la cingătoarea lui, ca înlocuitor pentru brațul lipsă. Cei doi trecură printre membrii echipei, dându-le apă.

Când ajunse în dreptul lui Kaladin, Lopen îi arătă cu o înclinare a capului o umflătură mare din mijlocul tărgii. Armura.

— Când o vrei? îl întrebă încet ciungul, lăsând targa în jos și întinzându-i apoi un burduf cu apă.

— Chiar înainte de asalt. Te-ai descurcat bine, Lopen.

Acesta îi făcu cu ochiul.

— Un herdazian cu o singură mână e de două ori mai util decât un alethi fără pic de creier.

Făcu, pe ascuns, un gest necuviincios la adresa soldaților în marș.

Kaladin zâmbi, dar începea să fie prea nervos ca să se mai poată înveseli. Trecuse mult timp de când nu i se mai întâmplase asta înaintea unei lupte. Credea că Tukks îl dezvățase de așa ceva cu ani în urmă.

— Hei, strigă pe neașteptate o voce. Îmi trebuie și mie un pic. Kaladin se răsuci și văzu un soldat apropiindu-se. Era exact tipul de om de care învățase să se ferească în armata lui Amaram. Ochi-întunecați de rang modest, voinic de felul lui, fusese probabil avansat numai în virtutea faptului că era bine clădit. Avea armura bine îngrijită, dar uniforma de sub ea era pătată și mototolită, și-și ținea mânecile suflecate, lăsându-și la vedere brațele păroase.

La început, Kaladin își închipui că bărbatul văzuse gestul lui Lopen. Dar nu părea furios, îl împinse pe el, apoi trase burduful din mâna lui Lopen. În apropiere, soldații care așteptau să traverseze îi remarcaseră. Echipele lor de sacagii se mișcau mult mai încet, și mulți dintre cei care așteptau îl văzuseră pe Lopen, cu burdufurile lui.

Dacă-i lăsau pe soldați să le bea apa, s-ar fi creat un precedent îngrozitor – dar problema era minoră în comparație cu alta, mult mai gravă. Dacă s-ar fi învărtit pe lângă targă ca să ia apă, soldații ar fi descoperit sacul cu armura.

Kaladin se puse repede în mișcare, smulgându-i nou-venitului burduful.

— Aveți echipele voastre de sacagii.

Oșteanul se uită la el ca și cum nu i-ar fi venit nici în ruf-tul capului să creadă că un podar îl înfrunta. Se încruntă urât și își lăsa sulița în jos, cu coada sprijinită de pământ.

— Nu vreau s-aștept.

— Ce ghinion! spuse Kaladin, venind chiar în fața lui și privind-l în ochi.

În gând, îl înjură pe idiot. Dacă se ajungea la o încăierare...

Soldatul șovăi, încă și mai uluit să vadă un podar atât de agresiv. Kaladin n-avea brațe la fel de groase ca ale lui, dar era cu un deget sau două mai înalt. Nesiguranța i se citi pe față.

„Retrage-te, și-atât”, îi spuse în gând Kaladin.

Dar nu. Să se retragă din fața unui podar, sub privirile plutonului său? Omul își strânse pumnul, iar încheieturile îi trosniră.

Peste câte clipe, în fața lui era toată echipa Podului Patru. Soldatul clipi, uimit, când podarii se adunară în jurul lui Kaladin într-o formație agresivă, ca un triunghi inversat, mișcându-se firesc – lin – așa cum învățaseră de curând. Își strânseseră cu toții pumnii, dându-i soldatului ocazia să vadă clar că ridicarea podului greu îi adusese la un nivel al forței fizice mai presus decât al unui oștean obișnuit.

Bărbatul aruncă o privire peste umăr, la plutonul său, ca și cum ar fi cerut ajutor.

— Ai chef să te-ncaieri, prietene? îl întrebă încet Kaladin. Dacă rănești podarii, mă-ntreb pe cine-o să pună Sadeas s-alerge cu podul.

Soldatul îi întoarse privirea lui Kaladin, amuți pentru o clipă, apoi se încruntă, înjură și plecă furios.

— Probabil că-i oricum plină de crem, bombăni, întorcându-se la plutonul lui.

Echipa Podului Patru se calmă, primind însă destule priviri apreciative din partea soldaților care așteptau. Era pentru prima oară când fusese vorba și de altceva, nu doar de încruntări. Sperau ca nimeni să nu-și fi dat seama că o echipă de podari intrase repede și corect într-o formație de luptă folosită adesea de sulițași.

Kaladin le făcu semn oamenilor săi să se liniștească și dădu din cap către ei, drept mulțumire. Rupseră rândurile, iar Kaladin îi aruncă lui Lopen burduful recuperat.

Bărbatul mai scund zâmbi strâmb.

— De-acum înainte o să țin chestiile astea mai bine sub control, gancho.

Se uită la soldatul care încercase să-i ia apa.

— Ce? întrebă Kaladin.

— Păi, știi, am un văr printre sacagii, răspunse Lopen. Și cred că-mi datorează o favoare, fiindcă odată am ajutat-o pe sora pritenului lui să scape de un individ care o căuta...

— Ai, într-adevăr, o grămadă de veri.

— Niciodată de-ajuns. Dacă-l superi pe unul dintre noi, ne superi pe toți. Asta-i o treabă pe care voi, capete de paie, nu păreți s-o pricepeți niciodată. N-o lua drept jignire sau altceva, gancho.

Kaladin își ridică o sprânceană.

— Nu-i cazul să facem scandal din cauza soldatului. Nu azi. „O să stârnesc eu însumi destul scandal, în curând.”

Lopen oftă, dar dădu din cap.

— Fie. Pentru tine, zise el ridicând burduful. Sigur nu vrei niciun strop?

Kaladin nu voia; stomacul îi era întors pe dos. Dar luă burduful și se sili să bea câteva guri.

Peste puțin timp traversară la rândul lor, traseră podul și îl ridicară pentru ultima alergare. Pentru asalt. Soldații se în-colonau, ochi-luminoșii călăreau înainte și înapoi, strigându-și ordinele. Matal îi făcu semn echipei lui Kaladin să înainteze. Armata lui Dalinar Kholin rămăsese în urmă; înainta mai lent din cauza numărului mai mare de soldați.

Kaladin își ocupă locul în partea din față a podului. În față, arcașii parshendi erau aliniați pe marginea platoului lor, urmărind din priviri forța de atac care se apropia. Începuseră deja să cânte? Kaladin avea impresia că le auzea vocile.

Moash se afla în dreapta lui, iar Pietroi în stânga. Numai trei oameni în linia morții, fiindcă rămăseseră atât de puțini. Pe Shen îl pusese în ultimul rând, ca să nu vadă ce-avea de gând să facă.

— O să plec de sub pod imediat ce-o să pornim, le spuse Kaladin celor doi. Pietroi, preiei conducerea. Alergați fără oprire.

— Bine, răspunse Pietroi. O să ne fie greu să-l cărăm fără tine. Suntem puțini și foarte slăbiți.

— O să izbutiți. Trebuie.

Stând sub pod, Kaladin nu putea să vadă fața lui Pietroi, dar după voce, acesta părea îngrijorat:

— Treaba asta, pe care vrei tu s-o faci, e primejdioasă?

— Poate.

— Te pot ajuta?

— Mă tem că nu, prietene. Dar auzindu-ți întrebarea, prind mai multă putere.

Pietroii nu mai avu când să-i răspundă. Matal le strigă echipelor de podari să pornească. Pe deasupra zburau săgeți menite să le abată atenția parshendilor. Podul Patru plecă în fugă.

Iar Kaladin se lăsă în jos și se avântă în fața lor. Lopen îl aștepta pe margine și îi aruncă sacul cu armura.

Matal zbieră la Kaladin, cuprins de panică, dar toate echipele de podari erau în mișcare. Kaladin, concentrat asupra scopului său de-a apăra Podul Patru, trase scurt aer în piept. Simți cum îl inundă Lumina de Furtună din punga de la centură, însă nu absorbi prea multă. Doar cât îi trebuia ca să-și ia elan.

Syl se avântă în fața lui – o unduire în aer, aproape invizibilă. Kaladin dezlegă sacul dintr-o smucitură, scoase vesta și și-o trase cu stângăcie peste cap. Nu-i luă în seamă curelele din lateral și-și puse coiful în timp ce sărea peste o mică ridicătură stâncoasă. La sfârșit scoase scutul pe care zăngăneau, încrucișate, oasele roșii de parshendi.

Chiar dacă în tot acel timp își îmbrăca armura, reuși cu ușurință să rămână în fața echipelor împovărate de greutatea podurilor. Picioarele lui impregnate cu Lumină de Furtună erau iuți și sigure.

Arcașii parshendi aflați chiar în fața lui își încetară brusc cântecul. Mai mulți își lăsară arcurile în jos și, cu toate că se aflau prea departe ca să le poată desluși fețele, Kaladin le putea simți indignarea și furia. La asta se așteptase. Sperase că așa avea să se întâmple.

Parshendii își pă răseau morții. Nu fiindcă nu le-ar fi păsat de ei, ci fiindcă li se părea o cumplită profanare să îi clinească din loc. Simpla atingere a unui mort părea să fie un păcat. Așa stând lucrurile, un om care le pângărise trupurile și purta bucăți din ele în luptă săvârșise un sacrilegiu mult mai mare.

Când Kaladin ajunse mai aproape, arcașii parshendi începură un alt cântec. Unul alert, violent, aducând mai degrabă a incantație decât a melodie. Cei care-și coborâseră arcurile le ridicară.

Și încercară tot ce le stătea în puteri ca să-l ucidă.

Săgețile zburau către el. Cu zecile. Nu mai porneau în valuri bine țintite. Zburau una câte una, iuți, sălbatic, fiecare ar-

caș trimițând-o pe-a lui cât de repede putea. Un roi al morții se năpustea asupra lui Kaladin.

Cu inima bătându-i nebunește, Kaladin se rezezi în stânga, sărind peste un mic grup de bolovani. Săgețile despicară aerul în jurul lui, periculos de aproape. Dar fiind impregnați cu lumină de furtună, mușchii îi lucrau cu mare rezeziune. Se strecură printre săgeți, apoi se rezezi în partea opusă, schimbându-și direcția la întâmplare.

În spatele lui, Podul Patru ajunse în bătaia arcașilor, dar absolut nicio săgeată nu porni către el. Nici alte echipe de podari nu erau luate în seamă, cei mai mulți arcași concentrându-se asupra lui Kaladin. Săgețile veneau spre el cu mai multă rapiditate, împrăștiindu-se în jurul lui și ricoșându-i de scut. Una îi tăie carnea brațului când zbură pe alături; alta îl lovi în coif, aproape smulgându-i-l.

Rana, din care i se prelinse Lumină în loc de sânge, începu, spre uimirea lui, să se închidă treptat, în timp ce o chiciură i se cristaliza pe piele, iar Lumina de Furtună se scurgea din el. Absorbi alta, îmbibându-se până în punctul maxim al strălucirii sale vizibile. Se ferea cu mișcări rezezi, sărea, alerga.

Rapiditatea astfel căpătată era o încântare pentru reflexele lui de luptător, iar el își folosea scutul ca să doboare săgețile din zbor. Era ca și cum trupul său tânjise după acea înzestrare, ca și cum ar fi fost născut ca să se folosească de Lumina de Furtună. În prima parte a vieții fusese inert și lipsit de putere. Acum se lecuise. Nu făcea nimic mai presus de puterile lui – nu, în sfârșit și le dobândise.

Veni un val de săgeți lacome de sânge, însă Kaladin se răsuca printre ele, alegându-se cu încă o tăietură în braț din cauza uneia dintre ele, dar deviindu-le pe toate celelalte cu scutul sau cu platoșa. Sosi un alt stol, iar el își ridică scutul, temându-se că o făcea prea încet. Dar săgețile își schimbă direcția, venind în zbor arcuit către scut și izbindu-se de el. Atrase de el.

„Eu le fac să vină spre scut!” își aduse aminte de alte zeci de podalergări, cu săgeți lovind podul în apropierea locului unde-și ținea mâinile încleștate pe mânere. Și întotdeauna ajungeau pe-aproape fără a-l nimeri.

„De când fac asta?” se întrebă. „Câte săgeți am atras către pod, îndepărtându-le de mine?”

N-avea timp să se gândească. Continuă să alerge, ferindu-se.

Simțea și auzea săgețile șuierând prin aer, le simțea așchiile când se frângeau, lovindu-se de scut sau de piatră. Speră că abătuse atenția unora dintre parshendi, ca să nu mai tragă în oamenii lui, dar n-avea idee cât de puternică era reacția pe care o provocase.

O parte a ființei lui exulta ferindu-se și mânuind scutul, oprind ploaia de săgeți, însă mișcările începeau să i se încetinească. Încercă să mai absoarbă Lumină de Furtună, dar nu mai găsi nimic. Sferile erau secătuite. Pradă panicii, continuă să se ferească, însă în curând săgețile se răriră.

Văzu, cu o tresărire, că echipele de podari se răsfraseră în jurul lui, lăsându-i loc să se ferească în timp ce treceau mai departe ca să-și lase jos povara. Podul Patru era pe poziție, traversat de cavaleria care ataca arcașii. Cu toate astea, mai mulți parshendi continuau să țintească spre el, înfuriați. Soldații îi doborau pe aceștia cu ușurință, înlăturându-i de pe platou și făcând loc pentru pedestrirea lui Sadeas.

Kaladin își lăsă scutul în jos. Era plin de săgeți, dese ca niște țepi. Abia avusese timp să ia o gură de aer proaspăt când podarii ajunseră la el, strigându-l plini de veselie și, în entuziasmul lor, aproape trântindu-l la pământ.

— Nebunule! exclamă Moash. Nebun lovit de furtună! Ce-a fost asta? Ce-ai avut în cap?

— A fost incredibil, spuse Pietroi.

— Ar fi trebuit să fii mort! strigă Sigzil, dar fața lui de obicei sobră era străbătută de un zâmbet.

— Părinte al Furtunii, adăugă Moash, smulgând o săgeată înfiptă în vesta lui Kaladin, lângă umăr. Uitați-vă la astea!

Kaladin își coborî privirea și descoperi, șocat, vreo zece găuri de săgeată în părțile laterale ale vestei și ale cămășii sale, acolo unde erau cât pe-acți să-l lovească. Trei săgeți se înțepeniseră în pielea vestei.

— Binecuvântat de Furtună, zise Cikatrice. Asta-i tot ce se poate spune.

Kaladin ridică din umeri, neluându-le în seamă laudele, cu inima încă bătându-i prea tare. Era amorțit. Uluit fiindcă supraviețuise, înfrigurat de Lumina de Furtună pe care o absorbise, obosit de parcă ar fi luat parte la o cursă grea, cu obs-

tacole. Se uită la Teft, ridicându-și o sprânceană și arătând cu capul către punga cu sfere prinsă de centură.

Teft clătină din cap. Îl urmărise; Lumina de Furtună care se înălțase din el nu fusese vizibilă pentru privitori, nu pe timpul zilei. Dar chiar și fără ea, modul în care se ferise Kaladin păruse, probabil, incredibil. Dacă până atunci circulaseră povești despre el, de atunci încolo aveau să se înmulțească.

Kaladin se uită la soldații care traversau. Și își dădu seama de altceva, încă nu lămurise lucrurile cu Matal.

— Intrați în formație, le spuse celorlalți.

Se supuseră cu toții fără tragere de inimă, adunându-se în jurul lui, pe două rânduri. În față, Matal stătea lângă podul lor. Părea îngrijorat, așa cum era firesc. Se apropia Sadeas. Kaladin își adună toate puterile, amintindu-și că precedentă lui victorie – când alergaseră ținând podul într-o parte – i se întorsesese împotriva. Șovăi, apoi se grăbi către pod, unde Sadeas avea să treacă pe lângă Matal. Oamenii săi îl urmară.

Ajunseră tocmai când Matal se înclina în fața lui Sadeas, care-și purta superba Cristalarmură roșie. Se înclinară și ei.

— Avarak Matal, spuse înaltul prinț, apoi arată spre Kaladin cu o mișcare a capului. Omul ăsta mi se pare cunoscut.

— E cel de mai înainte, luminlordul meu, răspunse Matal nervos. Cel care a...

— A, da, zise Sadeas. „Miracolul”. Și l-ai trimis înainte, așa, ca momeală? Nimeni nu te-ar fi crezut capabil să iei o măsură atât de cutezătoare.

— Îmi asum întreaga responsabilitate, Luminlordul meu, spuse Matal, străduindu-se să prezinte totul în cea mai bună lumină.

Sadeas privi câmpul de luptă.

— Ei, din fericire pentru tine, a mers. Presupun că acum trebuie să te avansezi, adăugă el clătinând din cap. Sălbaticii ăia pur și simplu n-au dat atenție forței de asalt. Douăzeci de poduri instalate, fără nicio pierdere. Într-un fel, pare o risipă. Consideră că ai primit laude. Băiatul ăsta s-a ferit incredibil de bine...

Își îmboldi calul și se îndepărtă, lăsându-i în urmă pe Matal și pe podari.

Era cea mai disprețuitoare avansare de care auzise vreodată Kaladin, dar avea să rezolve totul. Zâmbi larg când Matal se întoarse spre el, cu ochii plini de furie.

— Tu... se răsti ofițerul. Aș fi putut fi executat din cauza ta!

— Însă ai fost avansat, ripostă Kaladin, cu echipa Podului Patru adunându-i-se împrejur.

— Tot ar trebui să te văd atârnat în furtună.

— S-a mai încercat, răspunse Kaladin. Și n-a mers. În plus, știi că de-acum înainte Sadeas se-așteaptă să mă vadă în fața podurilor, abătând atenția arcașilor. Îți urez noroc dacă vrei să găsești alt podar dispus să-ncerce.

Matal se împurpură la față. Se întoarse și plecă furios, să vadă cum stăteau lucrurile cu celelalte echipe. Cele mai apropiate – a Podului Șapte și a Podului Optsprezece – stăteau în picioare, cu ochii la Kaladin și la oamenii lui. Toate cele douăzeci de poduri fuseseră așezate? Aproape fără nicio pierdere?

„Părinte al Furtunii”, își spuse Kaladin. „Câți arcași au tras în mine?”

— Ai reușit, Kaladin! exclamă Moash. Ai găsit secretul. Trebuie să facem treaba asta să meargă. S-o extindem.

— Pun prinsoare că m-aș putea feri de săgeți dacă n-aș avea și altceva de făcut, zise Cikatrice. Cu o armură destul de bună...

— Ar trebui mai mulți oameni, încuviință Moash. Vreo cinci, care s-alerge în toate părțile, abătând atenția parshendilor.

— Oasele, zise Pietroi, încrucișându-și brațele. De-asta a mers. Parshendii s-au înfuriat atât de tare, încât n-au mai dat atenție echipelor de podari. Dacă ar purta toți cinci oase de-ale lor...

Asta îi aminti lui Kaladin de altceva. Se uită în spate, căutând cu privirea printre podari. Unde era Shen?

Acolo. Stătea pe bolovani, retras, privind drept înainte. Kaladin se apropie împreună cu ceilalți. Parshul își ridică ochii spre el, cu durerea întipărită pe chip, cu lacrimile șiroindu-i pe obraji. Se uită la Kaladin, cutremurându-se vizibil, apoi își feri privirea și închise ochii.

— S-a așezat jos imediat cum a văzut ce făceai, flăcăule, povesti Teft, frecându-și bărbia. S-ar putea să nu mai fie bun pentru podalergări de-acum înainte.

Kaladin își scoase casca legată de carapace și-și trecu mâna prin păr. Carapacea lipită de hainele lui avea o oarecare duhoare, deși jos, în spărtură, o spălase.

— O să vedem, spuse el, simțind împunsătura vinovăției.

Aceasta nu era însă atât de puternică încât să-i umbrească reușita încercării de a-și proteja oamenii, dar măcar i-o atenua.

— Deocamdată sunt totuși destule echipe de podari asupra cărora s-a tras. Știți ce-aveți de făcut.

Oamenii dădură din cap și se grăbiră să plece în căutarea răniților. Kaladin puse pe cineva să stea cu ochii pe Shen – nu știa ce altceva se putea face în privința parshului – și se strădui să nu-și trădeze oboseala când își puse pe targa lui Lopen casca și vesta acoperite de carapace. Îngenunche ca să-și verifice echipamentul medical – pentru cazul în care ar fi fost necesar – și descoperi că îi tremura mâna. Și-o lipi de pământ ca să-i oprească tremurul, controlându-și respirația.

„Piele rece și umedă”, se gândi. „Greață. Slăbiciune.” Era în stare de șoc.

— Te simți bine, flăcăule? îl întrebă Teft, îngenunchind alături de el.

Încă mai purta pe braț un bandaj înfășurat în jurul rănii căpătate cu câteva podalergări în urmă, ceea ce nu-l împiedicase să care din nou podul. Nu și când rămăseseră atât de puțini.

— O să-mi treacă, răspunse Kaladin, luând un burduf cu apă în mâna tremurătoare și reușind cu greu să-i scoată dopul.

— Nu arăți...

— O să-mi treacă, repetă Kaladin, bând și apoi lăsând burduful jos. Important e că oamenii sunt în siguranță.

— O să faci asta de fiecare dată? De câte ori o să mergem la luptă?

— O să fac orice ca să-i apăr.

— Nu ești nemuritor, Kaladin, spuse încet Teft. Radianții puteau fi uciși, ca orice alt om. Mai curând sau mai târziu, una dintre săgețile alea o să-ți nimerească gâtul, nu umărul.

— Lumina de Furtună vindecă.

— Lumina de Furtună ajută trupul să se vindece. E cu totul altceva, așa cred, zise Teft, punându-i mâna pe umăr. Nu te putem pierde, flăcăule. Oamenii au nevoie de tine.

— N-o să mă feresc de pericol, Teft. Și n-o să las oamenii să-nfrunte o furtună de săgeți când pot împiedica asta.

— Atunci o să ne lași pe câțiva dintre noi să ieșim în față împreună cu tine, zise Teft. Podul poate fi dus doar de douăzeci și cinci de oameni, dacă trebuie. Asta ne lasă câțiva în plus, exact cum a spus Pietroi. Și fac prinsoare că o parte dintre răniții din alte echipe, pe care noi i-am salvat, se simt destul de bine ca să ne-ajute să ducem podul. Nu vor cuteza să-i trimită înapoi la echipele lor, nu atâta vreme cât Podul Patru va face ceea ce ai făcut tu azi, ajutând la bunul mers al întregului asalt.

— Păi...

Vocea lui Kaladin se stinse. Și-l putea imagina pe Dallet făcând ceva asemănător. Spunea întotdeauna că, sergent fiind, era dator, printre altele, să-l țină pe Kaladin în viață.

— Bine.

Teft dădu din cap și se ridică.

— Ai fost sulițaș, Teft, spuse Kaladin. Nu încerca să negi. Cum ai ajuns aici, în echipele de podari?

— Aici mi-e locul, răspunse acesta și plecă să supravegheze căutarea răniților.

Kaladin se așeză, apoi se întinse pe spate, așteptând să iasă din starea de șoc. Dinspre sud sosise cealaltă armată, fluturând stindardul albastru al lui Dalinar Kholin. Se îndreptau spre platoul alăturat.

Kaladin închise ochii ca să-și revină. Într-un târziu, auzi ceva și îi deschise. Syl îi stătea pe piept, cu picioarele încrucișate. În spatele ei, oastea lui Dalinar Kholin își începuse asaltul pe câmpul de bătaie și reușise s-o facă fără să se tragă asupra ei. Sadeas îi împraștiase pe parshendi.

— A fost uimitor, îi spuse Kaladin lui Syl. Ceea ce am făcut cu săgețile.

— Tot te mai crezi blestemat?

— Nu. Mi-am dat seama că nu sunt, răspunse el, ridicându-și privirea spre cerul înnorat. Dar asta-nseamnă că toate eșecurile au fost numai și numai din vina mea. L-am lăsat pe Tien să moară, n-am putut să-mi apăr sulițașii, nu i-am putut apăra nici pe sclavii pe care am încercat să-i salvez, nici pe Tarah...

Nu se mai gândise la ea de ceva vreme. În cazul ei, dăduse greș altfel decât cu alții, dar tot un eșec fusese.

— Dacă nu e nici blestem, nici ghinion, dacă niciun zeu din înalturi nu-și revarsă furia asupra mea, atunci trebuie să trăiesc știind că, dacă m-aș fi străduit puțin mai mult, dacă aș

fi exersat mai mult sau aş fi avut mai multă îndemânare, aş fi putut să-i salvez.

Syl se încruntă şi mai tare.

— Kaladin, trebuie să treci peste asta. Nimic nu s-a întâmplat din vina ta.

El schiţă un zâmbet firav.

— Aşa spunea întotdeauna tata. „Treci peste vinovăţie, Kaladin. Trebuie să-ţi pese, dar nu prea mult. Asumă-ţi răspunderea, dar nu te învinovăţi.” Apără, salvează, ajută, dar dă-ţi seama când e cazul să renunţi. Trebuie să mergi tot timpul pe muchie de cuţit. Cum s-o fac?

— Nu ştiu. Nu ştiu nimic din toate astea, Kaladin. Dar tu te distrugi singur. Pe dinăuntru şi pe dinafară.

El privi lung cerul de deasupra.

— A fost minunat. Am fost o furtună, Syl. Parshendii nu m-au putut atinge. Săgeţile nu însemnau nimic.

— Încă nu eşti obișnuit cu asta. Te-ai forţat prea tare.

— „Salvează-i”, şopti el. „Fă imposibilul, Kaladin. Dar nu te forţa prea tare. Şi nu te simţi vinovat dacă dai greş.” O muchie de cuţit, Syl. Atât de îngustă...

O parte dintre oamenii lui se întoarseră cu un rănit, un thaylen cu faţa pătrătoasă, având o săgeată înfiptă în umăr. Kaladin trecu la treabă. Mâinile încă îi mai tremurau ușor, dar nici pe departe atât de tare ca mai înainte.

Podarii se adunară în jurul lui, urmărindu-i mişcărilor, începuse deja să le dea lecţii lui Pietroi, lui Drehy şi lui Cikatrice, dar văzându-i pe toţi adunaţi acolo, cu ochii la el, se trezi dând explicaţii.

— Dacă apeşi aici, poţi încetini curgerea sângelui. Asta nu e o rană prea periculoasă, deşi probabil că senzaţia nu e plăcută...

Rănitul se strâmbă, semn că era de acord.

— ... iar adevărata problemă va fi infecţia. Spălaţi rana, ca să fiţi siguri că n-a rămas nicio aşchie de lemn şi nicio fărâmă de metal, apoi o coaseţi. Muşchii umărului, ca şi pielea lui, vor fi puşi la treabă, aşa că aveţi nevoie de un fir rezistent, ca să nu se desfacă marginile răni. Acum...

— Kaladin, spuse Lopen cu un aer îngrijorat.

— Ce e? întrebă el distrat, ocupându-se în continuare de rană.

— Kaladin!

Lopen îl strigase pe nume, în loc să-i spună *gancho*. El se ridică în picioare, se răsuci și-l văzu pe herdazianul scund în spatele mulțimii, arătând către spărtură. Lupta se mutase de parte, către nord, dar un grup de parshendi spărsese liniile lui Sadeas. Era alcătuit din arcași.

Kaladin îi privi, uluit, cum intrau în formație, potrivit-și săgețile în arcuri. Cincizeci de arcuri, toate îndreptate către echipa lui. Parshendilor nu părea să le pese că ar fi putut fi atacați din spate. Păreau concentrați asupra unui singur lucru.

Nimicirea lui Kaladin și a oamenilor săi.

El strigă, cuprins de panică, dar se simțea atât de lent, atât de obosit. Podarii din jur se întoarseră când dușmanii își încordau arcurile. Oamenii lui Sadeas apărau de obicei spărtura, împiedicându-i pe parshendi să le împingă înapoi podurile, tăindu-le retragerea. Dar de aceea dată, văzând că pe arcași nu-i interesau podurile, niciun soldat nu se grăbi să-i oprească. Lăsau podarii să moară, încercând în schimb să le taie dușmanilor calea către poduri.

Oamenii lui Kaladin erau fără apărare. Ținte perfecte. „Nu”, își zise el. „Nu! Nu se poate întâmpla una ca asta. Nu după ce...”

Rândurile parshendilor fuseră sparte în forță. O singură siluetă în armură de culoarea cenușie a ardeziei, mânuind o sabie pe atât de lungă pe cât de înalți erau cei mai mulți dintre bărbați. Cristalpurătorul trecu în grabă printre arcașii preocupați de altceva, spărgându-le rândurile. Săgețile zburară către echipa lui Kaladin, dar plecaseră din arcuri prea devreme și erau prost țintite. Câteva ajunseră aproape, în vreme ce podarii se fereau ghemuindu-se, dar nu răniră pe nimeni.

Parshendii cădeau în fața Sabiei Cristalpurătorului, unii prăbușindu-se în spărtură, alții dând înapoi cu pași împlețiți. Ceilalți mureau cu ochii arși. În câteva clipe, din grupul de cincizeci de arcași nu mai rămăseseră decât leșuri.

Garda de onoare a Cristalpurătorului îl ajunse din urmă. El se întoarse, cu armura părând să-i strălucească în momentul când își înalță Sabia într-un salut plin de respect adresat podarilor. Pe urmă se năpusti într-o altă direcție.

— Țsta a fost el, spuse Drehy, ridicându-se. Dalinar Kholin. Unchiul regelui!

— Ne-a salvat! exclamă Lopen.

— Ei, da, zise Moash scuturându-se de praf. Pur și simplu a văzut un grup de arcași fără apărare și a profitat, atacându-i. Ochi-luminoșilor nu le pasă de noi. Nu-i așa, Kaladin?

Kaladin rămăsese cu privirea pironită în locul unde stătu-seră arcașii. Într-o singură clipă, ar fi putut pierde totul.

— Kaladin? repetă Moash.

— Ai dreptate, se trezi el răspunzând. A profitat pur și simplu de ocazie.

Însă de ce-și înălțase Cristalsabia către Kaladin?

— De acum înainte, ne retragem mai mult după ce traversează soldații, spuse Kaladin. Până acum nu ne mai dădeau atenție după începerea luptei, dar de-acum înainte n-o să mai fie așa. Ceea ce am făcut eu azi – și ceea ce vom face în curând cu toții – o să-i înfurie îngrozitor. Destul de mult ca să facă gesturi prostesti, dar îndeajuns și ca să ne vrea moartea. Deocamdată, voi doi, Leyten și Narm, găsiți puncte de observare bune și urmăriți câmpul de luptă. Vreau să știu dacă mai vine vreun parshendi către spărtură. Îl bandajez pe omul ăsta și ne retragem.

Cei doi cercetași se îndepărtară, iar Kaladin își îndreptă din nou atenția asupra podarului cu umărul rănit.

Moash îngenunche lângă el.

— Un asalt împotriva unui dușman pregătit, fără să fi pierdut vreun pod, un Cristalpurător venit din întâmplare în ajutorul nostru, Sadeas însuși laudându-ne. Mai că-mi vine să cred c-ar trebui să-mi iau o banderolă din aia.

Kaladin aruncă o privire în jos către rugăciune. Era pătată de sângele scurs dintr-o tăietură de pe braț, pe care Lumina de Furtună i-o vindecase în timp ce i se scurgea din trup, dispărând.

— Așteaptă să vezi dacă ne izbuteste evadarea, zise Kaladin terminând cusătura. Asta e adevărata încercare.

63 • FRICA

„Aș vrea să dorm. Acum știi de ce faci ceea ce faci și te urăsc pentru asta. N-o să vorbesc despre adevărurile care nu se arată.”

Kakashah 1173, cu 142 de secunde înainte de moarte. Un marinar shin, lăsat în urmă de echipajul lui, fiindcă se spunea că le aduce ghinion celorlalți. Mostră în mare măsură inutilă.

— Vedeți? zise Leyten răsucind bucata de carapace în mâini. Dacă-i facem scobituri pe margine, conduce lama – sau în cazul nostru săgeata – în direcția opusă feței. Nu vrem să vă distrugă frumusețe de zâmbete.

Kaladin surâse, luând înapoi acea parte a armurii. Leyten o cioplise ca un maestru, făcându-i găuri pentru curelele de piele, pentru a o putea fixa de vestă. Noaptea, spărtura era un loc friguros și întunecat. Când nu se vedea cerul, aceasta părea o peșteră. Numai licărirea întâmplătoare a câte unei stele, aflată la mare înălțime deasupra lor, spunea că adevărul era altul.

— Cât de repede le poți termina pe toate? îl întrebă pe Leyten.

— Pe toate cinci? Probabil că până la sfârșitul nopții. Adevărata șmecherie a fost să descopăr cum se pot modifica, explicită acesta, bătând în carapace cu încheieturile degetelor. Uimitor material. E aproape la fel de dur ca oțelul, dar cântărește numai pe jumătate cât el. Greu de tăiat sau de spart. Dar dacă-l poți găuri, e ușor de modelat.

— Perfect, zise Kaladin. Fiindcă nu vreau doar șapte seturi. Vreau câte unul pentru fiecare om din echipă.

Leyten își ridică o sprânceană.

— Dacă ne vor îngădui să purtăm armuri, îl lămuri Kaladin, toată lumea primește așa ceva. În afara lui Shen, firește.

Matal fusese de acord ca ei să-l lase pe parsh în tabără în timpul podalergărilor; acum acesta nici măcar nu se mai uita la Kaladin. Leyten dădu din cap.

— Bine. Atunci n-ar strica totuși să m-ajutați.

— Poți folosi răniții. O să scoatem afară toate carapacele pe care o să le găsim.

Izbânda lui Kaladin adusese vremuri ceva mai bune pentru Podul Patru. Insistase că oamenii lui aveau nevoie de timp pentru găsierea carapacelor, iar Hashal – neștiind exact cum stăteau lucrurile – micșorase cantitatea de obiecte care trebuiau adunate. Pretindea deja – cu mare ușurință – că armura fusese de la bun început ideea ei, ignorând întrebarea referitoare la apariția primeia dintre acestea. Însă când o privea în ochi, Kaladin îi vedea îngrijorarea. Ce altceva avea să-ncerce el? Până atunci, nu îndrăznise să-l înlăture. Nu atâta timp cât îi aducea atât de multe laude din partea lui Sadeas.

— Totuși, cum ajunge podar ucenicul unui armurier? Întrebă Kaladin, în timp ce Leyten își relua munca.

Era un bărbat robust, cu brațe groase, cu fața ovală și părul deschis la culoare.

— De obicei, nimeni nu se lipsește de meșteșugari.

Leyten ridică din umeri.

— Când crapă o piesă a armurii și un ochi-luminoși primește o săgeată în umăr, vina trebuie să cadă asupra cuiva. Sunt convins că stăpânul meu ține un ucenic în plus, special pentru astfel de situații.

— Ei, pierderea lui e norocul nostru.

— Fac tot ce-mi stă în puteri, domnule, răspunse el cu un zâmbet, însă nu știu dacă poți să strici o armură mai mult decât ai făcut-o tu. E uimitor că platoșa nu ți s-a desprins la jumătatea drumului!

Kaladin îl bătu pe umăr, apoi îl lăsă să-și vadă de treabă, înconjurat de un mic inel de stropi de topaz. I se îngăduise să-i aducă după ce explicase că oamenii lui aveau nevoie de lumină ca să lucreze la armuri. Ceva mai încolo se aflau Lopen, Pietroi și Dabbid, care se întorceau cu o nouă încărcătură de obiecte găsite. Syl *zbura* în fața lor, călăuzindu-i.

Kaladin o porni prin spărtură, luminându-și drumul cu o sferă de granat dintr-un suport de piele atârnat la centură. În locul acela, spărtura se ramifica, dând naștere unei intersecții triunghiulare largi – un loc ideal pentru antrenamentul cu sulița. Destul de lat pentru ca oamenii să poată exersa și destul de departe de podurile permanente pentru ca ecourile zgomotelor să nu ajungă la urechile cercetașilor.

În fiecare zi, Kaladin le dădea instrucțiunile de la început, apoi îi lăsa să exerseze sub supravegherea lui Teft. Se antrenau la lumina sferelor, cu mici mormane de stropi de diamant așezate în colțurile intersecției, la lumina cărora de-abia reușeau să vadă ceva împrejur. „N-aș fi crezut niciodată c-o să regret zilele când exersam sub dogoarea soarelui, în tabăra lui Amaram”, își zise.

Se apropie de Hobber, podarul cu strungăreață, și-i corectă poziția, apoi îi arată cum să-și folosească întreaga greutate a corpului când lovea cu sulița. Podarii făceau progrese rapide, dovedindu-și meritele prin felul în care-și însușiseră lucrurile de bază. Unii se antrenau cu sulița, exersând poziția în care țineau sulițele mai ușoare deasupra capetelor, cu scuturile ridicate.

Cei mai talentați erau Cikatrice și Moash. De fapt, cel din urmă era surprinzător de bun. Kaladin se trase deoparte ca să-l privească pe bărbatul cu față de șoim. Era concentrat, cu privirea înverșunată, cu fălcile încordate. Exersa atac după atac, cele câteva sfere aruncând asupra lui tot atâtea umbre.

Kaladin își amintea că învățase, la rândul său, cu tot atâta dăruire. După moartea lui Tien, își petrecuse un an în acest fel, muncind zi de zi până la extenuare. Hotărât să devină mai bun. Hotărât să nu mai lase pe nimeni altcineva să moară din cauza nepriceperii lui. Devenise cel mai bun din plutonul său, apoi cel mai bun din companie. Unii spuneau că era cel mai bun sulițaș din armata lui Amaram.

Ce s-ar fi întâmplat cu el dacă Tarah nu l-ar fi abătut de la singurul său scop? Asta l-ar fi nimicit complet, așa cum pretinsese ea?

— Moash! strigă Kaladin.

Moash se opri și se uită la el. Nu ieși din poziția de luptă.

Kaladin îi făcu semn să apropie, iar el veni fără tragere de inimă. Lopen le lăsase câteva burdufuri de apă, agățate de un

pâlc de hasperi. Kaladin desprinse unul și i-l aruncă lui Moash. Acesta bău și își șterse buzele.

— Ești din ce în ce mai bun, spuse Kaladin. Probabil cel mai bun pe care-l avem.

— Mulțumesc.

— Am observat că te antrenezi și atunci când Teft îi lasă pe ceilalți să facă pauze. E bine să-nveți cu dăruire, dar n-o face până la epuizare. Vreau să fii una dintre țintele false.

Moash zâmbi larg. Toți se oferiseră să se numere printre cei patru podari care aveau să-l ajute pe Kaladin să le abată atenția parshendilor. Era uimitor. Cu câteva luni în urmă, Moash abia aștepta – ca toți ceilalți – să-i pună în fața podului pe cei noi sau pe cei mai slabi, făcând din ei ținta săgeților. Și acum ajuseseră să se ofere toți pentru cele mai periculoase însărcinări.

„Îți dai seama ce ți-ar fi oferit oamenii aștia, Sadeas? Dacă n-ai fi fost atât de ocupat să te gândești cum să-i duci la pieire?” se gândi Kaladin.

— Ce se întâmplă cu tine? Întrebă Kaladin, arătând către întunecosul teren de instrucție. De ce muncești din greu? Ce urmărești?

— Răzbunarea, răspunse Moash, întunecat la față.

Kaladin dădu din cap.

— Odinioară, eu am pierdut pe cineva pentru că nu luptam destul de bine cu sulița. Am exersat atât de mult, c-am fost cât pe-acți să-mi dau sufletul.

— Cine-a fost?

— Fratele meu.

De data asta, Moash fu cel care dădu din cap. Se număra și el printre podarii care păreau să privească „misteriosul” trecut a lui Kaladin cu venerație.

— Mă bucur că m-am antrenat, adăugă acesta. Și mă bucur că tu o faci cu dăruire. Dar trebuie să ai grijă. Dacă aș fi murit fiindcă trudeam din greu, moartea mea n-ar fi însemnat nimic.

— Sigur. Dar între noi e o diferență, Kaladin.

El își ridică o sprânceană.

— Tu ai vrut să poți salva pe cineva. Eu vreau să omor pe cineva.

— Pe cine?

Moash șovăi, apoi clătină din cap.

— Poate o să spun într-o zi, zise întinzând mâna și prinzându-l pe Kaladin de umăr. Renunțasem la planurile mele, dar tu mi le-ai redat. O să te apăr cu prețul vieții mele, Kaladin. Ți-o jur, pe sângele străbunilor mei.

Kaladin îi întâlni privirea arzătoare și zâmbi.

— Bine. Du-te să-i ajuți pe Hobber și pe Yake. Loviturile lor sunt încă stângace.

Moash se supuse, plecând în fugă. Nu-i spunea „domnule”, dar îl privea cu aceeași venerație nemărturisită care se citea în ochii celorlalți. Iar asta îl făcea pe șeful de pod să se simtă mult mai liniștit în privința lui.

Kaladin își petrecu următoarea oră ajutând oamenii, rând pe rând. Cei mai mulți erau prea nerăbdători, se repezeau să atace. Le explică importanța controlului și a preciziei, care duceau la câștigarea mai multor lupte decât entuziasmul hăotic. Îl ascultară, înțelegând. Aduceau tot mai mult cu fostul lui pluton de suliași.

Asta îl puse pe gânduri. Își aminti cum se simțise când le împărtășise pentru prima oară planul de evadare. Atunci căutase o soluție – un mod de luptă, oricât de riscant ar fi fost. O șansă. Dar lucrurile se schimbaseră. Acum avea o echipă de care era mândru, prieteni pe care ajunsese să-i îndrăgească și – poate – o posibilitate de ocupare a unei poziții stabile.

Dacă puteau să se ferească, folosind armurile cât mai bine, s-ar fi aflat într-o situație destul de sigură. Poate la fel de sigură ca a fostului său pluton de suliași. Oare fuga rămânea în continuare cea mai bună soluție?

— Asta-i o față îngrijorată, remarcă o voce tunătoare.

Kaladin se întoarse și-l văzu pe Pietroi cum se apropia, rezemându-se de perete lângă el și încrucișându-și brațele voinice.

— Fața unui conducător, zic eu. Întotdeauna neliniștit.

Pietroi își ridică sprânceana roșcată și stufoasă.

— Sadeas n-o să ne lase niciodată să plecăm, mai ales acum, când am ieșit atât de mult în evidență.

Ochi-luminoșii alethi disprețuiau un om căruia îi fugeau sclavii; părea lipsit de putere. Capturarea fugarilor era esențială pentru salvarea reputației.

— Ai mai spus-o, zise Pietroi. O să ne luptăm cu oamenii trimiși după noi, o să căutăm s-ajungem la Kharbranth, unde

nu există sclavi. Și de acolo, pe Piscuri, unde poporul meu ne va întâmpina ca pe niște eroi!

— S-ar putea să-nfrângem primul grup, dacă Sadeas e prost și trimite numai câteva zeci de oameni. Însă pe urmă va trimite mai mulți. Și ce-o să facem cu răniții? O să-i lăsăm să moară? Sau o să-i luăm cu noi și-o ne mișcăm mult mai încet?

Pietroi dădu încet din cap.

— Vrei să spui că ne trebuie un plan.

— Da, răspunse Kaladin. Cred că asta vreau să spun. Fie un plan, fie rămânem aici... ca podari.

— Ha! zise Pietroi, cu aerul că-i lua spusele drept glumă. În ciuda noii armuri, o să murim curând. Ne transformăm în ținte!

Kaladin șovăi. Mâncătorul de coarne avea dreptate. Podarii urmau să fie folosiți zi de zi. Chiar dacă izbutea să micșoreze tributul dat morții la doi sau trei oameni pe lună – cândva ar fi considerat că era imposibil, însă acum părea să fi devenit cu puțință –, echipa Podului Patru, cu oamenii pe care îi avea în acel moment, ar fi dispărut într-un an.

— O să vorbesc cu Sigzil, spuse Pietroi, frecându-se pe bărbie, între cele două smocuri de barbă. O să ne gândim. Trebuie să existe o cale de scăpare din capcana asta, un mod de a ne face nevăzuți. O urmă măsluită? Ceva care să abată atenția? Poate reușim să-l convingem pe Sadeas c-am murit în timpul unei podalergări.

— Cum am face așa ceva?

— Nu știu, răspunse Pietroi. Dar o să ne gândim.

Dădu din cap către Kaladin și se îndreptă agale spre Sigzil. Azishul se antrena alături de ceilalți. Kaladin încercase să-i vorbească despre Hoid, dar Sigzil – de obicei zgârcit la vorbă – nu voise să-nceapă o discuție.

— Hei, Kaladin! strigă Cikatrice.

Făcea parte dintr-un grup avansat care se lupta cu sulilele sub supravegherea foarte atentă a lui Teft.

— Vino să lupti cu noi. Arată-le acestor nătărăi cu creiere de piatră cum se face treaba.

Și ceilalți începură să-l cheme, la rândul lor. Kaladin își flutură mâna spre ei, clătînând din cap. Teft se apropie cu pași iuți, cu o sulică grea pe umeri.

— Cred c-ar fi bine pentru moralul lor dacă le-ai arăta câte ceva tu însuși.

— I-am instruit deja.

— Folosindu-te de-o sulită fără vârful. Mișcându-te foarte încet și vorbind foarte mult. Au nevoie să vadă, flăcăule. Să te vadă pe tine.

— Am mai vorbit despre asta, Teft.

— Da, așa e.

Kaladin zâmbi. Teft avea grijă să nu pară furios sau agresiv – arăta ca și cum ar fi purtat o discuție normală.

— Înainte ai fost sergent, nu-i așa?

— Nu contează. Haide, arată-le câteva lucruri simple, de rutină.

— Nu, Teft, îl refuză Kaladin, mai serios de această dată. Podarul mai vârstnic se uită la el.

— O să refuzi să lupți pe câmpul de bătaie, exact ca mâncătorul de coarne?

— Nu e vorba de asta.

— Atunci despre ce e vorba?

Kaladin se strădui să găsească o explicație.

— O să lupt la timpul potrivit. Dar dacă mă las prins în treaba asta chiar acum, devin prea nerăbdător. O să insist să atacăm imediat. O să-mi vină greu s-aștept până când oamenii vor fi pregătiți. Ai încredere în mine, Teft.

Celălalt îl cercetă cu privirea.

— Ți-e frică, flăcăule.

— Ce? Nu, eu...

— Îmi dau seama, spuse Teft. Mi-am dat seama și înainte. Când ai luptat ultima oară pentru cineva, ai dat greș, nu? Așa că acum șovăi când vine vorba s-o mai faci.

Kaladin ezită.

— Ai dreptate, recunosc.

Dar era mai mult decât atât. Când avea să lupte din nou, trebuia să devină iarăși cel care fusese cu mult timp în urmă, cel Binecuvântat de Furtună, cum i se spunea. Un bărbat încrezător în sine, puternic. Nu era sigur că putea fi din nou astfel. Și asta îl speria.

Odată ce lua iarăși sulita în mână, n-avea să mai existe cale de întoarcere.

— Bine, zise Teft, frecându-și bărbia. Când va veni timpul, sper c-o să fii pregătit. Fiindcă oamenii ăștia au nevoie de tine.

Kaladin dădu din cap, iar Teft se grăbi să se-ntoarcă la ceilalți, să le ofere un soi de explicație liniștitoare.

64 • UN OM AL EXTREMELOR

*„Vin din abis, doi bărbați morți cu o inimă în mâini,
iar eu știu că am văzut adevărata glorie.”*

*Kakashah 1173, cu 13 secunde înainte de moarte. Un
trăgător de caretă.*

— Nu-mi puteam da seama dacă erai interesat sau nu, îi spuse Navani lui Dalinar cu voce scăzută, în timp ce se plim-bau prin curtea reședinței lui Elhokar, ridicată în apropierea câmpului de luptă, la mare înălțime. Jumătate din timp pă-reai să flirtezi – îmi dădeai de înțeles că-mi faci curte, apoi te retrăgeai. În cealaltă jumătate a timpului, eram sigură că te înțelesesem greșit. Iar Gavilar era atât de direct! Îi stătea în obicei să pună întotdeauna stăpânire pe ceea ce dorea.

Dalinar dădu din cap, gânditor. Își purta uniforma albas-tră, în timp ce Navani era îmbrăcată într-o rochie de un maro-niu palid, cu tiv gros. Grădinarii lui Elhokar începuseră să cul-tive plante. În dreapta lor, un șir de coajă-de-piatră răsucită ajungea până la înălțimea taliei, ca o balustradă. Planta, care părea piatră, era năpădită de grupuri mici de hasperi cu ca-rapace sedefii, care li se deschideau și li se închideau lent la fiecare respirație. Păreau guri minuscule, vorbind fără grai într-un ritm propriu. Dalinar și Navani aleseseră o alee care urca dealul în pantă lină. El mergea cu mâinile strânse la spa-te. Garda lui de onoare și condeierele lui Navani îi urmau. Câțiva dintre acești însoțitori erau uluiți de timpul îndelun-gat pe care Dalinar și Navani și-l petreceau împreună. Câți bănuiau adevărul? Toți? O parte? Niciunul? Avea importanță?

— N-am vrut să te derutez, atunci, demult, spuse el încet, pentru ca glasul să nu-i ajungă la urechi iscoditoare. Aveam in-

tenția să-ți fac curte, dar Gavilar a spus că erai preferata lui. Așa că în cele din urmă a trebuit să mă dau deoparte.

— Așa, pur și simplu? întrebă Navani. Părea ofensată.

— Nu și-a dat seama că eram și eu interesat. S-a gândit că, prezentându-i-te lui, îi sugeram că ar fi trebuit să te curteze. Relația noastră mergea adesea așa: eu descopeream oameni pe care ar fi trebuit să-i cunoască Gavilar, apoi îi aduceam la el. Când am înțeles ce făcusem dându-i-te lui, era prea târziu.

— „Dându-mă”? Port pe frunte vreun stigmat de sclavă de care nu știi?

— N-am vrut să spun că...

— Oh, sst, spuse Navani, cu vocea brusc drăgăstoasă.

Dalinar își înăbuși un oftat; deși Navani se maturizase mult față de vremea tinereții lor, dispoziția i se schimba, ca *întotdeauna*, la fel de repede ca anotimpurile. De fapt, făcea parte din farmecul ei.

— Te dădeai adesea la o parte ca să-l lași pe el în locul tău? întrebă ea.

— Întotdeauna.

— Nu devenea obositor?

— Nu mă gândeam prea mult la asta, răspunse Dalinar. Când o făceam... da, era frustrant. Dar era vorba de Gavilar. Știi cum era el. Acea tărie de caracter, acel aer al omului care are, în mod firesc, dreptul la orice. Părea întotdeauna surprins când îl respingea cineva sau când lumea însăși nu mergea după bunul lui plac. Nu mă obliga să renunț – pur și simplu așa era viața.

Navani dădu din cap cu înțelegere.

— Oricum, adăugă Dalinar, îmi cer scuze că te-am derutat. Mi-a... fost greu să mă retrag. Mă tem că – uneori – am lăsat să mi se vadă prea mult adevăratele sentimente.

— Ei, cred că pentru asta pot să te iert, spuse ea. Deși mi-am petrecut următoarele două decenii convingându-mă că mă urai.

— N-am făcut nimic de genul ăsta!

— A, da? Și cum altfel ar fi trebuit să-ți interpretez răcea-la? Felul în care părăseai adesea încăperea la intrarea mea?

— Mă înfrânam, răspunse el. Luasem o hotărâre.

— Ei bine, semăna foarte mult a ură. Deși m-am întrebat de multe ori ce se ascundea în spatele ochilor tăi de piatră. Firește, pe urmă a apărut Șșșșșșș.

Așa cum se întâmpla ori de câte ori rostea cineva numele soției lui, la Dalinar ajungea doar un foșnet ușor, care-i dispărea apoi imediat din minte. Nu putea nici să-i audă numele, nici să și-l amintească.

— Ea a schimbat totul, spuse Navani. Păreai s-o iubești cu adevărat.

— O iubeam.

Bineînțeles că o iubise. Nu era așa? Nu putea să-și amintească nimic.

— Cum era? Adică, după părerea ta. Cum o vedeai?

— Toată lumea o iubea pe Șșșșșșș, răspunse Navani. M-am străduit din greu s-o urăsc, dar, până la urmă, n-am putut decât să fiu întrucâtva geloasă.

— Tu? Geloasă pe ea? Pentru ce?

— Pentru că ți se potrivea atât de bine, nu făcea niciodată comentarii necuvenite, nu se purta niciodată urât cu cei din jurul ei și era întotdeauna atât de calmă, spuse Navani, apoi zâmbi. Privind în urmă, chiar ar fi trebuit s-o pot urî. Dar era pur și simplu atât de cumsecade. Deși nu era foarte... ei...

— Cum? Întrebă Dalinar.

— Deșteaptă, răspunse Navani roșind, ceea ce i se întâmpla foarte rar. Îmi pare rău, Dalinar, chiar nu era. Nu era proastă, dar... ei... nu se poate să fie toți oamenii spirituali. Probabil că asta făcea parte din farmecul ei.

Părea să-și imagineze că Dalinar s-ar fi putut simți ofensat.

— Nu contează. Ai fost surprinsă că m-am însurat cu ea?

— Cine ar fi putut fi surprins? Cum spuneam, era perfectă pentru tine.

— Fiindcă ne potriveam ca inteligență? Întrebă Dalinar, sec.

— Nicidecum. Dar vă potriveați ca temperament. Pentru o vreme, după ce n-am mai încercat s-o urăsc, m-am gândit că noi patru am fi putut deveni foarte apropiați. Dar tu erai atât de bățos în prezența mea.

— Nu-mi mai puteam îngădui să... mă las în voia pasiunii, făcând greșeli din pricina cărora să crezi că încă mai eram interesat.

Rosti ultima parte cu stângăcie. La urma urmelor, nu asta făcea în clipa aceea? Nu se lăsa în voia pasiunii?

Navani se uită la el.

— O iei de la-nceput.

— Cu ce?

— Te simți din nou vinovat. Dalinar, ești un bărbat minunat, onorabil – dar ești cu adevărat înclinat să-ți îngădui prea multe.

Lăsându-se în voia sentimentului de vinovăție își îngăduia prea multe?

— Până acum n-am privit niciodată lucrurile în felul ăsta.

Ea îi adresă un zâmbet pornit din adâncul sufletului.

— Tu chiar ești sincer, nu-i așa, Dalinar?

— Încerc să fiu, răspunse el și se uită peste umăr. Deși natura relației noastre continuă să perpetueze un soi de minciună.

— N-am mințit pe nimeni. Lasă-i să creadă sau să-și imagineze tot ce doresc.

— Cred că ai dreptate.

— De obicei am, zise ea, apoi rămase tăcută pentru câteva clipe. Regreți ceea ce am...

— Nu, spuse el tăios, surprins de tăria cu care obiecta.

Navani se mulțumi să zâmbească.

— Nu, continuă Dalinar, cu mai multă blândețe. Nu regret, Navani. Nu știu ce să fac, dar n-am de gând să renunț.

Ea șovăi lângă un mănunchi de muguri-de-stâncă mici, de mărimea unui pumn, cu lujerii ca niște limbi lungi și verzi. Adu-nați laolaltă aproape ca un buchet, crescuseră pe o piatră mare și ovală de lângă alee.

— Cred că-ți cer prea mult dacă vreau să nu te mai simți vinovat, spuse ea. Nu-ți poți îngădui să te abați de la principiile tale, măcar puțin?

— Nu sunt sigur că pot. Mai ales acum. E greu să-ți explic de ce.

— Nu poți încerca? Pentru mine?

— Sunt... Ei bine, sunt un om al extremelor, Navani. Am descoperit asta în tinerețe. Am constatat, în repetate rânduri, că singurul mod în care pot controla aceste extreme e să-mi dedic viața cuiva. La început a fost Gavilar. Acum sunt Legile Războinicilor și învățăturile lui Nohadon. Asta mă face

să nu mă împrăști în mai multe direcții. Ca o îngrăditură din jurul focului, menită să-l înfrâneze, să-l controleze.

Inspiră adânc.

— Sunt un om slab, Navani. Chiar sunt. Dacă mă abat cu doar câțiva pași, îmi încalc imediat toate interdicțiile. Impulsul de a respecta Legile Războinicilor mi-a dat putere în toți acești ani de după moartea lui Gavilar. Dacă las să-mi apară câteva crăpături în armura asta, s-ar putea să devin iarăși cel care am fost cândva. Nu vreau să mai fiu vreodată omul de-atunci.

Omul care se gândise să-și ucidă propriul frate pentru tron – și pentru femeia care se măritase cu acel frate. Dar nu-i putea explica asta, nu-ndrăznea s-o lase pe Navani să afle ce fusese în stare să săvârșească pentru că o dorea. În ziua aceea, Dalinar jurase că n-avea să ia niciodată tronul pentru el însuși. Era una dintre interdicțiile pe care și le impusese. Putea să-i explice că, fără ca măcar să fi încercat așa ceva, ea îl împingea către încălcarea interdicțiilor? Și cât de greu îi era să-mpace îndelung dospita lui dragoste pentru ea cu vinovăția pe care-o simțea luând în sfârșit un lucru la care renunțase de mult în favoarea fratelui său?

— Nu ești un om slab, Dalinar, spuse Navani.

— Ba da. Dar slăbiciunea poate părea putere dacă e bine controlată, așa cum și lașitatea poate fi luată drept eroism dacă n-ai unde să fugi.

— Dar în cartea lui Gavilar nu există nimic care să ne oprească. Numai tradiția e aceea care...

— Pare o greșeală, spuse Dalinar. Dar, te rog, nu-ți face griji; îmi fac eu, pentru amândoi. O să găesc o cale de a face lucrurile să meargă; te rog doar să fii înțelegătoare. Va fi nevoie de timp. Când par nemulțumit nu e din cauza ta, situația e de vină.

— Cred că o să accept asta. Presupunând că tu poți să te împaci cu zvonurile. Au început deja.

— Nu vor fi primele care se abat asupra mea. Încep să-mi fac mai puține griji pentru ele și mai multe pentru Elhokar. Cum o să-i explic lui?

— Mă-ndoiesc c-o să observe, spuse Navani, pufnind ușor și reluându-și plimbarea. E atât de obsedat de parshendi și, din când în când, de ideea că-n tabără e cineva care-ncearcă să-l ucidă.

— Asta ar putea înrăutăți lucrurile. Și-ar putea imagina o serie de conspirații pornind de la faptul că noi doi vrem să fim împreună.

— Păi, el...

De jos se auziră sunete puternice de corn. Dalinar și Navani se opriră să asculte pentru a înțelege mesajul.

— Părinte al Furtunii! Un demon al spărturilor a fost văzut *chiar* pe Turn. E unul dintre platourile supravegheate de Sadeas, spuse el.

Simți un val de entuziasm.

— Înălții prinți n-au izbutit până acum să câștige nicio inimă-nestemată pe platoul ăla. Dacă noi doi am reuși împreună, ar fi o victorie de mare importanță.

Navani părea neliniștită.

— Ai dreptate în privința lui, Dalinar. Avem *într-adevăr* nevoie de el pentru cauza noastră. Dar ține-l la o lungime de braț distanță.

— Ureează-mi să am parte de vânt prielnic.

Întinse brațele spre ea, dar se opri. Ce avea de gând să facă? S-o îmbrățișeze acolo, în public? Gestul ar fi stârnit zvonurile la fel de repede cum se întinde focul într-o baltă de ulei. Încă nu era pregătit pentru asta. În schimb, se înclină în fața ei, grăbit să răspundă chemării și să-și ia Cristalarmura.

Abia la jumătatea drumului se opri să se gândească la cuvintele alese de Navani. Spusese: „Avem nevoie de el pentru *cauza noastră*”.

Care era *cauza* lor? Se îndoia că Navani știa. Dar începuse deja să se gândească la ei doi ca și cum ar fi trebuit să-și unească eforturile.

Și își dădu seama că tot așa gândea și el.

Cornii sunară, un sunet atât de limpede și de frumos pentru a vesti o bătălie inevitabilă. În lemnărie se stârni o agitație frenetică. Sosiseră ordinele. Urmau să atace din nou Turnul – același loc unde Podul Patru dăduse greș, unde Kaladin provocase un dezastru.

Cel mai mare platou. Cel mai râvnit.

Podarii alergau în toate părțile să-și ia vestele. Dulgherii și ucenicii se fereau din calea lor. Matal își striga ordinele; pod-

alergările erau singurele momente când o făcea fără să fie însoțit de Hashal. Dând dovadă de un oarecare talent de conducători, șefii de poduri strigau la echipele lor să se alinieze.

Bătea vântul, azvârlind în văzduh iarbă uscată și așchii. Oamenii zbierau și se auzeau clopotele. Și prin tot acel haos trecea cu pași mari echipa Podului Patru, avându-l pe Kaladin în frunte. În ciuda grabei, soldații se opriră, podarii rămaseră cu gura căscată, dulgherii și ucenicii înlemniră.

Treizeci și cinci de oameni mășăluiau în armuri-carapace de un portocaliu cu tentă ruginie, cioplite de Leyten cu măiestrie, astfel încât să se potrivească peste veste de piele și coifuri. Tăiaseră și apărători pentru brațe și picioare ca să-și completeze armurile. Coifurile erau făcute din mai multe piese și fuseseră ornamentate – la insistențele lui Leyten – cu creste și șanțuri asemenea unor coarne minuscule sau a muchiilor unei carapace de crab. Și platoșele, și apărătorile erau ornamentate cu modele ca niște dinți, oricare dintre ele ducându-te cu gândul la o lamă de fierăstrău. Jaks Fără-Urechi adusesse vopsea albastră și albă, cu care desenase modelele pe armurile portocalii. Fiecare podar din echipă avea un scut mare din lemn, de care fuseseră legate cu niște curele – de data asta strâns – oase roșii de parshendi. Erau mai ales coaste, alcătuint modele spiralate. Unii își legaseră în mijloc falange, ca să zăngănească. Iar alții își fixaseră pe laturile coifurilor coaste ascuțite, ieșind în afară ca niște colți sau ca niște fălci.

Privitorii se uitau uluiți. Nu era pentru prima oară când vedeau armura aceea, dar era prima alergare la care o purta în treaga echipă a Podului Patru. Era o priveliște impresionantă.

Zece zile, cu șase podalergări, le oferiseră oamenilor lui Kaladin ocazia să-și perfecționeze strategia. Cinci oameni în față, pe post de ținte false, și alți cinci în primul rând al podului, ținându-l cu un singur braț și folosind scuturi. Datorită răniților de la alte poduri pe care-i salvaseră și care erau deja destul de puternici ca să-i ajute, echipa devenise mai numeroasă.

Până în momentul acela – deși fuseseră la șase podalergări – pierduseră un singur om. Ceilalți podari vorbeau, în șoaptă, despre un miracol. Kaladin nu știa nimic despre asta. El nu făcea altceva decât să țină tot timpul asupra sa o pungă cu sfere impregnate. Aproape toți arcașii parshendi păreau să

se concentreze asupra lui. Uneori ai fi putut spune că totul se petrecea avându-l pe el în centru.

Ajunseră la pod și-și ocupară locurile, cu scuturile legate de barele din lateral, în așteptarea momentului când aveau să fie folosite. Când ridicară podul, celelalte echipe izbucniră spontan în urale.

— O noutate, spuse Teft, aflat în stânga lui Kaladin.

— Cred că și-au dat în sfârșit seama ce suntem.

— Și ce suntem?

Kaladin își potrivi podul pe umeri.

— Campionii lor. Cu podul înainte!

Alergând ușor, deschiseră drumul către zona de adunare, însoțiți de uralele celorlalți.

„Tata nu e nebun”, își spuse Adolin, însuflețit de energie și de entuziasm, în timp ce-i erau legate curelele Cristalarmurii.

Adolin întorsese descoperirea lui Navani pe toate părțile, vreme de mai multe zile. Se înșelase într-un mod atât de cumplit. Dalinar Kholin *nu* devenea slab. *Nu* devenea senil. *Nu* era laș. Dalinar avusese dreptate și el, Adolin, se înșelase. După ce-și cercetase îndelung sufletul, Adolin ajunsese la o concluzie.

Se *bucura* că se înșelase.

Zâmbi, îndoindu-și degetele în mănua Cristalarmurii, în vreme ce scutierii treceau la curelele din cealaltă parte. Nu știa ce însemnau viziunile și ce urmări puteau avea. Tatăl lui era un soi de profet, iar el se simțea intimidat când se gândea la asta. Dar pe moment era de-ajuns să știe că Dalinar nu era nebun. Era momentul să se-ncreadă în el. Părintele Furtunii știa că Dalinar își câștigase acest drept în fața copiilor săi.

Scutierii își terminară treaba. Se retraseră, iar Adolin părăsi încăperea, ieșind în lumina soarelui și adaptându-se la amalgamul de forță, rapiditate și greutate pe care-l aducea Cristalarmura. Niter și alți cinci membri al Gărzii de Cobalt se apropiară în grabă, unul dintre ei aducându-l pe Sânge Pur. Adolin luă frâul, mergând mai întâi pe lângă ryshadium, fiindcă-și dorea mai mult timp de acomodare cu propria Armură.

Ajunseră în curând în zona de adunare. Dalinar, purtând Cristalarmura, se sfătuia cu Teleb și Illamar. Arăta spre est, pă-

rând să-i domine întrutotul. Câteva companii de soldați se îndreptau deja către marginea Câmpiilor.

Adolin se apropie de tatăl lui cu pași mari, nerăbdător. La o prea mare distanță, zări un bărbat care călărea de-a lungul marginii de est a taberelor. Purta o Cristalarmură de un roșu strălucitor.

— Tată? spuse tânărul, arătând cu degetul. Ce caută aici? N-ar trebui să ne aștepte în tabăra lui?

Dalinar își ridică privirea, îi făcu semn unui grăjdar să i-l aducă pe Galant, după care încălecară amândoi. Porniră în întâmpinarea lui Sadeas, urmați de doisprezece membri ai Gărzii de Cobalt. Oare Sadeas voia să anuleze atacul? Se temea că asaltul Turnului avea să fie din nou un eșec?

Odată ajunși destul de aproape, Dalinar își opri calul.

— Ar fi trebuit să pleci deja, Sadeas. Viteza e importantă dacă vrem s-ajungem înainte ca parshendii să fugă cu inima-nes-temată.

Celălalt înalt prinț dădu din cap.

— Sunt de acord, în parte. Dar mai întâi trebuie să ne sfătuim. Dalinar, asaltăm *Turnul!*

Părea înverșunat.

— Da, și?

— Blestem, omule! Tu ești cel care a spus că trebuie să-ncolțim cumva un număr mare de parshendi pe un platou. Turnul e ideal. Acolo aduc întotdeauna o forță numeroasă, iar două dintre laturile lui sunt inaccesibile.

Adolin se pomeni dând aprobator din cap.

— Da, spuse. Tată, are dreptate...

De obicei, parshendii fugeau ori de câte ori aveau pierderi mari. Era unul dintre motivele pentru care războiul dura atât de mult.

— Ar putea fi un punct din care să se schimbe mersul întregului război, adăugă Sadeas, cu ochi arzători. Condeierele mele apreciază că nu le-au mai rămas decât vreo douăzeci sau treizeci de mii de soldați. Acolo vor aduce zece mii – așa fac mereu. Dar dacă putem să-i încolțim și să-i ucidem pe toți, aproape că le-am *distruge* toată forța cu care poată războiul de pe aceste Câmpii.

— O să meargă, tată, spuse Adolin entuziasmat. Ar putea fi ceea ce aștepti, ceea ce *ai așteptat* tot timpul. Un mod de a

schimba mersul războiului, de a le omorî îndeajuns de mulți soldați ca să nu mai poată continua lupta!

— Avem nevoie de oameni, Dalinar, spuse Sadeas. De o grămadă. Care-i cel mai mare număr de oameni pe care-i poți aduce pe câmpul de luptă?

— Într-un timp atât de scurt? întrebă Dalinar. Poate vreo opt mii.

— Ar trebui să fie suficient. Eu am reușit să mobilizez în jur de șapte mii. O să-i iau pe toți. Vino cu cei opt mii ai tăi în tabăra mea, iar eu îmi voi lua toate echipele de podari ca să mergem împreună. Parshendii vor ajunge primii – e inevitabil când platoul e atât de aproape de partea lor – dar dacă ne mișcăm destul de repede, îi putem încolți acolo. Apoi le arătam de ce e în stare o *adevărată* armată alethi!

— Nu vreau să pun în primejdie viețile unor oameni cu podurile tale, Sadeas, spuse Dalinar. Nu știu dacă pot fi de acord cu un atac în totalitate comun.

— Ei, na! zise Sadeas. Avem un nou mod de folosire a podurilor, astfel că nu se mai pierd atât de multe vieți. Nu mai au aproape nicio pierdere.

— Serios? se miră Dalinar. Datorită acelor podari cu armuri? Ce te-a făcut să te răzgândești?

Sadeas ridică din umeri.

— Poate c-ai reușit să mă influențezi. Oricum, trebuie să plecăm imediat, împreună. La cât de mulți soldați au ei, nu pot risca să-ncep lupta și s-aștept să mă ajungi din urmă. Vreau să mergem împreună și să atacăm unul după altul, în cât mai scurt timp cu putință. Dacă totuși îți faci griji pentru podari, pot să atac primul, să cuceresc o poziție și să te las apoi să traversezi fără să pui în primejdie alte vieți.

Dalinar părea să fi căzut pe gânduri.

„Haide, tată”, își spuse în gând Adolin. „Așteptai ocazia potrivită ca să le dai parshendilor o lovitură puternică. Asta e!”

— Bine, încuviință Dalinar. Adolin, trimite mesageri să mobilizeze Diviziile Patru și Opt. Să pregătească oamenii pentru marș. Să punem capăt acestui război.

65 • TURNUL

„Îi văd. Ei sunt pietrele. Sunt spiritele răzbunătoare. Ochii roșii.”

Kakakes 1173, cu 8 secunde înainte de moarte. O tânără ochi-întunecați, în vârstă de cincisprezece ani. Despre subiect se spune că a fost instabil mintal încă din copilărie.

Câteva ore mai târziu, Dalinar și Sadeas se aflau pe o stâncă înaltă, cu vedere chiar spre Turn. Fusese un marș lung și greu. Platoul se afla departe, în est, la cea mai mare distanță la care atacaseră vreodată. Pe cele de dincolo de el era imposibil să poarte o luptă. Parshendii puteau ajunge atât de repede, încât luau inima-nestemată cu mult înainte de sosirea alethilor. Uneori, același lucru se întâmpla și când era vorba de Turn.

Dalinar cercetă cu privirea platoul.

— O văd, spuse arătând cu degetul, încă nu i-au scos inima-nestemată!

Așezați în cerc, parshendii loveau pupa. Însă carapacea ei era ca o piatră groasă, încă mai rezista.

— Ar trebui să fii încântat că-mi folosești podurile, bătrâne prieten, spuse Sadeas, umbrindu-și fața cu mâna înmănușată. Spărturile astea sunt prea largi, un Cristalpurător nu poate sări peste ele.

Dalinar dădu din cap. Turnul era enorm; nici măcar dimensiunile foarte mari de pe hărți nu-i făceau dreptate. Spre deosebire de alte platouri, nu era plan – avea în schimb forma unei uriașe pene de lemn care cobora brusc spre vest, cu vârful îndreptat către suprafața vastă a unei stânci aflate în bătaia furtunilor. Era prea abrupt – și spărturile erau prea

largi – ca să poți ajunge pe el venind dinspre est sau dinspre sud. Asaltul putea porni doar de pe trei dintre platourile alăturate, de-a lungul laturii de vest sau a celei din sud-vest.

Spărturile care-l despărțeau de ele erau neobișnuit de largi, aproape prea largi ca să poată fi acoperite de un pod. Pe platourile alăturate erau adunați mii și mii de soldați purtând albastru sau verde, culori ce nu se amestecau pe același platou. Laolaltă, alcătuiau cea mai mare forță adusă împotriva parshendilor pe care o văzuse vreodată Dalinar.

Numărul acestora era chiar atât mare pe cât anticipaseră. Erau aliniați acolo cel puțin zece mii. Urma să fie o luptă adevărată, așa cum spera Dalinar, una care le-ar fi îngăduit să concentreze un mare număr de alethi împotriva unei uriașe forțe parshendi.

Acesta ar fi *putut* fi punctul de cotitură în mersul războiului.

Învinge azi și totul o să se schimbe.

Dalinar își umbri la rândul său ochii, ținând coiful sub braț. Observă cu satisfacție că echipele de cercetași ale lui Sadeas se aflau pe platourile învecinate, de unde puteau vedea sosirea unor eventuale întăriri pentru parshendi. Simplul fapt că aceștia aduseseră atât de mulți soldați de la bun început nu însemna că nu mai existau și alte forțe dușmane, așteptând să-i înconjoare. Dalinar și Sadeas n-aveau să fie luați din nou prin surprindere.

— Vino cu mine, spuse Sadeas. Să-i atacăm împreună! Un singur val imens de atacatori, pe patruzeci de poduri!

Dalinar se uită la echipele de podari; mulți dintre membrii lor zăceau epuizați pe platou. Așteptându-și – probabil îngroziți – următoarea însărcinare. Foarte puțini purtau armurile despre care vorbise celălalt înalt prinț. Aveau să fie măcelăriți cu sutele dacă el și Sadeas atacau împreună. Dar oare se deosebea asta de ceea ce făcea el însuși, cerându-le oamenilor săi să intre în luptă pentru cucerirea platoului? Nu făceau cu toții parte din aceeași armată?

Crăpăturile. Nu le putea lăsa să se lărgească. Dacă avea să fie împreună cu Navani, trebuia să-și dovedească sieși că putea rămâne ferm în celelalte privințe.

— Nu, spuse. O să atac, dar numai după ce crezi un punct de coborâre a podurilor pentru echipele mele. Chiar și atât e

mai mult decât ar trebui să îngădui. Nu-ți sili niciodată oamenii să facă un lucru pe care nu l-ai face tu însuși.

— Dar tu îi ataci pe parshendi!

— N-aș face-o niciodată cărând unul dintre podurile alea, ripostă Dalinar. Îmi pare rău, bătrâne prieten. Nu te judec. Doar că asta-i ceea ce trebuie să fac eu.

Sadeas clătină din cap, punându-și coiful.

— Ei bine, va trebui să se facă. Cinăm în seara asta împreună ca să discutăm strategia, cum am plănuit?

— Cred că da. Dacă nu cumva face Elhokar o criză fiindcă lipsim amândoi de la ospățul lui.

Sadeas pufni.

— Ăsta-i un lucru cu care va trebui să se obișnuiască. Șase ani în care benchetuiești seară de seară încep să-ți taie cheful de ospete. În plus, cred că după ce-o să-nvingem azi, micșorând numărul soldaților parshendi cu o treime, n-o să simtă nimic altceva decât încântare. Ne vedem pe câmpul de luptă.

Dalinar dădu din cap, iar Sadeas sări de pe stâncă și, odată ajuns jos, li se alătură ofițerilor săi. Dalinar mai rămase sus, privind Turnul. Nu era doar mai mare decât majoritatea platourilor, ci și mai denivelat, plin cu grămezi de crem solidificat, tare ca piatra. Terenul era vâlurit, cu pante line, și totuși foarte neuniform – ca un câmp plin de ziduri scunde, acoperit cu o pătură de zăpadă.

Vârful estic al platoului urca spre un punct a cărui înălțime domina Câmpiile. Cele două platouri pe care le foloseau se aflau în mijlocul laturii vestice; Sadeas avea să pornească de pe cel dinspre nord, iar Dalinar urma să atace de pe următorul, aflat imediat sub el, după ce Sadeas elibera un loc pentru așezarea podurilor.

„Trebuie să-i împingem pe parshendi către sud-est și să-i încolțim acolo”, își zise el, frecându-și bărbia. Totul depindea de asta. Pupa se afla sus, aproape de vârf, așa că dușmanii ocupau deja o poziție numai bună pentru ca Dalinar și Sadeas să-i împingă către marginea stâncii. Probabil că parshendii aveau să le-o îngăduie, fiindcă astfel ajungeau într-o zonă mai înaltă.

Dacă sosea o a doua armată dușmană, aceasta ar fi fost despărțită de prima. Și alethii s-ar fi putut concentra asupra

celor blocați în vârful Turnului, păstrându-și o formație de apărare împotriva nou-veniților. Avea să meargă.

Se simți cuprins de entuziasm. Sări pe o stâncă mai joasă, apoi coborî pe niște fisuri asemănătoare unor trepte, ajungând pe platou, unde așteptau ofițerii săi. Pe urmă ocoli stâncă, vrând să vadă cum mergeau lucrurile sub conducerea lui Adolin. Tânărul în Cristalarmură îndruma companiile care traversau podurile mobile ale lui Sadeas, îndreptându-se către platoul de pregătire dinspre sud. La mică distanță, oamenii lui Sadeas intrau în formațiile de asalt.

Așteptând începerea luptei în mijlocul primelor rânduri ale echipelor de podari, tovarășii purtători de armură ai acestora îți săreau în ochi. De ce li se îngăduia să poarte armuri? De ce numai lor, dar nu și celorlalți? Semănau cu acele carapace ale parshendilor. Dalinar clătină din cap. Asaltul începu, cu echipele de podari alergând în fața armatei lui Sadeas și apropiindu-se primele de Turn.

— Unde vrei să atacăm, tată? întrebă Adolin, chemându-și Cristalsabia și sprijinindu-și-o apoi pe apărătoarea de umăr, cu muchia ascuțită în sus.

— Acolo, spuse Dalinar, arătându-i un punct de pe platoul lor de pregătire. Ai grijă să fie toată lumea gata.

În depărtare, podarii începeau să moară. „Să vă arate Heralzii calea, bieții de voi”, se gândi Dalinar. „Și să mi-o arate și mie.”

Kaladin se mișca iute în bătaia vântului.

Săgețile curgeau în jurul lui, la foarte mică distanță, aproape atingându-l cu penele lor din scoarță subțire, vopsită. Trebuia să le lase să treacă astfel pe lângă el, să le creeze parshendilor impresia că nu mai lipsea mult ca să-l ucidă.

Cu toate că le mai distrăgeau atenția și alți patru podari și cu toate că, în spatele lor, toți ceilalți oameni ai Podului Patru își făcuseră armuri din scheletele parshendilor căzuți, cei mai mulți arcași trăgeau în Kaladin. El era un simbol. Un stindard viu, care trebuia distrus.

Se învârtea printre săgeți, îndepărtându-le cu scutul. În el urla o furtună, de parcă sângele i-ar fi fost sorbit din trup și înlocuit de vijelie. Energia îi trimitea furnicături în vârfurile

degetelor. În fața lui, parshendii își cântau melodia monotonă, încărcată de furie. Un cântec pentru cel care le pângărise morții.

El rămase în fruntea țintelor false, lăsând săgețile să ajungă cât mai aproape. Sfidându-le. Bătându-și joc de ele. Cerându-le parshendilor să-l ucidă, până când nu mai căzu nicio săgeată și vântul încremeni.

Atunci se opri, ținându-și răsuflarea ca să păstreze furtuna în el. Parshendii se retrăgeau cu părere de rău din fața forței lui Sadeas. O forță enormă, dacă țineai cont că era vorba de atacul unui platou. Mii de oameni și treizeci și două de poduri. În ciuda strădaniilor lui Kaladin de a abate atenția, cinci poduri căzuseră și oamenii care le cărau fuseseră nimiciți.

Niciunul dintre soldații care dăduseră năvală dincolo de spărtură nu făcea vreun efort ca să-i atace pe arcașii care trăgeau în Kaladin, dar aceștia dădeau înapoi, copleșiți numericeste. Câțiva îi aruncară priviri ostile, însoțite de un gest straniu, cu o mână dusă căuș la urechea dreaptă și arătând către el cu cealaltă înainte de a se retrage definitiv.

Kaladin nu-și mai ținu răsuflarea, iar Lumina de Furtună pulsa, părăsindu-l. Se afla într-un echilibru foarte fragil, absorbind destulă Lumină de Furtună încât să rămână în viață, dar nu atât de multă încât s-o zărească soldații care-l priveau.

Turnul se înălța în fața lui, o lespede de piatră cu partea dinspre vest înclinată în jos. Era înconjurat de o spărtură atât de largă, încât se temuse că oamenii aveau să scape podul în abis când încercau să-l așeze. De cealaltă parte, Sadeas își desfășurase forțele sub forma unei cupe și îi împingea pe parshendi înapoi, într-o încercare de a-i oferi lui Dalinar o deschidere.

Poate că ataca astfel ca să salveze imaginea imaculată a lui Kholin. Acesta nu trimitea podari la moarte. Cel puțin nu direct. Nu conta că venea pe urmele celor care căzuseră pentru ca Sadeas să poată traversa. Leșurile lor erau adevăratul lui pod.

— Kaladin! strigă o voce din spate.

Se răsuci. Unul dintre oamenii lui era rănit. „Dar-ar furtuna!” se gândi, repezindu-se către Podul Patru. În vene încă-i mai pulsa destul de multă Lumină de Furtună ca să nu simtă oboseala. Începuse să se simtă mulțumit de sine. Șase podalergări fără nicio victimă. Ar fi trebuit să-și dea seama că nu putea să dureze. Își făcu loc printre podarii adunați și-l găsi

pe Cikatrice căzut la pământ, ținându-și laba piciorului în mâini, cu sângele scurgându-i-se printre degete.

— Săgeată în laba piciorului, spuse rănitul printre dinții înțeleștați. În afurisita de labă a piciorului! Cine e lovit în laba piciorului?

— Kaladin! strigă Moash cu disperare.

Podarii se dădură la o parte pentru a-i face loc lui Moash; îl aducea Teft, cu o săgeată ieșindu-i din umăr, în locul dintre platoșa făcută din carapace și braț.

— Dar-ar furtuna! exclamă Kaladin, ajutându-l pe Moash să-l pună jos pe Teft.

Podarul mai vârstnic părea năucit. Săgeata i se înfipsese adânc în mușchi.

— S-apese cineva pe piciorul lui Cikatrice și să-l lege cu un bandaj până când mă pot uita la el. Teft, mă auzi?

— Îmi pare rău, flăcăule, murmură podarul cărunt, cu ochii sticloși. Eu sunt...

— Ești bine, spuse Kaladin, grăbindu-se să ia niște bandaje de la Lopen și dând din cap, posomorât.

Lopen avea să încălzească un cuțit pentru cauterizare.

— Cine mai e? întrebă Kaladin.

— Toți ceilalți sunt bine, spuse Drehy. Teft a-ncercat să-și ascundă rana. Probabil c-a fost lovit când împingeam podul peste spărtură.

Kaladin apăsă o bucată de tifon peste rană, apoi îi făcu semn lui Lopen să aducă repede cuțitul încins.

— Vreau să stea cercetașii noștri de veghe. Să fie siguri că parshendii nu încearcă vreo manevră, ca acum câteva săptămâni. Dacă sar pe platoul ăla ca s-ajungă la Podul Patru, suntem morți.

— Stai liniștit, spuse Pietroi, umbrindu-și ochii. Sadeas își ține oamenii în zona asta. De ei nu trece niciun parshendi.

Cuțitul sosi; fumul se înălța de pe toată lungimea lui, ondulându-se, iar Kaladin îl luă șovăind. Teft pierduse prea mult sânge; nu putea risca să-l coasă. Dar dacă răsucea cuțitul, i-ar fi putut lăsa o cicatrice urâtă, din cauza căreia să-i înțepească mușchiul și să nu mai poată mânuși cu ușurință sulița.

Cu inima îndoită, Kaladin apăsă cuțitul pe rană, iar carnea sfârâi și sângele se uscă în cruste negre. Din pământ ieșiră șerpuiind durerospreni fibroși și portocalii. Într-o sală de ope-

rații puteai să coși. Însă pe câmpul de luptă aceea era adesea singura soluție.

— Îmi pare rău, Teft.

Kaladin clătină din cap și continuă să lucreze.

Oamenii începură să țipe. Săgețile loveau lemnul și carnea, sunând ca niște lovituri îndepărtate de secure ale unor tăietori de lemne.

Dalinar aștepta alături de soldații lui, privind cum luptau oamenii lui Sadeas. „Bine-ar fi să ne facă loc”, se gândi, „Îmi doresc din ce în ce mai tare platoul ăsta.”

Din fericire, Sadeas începu să pună stăpânire pe Turn cu iuțeală și trimise trupe adiacente care să-i facă loc lui Dalinar. N-aveau cum să-și ocupe complet poziția înainte ca Dalinar să se pună, la rândul său, în mișcare.

— Să vină cu mine o echipă de podari! strigă el, repezindu-se înainte.

Îl urmă una dintre cele opt echipe de podari pe care i le împrumutase Sadeas.

Dalinar trebuia să ajungă neapărat pe platou. Parshendii observaseră ce se întâmpla și începuseră să atace în forță micul grup de soldați în verde și alb trimis de Sadeas să apere zona de pătrundere.

— Podari, acolo! spuse Dalinar, arătând locul.

Oamenii se grăbiră să-și așeze podul, părând mulțumiți că nu li se cerea să-l manevreze sub o ploaie de săgeți. Imediat ce-l văzu pe poziție, Dalinar traversă în goană, urmat de Garda de Cobalt. Chiar în fața lui, soldații lui Sadeas se împărășiau.

Dalinar scoase un strigăt de luptă, încleștându-și degetele apărute de Armură pe mânerul Aducătoarei Jurământului, care prindea contur din ceață. Izbi șirul de parshendi care se năpusteau, rotindu-și larg Sabia ținută cu amândouă mâinile, și doborî patru dușmani. Parshendii începură să intoneze o melodie monotonă în limba lor stranie, pornindu-și astfel cântecul de război. Dalinar împinse un cadavru cu o lovitură de picior și trecu la atac, apărând cu zel și frenezie poziția cucerită pentru el de oamenii lui Sadeas. Câteva minute mai târziu, în jur năvăliră propriii soldați.

Cu Garda de Cobalt păzindu-i spatele, Dalinar intră în luptă înaintând pas cu pas și împrăștiind dușmanii așa cum n-o putea face decât un Cristalpurător. Seceră primele rânduri ale parshendilor, lăsând locuri goale în jur, ca un pește care sare din undele unei ape curgătoare, lovind în dreapta și-n stânga, fără a-i lăsa pe dușmani să se organizeze. Cadavrele cu ochii arși și hainele crestate rămâneau în urma lui ca o dâră. Golurile erau umplute de tot mai mulți soldați alethi. Adolin se repezea asupra unui grup de parshendi aflat în apropiere, în timp ce plutonul său din Garda de Cobalt îl urma la o distanță sigură. Își aduse întreaga armată pe platoul asediat – era necesar să urce repede panta și să-i împingă pe parshendi înapoi, blocându-i, astfel încât să nu poată scăpa. Sadeas trebuia să păzească laturile de nord și de vest ale Turnului.

Dalinar simțea vibrația dată de ritmul luptei: melodia monotonă a parshendilor, icnetele și strigătele soldaților, Cristalsabia din mâinile lui și revărsarea de putere a Cristalar-murii. În el se înălța Fiorul. De când nu-l mai cuprindea greața, îi dădea cu prudență frâu liber Ghimpelui Negru și simțea încântarea oferită de dominarea unui câmp de bătaie și deza-măgirea provocată de lipsa unui adversar pe măsură.

Unde erau Cristalpurătorii parshendi? Văzuse unul în timpul unei bătălii, cu câteva săptămâni în urmă. De ce nu mai apărea? Trimiseseră pe Turn atât de mulți soldați și nici-un Cristalpurător?

Ceva greu îi lovi cu zgomot răsunător Cristalarmura și o mică trâmbă din Lumina de Furtună scăpă prin îmbinările din partea de sus a brațului. Dalinar înjură și-și ridică o mână ca să-și apere fața, în timp ce privea cu atenție împrejur. „Acolo”, își spuse zărind în apropiere o stâncă pe care stăteau câțiva parshendi, rotind cu ambele mâini niște praștii enorme. Pietrele de mărimea unui cap de om loveau deopotrivă alethi și parshendi, deși ținta era, evident, el însuși.

Gemu când o piatră îl nimeri din nou în antebraț, zdruncinându-i puțin întreaga Armură. Izbitura fusese destul de puternică, umplându-i apărătoarea brațului cu un păienjeniș de crăpături subțiri.

Dalinar icni și se avântă, alergând cu puterile sporite de Armură. Fiorul creștea în el cu tot mai multă forță, așa că izbi cu umărul un grup de parshendi, împrăștiindu-l, apoi își roti

Sabia și-i seceră pe cei prea lenți ca să se retragă din calea lui. Se feri, trăgându-se iute într-o parte, în timp ce pe locul unde stătuse cădea o ploaie de pietre, apoi sări pe un bolovan scund. După doi pași, făcu un nou salt, avântându-se către bordura de piatră pe care se aflau praștierii. Se prinse de marginea ei cu o mână, ținându-și sabia în cealaltă. Parshendii de pe pragul îngust se dădură înapoi împleticindu-se, dar Dalinar se ridică destul de sus ca să-și rotească Aducătoarea Jurământului la nivelul pulpelor lor, iar patru se prăbușiră, rămânând fără picioare. El lăsă Sabia să-i cadă – și arma dispăru – apoi se folosi de ambele mâini ca să se salte pe bordură.

Acolo se opri ghemuindu-se, cu Armura zăngănind. Mai mulți parshendi încercară să-și rotească praștiile, însă el înhăță dintr-un morman două pietre mari cât un cap de om – ținându-le cu ușurință în palmele mâinilor înmănușate – și le azvârli către dușmani. Pietrele loviră cu destul de multă forță ca să-i scoată pe praștiași din formație, strivindu-le piepturile.

Dalinar zâmbi și continuă să arunce pietre. Când ultimul parshendi cădea de pe bordură, el se răsuci, chemându-și Sabia și cercetând cu privirea câmpul de luptă. Un zid de sulite, tot numai albastru și oțel oglindind lumina, înfrunța negrul și roșul parshendilor. Oamenii lui se descurcau bine, împingându-i pe dușmani în sus, către sud, unde aveau să fie prinși în cursă. Adolin le călăuzea eforturile, cu Armura strălucind.

Respirând adânc și simțindu-se pătruns de Fior, Dalinar își ridică deasupra capului Cristalsabia, cu razele soarelui reflectându-se în ea. Sub el, soldații ovaționară, trimițând în văzduh strigăte care acoperiră cântecul parshendilor. În jur i se iviră gloriospreni.

Părinte al Furtunii, ce bine era să câștige din nou! Se aruncă de pe stâncă, de data asta preferând să nu mai coboare cu prudență.

Nimeri în mijlocul unui grup de parshendi, izbindu-se de piatră în timp ce Lumina de Furtună albastră i se înălța din Armură. Se răsuci, ucigând și aducându-și aminte de anii în care luptase alături de Gavilar – învingând, cucerind.

În anii aceia, el și Gavilar creaseră ceva. Făuriseră o națiune solidă, unită, pornind de la ceva sfărâmat. Aidoma maestrilor olăritului, care puteau reface un vas din ceramică fină după ce se zdrobise. Cu un urlet, Dalinar sparse liniile parshen-

dilor, îndreptându-se către Garda de Cobalt, care se străduia să-l ajungă din urmă.

— Îi strivim! strigă. Dați de veste! Toate companiile urcă spre marginea Turnului.

Soldații își înălțară sulițele și mesagerii plecară în grabă să-i transmită ordinele. Dalinar se răsuci și-i atacă pe parshendi, croindu-și drum pentru ca el și armata lui să poată înainta. La nord, forțele lui Sadeas erau blocate. Ei bine, armata lui putea lupta și-n locul lor. Dacă izbutea să înainteze, Dalinar putea împărți armata parshendilor în două, făcând apoi jumătatea din nord să fie strivită de oastea lui Sadeas și pe cea din sud să se zdrobească de marginea stâncii.

Soldații năvăleau în urma lui, iar Fiorul clocotea în el. Era o forță. Mai mare decât a Cristalarmurii. O vitalitate mai presus de cea a tinereții. O pricepere mai mare decât cea dobândită într-o viață de strădanii. O febră a puterii. În fața Sabiei lui, parshendii cădeau unul după altul. Nu le putea tăia carnea, dar le împuțina rândurile. Avântul cu care-l atacaseră făcea adesea ca trupurile lipsite de viață ale acestora să treacă pe lângă el, împleticindu-se, cu ochii arzând.

Începuseră să se împrăștie, fugind sau retrăgându-se. El zâmbea larg din spatele vizierei aproape translucide.

Asta însemna să trăiești. Asta însemna să deții puterea. Gavilar fusese conducătorul, impulsul și esența cuceririlor lor. Însă Dalinar fusese războinicul. Adversarii lor se predaseră, acceptând domnia lui Gavilar, însă Ghimpele Negru fusese cel care-i împrăștiase, cel care se duelase cu mai-marii lor și cel care le omorâse cei mai buni Cristalputători.

Dalinar strigă la parshendi, iar trupele acestora dădură înapoi, risipindu-se. Alethii dădură buzna înainte, ovaționând. El li se alătură oamenilor săi, conducându-i în luptă pentru a nimici perechile de luptători parshedi care fugeau spre nord sau spre sud, în încercarea de a ajunge la grupurile mai mari care așteptau acolo.

Prinse din urmă o pereche. Unul se întoarse să-l înfrunte cu un ciocan, dar Dalinar îl seceră din mers, apoi îl înșfacă pe celălalt și-l azvârli la pământ cu o răsucire a brațului. Rânjind, își înălță apoi Sabia, ridicându-se amenințător deasupra soldatului.

Parshendiul se rostogoli stângaci, ținându-se de brațul pe care cu siguranță i-l zdrobise când îl azvârlise la pământ. Ridică îngrozit privirea spre Dalinar, în timp ce în jurul său apăreau spaimospreni.

Nu era decât un băietan.

Înaltul prinț încremeni, cu Sabia deasupra capului, cu mușchii încordați. Ochii aceia... chipul acela... Poate că parshendii nu erau oameni, dar trăsăturile lor – expresiile lor – erau omenesti. Dacă nu țineai cont de pielea marmorată și de straniile excrescențe care alcătuiau armura-carapace, băiatul ar fi putut fi unul dintre grăjdarii lui Dalinar. Ce vedea deasupra lui? Un monstru fără chip, într-o armură impenetrabilă? Care era povestea acelui tânăr? În momentul asasinării lui Gavilar nu era, probabil, decât un copil.

Dalinar se retrase împleticindu-se, iar Fiorul îi dispăru. Un soldat din Garda de Cobalt trecu pe lângă ei și își înfipse cu nepăsare sabia în gâtul băiatului parshendi. Dalinar ridică o mână, dar totul se petrecu prea repede, nu izbuti să intervină. Soldatul nici măcar nu-i observă gestul.

Dalinar își coborî brațul. În jur năvăleau oamenii lui, năpustindu-se asupra parshendilor care fugeau. Cei mai mulți dintre aceștia încă mai luptau, opunându-li-se forțelor lui Sadeas într-o parte și celor ale lui Dalinar în cealaltă. Marginea de est a platoului se afla acum la mică distanță. În dreapta lui Dalinar – el se repezise asupra dușmanilor ca o suliță, trecând prin mijlocul lor și împingându-le jumătate din trupe spre nord și jumătate spre sud.

În jurul lui zăceau morții. Mulți căzuseră cu fața în jos, loviți în spate de sulițele sau săgețile din tabăra lui Dalinar. Dintre parshendii doborâți, unii erau încă vii, deși își trăiau ultimele clipe. Murmurau sau șopteau un cântec straniu, obsedant. Cel pe care-l cântau când voiau să moară.

Șoptită, melodia se înălța ca blestemele spiritelor din *Marșul Sufletelor*. Cântecul morții i se păruse întotdeauna lui Dalinar cel mai frumos lucru pe care-l auzise la parshendi. Acesta părea să-și croiască drum printre gemetele, zăngănitul și țipetele luptei. Ca întotdeauna, cântecul fiecărui parshendi se potrivea perfect cu ale semenilor săi. Ca și cum ar fi putut auzi cu toții aceeași melodie venind de undeva, de

departe, pentru a o cânta apoi cu buze printre care bolborosea sângele, cu o respirație șuierătoare.

„Legile Războinicilor”, se gândi Dalinar, întorcându-se către soldații săi prinși în luptă. „Nu le cere niciodată oamenilor tăi un sacrificiu pe care nu l-ai face tu însuși. Nu le cere niciodată să lupte acolo unde tu însuși ai refuza să lupți. Nu-i cere niciodată nimănui să săvârșească o faptă cu care tu însuși nu ți-ai mânji mâinile.”

Se simți îngreșat. Nu era frumos. Nu era glorios. Nu era forță, nu era energie, nu era viață. Era revoltător, dezgustător, oribil.

„Dar l-au ucis pe Gavilar”, își spuse, căutând să-și înfrângă cumva greața care-l cuprinsese dintr-odată.

„Unește-i...”

Rosharul fusese cândva unit. Oare unirea aceea îi incluse și pe parshendi?

„Nu știi dacă poți sau nu să te încrezi în viziuni”, își spuse, cu garda de onoare adunându-i-se în urmă. Ar putea veni de la Veghetoarea Noptii sau de la Pustiitori. Sau de la cu totul altceva.

În clipa aceea, orice obiecție părea prea slabă. Ce voiau viziunile să facă? Să aducă pacea în Alethkar, să-și unească poporul, să țină cont de dreptate și onoare în tot ce înfăptuia. Putea oare să nu le judece bazându-se pe asta?

Își puse Cristalsabia pe umăr, înaintând printre luptătorii căzuți și îndreptându-se către parshendii din nord, prinși între oamenii lui și ai lui Sadeas. Greața era tot mai puternică.

Ce i se întâmpla?

— Tată!

Strigătul lui Adolin era disperat.

Dalinar se întoarse către fiul său, care alerga spre el. Cristalarmura tânărului era împroșcată cu sângele parshendilor, dar Sabia îi strălucea, ca întotdeauna.

— Ce facem? întrebă Adolin, gâfâind.

— Despre ce vorbești? spuse Dalinar.

Fiul său se întoarse, arătând către sud-est – spre platoul aflat în sudul celui de pe care își începuseră atacul cu o oră în urmă. Acolo, sărind peste spărtura lată, se afla o a doua armată enormă de parshendi.

Dalinar își săltă brusc viziera, lăsând aerul proaspăt să-i scalde fața asudată. Făcu un pas înainte. Anticipase o asemenea posibilitate, dar cineva ar fi trebuit să le dea de veste. Unde erau cercetașii? Ce se...?

Simți un fior rece.

Tremurând, se târî către una dintre ridicaturile stâncoase cu pante line care împânzeau Turnul.

— Tată? spuse Adolin, alergând în urma lui.

Dalinar se cațără, cu ochii către culme, lăsând Sabia să-i cadă. Ajunse pe creastă și se întoarse să privească spre nord, dincolo de armata parshendilor. Spre nord, către Sadeas. Adolin se urcă lângă el, săltându-și viziera cu mâna înmănușată.

— O, nu... șopti.

Traversând spărtura, armata lui Sadeas se retrăgea către platoul din nord, cel de pe care venise. Jumătate se afla deja de cealaltă parte. Cele opt echipe de podari pe care i le împrumutase lui Dalinar își luaseră podurile și dispăruseră.

Sadeas îi abandona pe Dalinar și pe soldații lui, lăsându-i pe Câmpiile Sfărâmate singuri și înconjurați din trei părți de parshendi. Pleca și își lua toate podurile cu el.

66 • LEGILE RĂZBOINICILOR

„Incantația aia, cântecul ăla, vocile alea aspre.”

Kaktach 1173, cu 16 secunde înainte de moarte. Un olar de vârstă mijlocie. Conform zvonurilor, în ultimii doi ani avusese vise stranii în timpul marilor furtuni.

Kaladin descoperi cu grijă rana lui Cikatrice, ca să-i cerceteze cusătura și să-i schimbe bandajele. Săgeata îl nimerise în dreapta gleznei, fusese deviată de capătul peroneului și o luase în jos, sfâșiind mușchii de pe partea laterală a labei piciorului.

— Ai avut mare noroc, îi spuse punându-i un alt bandaj. O să poți merge din nou dacă nu-ți sprijini greutatea de piciorul ăsta până când se vindecă. O să punem câțiva oameni să te care înapoi în tabără.

În spatele lor continuau strigătele și loviturile, iar bătălia dezlănțuită își întetea ritmul. Lupta se purta acum departe, concentrându-se către marginea estică a platoului. În dreapta lui Kaladin, Teft bea apa pe care Lopen i-o turna direct în gură. Bărbatul mai vrâstnic se încruntă, luând burduful ciungului în mâna teafără.

— Nu sunt infirm, se răsti.

Scăpase de amețeala de la început, dar era slăbit.

Kaladin se destinse, simțindu-se secătuit. Când Lumina de Furtună dispărea, era istovit. Dar avea să-și revină în curând. De la începutul atacului trecuse mai bine de o oră. Mai avea în pungă câteva sfere impregnate; se silea să se împotrivească dorinței de a le absorbi Lumina.

Se ridică în picioare, cu gândul să adune câțiva oameni care să-i ducă pe Cikatrice și pe Teft în partea opusă a platoului, pentru cazul în care lupta lua o întorsătură urâtă și erau

nevoiți să se retragă. Dar era puțin probabil; când se uitase ultima oară, soldații alethi se descurcau bine.

Își îndreptă din nou privirea spre câmpul de bătaie. Și încremeni.

Sadeas se retrăgea.

La început, lucrurile pe care le vedea i se păruseră atât de improbabile, încât nu reuși să accepte realitatea. Sadeas își punea oamenii să facă un ocol, ca să atace din altă direcție? Ba nu, ariergarda traversa deja podurile, iar stindardul lui Sadeas se apropia. Oare înaltul prinț era rănit?

— Drehy, Leyten, luați-l pe Cikatrice. Pietroi și Peet, voi luați-l pe Teft. Duceți-vă repede pe latura de vest a platoului și pregătiți-vă de plecare. Voi, ceilalți, ocupați-vă pozițiile lângă pod.

Observând abia atunci ce se întâmpla, oamenii îi dădură ascultare, neliniștiți.

— Moash, tu vino cu mine, adăugă Kaladin, îndreptându-se cu pași repezi spre pod.

Moash se grăbi să-l ajungă din urmă.

— Ce se petrece?

— Sadeas se retrage, răspunse Kaladin, cu ochii la valul de oameni în verde care se îndepărtau de liniile parshendilor, părând să se prelingă precum ceara topită. Și n-are niciun motiv. Lupta abia a început și forțele lui câștigă. Singura explicație care-mi vine în minte e că el însuși a fost rănit.

— Și de ce să retragă o întregă armată pentru asta? se miră Moash. Doar nu crezi că a...

— Stindardul lui e încă ridicat, îl întrerupse Kaladin. Probabil că nu e mort. Dacă nu cumva l-au lăsat așa ca să nu intre oamenii în panică.

El și Moash ajunseră la marginea podului. În spatele lor se alinie cu iuțeală restul echipei. Matal era de cealaltă parte a spărturii, unde vorbea cu comandantul ariergărzii. După un scurt schimb de cuvinte, traversă și începu să alerge de la o echipă de podari la alta, strigându-le să fie gata să-și ridice podurile. Aruncă o privire spre oamenii lui Kaladin, văzu că erau deja pregătiți și se grăbi să plece mai departe.

În dreapta lui Kaladin, pe platoul alăturat – cel care fusese punctul de plecare al asaltului lui Dalinar – cele opt poduri date cu împrumut se îndepărtau de câmpul de luptă, fiind

cărate de echipele lor către platoul unde se aflau toți ceilalți podari. Un ofițer ochi-luminoși – pe care Kaladin nu-l cunoștea – dădea ordinele. Dincolo de ele, mai departe, spre sud, își făcuse apariția o nouă armată parshendi, care năvălea pe Turn.

Sadeas se apropie de spărtură în șaua calului său. Vopsea ua Cristalarmurii îi strălucea în soare; n-avea nici măcar o singură zgârietură. De fapt, întreaga lui gardă de onoare era nevătămată. Deși fuseseră pe Turn, se îndepărtaseră de inamici și făcuseră cale-ntoarsă. De ce?

Și apoi Kaladin văzu. Armata lui Dalinar Kholin, care în momentul acela lupta la jumătatea părții de sus a platoului care avea forma unei pene de lemn, era înconjurată. Noua forță parshendi se revărsa în zonele controlate până atunci de Sadeas, care ar fi trebuit să asigure retragerea lui Dalinar.

— Îl abandonează! exclamă Kaladin. A fost o capcană. O înșelătorie. Sadeas îi lasă pe înaltul Prinț Kholin și pe toți oștenii lui să moară.

Ocoli capătul podului, făcându-și loc printre soldații care coborau de pe el. Moash înjură și îl urmă.

Kaladin nu știa de ce își făcea loc cu coatele ca să ajungă la podul următor – Podul Zece – pe care traversa Sadeas. Poate simțea nevoia să se convingă că înaltul prinț nu era rănit. Poate că era încă uluit. Ceea ce vedea era o imensă trădare, pe lângă care trădarea lui Amaram față de el însuși părea aproape banală.

Sadeas traversă podul, cu copitele calului lovind zgometos lemnul. Era însoțit de doi ochi-luminoși în armuri obișnuite, și toți trei își țineau coifurile sub braț, ca la paradă.

Garda de onoare îl opri pe Kaladin cu gesturi ostile, însă ajunsese destul de aproape ca să vadă că Sadeas era într-adevăr nevătămat. Și, totodată, destul de aproape ca să-i studieze figura orgolioasă când își întoarse calul și se uită în urmă, spre Turn. A doua armată parshendi mișuna în jurul soldaților lui Kholin, înconjurându-i. Și, chiar dacă n-ar fi fost așa, Kholin n-avea poduri. Nu se putea retrage.

— Ți-am spus, bătrâne prieten, zise Sadeas cu glas scăzut, dar clar, acoperind strigătele din depărtare. Ți-am spus că onoarea asta a ta o să te ucidă într-o bună zi.

Clătină din cap. Apoi își întoarse calul și se îndepărtă de câmpul de luptă.

Dalinar doborî o pereche de luptători parshendi. Dar exista întotdeauna alta care să-i ia locul. Își încleștă fălcile, intră în Postura Vântului și își luă o poziție defensivă, rămânând pe mica lui movilă de pe coasta dealului, ca o stâncă pe care valul de parshendi trebuia s-o spargă.

Sadeas își plănuise bine retragerea. Soldații lui nu avuseseră niciun fel de probleme; li se ordonase să lupte astfel încât să se poată îndepărta cu ușurință de inamici. Pentru traversare avuseseră la dispoziție patruzeci de poduri. Luată la o laltă, toate acestea îl ajutaseră să-și abandoneze aliatul cu mare repeziciune, ținând cont de modul în care se scurgea timpul pe durata bătăliilor. Deși Dalinar le ordonase oamenilor săi să-și forțeze înaintarea, sperând să-l prindă pe Sadeas înainte de retragerea podurilor, nu izbutiseră să se miște cu destulă iuțeală. Podurile lui Sadeas erau deja trase și întreaga lui armată își încheiase traversarea.

Adolin lupta alături. Erau doi bărbați obosiți, în Cristalar-muri, înfruntând o armată întregă. Crăpăturile Armurilor ajunseseră la un număr înspăimântător. Niciuna nu era foarte gravă, dar prin toate se prelingea prețioasa Lumină de Furtună. Se înălța în șuvițe firave, aidoma cântecelor parshendilor muribunzi.

— Te-am avertizat să nu te-ncrezi în el! urlă Adolin în timp ce lupta, nimicind o pereche de parshendi și fiind ținta valului de săgeți trimis de un grup de arcași care se instalase în apropiere.

Armura îi era împrăscată de săgeți care îi zgâriau vopsea. Una nimeri într-o crăpătură, lărgind-o.

— Ți-am spus, continuă să strige Adolin, coborându-și brațul din dreptul feței și secerând următoarea pereche de parshendi chiar în momentul în care aceștia se pregăteau să-i dea o lovitură de ciocan. Ți-am spus că e un țipar!

— Știu! îi răspunse Dalinar, tot cu un strigăt.

— Am picat drept în laț, continuă Adolin, strigând ca și cum nu l-ar fi auzit pe Dalinar. L-am lăsat să ne ia podurile. L-am lăsat să ne aducă pe platou înaintea sosirii celui de-al doilea

val de parshendi. L-am lăsat să controleze cercetașii. Și chiar am sugerat un mod de atac în urma căruia să rămânem încercuiți dacă nu ne mai sprijinea el!

— Știu.

Dalinar își simți inima strângându-i-se în piept.

Sadeas duse la îndeplinire un plan pus la cale cu grijă, iar trădarea fusese deplină. Nu-l copleșiseră dușmanii, nu se retrăsese ca să fie în siguranță – deși, odată întors în tabără, avea să pretindă fără îndoială că așa se petrecuseră lucrurile. Un dezastru, avea să spună. Parshendi pretutindeni. Atacând împreună stricaseră echilibrul și – din nefericire – el fusese silit să se retragă și să-și părăsească prietenul. A, poate că o parte din oamenii lui Sadeas aveau să vorbească, să spună adevărul, iar ceilalți înalți prinți aveau să știe, fără urmă de îndoială, ce se petrecuse în realitate. Dar nimeni n-avea să-l provoace pe Sadeas direct. Nu după o manevră atât de puternică, de hotărâtoare.

În tabere, povestea lui avea să fie acceptată. Ceilalți înalți prinți erau prea nemulțumiți de Dalinar ca să protesteze. Singurul care ar fi putut să spună lucrurilor pe nume era Elhokar, dar Sadeas se bucura de favorurile lui. Asta îi frângea inima lui Dalinar. Totul nu fusese decât prefăcătorie? Îl judecase pe de-a-ntregul greșit pe Sadeas? Și cum rămânea cu cercetările prin care acesta îl dezvinovățise? Cu planurile și cu amintirile lor? Numai minciuni, toate?

„Ți-am salvat viața, Sadeas.” Dalinar privi stindardul ce-luialt înalt prinț traversând platoul alăturat. În mijlocul aceluia grup îndepărtat, un călăreț în Cristalarmură stacojie se întoarse și se uită înapoi. Sadeas, uitându-se cum lupta Dalinar să-și apere viața. O siluetă care se opri o clipă, apoi se răsuci în loc și-și continuă drumul.

Parshendii înconjurau poziția de avangardă unde luptau Dalinar și Adolin, chiar în fața armatei lor. Copleșeau garda lui Dalinar, care se repezi și ucise altă pereche de inamici, primind încă o lovitură în antebraț. Parshendii mișunau împrejurul său, iar garda lui începea să cedeze.

— Retrage-te! îi strigă lui Adolin, dând la rîndul său înapoi și apropiindu-se de grosul armatei.

Tânărul înjură, dar făcu ce i se ordonase. El și tatăl lui se retraseră în spatele primei linii a apărării. Gâfâind, Dalinar își

scoase coiful crăpat. Luptase fără oprire îndeajuns de mult ca să i se taie răsufierea, în ciuda Cristalarmurii. Un soldat din gardă îi întinse un burduf cu apă, iar Adolin primi un altul. Dalinar își stropi gura deschisă și fața cu apa aceea caldă. Avea gustul metalic al apei de furtună.

Adolin își lăsă burduful în jos și apa susură, umplându-i gura. Întâlni privirea tatălui său și îi văzu fața chinuită, sumbră. Știa. Așa cum știa și Dalinar. Cum știau probabil și soldații. Nu puteau supraviețui în bătălia aceea. Parshendii nu lăseau în urmă supraviețuitori. Dalinar își adună puterile, așteptând acuzațiile lui Adolin. Băiatul avusese dreptate tot timpul. Și, indiferent ce-ar fi fost viziunile, îl înșelaseră cel puțin într-o privință, încrederea acordată lui Sadeas le adusesese osânda.

Oamenii mureau la câțiva pași distanță, țipând și blestemând. Dalinar tânjea să intre în luptă, dar trebuia să se odihnească. Pierderea unui Cristalpurtător din cauza oboselii nu le-ar fi slujit la nimic oamenilor săi.

— Ei? i se adresă lui Adolin. Spune-o. Am fost duși la pieire din cauza mea.

— Eu...

— E vina *mea*, sublinie Dalinar. N-ar fi trebuit să pun casa noastră în primejdie de dragul unor vise prostești.

— Nu, zise Adolin, părând surprins de propriile cuvinte. Nu, tată, nu e vina ta.

Dalinar se holbă la fiul lui. Se așteptase s-audă cu totul altceva.

— Ce-ar fi trebuit să faci? întrebă Adolin. Să nu mai încerci să transformi Alethkarul în ceva mai bun? Să devii la fel ca Sadeas și ca toți ceilalți? Nu. N-aș fi vrut să devii un asemenea om, indiferent ce-am fi câștigat astfel. Aș vrea ca Heralzii să nu-i fi îngăduit lui Sadeas să ne atragă în capcană, dar n-o să te învinuiesc pentru această amăgire.

Adolin întinse mâna și-l strânse pe Dalinar de brațul acoperit de Armură.

— Ai făcut bine că ai respectat Legile Războinicilor. Ai făcut bine că ai încercat să unești Alethkarul. Iar eu am fost un neghiob fiindcă am încercat să te-mpiedic la fiecare pas. Poate că dacă nu mi-aș fi petrecut atât de mult timp abătându-ți atenția, ți-ai fi dat seama că ziua asta avea să vină.

Dalinar își strânse pleoapele, uluit. Adolin rostise toate acele cuvinte? Ce se schimbase la el? Și de ce i le spunea atunci, în pragul celui mai cumplit dintre eșecurile lui?

Însă ecoul vorbelor sale nu se stinge, iar Dalinar își simți vinovăția destrămându-se și risipindu-se printre urletele muribunzilor. *Era un sentiment egoist.*

Oare ar fi trebuit să se schimbe? Da, ar fi putut să fie mai prudent. Ar fi putut să nu se încreadă atât de mult în Sadeas. Dar ar fi putut să renunțe la Legile Războinicilor? Să devină iarăși ucigașul nemilos care fusese în tinerețe?

Nu.

Avea importanță că viziunile greșiseră în privința lui Sadeas? Îi era rușine de omul în care îl transformaseră acestea, laolaltă cu lucrurile pe care le citise în carte? În sinea lui, ultima piesă, ultima cheie de boltă își găsi locul potrivit, iar el descoperi că nu-și mai făcea griji. Toate nedumeririle i se spulberaseră. Știa, în sfârșit, ce avea de făcut. Nu-și mai punea întrebări. Nu mai era nesigur.

Întinse mâna și îl strânse pe Adolin de braț.

— Mulțumesc.

Tânărul dădu scurt din cap. Încă mai era furios. Dalinar își dădea seama de asta, dar fiul său se hotărâse să-l urmeze – iar a urma un conducător însemna, printre altele, să-l susții chiar și atunci când mersul luptei se întorcea împotriva lui.

Se desprinseră unul de celălalt și Dalinar se întoarse către soldații din jur.

— E timpul să luptăm, le spuse cu voce din ce în ce mai puternică. Și o facem nu fiindcă ne dorim gloria, ci fiindcă alte căi sunt mai rele. Nu respectăm Legile Războinicilor pentru că ne aduc câștiguri, ci pentru că ne dezgustă oamenii în care ne-am transforma altminteri. Ne aflăm singuri aici, pe acest câmp de luptă, pentru că suntem ceea ce suntem.

Adunați în jurul lui ca un inel, membrii Gărzii de Cobalt se întoarseră, toți ca unul, să-l privească. Dincolo de ei, soldații păstrați ca rezervă – ochi-luminoși și ochi-întunecați deopotrivă – se strânseseră mai aproape, cu groază în ochi, dar cu fețe hotărâte.

— Moartea e sfârșitul tuturor oamenilor, strigă Dalinar. Dar cum e măsurat omul, odată ce nu mai este? După averea pe care-a adunat-o și pentru care i se ceartă moștenitorii? După

gloria pe care-a dobândit-o, doar pentru a trece apoi asupra celor care l-au ucis? După poziția înaltă pe care-a deținut-o din întâmplare? Nu. Luptăm aici pentru că înțelegem. Sfârșitul e același. Ceea ce-i deosebește pe oameni e *calea aleasă*. Când vom gusta acel sfârșit, o vom face ținându-ne capul sus, cu ochii către soare.

Ridică mâna, chemând Aducătoarea Jurământului.

— Nu mi-e rușine de ceea ce am devenit, strigă el, descoperind că spunea adevărul.

Era atât de straniu să te simți eliberat de orice sentiment de vinovăție.

— Alții se pot înjosi ca să mă distrugă, continuă el. Să se bucure de gloria lor. Eu mi-o păstrez pe-a mea!

Cristalsabia prinse contur, căzându-i în mână.

Oamenii nu ovaționară, dar se ținură mai drepti, devenind mai mândri. Groaza care pusese stăpânire pe el se mai diminuează puțin. Adolin își puse coiful și propria Sabie îi apărură în mână, acoperită de condens. Dădu aprobator din cap.

Și iarăși se avântară împreună în luptă.

„Și astfel mor”, își zise Dalinar, lovind șirurile de parshendi. Și își găsi pacea. Un sentiment atât de neașteptat pe un câmp de luptă, dar cu atât mai bine-venit.

Își descoperi totuși un regret: îl lăsa pe sârmanul Renarin ca înalt Prinț Kholin, derutat și înconjurat de dușmani care se îngrășaseră cu carnea tatălui și a fratelui său.

„N-am apucat să-i dau Cristalarmura pe care i-am fâgăduit-o”, își zise. „Va trebui să-și croiască drum fără ea. Onoarea străbunilor să te aibă în pază, fiule.

Fii puternic – și învață să fii înțelept mai repede decât a făcut-o tatăl tău.

Adio.”

67 • CUVINTE

„Să nu mă mai doară! Să nu mai plâng! Dai-Gonarthis! Pescarul Negru se repede la durerea mea și mi-o devorează!”

Tanatesach 1173, cu 28 de secunde înainte de moarte. O saltimbancă ambulată, ochi-întunecați. A se lua notă de similitudinea cu proba 1172-89.

Podul Patru rămăsese în urma restului armatei. Cu doi răniți, pe care-i cărau patru oameni, greutatea podului îi băga în pământ. Din fericire, Sadeas își adusese aproape toate podurile, printre acestea numărându-se și cele opt pe care i le împrumutase lui Dalinar. Ceea ce însemna că soldații nu erau nevoiți să aștepte echipa lor ca să traverseze.

Kaladin se simțea istovit până-n măduva oaselor, iar podul de pe umerii lui părea făcut din piatră. Nu se mai simțise atât de obosit din prima sa zi de podar. Syl plutea înaintea lui, privindu-l îngrijorată în timp ce mergea în fruntea oamenilor săi, cu fața scâldată în sudoare, luptându-se la fiecare pas cu terenul denivelat.

În fața lor, ultima parte a armatei lui Sadeas se aduna de-a lungul spărturii, traversând-o. Platoul pe care se grupaseră înainte de atac era aproape pustiu. Doar la gândul cumplitei cutezanțe a faptei lui Sadeas, Kaladin se simțea întors pe dos. Până atunci, credea că lui i se întâmplase ceva oribil, însă acolo Sadeas condamnase la moarte mii de oameni, ochi-luminoși și ochi-întunecați deopotrivă. Pe care-i numise aliați. Trădarea părea să-l apese pe Kaladin la fel de greu ca podul. Îl strivea, îi tăia răsuflarea.

Mai exista speranță pentru oameni? Îi ucideau pe cei pe care ar fi trebuit să-i iubească. La ce bun să lupți și la ce bun

să câștigi dacă între dușmani și aliați nu exista nicio diferență? Ce era victoria? O absurditate. Ce însemnau morțile prietenilor și ale camarazilor de arme? Nimic, întreaga lume era un buboi îngreșător de verde și de infestat cu putreziciune.

Amorțiți, Kaladin și ceilalți ajunseră la spărtură, dar prea târziu ca să mai ajute la traversare. Cei pe care-i trimisese înainte erau acolo: Teft cu o figură sumbră, Cikatrice sprijinindu-se într-o sulită ca să nu-și lase greutatea pe piciorul rănit. În apropiere zăcea un mic grup de sulițași morți. Când era cu puțință, soldații lui Sadeas își recuperau răniții, însă unii muriseră în timp ce erau ajutați. Dintre aceștia, o parte fuseseră abandonați; era evident că Sadeas se grăbea să părăsească locul.

Morților nu li se luase echipamentul. Probabil că acolo își găsisse Cikatrice cârja. Niște amărăți de podari aveau să se întoarcă mai târziu ca să ia tot ce era de luat de la ei și de la leșurile oamenilor din armata lui Dalinar.

Echipa lui Kaladin lăsă podul jos, iar el își șterse fruntea.

— Nu puneți podul peste spărtură, le spuse celorlalți. Așteptați să traverseze și ultimul soldat, apoi treceți-l peste unul din celelalte poduri.

Matal îi văzu, dar nu le ceru nici el să-și așeze podul. Își dădea seama că abia ar fi avut timp să-l fixeze pe poziție înainte de a fi nevoiți să-l ridice iarăși.

— Avem ce vedea, nu? spuse Moash, venind lângă Kaladin și uitându-se în urmă.

Kaladin se întoarse. Turnul se înălța în spatele lor, înclinat către ei. Armata lui Kholin era un cerc albastru, blocat la jumătatea pantei după ce încercase să forțeze coborârea și s-ajungă la Sadeas înainte de retragerea podurilor. Parshendii erau un roi întunecat, cu pete de roșu de la pielea lor marmorată. Se îngrămădeau în jurul inelului alethi, micșorându-l.

— Ce rușine! exclamă Drehy, așezat pe marginea podului lor. Mă scârbește.

Ceilalți podari dădură din cap, iar pe Kaladin îl surprinse îngrijorarea care li se citea pe chipuri. Pietroi și Teft li se alăturară lui Kaladin și lui Moash, purtându-și cu toții armurile din carapace parshendi. El se bucura că îl lăsaseră pe Shen în tabără. La vederea tuturor acestor lucruri, ar fi rămas complet încremenit.

Teft își susținea brațul rănit. Pietroi își umbri ochii cu o mână și clătină din cap, privind spre vest.

— E o rușine. Pentru Sadeas. Și pentru noi.

— Podul Patru! strigă Matal. Haideți!

Își flutura mâna, făcându-le semn să părăsească platoul, trecând pe Podul Șase. Lui Kaladin îi veni brusc o idee. O idee fantastică, înflorindu-i în minte ca un mugur-de-stâncă.

— O să vă urmăim pe podul nostru, Matal, strigă el. Abia am ajuns la spărtură. Mai avem nevoie să ne tragem sufletul câteva minute.

— Traversați imediat! zberă Matal.

— Asta o să ne facă doar să rămânem și mai mult în urmă! ripostă Kaladin. Vrei să-i explici lui Sadeas de ce trebuie să țină pe loc o întregă armată pentru o nenorocită de echipă de podari? Avem podul. Lasă-mi oamenii să se odihnească. Vă prindem din urmă mai târziu.

— Și dacă vin sălbaticii ăia după voi? întrebă Matal. Kaladin ridică din umeri.

Matal își strânse pleoapele, părând să-și dea seama cât de mult își dorea să se-ntâmple asta.

— Treaba voastră! strigă acesta, grăbindu-se să traverseze pe Podul Șase, în timp ce erau ridicate toate celelalte.

După câteva secunde, echipa lui Kaladin rămânea singură pe acea parte a spărturii, în timp ce armata se retrăgea către vest. El zâmbi larg.

— Nu-mi vine să cred, după ce ne-am făcut atâtea griji... Suntem liberi!

Ceialți se întoarseră spre el, nedumeriți.

— O s-o pornim după ei peste puțin timp – îi lămuri el, înflăcărat –, iar Matal o să presupună că ne vom continua drumul spre tabără. O să rămânem din ce în ce mai mult în urma armatei, până când nu ne vor mai vedea. Atunci o s-o luăm spre nord, folosindu-ne de pod ca să traversăm Câmpiile. Putem scăpa mergând într-acolo, și toată lumea o să presupună că ne-au prins parshendii și ne-au măcelărit!

Ceialți îl priviră cu ochi mari.

— Provizii, spuse Teft.

— Avem sferele astea, zise Kaladin scoțându-și punga. O avere, chiar aici. Putem lua armurile și armele morților de-aco-

lo și-o să ne folosim de ele ca să ne apărăm de tâlhari. O să fie greu, dar n-o să ne urmărească nimeni!

Oamenii începură să se entuziasmeze. Dar ceva îl făcu pe Kaladin să șovăie. „Și ce-o să se-ntâmpile cu răniții din tabără?”

— Eu va trebui să rămân în urmă, spuse.

— *Ce?* întrebă Moash.

— Cineva trebuie s-o facă, răspunse el. Pentru binele răniților din tabără. Nu-i putem părași. Iar dacă rămân eu în urmă, voi avea o poveste credibilă. Răniți-mă și lăsați-mă pe unul dintre platouri. Sunt sigur că Sadeas o să trimită oameni după lucrurile morților. O să le spun că echipa mea a fost vânată pentru c-a profanat leșurile parshendilor și că podul ne-a fost aruncat în spărtură. Îmi vor da crezare; au văzut ce mult ne urăsc parshendii.

Toată echipa stătea acum în picioare, schimbând priviri stânjenite.

— Nu plecăm fără tine, spuse Sigzil. Mulți alții dădură din cap, încuviințând.

— O să vă urmez, făgădui Kaladin. Nu-i putem lăsa pe oamenii ăia în urmă.

— Kaladin, flăcăule... Începu Teft.

— O să vorbim despre mine mai târziu, îl întrerupse el. Poate-o să vin cu voi și-o să ne furișăm mai târziu în tabără, ca să-i salvăm pe cei răniți. Deocamdată luați tot ce puteți de la morții ăștia.

Podarii șovăiră.

— E un ordin!

Se puseră cu toții în mișcare fără să se mai împotrivescă și se grăbiră să jefuiască leșurile abandonate de Sadeas. Kaladin rămase de unul singur lângă pod.

Se simțea totuși neliniștit. Nu era vorba doar de răniții din tabără. Ce mai era, atunci? Li se ivise o ocazie fantastică. De soiul celor pentru care ar fi fost în stare săucidă în toți acei ani de când era sclav. Ocazia de a se face nevăzuți, de a fi crezuți morți? N-aveau nevoie să lupte. Erau liberi. Atunci de ce era atât de îngrijorat?

Se întoarse să-și supravegheze oamenii și observă, șocat, că alături de el stătea cineva. O femeie translucidă, din lumină albă.

Era Syl, așa cum n-o mai văzuse niciodată; de mărimea unui om obișnuit, cu mâinile strânse în față, cu părul și ro-

chia fluturându-i într-o parte, în vânt. N-avusese idee că se putea înfățișa sub asemenea dimensiuni. Se uita către est, îngrozită, cu ochii mari, plini de durere. Era fața unui copil care e martor la o crimă brutală, pierzându-și astfel inocența.

Kaladin se răsuci încet și privi în direcția în care se uita ea. Către Turn.

Către armata disperată a lui Dalinar Kholin.

La vederea acelor soldați, i se frânse inima. Lupta lor era lipsită de speranță! Fuseseră abandonați, încercuiți. Lăsați singuri, ca să moară.

„Avem un pod”, își dădu el seama. „Dacă l-am putea așeza...” Atenția celor mai mulți parshendi se îndrepta către armata alethi, având doar o rezervă simbolică jos, lângă spărtură. Un grup destul de mic pentru ca podarii să-l poată înfrânge.

Ba nu. Era o idioțenie. Erau mii de parshendi care-i blocau drumul lui Kholin către spărtură. Și cum și-ar fi putut așeza podul fără arcași care să-i susțină?

Încheindu-și scurta incursiune de jaf, mai mulți podari se întoarseră. Pietroi i se alătură lui Kaladin și se uită la rândul său spre vest, înnegurându-se la față.

— E cumplit, spuse. Nu putem face nimic ca să-i ajutăm?

Kaladin clătină din cap.

— Ar fi sinucidere, Pietroi. Ar trebui să mergem la asalt fără nicio armată care să ne susțină.

— Nu ne-am putea abate doar puțin din drum? Întrebă Cikatrice. Să așteptăm, să vedem dacă nu cumva Kholin își poate croi drum către noi? Dacă izbutește, așezăm podul.

— Nu, răspunsese Kaladin. Dacă rămânem în afara bătăii săgeților armatei lui Kholin, o să-și închipuie că suntem cercețași trimiși de Sadeas. Trebuie să alergăm spre spărtură. Altminteri n-o să coboare nicidecum la noi.

Auzind asta, podarii păliră.

— În plus, adăugă Kaladin, dacă reușim cumva să-i salvăm pe unii dintre oamenii ăștia, vor duce vorba, iar Sadeas va afla că suntem în viață. Ne va hăitui și ne va ucide. Întorcându-ne, renunțăm la șansa de a fi liberi.

Dând din cap, podarii îi aprobară spusele. Se adunaseră cu toții, aducând arme. Era timpul să plece. Kaladin încercă să scape de disperarea cuibărită în el. Acel Dalinar Kholin era,

probabil, ca toți ceilalți. Ca Roshone, ca Sadeas, ca orice alt ochi-luminoși. Făcând-o pe virtuosul, însă corupt în interior.

„Dar îl înșoțesc o mie de soldați ochi-întunecați”, îl contrazise o parte a ființei sale. „Oameni care nu merită această soartă cumplită. Oameni ca fostul meu pluton de sulitași.”

— Nu le datorăm nimic, șopti.

Avea impresia că zărește stindardul albastru al lui Dalinar Kholin, fluturând în fruntea armatei.

— Tu i-ai băgat în asta, Kholin. N-o să-mi las oamenii să moară pentru tine.

Se întoarse cu spatele către Turn.

Syl continua să stea alături de el, cu fața spre est. Disperarea din privirea ei îi sfâșie sufletul.

— Vântsprenii sunt atrași de vânt – întrebă ea încet – sau ei sunt cei care îi dau naștere?

— Nu știi, răspunse Kaladin. Are importanță?

— Poate că nu. Știi, mi-am adus aminte ce fel de spren sunt.

— E momentul potrivit pentru asta, Syl?

— Unesc lucrurile, Kaladin, zise ea, răsucindu-se și întâlnindu-i privirea. Sunt un onoarespren. Un spirit al jurămintelor. Al făgăduielilor. Și al nobleței.

Kaladin auzea slab zgomotele luptei. Sau nu era decât mintea lui, căutând ceva despre care știa că se afla acolo?

Putea să audă oamenii murind?

Îi vedea pe soldați fugind, împrăștiindu-se, părăsindu-și lordul comandant?

Toți ceilalți se îndepărtau în goană. Kaladin îngenunchea lângă trupul neînsuflețit al lui Dallet.

Un stindard verde cu roșu-închis, aproape violet, flutura stinger pe câmpul de luptă.

— Am mai trăit asta! urlă Kaladin, întorcându-se din nou către stindardul albastru.

Dalinar lupta întotdeauna în frunte.

— Ce s-a întâmplat ultima dată? strigă Kaladin. Mi-am învățat lecția! N-o să fac aceeași prostie a doua oară!

Părea să se simtă zdrobit din cauza trădării lui Sadeas, a epuizării care-l cuprinsese, a morții atâtor oameni. Pentru o clipă se află din nou acolo, îngenuncheat în cartierul general mobil al lui Amaram, privind cum îi erau măcelăriți prietenii, prea slăbit și prea rănit ca să-i poată salva.

Își duse la cap o mână tremurândă și își pipăi stigmatul de pe frunte, ud de sudoarea lui.

— Nu-ți datorez nimic, Kholin.

Și vocea tatălui său păru să-i șoptească un răspuns: „Cineva trebuie să facă primul pas. Cineva trebuie să ia taurul de coarne și să facă ceea ce e corect. Dacă nu-ncepe nimeni, ceilalți n-au pe cine urma.”

Dalinar venise să-i ajute pe oamenii lui Kaladin, atacase arcașii și salvase Podul Patru.

„Ochi-luminoșii nu se sinchisesc de viață”, spusese Lirin. „Așa că trebuie să-mi pese mie. Să ne pese nouă.”

„Să-ți pese ție.”

Viață înaintea morții.

„Am dat greș atât de des. Am fost doborât la pământ și călcat în picioare.”

Putere înaintea slăbiciunii.

„Moartea ar fi ținta spre care mi-aș conduce prietenii...”

Călătorie înaintea destinației.

„... moartea și ceea ce e corect.”

— Trebuie să ne ducem înapoi, spuse încet. Dar-ar furtuna, să ne ducem înapoi!

Se întoarse spre echipa Podului Patru. Rând pe rând, oamenii dădură din cap.

Oameni care, cu numai câteva luni în urmă, fuseseră scursorile armatei – oameni cărora cândva nu le pasase de nimic altceva în afară de propria piele – inspirară adânc, renunțară la propria siguranță și dădură aprobator din cap. Aveau să-l urmeze.

Kaladin se uită în sus și-și umplu plămâinii cu aer. Lumina năvăli în el ca un val, de parcă și-ar fi lipit buzele de o mare furtună, sorbind-o.

— Podul sus! ordonă.

Echipa Podului Patru ovaționează, în semn că era de acord. Înșfacă podul și îl săltă. Kaladin trase de un scut și îi apucă în mână curelele.

Pe urmă se întoarse cu spatele, ridicându-l. Cu un strigăt, își conduse oamenii la atac, către abandonatul stindard albastru.

Armura lui Dalinar pierdea Lumină de Furtună prin zeci de crăpături mărunte; nicio piesă importantă nu scăpase nevătămată. Lumina se înălța din el ca aburul dintr-un cazan, leneșă, așa cum era întotdeauna Lumina de Furtună, împrăștiindu-se lent.

În timpul luptei, soarele își trimitea dogoarea direct asupra lui, făcându-l să se simtă de parcă ar fi fost pus la frigare. Era atât de obosit. De la trădarea lui Sadeas nu trecuse mult, dacă te luai după cum era socotit timpul în luptă. Însă Dalinar se forțase prea tare, stătuse mereu în prima linie, luptând cot la cot cu Adolin. Armura lui pierduse multă Lumină de Furtună. Era tot mai grea și, cu fiecare lovitură, îi dădea tot mai puțină putere. Greutatea ei avea să-l doboare în curând, încetinindu-l într-atât încât parshendii să poată năvăli asupra lui.

Omorâse atât de mulți. Atât de mulți. Un număr înspăimântător, și o făcuse fără a simți Fiorul. Era gol pe dinăuntru. Era mai bine decât să se simtă inundat de plăcere.

Însă nici vorbă să fi omorât destui dușmani. Se concentra asupra lui și a lui Adolin; având Cristalpurători în prima linie, orice breșă era în scurt timp astupată de un bărbat în armură strălucitoare, cu o Sabie ucigașă. Parshendii trebuiau să-i doboare mai întâi pe el și pe Adolin. Iar ei știau. Dalinar știa. Adolin știa.

Poveștile vorbeau despre lupte în care ultimii rămași în picioare fuseseră Cristalpurătorii, doborâți de dușmanii lor după lupte lungi, eroice. Cu desăvârșire nerealist. Dacă omorai mai întâi Cristalpurătorii, puteai să le iei Săbiile, întorcându-le împotriva inamicilor.

Lovi din nou, cu mușchii încetiniți de oboseală. Să mori primul. Așa era bine. „Nu le cere ceva ce n-ai face tu însuși...” Dalinar se împletici pe pietre, Cristalarmura părându-i-se la fel de grea ca o armură obișnuită.

Putea să fie mulțumit de modul în care-și trăise viața. Cât despre oamenii lui... Îi dezamăgise. Gândul la modul stupid în care-i conduseseră într-o capcană îl îngreșoșa.

Și mai era și Navani.

„Tocmai când începusem în sfârșit să-i fac curte”, își spusese. „Șase ani irosiți. O viață irosită. Și acum va trebui să jelescă iarăși.”

Gândul îl făcu să-și înalțe brațele și să-și proptească bine tălpile, echilibrându-se. Îi respinse pe parshendi. Continuând să lup-te. Pentru ea. Nu voia să se lase doborât cât mai avea încă putere.

Alături, Armura lui Adolin pierdea și ea Lumină de Furtună. Tânărul se străduia din ce în ce mai mult să-și apere ta-tăl. Nici măcar nu luaseră în discuție o încercare de a sări peste spărtură și de a scăpa cu fuga. Cu spărturi atât de largi, șansele erau firave – dar, dincolo de asta, nu voiau să-și pă-răsească oamenii, lăsându-i să piară. El și Adolin trăiseră în spiritul Legilor Războinicilor. Și tot în spiritul acestor Legi aveau să-și încheie viețile.

Dalinar lovi iarăși, stând alături de Adolin; luptau fără să se despartă unul de altul, ținându-și dușmanii la o distanță care-i ferea de armele lor, într-un stil tipic pentru doi Cristalpurători. În vreme ce, sub coif, sudoarea îi șiroia pe față, Dalinar arun-că o ultimă privire spre armata care dispărea în depărtare. Locul în care se afla în momentul acela îi oferea o bună pers-pectivă către vest.

„Blestemat să fie omul ăsta, pentru că...”

„Pentru că...”

„Pe sângele străbunilor, ce e asta?”

Un mic grup traversa platoul din vest, îndreptându-se spre Turn. O echipă singuratică de podari ducând podul pe umeri.

— Nu se poate, spuse Dalinar, retrăgându-se din luptă și lăsând Garda de Cobalt – atât cât mai rămăsese din ea – să vi-nă în grabă pentru a-l apăra.

Nevenindu-i să-și creadă ochilor, își ridică viziera coifului. Restul armatei lui Sadeas dispăruse, dar acea singuratică echi-pă de podari era acolo. De ce?

— Adolin! strigă el, folosindu-și Cristalsabia ca să arate într-acolo, în timp ce-și simțea brațele și picioarele inundate de un val de speranță.

Tânărul se răsuci, urmărindu-i mișcarea. Și încremeni.

— Imposibil! strigă. Ce capcană mai e și asta?

— Una prostească, dacă e într-adevăr o capcană. Suntem de-ja morți.

— Dar de ce să trimită o echipă înapoi? Cu ce scop?

— Are vreo importanță?

Șovăiră o clipă în toiul luptei. Știa amândoi răspunsul.

— Formații de atac! strigă Dalinar, întorcându-se către soldați. Părinte al Furtunii, rămăseseră atât de puțini! Mai puțin de jumătate din cei opt mii de la început.

— Intrați în formații! ordonă Adolin. Fiți gata să vă puneți în mișcare! Ne facem loc printre ei. Adunați-vă toate puterile. Avem o șansă!

„Una foarte firavă”, se gândi Dalinar, lăsându-și viziera în jos. „Va trebui să străpungem restul armatei parshendilor.” Chiar dacă ajungeau jos, probabil c-aveau să găsească întreaga echipă de podari moartă, cu podul aruncat în spărtură. Arcașii parshendi se adunau deja; erau mai bine de o sută. Avea să fie un măcel.

Dar exista o speranță. Infimă, prețioasă. Dacă armata lui avea să piară, atunci avea s-o facă încercând să nu-și piardă speranța aceea.

Ridicându-și Sabia cât putea de sus și simțindu-se inundat de un val de forță și de hotărâre, Dalinar atacă, în fruntea oamenilor săi.

Pentru a doua oară în aceeași zi, Kaladin alerga către o poziție ocupată de parshendii înarmați, cu scutul în față și purtând o armură tăiată de pe trupul unui dușman căzut. Poate ar fi trebuit să se simtă revoltat de ceea ce făcuse ca s-o creze. Dar nu era cu nimic mai cumplit decât ceea ce săvârșiseră parshendii omorându-i pe Dunny, pe Hărți și pe bărbatul fără nume care-l tratase cu prietenie în prima lui zi de podar. Încă îi mai purta sandalele.

„Noi și ei”, se gândi. Era singurul mod în care putea privi lucrurile un soldat. În ziua aceea, Dalinar Kholin și oamenii lui erau o parte din „noi”.

Un grup de parshendi îi văzuse pe podari apropiindu-se și își pregătea arcurile. Din fericire, se părea că îi văzuse și Dalinar, pentru că armata în albastru încerca să-și croiască drum către salvare.

N-avea să meargă. Parshendii erau prea numeroși, iar oamenii lui Dalinar erau probabil oboșiți. Avea să urmeze un nou dezastru. Dar, pentru prima oară, Kaladin se repezea drept în mijlocul lui, cu ochii larg deschiși.

„E alegerea mea”, își zise, în timp ce arcașii parshendi intrau în formație. „Nu mă privește niciun zeu furios, nu-mi joacă feste niciun spren și nu e vorba de o întorsătură a sortii.”

„Sunt eu. Eu am hotărât să-l urmez pe Tien. Eu am hotărât să-l salvez pe Amaram. Eu am hotărât să fug din minele unde lucrau sclavii. Eu m-am hotărât acum să-ncerc să-i salvez pe oamenii ăștia, deși probabil că nu voi izbuti.”

Parshendii își slobozira săgețile, iar Kaladin se simți cuprins de exaltare. Oboseala îi dispăru rapid, slăbiciunea pieri. Nu lupta pentru Sadeas. Nu se străduia să umple buzunarele nimănu. Lupta ca să apere pe cineva.

Săgețile se apropiară șuierând, iar scutul lui trasa un arc prin aer, împrăștiindu-le. Sosiră altele, trase din toate părțile, căutându-i carnea. El le stătea chiar în față, sărind când îi țintea coapsele, răsucindu-se când îi țintea umerii, ridicându-și scutul când îi țintea fața. Nu era ușor și nu puține săgeți ajungeau foarte aproape, zgâriindu-i platoșa sau jambierele. Dar niciuna nu-l lovea. Le făcea față. Putea...

Ceva nu era cum ar fi trebuit să fie.

Se răsuci între două săgeți, nedumerit.

— Kaladin! strigă Syl, planând pe lângă el după ce-și reluase forma ei minusculă. Uite!

Arată către platoul de alături, de pe care pornise atacul lui Dalinar. Parshendii săriseră acolo în număr mare și îngenuncheau, ridicându-și arcurile. Nu le îndreptau către el, ci către flancul lipsit de apărare al Podului Patru.

— Nu! strigă Kaladin, cu Lumina de Furtună scăpându-i printre buze ca un nor.

Se întoarse și traversă în fugă platoul stâncos, către echipa de podari. Săgețile porniră către el din spate. Una îi nimeri platoșa în plin, dar alunecă într-o parte. O alta îi nimeri coiful. Sări peste crăpătura din stâncă, alergând cu toată iuțea pe care i-o putea da Lumina de Furtună.

Parshendii trăgeau dintr-o parte. Erau cel puțin cincizeci. Avea să ajungă prea târziu. Avea să...

— Podul Patru! strigă, întoarceți podul într-o parte, pe dreapta! Nu mai exersați manevra de mai multe săptămâni, dar instrucția își spusese cuvântul când se supuseră fără cârtire, coborând podul pe-o latură chiar în clipa când arcașii înce-

puseră să tragă. Ploaia de săgeți lovi suprafața podului, umplând-o de țepi.

Ajuns lângă echipa care-și încetinise pașii ca să poată duce podul pe-o parte, Kaladin răsuflă ușurat.

— Kaladin! strigă Pietroi, arătând cu degetul.

El se răsuci. În spatele său, pe Turn, arcașii se pregăteau pentru o salvă masivă.

Echipa era expusă. Parshendii traseră.

Kaladin strigă din nou, din toate puterile, cu Lumina de Furtună impregnând aerul când și-o trimise în scut până la ultimul strop. Strigătul îi reverberă în urechi; Lumina răbufnea din el, iar îmbrăcămintea înghețată îi trosnea.

Săgețile întunecară cerul. Ceva îl pocni; era o lovitură prelungită, care-l aruncă pe spate, peste ceilalți podari. Îl izbi cu putere, gemând când forța continuă să-l apese.

Podul încremeni când oamenii se opriră.

Nimic nu se mai clintea.

Kaladin își strânse pleoapele, simțindu-se complet secătuit. Brațele îi tremurau, spatele îl chinuia, durerea îi cuprindea tot trupul. Cea din încheietura mâinii era ascuțită. Gemu, deschizând ochii, și se împletici în timp ce brațele lui Pietroi îl propteau din spate.

O bufnitură înfundată. Podul era așezat pe platou. „Idioților!” se gândi Kaladin. „Nu-l lăsați jos... Retrageți-vă...”

Podarii se îngrămădiră în jurul lui în vreme ce aluneca la pământ, copleșit de prea multa Lumină de Furtună folosită. Clipi uluit când văzu ce avea în fața ochilor, prins de brațul care-i sângera.

Scutul îi era acoperit cu zeci de săgeți, unele dintre acestea fiind despicate de altele. Oasele încrucișate pe suprafața scutului se făcuseră fărăme. Câteva săgeți străpunseseră lemnul, intrându-i în braț. De acolo venea durerea.

Peste o sută de săgeți. O întregă salvă. Toate înfipite într-un singur scut.

— Pe razele Celui ce Cheamă Lumina! spuse încet Drehy. Ce... ce-a fost...

— A fost ca un izvor de lumină, zise Moash, îngenunchind lângă Kaladin. Ca și cum din tine, Kaladin, ar fi răbufnit însuși soarele.

— Parshendii... murmură Kaladin, lăsând scutul să cadă. Curelele de prindere se rupseseră și, în timp ce se străduia să se ridice în picioare, scutul aproape fărâmițat căzu, făcându-se țândări și împrăștiindu-i la picioare zeci de săgeți frânte. Câteva îi rămaseră înfipte în braț, dar el nu luă în seamă durerea, continuând să se uite la parshendi.

Arcașii de pe ambele platouri încremeniseră, uluiți. Cei din față începură să strige către ceilalți într-o limbă pe care Kaladin nu o înțelegea:

— Nashua Kadal!

Se ridicară cu toții în picioare. Și apoi fugiră.

— Ce se-ntâmplă? întrebă Kaladin.

— Nu știu, răspunse Teft, susținându-și propriul braț rănit. Dar te ducem într-un loc mai ferit. Afurisit să fie brațul ăsta! Lopen!

Bărbatul mai scund îl aduse pe Dabbid și amândoi îl conduseră pe Kaladin către centrul platoului, unde s-ar fi aflat mult mai în siguranță. El se ținea de braț, amortit și atât de istovit încât abia mai putea să gândească.

— Podul sus! strigă Moash. Încă nu ne-am terminat treaba!

Plini de hotărâre, ceilalți se întoarseră la pod și îl ridicară. Pe Turn, oamenii lui Dalinar luptau, croindu-și drum către posibila scăpare oferită de echipa podarilor.

„Probabil că au pierderi atât de grele...” se gândi Kaladin, amortit.

Se împletici și căzu. Teft și Lopen îl traseră la adăpost într-o adâncitură în care se aflau Cikatrice și Dabbid. Bandajul de la piciorul celui dintâi se înroșise, îmbibat de sângele prelinș, iar sulița pe care-o folosise drept cârjă stătea alături de el. „Deși i-am spus... să nu se sprijine pe piciorul ăla...”

— Avem nevoie de sfere, spuse Teft. Cikatrice?

— Ni le-a cerut azi-dimineață, răspunse bărbatul uscățiv. I-am dat tot ce aveam. Cred că așa a făcut aproape toată lumea.

Teft înjură în barbă, scoțând săgețile care mai rămăseseră în brațul lui Kaladin, apoi i-l înfășură în bandaje.

— O să-și revină? întrebă Cikatrice.

— Nu știu, spuse Teft. Nu știu nimic. Pe Kelek! Sunt un idiot. Kaladin, flăcăule, m-auzi?

— Nu e... decât șocul... răspunse Kaladin.

— Arăți ciudat, gancho, spuse Lopen cu îngrijorare. Te-ai albit.

— Ești palid ca un mort, flăcăule, adăugă Teft. S-ar zice că adineaori ți-ai făcut ceva. Nu știu... Eu... zise el, apoi înjură din nou, lovind cu palma în piatră. Ar fi trebuit s-ascult! Idiotul de mine!

Îl întinseră pe o parte, așa încât abia putea să vadă Turnul. Alți parshendi – grupuri noi, care n-apucaseră să vadă ce făcuse Kaladin – se apropiau de spărtură. Podul Patru ajunse la marginea platoului și echipa îl lăsă jos. Își desprinseră scuturile și se grăbiră să ia sulițe din sacii legați de pod, în care se aflau lucruri de-ale morților. Pe urmă își ocupară pozițiile pentru a împinge podul întors pe o parte, pregătindu-se să-l așeze peste abis.

Parshendii nu aveau arcuri. Intrară în formații și rămaseră în așteptare, cu armele pregătite. Erau cel puțin de trei ori mai numeroși decât podarii, iar alții continuau să se apropie.

— Trebuie să mergem să-i ajutăm, spuse Cikatrice către Lopen și Teft.

Aceștia dădură din cap și toți trei – doi răniți și un ciung – se ridicară. Kaladin încercă să facă același lucru, dar căzu din nou la pământ, prea slăbit ca să se poată ține pe picioare.

— Stai aici, flăcăule, zise zâmbind Teft. O să ne descurcăm foarte bine.

Luară câteva săgeți din cele puse de Lopen pe targa lui, apoi plecară șchiopătând, ca să li se alătore celorlalți podari. Îi urmă până și Dabbid. Nu mai scosese nicio vorbă de când fusese rănit, la acea primă alegare cu podul, cu atât de mult timp în urmă.

Kaladin se târî pe buza adânciturii, de unde îi urmări cu privirea. Syl coborî pe piatra de lângă el.

— Lua-i-ar furtuna de proști, bombăni Kaladin. N-ar fi trebuit să mă urmeze. Dar sunt mândru de ei.

— Kaladin... spuse Syl.

— Ai putea să faci ceva?

Dar-ar furtuna, el se simțea atât de obosit!

— Ceva care să-mi dea putere?

Ea clătină din cap.

Nu departe, în fața lor, podarii începură să împingă. Lemnul podului trecea peste piatră cu un hârșăit zgomotos și înainta peste spărtură, către dușmanii aflați în așteptare. Parshen-

dii prinseră să intoneze un cântec de luptă strident, așa cum făceau ori de câte ori îl vedeau pe Kaladin în armură.

Și păreau nerăbdători, furioși, înverșunați. Voiau sânge. Aveau să-i căsăpească pe podari, să-i sfâșie și să arunce apoi podul – și leșurile lor – în hăul dintre platouri.

„Se-ntâmplă iarăși”, își spuse Kaladin, năucit și copleșit. Se trezi că se face ghem, secătuit și zguduit. „Nu pot ajunge la ei. Vor muri. Sub ochii mei. Tukks. Mort. Nelda. Mort. Goshel. Mort. Dallet. Cenn. Hărți. Dunny. Morți. Morți. Morți...”

„Tien.”

„Mort.”

Zăcea ghemuit într-o adâncitură a stâncii. Cu zgomotele luptei răsunând în depărtare, înconjurat de moarte.

O clipă mai târziu, era din nou acolo, în cea mai oribilă dintre zile.

Kaladin se împleticea prin haosul încărcat de înjurături și blesteme al luptei, strângându-și în mână sulița. Își pierduse scutul. Trebuia să găsească undeva altul. N-ar fi trebuit să aibă unul?

Era a treia lui luptă adevărată. Se afla în armata lui Amaram doar de câteva luni, dar Vatra-de-Piatră părea deja într-o altă lume. Găsi o adâncitură în stâncă și se ghemui în ea, cu spatele lipit de rocă, răsuflând sacadat, cu degetele alunecoase pe mânerul suliței. Tremura.

Nu-și dăduse niciodată seama cât de idilică îi fusese viața. Departe de război. Departe de moarte. Departe de toate acele urlete, de toată cacofonia metalului izbind metalul, a metalului izbind lemnul, a metalului izbind carnea. Strânse cu putere din pleoape, încercând să nu mai audă.

„Nu,” își spuse. „Deschide ochii. Nu-i lăsa să te găsească și să te ucidă cu-atâta ușurință.”

Își impuse să-și salte pleoapele, apoi se răsuci și privi câmpul de luptă. Era o harababură totală. Se luptau pe coasta largă a unui deal, mii de oameni din fiecare tabără, amestecându-se și ucigându-se. Cum puteai să urmărești ceva în toată nebunia aia?

Armata lui Amaram – a lui Kaladin – încerca să-și păstreze poziția dominantă de pe culmea dealului. O altă armată, tot

alethi, încerca să i-o ia. Asta era tot ce știa Kaladin. Dușmanii păreau mai numeroși decât soldații din armata lui.

„O să fie în siguranță”, se gândi Kaladin. „O să fie!”

Dar îi era greu să se convingă. Limitarea îndatoririlor lui Tien la acelea de mesager nu ținuse mult. Recrutările mergeau prost, i se spusese, așa că era nevoie de orice mână în stare să țină o sulită. Tien și alți mesageri, mai vârstnici decât el, fuseseră organizați în mai multe plutoane de rezervă.

Dallet spusese că n-aveau să fie folosiți niciodată. Probabil. În afara cazului când armata s-ar fi aflat într-un mare pericol. Oare să fii încercuit pe o culme de deal abrupt – cu liniile propriei armate preschimbate în haos – era un pericol mare?

„Du-te-n vârf”, își spuse, privind în susul pantei. Acolo continua să fluture stindardul lui Amaram. Probabil că soldații lor rezistau. Kaladin nu vedea decât o masă învolburată de bărbați în haine portocalii și, ocazional, câte un strop de verde vegetal.

Începu să urce în fugă. Nu se întoarse când auzi voci strigând la el, nu se uită să vadă din ce tabără erau. Peticele de iarbă din fața lui se retrăgeau. Se împiedică de câteva leșuri, ocoli doi arbori cioată-grea piperniciți și se feri de locurile unde se purtau lupte.

„Acolo”, își spuse, văzând drept înaintea un grup de sulitași care se uitau în jur cu prudență. Erau îmbrăcați în verde. Culoarea lui Amaram. Se îndreptă în grabă spre ei, iar aceștia îl lăsară să treacă.

— Din ce pluton ești, soldat? îl întrebă un ochi-luminoși îndesat, cu noduri de căpitan de rang inferior pe umeri.

— Morți, domnule, se sili să răspundă. Morți cu toții. Făceam parte din compania Luminlordului Tashlin și...

— Pfui! spuse căpitanul, întorcându-se spre un mesager. Al treilea raport care ne spune că Tashlin a căzut. Să-i dea cineva de știre lui Amaram. Flancul de est slăbește încetul cu încetul, zise el, apoi se uită la Kaladin. Tu, fugi la rezerve pentru altă repartizare.

— Da, domnule, zise el pe un ton indiferent.

Se uită în jos, spre locul de unde venise. Panta era presărată cu morți, mulți dintre aceștia fiind îmbrăcați în verde.

Chiar sub ochii lui, dușmanii tăiară calea unui grup de trei soldați răzlețiți și-i uciseră.

Niciunul dintre oamenii din vârf nu se clinti ca să-i ajute. El însuși ar fi putut cădea la fel de ușor, la numai câțiva metri de locul unde și-ar fi putut găsi adăpost. Știa că, strategic privind lucrurile, era probabil important ca soldații din linia aceea să-și păstreze poziția. Dar neclintirea lor părea atât de lipsită de inimă!

„Găsește-l pe Tien”, își spuse, alergând cu pași mărunți către rezervele aflate în partea de nord a pantei late. Însă acolo nu găsi decât un alt haos. Grupuri de bărbați năuciți, plini de sânge, împărțiți în plutoane noi și trimiși înapoi pe câmpul de luptă. Kaladin se strecură printre ei, căutând plutonul alcătuit din mesageri.

Dădu mai întâi peste Dalar. Sergentul deșirat, cu numai trei degete la o mână, stătea lângă un stâlp înalt pe care fluturau două stindarde triumphiulare. Repartiza noile plutoane abia formate, astfel încât să umple golurile, înlocuind oamenii pierduți de companiile care luptau în partea de jos a pantei. Kaladin încă le mai auzea strigătele.

— Tu, spuse Dalar, arătând către el. Repartizarea în plutoane se face în partea aia. Fugi acolo!

— Trebuie să găsesc plutonul alcătuit din mesageri, răspunse Kaladin.

— Pentru numele Infernului, de ce-ai vrea să faci așa ceva?

— De unde să știu eu? răspunse el, ridicând din umeri și străduindu-se să-și păstreze calmul. Execut un ordin.

Dalar mormăi.

— Compania Luminlordului Sheler. Spre sud-est. Poți... Kaladin se îndepărta deja în fugă. Așa ceva n-ar fi trebuit să se-ntâmple. Tien ar fi trebuit să fie în siguranță. Părinte al Furtunii! Nu intrase în armată nici măcar de *patru luni!* Își croi drum către sud-estul pantei, căutând s-ajungă la un stindard aflat la un sfert din drumul către baza pantei. Cele două glife negre și puternic reliefate pe care le purta erau *shesh lerel* – compania lui Sheler. Surprins el însuși fiindcă se simțea atât de hotărât, trecu printre soldații care păzeau culmea dealului și se trezi din nou pe câmpul de luptă.

Acolo lucrurile păreau să stea mai bine. Compania lui Sheler se menținea pe poziție, deși o asalta un val de dușmani. Kaladin

se repezi în josul pantei, alunecând uneori când călca pe sânge. Frica îi dispăruse. Fusese înlocuită de îngrijorarea pentru soarta fratelui său.

Sosi în formația companiei tocmai când o atacau plutoanele dușmane. Încercă să se repeadă în spatele liniilor, în căutarea lui Tien, dar era prins în valul atacurilor, împleticindu-se, se retrase într-o parte și se alătură unui pluton de sulitași.

Dușmanul năvăli asupra lor într-o clipă. Kaladin își ținea sulita cu amândouă mâinile, rămânând la marginea grupului celorlalți sulitași și având grijă să nu le stea în drum. De fapt, nu prea știa ce face. Abia dacă învățase destul de multe ca să-și poată folosi camarazii drept scut. Încăierarea se termină rapid, iar el lovi o singură dată. Soldații respinseseră dușmanul și el izbutise să scape nevătămat.

Rămase locului, gâfâind, cu sulita strânsă în mâini.

— Tu, spuse o voce poruncitoare.

Un bărbat cu noduri pe umeri făcea semn către Kaladin. Comandantul plutonului.

— Era și timpul să primesc întăriri, începusem să cred că toți oamenii ajung la Varth. Unde ți-e scutul?

Kaladin se repezi să ia scutul unui soldat, în timp ce-o făcea, îl auzi pe comandant înjurând în spatele lui.

— Blestem! Iar vin. De data asta din două părți. Așa nu putem rezista.

Un bărbat cu vestă verde de mesager sări în grabă peste o ridicătură stâncoasă aflată în apropiere.

— Respinge atacul dinspre est, Mesh!

— Și valul dinspre sud? urlă Mesh, comandantul plutonului.

— E sub deja sub control. Respinge-l pe cel din est! Astea sunt ordinele tale.

Noul sosit se îndepărtă în grabă, având același mesaj pentru următorul pluton din formație.

— Varth. Plutonul tău trebuie să respingă atacul dinspre est! Kaladin se ridică, ținându-și scutul. Trebuia să-l găsească pe Tien.

Nu putea...

Se opri împleticindu-se. Acolo, în următorul pluton, ieșeau în evidență trei siluete. Băieți mai tineri, părând scunzi în armurile lor și ținându-și sulitele cu stângăcie. Unul era Tien.

Grupul lui de rezerve fusese evident împărțit ca să umple golurile din alte plutoane.

— Tien! strigă Kaladin, ieșind din rând chiar în momentul când dușmanii își porniră atacul.

De ce erau Tien și ceilalți doi așezați în *mijlocul primei linii* din pluton? Abia dacă știau cum se ține o sulită!

Mesh strigă în urma lui, dar Kaladin nu-l luă în seamă. O clipă mai târziu, dușmanii se năpustiră asupra lor și plutonul lui Mesh se împrăștie, uitând de disciplină și trecând la o rezistență mai frenetică și mai dezorganizată.

Kaladin simți un fel de lovitură în pulpă. Se împletici și căzu la pământ, apoi își dădu seama, surprins, că avea piciorul străpuns de o sulită. Nu simțea nicio durere. Bizar.

„Tien!” își zise, impunându-și să se ridice. Ceva se înălța amenințător deasupra lui, așa că reacționează imediat, rostogolindu-se când o sulită coborî spre el, țintindu-i inima. Avea deja propria sulită în mâini, înainte să-și fi dat măcar seama că o înșfăcase, așa că o repezi în sus.

Pe urmă încremeni. O trecuse prin gâtul unui soldat dușman. Se întâmplase atât de repede. „Tocmai am ucis un om.”

Se rostogoli, lăsându-și potrivnicul să cadă în genunchi când își eliberă arma cu o smucitură. Plutonul lui Varth era puțin mai în spate. Dușmanii se repeziră asupra lui ceva mai târziu, la scurt timp după ce atacaseră locul unde se afla Kaladin. Fratele lui și ceilalți doi erau tot în față.

— Tien! strigă el.

Băiatul se uită spre el, cu ochii larg deschiși. Și chiar zâmbi. În spatele lui, restul plutonului se retrase, lăsându-i descoperiți pe cei trei.

Simțind punctul slab, soldații din cealaltă tabără îi atacară. În fruntea lor era un ochi-luminoși în armură din oțel strălucitor. Roti o sabie.

Fratele lui Kaladin se prăbuși dintr-o dată! Cu o clipă în urmă stătuse acolo, îngrozit. În clipa următoare era la pământ.

— *Nu!* urlă Kaladin.

Încercă să se ridice, dar alunecă în genunchi. Piciorul nu i se supunea cum ar fi trebuit.

Plutonul lui Varth se grăbi să înainteze, atacând; atenția dușmanilor fusese distrasă de cei trei băieți. Puseseră solda-

ții neinstruiți în față ca să le taie avântul atacatorilor din cealaltă tabără.

— Nu, nu, nu! strigă Kaladin.

Își folosi sulița ca să se salte în picioare, apoi înaintă împleticindu-se. Nu era cu putință să se termine atât de repede.

Printr-un miracol, nu-l doborî nimeni în timp ce parcurse restul distanței schiopătând. Abia dacă se gândi la asta. Fixa cu privirea locul unde căzuse Tien. Se auzi un tunet. Nu. Tropot de copite. Sosise cavaleria lui Amaram și pătrundea în liniile dușmane.

Lui Kaladin nu-i păsa. Ajunse în sfârșit la locul dorit. Acolo găsi trei morți: tineri, scunzi, zăcând într-o adâncitură a solului pietros. Îngrozit, amorțit, Kaladin întinse mâna și-l rostogoli pe cel aflat cu fața în jos.

Tien fixa cerul cu ochi fără viață.

Kaladin își continuă mișcarea, îngenunchind lângă cada-vru. Ar fi trebuit să-i lege rana, ar fi trebuit să-l ducă la loc sigur, dar mintea îi era prea amorțită. Se mulțumi să îngenuncheze.

— Era și timpul să aducă aici călăreții, spuse o voce.

Kaladin își ridică privirea și văzu un grup de sulițași îngrămădiți în apropiere, cu ochii la cavalerie.

— A vrut să-i vadă adunați aici, împotriva noastră, spuse unul dintre ei.

Avea noduri pe umeri. Varth, comandantul lor. Omul avea niște ochi atât de pătrunzători! Nu era nici pe departe un bătăran brutal. Era uscățiv și gânditor.

„Ar trebui să fiu furios”, își zise Kaladin. „Ar trebui să fiu... cumva.”

Varth își coborî privirea spre el, apoi spre trupurile celor trei băieți care fuseseră mesageri.

— Nemernicule, șuieră Kaladin. Tu i-ai pus în față.

— Te descurci cu ceea ce ai, răspunse Varth, dând din cap către oamenii lui și arătându-le apoi o poziție fortificată. Dacă-mi dau soldați care nu-s în stare să lupte, le găsesc o altă întrebuintare.

Șovăi, în timp ce plutonul lui se îndepărta. Părea cuprins de regret.

— Trebuie să faci tot ce poți ca să rămâi în viață, fiule. Transformă o povară într-un câștig, ori de câte ori e cu putință. Nu uita asta, dac-o să supraviețuiești.

Și plecă în fugă.

Kaladin se uită în jos. „De ce n-am putut să-l apăr?” se întrebă, cu ochii la Tien, amintindu-și râsul lui. Inocența lui, zâmbetul, entuziasmul cu care cerceta dealurile din jurul Vetrei-de-Piatră.

„Te rog. Te rog. Îngăduie-mi să-l apăr. Dă-mi putere.”

Se simțea atât de slăbit. Pierduse sânge. Se pomeni alune-când într-o parte și, cu mâini oboseite, își bandajă rana. Apoi, simțindu-se cumplit de gol pe dinăuntru, se întinse alături de Tien și-l trase mai aproape.

— Nu-ți face griji, șopti.

Când începuse să plângă?

— O să te duc acasă. O să te apăr, Tien. O să te duc înapoi...

Seara ținu leșul în brațe, mult timp după ce lupta se încheiase, agățându-se de el, simțind cum se răcea încetul cu încetul.

Kaladin clipi. Nu era în adâncitura aceea, cu Tien. Era pe platou.

Auza cum, în depărtare, oamenii mureau. Nu-i plăcea să se gândească la ziua aceea. Aproape că-și dorea să nu fi plecat în căutarea lui Tien. Să nu fi fost nevoit să privească. Să nu fi fost nevoit să cadă-n genunchi acolo, neputincios, în timp ce-i era măcelărit fratele.

Și se întâmpla din nou. Pietroi, Moash, Teft. Aveau să moară cu toții. Iar el zăcea, din nou neputincios. Abia dacă se putea mișca. Se simțea atât de *secătuit*.

— Kaladin, se auzi o voce.

Clipi, nedumerit. Syl se învârtea prin aer în fața ochilor lui.

— Știi Cuvintele?

— Nu vreau decât să-i apăr, șopti el.

— De aceea am venit. Cuvintele, Kaladin.

— Vor muri. Nu-i pot salva. Sunt... Amaram îi căsăpise oamenii în fața lui.

Un Cristalpurător fără nume îl ucisese pe Dallet.

Un ochi-luminoși îi omorâse fratele.

„Nu.”

Se rostogoli și se sili să se ridice – clătînându-se, cu picioarele slăbite.

„Nu!”

Echipa încă nu așezase podul. Asta îl surprinse, încă îl mai împingeau peste spărtură, cu parshendii îngrămădiți în cealaltă parte, nerăbdători, înălțându-și cântecul cu tot mai multă frenezie. Avusese impresia că nălucirile lui duraseră ore întregi, dar totul nu ținuse mai mult de câteva secunde. „NU!”

Targa lui Lopen rămăsese în fața lui. Printre burdufurile golite de apă și bandajele zdrențuite stătea o suliță al cărei vârf de oțel reflecta razele de soare. Îi șoptea lui Kaladin. Îl îngrozea, iar el o adora.

„Când va veni timpul, sper c-o să fii pregătit. Fiindcă oamenii ăștia au nevoie de tine.”

Înșfacă sulița, prima armă adevărată pe care-o ținea în mână după demonstrația din spărtură, de la care se scurseseră atât de multe săptămâni. Apoi începu să alerge. La început, nu prea tare. Apoi cu tot mai multă iuțeală. Cu nesăbuiță, cu trupul istovit. Dar nu se opri. Se sili să înainteze, cu tot mai multe eforturi, năpustinduse către pod. Acesta ajunsese abia la jumătatea spărturii.

Syl țâșni în fața lui și se uită înapoi, îngrijorată.

— *Cuvintele*, Kaladin!

Pietroii țipă când îl văzu intrând în fugă pe podul aflat în mișcare. Sub el, suprafața de lemn se legăna, întinzându-se deasupra golului, fără să fi ajuns în capătul opus.

— Kaladin! zbieră Teft. Ce faci?

Ajuns la capătul podului, Kaladin scoase un strigăt. Reușind să-și adune puterile, își înălță sulița și se aruncă spre marginea platformei de lemn, avântându-se în aer, deasupra golului cavernos.

Podarii țipară, îngroziți. Syl șuieră pe lângă el, îngrijorată. Parshendii se uitau cu uimire la podarul singuratic care străbătea văzduhul, venind către ei.

În trupul lui secătuit și istovit nu mai era aproape niciun strop de putere. În acea frântură de timp cristalizat își privi dușmanii aflați jos. Parshendi cu piele marmorată, neagră cu roșu. Soldați înălțând arme migălos lucrate, parcă vrând să-l doboare de pe cer. Creaturi străine, ciudățenii având carapace în formă de coif și platoșă. Și mulți dintre ei purtau bărbi.

Bărbi împletite, împodobite cu nestemate strălucitoare.

Kaladin trase aer în piept.

Ca o forță a mântuirii însăși – ca razele de soare din ochii Atotputernicului – Lumina de Furtună răbufni din nestematele acelea. Se scurse prin aer în torente vizibile, ca niște coloane strălucitoare de fum luminos. Răsucindu-se, curbându-se și alcătuiind spirale ca niște minusculi nori în formă de pâlnie, până când îl *izbiră*, pătrunzând în el.

Și furtuna reveni la viață.

Kaladin se izbi de marginea stâncoasă a spărturii, cu picioarele devenindu-i dintr-odată puternice, cu mintea, trupul și sângele vibrând de energie *vie*. Se opri, ghemuindu-se cu sulița sub braț și cu un mic inel de Lumină de Furtună crescând din el ca o undă împinsă în jos, către piatra pe care căzuse. Uluiți, parshendii se retraseră – cu ochii mari, în timp ce cântecul li se stingea.

O dără de Lumină de Furtună închise rănile din brațul lui Kaladin. El zâmbi, întinzându-și sulița înainte. Îi era tot atât de familiară ca trupul unei ibovnice de mult pierdute.

„CUVINTELE”, spuse o voce insistentă, vorbindu-i parcă direct în minte. Și, în clipa aceea, își dădu uimit seama că le știa, deși nu i le spusese nimeni, niciodată.

— Îi voi apăra pe aceia care nu se pot apăra singuri, șopti. Al doilea ideal al Cavalerilor Radianți.

Un trosnet zgudui aerul, aidoma unui tunet puternic, deși cerul era cu desăvârșire senin. Teft se trase înapoi, împleticindu-se – după ce tocmai fixaseră podul – și se trezi privind cu gura căscată, alături de întreaga echipă. Kaladin se transformase într-o explozie de energie.

Din el țâșni o răbufnire albă, un val de fum. Lumină de Furtună. Forța acesteia izbi primul rând de parshendi, azvârlindu-i înapoi; Teft își întinse mâna în sus, ferindu-se de vibrația luminii.

— În clipa asta s-a schimbat ceva, șopti Moash, cu mâna ridicată. Ceva important.

Kaladin își înălță sulița. Lumina puternică prinse să pălească, retrăgându-se. Din trup începu să i se scurgă o strălucire mult mai blândă. Radianță, ca fumul unui foc eteric.

O parte dintre parshendii aflați lângă el fugiră, însă alții înaintară, ridicându-și provocatori armele. Kaladin pătrunse printre ei ca un vârtej, ca o furtună vie de oțel, lemn și îndârjire.

68 • ESHONAI

„Au numit-o Ultima Devastare, dar au mințit. Zeii noștri au mințit. O, cum au mai mințit. Furtuna Eternă vine. Îi aud șoptele, îi văd zidul, îi cunosc inima.”

Tanatanes 1173, cu 8 secunde înainte de moarte. Un azish, muncitor nomad. Mostră de o notă aparte.

Soldații în albastru răcneau, încurajându-se cu strigăte de luptă. Sunetele păreau tunetul unei avalanșe dezlănțuite în spatele lui Adolin, în timp ce-și rotea sabia cu gesturi largi. N-avea loc pentru o postură corectă. Trebuia să fie tot timpul în mișcare, să pătrundă printre parshendi, conducându-și oamenii către spărtura din vest.

Caii, al lui și al tatălui său, se aflau încă în siguranță, în rândurile din spate, cărând răniți, însă Cristalpurtătorii nu cutezau să încalce. Cu dușmanii atât de aproape, Ryshadiumii ar fi fost ciopârțiți, iar călăreții lor s-ar fi prăbușit.

Fără Cristalpurtători, acel gen de manevră de luptă n-ar fi fost posibil. Să dea năvală asupra unor dușmani mai numeroși decât ei înșiși? Niște oameni răniți, istoviți? Ar fi fost opriți imediat și zdrobiți.

Însă Cristalpurtătorii nu puteau fi opriți cu atâta ușurință. Cu armurile pierzând Lumină de Furtună, cu Săbiile de aproape doi metri tăind fulgerător brazde largi, Adolin și Dalinar zdruncinau apărarea parshendilor, croind o deschidere, o fisură. Iar oamenii lor – cel mai bine înarmați din toate taberele alethi – știau s-o folosească. Se organizaseră într-o formație triunghiulară în spatele Cristalpurtătorilor, forțând rupearea rândurilor armatei dușmane. Se foloseau de formațiile de sulițași ca să-și croiască drum printre ele și continuau să înainteze.

Adolin aproape că alerga. Panta dealului îi avantaja, le susținea mai bine pașii, le îngăduia să coboare ca niște chulli porniți la atac. Șansa de a supraviețui, după ce crezuseră că totul era pierdut, le oferea un val de energie, făcându-i să-și ia avânt, într-o ultimă încercare de dobândire a libertății.

Aveau pierderi enorme. Mai căzuseră deja încă o mie – sau chiar mai mulți – dintre cei patru mii de oameni rămași. Dar nu conta. Parshendii luptau ca să ucidă, însă – de data asta – alethii luptau ca să supraviețuiască.

„Heralzi vii din ceruri”, își zise Teft, uitându-se cum lupta Kaladin.

Cu doar câteva clipe înainte, flăcăul păruse aproape mort, cu pielea de un cenușiu tern, cu mâinile tremurând. Și acum era un vârtej strălucitor, o furtună care mânua o suliță. Teft fusese pe multe câmpuri de luptă, dar, din tot ce văzuse, nimic nu semăna cu asta, nici pe departe. Kaladin apăra, de unul singur, terenul din fața podului. Lumina de Furtună albă izvoara din el ca o vâlvătaie. Rapiditatea lui era incredibilă, aproape inumană, ca și precizia loviturilor – sulița nimerea de fiecare dată un gât, o coastă sau o altă parte neprotejată de armură a cărnii unui parshendi.

Era ceva mai mult decât Lumina de Furtună. Teft își amintea doar frânturi din lucrurile pe care familia lui se străduise să-l facă să le-nvețe, dar tot ce ținea minte se potrivea. Lumina de Furtună nu-ți oferea îndemânare. Nu putea să transforme un om în ceea ce nu era. Sporea, fortifica, dădea vigoare.

Desăvârșea.

Kaladin se ghemui, lovind picioarele unui parshendi cu mânerul suliței și doborându-l la pământ, apoi se ridică și opri rotirea unei securi, blocându-i coada cu sulița. Își luă o mână de pe armă, împingându-i cu cealaltă vârful în sus, pe sub brațul dușmanului, și înfigându-i-l sub braț. Pe când acesta cădea, el își trase sulița, folosindu-i coada pentru a-l pocni în cap pe un parshendi ajuns prea aproape. Lemnul se frânse, împroșcând așchii, iar coiful-carapace se sparse.

Nu, nu era doar Lumina de Furtună. Era un maestru al suliței, cu îndemânarea sporită până la culmi uimitoare.

Podarii se adunară în jurul lui Teft, uluiți. Brațul rănit părea să nu-l mai doară atât de tare cum ar fi fost normal.

— Pare să fie una cu vântul însuși, spuse Drehy. Adus pe pământ și însuflețit. N-arată deloc a om. E ca un spren.

— Sigzil? zise Cikatrice, privind cu ochi mari. Ai mai văzut vreodată așa ceva?

Bărbatul cu piele întunecată clătină din cap.

— Părinte al Furtunii, șopti Peet. Ce... ce-i el?

— E șeful nostru de pod, răspunse Teft, smulgându-se din reverie.

De cealaltă parte a spărturii, Kaladin se feri cu greu de lovitura ghioagei unui parshendi.

— Și are nevoie de ajutorul nostru! Prima și a doua echipă, mergeți în stânga. Nu lăsați parshendii să-l împresoare. Echipele trei și patru, veniți cu mine în dreapta! Pietroi și Lopen, fiți gata să-i trageți înapoi pe toți cei care sunt răniți. Ceilalți, alcătuiți o formație „zid încrețit”. Nu atacați, încercați doar să rămâneți în viață și respingeți-i. Iar tu, Lopen, aruncă-i o suliță care nu e ruptă!

Cu un strigăt puternic, Dalinar doborî un grup de spadașini parshendi. Trecu în goană peste trupurile lor, alergând în susul unei pante scurte, și sări, de la mai bine de doi metri, asupra dușmanilor de dedesubt, secerându-i cu o lovitură de Sabie. Armura îi apăsa spatele cu o greutate enormă, dar avântul cu care lupta îl purta înainte. Puținii membri ai Gărzi de Cobalt rămași în viață săriră de pe pantă în urma lui, cu strigăte de luptă.

Nu aveau scăpare. Podarii fuseseră probabil omorâți între timp. Dar Dalinar îi binecuvânta pentru sacrificiul lor. Poate că, pentru ținta aleasă, sacrificiul lor fusese lipsit de sens, dar drumul parcurs pentru atingerea acesteia se schimbase. Așa trebuiau să cadă soldații lui: nu încolțiți și îngroziți, ci luptând cu înverșunare.

N-avea să alunece fără zgomot în întuneric. Nu, nici gând. Strigă din nou, sfidător, aruncându-se cu putere asupra unui grup de parshendi, răsucindu-se și rotindu-și Sabia. Înainta împleticindu-se prin pâlcul de parshendi morți, ai căror ochi ardeau în cădere.

Apoi năvăli într-un loc deschis.

Clipi, uluit. „Am reușit”, își spuse, nevenindu-i să creadă. „Ne-am tăiat drum printre ei.” În spatele lui răsunară strigătele soldaților, iar în vocile lor se putea simți aproape tot atâta uimire ca la el. Drept înainte, între Dalinar și spărtură nu mai stătea decât un ultim grup de parshendi. Dar cu spatele către el. De ce erau...?

Podarii.

Podarii luptau. Dalinar rămase cu gura căscată, lăsându-și Aducătoarea Jurământului în jos, cu brațe oboseite. Mica forță a podarilor apăra capul podului, luptând cu disperare împotriva parshendilor care se străduiau să-i împingă înapoi.

Era cel mai uluitor și cel mai *glorios* fapt văzut vreodată de Dalinar.

Adolin scoase un strigăt de bucurie, răzbătând printre parshendii din stânga lui Dalinar. Armura tânărului era zgâriată, plină de crăpături și de creștături, iar coiful îi fusese zdrobit, lăsându-i capul expus. Dar exulta.

— Du-te! strigă Dalinar, gesticulând. Ajută-i, dar-ar furtuna! Dacă podarii ăia cad, suntem morți!

Adolin și Grada de Cobalt se repezică înainte. Galant și Sânge Pur, armăsarul lui Adolin, galopară pe lângă ei, purtând, fiecare, câte trei răniți. Lui Dalinar nu-i plăcea că abandonase atât de mulți răniți pe pante, dar Legile Războinicilor erau clare. Într-o împrejurare ca aceea, apărarea celor care puteau fi salvați era mai importantă.

Dalinar se întoarse s-atace grosul parshendilor din stânga, asigurându-se astfel că rămânea un culoar deschis pentru soldații săi. Mulți se grăbeau s-ajungă la loc sigur, deși câteva plutoane își dovediră curajul intrând în formație pe margini și continuând lupta, pentru a lărgi deschiderea. Sudoarea de pe fruntea lui Dalinar i se îmbibase în fâșia de pânză prinsă de coif, iar picăturile cădeau, trecându-i de sprâncene și intrându-i în ochiul stâng. Înjură și-și ridică mâna ca să-și salte viziera – apoi încremeni.

Soldații dușmani se despărțeau în două. Și acolo, în mijlocul lor, stătea un parshendi uriaș, de peste doi metri, în Cristalarmură strălucitoare, argintie. I se potrivea așa cum numai o astfel de armură o putea face, modelându-se după statura lui enormă. Cristalsabia lui era înspăimântare, răsucită,

asemenea unor flăcări încremenite, preschimbate în metal. Și-o înalță către Dalinar, într-un salut.

— Acum? strigă înaltul prinț, nevenindu-i să creadă. *Acum* vii?

Cristalpurătorul făcu un pas înainte, cu cizmele de oțel zăngănindu-i pe piatră. Ceilalți parshendi se retraseră.

— De ce nu mai devreme? întrebă Dalinar, grăbindu-se să intre în Postura Vântului și clipind din ochiul stâng ca să scape de stropii de sudoare.

Stătea în umbra unei stânci mari și alungite care avea pe una dintre laturi forma unei cărți.

— De ce-ai așteptat pe tot timpul luptei și-ataci abia acum? Când...

Când Dalinar era punctul să cedeze. După cum se părea, Cristalpurătorul îi lăsase pe ceilalți parshendi să se arunce asupra lui Dalinar atâta vreme când nu se îndoise c-avea să fie doborât. Poate că le dădeau soldaților obișnuiți prilejul să câștige Cristale, așa cum se-ntâmpla și-n armatele oamenilor. Iar în momentul acela, când Dalinar ar fi putut să scape, potențiala pierdere a unei Săbii și a unei Armuri era prea importantă, așa că-și trimiseseră Cristalpurătorul să-l înfrunte.

Acesta se apropie, vorbind în limba lor răgușită. Dalinar nu înțelese nici măcar un singur cuvânt. Își înalță Sabia și intră în postură. Parshendiul mai adăugă ceva, apoi mormăi și înaintă, lovind.

Dalinar înjură în sinea lui, fără să-și fi recăpătat vederea la ochiul stâng. Se trase înapoi, rotindu-și sabia și lovind-o pe a dușmanului. Din interiorul Armurii, Dalinar simți forța izbiturii ca pe o zdruncinătură. Mușchii lui răspundeau cu încetineală. Lumina de Furtună continua să se scurgă prin crăpături, dar se împuțina. Nu mai era mult până când Armura n-avea să-l mai slujească.

Cristalpurătorul parshendi îl atacă iarăși. Postura lui nu-i era cunoscută, dar ceva îi spunea că era îndelung exersată. Nu lupta cu un sălbatic aflat în stăpânirea unei arme puternice, cu care se juca. Adversarul era un războinic instruit. Dalinar se văzu din nou silit să lovească, deși Postura Vântului nu era potrivită pentru așa ceva. Mușchii lui împovărați de greutatea armurii erau prea lenți ca să se poată feri, iar Armura era prea crăpată ca să-și asume riscul de a fi lovit din plin.

Forța izbiturii aproape că-l scoase din postură. Strânse din dinți și-și puse toată greutatea în spatele armei, exagerând cu bună știință, în timp ce venea următoarea lovitură. Săbiile se încrucișară cu un zăngănit năprasnic, azvârlind o ploaie de scânteii, ca și cum cineva ar fi aruncat în aer o găleată de metal topit.

Dalinar își reveni cu iuțeală și se avântă înainte, încercând să-și izbească dușmanul cu umărul în piept, însă aceasta era încă plin de forță, cu Armura intactă. Se feri și fu cât pe aci să-l lovească pe Dalinar în spate. Dar acesta se răsuci exact la timp. Pe urmă se întoarse cu spatele și sări pe o stâncă mărunțică, apoi păși pe un prag mai înalt și reuși să ajungă în vârf. Potrivnicul său îl urmă, așa cum sperase. Poziția precară a picioarelor mărea pericolul – ceea ce nu-l deranja. O singură lovitură l-ar fi putut distruge pe Dalinar. Dar asta-nsemna să riști.

Când celălalt se apropie de vârful stâncii, Dalinar *atacă*, folosindu-se de avantajul unei poziții mai sigure și de al unui teren mai înalt. Parshendiul nu se obosi să se ferească. Primi lovitură în coif, iar acesta crăpă, dar avu astfel șansa de a-și îndrepta lovitură către picioarele lui Dalinar.

El făcu un salt înapoi, simțindu-se dureros de lent. Izbuti cu greu să se ferească, însă fără a putea să dea o a doua lovitură când celălalt se cățăra spre vârful stâncii.

Parshendiul izbi cu furie. Strângând din dinți, Dalinar își ridică antebrațul ca să pareze și păși către atacator, rugându-se Heralzilor să-i reziste Armura. Lama dușmanului o lovi, zguduind-o și trimițând șocul de-a lungul brațului lui Dalinar. Mănușa care-i ocrotea pumnul păru dintr-odată grea ca plumbul, dar el nu se opri, ci roti Sabia, atacând la rândul său.

Dar nu-și alesese drept țintă armura celuiilalt, ci o piatră de sub el.

Exact în clipa când așchiile de metal topit din apărătoarea antebrațului său zburară în aer, el își trecu Sabia prin pragul de piatră de sub picioarele adversarului. O întregă bucată se desprinse, iar Cristalpurătorul căzu pe spate. Se prăbuși la pământ cu un bubuit.

Dalinar lovi în piatră cu pumnul – cel de sub apărătoarea de antebraț distrusă –, desprinzându-și mănușa de restul Armurii. Apoi își trase mâna din ea, lăsându-și-o liberă în aerul pe care-l simțea răcoros din cauza pielii sale asudate. Aban-

donă mănușa – n-o mai putea folosi corect, din cauza apărătorii distruse – și scoase un strigăt, rotindu-și Sabia cu o singură mână. Tăie o altă bucată de piatră și o trimise în jos, către Cristalpurtătorul dușman.

Acesta se ridică împleticindu-se, dar piatra căzu peste el cu un trosnet puternic, răspândind în jur un val de Lumină de Furtună. Dalinar coborî dintr-o săritură, încercând s-ajungă la parshendi înainte ca acesta să poată face vreo mișcare. Din nefericire, își târa piciorul drept, așa că, odată ce se văzu jos, nu mai putu să-nainteze decât șchiopătând. Dacă și-ar fi scos apărătoarea cizmei, n-ar mai fi putut susține restul Cristalar-murii.

Scrâșni din dinți, oprindu-se în clipa în care adversarul său începu să se ridice. Se mișcase prea încet. Deși crăpată în mai multe locuri, Armura celui-lalt nu era nici pe departe tot atât de vătămată ca a lui. Era impresionat că reușise să nu-și scape Sabia. Își înclină spre Dalinar capul apărat de coif, cu ochii ascunși în spatele înguste deschideri a vizierei. În jurul lor, ceilalți parshendi priveau în tăcere, alcătuiind un inel, fără să intervină.

Dalinar își înălță Sabia, ținând-o cu o mână înmănușată și cu una dezgolită. Simțea vântul rece pe pielea lui umedă, expusă.

N-avea rost să fugă. Avea să lupte acolo.

Pentru prima oară după multe, multe luni, Kaladin se simțea pe de-a-ntregul treaz și pe de-a-ntregul viu.

Splendoarea sulii, șuierând prin aer. Comuniunea trupului și a minții, cu mâinile și picioarele supunându-i-se instantaneu, mai repede decât i se puteau contura gândurile. Claritatea și familiaritatea vechilor poziții de luptă cu sulița, învățate în cea mai cumplită perioadă a vieții.

Arma era o prelungire a ființei sale; putea s-o miște instinctiv, cu aceeași ușurință cu care își mișca degetele. Rotind-o, împlântând-o în parshendi, răzbunându-se fiindcă-i ucisese-ră atât de mulți prieteni. Plătindu-le cu vârf și îndesat pentru fiecare săgeată trimisă către carnea lui.

Cu Lumina de Furtună pulsându-i extatic în trup, simțea un ritm al luptei. Aproape ca la cântecul parshendilor.

Și ei cântau. Își reveniseră după ce-l văzuseră absorbind Lumina și rostind cuvintele celui de-al Doilea Ideal, îl atacau în valuri, străduindu-se cu înverșunare s-ajungă la pod și să-l răstoarne. Unii săriseră pe marginea cealaltă, ca să atace din altă direcție, dar Moash adusese podarii să le țină piept. Și, uimitor, reușeau.

Syl se răsucea în jurul lui Kaladin, atât de repede încât i se învâlmășeau contururile, lăsându-se purtată de valurile Luminei de Furtună care se ridicau din pielea lui, ca o frunză în voia unei vijelii. Era încântată. Așa cum n-o mai văzuse niciodată până atunci.

El nu-și întrerupea atacurile – într-un fel, nu era decât unul singur, cu fiecare lovitură pornind direct din cea de dinaintea ei. Sulița nu i se oprea niciodată și, împreună cu oamenii lui, îi împingea pe parshendi înapoi, acceptând orice provocare a perechilor care ieșeau în față.

Omora. Măcelărea. Sângele țâșnea în aer și răniții îi gemeau la picioare. Se străduia să nu le dea prea multă atenție. Ei erau dușmanul, însă gloria deplină a faptelor sale părea să se bată cap în cap cu distrugerile pe care le provoca.

Apăra. Salva. Și totuși ucidea. Cum era cu puțință să existe ceva atât de cumplit și, în același timp, atât de frumos?

Se feri de lovitură unei săbii splendide, argintii, apoi lovi cu sulița din flanc, sfărâmând niște coaste. Răsuci sulița, pocnind cu coada ei deja crăpată coastele perechii parshendului. Apoi azvârli bucățile rupte într-un al treilea dușman și prinse sulița nouă aruncată de Lopen. Herdazianul le aduna de la alethii căzuți în apropiere și i le dădea când îi trebuiau.

Când atacai un om, aflai ceva despre el. Dușmanii erau atenți și meticuloși? Înaintau încercând să intimideze, agresivi și dominatori? Te înjurau ca să te scoată din sărite? Erau necruțători, sau lăseau în viață un om care era cu siguranță destul de grav rănit ca să nu mai poată lupta?

Parshendii îl impresionau. Înfruntase mai multe zeci, fiecare cu un stil de luptă ușor diferit. Păreau să nu trimită asupra lui mai mult de doi sau patru în același timp. Atacau atent, controlat, și fiecare pereche lupta ca o echipă. Păreau să-l respecte pentru măiestria lui.

Mai grăitor decât orice, păreau să evite lupta cu Teft și Cikatrice, care erau răniți, concentrându-se asupra lui Kaladin,

a lui Moash și a celorlalți sulițași pricepuți. Parshendii nu erau sălbaticii dezlănțuiți și neinstruiți la care fusese făcut să se aștepte. Erau soldați bine pregătiți care pe câmpul de luptă respectau un cod al onoarei inexistent pentru cei mai mulți dintre alethii pe care-i întâlneau. Găsea, la ei, ceea ce sperase să găsească la soldații de pe Câmpiile Sfărâmate.

Descoperirea îl zdruncină. Se trezi respectându-i pe cei pe care-i ucidea.

În cele din urmă, furtuna din interiorul său îl purtă mai departe. El își alesese o cale, iar parshendii aveau să măcelărească armata lui Dalinar Kholin fără s-o regrete nici măcar o singură clipă. Se dedicase unui țel. Și avea să meargă, alături de oamenii săi, până la capăt.

Nu știa de cât timp intrase în luptă. Podul Patru rezista uimitor de bine. Fără îndoială că nu luptau de prea mult timp, altminteri ar fi fost copleșiți. Și totuși, numărul mare de răniți și muribunzi din jurul lui părea să spună că trecuseră ore întregi.

Simți nu doar ușurare, ci și o dezamăgire bizară când o siluetă în Armură sparse rândurile parshendilor, deschizând calea unui șuvoi de soldați în albastru. Kaladin se retrase cu părere de rău, cu inima bătându-i puternic, cu furtuna din trup domolită. Era evident că Lumina înceta să se mai scurgă din pielea lui. Neîntrerupta sosire a parshendilor cu nestemate în bărbile împletite îl hrănise în prima parte a luptei, însă cei care se repeziseră în ultimul timp asupra lui nu aveau nestemate. Un alt indiciu că nu erau creaturi subumane, încete la minte, așa cum pretindeau ochi-luminoșii. Văzuseră ce făcea și ținuseră cont de asta, chiar dacă nu înțelegeau de ce. Avusesse destulă Lumină ca să nu se prăbușească. Dar în timp ce alethii îi împingeau înapoi pe parshendi, înțelese că sosiseră exact la timp.

„Trebuie să am mare grijă cu asta”, se gândi. Furtuna interioară îi trezea setea de mișcare și de atac, dar folosirea ei îl secătua. Cu cât folosea mai multă și cu cât o folosea mai repede, cu atât mai rău se simțea când o termina.

Soldații alethi ocupară poziții de apărare pe ambele laturi ale podului, iar podarii istoviți se retraseră, cei mai mulți așezându-se și apăsând cu mâinile pe răni. Kaladin se grăbi să li se alăture.

— Raportați!
— Trei morți, răspunse Pietroi înnegurat, îngenunchind lângă trupurile pe care le întinseseră pe pământ.

Malop, Jaks Fără-Urechi și Narm.

Kaladin se încruntă, îndurerat. „Bucură-te că trăiesc ceilalți”, se gândi. Ușor de spus. Greu de acceptat.

— Și voi cum stați?

Mai erau cinci cu răni grave, dar Pietroi și Lopen se ocupaseră deja de ei. Cei doi deveniseră destul de pricepuți ascultându-l pe Kaladin. El însuși nu mai putea face mare lucru pentru răniți. Se uită la trupul lui Malop. Promise în braț o lovitură de secure care îi retezase carnea și-i spărsese osul. Murise din cauza pierderii de sânge. Dacă n-ar fi luptat, Kaladin ar fi putut să...

„Nu. În clipa asta, fără regrete.”

— Traversați înapoi, le spuse podarilor, gesticulând. Teft, tu ești șeful. Moash, crezi că mai ai destulă putere ca să vii cu mine?

— Bineînțeles, răspunse acesta, cu un zâmbet larg pe fața mânjită de sânge.

Părea entuziasmat, nu istovit. Toți cei trei morți luptaseră în partea apărată de el, însă Moash și restul supraviețuitorilor se descurcaseră uimitor de bine.

Ceilalți podari se retraseră. Kaladin se întoarse să se uite la soldații alethi. Era ca și cum ar fi aruncat o privire într-un cort de triere a răniților. Niciunul nu era nevătămat. Cei din mijloc se împleticeau și șchiopătau. Cei de pe margini continuau să lupte, cu uniformele însângerate și rupte. Retragera se preschimbase în haos.

Kaladin își croi drum către răniți, făcându-le semn să traverseze podul. Unii îl ascultară, dar alții stăteau locului, cu un aer năucit. El se apropie în grabă de un grup care părea într-o stare mai bună decât mulți alții.

— Cine e comandantul vostru?

— E... Începu soldatul, care avea o tăietură de-a latul obrazului. Luminlordul Dalinar.

— Comandantul direct. Cine e căpitanul vostru?

— Mort, răspunse omul. La fel ca lordul companiei mele. La fel ca secundul lui.

„Părinte al Furtunii!” își zise Kaladin.

— Treceți podul, spuse, apoi plecă mai departe. Trebuie să vorbesc cu un ofițer! Cine conduce retragerea?

Drept în față se zărea o siluetă în Cristalarmură albastră, plină de zgârieturi, luptând în fruntea unui grup. Probabil că era Adolin, fiul lui Dalinar. Se străduia să-i țină pe parshendi la distanță; n-ar fi fost înțelept să-i abată atenția.

— Aici, strigă cineva. L-am găsit pe Luminlordul Havar! E comandantul ariergărzii.

„În sfârșit”, își spuse Kaladin, străbătând în grabă haosul ca să descopere un ochi-luminoși bărbos, care zăcea pe pământ scuipând sânge, îl cercetă cu privirea și-i văzu rana enormă din pântec.

— Cine e secundul lui?

— Mort, răspunse bărbatul de lângă comandant. Era un ochi-luminoși.

— Și tu cine ești? Întrebă Kaladin.

— Nacomb Gaval.

Părea tânăr, mai tânăr decât el.

— Ești avansat, îi spuse. Du-i pe oamenii ăștia dincolo de pod cât mai repede cu putință. Dacă te-ntreabă cineva, spui că ai primit o misiune pe câmpul de luptă, în calitate de comandant al ariergărzii. Dacă pretinde cineva că are rang mai mare, îl trimiți la mine.

Tânărul tresări, uluit.

— Avansat... Cine ești? Poți *face* asta?

— Cineva trebuie s-o facă, se răsti Kaladin. Du-te! Îndeplinește misiunea!

— Păi...

— *Du-te!* strigă Kaladin.

Spre surprinderea lui, tânărul ochi-luminoși îl salută, apoi începu să-și strige plutonul. Oamenii lui Kholin erau răniți, istoviți și năuciți, dar bine instruiți. Imediat ce luă cineva comanda, ordinele se transmiseră repede. Plutoanele traversară podul, intrând în formație de marș. În toată zăpăceala, păreau să se agate de tiparele familiare.

Peste câteva minute, grosul armatei lui Kholin se scurgea peste pod ca nisipul dintr-o clepsidră. Inelul luptătorilor se îngustă. Oamenii încă mai continuau să strige și să moară în tumultul haotic al săbiilor izbite de scuturi și al sulițelor lovite de metal.

Kaladin se grăbi să-și scoată armura-carapace – în momentul acela nu era înțelept să-i înfurie pe parshendi – apoi se strecură printre răniți în căutarea mai multor ofițeri. Găsi doi, însă erau năuciiți, răniți, cu răsuflarea tăiată. Se părea că toți cei care mai erau în stare să lupte se aflau în fruntea oamenilor de pe cele două flancuri, ținându-i la distanță pe parshendi.

Urmat de Moash, Kaladin se repezi către linia din centrul frontului, unde alethii păreau să reziste cel mai bine. Acolo găsi în sfârșit un comandant: un ochi-luminoși înalt, impunător, cu platoșă de oțel și coif pe măsura ei, purtând o uniformă de un albastru mai închis decât ale celorlalți. Conducea lupta chiar din spatele primelor linii.

Dădu din cap către Kaladin, strigând ca să se facă auzit peste zgomotul bătăliei.

— Ești comandantul podarilor?

— Da. De ce nu trec oamenii tăi podul?

— Suntem Garda de Cobalt, răspunse bărbatul. Datoria noastră e să-l apărăm pe Luminlordul Adolin.

Arată către Cristalpurtătorul în Armură albastră din fața lor. Părea să-și forțeze înaintarea către ceva anume.

— Unde e înaltul prinț? strigă Kaladin.

— Nu suntem siguri, zise bărbatul ochi-luminoși, iar fața i se schimonosi. Garda lui a dispărut.

— *Trebuie* să vă retrageți. Grosul armatei e dincolo de pod. Dacă rămâneți aici, o să fiți încercuiți!

— Nu-l putem părăsi pe Luminlordul Adolin. Îmi pare rău. Kaladin se uită în jur. Grupurile de alethi care luptau își păstrau cu greu pozițiile, dar n-aveau să se retragă dacă nu li se ordona.

— Bine, spuse înălțându-și sulița și făcându-și loc către prima linie.

Acolo, parshendii luptau cu înverșunare. Kaladin îl doborî pe unul dintre ei cu o lovitură în gât, apoi se roti în mijlocul unui grup, cu vârful suliței străfulgerând. Lumina lui de Furtună aproape că se terminase, dar parshendii aceia aveau nestemate în bărbi. Inspiră – sorbind foarte puțină Lumină, ca să nu se trădeze în fața soldaților alethi – și se avântă, atacând.

Parshendii dădură înapoi din fața asaltului său plin de furie și câțiva membri ai Gărzii de Cobalt aflați în apropiere se traseră deoparte, împleticindu-se și părând uluiți. În jurul lui Kaladin căzuseră vreo zece dușmani, răniți sau morți. Asta îi oferi o deschidere, iar el se strecură prin ea, urmat îndeaproape de Moash.

O mulțime de parshendi se concentrau asupra lui Adolin, a cărui Cristalarmură albastră era plină de zgârieturi și crăpături. Kaladin nu mai văzuse niciodată una într-o stare atât de jalnică. Lumina de Furtună care se înălța din crăpături semăna foarte bine cu aceea scursă din pielea lui, când o avușese – sau o folosise – din belșug.

Furia cu care lupta Cristalpurătorul îl făcu pe Kaladin să se oprească locului. El și Moash rămaseră chiar la marginea spațiului acoperit de Sabia lui Adolin, iar parshendii îi ignorară, străduindu-se cu evidentă disperare să-l doboare pe fiul lui Dalinar. Adolin secera mai mulți dușmani dintr-o singură lovitură – dar Sabia lui nu tăia carnea, lucru pe care Kaladin îl mai văzuse o singură dată. Ochii parshendilor ardeau și se înnegreau, iar ei cădeau morți cu zecile. Cadavrele picau în jurul lui ca fructele coapte dintr-un pom.

Cu toate acestea, era clar că Adolin făcea eforturi mari.

Cristalarmura lui nu era doar crăpată, ci pe alocuri avea chiar găuri. Coiful îi dispăruse, dar fusese înlocuit cu o cască obișnuită de suliaș. Șchiopăta de piciorul stâng, aproape târându-l. Sabia lui era letală, dar parshendii se apropiau tot mai mult. Kaladin nu îndrăzni să pătrundă în raza Sabiei.

— Adolin Kholin! strigă el.

Luminlordul continuă să lupte.

— Adolin Kholin, strigă el încă o dată cu voce tunătoare, simțind cum din el se ridica un norișor de Lumină.

Cristalpurătorul se opri, apoi se uită la el. Se retrase fără tragere de inimă, lăsând Garda de Cobalt să se repeadă înaintea – folosindu-se de golul creat de Kaladin – și să-i țină la distanță pe parshendi.

— Cine ești? întrebă Adolin când ajunse lângă el.

Chipul său tânăr și mândru lucea de sudoare, iar părul îi era o încâlceală de șuvițe blonde și negre.

— Sunt cel care ți-a salvat viața, răspunse Kaladin. Trebuie să ordoni retragerea. Soldații tăi nu mai sunt în stare să lupte.

— Tatăl meu e acolo, podarule, ripostă Adolin, arătând cu sabia lui foarte lată. L-am văzut chiar acum câteva clipe. Ryshadiumul lui s-a dus la el, dar nu s-a mai întors nici calul, nici omul. O să conduc un pluton către...

— O să te *retragi!* exclamă Kaladin, exasperat. Uită-te la oamenii tăi, Kholin! Abia se mai țin pe picioare, nici vorbă să mai lupte. Pierzi câteva zeci în fiecare minut. Trebuie să-i scoți de-aici.

— N-o să-mi abandonez tatăl, zise Adolin, cu încăpățânare.

— Pentru liniștea... Dacă tu cazi, Adolin Kholin, oamenii ăștia nu mai au *nimic*. Comandanții lor sunt răniți sau morți. Nu te poți duce la tatăl tău; abia mai poți să mergi! Repet, *du-ți oamenii la loc sigur!*

Tânărul Cristalpurtător făcu un pas înapoi, clipind uluit de tonul lui Kaladin. Se uită către nord-est, unde o siluetă cenușie ca ardezia apăru pe o ridicătură stâncoasă, luptându-se cu o alta, tot în Cristalarmură.

— E atât de aproape...

Kaladin inspiră adânc.

— Mă duc eu după el. Tu condu retragerea. Apără podul, dar numai podul...

Adolin îi aruncă o privire aspră. Făcu un pas, dar ceva din armura lui cedă, făcându-l să se împleticească și să cadă într-un genunchi. Strângând din dinți, reuși să se ridice.

— Căpitane Malan! strigă. Ia-ți soldații și du-te cu omul ăsta. Scoateți-l pe tata de-acolo.

Bărbatul cu care vorbise Kaladin mai înainte salută cu hotărâre. Adolin aruncă o nouă privire spre Kaladin, apoi își ridică sabia și o porni maiestuos către pod.

— Moash, du-te cu el, spuse Kaladin.

— Dar...

— Fă-o, Moash, insistă Kaladin cu îndârjire, uitându-se către stânca pe care lupta Dalinar.

Inspiră adânc, își îndesă sulița sub braț și începu să alerge cât de repede era în stare.

Soldații din Garda de Cobalt strigară în urma lui, străduindu-se să țină pasul, dar el nu se uită înapoi. Se izbi de linia atacatorilor parshendi, se răsuci și doborî doi dintre ei cu sulița, apoi sări peste ei și-și continuă drumul. În locul acela, atenția celor mai mulți parshendi se îndrepta către lupta lui Dalinar sau către bătălia purtată pe drumul spre pod; între cele două fronturi, rândurile erau rare.

Kaladin se mișca repede, absorbind mai multă Lumină pe măsură ce alerga, ferindu-se și ocolindu-i pe dușmanii care încercau să-l atace. În câteva clipe ajunsese în locul unde luptase Dalinar. Pe stâncă nu mai era acum nimeni, însă în jurul ei se adunase un grup numeros de parshendi.

„Acolo”, își spuse, avântându-se dintr-un salt.

Un cal necheză. Dalinar își înălță șocat privirea când Galant năvăli în spațiul liber din interiorul inelului format de parshendii care priveau. Ryshadiumul venise la el. Cum... unde...? Calul ar fi trebuit să fie liber și la loc sigur, pe platoul alăturat.

Era prea târziu. Dalinar căzuse într-un genunchi, doborât de Cristal Purtătorul dușman. Pashendiul îl izbi cu piciorul în piept, trântindu-l pe spate.

Urmă o lovitură în coif. Alta. Și alta. Coiful explodează, iar forța loviturilor îl amețește pe Dalinar. Unde se afla? Ce se întâmpla? De ce îl țintuia la pământ ceva atât de greu?

„Cristal Armura”, se gândi, străduindu-se să se ridice. „O port... Cristal Armura mea...”

O pală de vânt îi trecu peste față. Lovituri în cap; trebuia să te ferești de loviturile în cap, chiar și atunci când purtai o Armură. Dușmanul stătea deasupra lui, amenințător, și părea să-l cerceteze. Ca și cum ar fi căutat ceva.

Dalinar își scăpase Sabia. Soldații parshendi înconjurau locul duelului. Îl siliră pe Galant să se retragă, iar calul necheză și se ridică în două picioare. Dalinar îl privea, iar imaginea i se învârtea înaintea ochilor.

Oare de ce nu-l omora Cristal Purtătorul, pur și simplu? Parshendiul uriaș se aplecă, apoi vorbi. Cuvintele aveau un accent puternic și mintea lui Dalinar aproape că le respinse. Dar aflându-se acum atât de aproape, își dădu seama de ce-

va. Pricepea ce i se spunea. Accentul făcea cuvintele aproape de neînțeles, dar erau în *alethi*.

— Ești tu, spuse Cristalpurătorul parshendi. Te-am găsit, în sfârșit.

Dalinar clipi, surprins.

În rândurile din spate ale soldaților privitori se produse o agitație. Scena era oarecum familiară: parshendii înconjurau un Cristalpurător în pericol. Dalinar o mai trăise, dar atunci se afla de cealaltă parte.

Cristalpurătorul ăla n-avea cum să-i vorbească lui. El promise lovituri prea puternice în cap. Probabil aiura. Ce-i tulbura pe parshendii aflați împrejurul lui?

„Sadeas”, se trezi Dalinar zicându-și, cu mintea încețoșată. „A venit să mă salveze, așa cum l-am salvat și eu pe el.”

„Unește-i...”

„Va veni, știu că va veni. O să-i adun...”

Parshendii țipau, se mișcau, se răsuceau. Brusc, dintre ei țâșni cineva. Nici vorbă să fi fost Sadeas. Un bărbat tânăr, cu trăsături puternice și păr ondulat, lung și negru. Avea o suliță.

Și strălucea.

„Ce?” se întrebă Dalinar, năucit.

Kaladin se opri în mijlocul cercului. Cei doi Cristalpurători erau în mijloc, unul căzut la pământ, cu o undă firavă de Lumină scurgându-i-se din corp. Era prea firavă. Judecând după numărul de crăpături, nestematele lui erau aproape secătuite. Celălalt – un parshendi, după mărimea și forma brațelor și a picioarelor sale – era deasupra celui căzut.

„Grozav”, își zise Kaladin, avântându-se înainte ca soldații parshendi să-și dea seama că ar fi trebuit să-l atace. Cristalpurătorul dușman era aplecat, concentrându-se asupra lui Dalinar. Armura lui pierdea Lumină de Furtună printr-o crăpătură largă din jambieră.

Și – aducându-și fulgerător aminte cum îl salvase pe Amaram – Kaladin se apropie și-și înfipse sulița în crăpătură.

Cristalpurătorul țipă și, surprins, scăpă Sabia din mână. Kaladin își trase sulița și se dădu înapoi. Cristalpurătorul se răsuci, repezindu-și către el pumnul ocrotit de armură, dar nu-l nimeri. Kaladin se apropie dintr-un salt și – punându-și

în lovitură toată puterea – își înfipse din nou sulița în crăpătura Armurii.

Cristalpurătorul țipă, de data asta chiar mai tare, se împletici și căzu în genunchi. Kaladin încercă să-și smulgă sulița, dar celălalt se prăbuși peste ea, frângându-i coada. Kaladin se retrase cu mâinile goale, având acum în față inelul de parshendi. Lumina de Furtună îi izvora din trup.

Tăcere. Și ei prinseră apoi să vorbească iarăși, repetând cuvintele pe care le rostiseră mai înainte.

— Neshua Kadal!

Și le spuneau unii altora pe șoptite, părând năuciți. Începură un cântec pe care Kaladin nu-l mai auzise niciodată.

„E bine și-așa”, își zise el. Atâta vreme cât nu-l atacau. Dalinar Kholin se mișca, săltându-se în capul oaselor. Kaladin îngenunche, poruncindu-i Luminii sale de Furtună să intre în solul stâncos și păstrându-și din ea doar atât cât avea nevoie ca să nu-și piardă puterile, dar nu destul de multă ca să mai strălucească. Apoi se repezi către calul cu armură care se afla lângă inelul format de parshendi.

Aceștia i se feriră din cale, părând îngroziți. El luă frâul și se grăbi să se-ntoarcă lângă înaltul prinț.

Dalinar scutură din cap, străduindu-se să-și limpezească mintea. Lumea încă i se mai învârtea înaintea ochilor, dar gândurile îi prindeau din nou formă. Ce se întâmplase? Fusese lovit în cap și... și acum Cristalpurătorul era la pământ.

La pământ? Ce îl doborâse? Creatura chiar vorbise cu el? Nu, probabil că își imaginase. Și asta, și faptul că tânărul sulițaș strălucea. În clipa aceea n-o făcea. Ținându-l pe Galant de frâu, îl chema pe Dalinar, fluturându-și cu disperare mâna. Înaltul prinț se sili să se ridice în picioare. În jurul lor, parshendii murmurau ceva de neînțeles.

„Cristalarmura asta,” își zise Dalinar, privind-și la adversarul căzut în genunchi. „O Cristalarmură... aș putea să-mi țin promisiunea față de Renarin. Aș putea...”

Cristalpurătorul gemu, strângându-și cu o mână înmănușată piciorul. Dalinar se simțea îmboldit să-lucidă. Făcu un pas înainte, târându-și piciorul care nu-l asculta. În jur, parshendii priveau în tăcere. De ce nu atacau?

Sulițașul înalt alergă spre Dalinar, ducându-l pe Galant de frâu.

— Încalecă, ochi-luminoși.

— Ar trebui să-l omoram. Am putea...

— Încalecă! porunci tânărul, azvârlindu-i frâul, în timp ce parshendii se întorceau să-nfrunte un grup de soldați alethi. Tu ar trebui să fii un om de onoare, mârâi sulițașul.

Lui Dalinar i se-ntâmplase rareori să i se vorbească astfel, mai ales când cuvintele erau ale unui ochi-întunecați.

— Ei bine, oamenii tăi nu vor pleca de-aici fără *tine*, iar oamenii mei nu vor pleca fără *ei*. Așa c-o să te urci pe cal și-o să ieșim din capcana asta în care ne-așteaptă moartea. Pricepi?

Dalinar îi întâlnește ochii. Și dădu din cap. Firește. Avea dreptate; trebuia să-l lase-n pace pe Cristalpurtătorul dușman. Căci cum i-ar fi putut lua Armura? Ar fi târât leșul după ei tot drumul?

— Retrageți-vă! le strigă soldaților săi, săltându-se în șaua lui Galant.

Și abia izbuti s-o facă, atât de puțină era Lumină de Furtună rămasă în armura lui.

Sigur pe picioare, Galant țâșni în galop prin culoarul de fugă pentru care oamenii lui Dalinar își vărsaseră sângele. Sulițașul fără nume alerga în urma lui, iar Garda de Cobalt îi înconjura. În față, pe platoul salvator se vedea o parte mai mare a armatei sale. Podul încă mai era la locul lui, iar Adolin aștepta neliniștit în capăt, apărându-l ca să asigure retragerea tatălui său.

Cu un suspin de ușurare, Dalinar străbătu puntea de lemn care ducea către platoul alăturat. Adolin și ultimii săi soldați se aliniară în spatele lui.

Îl întoarse pe Galant și se uită spre est. Parshendii se îngâmădeau pe marginea spărturii, dar nu-i urmăriră. Un grup se ocupa de pupa din vârful platoului. În furia luptei, ambele părți o dăduseră uitării. Nu-i mai urmăriseră pe alethi niciodată, dar dacă s-ar fi răzgândit, i-ar fi putut hărțui pe tot drumul de întoarcere până la podurile permanente.

Însă nu o făcură. Se aliniară și începură un alt cântec de-al lor, cel pe care-l cântau la fiecare retragere a forțelor alethi. Sub privirile lui Dalinar, o siluetă în Cristalarmură argintie crăpată și cu o mantie roșie trecu, împleticindu-se, în fruntea celorlalți. Coiful fusese scos, dar se afla prea departe ca să-i

poată fi deslușite trăsăturile de pe fața marmorată, neagră cu roșu. Cel cu care se luptase înainte Dalinar își înălță *Cristalsabia* cu o mișcare de neconfundat. Un salut, un gest de respect. Instinctiv, Dalinar își chemă arma și, după zece bătăi de inimă, îi răspunse la salut.

Podarii își traseră podul aflat deasupra spărturii, despărțind cele două armate.

— Ocupați-vă de răniți! strigă Dalinar. Nu abandonăm niciun om care are șanse de supraviețuire! Parshendii nu ne vor ataca aici!

Oamenii lui își uniră glasurile într-un strigăt. Faptul că scăpaseră de pe Turn părea, într-un fel, o victorie mai importantă decât toate inimile-nestemată pe care le câștigaseră. Soldații alethi istoviți se împărțiră în batalioane. Opt intraseră în luptă, iar acum erau tot opt, deși în unele nu mai rămăseseră mai mult de câteva sute de oameni.

Cei care aveau pregătire de chirurghi militari treceau printre rânduri, în timp ce ofițerii îi numărau pe supraviețuitori. Printre durerospreni și istoviospreni începeau să se așeze oameni însângerați, unii fără arme, mulți cu uniforme rupte.

Pe celălalt platou, parshendii își continuau cântecul straniu.

Dalinar se trezi urmărind cu atenție echipa de podari. Tânărul care-l salvase părea să le fie șef. Oare doborâse un *Cristalpurător*? Dalinar își amintea ca prin ceață de o ciocnire bruscă și scurtă și de o sulită în picior. Tânărul era, evident, abil și norocos deopotrivă.

Echipa de podari dădea dovadă de mai multă coordonare și disciplină decât s-ar fi așteptat Dalinar din partea unor oameni de condiție atât de joasă. Nu mai putea aștepta, îl îmboldi pe Galant și traversă terenul stâncos, trecând printre răniți și printre oameni istoviți. Îi aminteau de propria oboseală, dar acum, după ce avusese ocazia să stea jos și să-și tragă sufletul, nu-i mai vâjâia capul.

Șeful podarilor cosea rana unui rănit, iar degetele i se mișcau cu măiestrie. Un om cu pregătire de chirurg printre podari?

„Ei, de ce nu?” își spuse Dalinar. „Nu e mai ciudat decât priceperea cu care luptă.” Sadeas avusese încredere în el.

Tânărul își ridică privirea. Și Dalinar îi văzu pentru prima oară stigmatul de sclav de pe frunte, ascuns de părul lung. Podarul se ridică, adoptând o poziție ostilă, cu brațele încrucișate.

— Sunteți demni de laudă, spuse Dalinar. Cu toții. De ce s-a retras înaltul vostru prinț, pentru ca după aceea să vă trimită iarăși la noi?

Mai mulți podari chicotiră.

— Nu ne-a trimis înapoi, spuse șeful lor. Noi am luat hotărârea asta. Împotriva voinței lui.

Dalinar se trezi că dădea din cap și înțelese că era singurul răspuns care avea sens.

— De ce? întrebă. De ce-ați venit după noi?

Tânărul ridică din umeri.

— Felul în care v-ați lăsat prinși în cursă a fost de-a dreptul spectaculos.

Dalinar dădu iarăși din cap, obosit. Poate că ar fi trebuit să se enerveze din cauza tonului folosit, însă tânărul avea dreptate.

— Da, dar de ce-ați venit? Și cum ați învățat să luptați atât de bine?

— Din întâmplare, spuse tânărul.

Și se întoarse la răniții lui.

— Ce pot face ca să vă răsplătesc? întrebă Dalinar.

Tânărul se uită din nou la el.

— Nu știu. Voiam să fugim de la Sadeas, să ne facem nevăzuți în toată zăpăceala. Încă am mai putea, dar o să ne urmărească și-o să ne ucidă.

— Ți-aș putea lua oamenii în tabăra mea, l-aș putea face pe Sadeas să vă elibereze.

— Mă tem că nu ne-ar lăsa să plecăm, răspunse podarul, cu o privire chinuită. Și mă tem că tabăra ta n-ar fi nici pe departe un loc sigur. Mișcarea făcută azi de Sadeas... Va însemna război între voi doi, nu-i așa?

Așa era? Dalinar se ferise să se gândească la Sadeas – toate gândurile lui se îndreptaseră spre supraviețuire –, dar furia împotriva celui înalt principe era un abis clocotitor. Din adâncul ființei sale ar fi trebuit să-i ceară socoteală lui Sadeas pentru fapta sa. Dar putea îngădui un război între principate? Ar fi zguduit Alethkarul. Mai mult decât atât, ar fi distrus casa Kholin. N-avea nici soldați, nici aliați alături de care să-l înfrunte pe Sadeas, nu după dezastrul ăla.

Cum avea să reacționeze Sadeas la întoarcerea lui? Avea să-l atace, încercând să termine ce începuse? „Nu”, își răspunse Dalinar. „Nu, a procedat așa dintr-un anumit motiv.”

Sadeas nu îl înfruntase direct. Îl abandonase, dar în concepția unui alethi, asta era cu totul altceva. Nici el nu voia să pună regatul în primejdie.

Sadeas nu voia un război fățiș, iar Dalinar nu și-l putea permite, în ciuda furiei lui clocotitoare. Strânse pumnii și se întoarse către podar.

— N-o să se-ajungă la război, răspunse. Cel puțin, nu încă.

— Păi, în cazul ăsta, luându-ne în tabăra ta ai săvârși un jaf. Legea regelui și Legile Războinicilor, pe care oamenii mei pretind că le respectă întotdeauna, îți vor cere să ne trimiți înapoi la Sadeas. *N-o* să ne lase să plecăm cu ușurință.

— De Sadeas o să mă ocup eu. Întoarceți-vă cu mine și veți fi în siguranță. V-o garantez cu toate fărâmele de onoare care mi-au mai rămas.

Tânărul îl privi în ochi, căutând ceva. Pentru un bărbat atât de tânăr, era atât de dur!

— Bine, spuse. Ne vom întoarce. Nu-mi pot abandona oamenii din tabără, iar acum, cu atât de mulți răniți, n-avem tot ce ne trebuie ca să putem fugi.

Apoi se întoarse la munca lui, iar Dalinar, călare pe Galant, plecă să afle ce pierderi avuseră. Se sili să-și stăpânească furia împotriva lui Sadeas. Era greu. Nu, el unul nu putea îngădui ca totul să se transforme într-un război, dar nici nu putea lăsa lucrurile să redevină ceea ce fuseseră.

Sadeas dezechilibrase balanța, iar echilibrul nu putea fi redobândit. Nu în același mod.

69 • DREPTATE

„Mi se ia totul. Mă ridic împotriva celui care mi-a salvat viața. Îl apăr pe cel care mi-a ucis speranțele. Ridic mâna. Furtuna răspunde.”

Tanatanev 1173, cu 18 secunde înainte de moarte. O femeie ochi-întunecați, mamă a patru copii, în al șaiszeci și doilea an al vieții sale.

Navani se împinse ca să-și facă loc printre străjeri, fără să ia în seamă protestele lor și strigătele doamnelor ei de companie. Se silea să-și păstreze calmul. Avea să-și păstreze calmul! Ceea ce auzise era un simplu zvon. *Trebuia* să fie.

Din nefericire, cu cât îmbătrânea mai mult, cu atât mai greu îi venea să păstreze cuvenita seninătate a unei lumindoamne. Străbătu tabăra lui Sadeas grăbind pasul. Soldații pe lângă care trecea își întindeau mâinile către ea, fie ca s-o ajute, fie ca să-i ceară să se oprească. Ea îi ignora oricum; n-aveau să-ndrăznească niciodată s-o atingă, nici măcar cu un deget. Ca mamă a regelui, se bucura de câteva privilegii.

Tabăra era dezordonată și prost împărțită. Grupuri de negustori, târfe și muncitori se aciuaseră în cocioabe lipite de partea ferită de vânt a barăcilor. De streșinile din aceeași parte atârnav scursuri de crem întărit, ca niște dâre de ceară lăsate să se prelingă peste marginea unei mese. Totul contrasta de la o poștă cu așezarea ordonată și curățenia clădirilor din tabăra lui Dalinar.

„N-o să pățească nimic”, își spuse Navani. „Să facă bine să nu pățească”.

Ca dovadă a tulburării sale, abia dacă se gândi să conceapă un plan al străzilor pentru tabăra lui Sadeas. Se îndreptă direct către locul de adunare al soldaților, unde găsi o arma-

tă care nu arăta aproape deloc ca după o luptă. Pe uniforme nu erau pete de sânge, oamenii vorbeau și râdeau, ofițerii treceau printre rânduri și le îngăduiau să părăsească formația, pluton după pluton.

Asta ar fi trebuit s-o liniștească. Bărbații pe care-i avea în fața ochilor nu păreau o armată care tocmai trecuse printr-un dezastru.

Însă ceea ce vedea îi spori îngrijorarea.

Sadeas, în Cristalarmura lui roșie, impecabilă, stătea de vorbă cu câțiva ofițeri sub un umbrar din apropiere. Ea se îndreptă într-acolo cu pași maiestuoși, dar un grup de străjeri reuși să-i taie calea, așezându-se umăr la umăr în timp ce unul se ducea să-l înștiințeze pe Sadeas despre venirea ei.

Navani își încrucișă nerăbdătoare brațele. Poate ar fi trebuit să ia un palanchin, așa cum o sfătuiseră doamnele ei de companie. Câteva tocmai soseau în zona de adunare, părând copleșite de situație. În ultimă instanță, îi explicaseră ele, un palanchin avea să fie mai rapid, fiindcă lăsa timp pentru trimiterarea unor mesageri la Sadeas, ca s-o poată primi.

Cândva respectase și ea astfel de reguli de protocol. Își aducea aminte că fusese o femeie tânără, expertă în jocuri de societate, manipulând cu încântare sistemul în mai multe moduri. Și ce câștigase? Un soț mort, pe care nu-l iubise niciodată, și o poziție „privilegiată” la o curte regală, care echivala cu excluderea din cauza vârstei înaintate.

Oare ce-ar fi făcut Sadeas dacă ea ar fi început să țipe? Mama regelui, urlând ca un toporcopoi cu o antenă răsucită? Se gândi la asta în timp ce soldatul aștepta să se ivească ocazia potrivită ca să-i anunțe înaltului prinț sosirea ei.

Cu coada ochiului, zări un tânăr în uniformă albastră care tocmai intra în zona de adunare a trupelor, însoțit de o mică gardă de onoare, alcătuită din trei oameni. Era Renarin, a cărui față exprima pentru prima oară altceva în afara unei curiozități calme. Se apropie de ea în grabă, cu ochii mari, înnebunit.

— Mashala, o imploră pe tonul lui scăzut. Te rog! Ce-ai auzit?

— Oastea lui Sadeas s-a întors fără armata tatălui tău, răsunse Navani. Se vorbește de o retragere forțată, dar oamenii ăștia nu par să fi trecut prin așa ceva.

Aruncă o privire aspră spre Sadeas, gândindu-se cu toată seriozitatea dacă n-ar fi cazul să facă scandal. Din fericire, el vorbește în sfârșit cu soldatul și îl trimise înapoi.

— Puteți trece, Luminăție, spuse omul, făcând o plecăciune.

— Era și timpul, bombăni Navani, făcându-și loc pe lângă el și intrând sub copertină. Renarin i se alătură, înaintând cu mai puțină hotărâre.

— Luminată Navani, spuse Sadeas, impozant în armura lui stacojie, cu mâinile strânse la spate. Speram c-o să-ți pot da vestea în palatul fiului tău. Presupun că un asemenea dezastru e prea mare ca să poată fi ascuns. Condoleanțe pentru pierderea fratelui tău.

Renarin suspină încet.

Navani își adună puterile, încrucișându-și brațele și încercând să-și înăbușe în sinea ei strigătele de durere prin care refuza să accepte realitatea celor auzite. Lucrurile se desfășurau după un tipar. Vedea adesea astfel de tipare oriunde. În cazul acela, conform tiparului, ea nu putea să aibă ceva valoros pentru prea multă vreme. Îi era mereu luat cu de-a sila, tocmai când începea s-arate promițător.

„Hai, gata!” se muștră singură.

— O să dai explicații, îi spuse lui Sadeas, uitându-se drept în ochii lui.

Exersase privirea aceea preț de mai multe decenii, așa că se simți încântată văzând că îl pusese în încurcătură.

— Îmi pare rău, Luminăție, repetă el, bâlbâindu-se. Parshendii au copleșit armata fratelui tău. A fost o nebulie să luptăm împreună. Sălbaticii s-au simțit atât de amenințați de această schimbare de tactică, încât au aruncat în lupta asta toți oștenii pe care i-au putut găsi și ne-au înconjurat.

— Așa că l-ai abandonat pe Dalinar?

— Ne-am luptat din greu ca s-ajungem la el, dar numărul dușmanilor era pur și simplu copleșitor. A trebuit să ne retragem, altminteri am fi fost nimiciți și noi! Aș fi putut continua lupta, dar l-am văzut cu ochii mei pe fratele tău căzând, năpădit de parshendi cu ciocane, zise el cu o strâmbătură. Începuseră să ia bucăți din Cristalarmura însângerată drept trofee. Monștri barbari!

Navani simți că i se face frig. Era rece și amorțită. Cum se putuse întâmpla una ca asta? După ce reușise în sfârșit – în

sfârșit – să-l facă pe căposul ăla s-o privească mai degrabă ca pe o femeie decât ca pe o soră. Și acum...

Și acum...

Își încleștă fălcile ca să nu plângă.

— Nu cred.

— Înțeleg că vestea e greu de suportat, zise Sadeas, făcându-i semn unui slujitor să caute un scaun pentru Navani. Aș fi vrut să nu fiu nevoit să ți-o aduc. Eu și Dalinar... ei bine, îl cunoșteam de mulți ani și, cu toate că n-am văzut întotdeauna lucrurile în aceeași lumină, l-am considerat aliatul meu. Și prietenul meu, adăugă el, apoi blestemă cu glas scăzut, privind spre est. Vor plăti pentru asta. O să *am grijă* să plătească.

Lăsa impresia că vorbește atât de serios, încât Navani se trezi șovăind. Sărmanul Renarin, cu fața palidă și ochii mari, părea atât de năucit încât nu mai era în stare să vorbească. Când sosi scaunul, ea refuză să se așeze, așa că se așeză Renarin, atrăgându-și o privire dezaprobatoare din partea lui Sadeas. Tânărul își luă capul în mâini, cu ochii în pământ. Tremura.

„Acum e înalt prinț”, își dădu seama Navani.

Nu. *Nu*. Nu era înalt prinț decât dacă accepta ea ideea morții lui Dalinar. Și nu murise. Nu se putea să moară.

„Sadeas a avut toate podurile”, se gândi ea, uitându-se spre lemnărie.

Ieși în soarele după-amiezii târzii și îi simți căldura pe piele. Se apropie de doamnele ei de companie.

— Pensulă, îi spuse lui Makal, care ținea punga cu lucrurile ei. Cea mai groasă. Și cerneala mea inflamabilă.

Femeia scundă și rotofeie deschise punga și scoase o pensulă lungă, având la unul din capete un smoc din păr de porc, de grosimea degetului mare al unui bărbat. Navani o luă. Urmă cerneala.

Deveni ținta privirilor tuturor soldaților din jur când înmuie pensula în cerneala de culoarea sângelui. Îngenunche și începu să picteze pe terenul stâncos.

Arta însemna creație – sufletul ei, esența ei. Creația și ordinea.

Luai ceva lipsit de ordine – o pată de cerneală, o pagină goală – și, pornind de la acel ceva, construiai altceva. Ceva din nimic. *Sufletul* creației.

Picta simțindu-și lacrimile pe obraji. Dalinar n-avea nici soție, nici fiice; n-avea pe nimeni care să se roage pentru el. Așa că Navani picta o rugăciune chiar pe piatră, trimițându-și însoțitoarele după mai multă cerneală. Măsura glifa cu pasul, extinzându-i marginile, făcând-o enormă, întinzându-și cerneala pe pietrele cafenii.

Soldații se adunară în jurul ei și Sadeas ieși de sub coperțină. Priveau cu toții cum picta, cu soarele în spate, târându-se și afundându-și cu furie pensula în călimări. Ce era o rugăciune, dacă nu o creație? Puneai ceva acolo unde nu exista nimic. Creai o dorință din disperare, o rugă din suferință. Te plecai în fața Atotputernicului, dând naștere umilinței din mândria găunoasă a unei vieți omenești.

Ceva din nimic. Adevărata creație.

Lacrimile i se amestecară cu cerneala. Goli patru călimări. Se târî, sprijinindu-se cu mâna interzisă de stâncă, vopsind pietrele cu pensula și mânjindu-și obraji de cerneală când își ștergea lacrimile. Când termină, îngenunche din nou în fața unei glife lungi de douăzeci de pași, care părea pictată cu sânge. Cerneala umedă reflecta soarele, iar ea o aprinse cu o lumânare; era făcută să ardă oricum ar fi fost, uscată sau nu. Flăcările se întinseră pe toată lungimea rugăciunii, mistuind-o și trimițându-i sufletul către Atotputernic.

Ea își plecă fruntea în fața acelei rugi. Deși era un singur caracter, era unul complex. *Thath*. Dreptate.

Toată lumea privea în tăcere, temându-se parcă să nu-i întineze ruga solemnă. Începu un vânt rece, șfichiuind flămurile și mantiile. Rugăciunea se stinse, dar era perfect. N-avea menirea să ardă vreme îndelungată.

— Luminlord Sadeas! strigă o voce plină de neliniște.

Navani își ridică privirea. Mulțimea soldaților se dădu în lături, făcând loc unui mesager în verde. Omul se apropie grăbit de Sadeas și începu să vorbească, dar înaltul prinț îl înșfacă de umăr cu toată puterea unui Cristalpurător și arătă cu degetul, cerându-le oștenilor din garda lui să înconjoare locul. Apoi îl trase pe mesager sub coperțină.

Navani rămase îngenuncheată alături de rugăciune. Flăcările lăsasera pe piatră o cicatrice neagră, având forma glifei. Cineva veni lângă ea. Era Renarin. Se lăsă într-un genunchi și îi puse o mână pe umăr.

— Mulțumesc, Mashala.

Ea dădu din cap și se ridică, cu mâna liberă plină de stropi de vopsea roșie. Avea obrajii încă uzi de lacrimi, dar își strânse pleoapele, privindu-l pe Sadeas printre soldații adunați. Avea o expresie de rău augur, cu fața din ce în ce mai roșie, cu ochii măriți de furie.

Navani se răsuci și își făcu loc prin mulțime, grăbindu-se să ajungă la marginea zonei de adunare. Renarin și câțiva dintre ofițerii lui Sadeas i se alăturară, scrutând toți cu privirea Câmpiile Sfărâmate.

Și acolo văzură un șir de oameni care se întorceau spre tabere încet, șchiopătând, conduși de un bărbat călare, în armură de culoarea cenușie a ardeziei.

Dalinar călărea pe Galant, urmat de două mii șase sute cincizeci și trei de oameni. Atât mai rămăsese din cei opt mii de soldați cu care plecase la asalt.

Îndelungata traversare a platourilor îi oferise timp de gândire. Sentimentele continuau să i se învâlmășească într-o adevărată furtună. Călărea închizându-și și deschizându-și în repetate rânduri pumnul stâng, acum acoperit de o mănușă albastră, împrumutată de la Adolin. Pentru refacerea propriei mănuși avea să fie nevoie de câteva zile. Sau chiar mai mult, dacă parshendii încercau să producă o întreagă armură din ceea ce lăsase el în urmă. Dar n-aveau să reușească, atâta vreme cât armurierii o impregnau pe a lui cu Lumină de Furtună. Mănușa abandonată avea să se descompună, transformându-se în praf, în timp ce pentru Dalinar avea să crească una nouă.

Deocamdată o purta pe a lui Adolin. Adunaseră toate nesemtematele impregnate ale celor două mii șase sute de oameni ai săi și le folosiseră Lumina de Furtună ca să reîncarce și să întărească Armura lui. Încă mai era plină de crăpături. Pentru repararea unor stricăciuni atât de numeroase avea să fie nevoie de mai multe zile, dar Armura putea fi folosită din nou în luptă, dacă se ajungea aici.

El trebuia să se asigure că nu avea să se întâmple asta. Se hotărâse să-i vorbească lui Sadeas și voia s-o facă îmbrăcat în armură. De fapt, își dorea să urce în goană panta, pătrun-

zând în tabăra „vechiului său prieten”, ca să-i declare oficial război. Și poate să-și cheme Sabia, ca să-l vadă mort.

Dar n-avea s-o facă. Soldații lui erau prea slăbiți, poziția lui prea șubredă. Un război oficial nu l-ar fi distrus numai pe el, ci ar fi nimicuit întreg regatul. Trebuia să facă altceva. Ceva care să apere unitatea Alethkarului. Răzbunarea avea să vină. În cele din urmă. Pe primul loc era Alethkarul.

Își lăsă în jos pumnul acoperit de mănuașă albastră și strânse în mâini hățurile lui Galant. Ceva mai încolo, Adolin venea și el călare. Reparaseră și armura lui, deși acum îi lipsea o mănuașă. La început, Dalinar refuzase mănuașă oferită în dar de fiul său, dar cedase în fața logicii lui Adolin. Când purtau Cristalarmuri, diferența de vârstă dintre ei nu conta – dar, altfel, Adolin era un bărbat tânăr, de douăzeci și ceva de ani, iar Dalinar unul îmbătrânit, de cincizeci și ceva.

Încă nu știa ce să creadă despre viziunile sale, despre faptul că păreau să-l fi îndrumat greșit când îi arătaseră să se încreadă în Sadeas. De asta avea să se ocupe mai târziu. Problemele trebuiau rezolvate pas cu pas.

— Elthal! strigă el.

Purtătorul acestui nume, ofițerul cel mai mare în grad dintre supraviețuitorii dezastrului, era un bărbat suplu, cu trăsături distinse și mustață subțire. Avea brațul prins într-o eșarfă. Făcuse parte dintre cei care, alături de Dalinar, apăraseră trecerea peste spărtură în ultima parte a luptei.

— Da, Luminlordul meu! spuse el, apropiindu-se în fugă.

În afară de cei doi Ryshadiumi, toți caii cărau răniți.

— Du răniții în tabăra mea, îi ceru Dalinar. Pe urmă spune-i lui Teleb să țină pe toată lumea în alertă. Să mobilizeze toate celelalte companii.

— Da, Luminlordul meu, răspunse omul, salutând. Pentru ce să le spun să fie pregătiți?

— Pentru orice. Dar să sperăm că nu va fi nimic.

— Am înțeles, Luminlordul meu, zise Elthal, plecând să îndeplinească ordinele.

Dalinar îl întoarse pe Galant și se îndreptă spre grupul de podari care își urmau în continuare șeful posomorât, un bărbat pe nume Kaladin. Își abandonaseră podul imediat ce ajunseseră la cele permanente. Sadeas putea să trimită pe cineva după el mai târziu.

Văzând că se apropia, podarii se opriră, părând tot atât de istoviți cum se simțea el însuși, și intrară apoi într-o formație sugerând o ostilitate subtilă. Își țineau strâns sulițele, ca și cum ar fi fost siguri că el va încerca să-i lase fără ele. Îl salvară, însă era evident că nu-i acordau încredere.

— Îmi trimit răniții înapoi în tabără, le spuse Dalinar. Ar trebui să mergeți cu ei.

— O să vorbești cu Sadeas? întrebă Kaladin.

— Trebuie. *Trebuie să știi de ce-a făcut ce-a făcut.* Atunci o să vă cumpăr și libertatea.

— În cazul ăsta, rămân cu tine, spuse Kaladin.

— Și eu, zise bărbatul cu figură de șoim aflat lângă el.

Imediat toți ceilalți podari cerură să rămână.

Kaladin se întoarse spre ei.

— Ar trebui să vă trimit înapoi.

— Ce? întrebă un bărbat mai bătrân, cu o barbă scurtă, încărunită. Tu te poți pune în primejdie, dar noi nu? Avem oameni rămași în tabăra lui Sadeas. Trebuie să-i scoatem de-acolo. Sau cel puțin să rămânem împreună. Să ducem lucrurile până la capăt.

Ceilalți încuviințară, dând din cap. Disciplina lor îl uimi din nou pe Dalinar. Era din ce în ce mai sigur că Sadeas n-avea nimic de-a face cu asta. Meritul era al bărbatului din fruntea lor. Deși cu ochii de un căprui-închis, se purta ca un luminlord.

Ei bine, dacă nu voiau să plece, el nu-i putea sili. Își continuă drumul și, peste puțină vreme, o mie de soldați se despărțiră de coloană și se îndreptară spre sud, către tabăra lui. Ceilalți nu-și schimbară direcția, mărșăluind către tabăra lui Sadeas. Când ajunseră mai aproape, Dalinar observă, lângă ultima spărtură, un mic grup de oameni. În față stăteau două persoane. Renarin și Navani.

— Ce caută *ei* în tabăra lui Sadeas? întrebă Adolin, zâmbind în ciuda oboselii și aducându-l pe Sânge Pur lângă Dalinar.

— Nu știu, răspunse acesta, dar Părintele Furtunii să-i binecuvânteze că sunt acolo!

Văzându-le fețele pline de încântare, începu – în sfârșit – să înțeleagă cu adevărat că scăpase cu bine după ziua aceea.

Galant traversă podul. Renarin era acolo, așteptând, și Dalinar se înveseli.

Pentru prima oară, băiatul își arăta pe față bucuria. Dalinar sări din șa și îl îmbrățișă.

— Tată, trăiești! exclamă Renarin.

Adolin râse, sărind la rândul său din șa, cu armura zăngănind. Renarin se desprinsese din îmbrățișare și îl prinse de umăr, bătând ușor în Cristalarmură cu cealaltă mână și zâmbind cu toată fața. Și Dalinar zâmbi, desprinzându-și privirea de la cei doi frați ca să se uite la Navani. Ea stătea cu mâinile strânse în față și cu o sprânceană ridicată. Era ciudat că pe față avea câteva pete de vopsea roșie.

— Nici măcar n-ai fost îngrijorată, nu-i așa? îi spuse el.

— Îngrijorată? întrebă ea.

Dalinar o privi în ochi și abia acum văzu că i se înroșiseră.

— Am fost îngrozită.

Și Dalinar se trezi că o cuprindea în brațe. Fiind în Cristalarmură, trebuia să-și controleze îmbrățișarea, dar mânușile îi îngăduiră să-i simtă mătasea rochiei și, fiindcă nu purta coif, simți și mirosul de flori al săpunului ei parfumat. O strânse cât de tare cuteza, înclinându-și fruntea și îndesându-și nasul în părul ei.

— Hmm, s-ar părea că mi s-a simțit lipsa, observă ea pe un ton cald. Ne vede lumea. O să-nceapă să bârfească.

— Puțin îmi pasă.

— Hmm... Se pare că mi s-a simțit *foarte mult* lipsa.

— Pe câmpul de luptă, spuse el cu glas aspru, am crezut c-o să mor. Și mi-am dat seama că n-are nimic.

Ea își lăsă capul pe spate, părând năucită.

— Mi-am petrecut prea mult timp gândindu-mă la ce-o să spună lumea și făcându-mi griji pentru asta, Navani. Când am crezut că mi-a sosit ceasul, mi-am dat seama că toate grijile mele au fost în van. În final, m-am simțit mulțumit de felul în care mi-am trăit viața.

Își coborî privirea spre ea, apoi văzu cu ochii minții cum își desfăcea mânușa dreaptă, lăsând-o să cadă cu un zăngănit. Își întinse mâna bătătorită și-i prinse bărbia în palmă.

— Am avut doar două regrete. Unul te privea pe tine și altul pe Renarin.

— Adică spui că dacă ai muri, nu s-ar întâmpla nimic?

— Nu. Spun că, fiind față-n față cu veșnicia, am văzut acolo pace. Iar asta o să schimbe modul în care-mi duc viața.

— Fără nicio urmă de vinovăție?

El șovăi.

— Fiind cel care sunt, nu cred c-o să pot scăpa complet de ea. Sfârșitul însemna doar pace, dar viața... e o furtună. Totuși, acum văd lucrurile altfel. E timpul să nu mă mai las manevrat de mincinoși.

Își ridică privirea către culmea de deasupra lor, unde se adunau mai mulți soldați în verde.

— Mă tot gândesc la una dintre viziuni, spuse el încet. La ultima, în care l-am întâlnit pe Nohadon. Nu i-a plăcut când i-am sugerat să-și scrie cugetările înțelepte. Aici e ceva. Un lucru pe care trebuie să-l aflu.

— Ce? întrebă Navani.

— Încă nu știu. Dar o să-l descopăr, sunt aproape.

O strânse din nou la piept, ținându-și mâna pe ceafa ei și mângâindu-i părul. Își dorea să-i dispară Armura, să nu mai existe metal între ea și el.

Dar încă nu venise timpul pentru asta. Se desprinse de ea fără tragere de inimă, întorcându-se către Renarin și Adolin, care îi priveau stânjeniți. Soldații lui se uitau în sus, către armata lui Sadeas, care se aduna pe culme.

„Nu pot îngădui să se ajungă la vărsare de sânge”, își zise Dalinar, întinzându-și mâna și punându-și-o în mănua căzută. Curele se strânseseră, fixând-o de restul armurii. „Dar nici n-o să mă furișez în tabăra mea fără să-i vorbesc.” Trebuia măcar să afle de ce-l trădase. Până atunci, totul mersese atât de bine.

În plus, le făgăduise ceva podarilor. Începu să urce panta, cu mantia lui albastră pătată de sânge fluturându-i în urmă. Adolin mergea alături, în zăngănitul armurii, iar Navani, aflată în cealaltă parte, ținea pasul cu ei. Renarin îi urma, iar cei o mie șase sute de oameni care-i rămăseseră făceau același lucru.

— Tată... spuse Adolin, privindu-i pe soldații ostili.

— Nu-ți chema Sabia. N-o să se ajungă la luptă.

— Sadeas v-a abandonat, nu-i așa? întrebă încet Navani, cu ochii arzând de furie.

— Nu numai atât, răspunse Adolin cu scârbă. Ne-a atras într-o cursă, apoi ne-a trădat.

— Am supraviețuit, spuse Dalinar cu hotărâre.

Începea să vadă limpede drumul pe care trebuia să-l urmeze. Știa ce-avea de făcut.

— N-o să ne-atace aici, dar ar putea încerca să ne provoace. Păstrează-ți Sabia în ceață, Adolin, și nu-i lăsa pe oamenii noștri să facă nicio greșală.

Ezitanți, soldații în verde se dădură în lături, strângându-și sulițele în mâini. Kaladin și podarii lui mergeau pe lângă primele rânduri ale oștenilor lui Dalinar.

Adolin nu-și chemă sabia, deși se uita cu dispreț la trupele lui Sadeas. Oamenii lui Dalinar n-aveau cum să se simtă în largul lor când erau iarăși înconjurați de dușmani, dar îl urma-ră, pătrunzând pe terenul de adunare. Sadeas era în fața lor. Înaltul prinț trădător aștepta cu brațele încrucișate, încă îmbrăcat în Cristalarmură, cu buclele părului negru unduind în vânt. Acolo, pe pietre, cineva arsese o glifă *thath* imensă, iar Sadeas stătea în mijlocul ei.

Dreptate. Sadeas călca dreptatea în picioare și asta se potrivea magnific de bine.

— Dalinar, exclamă el, bătrâne prieten! Se pare că m-am pripit închipuindu-mi că soarta ți-era pecetluită. Îmi cer scuze că m-am retras când încă mai erai în pericol, dar am pus pe primul loc siguranța oamenilor mei. Sunt convins că înțelegi.

Dalinar se opri la mică distanță de el. Cei doi se priviră în față. În mijlocul soldaților încordați. Un vânt rece biciuia umbrarul din spatele lui Sadeas.

— Firește, răspuse Dalinar cu voce egală. Ai făcut ceea ce trebuia să faci.

Sadeas se destinse vizibil, deși mai mulți soldați de-ai lui Dalinar bombăniră la auzul cuvintelor. Adolin îi amuți, aruncând priviri tăioase.

Dalinar se răsuci și, cu o fluturare de mână, le ceru fiilor și oamenilor lui să se îndepărteze. Navani își ridică o sprâncenă, dar, la îndemnul lui, se retrase odată cu ceilalți. Dalinar se întoarse spre Sadeas și acesta – părând curios – le făcu semn aghiotanților săi să dea înapoi.

Dalinar se apropie de marginea glifei *thath*, iar Sadeas înaintă până când nu-i mai despărteau decât câteva degete. Erau de aceeași înălțime. Stând atât de aproape, Dalinar se gândi că vedea încordarea – și furia – din privirea lui Sadeas. Supraviețuirea lui îi distrusese planurile urzite luni de-a rândul.

— Trebuie să știi de ce, spuse Dalinar, prea încet ca să fie auzit de altcineva în afara celui lalt înalt prinț.

— Din cauza jurământului meu, bătrâne prieten.

— *Ce?* întrebă Dalinar, strângându-și pumnii.

— Am făcut amândoi un jurământ, cu ani în urmă.

Sadeas oftă și, lăsând deoparte prefăcătoria nerușinată, vorbi deschis:

— Să-l apărăm pe Elhokar. Să apărăm regatul, adăugă el.

— Și eu asta fac! răspunse Dalinar. Urmăream amândoi același scop. Și luptam împreună, Sadeas. Și *mergea bine*.

— Da. Dar eu sunt sigur că îi pot înfrânge pe parshendi de unul singur. Pot face tot ce-am făcut împreună împărțindu-mi armata în două – o parte care să se năpustească înainte și o alta, mai mare, care s-o urmeze. Trebuia să mă folosesc de prilejul ăsta ca să te înlătur, Dalinar, nu înțelegi? Gavilar a murit din pricina slăbiciunii sale. *Eu* voiam să-i atacăm pe parshendi de la bun început, să le cucerim teritoriul. El a insistat să încheiem un tratat, și asta i-a adus moartea. Iar tu începi să te porți exact ca el. Aceleași idei, același stil de a vorbi. Prin tine, Elhokar începe și el să se molipsească de lucrurile astea. Se îmbracă la fel ca tine. Îmi vorbește despre Legile Războinicilor, despre faptul că poate ar trebui să impunem respectarea lor în toate taberele. Începe să se gândească la *retragere*.

— Adică vrei să văd toată treaba asta ca pe un act de onoare?

— Nicidecum, chicoti Sadeas. M-am străduit ani de-a rândul să devin cel mai de încredere sfătuitor al lui Elhokar – dar tu erai întotdeauna acolo, abătându-i atenția, făcându-l să-și plece urechea către tine, în ciuda tuturor eforturilor mele. Nu pot pretinde c-a fost vorba numai de onoare, deși a existat și așa ceva. În cele din urmă, mi-am dorit pur și simplu să dispari.

Vocea lui Sadeas deveni de gheață.

— Dar *înnebunești*, bătrâne prieten. N-ai decât să mă faci mincinos, însă am procedat așa și din milă. Am găsit o cale prin care să-ți ofer o moarte glorioasă, în loc să te privesc decăzând din ce în ce mai mult. Lăsându-i pe parshendi să te omoare, puteam să-l apăr pe Elhokar de tine, preschimbându-te în același timp într-un simbol care să le aducă tuturor amin-

te de lucrurile pe care le facem de fapt aici. Moartea ta ar fi fost cea care ne-ar fi unit în sfârșit. Ce ironie, dacă stai să te gândești.

Dalinar inspiră, apoi dădu drumul aerului din plămâni. Era greu să nu se lase mistuit de furie și de indignare.

— Spune-mi un singur lucru. De ce n-ai lăsat vina încercării de asasinat să cadă asupra mea? De ce-ai îndepărtat bănuielile, numai ca să mă trădezi mai târziu?

Sadeas pufni abia auzit.

— Pfu! Nimeni n-ar fi crezut cu adevărat c-ai încercat să-l omori pe rege. Ar fi vorbit despre asta, dar n-ar fi crezut. Aruncând vina asupra ta prea devreme, aș fi riscat să mă amestec pe mine în complot zise el clătînând din cap. Cred că Elhokar știe cine-a încercat să-l omoare. Atâta lucru a recunoscut față de mine, deși n-a vrut să-i spună numele.

„Ce?” se întrebă Dalinar. „Știe? Dar... de unde? De ce nu spune cine a fost?” Dalinar își modifică planurile. Nu era sigur că Sadeas spunea adevărul dar, dacă era sincer, dezvăluirea i-ar fi putut fi de folos.

— Știe că n-ai fost tu, continuă Sadeas. Pot să-mi dau seama, deși el habar n-are că e așa ușor de citit. N-ar fi avut nicio noimă să te acuz. Elhokar ți-ar fi luat apărarea, iar eu mi-aș fi putut pierde poziția de înalt Prinț al Informării. Însă asta chiar mi-a oferit o minunată ocazie de a-ți recâștiga încrederea.

„Unește-i...” Viziunile... Dar cel care-i vorbea lui Dalinar în fiecare dintre ele se înșelase cumplit. Purtându-se cinstit, nu câștigase loialitatea lui Sadeas. Devenise doar mai ușor de trădat.

— Dacă asta înseamnă ceva, spuse nepăsător Sadeas, să știi că țin la tine. Țin cu adevărat. Dar ești un bolovan în calea mea, o forță care – fără s-o știe – pune umărul la distrugerea regatului lui Gavilar. Când mi s-a ivit un prilej, l-am folosit.

— N-a fost o simplă ocazie favorabilă. Ai pus totul la cale, Sadeas.

— Mi-am făcut planuri, dar așa procedez de multe ori. Nu țin întotdeauna cont de preferințele mele. Azi am făcut-o.

— Ei bine, zise pufnind Dalinar, azi mi-ai demonstrat ceva – mi-ai demonstrat-o pur și simplu fiindcă ai încercat să mă înlături.

- Ce ți-am demonstrat? întrebă Sadeas, amuzat.
- Că încă mai sunt o amenințare.

Înalții prinți își continuau discuția cu voci scăzute. Istovit, Kaladin stătea lângă soldații lui Dalinar, alături de ceilalți bărbați din echipa Podului Patru.

Sadeas le aruncă o privire. Din mulțime, Matal, roșu la față, nu-i scăpa din ochi. Știa probabil că avea să fie pedepsit, așa cum fusese Lamaril. Ar fi trebuit să-nvețe din cele petrecute atunci. Ar fi trebuit să-l ucidă pe Kaladin de la bun început.

„Au încercat”, se gândi. „Și au dat greș.”

Nu știa ce i se întâmplase, ce se petrecuse cu Syl și ce se alesese de cuvintele din mintea lui. Lumina de Furtună părea să-l slujească acum mai bine. Avea mai multă forță, devenise mai puternic. Dar forța aceea dispăruse și era *atât* de obosit... Secătuit. Trăsese prea mult de el însuși, de echipa Podului Patru. Mersese prea departe.

Poate că toți ceilalți ar fi trebuit să plece în tabăra lui Kholin. Însă Teft avea dreptate; trebuia să ducă lucrurile până la capăt.

„A făgăduit”, își zise. „A făgăduit c-o să ne elibereze din mâinile lui Sadeas.”

Înalții Prinți își întrerupseră discuția și se îndepărtară unul de altul.

— Ei bine, spuse tare Sadeas, se vede că oamenii tăi sunt istoviți, Dalinar. O să vorbim mai târziu despre ceea ce n-a mers, deși cred că putem presupune, fără să greșim, că alianța noastră s-a dovedit imposibilă.

— Imposibilă, repetă Dalinar. E un mod delicat de exprimare, adăugă el, arătând cu o mișcare a capului către podari. Pe oamenii ăștia îi iau în tabăra mea.

— Mă tem că nu mă pot despărți de ei.

Kaladin simți un junghi în inimă.

— Sunt sigur că nu valorează prea mult pentru tine. Spune un preț.

— Nu vreau să-i vând.

— Îți plătesc șaiszeci de broami de smarald pentru fiecare om.

Soldații din ambele tabere scoaseră sunete de uimire. Era de douăzeci de ori mai mult decât prețul unui sclav bun.

— Nu-i dau nici pentru câte o mie de fiecare, Dalinar, răspunse Sadeas, iar Kaladin citi în ochii lui că podarii aveau să moară. Ia-ți soldații și pleacă. Pe cei care-mi aparțin lasă-i aici.

— Nu-mi forța mâna, Sadeas.

Încordarea se reinstaură brusc. Ofițerii lui Dalinar își duseră mâinile la săbii, iar sulițașii își scoaseră pieptul înainte, strângându-și mai tare armele.

— Să nu-ți forțez mâna? Întrebă Sadeas. Ce soi de amenințare e asta? *Pleacă* din tabăra mea. E clar că nu ne mai leagă nimic. Dacă-mi furi ceea ce îmi aparține, o să am toate motivele să te atac.

Dalinar nu se clinti. Părea încrezător în sine, deși Kaladin nu pricepea de ce. „Încă o promisiune spulberată”, își zise întorcându-se cu spatele. Până la urmă, cu toate bunele lui intenții, Dalinar Kholin era la fel ca toți ceilalți.

Oamenilor din spatele lui Kaladin li se tăie răsuflarea de uimire.

El rămase împietrit, apoi se răsuci. Dalinar Kholin își ținea în mână *Cristalsabia* masivă; abia și-o chemase, așa că de pe ea cădeau picături de apă. Din armură ieșea un abur subțire și *Lumina de Furtună* se înălța din crăpături.

Sadeas se retrase împleticindu-se, cu ochii larg deschiși. Soldații din garda lui de onoare își scoaseră săbiile. Adolin Kholin întinse mâna într-o parte, ca și cum și-ar fi chemat propria armă.

Dalinar făcu un pas înainte, apoi își înfipse *Sabia* în mijlocul glifei înnegrite de pe piatră. Pe urmă se trase înapoi.

— Pentru podari, spuse.

Sadeas clipi, nedumerit. Toate murmururile se stinseră și oamenii de pe întregul câmp părură să împietrească, nemaiputând nici măcar să respire.

— *Ce?* Întrebă Sadeas.

— *Sabia*, răspunse Dalinar, a cărui voce plină de hotărâre făcea aerul să vibreze, în schimbul podarilor tăi. Al tuturor podarilor tăi. Vreau toți podarii din tabăra ta. Devin ai mei, fac cu ei ce vreau, tu nu te mai atingi de ei niciodată. Primești în schimb *Sabia*.

Sadeas își coborî privirea spre *Cristalsabia*, nevenindu-i să creadă.

— Arma asta valorează mai multe averi. Orașe, palate, regate.

— Facem târgul? întrebă Dalinar.

— Tată, nu! spuse Adolin Kholin, în timp ce propria armă i se materializa în mână. Nu...

Dalinar își ridică brațul, făcându-l pe tânăr să tacă. Continua să se uite la Sadeas.

— *Facem târgul?* întrebă din nou, rostind cuvintele cu voce apăsată.

Kaladin se uita cu ochii holbați, fără a putea să se miște sau să vorbească.

Sadeas învălui Cristalsabia într-o privire încărcată de dorință. Se uită la Kaladin, șovăi puțin, apoi întinse mâna și apucă Sabia de mâner.

— *Ia creaturile blestemate.*

Dalinar dădu scurt din cap și se îndepărtă de Sadeas.

— Să mergem, le spuse însoțitorilor săi.

— N-au nicio valoare, să știi, zise Sadeas. Ești unul dintre cei zece nebuni, Dalinar Kholin! Nu vezi cât de ȳicnit ești? Toată lumea o să-și aducă aminte de asta ca de cea mai ridicolă hotărâre pe care-a luat-o vreodată un înalt prinț alethi!

Dalinar nu se uită în urmă. Se îndreptă spre Kaladin și spre ceilalți bărbați din echipa Podului Patru.

— Plecați, le spuse cu voce blândă. Luați-vă lucrurile și oamenii pe care i-ați lăsat în urmă. O să trimit soldați să vă servească drept gardă. Lăsați podurile și veniți repede în tabăra mea. Acolo veți fi în siguranță. Vă dau cuvântul meu de onoare.

Începu să se îndepărteze.

Kaladin se scutură de amorțeală. Se grăbi să-l ajungă din urmă pe înaltul prinț și îl prinse de brațul acoperit de armură.

— Așteaptă. Tu... Asta... *Ce s-a-ntâmplat?*

Dalinar se întoarse spre el. Apoi îi puse o mână pe umăr, cu mănua sa strălucitoare și albastră, nepotrivită cu restul armurii cenușii ca ardezia.

— Nu știi ce v-au făcut. Nu pot decât să-mi imaginez cum a fost viața voastră. Dar știi un singur lucru. În tabăra mea n-o să fiți nici podari, nici sclavi.

— Dar...

— Cât valorează viața unui om? întrebă încet Dalinar.

— Stăpânii de sclavi spun că în jur de doi broami de smarald, răspunse Kaladin, încruntându-se.

— Și tu ce spui?

— E neprețuită, zise Kaladin fără să stea pe gânduri, repetând cuvintele tatălui său.

Dalinar zâmbi, făcând să i se încrețească ridurile care-i porneau din colțurile ochilor.

— Din întâmplare, tot atât valorează și o Cristalsabie. Azi, tu și oamenii tăi v-ați sacrificat ca să-mi cumpărați mie două mii șase sute de vieți neprețuite. Și a trebuit să dau în schimb doar o singură sabie neprețuită. Eu numesc asta chilipir.

— Chiar ești convins că ai făcut un schimb avantajos, nu-i așa?

Dalinar îl privi cu un zâmbet izbitor de părintesc.

— Pentru onoarea mea? E discutabil. Du-te să-ți conduci oamenii la loc sigur, soldat. Mai târziu, spre seară, am să-ți pun niște întrebări.

Kaladin se uită la Sadeas, care-și ținea cu venerație în mână noua Sabie.

— Ai spus c-o să ai grijă de Sadeas. Asta aveai de gând?

— Aici n-am avut grijă de Sadeas, răspunse Dalinar, ci de tine și de oamenii tăi. Azi mai am încă treburi de rezolvat.

Dalinar îl găsi pe regele Elhokar în salonul palatului său.

Dădu încă o dată din cap către străjerii de afară, apoi închise ușa. Soldații păreau tulburați. Și chiar așa ar fi trebuit să fie: ordinele lui fuseseră neobișnuite. Dar aveau să facă tot ce le ceruse. Purtau culorile regelui, albastru și auriu, dar erau oamenii lui Dalinar, anume aleși pentru loialitatea lor.

Ușa se închise cu un pocnet. Îmbrăcat în Cristalarmură, regele fixa cu privirea una dintre hărțile sale.

— A, unchiule, spuse întorcându-se spre Dalinar. Bun. Voiam să stăm de vorbă. Ai aflat de zvonurile despre tine și mama? Îmi dau seama că nu s-a putut întâmpla nimic necuviincios, dar îmi fac griji când mă gândesc la ce cred oamenii.

Dalinar traversă încăperea, iar cizmele lui, lovind covorul gros, făceau un zgomot surd. În colțuri atârnavă diamante impregnate, iar în pereții sculptați fuseseră încrustate bucăți mici de cuarț, care reflectau lumina.

— Sincer, unchiule – spuse Elhokar, clătinând din cap – încep să nu mai suport felul în care ești privit în tabără. Ceea ce se spune se reflectă negativ asupra mea, înțelegi, și...

Tăcu când Dalinar se opri la un pas de el.

— Unchiule? E totul în ordine? Străjerii de la ușă mi-au raportat că la asaltul platourilor de azi, lucrurile n-au mers cum trebuie, dar mintea mi-era plină de gânduri. Mi-a scăpat ceva important?

— Da, răspunse Dalinar.

Pe urmă îl pocni pe rege cu piciorul în piept.

Puterea loviturii îl aruncă pe tânăr cu spatele pe masă. Lemnul fin se făcu țandări când Cristalpurtătorul masiv se prăbuși peste el. Elhokar se izbi de podea și platoșa i se crăpă ușor. Dalinar se apropie de el și îl lovi din nou cu piciorul, de data asta în coaste, făcându-i încă o crăpătură pe platoșă.

— Străjerii La mine! Străjerii țipă Elhokar, cuprins de panică.

Nu veni nimeni. Dalinar îl izbi din nou cu piciorul și regele înjură, prinzându-l de cizmă. Dalinar gemu, dar se aplecă, îl înșfacă pe rege de braț, ridicându-l dintr-o smucitură, apoi îl azvârli către perete. Regele se împiedică de covor și căzu peste un scaun. Picioarele rotunde din lemn săriră în toate părțile, împrăștiind așchii.

Cu ochii mari, Elhokar se grăbi să se ridice. Dalinar se îndreptă spre el.

— Ce-ai pățit, unchiule? strigă tânărul. Ești nebun! Străjeri! Asasin în camera regelui! Străjeri!

Încercă s-alege spre ușă, dar Dalinar îl izbi cu umărul, trântindu-l din nou la podea.

Elhokar se rostogoli, dar reuși să-și tragă o mână sub el și se ridică în genunchi, întinzându-și într-o parte cealaltă mână, în care îi apără o dâră de ceață când își chemă Sabia.

Dalinar îl pocni peste braț exact în momentul în care Cristalsabia îi cădea între degete. În urma loviturii, aceasta îi fu azvârlită din mână, transformându-se imediat în ceață.

Elhokar își repezi cu frenezie pumnul către unchiul său, dar acesta i-l prinse, apoi îl trase în picioare. Îl smuci către el și îi dădu un pumn în platoșă. Tânărul se zbatu, dar Dalinar repetă mișcarea, izbindu-și mânușa de platoșă, spărgând oțelul care-i proteja degetele și făcându-l pe rege să geamă.

Următoarea lovitură sparse platoșa acestuia, într-o explozie de așchii topite.

Dalinar îl lăsă să cadă. Elhokar se strădui să se ridice iarăși, dar platoșa era focarul puterii unei Cristalarmuri. Lipsa ei îngreuna brațele și picioarele. Dalinar se lăsă într-un genunchi, alături de regele care se zvârcolea. Cristalsabia regelui se materializă iarăși, dar Dalinar îi prinse mâna de încheietură și i-o izbi de podeaua de piatră, făcându-l s-o scape iarăși. Arma dispăru în ceață.

— Străjeri! țipă tânărul, cu glas strident. Străjeri, străjeri, străjeri!

— Nu vor veni, Elhokar, spuse Dalinar, cu glas scăzut. Sunt oamenii mei, iar eu le-am poruncit să nu intre – și să nu lase pe nimeni înăuntru – indiferent ce-ar auzi. Chiar dacă ai striga după ajutor.

Elhokar amuți.

— Sunt oamenii mei, repetă Dalinar. Eu i-am instruit. Eu i-am adus aici. Mi-au fost loiali întotdeauna.

— De ce, unchiule? Ce faci? Te rog, spune-mi. Aproape că plângea.

Dalinar se aplecă, apropiindu-se destul de mult ca să-i simtă mirosul răsuflării.

— Chinga șeii pe care ai folosit-o în timpul vânătorii, spuse el încet. Ai tăiat-o chiar tu, nu-i așa?

Elhokar făcu ochii și mai mari.

— Șeile au fost schimbate înainte să ajungi la mine în tabără, continuă Dalinar. Fiindcă n-ai vrut să-ți strici șaua preferată în momentul când cădeai de pe cal. Ai pus totul la cale, ai avut grijă să ți se realizeze planul. De-asta erai atât de sigur c-a fost tăiată chinga.

Începând să cedeze, Elhokar dădu din cap.

— Cineva încerca să măucidă, dar tu nu voiai să mă crezi! M-am... m-am temut că puteai fi chiar tu! Așa că m-am hotărât... m-am...

— Ți-ai tăiat singur chinga, ca să vadă toată lumea o așa-zisă încercare de a ți se lua viața, spuse Dalinar. Ceva care să ne convingă pe mine sau pe Sadeas să facem cercetări.

Elhokar șovăi, apoi dădu din nou din cap. Dalinar închise ochii, răsuflând rar.

— Nu-ți dai seama ce-ai făcut, Elhokar? Ai atras asupra mea bănuielile oamenilor din toate taberele noastre! I-ai dat lui Sadeas prilej să mă distrugă.

Deschise ochii și-și coborî privirea către rege.

— Trebuia să aflu, șopti acesta. Nu puteam avea încredere în nimeni.

Gemu sub greutatea lui Dalinar.

— Și nestematele crăpate din Armura ta? Tot tu le-ai pus?

— Nu.

— Atunci poate-ai descoperit într-adevăr ceva, mârâi Dalinar. Presupun că nu poți fi învinuit pe de-a-ntregul.

— Atunci mă lași să mă ridic?

— Nu.

Dalinar se aplecă și mai tare, sprijinindu-și mâna pe pieptul regelui. Elhokar încetă să se mai zbată și se uită îngrozit în sus.

— Dacă apăs, spuse Dalinar, mori. Îți crapă coastele ca niște crengi uscate, iar inima ți se storcește ca o boabă de strugure. Nimeni nu mi-ar găsi vreo vină. Șoptesc cu toții că Ghimpele Negru ar fi trebuit să ia tronul pentru sine cu ani în urmă. Garda ta îmi e loială mie. Nimeni nu te-ar răzbuna. Nimeni nu s-ar sinchisi.

Elhokar lăsă să-i iasă aerul din piept când mâna lui Dalinar îl apăsă ușor.

— Pricepi? Îl întrebă încet acesta.

— Nu!

Dalinar oftă, apoi își eliberă nepotul și se ridică. Elhokar își umplu plămâni gâfâind.

— Temerile tale ar putea fi neîntemeiate, spuse Dalinar, sau ar putea fi îndreptățite. Oricum ar fi, trebuie să-nțelegi ceva. Nu-ți sunt dușman.

Elhokar se încruntă.

— Așadar n-o să mă ucizi?

— Dar-ar furtuna, nu! Te iubesc ca pe un fiu, băiete.

Regele își frecă pieptul.

— Ai... instincte paterne foarte bizare.

— Mi-am petrecut ani întregi urmându-te, spuse Dalinar. Ți-am oferit întreaga mea loialitate, devotamentul meu, sfaturile mele. Am jurat să-ți slujesc – fângăduindu-mi, *jurându-mi* mie însumi că n-o să râvnesc niciodată la tronul lui Gavilar.

În ciuda tuturor acestor lucruri, tu n-ai încredere în mine. Pui la cale farse ca asta cu chinga, arunci bănuiele asupra mea, le oferi tocmai dușmanilor tăi poziții din care să te atace, fără să ai habar ce faci.

Făcu un pas către rege. Elhokar își vârî capul între umeri.

— Ei bine, acum știi, continuă Dalinar cu glas aspru. Dacă-ai fi vrut să te omor, Elhokar, aș fi putut s-o fac de zece ori. De-o sută de ori. S-ar părea că nu accepți loialitatea și devotamentul ca dovezi ale sincerității mele. Prin urmare, dacă te porți ca un copil, ești tratat ca un copil. Acum știi sigur că nu-ți vreau moartea. Fiindcă altminteri ți-aș fi zdrobit pieptul și-aș fi terminat cu tine!

Se uită în ochii regelui.

— Acum *pricepi*?

Elhokar încuviință, înclinându-și încet capul.

— Bun, zise Dalinar. Măine o să mă numești înalt Prinț al Războiului.

— Ce?

— Sadeas m-a trădat azi, spuse Dalinar.

Se apropie de masa sfărâmată și lovi bucățile cu piciorul. Sigiliul regelui se rostogoli din sertarul unde stătea de obicei, iar el îl ridică.

— Aproape șase mii de oameni de-ai mei au fost măcelăriți. Eu și Adolin abia am scăpat cu viață.

— Ce? spuse Elhokar, străduindu-se să se ridice în capul oaselor. Imposibil!

— Nicidecum, ripostă Dalinar, privind-și nepotul. A găsit ocazia potrivită să se retragă, lăsându-i pe parshendi să ne nimicască. Un gest cât se poate de alethi. Nemilos, dar îngăduindu-i să pretindă că e vorba de onoare și de moralitate.

— Atunci... vrei să fie judecat?

— Nu. Sadeas nu e nici mai rău, nici mai bun decât ceilalți. Oricare înalt prinț l-ar trăda pe altul, dacă ar avea prilejul s-o facă fără să se pună el însuși în primejdie. Am de gând să gădesc o cale prin care unirea lor să nu fie doar o vorbă goală. Vei vedea cum anume. Măine, odată ce-o să mă numești înalt Prinț al Războiului, o să-i dau Armura mea lui Renarin, ca să-mi îndeplinesc o promisiune. Sabia mi-am dat-o deja, ca să-ndeplinesc o alta.

Veni mai aproape și îl privi din nou în ochi pe Elhokar, apoi apucă în mână sigiliul acestuia.

— Ca înalt Prinț al Războiului, voi impune respectarea Legilor Războinicilor în toate cele zece tabere. Și voi hotărî în ce fel se poartă luptele, stabilind ce armate pleacă la asalt și care va fi platoul atacat de fiecare. Toate inimile-nestemată vor fi ale Coroanei și tu le vei împărți apoi ca trofee. Din întrecere, o să transformăm ceea ce se petrece aici în război adevărat, iar eu mă voi folosi de el ca să fac soldați adevărați din oamenii celor zece armate ale noastre și din comandanții lor.

— Părinte al Furtunii! Ne vor ucide! Înălții prinți se vor revolta! N-o să treacă nici măcar o săptămână!

— Nu vor fi încântați, asta-i sigur, răspunse Dalinar. Și da, tot ce vreau să fac o să ne pună în mare pericol. Va trebui să fim mult mai atenți când ne alegem oamenii din gardă. Dar dacă ai dreptate, cineva încearcă deja să te ucidă, așa că ar trebui s-o facem oricum.

Elhokar se holbă mai întâi la el, apoi la mobila distrusă, frecându-și pieptul.

— Vorbești *serios*, nu-i așa?

— Așa e, răspunse Dalinar, aruncându-i lui Elhokar sigiliul. Va trebui să-ți pui condeierele să-mi scrie numirea imediat ce voi pleca.

— Dar parcă spuneai că nu e bine să-i silim pe oameni să respecte Legile Războinicilor, zise Elhokar. Ai spus că, pentru a schimba oamenii, cea mai bună cale e să duci o viață corectă, astfel încât ei să-ți urmeze exemplul!

— Asta a fost înainte să fiu înșelat de Atotputernic, răspunse Dalinar, care încă nu știa ce să creadă despre asta. Din tot ce ți-am spus, o mare parte am aflat din *Calea regilor*. Dar n-am înțeles ceva. Nohadon a scris cartea asta către sfârșitul vieții sale, *după ce* a făcut ordine – după ce a silit regatele să se unească, după ce a refăcut ținuturile distruse în urma Devastării.

Cartea a fost scrisă pentru a da formă unui ideal. Le-a fost oferită oamenilor care se simt deja îndemnați să acționeze așa cum se cuvine. Aici am greșit eu. Înainte să fie posibile toate astea, poporul nostru trebuie să ajungă la un nivel minim al onoarei și demnității. Adolin mi-a spus acum câteva săptămâni ceva foarte profund. M-a întrebat de ce mi-am

obligat fiii să se ridice la înălțimea unor așteptări atât de înalte, dar i-am lăsat pe ceilalți să-și urmeze căile greșite fără să-i condamn.

I-am tratat pe ceilalți înalți prinți și pe ochi-luminoșii de la curțile lor ca pe niște adulți. Un adult e în stare să ia un principiu și să-l adapteze nevoilor sale. Dar noi încă nu suntem pregătiți pentru așa ceva. Noi suntem copii. Iar când educi un copil, îi *impui* să se poarte așa cum e corect până când crește destul de mare ca să ia propriile hotărâri. Regatele de Argint n-au *început* prin a fi bastioane ale onoarei, unite și încercate de glorie. Au fost deprinse să fie astfel, au fost educate, ca niște tineri îndrumați până la vârsta maturității.

Se apropie cu pași mari și îngenunche lângă Elhokar. Regele continua să-și frece pieptul, iar Armura lui arăta ciudat, lipsită fiind de partea ei esențială.

— O să transformăm Alethkarul în ceva măreț, nepoate, spune încet bărbatul mai vârstnic. Înălții prinți i-au jurat credință lui Gavilar, dar acum își nesocotesc jurămintele. Ei bine, e timpul să nu-i mai lăsăm s-o facă. O să câștigăm războiul ăsta și-o să transformăm din nou Alethkarul într-un loc demn de invidiat. Nu pentru puterea sa militară, ci fiindcă locuitorii săi vor trăi în siguranță și pentru că aici va domni dreptatea. O s-o facem – sau o să murim amândoi încercând s-o facem.

— O spui cu înflăcărare.

— Fiindcă știi în sfârșit ce am de făcut, răspunse Dalinar, ridicându-se. M-am străduit să fiu Nohadon pacificatorul. Dar nu sunt. Sunt Ghimpele Negru, un general, un comandant de oaste. N-am niciun fel de talent când e vorba de urzeli politice secrete, dar mă pricep foarte bine să instruiesc soldații. Începând de mâine, toți bărbații din taberele noastre vor fi ai mei. Din punctul meu de vedere, vor fi cu toții recruți neinstruiți. Chiar și înălții prinți.

— Presupunând că fac numirea.

— O s-o faci. Și, în schimb, îți promit c-o să aflu cine încearcă să te ucidă.

Elhokar pufni, începând să-și scoată Cristalarmura bucată cu bucată.

— După ce-o să se ducă vestea despre numirea ta, o să fie simplu să descoperi cine-ncearcă să măucidă! O să poți pune pe listă toate numele din taberele de război!

Zâmbetul lui Dalinar se lăți.

— Atunci măcar n-o să mai fiu nevoit să ghicesc! Nu mai fi atât de supărat, nepoate. Azi ai aflat ceva. Unchiul tău nu vrea să te omoare.

— Nu vrea decât să mă transforme în țintă.

— Spre binele tău, fiule, spuse Dalinar, îndreptându-se către ușă. Nu te agita prea tare. Am niște planuri, știu exact ce trebuie făcut ca să te țin în viață.

Deschise ușa și văzu mai mulți străjieri care se străduiau să țină la distanță un grup de slujitori și de curteni neliniștiți.

— E teafăr și nevătămat, le spuse el. Vedeți?

Se trase într-o parte, lăsând străjierii și servitorii să meargă la rege. El se răsuci în loc, gata să plece. Pe urmă șovăi.

— A, știi ceva, Elhokar? Acum îi fac curte mamei tale. Vreau să-ncepi să te obișnuiești cu asta.

În ciuda tuturor celor petrecute în ultimele câteva minute, asta aduse pe fața regelui o expresie de nemaipomenită uimire. Dalinar zâmbi, închise ușa și se îndepărtă cu pași fermi.

Majoritatea lucrurilor nu se rezolvaseră încă. Era în continuare plin de furie împotriva lui Sadeas, încă îndurerat de pierderea atâtor soldați de-ai săi, încă prea năucit ca să știe ce-avea de făcut în privința lui Navani, încă uluit de viziunile sale și încă intimidat de ideea unificării taberelor de luptă.

Dar cel puțin acum avea ceva de la care să pornească.

PARTEA A CINCEA

TĂCEREA DEASUPRA

SHALLAN • DALINAR • KALADIN • SZETH • WIT

70 • MAREA DE STICLĂ

Shallan zăcea, nemișcată, în patul din camera ei de spital. Plânsese până îi secaseră lacrimile, apoi vărsase în ploscă, peste ceea ce era în ea. Se simțea mizerabil.

O trădase pe Jasnah. Și Jasnah știa. Faptul că o trădase pe prințesă părea, cumva, mai cumplit decât furtul în sine. Întregul plan fusese prostesc, de la bun început.

În plus, Kabsal era mort. De ce se simțea atât de rău din cauza asta? Fusese un asasin, îi pusese în pericol viața încercând s-o ucidă pe Jasnah. Cu toate astea, ea îi simțea lipsa. Jasnah nu păruse surprinsă că îi dorea cineva moartea; poate că asasinii erau ceva obișnuit în viața ei. Probabil îl credea pe Kabsal un ucigaș înrăit, însă cu Shallan se purtase frumos. Era cu puțință ca totul să fi fost doar minciună?

„Într-un fel, trebuie să fi fost sincer”, își spuse ea, stând ghemuită în pat. „Dacă nu-i păsa de mine, de ce s-a străduit atât să mă facă să mănânc gemul?”

Îi dăduse antidotul mai întâi ei, în loc să-l fi luat el însuși. „Și totuși, până la urmă l-a luat”, își zise. „Și-a vârat degetul plin de gem în gură. De ce nu l-a salvat antidotul?”

Întrebarea începu s-o obsedeze. Și atunci își dădu brusc seama de un lucru pe care l-ar fi remarcat mai devreme dacă n-ar fi distras-o propria vinovăție.

Jasnah mâncase pâinea.

Cuprinzându-se cu brațele, Shallan se săltă în capul oaselor și se sprijini de tăblia patului. „A mâncat-o, dar nu s-a otrăvit”, își zise. „De la o vreme, viața mea nu mai are nicio logică. Creaturile cu capete schimonosite, locul cu un cer întunecat, Animodelarea... și acum asta.”

Cum izbutise Jasnah să supraviețuiască? În ce fel?

Cu degete tremurătoare, întinse mâna către punga de pe noptieră, înăuntru descoperi sfera de granat întrebuițată

de Jasnah ca s-o salveze. Împrăștia o strălucire slabă; restul fusese folosit în timpul Animmodelării. Dar era de-ajuns ca să-i lumineze blocul cu schițe. Probabil că Jasnah nu se os-tenise să-l răsfoiască. Disprețuia atât de mult artele vizuale! Lângă schițe era volumul pe care i-l dăduse prințesa, *Cartea cu nenumărate pagini*. De ce i-o lăsase?

Își luă cărbunele pentru desen și răsfoi blocul, în căutarea unei pagini albe. Trecu peste mai multe desene ale creaturilor cu simboluri în loc de capete, dintre care unele fuseseră surprinse chiar în încăperea aceea. Stăteau la pândă în jurul ei, mereu. Uneori avea impresia că le zărea cu coada ochiului. Alteori le auzea șoptind. Nu mai îndrăznise să le răspundă iarăși.

Începu să deseneze cu degete nesigure, înfățișând-o pe Jasnah așa cum arătase atunci, la spital. Stând lângă patul ei, cu gemul în mână. Nu o memorase în mod special și reprezentarea nu era atât de exactă cum ar fi fost altminteri, dar și-o amintea destul de bine ca s-o deseneze având degetul înfipt în gem. Degetul pe care și-l ridicase ca să miroasă căpșunele. De ce? De ce își vârâse degetul în gem? N-ar fi fost de-ajuns să-și ducă borcanul la nas?

Mirosul n-o făcuse să se strâmbe. De fapt, nu spusese că gemul era stricat. Pusese doar capacul la loc și îi înapoiase borcanul.

Shallan caută o altă foaie albă și o desenă pe Jasnah cu bucata de pâine la buze. Care o făcuse să strâmbe, după ce o mâncase. Ciudat.

Shallan lăsă cărbunele jos și se uită la desenul în care Jasnah ținea bucata de pâine între degete. Nu era o reproducere perfectă, dar se apropia destul de mult de realitate. În schiță, bucata de pâine părea să se topească. Ca și cum degete lui Jasnah ar fi strâns-o într-un mod nefiresc înainte de a și-o băga în gură.

„S-ar putea... ar fi cu puțință?”

Shallan coborî din pat, luă sfera și plecă, ținând-o în mână, cu blocul pentru desen îndesat sub braț. Străjerul dispăruse. Se părea că nu-i mai păsa nimănui ce se întâmplă cu ea; în dimineața următoare avea să fie oricum dată afară.

Sub picioarele ei goale, podeaua de piatră era rece. Nu purta decât o cămașă de noapte albă și subțire, simțindu-se

aproape dezbrăcată. Cel puțin mâna interzisă îi era acoperită. Ajunsă la capătul coridorului, trecu pragul unei uși care se deschidea către oraș. Îl traversă grăbită, îndreptându-se către Ralinsa și ferindu-se să intre pe alei întunecoase. Mergea spre Conclav, cu părul lung și roșu fluturându-i în urmă, atrăgând destule priviri nedumerite și fiind ținta câtorva perechi de ochi holbați. Ora nopții era atât de înaintată încât pe tot parcursul drumului nu se găsi nimeni care să se sinchisească îndeajuns cât s-o întrebe dacă n-avea nevoie de ajutor.

Maeștrii-slujitori de la intrarea Conclavului o lăsară să treacă. O recunoscără și nu fură puțini aceia care o întrebară dacă nu-și dorea s-o ajute. Îi refuză și se îndreptă de una singură către Văl. Intră, apoi își ridică privirea către pereții plini de balcoane; unele dintre acestea erau luminate de sfere.

Separeul lui Jasnah era ocupat. Bineînțeles. Jasnah lucra întotdeauna. Probabil că o nemulțumea foarte tare faptul că-și pierduse atât de mult timp din cauza presupusei încercări de sinucidere a lui Shallan.

În vreme ce era ridicată de parshi la nivelul lui Jasnah, Shallan simțea platforma șubredă sub tălpi. Urca în tăcere, ruptă parcă de lumea din jur. Umbla prin palat – prin *oraș* – numai într-o cămașă de noapte? Se ducea s-o-nfrunte din nou pe Jasnah Kholin? Nu învățase nimic?

Dar ce-avea de pierdut?

Străbătu familiarul culoar de piatră care ducea spre separeu, ținând sfera violetă în fața ei. Jasnah stătea la masa de lucru. Părea neobișnuit de obosită, cu cearcăne negre sub ochi, cu o figură încordată, își ridică privirea și încremeni la vederea lui Shallan.

— Nu ești bine-venită aici.

Tânăra intră totuși, surprinsă că se simțea atât de calmă. Ar fi trebuit să-i tremure mâinile.

— Nu mă sili să chem soldații ca să scap de tine, spuse Jasnah. Ținând cont de ceea ce ai făcut, te-aș fi putut arunca în temniță pentru o sută de ani. Ai idee ce...?

— Animmodul pe care-l porți e un fals, spuse încet Shallan. A fost un fals tot timpul, chiar și înainte de-a face eu schimbul. Jasnah încremeni.

— M-am întrebat de ce n-ai observat că l-am înlocuit, continuă Shallan, așezându-se pe celălalt scaun din încăpere. Am

fost nedumerită săptămâni de-a rândul. Să fi observat, păstrând tăcerea ca să prinzi hoțul? Să nu fi Animodelat nimic în tot acel timp? N-avea niciun sens. În afara cazului când Animodul furat de mine era o momeală.

Jasnah se destinse.

— Da. O deducție foarte inteligentă din partea ta. Am mai multe falsuri. Vezi tu, nu ești prima care a încercat să fure fabrialul. Pe cel adevărat îl ascund cu mare grijă, firește.

Shallan își scoase blocul cu schițe și căută una anume. Era un desen în care înfățișase locul straniu, cu marea de mărgelile, flăcările plutitoare, soarele îndepărtat de pe cerul negru, foarte negru, îl privi o clipă, apoi îl răsuci și îl ridică în fața ochilor lui Jasnah.

Consternarea absolută pe care-o citi în privirea prințesei aproape că o răsplătea pentru noaptea când se simțise bolnavă și chinuită de vină. Jasnah făcu ochii cât cepele și, preț de-o clipă, rosti ceva de neînțeles, căutându-și cuvintele. Shallan își strânse pleoapele, păstrând Amintirea momentului. Nu se putea abține.

— Unde-ai găsit asta? Întrebă prințesa. Ce carte ți-a descris o asemenea scenă?

— Niciuna, Jasnah, răspunse ea, lăsând desenul jos. Am fost în locul ăla. În noaptea când am Animodelat din întâmplare conținutul pocalului și mi-am ascuns apoi fapta înscănând o încercare de sinucidere.

— Imposibil. Doar nu-ți imaginezi c-o să cred...

— Nu există niciun fabrial, nu-i așa, Jasnah? Niciun Animod. N-a existat niciodată. Îl folosești pe cel fals ca să nu-și dea nimeni seama că ai puterea de a Animodela fără niciun ajutor.

Jasnah amuți.

— Am făcut-o și eu, adăugă Shallan. Animodul era îndesat în punga mea ferită. Nu-l atingeam – dar oricum n-avea importanță. Era un fals. Ceea ce am făcut, am făcut fără el. Poate că stând aproape de tine m-am schimbat, într-un fel sau altul. Are legătură cu locul ăla și cu acele creaturi.

Nici de data asta nu primi vreun răspuns.

— Kabsal ți-a trezit bănuieli și te-ai gândit c-ar putea fi un asasin, adăugă Shallan. Când am căzut, ai știut imediat ce s-a întâmplat; te-ai așteptat să fii otrăvită sau cel puțin ți-ai dat

seama că nu era exclus să fii otrăvită. Dar ai crezut că otrava era în gem. Ai Animodelat-o când ai desfăcut capacul și te-ai prefăcut c-o miroși. Dar n-ai știut să recreezi gemul de căpșuni și, când ai încercat, ți-a ieșit un amestec scârbos. Ai crezut că scapi de otravă, însă, fără să vrei, ai Animodelat și ai distrus antidotul. N-ai vrut să mănânci nici pâinea, te-ai temut să nu fie ceva și-n ea. Ai refuzat-o întotdeauna. Dar când te-am convins să iei o bucățică, ai Animodelat-o în altceva înainte să ți-o pui în gură. Ai spus că nu te pricepi să faci substanțe organice, așa că și ceea ce ți-a ieșit a fost dezgustător. Dar ai reuși să-ndepărtezi otrava, așa că pâinea nu te-a ucis.

Shallan întâlnește privirea fostei sale maestre. Oare oboseala o făcea atât de indiferentă față de consecințele confruntării cu ea? Sau cunoașterea adevărului?

— Ai făcut toate astea, Jasnah, cu un Animodul. Încă nu știai că-l înlocuisem. Nu încerca să-mi spui altceva. L-am luat în noaptea când i-ai ucis pe cei patru tâlhari.

În ochii violeți ai lui Jasnah apăru un licăr de surpriză.

— Da, întări tânăra, cu atât de mult timp în urmă. Nu l-ai înlocuit cu un fals. Ai aflat c-ai fost înșelată abia în clipa când l-am scos, ca să-mi poți salva viața.

— Nu e așa, ripostă Jasnah. Ai năluciri, din pricina oboselii și a încordării.

— Bine, spuse Shallan și se ridică, strângând în mână sfera palidă. Cred că trebuie să-ți demonstrez. Dacă pot.

„Creaturilor”, spuse apoi în gând. „Mă auziți?”

„Da, întotdeauna”, veni răspunsul șoptit.

Deși sperase să-l audă, Shallan tresări.

„Mă puteți duce înapoi, în locul acela?”

„Trebuie să-mi spui ceva adevărat. Cu cât e mai adevărat, cu atât mai puternică va fi legătura noastră.”

„Jasnah folosește un Animod fals”, zise în gând Shallan. „Sunt sigură că asta e adevărul”, spuse o voce.

„Nu e de-ajuns”, șopti vocea. „Trebuie să știi ceva adevărat despre tine. Spune-mi. Cu cât mai puternic și mai tainic e adevărul, cu atât mai puternică devine legătura. Spune-mi. Spune-mi. Ce ești?”

— Ce sunt? șopti Shallan. Cu toată sinceritatea?

Era o zi a confruntărilor. Se simțea ciudat de puternică, de hotărâtă. Era momentul să vorbească.

— Sunt o ucigașă. Mi-am omorât tatăl.

„Aha!” șopti vocea. „Un adevăr extrem de puternic...”

Și separeul dispăru.

Shallan se prăbuși, căzând în marea de mărgеле din sticlă întunecată. Se zbatu, încercând să rămână la suprafață. O clipă, izbuti. Pe urmă ceva o prinse de picior și o trase în jos. Când alunecă dedesubt, tipă, așa că micile boabe de sticlă îi umplură gura. Intră în panică. Avea să...

Stratul de mărgеле aflat deasupra ei se despică. Cele de sub ea se înălțară, scoțând-o la suprafață. Acolo stătea cineva, cu mâna întinsă. Era Jasnah, întoarsă cu spatele la cerul negru și cu fața luminată de flăcările plutitoare din apropiere. Prințesa o apucă de mână și o trase deasupra, pe ceva. Pe o plută. *Făcută* din mărgеле de sticlă. Care păreau să se supună voinței lui Jasnah.

— Copilă idioată, spuse prințesa, dând din mână.

Marea de mărgеле se despică, făcând pluta să se clatine, iar ele fură duse într-o parte, către câteva văpăi de lumină. Jasnah o aruncă pe Shallan într-una dintre acele flăcări mici, iar ea părăsi pluta căzând pe spate.

Și se izbi de podeaua separeului. Jasnah stătea în același loc de mai înainte, cu ochii închiși. O clipă mai târziu, îi deschise și-i azvârli tinerei o privire furioasă.

— Copilă idioată! repetă ea. N-ai idee în ce pericol ai fost. Te duci în Umbremar cu o singură sferă, cu lumina aproape secătuită? Idioato!

Shallan tuși, cu senzația că-i rămăsese mărgеле în gât. Se ridică împleticindu-se și întâlni privirea lui Jasnah. Femeia mai vârstnică părea încă furioasă, dar nu mai spuse nimic. „Știe c-o am la mână”, înțelese Shallan. „Dacă dezvălui adevărul...”

Ce-ar fi însemnat? Jasnah avea puteri stranii. Să fi fost un fel de Pustiitor? Ce-ar fi spus oamenii? Nu era de mirare că-și crease fabrialul fals.

— Vreau să iau parte la asta, se trezi Shallan spunând.

— Poftim?

— Vreau să iau parte la ceea ce faci tu, indiferent despre ce e vorba. La cercetările tale, oricare ar fi.

— N-ai idee despre ce vorbești.

— Îmi dau seama, spuse Shallan. Sunt ignorantă. Pentru asta, tratamentul e simplu, adăugă ea, făcând un pas înainte. Vreau să *înțeleg*, Jasnah. Vreau să-ți fiu cu adevărat pupilă. Indiferent de unde-ar veni aceste lucruri pe care le poți face, sunt și eu în stare să le fac. Vreau să mă-nveți și să-mi îngădui să iau parte la munca ta.

— Ai furat de la mine.

— Știu, răspunse Shallan. Și-mi pare rău.

Jasnah își ridică o sprânceană.

— N-o să-mi caut scuze. Dar să știi, Jasnah, că am venit aici cu intenția să fur de la tine. Am plănuit furtul de la bun început.

— Asta ar trebui să mă facă să mă simt mai bine?

— Am plănuit să fur de la Jasnah, eretica înverșunată, spuse Shallan. Nu mi-am dat seama c-o s-ajung să regret că nevoia mă-mpinge să fur. Și nu ți s-a datorat doar ție, ci și gândului că trebuia să las în urmă toate *astea*. Lucrurile pe care am ajuns să le-ndrăgesc. Te rog. Am făcut o greșeală.

— Una imensă. Peste care nu se poate trece.

— Nu face una și mai mare izgonindu-mă. Aș putea fi cineva în fața căruia nu trebuie să minți. Cineva care știe.

Jasnah se lăsă pe spătarul scaunului.

— Am furat fabrialul în noaptea în care i-ai ucis pe bărbații ăia, Jasnah. Ajunsesem la concluzia că n-o pot face, dar tu m-ai convins că adevărul nu e chiar atât de simplu cum îl crezusem eu. Ai deschis în mine un sălaș al furtunilor. Am făcut o greșeală. O să mai fac și altele. Am nevoie de tine.

Jasnah inspiră adânc.

— Stai jos.

Shallan se așeză.

— N-o să mă mai minți niciodată, spuse Jasnah, ridicând un deget. Și n-o să mai furi niciodată, nici de la mine, nici de la altcineva.

— Făgăduiesc.

Jasnah rămase o clipă nemișcată, apoi oftă.

— Trage-ți scaunul mai aproape, spuse ea, deschizând o carte.

Și, în timp ce Shallan îi dădea ascultare, scoase mai multe foi de hârtie pline de notițe.

— Ce sunt astea? întrebă tânăra.

— Vrei să iei parte la ceea ce fac? Ei bine, trebuie să le citești, zise Jasnah, coborându-și privirea spre notițe. Sunt despre Pustiitori.

71 • SCRIS CU SÂNGE

Szeth-fiu-fiu-Vallano, fără' adevăr din Shinovar, mergea cu spatele încovoiat, cărând pe docurile din Kharbranth un sac cu grâne descărcat de pe o corabie. Orașul Clopoțeilor avea mirosul proaspăt al dimineților de pe ocean, pașnic și totodată incitant, iar pescarii își pregăteau năvoadele, strigându-și prietenii.

Szeth li se alătură celorlalți hamali, cărându-și sacul pe străzile întortocheate. Poate că un alt negustor ar fi folosit o căruță trasă de chulli, dar toată lumea știa despre îngrămădeala din Kharbranth și străzile lui abrupte. Un șir de hamali era o soluție eficientă.

Szeth își ținea ochii în jos. În parte, ca să imite înfățișarea unui lucrător. Pe de altă parte, ca să-și ferească privirea de soarele arzător, zeul zeilor, care îl privea și îi vedea rușinea. Szeth n-ar fi trebuit să iasă în timpul zilei. Ar fi trebuit să-și ascundă chipul îngrozitor.

Simțea că toți pașii lui ar fi trebuit să lase câte o urmă de sânge. După masacrele pe care le comisese în ultimele luni, lucrând pentru stăpânul lui tainic... Ori de câte ori închidea ochii, auzea urletele celor uciși, îi măcinau sufletul, distrugându-i-l, îl bântuiau, îl mistuiau.

Atâția morți! Atât de mulți morți!

Oare își pierdea mințile? De câte ori săvârșea un asasinat, se trezea dând vina pe victime. Le blestema fiindcă nu aveau destulă putere ca să riposteze și să-l ucidă.

În timpul fiecărui măcel purta haine albe, așa cum i se poruncise.

„Un picior înaintea celuiilalt. Nu te gândi. Nu te concentra asupra faptelor săvârșite. Nici asupra celor... pe care le vei săvârși.”

Ajunsesse la ultimul nume de pe listă: Taravangian, regele Kharbranthului. Un monarh îndrăgit, renumit pentru construirea spitalelor din orașul lui și pentru sprijinul acordat acestora. Până și în îndepărtatul Azir se știa că, dacă erai bolnav, Taravangian te primea. Vino la Kharbranth și vindecă-te. Regele îi iubea pe toți.

Și Szeth urma să-l ucidă.

Ajuns în vârful orașului abrupt, Szeth își duse sacul în partea din spate a palatului, la fel ca restul hamalilor, și intră într-un culoar de piatră slab luminat. Taravangian era slab de minte. Asta ar fi trebuit să-l facă pe Szeth să se simtă încă și mai vinovat, dar el se trezi chinuit de dezgust. Taravangian n-avea să fie destul de inteligent ca să se pregătească să-i țină piept. Neghiob. Idiot. Oare Szeth n-avea să-nfrunte niciodată un dușman destul de puternic ca să-l omoare?

Ajunsesse în oraș devreme și se angajase ca hamal. Trebuia să cerceteze și să studieze totul, pentru că indicațiile primite îi porunceau – numai de acea dată – să nu ia viața nimănui altcuiva în timp ce săvârșea asasinatul. Taravangian avea să fie ucis fără zarvă.

De ce apărea această deosebire? Instrucțiunile spuneau că trebuia să transmită un mesaj: „Ceilalți sunt morți. Am venit să-nchei lucrarea.” Porunca era cât se putea de explicită: „Înainte de a-i face vreun rău lui Taravangian, convinge-te că ți-a auzit și ți-a înțeles cuvintele.”

Așa ceva suna mai degrabă a răzbunare. Cineva îl trimisese să-i vâneze și să-i distrugă pe cei care-l nedreptățiseră. Szeth lăsă sacul jos, în camera palatului. Se răsuci pe călcâie și urmă șirul de hamali care-și târșâiau picioarele, parcurgând culoarul în sens invers. Făcu un semn din cap către latrina servitorilor, iar șeful hamalilor îi arătă că poate să intre. Szeth cărase astfel de poveri cu mai multe ocazii și se presupunea că era demn de încredere: avea să-și facă treaba și să-i ajungă pe ceilalți din urmă.

În latrină nu mirosea nici pe jumătate atât de urât cum se așteptase. Era o încăpere întunecoasă, tăiată în peretele peșterii subpământene, iar alături de bărbatul care stătea lângă jgheabul pentru urinat ardea o lumânare. Omul dădu din cap către Szeth, legându-și șnururile prohabului și ștergându-și degetele de coapse în timp ce se îndrepta către ușă. Își luă

lumânarea, dar, înainte de a ieși, fu destul de amabil ca să aprindă un alt muc de lumânare rămas pe acolo.

Imediat după plecarea lui, Szeth se îmbibă cu Lumină de Furtună din propria pungă, apoi își lipi mâna de ușă, creând o Ancorare Compactă între ea și toc și astfel blocând-o. Pe urmă i se ivi Cristalsabia. În palat, totul era construit de sus în jos. Încercându-se în planurile pe care le cumpăraseră, îngenunche și tăie o bucată pătrătoasă din podea, cu baza mai lată. Când bucata începu să alunece, o îmbibă cu Lumină de Furtună și o prinse de plafon, folosind jumătate dintr-o Ancorare de Bază și lipsind-o astfel de greutate.

Pe urmă se prinse el însuși de sus, folosind o Ancorare ingenioasă care-i redusese greutatea la numai o zecime din cât era de obicei. Sări pe piatră, iar greutatea lui împuștinată o împinse încet în jos. Coborî cu ea în încăperea aflată dedesubt. De-a lungul pereților, sub oglinzi elegante din argint se întindeau trei canapele cu perne de catifea violet. Privata ochi-luminoșilor. Într-un suport, o lampă ardea cu flacără mică, dar Szeth era singur.

Piatra se opri pe podea cu o bufnitură ușoară și el sări jos. Își aruncă hainele, lăsându-le la vedere pe cele în alb și negru, de maestru-slujitor, pe care le purta pe dedesubt. Scoase din buzunar o bonetă asortată, punându-și-o apoi pe cap fără prea mare tragere de inimă. Își lăsă Sabia să dispară, se furișă pe coridor și închise ușa din spatele lui, Ancorând-o.

Acum dădea rareori atenție faptului că mergea pe piatră. Odinioară, ar fi privit cu venerație un astfel de coridor făcut în stâncă. Oare omul de odinioară era chiar el? Avusese el vreodată ceva sfânt?

Szeth își iuți pasul. N-avea mult timp. Din fericire, regele Taravangian respecta un orar strict. La al șaptelea clopot: meditație în singurătatea camerei sale de lucru. Szeth vedea ușa acesteia în fața lui, păzită de doi soldați.

Își lăsă capul în jos ca să-și ascundă trăsăturile shin și se apropie grăbit de ei. Unul dintre cei doi întinse spre el o mână în semn de avertizare, așa că el i-o înșfacă, răsucindu-i-o și rupându-i încheietura, îl lovi cu cotul în față, izbindu-l cu spatele de perete.

Însoțitorul uluit al străjerului deschise gura să țipe, dar Szeth îl pocni cu piciorul în burtă. Chiar și fără Cristalsabie

era periculos, fiind impregnat cu Lumină de Furtună și antrenat în kammar. Îl înșfacă pe al doilea paznic de păr și-l trânti cu fruntea de podeaua din piatră. Pe urmă se ridică și deschise ușa cu o lovitură de picior.

Intră într-o încăpere bine luminată de un șir dublu de lămpi prinse de peretele din stânga. Cel din dreapta era acoperit, din podea până în tavan, cu dulapuri lipite unele de altele, pline de cărți. Chiar în fața lui Szeth, un bărbat stătea pe un covor mic, cu picioarele încrucișate. Se uita pe o ferastră imensă tăiată în stâncă, cu privirea pierdută asupra oceanului de dincolo de ea. Szeth înainta cu pași mari.

— Am primit ordin să-ți spun că toți ceilalți sunt morți. Am venit să-nchei lucrarea.

Își înălță mâinile, iar Crystalsabia începu să prindă contur. Regele nu se clinti.

Szeth șovăi. Trebuia să se convingă că spusele lui fuseseră înțelese.

— M-ai auzit? Întrebă el, continuând să înainteze.

— Mi-ai ucis străjerii, Szeth-fiu-fiu-Vallano? Întrebă încet regele. Szeth încremeni, înjură și făcu un pas înapoi, ridicându-și Sabia, gata de apărare, încă o cursă?

— Ți-ai făcut bine treaba, îi spuse regele, tot fără a-și întoarce fața către el. Conducători morți, vieți pierdute. Panică și haos. Oare ăsta ți-a fost destinul? Te-ai întrebat vreodată? Să primești o Crystalsabie monstruoasă de la poporul tău, să fii izgonit și absolvit de toate păcatele pe care-ți vor cere stăpânii tăi să le săvârșești?

— Nu sunt absolvit, răspuse Szeth, încă prudent. Toți umblătorii pe piatră greșesc, crezând asta. Fiecare viață pe care-o iau mă trage în jos, îmi mistuie sufletul.

„Glasurile... țipetele... spiritele de dedesubt, pe care le aud urlând...”

— Cu toate astea, ucizi.

— E pedeapsa mea, răspuse Szeth. Săucid, să n-am de ales, dar să port totuși păcatele. Sunt făr'adevăr.

— Făr'adevăr, cugetă regele. Aș zice că știi multe adevăruri, în momentul ăsta, mai multe decât cunosc oamenii din ținutul tău.

Se întoarse în sfârșit către Szeth, care văzu că se înșelase în privința lui. Regele Taravangian nu era slab de minte. Avea

ochi pătrunzători și o expresie înțeleaptă pe chipul inteligent, încadrat de o barbă pe de-a-ntregul albă, cu mustățile lăsate în jos, ca niște vârfuri de săgeți.

— Ai văzut ce-i pot face unui om moartea și omorurile. Ai putea spune, Szeth-fiu-fiu-Vallano, că porți păcate imense pentru cei din poporul tău. Înțelegi ceea ce nu sunt ei în stare să înțeleagă. Așa că tu ai adevărul.

Szeth se încruntă. Și apoi totul începu să capete sens. Știu ce avea să urmeze, chiar în clipa când regele își strecură mâna în mâneca lui voluminoasă și scoase o mică piatră ce scânteia în lumina celor două duzini de lămpi.

— Tu ai fost, dintotdeauna, spuse Szeth, Stăpânul meu nevăzut. Regele așeză piatra pe podea, între ei. Piatra Jurământului lui Szeth.

— Ți-ai trecut numele pe listă, spuse acesta.

— Pentru cazul că ai fi fost capturat, răspuse Taravangian. Cea mai bună apărare împotriva bănuielilor e să te afli printre victime.

— Și dacă te-aș fi ucis?

— Instrucțiunile au fost clare. Și, după cum ne-am dat seama, tu te pricepi *foarte* bine să le urmezi. Probabil că nu e nevoie s-o spun, dar ți-am ordonat să *nu-mi* faci niciun rău. Acum spune, mi-ai ucis străjerii?

— Nu știu, răspuse Szeth, silindu-se să se lase într-un genunchi și îngăduindu-i Sabiei să dispară.

Vorbea tare, încercând să acopere țipetele despre care era sigur că veneau de pe cornișa din partea de sus a încăperii.

— I-am trântit pe amândoi, așa că și-au pierdut cunoștința. Cred că unuia i-am crăpat țeasta.

Taravangian expiră, oftând. Se ridică și se îndreptă spre ușă. Szeth se uită peste umăr și îl văzu pe bătrânul rege aplecându-se asupra străjerilor și cercetându-le rănilile. Pe urmă strigă după ajutor și alți străjeri veniră să se ocupe de răniți.

Szeth rămăsese prins în vârtejul unei furtuni de sentimente. Bărbatul acela blajin și gânditor îl trimisese să omoare, să fie un asasin? El stărnise țipetele?

Taravangian se întoarse.

— De ce? întrebă Szeth, cu voce răgușită. Ca să te răzbuni?

— Nu, zise regele cu un glas care-i trăda oboseala. Unii dintre oamenii pe care i-ai ucis îmi erau prieteni, Szeth-fiu-fiu-Vallano.

— Ca să te simți mai în siguranță? se răsti Szeth. Ca să fii mai presus de orice bănuială?

— În parte. Și, în plus, fiindcă moartea fiecăruia dintre ei era necesară.

— De ce? întrebă Szeth. La ce poate servi?

— Pentru stabilitate. Cei pe care i-ai ucis se numărau printre cei mai puternici și mai influenți oameni din Roshar.

— Și cum asigură asta stabilitatea?

— Uneori e nevoie să dărâmi o construcție ca să înalți alta, cu ziduri mai trainice, răspunse Taravangian, apoi se întoarse și se uită spre ocean. Și, în anii care vin, vom avea nevoie de ziduri trainice. Foarte, foarte trainice.

— Cuvintele tale sunt ca o sută de porumbei.

— *Ușor de eliberat, greu de păstrat*, adăugă Taravangian, în limba shin.

Szeth îi aruncă o privire pătrunzătoare. Vorbea limba popoului lui și îi cunoștea proverbele? Asta era ciudat, la un umblător pe piatră. La un asasin.

— Da, vă vorbesc limba. Uneori mă-ntreb dacă nu cumva mi-ai fost trimis de însuși Fratele-Vieții.

— Ca să mă umplu de sânge în locul tău, spuse Szeth. Da, pare să fie unul dintre lucrurile pe care le-ar face zeii voștri vorini.

Taravangian păstră o vreme tăcerea.

— Ridică-te, spuse într-un târziu.

Szeth se supuse. Se supunea întotdeauna stăpânului său. Regele îl conduse către o ușă de pe o latură a camerei de lucru. Bătrânul luă o lampă cu sfere de pe perete și luminează o scară în spirală, cu trepte înalte și înguste. Le coborâră și ajunseră, în cele din urmă, pe un palier. Taravangian împinse o altă ușă și intrară într-o sală mare, care nu apărea nici în planurile palatului cumpărate de Szeth, nici în cele pe care avuse se ocazia să le vadă, mituind diferiți oameni. Era lungă, cu balustrade late pe margini, lăsând impresia că te aflai pe o terasă. Totul era vopsit în alb.

Era plină cu paturi. Sute și sute de paturi, multe ocupate.

Szeth îl urmă pe rege, încruntându-se. O imensă încăpere ascunsă, tăiată în piatra Conclavului? Prin ea se agitau oameni în haine albe.

— Un spital? Întrebă Szeth. Te aștepti să văd în strădaniile tale umanitare o răscumpărare a faptelor pe care mi-ai poruncit să le fac?

— Astea nu sunt strădaniile umanitare, zise Taravangian înaintând încet, în foșnetul veșmintelor sale în nuanțe de alb și portocaliu.

Oamenii pe lângă care treceau se înclinau în fața lui cu respect. Regele îl conduse pe Szeth într-un separeu cu mai multe paturi, în fiecare dintre acestea aflându-se câte un bolnav. De ei se ocupau niște vindecători. Le făceau ceva la brațe.

Le scurgeau sângele.

Lângă paturi stătea o femeie cu o planșetă de scris și cu un condei pregătit, ca și cum ar fi așteptat ceva. Ce?

— Nu înțeleg, spuse Szeth, privind îngrozit cum patru dintre bolnavi erau cuprinși de paloare. Îi omorâți, nu-i așa?

— Da. N-avem nevoie de sânge; e pur și simplu un mod de a-i ucide lent și ușor.

— Pe toți? Pe toți oamenii din sala asta?

— Ne străduim să alegem și să mutăm aici doar cazurile cele mai grave, fiindcă, odată aduși în locul ăsta, nu-i mai putem lăsa să plece dacă încep să-și revină, răspunse el, apoi se întoarse spre Szeth cu o privire îndurerată. Uneori avem nevoie de mai multe trupuri decât ne pot oferi muribunzii. Și atunci trebuie să-i aducem pe cei abandonți și pe cei mai săraci. Pe oamenii cărora nu li se simte lipsa.

Szeth nu putea să vorbească. Nu putea da glas groazei și repulsiei. Sub ochii lui, una dintre victime – un bărbat tânăr – își dădu ultima suflare. Doi dintre cei rămași erau copii. Szeth făcu un pas înainte. Trebuia să oprească asta. Trebuia să...

— O să te potolești, spuse Taravangian. Și-o să te-ntorci lângă mine.

El ascultă porunca stăpânului. Ce mai însemnau câteva vieți pierdute? Doar alte țipete care să-l bântuie. Le *auzea* venind de sub paturi, din spatele oricărei mobile.

„Sau ai putea să-l *ucizi*”, se gândi. „Ai putea opri asta.” Fu cât pe-acum să-o facă. Dar onoarea învinse, pe moment.

— Vezi așadar, Szeth-fiu-fiu-Vallano, că nu te-am trimis să te umpli de sânge în locul meu, spuse regele. O fac aici eu însumi. Am ținut adesea chiar eu cuțitul și am lăsat să curgă sângele din venele multora. Într-o mare măsură asemenea

ție, știu că nu pot scăpa de păcatele mele. Suntem doi oameni cu o singură inimă. E unul dintre motivele care m-au făcut să te caut.

— Dar de ce? întrebă Szeth.

Într-un pat, un tânăr pe moarte începu să vorbească. Una dintre femeile cu planșetă de scris se apropie în grabă și notă cuvintele.

— Ziua era a noastră, dar ei au luat-o! strigă băiatul. Părinte al Furtunii! Ei vin, vin scrâșnind, iar luminile se năruie. O, Părinte al Furtunii!

Băiatul își arcui spatele, apoi amuți brusc, cu privirea împietrită. Regele se întoarse spre Szeth.

— E mai bine să păcătuiești un singur om decât să fie distrus un întreg popor, nu crezi, Szeth-fiu-fiu-Vallano?

— Eu...

— Nu știm de ce unii vorbesc și alții nu, continuă regele. Dar muribunzii văd ceva. A început acum șapte ani, pe vremea când Regele Gavilar cerceta Câmpiile Sfârâmate pentru prima oară, adăugă el, cu privirea pierdută în depărtare. Se apropie, iar oamenii ăștia văd că se apropie. Pe puntea dintre viață și nesfârșitul ocean al morții, întrezăresc ceva. Cuvintele lor ar putea să ne salveze.

— Ești un monstru.

— Da, răspunse Taravangian. Dar un monstru care va salva lumea asta, mai zise regele, uitându-se la Szeth. Mai am un nume de adăugat pe listă. Am sperat c-o să-l pot ocoli, dar evenimentele din ultima vreme au făcut moartea lui inevitabilă. Nu-l pot lăsa să ia controlul. Ar duce totul de râpă.

— Cine? spuse Szeth, întrebându-se dacă exista ceva care să-l poată îngrozi și mai mult.

— Dalinar Kholin, răspunse Taravangian. Mă tem că trebuie s-o faci repede, înainte de-a apuca să-i unească pe înalții prinți alethi. Pleci pe Câmpiile Sfârâmate și-i curmi viața, mai spuse, având o ezitare. Și mă tem că va trebui s-o faci cu brutalitate.

— Rareori mi-am permis luxul de a face altfel, spuse Szeth, închizând ochii.

Țipetele îi veniră în întâmpinare.

72 • VERISITALIANĂ

— Înainte de a citi, spuse Shalan, trebuie să-nțeleg ceva. Mi-ai Animodelat sângele, nu-i așa?

— Ca să scot otrava, răspunse Jasnah. Da. Am acționat extrem de repede; cum spuneam, probabil c-a fost o pulbere foarte concentrată. În timp ce te făceam să vomizi, a trebuit să-ți Animodelez sângele de mai multe ori. Corpul tău continua să absoarbă otrava.

— Dar ziceai că nu te pricepi la substanțe organice, spuse Shalan. Ai transformat gemul în ceva necomestibil.

— Cu sângele e altceva, sublinie Jasnah, dând din mână. E una dintre Esențe. O să-nveti asta, dacă mă hotărâsc într-adevăr să-ți dau lecții de Animodelare. Deocamdată, știi că forma pură a unei esențe e destul de ușor de creat; e mai ușor să crezi cele opt tipuri de sânge decât, de pildă, apă. Dar să fac ceva atât de complex ca gemul de căpșuni – un terci dintr-un fruct pe care nu l-am gustat și nu l-am mirosit niciodată – a fost mult peste puterile mele.

— Dar ardenții? Întrebă Shalan. Cei care Animodelează? Folosesc cu adevărat fabriale, sau e doar pură înșelătorie?

— Nu, fabrialele pentru Animodelare sunt cât se poate de reale. Din câte știu, toți ceilalți le folosesc pentru a realiza ceea ce eu – *noi* – putem face fără ele.

— Dar creaturile cu simboluri în loc de capete? Își continuă Shalan întrebările.

Își răsfoi desenele, apoi ridică unul dintre cele în care erau înfățișate creaturile respective.

— Le vezi și tu? Ce legătură au?

Jasnah luă desenul, încruntându-se.

— Vezi astfel de făpturi? În Umbremar?

— Apar în desenele mele, zise Shalan. Sunt în jurul meu, Jasnah. Tu nu le vezi? Eu...

Prințesa ridică o mână.

— Sunt un fel de spreni, Shallan. *Au* legătură cu ceea ce faci tu, îi explică Jasnah, bătând ușor în masă. Ordinele Cavalerilor Radianți aveau de la bun început puterea de a Animmodela; primele fabriale au fost construite pe baza acestei puteri, așa cred. Am presupus că tu... Dar nu, n-ar fi avut, cu siguranță nicio noimă. Acum înțeleg.

— Ce?

— O să-ți explic când o să te instruiesc, spuse Jasnah, înapoiindu-i hârtia. Vei avea nevoie de o bază mai solidă înainte să poți înțelege. E de-ajuns să spun că toate puterile Radianților erau legate de câte un spren.

— Stai puțin, *Radianți*? Dar...

— O să-ți explic, promise Jasnah. Însă mai întâi trebuie să vorbim despre Pustiitori.

Shallan dădu din cap.

— Crezi că se vor întoarce, nu-i așa?

Jasnah o cercetă cu privirea.

— De ce spui asta?

— Legendele povestesc că Pustiitorii au venit de o sută de ori ca să-ncerce să distrugă omenirea, continuă Shallan. Am... am citit câteva notițe de-ale tale.

— *Ce-ai făcut?*

— Căutam informații despre Animmodelare, mărturisi tânăra. Jasnah oftă.

— Ei, cred că e cea mai puțin gravă nelegiuire săvârșită de tine.

— Nu pot să-nțeleg, zise Shallan. De ce-ți bați capul cu poveștile astea despre legende și fantasme? Alte erudite – unele pe care știi că le respecti – consideră Pustiitorii o invenție. Cu toate astea, tu cauți poveștile istorisite de țărani și le notezi. De ce, Jasnah? De ce-ai crede așa ceva, când respingi lucruri mult mai plauzibile?

Jasnah își privi foile.

— Știi în ce constă cu adevărat deosebirea dintre mine și un credincios, Shallan?

Tânăra clătină din cap.

— Mă șochează faptul că religia – în esența ei – se străduiește să atribuie cauze supranaturale unor fapte firești. În schimb, eu mă străduiesc să iau fapte supranaturale și să *găsesc firescul*

din spatele lor. Poate că asta e linia care desparte fără dubiu știința de religie. Fețele opuse ale unei cărți de joc.

— Așadar... crezi...

— Pustiitorii sunt legați de ceva firesc, din lumea reală, spuse Jasnah cu hotărâre. Sunt sigură. Ceva *a dus la nașterea* legendelor.

— Ce anume?

Jasnah îi întinse lui Shallan o pagină cu notițe.

— Aici sunt cele mai bune indicii pe care-am reușit să le descopăr. Citește-le. Spune-mi ce părere ai.

Shallan își lăasă privirea să alunece de-a lungul paginii. O parte dintre citate – sau cel puțin ideile conținute – îi erau familiare din ceea ce citise deja.

„Dintr-odată primejdioși. Ca o zi senină, cuprinsă brusc de furtună.”

— Au existat în realitate, repetă Jasnah. „Creaturi de cenușă și foc.”

— Ne-am luptat cu ei, continuă prințesa. I-am înfruntat atât de des, încât oamenii au început să vorbească despre ei în metafore. O sută de bătălii – de zece ori câte zece.

„Flacăra și cărbune. Piele atât de groaznică! Ochi ca niște hăuri de întuneric. Cântă cânducid.”

— I-am înfrânt... spuse Jasnah. Shallan simți un fior rece.

— ... dar legendele mint într-o singură privință, adăugă prințesa. Pretind că i-am gonit pe Pustiitori din întregul Roshar sau că i-am nimicit. Însă oamenii nu acționează așa. Noi nu aruncăm lucruri care ne sunt utile.

Shallan se ridică, se apropie de marginea balconului și se uită la platforma care cobora, trasă încet de cei doi purtători ai săi.

Parshi. Cu pielea neagră cu roșu. Cenușă și foc.

— Părinte al Furtunii... șopti îngrozită.

— N-am nimicit Pustiitorii, spuse Jasnah din spatele ei, cu voce chinuită. I-am *înrobit*.

73 • ÎNCREDERE

Vremea răcoroasă de primăvară părea să se fi preschimbat în sfârșit în vară. Noaptea era încă rece, dar nu cât să-ți fie frig. Kaladin stătea pe locul de adunare din tabăra lui Dalinar Kholin, uitându-se spre est, către Câmpiile Sfârâmate.

După ce avusese loc trădarea, salvarea și înfăptuirea promisiunii lui Kholin, Kaladin se simțea neliniștit. Libertate. Cumpărată cu o Cristalsabie. Părea imposibil. Toate experiențele prin care trecuse până atunci îi spuneau să se aștepte la o capcană.

Își încleștă mâinile la spate; Syl îi stătea pe umăr.

— Să-ndrăznesc să mă-ncred în el? întrebă încet.

— E om bun, răspunse Syl. L-am urmărit. În ciuda aceluia *lucru* pe care-l poartă cu el.

— Acel lucru?

— Cristalsabia.

— De ce-ți faci tu griji din pricina ei?

— Nu știu, răspunse ea, cuprinzându-și trupul cu brațele. Simt, pur și simplu, că e *rea*. O detest. Mă bucur c-a scăpat de ea. Așa a devenit un om mai bun.

Nomon, luna mijlocie, începu să se înalțe. Era de un albastru strălucitor și palid, scaldând orizontul în lumină. Undeva, departe, pe Câmpii, se afla Cristalpurătorul parshendi cu care se luptase Kaladin. Îl înjunghiase în picior, din spate. Parshendii care-i priveau nu se amestecaseră în duel și nu-i atacaseră pe podarii răniți ai lui Kaladin, însă el le atacase unul dintre luptători, folosindu-se de cea mai lașă poziție cu puțință și intervenind astfel în luptă.

Propria faptă îl frământa, iar asta îi dădea o stare de frustrare. Un luptător nu trebuia să-și facă probleme, gândindu-se pe cine atacase și în ce fel. Pe câmpul de luptă, supraviețuirea era singura regulă.

Ei, da, supraviețuirea și loialitatea. Și el lăsa uneori răniții din tabăra dușmană în viață, dacă nu reprezentau un pericol. Și salva soldații tineri, care aveau nevoie să fie protejați. Și...

Nu se pricepuse niciodată cu adevărat la acele lucruri pe care trebuia să le facă un războinic.

În ziua aceea, salvase un înalt prinț – un alt ochi-luminoși – și, odată cu el, mii de soldați. Îi salvase omorând parshendi.

— E cu putință să ucizi ca să aperi? Întrebă cu glas tare. E vreo contradicție în asta?

— Nu... nu știu.

— Te-ai purtat ciudat în timpul luptei, spuse Kaladin. Ai fost ca un vârtej în jurul meu. Pe urmă ai plecat. Nu te-am văzut prea mult.

— Omorurile, răspunse ea încet, îmi fac rău. A trebuit să plec.

— Tu ești cea care m-a-ndemnat să mă-ntorc și să-l salvez pe Dalinar. Tu ai vrut să mă-ntorc și săucid.

— Știu.

— Teft spunea că Radianții respectau niște legi, adăugă Kaladin. Spunea că, după regulile lor, faptele mărețe nu trebuiau înfăptuite prin săvârșirea unor lucruri cumplite. Și ce-am făcut eu azi? Am măcelărit parshendi ca să-i salvez pe alethi. Ce-a-nsemnat asta? Nu sunt inocenți, dar nici noi nu suntem. Nu suntem furtună, dar nici adiere.

Syl nu răspunse.

— Dacă nu m-aș fi întors să-i salvez pe oamenii lui Dalinar, continuă Kaladin, i-aș fi îngăduit lui Sadeas să ducă până la capăt o trădare oribilă. Aș fi lăsat să moară oameni pe care puteam să-i salvez. Aș fi fost îngreșat, dezgustat de mine însumi. Dar am pierdut trei oameni buni, niște podari pe care doar câteva răsufări îi mai despărțeau de libertate. Meritau viețile altora sacrificiul ăsta?

— N-am răspunsurile, Kaladin.

— Le are cineva?

Din spate se auziră niște pași. Syl se întoarse.

— El e.

Luna abia răsărise. Dalinar Kholin părea să fie punctual.

Se opri alături de Kaladin. Ținea un pachet sub braț și, chiar în lipsa Cristalarmurii, avea aerul unui om de arme. De fapt, fără ea era mai impresionant. Trupul său musculos dădea de înțeles că nu se bizuia pe forța oferită de Armură, iar unifor-

ma îngrijit călcată spunea că purtătorul ei înțelese că oame-
nii capătă elan când au în frunte un comandant cu o înfăți-
șare demnă de statutul său înalt.

„Și alții ar fi putut avea o înfățișare la fel de nobilă”, își
zise Kaladin. Dar cine altcineva ar fi oferit o Cristalsabie doar
pentru a păstra aparențele? Și, dacă ar fi făcut-o, în ce moment
ar fi devenit aparențele realitate?

— Îmi pare rău că te-am chemat la o întâlnire atât de
târzie, spuse Dalinar. Știu c-a fost o zi lungă.

— Oricum, mă-ndoiesc c-aș fi putut să dorm.

Dalinar mormăi încet, ca și cum ar fi înțeles.

— Li s-a acordat destulă atenție oamenilor tăi?

— Da, răspunse Kaladin. Chiar foarte multă, îți mulțumesc.

Primise barăci goale pentru podari, iar aceștia fuseseră
îngrijiți de cei mai buni dintre chirurgii lui Dalinar, care se
ocupaseră *mai întâi* de ei și apoi de ochi-luminoșii răniți.
Podarii din alte echipe decât a Podului Patru îl acceptaseră
imediat pe Kaladin drept șef, fără să stea la discuții.

Dalinar dădu din cap.

— Câți crezi că-mi vor accepta oferta de a primi bani și de
a deveni oameni liberi?

— Mulți podari din celelalte echipe. Dar pun prinsoare că
încă și mai mulți nu vor accepta. Podarii nu se gândesc la
fugă și la libertate. N-ar ști încotro să se îndrepte. Cât despre
echipa mea... Ei bine, mi se pare că vor stăruii să facă la fel ca
mine, indiferent ce-aș alege. Dacă eu rămân, vor rămâne și
ei. Dacă plec, vor pleca.

Dalinar dădu iarăși din cap.

— Și ce-o să faci?

— Încă nu m-am hotărât.

— Am vorbit cu ofițerii mei, zise Dalinar, strâmbându-se.
Cu cei care-au supraviețuit. Mi-au spus că le-ai dat ordine, că
ai luat comanda ca un ochi-luminoși. Fiul meu încă mai simte
un gust amar când se gândește cum a decurs... conversația
voastră.

— Până și un neghiob și-ar fi dat seama că nu era în stare
s-ajungă până la tine. Cât despre ofițeri, cei mai mulți erau
zăpăciți sau morți de oboseală. Eu n-am făcut altceva decât
să-i îmboldesc.

— Îți sunt dator pentru că mi-ai salvat în două rânduri viața. Și-ți sunt dator și pentru viețile fiului meu și ale oamenilor mei.

— Ți-ai plătit datoria asta.

— Nu, răspuse Dalinar. Dar am făcut ce-am putut.

Se uită la Kaladin, ca și cum l-ar fi cântărit, evaluându-l.

— De ce-a venit echipa ta de podari după noi? Care a fost adevăratul motiv? adăugă Dalinar.

— De ce-ai renunțat la Cristalsabie?

Dalinar îi susținu privirea, apoi dădu din cap pentru a treia oară.

— Am înțeles. Vreau să-ți fac o propunere. Eu și regele ne-am pus în gând ceva foarte, foarte primejdios. Ceva care o să tulbure toate taberele de război.

— Felicitări.

Dalinar avu o umbră de zâmbet.

— Garda mea de onoare a fost aproape nimicită, iar oamenii care mi-au rămas trebuie să-ntărească garda regelui. Astăzi mi-a scăzut încrederea în oameni. Am nevoie de cineva care să mă apere pe mine, să-mi apere familia. Iar de asta vreau să te ocupi tu și oamenii tăi.

— Vrei o șleahță de podari pe post de gărzi de corp?

— Îi vreau pe cei mai buni ca gărzi de corp, răspuse Dalinar. Pe cei din echipa ta, cei instruiți de tine. Iar ceilalți vreau să fie soldați în armata mea. Am auzit cât de bine au luptat oamenii tăi. I-ai instruit fără știrea lui Sadeas, și asta în timp ce alergați cu podurile. Sunt curios să văd ce-ai putea face având resursele potrivite.

Dalinar se întoarse și se uită spre nord. Spre tabăra lui Sadeas.

— Armata mea s-a împușinat. O să am nevoie de toți oamenii pe care-o să-i pot găsi, dar toți cei pe care-o să-i recrutez vor fi dubioși. Sadeas o să-ncerce să-mi trimită în tabără spioni. Și trădători. Și asasini. Elhokar crede că n-o să rezistăm nici măcar o săptămână.

— Părinte al Furtunii, spuse Kaladin. Ce ți-ai pus în gând?

— O să-i lipsesc de jocurile lor și mă aștept să se poarte ca niște copii care-și pierd jucăriile preferate.

— Copiiiăștia au armate și Cristalsăbii.

— Din nefericire.

— Și de ei vrei să te apărăm?

— Da.

Fără tertipuri. Totul pe față. Pentru asta merita respect. Din multe puncte de vedere.

— O să fac echipa Podului Patru mai puternică, pentru a deveni Garda ta de Onoare, spuse Kaladin. Și o să-i instruiesc pe ceilalți, o să fac din ei o companie de suliiși. Cei din Garda de Onoare vor fi plătiți ca orice altă gardă de onoare.

În general, ochi-luminoșii care erau gărzi de corp primeau o soldă de trei ori mai mare decât a unui suliiș.

— Bineînțeles.

— Am nevoie de un loc pentru instrucție, adăugă Kaladin. Drept deplin de rechiziție în magaziiile cu provizii. Eu stabilesc programul oamenilor mei, iar sergenții și șefii de plutoane vor fi numiți de noi. Nu ne supunem niciunui alt ochi-luminoși în afară de tine, de fiii tăi și de rege.

Dalinar își ridică o sprânceană.

— Ultima parte e puțin cam... neobișnuită.

— Vrei să vă apăr pe tine și pe cei din familia ta? Întrebă Kaladin. Împotriva celorlalți înalți prinți și a asasinilor trimiși de ei, care s-ar putea strecura în armata ta și printre ofițerii tăi? Ei bine, nu am cum să primesc ordine de la toți ochi-luminoșii din tabere, nu-i așa?

— Aici ai dreptate, răspunse Dalinar. Însă îți dai totuși seama că asta înseamnă, în esență, să-ți dau o autoritate egală cu a unui ochi-luminoși de al patrulă dahn. Vei conduce o mie de foști podari. Un batalion întreg.

— Da.

Dalinar căzu o clipă pe gânduri.

— Foarte bine. Consideră-te ridicat la rangul de căpitan – cel mai înalt pe care cutez să i-l ofer unui ochi-întunecați. Dacă te-aș numi lord de batalion, ar apărea o grămadă de probleme. Însă o să dau de știre că te afli în afara lanțului de comandă. Nu dai ordine ochi-luminoșilor cu grad mai mic decât al tău, iar cei mai mari în grad nu au nicio autoritate asupra ta.

— Perfect, spuse Kaladin. Însă vreau ca acești oșteni pe care-i instruiesc eu să fie trimiși în patrulare, nu la asalturile platourilor. Am auzit c-ai avut mai multe batalioane care-i căutau pe tâlhari și care asigurau liniștea și ordinea în Piața

de Afară – genul ăsta de lucruri. Acolo merg oamenii mei, pentru cel puțin un an.

— E destul de simplu, răspuse Dalinar. Presupun că vrei să ai timp pentru instrucție înainte de a-i trimite la luptă.

— Și asta. În plus, azi am ucis o mulțime de parshendi. M-am trezit regretându-le moartea. Au dat dovadă de mai multă onoare decât mulți oameni din armata mea. Asta nu mi-a plăcut și-mi trebuie un timp de gândire. Noi, cei instruiți ca să-ți fim gardă de corp, vom merge pe câmpul de luptă, dar principalul nostru rol va fi acela de a te apăra, nu de a omorî parshendi.

Dalinar părea uluit.

— Bine. N-ai de ce să-ți faci griji pentru asta. Pe viitor, n-am de gând să mă aflu prea des în primele linii. Rolul meu se schimbă. Oricum, ne-am înțeles.

Kaladin întinse o mână.

— Asta depinde de hotărârea pe care-o iau oamenii mei.

— Parc-ai spus că fac ceea ce faci tu.

— Probabil, răspuse Kaladin. Eu le sunt comandant, nu stăpân.

Dalinar îi luă mâna și i-o strânse sub lumina lunii de safir care răsărea. Pe urmă își scoase pachetul de sub braț.

— Poftim.

— Ce e? întrebă Kaladin, primind darul.

— Mantia mea. Cea pe care-am purtat-o azi în luptă, spălată și peticită.

Kaladin o desfășură. Era de un albastru intens, cu perechea de glife *khokh* și *linii* brodate cu alb pe spate.

— Fiecare om care-mi poartă culorile face parte, într-un fel, din familia mea, adăugă Dalinar. Mantia e un dar simplu, dar, din tot ceea ce pot oferi, este unul dintre puținele lucruri care au o semnificație. Primește-o împreună cu recunoștința mea, Kaladin cel Binecuvântat de Furtună.

Tânărlul împături încet mantia.

— Unde-ai auzit numele ăsta?

— La podarii tăi. Te admiră foarte mult. Și asta te ridică foarte sus în ochii mei. Am nevoie de oameni ca tine, ca voi toți.

Dalinar își strânse pleoapele, părând să cadă pe gânduri.

— Întregul regat are nevoie de voi. Poate întregul Roshar. Vine Adevărata Devastare... adăugă el.

— Ce-au vrut să-nsemne lucrurile de la sfârșit?

— Nimic, zise Dalinar. Te rog, du-te să te odihnești, căpitane. Sper în curând să-mi dai vești bune.

Kaladin dădu din cap și se retrase, trecând pe lângă cei doi bărbați care-i serveau lui Dalinar drept gardă în seara aceea. Înaltul prinț îi dăduse câte o clădire pentru fiecare echipă de podari. Peste o mie de oameni. Ce-avea să facă el cu atât de mulți? Nu comandase niciodată mai mult de douăzeci și cinci.

Baraca Podului Patru era pustie. Kaladin șovăi în prag, uitându-se înauntru. Era mobilată cu câte un pat și un cuțar cu lacăt pentru fiecare om. Părea un palat.

Simți miros de fum. Încruntându-se, ocoli baraca și-și găsi oamenii în jurul unei vetre, stând relaxați pe buturugi și pietre și așteptând să pregătească Pietroi o oală cu tocană. Îl ascultau pe Teft, care avea brațul bandajat și le vorbea încet. Shen era de față; parshul tăcut stătea chiar la marginea grupului. Îl recuseră din tabăra lui Sadeas, odată cu podarii răniți.

Teft se întrerupse imediat ce-l zări pe Kaladin, iar ceilalți se răsuciră către el; aproape toți purtau câte un bandaj de vreun fel sau altul.

„Dalinar și-i dorește ca gardă de corp?” se întrebă Kaladin. Erau într-adevăr o șleahță zdrențăroasă.

Însă alegerea lui Dalinar coincidea cu a lui. Dacă ar fi trebuit să-și pună viața în mâinile cuiva, atunci ar fi preferat șleahța aceea.

— Ce faceți? îi întrebă cu asprime. Ar trebui să vă odihniți.

Podarii se uitară unii la alții.

— Pur și simplu... spuse Moash. Nu ni s-a părut corect să mergem la culcare înainte de a avea o șansă să... ei, să facem asta.

— E greu să dormi într-o astfel de zi, gancho, adăugă Lopen.

— Vorbește pentru tine, îl repezi Cikatrice, sprijinindu-și piciorul rănit de o buturugă. Dar pentru tocană merită să rămâi treaz. Chiar dacă pune pietre-n ea.

— Nu pun! se răsti Pietroi. Câmpeni îmbătați de aer!

Îi făcură loc lui Kaladin. El se așeză, folosind mantia lui Dalinar drept pernă pentru spate și cap. Luă cu recunoștință castronul cu tocană întins de Drehy.

— Vorbeam despre ce-au văzut oamenii azi, spuse Teft. Despre ce-ai făcut.

Kaladin șovăi, cu lingura la gură. Aproape că uitase – sau poate că voise să uite – că le arătase oamenilor săi ce putea face cu Lumina de Furtună. Din fericire, soldații lui Dalinar nu văzuseră. Lumina lui de Furtună fusese atunci palidă, iar ziua strălucitoare.

— Înțeleg, spuse Kaladin, pierzându-și pofta de mâncare.

Oare lor li se părea diferit? Însământător? Îl considerau ceva care trebuia îndepărtat, cum i se întâmplase tatălui său în Vatra-de-Piatră? Sau, și mai rău, ceva care trebuia venerat? Se uită în ochii lor larg deschiși, apoi și își adună curajul.

— A fost *uimitor!* exclamă Drehy, aplecându-se în față.

— Ești unul dintre Radianți, zise Cikatrice, arătându-l cu degetul. Cred asta, chiar dacă Teft zice că nu-i adevărat.

— *Încă* nu e, se răsti Teft. N-ascuți ce spun?

— Mă poți învăța să fac ce-ai făcut tu? îi întrerupse Moash.

— Și eu vreau să-nvăț, gancho, spuse Lopen. Știi, dacă ne dai lecții și tot restul.

Copleșit, Kaladin clipi, pe când ceilalți se tot amestecau în vorbă.

— Ce poți să faci?

— Ce simți când o faci?

— Poți să zbori?

El ridică o mână, oprindu-le întrebările.

— Nu sunteți speriați de ceea ce-ați văzut?

Mai mulți ridicară din umeri.

— Te-a ținut în viață, gancho, zise Lopen. Mă sperii doar când mă gândesc cât de irezistibilă li se pare femeilor treaba asta. „Lopen”, vor spune ele, „n-ai decât un braț, dar văd că strălucești. Cred că acum ar trebui să mă săruți.”

— Dar e straniu și însământător, protestă Kaladin. Asta făceau Radianții! Toată lumea știe c-au fost trădători.

— Da, spuse pufnind Moash. Așa cum știe toată lumea că ochi-luminoșii au fost aleși de Atotputernic ca să conducă și că ei sunt întotdeauna nobili și corecți.

— Noi suntem Podul Patru, adăugă Cikatrice. Am trecut prin multe. Am trăit în crem și-am fost folosiți ca momeală. Dacă te-ajută să supraviețuiești, e un lucru bun. Asta-i tot ce trebuie spus.

— Așadar, poți să mă-nveți? întrebă Moash. Ne poți arăta cum să facem ce faci tu?

— Nu... nu știu dacă e posibil să-nveți pe cineva, spuse Kaladin, cu ochii la Syl, care stătea pe o piatră din apropiere cu o expresie plină de curiozitate pe chip. Nu știu sigur ce *este*. Ceilalți păreau dezamăgiți.

— Dar, adăugă el, asta nu-nseamnă că n-am putea încerca. Moash zâmbi.

— Poți s-o faci? întrebă Drehy scoțând o sferă, un mic și strălucitor strop de diamant. Acum? Vreau s-o văd atunci când m-aștept s-o văd.

— Nu e o distracție pentru zile de sărbătoare, Drehy, zise Kaladin.

— Nu crezi c-o merităm?

Stând pe piatra lui, Sigzil se aplecă în față.

Kaladin șovăi. Pe urmă, ezitând, întinse un deget și atinse sfera. Inspiră brusc; absorbirea Luminii devenea un lucru din ce în ce mai firesc. Sfera păli. Lumina de furtună începu să se prelingă din pielea lui Kaladin, iar el respiră normal, ca s-o lase să se scurgă mai repede, făcând-o mai vizibilă. Pietroi luă o pătură zdrențuită – pe care-o foloseau la ațâțarea focului – și o aruncă peste vatră, tulburând focsprenii și lăsându-i în beznă pentru câteva clipe, înainte ca flăcările s-o mistuie.

În întuneric, Kaladin strălucea cu o lumină albă, imaculată, care i se înălța din piele.

— Pe furtună... șopti Drehy.

— Și ce poți să faci cu ea? întrebă nerăbdător Cikatrice. Nu ne-ai răspuns.

— Nu știu sigur ce pot să fac, spuse Kaladin, ridicându-și o mână în fața ochilor.

Într-o clipă, intensitatea Luminii începu să crească, apoi focul răbufni prin pătură, luminându-i iarăși.

— Abia acum câteva săptămâni am început să fiu sigur de toate astea. Pot s-atrag săgețile către mine și pot lipi pietrele una de alta. Lumina mă face mai puternic, mai iute și îmi vindecă rănille.

— Cât de mult îți sporește puterile? întrebă Sigzil. Când de mare e greutatea pe care-o pot susține pietrele după ce le lipești unele de altele și cât timp rămân unite? Cu cât îți sporește iuțeala? De două ori? Cu o pătrime față de cum ești?

Cât de departe poate fi săgeata ca s-o atragi? Poți atrage și alte lucruri?

Kaladin clipi, năucit.

— Nu... nu știu.

— Păi, pare foarte important să știi toate astea, spuse Cikatrice, frecându-și bărbia.

— Putem face încercări, zise Pietroi și își încrucișă brațele, zâmbind. E o idee bună.

— Poate-o să ne ajute să ne dăm seama cum s-o facem și noi, remarcă Moash.

— Nu e ceva care se nvață, răspuse Pietroi, clătinând din cap. E ceva *holetental*. Numai pentru el.

— Nu știi sigur, spuse Teft.

— Tu nu știi sigur că eu nu știu sigur, îi spuse Pietroi amenințându-l cu limba. Mănâncă-ți tocana.

Kaladin își ridică amândouă mâinile.

— Nu-i puteți vorbi nimănui despre asta, băieți, le zise. O să le fie frică de mine, poate-au să-și imagineze că sunt înrudit cu Pustiitorii și cu Radianții. Vreau să-mi jurați asta.

Se uită la ei cum dădeau din cap, unul câte unul.

— Dar vrem să-ți fim de folos, spuse Cikatrice. Chiar dacă nu putem învăța. Asta face parte din tine, iar tu ești unul de-al nostru. De la Podul Patru. Corect?

Kaladin le privi fețele nerăbdătoare și nu putu să nu dea din cap.

— Da. Da, îmi puteți fi de folos.

— Excelent, spuse Sigil. O să fac o listă de încercări prin care să măsurăm viteza, precizia și forța acestor legături pe care le poți crea. Trebuie să găsim o cale prin care să aflăm ce altceva mai poți face.

— Îl aruncăm de pe-o stâncă, spuse Pietroi.

— La ce bun? întrebă Peet.

Pietroi ridică din umeri.

— Dacă are și alte talente, așa vor ieși la iveală, nu? Când e vorba să faci un bărbat dintr-un băiat, nimic nu ajută mai mult decât căderea de pe-o stâncă!

Kaladin îl privi cu acreală, iar Pietroi râse.

— O să fie o stâncă mică, zise ridicându-și degetul mare și arătătorul, ca s-arate cât de mică. Îmi placi prea mult ca s-aleg una mare.

— Cred că glumești, spuse Kaladin, luând o gură de tocană. Dar, ca să fiu sigur, o să te lipesc de tavan la noapte, ca să nu faci vreo experiență când dorm.

Podarii chicotiră.

— Numai să nu strălucești prea tare când încercăm noi să dormim, da, gancho? zise Lopen.

— O să-mi dau toată silința.

Mai luă o lingură de tocană. Avea gust mai bun decât de obicei. Oare Pietroi schimbase rețeta?

Sau era altceva? Când începu să mănânce, ceilalți se apucară să vorbească despre casele și despre trecutul lor, lucruri care fuseseră tabu până atunci. Mai mulți bărbați din alte echipe – răniți pe care-i îngrijise Kaladin, ba chiar și câțiva singuratici care încă nu adormiseră – se apropiară agale. Oamenii Podului Patru îi primiră cu prietenie, întinzându-le castroane cu tocană și făcându-le loc.

Toți arătau la fel de obosiți cum se simțea Kaladin, dar nimeni nu vorbea de plecare. Și el înțelegea acum de ce. Erau împreună, mâncau tocana lui Pietroi și ascultau discuțiile purtate cu voci scăzute în timp ce focul pocnea și trosnea, trimițând în aer fulgi jucăuși de lumină galbenă...

Era mult mai liniștitor decât ar fi putut fi somnul. Kaladin zâmbi, se lăsă pe spate și se uită în sus, privind cerul întunecat și luna de safir. Pe urmă închise ochii, ascultând.

Încă trei oameni muriseră. Malop, Jaks Fără-Urechi și Narm. Kaladin nu reușise să-i salveze. Dar el și Podul Patru apăraseră alți oameni, cu sutele. Sute de oameni care n-aveau să mai alerge niciodată cu un pod, n-aveau să mai stea neajutorați în fața săgeților parshendilor, n-aveau să mai meargă niciodată la luptă dacă nu voiau s-o facă. Privind lucrurile din punct de vedere personal, putea spune că douăzeci și șapte dintre prietenii săi trăiau. În parte datorită faptelor lui, în parte datorită eroismului lor.

Douăzeci și șapte de oameni trăiau. Izbutise în sfârșit să salveze pe cineva.

Deocamdată era de-ajuns.

74 • DUHURILE SÂNGELUI

Shallan se frecă la ochi. Citise notițele lui Jasnah – cel puțin pe cele mai importante. Care reprezentau, numai ele, un teanc impresionat. Tânăra se afla tot în separeu, dar trimiseseră un parsh să aducă o pătură în care se înfășurase, acoperindu-și cămașa de spital.

Ochii o ardeau după o noapte de plâns și apoi de citit. Era istovită. Dar se simțea atât de vie!

— E adevărat, spuse. Ai dreptate. Pustiitorii sunt parshi. Nu văd nicio altă concluzie.

Jasnah zâmbi, părând ciudat de mulțumită de ea însăși, dacă te gândeai că nu convinsese decât o singură persoană.

— Și acum? Întrebă Shallan.

— Ceea ce urmează are legătură cu lucrurile pe care le-ai cercetat înainte.

— Lucrurile pe care le-am cercetat? Vorbești de moartea tatălui tău?

— Întocmai.

— Parshendii l-au atacat, spuse Shallan. L-au ucis pe neașteptate, fără nicio avertizare, adăugă ea concentrându-și atenția asupra celeilalte femei. Asta te-a făcut să-ncepi să cercetezi totul, nu-i așa?

Jasnah dădu din cap.

— Acești parshi sălbatici – parshendii de pe Câmpiile Sfă-râmate – sunt cheia, explică ea, aplecându-se în față. Shallan, dezastrul care ne așteaptă e mult prea real, mult prea cumplit. N-am nevoie de avertismente mistice sau de predici teologice care să mă-nspăimânte. Sunt sincer îngrozită de propriile concluzii.

— Dar i-am domesticit pe parshi.

— Oare? Shallan, gândește-te ce fac, cum sunt priviți, cât de des îi folosim.

Tânăra șovăi. Parshii erau pretutindeni.

— Ne servesc la masă, continuă Jasnah. Lucrează în depozitele noastre. Ne îngrijesc *copiii*. În Roshar nu există nici măcar un singur sat fără câțiva parshi. Nu le dăm atenție; pur și simplu ne așteptăm să fie acolo, să facă exact ceea ce fac. Să muncească fără să se plângă.

Însă o parte s-au transformat pe neașteptate din prieteni pașnici în luptători feroce. Ceva i-a stârnit. Exact ca acum mai multe sute de ani, în vremurile pe care le numim Epocile Heraldice. O vreme a fost pace, apoi a urmat o invazie a parshilor care – din motive neștiute de nimeni – au fost cuprinși brusc de o furie nebună. Asta s-a aflat în spatele luptei purtate de oameni ca să nu fie „izgoniți în Infern”. Asta a fost cât pe-acți să pună capăt civilizației noastre. Astea au fost cumplitele cataclisme repetate, atât de înfricoșătoare încât au ajuns să fie numite Devastări.

Noi le-am purtat de grijă parshilor. I-am integrat în fiecare parte a civilizației noastre. Depindem de ei, fără să ne dăm seama că am pus în ham o furtună care așteaptă să răbufnească. Veștile primite de pe Câmpiile Sfărâmate vorbesc despre puterea acestor parshendi de a comunica între ei, care le permite să-și cânte melodiile la unison când se află la mari distanțe unii de alții. Mințile lor sunt în legătură, ca distresitiile. Îți dai seama ce-nseamnă asta?

Shallan dădu din cap. Ce s-ar fi întâmplat dacă fiecare parsh din Roshar s-ar fi întors pe neașteptate împotriva stăpânului său? Dornic de libertate sau, mai rău, de răzbunare?

— Totul s-ar preschimba în ruine. Civilizația, așa cum o cunoaștem noi, s-ar prăbuși. Trebuie să *facem* ceva!

— Facem, spuse Jasnah. Punem laolaltă faptele, ne asigurăm că știm într-adevăr ceea ce credem că știm.

— Și de cât de multe fapte avem nevoie?

— De multe. De mult mai multe, răspunse Jasnah aruncând o privire către cărți. Istorisirile cuprind câteva lucruri pe care încă nu le înțeleg. Se povestește că alături de parshi luptau niște creaturi, niște animale de piatră care ar putea fi un soi de carapace-mari și alte ciudățenii în a căror descriere cred că există un oarecare adevăr. Dar am luat tot ce ne putea oferi Kharbranthul. Ești în continuare hotărâtă să te adân-

cești în cercetarea asta? Vom purta o povară grea. O vreme n-o să te poți întoarce pe domeniile familiei tale.

Shallan își mușcă buza, cu gândul la frații ei.

— M-ai lăsa să plec acum, după ce-am aflat tot ce-am aflat?

— Nu vreau să te am în slujba mea în timp ce te gândești cum să fugi.

Jasnah părea istovită.

— Nu-mi pot părăsi pur și simplu frații, zise Shallan, simțind din nou cum i se strânge sufletul. Dar asta e ceva mai important decât ei. Blestem! E mai important decât mine și decât oricare dintre noi. Trebuie să te-ajut, Jasnah, nu pot sta deoparte. O să găsec o altă cale prin care să-mi ajut familia.

— Bine. Atunci împachetează-ți lucrurile. Plecăm mâine cu nava pe care am închiriat-o pentru tine.

— Mergem în Jah Keved?

— Nu. Trebuie s-ajungem în miezul lucrurilor, spuse prințesa uitându-se la Shallan. Trebuie să aflăm dacă parshendii au fost vreodată parshi obișnuiți și, dacă e așa, ce anume i-a schimbat. Poate că-n privința asta mă-nșel, dar, dacă am dreptate, atunci ei pot deține cheia preschimbării parshilor obișnuiți în soldați.

Și adăugă apoi cu un aer sumbru:

— Trebuie s-o facem înaintea altora, care ar folosi apoi ce-au aflat împotriva noastră.

— Înaintea altora? întrebă Shallan, simțind cum teama o străpungea ca un cuțit. Mai sunt și alții care fac cercetări?

— Bineînțeles. Cine crezi că s-a străduit atât de mult să mă asasineze? zise prințesa, întinzând mâna către un teanc de hârtii aflat pe masă. Nu știu prea multe despre ei. Din câte-am aflat, mai multe grupări caută să afle aceste secrete. Și, oricum, de una dintre acestea sunt sigură, își spun Duhurile însângerate, explică ea scoțând o foaie de hârtie. Prietenul tău Kabsal era unul dintre ei. I-am găsit simbolul lor tatuat pe partea din interior a brațului.

Puse foaia jos. Pe ea erau desenate trei romburi care alcătuiau un model, suprapunându-se.

Era același simbol pe care i-l arătase Nan Balat, cu săptămâni în urmă. Simbolul purtat de Luesh, majordomul tatălui ei, omul care știuse cum se folosea Animmodul. Simbolul purtat de bărbății care veniseră la familia ei, insistând să-l

înapoieze. Oamenii care-i sprijiniseră tatăl, oferindu-i bani când încercase să ajungă înalt prinț.

— Atotputernicule din ceruri, șopti Shallan ridicându-și privirea. Jasnah, cred că... cred că *tatăl* meu a făcut parte din această grupare.

75 • VEDERE DE SUS

Palatul lui Dalinar începu să fie lovit de vânturile unei mari furtuni îndeajuns de puternice ca să facă pietrele să geamă. Navani se lipi de Dalinar, strângându-l în brațe. Femeia mirosea încântător. Era... umilitor să știe prin ce spaime cumplită trecuse, temându-se pentru el.

Bucuria de a-l avea din nou alături fusese de-ajuns ca să-i domolească furia stârnită de purtarea lui față de Elhokar. Era de acord că totul fusese necesar.

Când furtuna lovi cu toată forța, Dalinar simți viziunea apropiindu-se. Închise ochii, lăsând-o să-l ia în stăpânire. Trebuia să ia o decizie, avea o responsabilitate. Ce urma să facă? Viziunile îl mințiseră sau măcar îl îndrumaseră pe o cale greșită. Se părea că nu se putea încrede în ele, cel puțin nu pe de-a-ntregul, ca până atunci.

Inspiră adânc, deschise ochii și se trezi pe un tărâm al fumului.

Se răsuci, uitându-se bănuitor în jur. Cerul era negru, iar el se afla pe o câmpie de piatră albă ca oasele, lipsită de strălucire și plină de creste mărunte și de bolovani, care se întindea în toate direcțiile. Pierzându-se în eternitate. Din sol se înălțau vălătuci amorfi de fum. Iată un scaun. Dincolo, un mugur-de-piatră cu lujerii întinși răsucindu-i-se într-o parte și într-alta și dispărând. Alături de el apăru silueta unui bărbat în uniformă, tăcută și vapoasă, ridicându-se inert spre cer, cu gura deschisă. Siluetele se topeau, destrămându-se pe măsură ce urcau, deși păreau să-și păstreze forma mai mult decât ar fi trebuit. Era descurajant să stai pe câmpia nemărginită, având deasupra întunericul de nepătruns, cu forme de fum înălțându-se împrejur.

Nu semăna cu niciuna dintre viziunile de mai înainte. Era...

„Nu, stai așa”. Se încruntă, făcând un pas înapoi când un copac țâșni din pământ lângă el. „Am mai văzut locul ăsta. În

prima viziune, cu atât de multe luni în urmă.” Își amintea vag. Se simțise dezorientat, viziunea fusese neclară, ca și cum mintea lui nu ar fi învățat să accepte ceea ce vedea. De fapt, singurul lucru pe care și-l amintea clar era...

— Trebuie să-i unești, tună o voce puternică.

...era vocea. Vorbindu-i din toate părțile, înnegurând și deformând siluetele de fum.

— De ce m-ai mințit? întrebă Dalinar întunericul. Am făcut ce mi-ai spus și am fost trădat!

— Unește-i. Soarele se apropie de orizont. Vine Furtuna Eternă. Adevărata Devastare. Noaptea Suferințelor. Trebuie să vă pregătiți. Construiește-i poporului tău o fortăreață a puterii și a păcii, un zid care să reziste în fata vânturilor. Terminați cu certurile și uniți-vă.

— Am nevoie de răspunsuri, spuse Dalinar. Nu mă mai încred în tine. Dacă vrei să-ți dau ascultare, trebuie să...

Viziunea se schimbă. Dalinar se răsuci, descoperind că era tot pe un șes întins și pietros, dar pe cer se afla soarele familiar. Câmpia de piatră era una obișnuită, din Roshar.

O viziune care-l ducea într-un loc pustiu, unde nu existau alți oameni cu care să vorbească și să interacționeze, era foarte stranie, însă, ca niciodată, era îmbrăcat în propriile haine. Purta uniforma de un albastru intens, albastrul Kholin.

Oare asta se mai întâmplase și înainte, atunci când ajunsese pentru prima oară pe tărâmul de fum? Da... se întâmplase. Dar nu se mai întâmplase să fie adus încă o dată într-un loc unde mai fusese. De ce?

Cercetă cu atenție peisajul din jur. De vreme ce vocea nu-i mai vorbea, se puse în mișcare, umblând printre bolovani crăpați, bucăți de marnă sfărâmate, pietre mărunte și colți de stâncă. Nu exista nicio plantă, nici măcar muguri-de-stâncă. Doar un peisaj pustiu, plin de piatră spartă.

Într-un târziu, văzu o culme. Se gândi că era o idee bună s-ajungă pe un teren mai înalt, dar urcușul părea să dureze ceasuri întregi.

Viziunea nu se încheie. În viziunile lui, timpul curgea adesea într-un fel straniu. Își continuă drumul pe panta stâncoasă, dorindu-și să fi avut Cristalarmura, ca să-i dea mai multă putere. Ajuns în cele din urmă pe culme, se apropie de

margine și se uită în jos. Și văzu Kholinarul, căminul lui, capitala Alethkarului.

Fusese distrusă.

Construcțiile frumoase se dărâmaseră. Tăietoarele de vânt se năruiseră. Nu se vedeau leșuri, doar piatră sfărâmată. Nu era ca în viziunea de mai înainte, cea cu Nohadon. Nu avea în fața ochilor Kholinarul din trecutul îndepărtat; vedea ruinele propriului palat, însă nu se zărea nicio formațiune stâncoasă ca aceea care se ridica lângă Kholinarul din lumea reală. Până atunci, viziunile îi arătaseră întotdeauna trecutul. Oare acum avea o viziune a viitorului?

— Nu mă mai pot lupta cu el, spuse vocea.

Dalinar tresări și se uită într-o parte. Acolo era un bărbat cu pielea întunecată și părul de un alb desăvârșit. Înalt și lat în umeri, fără a fi masiv, purta haine exotice, cu o croială bizară: pantaloni bufanți largi și o haină care nu-i ajungea decât până la mijloc. Toate păreau de aur.

Da, același lucru se mai întâmplase și înainte, în prima lui viziune. Acum își aducea aminte.

— Cine ești? întrebă. De ce-mi trimiți viziunile astea?

— O poți vedea acolo, spuse celălalt, arătând cu degetul. Dacă te uiți cu atenție, începe undeva, în depărtare.

Dalinar se uită într-acolo, enervat. Nu deslușea nimic deosebit.

— Dar-ar furtuna! zise. Nu-mi poți răspunde la întrebări măcar o dată? La ce sunt bune toate astea dacă nu-mi spui decât ghicitori?

Celălalt rămase tăcut. Continua să arate în aceeași direcție. Și... da, acolo se întâmpla ceva. În aer era o umbră care se apropia. Un zid de negură. Ca o mare furtună, dar având ceva *nepotrivit*.

— Spune-mi măcar atât: în ce vremuri ne aflăm? insistă Dalinar. Țasta e trecutul, viitorul sau cu totul altceva?

Celălalt nu-i răspunse imediat. Pe urmă spuse:

— Probabil te-ntrebi dacă asta e o viziune a viitorului.

Dalinar tresări.

— Tocmai... tocmai am întrebat...

Totul era familiar. Prea familiar.

„Data trecută a spus exact același lucru”, își dădu el seama, străbătut de un fior rece. „Toate astea s-au mai întâmplat. Am aceeași viziune.”

Bărbatul privea orizontul cu pleoapele strânse.

— Nu pot vedea viitorul în întregime. În privința asta, Cultivarea e mai bună decât mine. E ca și cum viitorul ar fi o fereastră care se sparge. Cu cât te uiți mai mult, cu atât se sparge în mai multe bucăți. Viitorul apropiat se poate anticipa, dar cel foarte îndepărtat... Nu pot decât să-l ghicesc.

— Nu mă poți auzi, nu-i așa? întrebă Dalinar, simțindu-se cuprins de *groază* pe măsură ce începea, în sfârșit, să înțeleagă.

„Pe sângele străbunilor... nu mă ignoră. Nu poate să mă vadă! Nu-mi spune ghicitori. Par astfel, pentru că i-am luat vorbele drept răspunsuri criptice la întrebările mele.”

Nu mi-a spus să am încredere în Sadeas. Așa... așa am presupus eu.

În jurul lui Dalinar, totul părea să se clatine. Toate ideile lui preconceptuate, tot ce crezuse că știa. Pământul însuși.

— Asta e ceea ce o să se-ntâmple, continuă celălalt, arătând cu un gest al capului spre depărtări. E ceea ce mă tem că se va întâmpla. E ceea ce vrea el. Adevărata Devastare.

Nu, zidul din aer nu era o mare furtună. Nu ploaia făcea acea umbră enormă, ci un vârtej de praf. Acum își amintea viziunea aceea de la un capăt la altul. Se încheiase acolo, în timp ce urmărirea nedumerit, cu ochii holbați, cum se apropia zidul de praf. Însă de data asta viziunea continuă.

Bărbatul se întoarse spre el.

— Îmi pare rău că-ți fac asta. Sper că tot ce-ai văzut până acum ți-a oferit o bază de la care să pornești, ajungând să înțelegi. Dar nu pot fi sigur. Nu știu nici cine ești, nici cum ai găsit drumul până aici.

— Eu...

Ce-ar fi putut să spună? Avea vreo importanță?

— Ți-am arătat mai ales scene pe care le-am văzut eu însumi, nemijlocit, spuse bărbatul, însă altele, cum e cea de acum, s-au născut din spaimele mele. Dacă eu mă tem de asta, ar trebui să te temi și tu.

Pământul se cutremura. Fusese ceva ce ridicase acel zid de praf. Ceva care se apropia tot mai mult.

Terenul se surpa.

Dalinar icni. Pietrele din fața lui crăpau, se făceau bucăți, se preschimbau în praf. Se trase înapoi când totul începu să

se zdruncine; era un cutremur uriaș, însoțit de urletul pietrei muribunde. El căzu la pământ.

Era un moment cumplit, chinuitor, înspăimântător, de coșmar. Zguduiturile, distrugerea, zgomotele pământului însuși, care părea să moară.

Apoi încetă. Dalinar inspiră, apoi expiră înainte să se ridice, fără să se poată ține cum trebuie pe picioare.

El și celălalt stăteau pe un vârf de stâncă singuratic. Pe o mică porțiune care, dintr-un anumit motiv, fusese protejată. Era ca un stâlp de stâncă, lat de câțiva pași, dar foarte înalt.

În jurul lui, pământul *dispăruse*. Kholinarul dispăruse. Se surpase într-un nemăsurat hău de întuneric. Dalinar simțea că amețește stând pe minuscula bucată de stâncă rămasă – incredibil – în picioare.

— Ce e asta? Întrebă el, deși știa că ființa de alături nu putea să-l audă.

Aceasta se uită în jur, îndurerată.

— Nu pot lăsa prea multe în urmă. Doar aceste câteva imagini pe care ți le dăruiesc. Indiferent cine ai fi.

— Viziunile... sunt un fel de jurnal, nu-i așa? O istorie pe care ai scris-o, o carte pe care le-o lași urmașilor, numai că eu n-o citesc, ci o văd.

Celălalt privi cerul.

— Nici măcar nu știu dac-o să vadă cineva vreodată toate astea. Am plecat, înțelegi?

Dalinar nu răspunse. Se uita îngrozit peste marginea povârniță a vârfului de stâncă, în golul de dedesubt.

— Aici nici nu e vorba doar despre tine, spuse celălalt, ridicându-și mâna în aer.

Pe cer licări o lumină, una pe care Dalinar n-o observase. Pe urmă clipi o alta. Soarele părea să se întunece.

— E vorba despre toți, adăugă celălalt. Ar fi trebuit să-mi dau seama c-o să vină după mine.

— Cine ești? Întrebă Dalinar, rostind cuvintele doar pentru sine. Celălalt continua să fixeze cerul cu privirea.

— Las asta, pentru că trebuie să existe ceva. Speranța unei descoperiri. O șansă de-a afla cineva ce e de făcut. Vrei să te lupți cu el?

— Da, se trezi Dalinar spunând, deși era conștient că n-avea importanță. Nu știu cine e, dar dacă vrea să facă asta, atunci o să mă lupt cu el.

— Cineva trebuie să-i conducă.

— O s-o fac eu, zise Dalinar.

Cuvintele i se desprinseseră pur și simplu de pe buze.

— Cineva trebuie să-i unească.

— O s-o fac eu.

— Cineva trebuie să-i apere.

— O s-o fac eu!

Celălalt păstră o clipă tăcerea. Apoi vorbi cu glas limpede, plin de însuflețire:

— Viață înaintea morții. Putere înaintea slăbiciunii. Călătorie înaintea destinației. Reînnoiește jurămintele străvechi și înapoiază Cristalele oamenilor care le-au purtat cândva.

Se întoarse spre Dalinar și-i întâlni privirea.

— Cavalerii Radianți trebuie să se ridice din nou la luptă.

— Nu pricep cum s-ar putea face asta, spuse Dalinar cu voce scăzută. Dar voi încerca.

— Oamenii trebuie să-i înfrunte împreună, zise celălalt, făcând un pas spre Dalinar și punându-i mâna pe umăr. Nu vă mai puteți certa, ca în trecut. El a înțeles că dacă vi se dă timp, veți deveni propriii voștri dușmani. Nu e *nevoie* să lupte cu voi. Nu și dacă vă poate face să uitați, să vă-ntoarceți unul împotriva altuia. Legendele voastre spun că ați câștigat. Dar adevărul e că am pierdut. Și pierdem.

— Cine ești? întrebă din nou Dalinar, de data asta și mai încet.

— Aș vrea să fi putut face mai mult, repetă bărbatul în veșminte de aur. L-ați putea sili să aleagă un luptător. E obligat să se supună unor legi. Cu toții suntem. Folosirea unui luptător v-ar putea fi de ajutor, dar nu e sigur. Și... fără Cristalele din Zori... Ei, eu am făcut ceea ce-mi stătea în puteri. E cumplit, cumplit să vă las singuri.

— Cine ești? întrebă încă o dată Dalinar, deși credea că știe.

— Sunt... *am fost*... Zeul. Cel pe care-l numiți Atotputernicul, creatorul omenirii, spuse făptura închizând ochii. Și acum sunt mort. Odios m-a ucis. Îmi pare rău.

EPILOG CEL MAI VALOROS

— Simțiți? întrebă Cuget, sub cerul nopții. Tocmai s-a schimbat ceva. Cred că ăsta-i sunetul pe care-l scoate lumea când se pișă pe ea însăși.

Dincolo de porțile din lemn masiv ale Kholinarului stăteau trei străjeri. Îl urmăreau pe Cuget cu priviri îngrijorate.

Porțile erau închise; iar cei trei bărbați făceau parte din garda de noapte – o denumire care era, într-un fel, nepotrivită. Pentru că, mai degrabă decât să stea de gardă, își petreceau noaptea pălăvrăgind, căscând, ținându-se de jocuri de noroc sau – ca în momentul acela – stând stingheriți în picioare și ascultând vorbele unui nebun.

Nebunul avea, din întâmplare, ochi albaștri, ceea ce îl ajuta să scape de-o grămadă de necazuri. Cuget ar fi trebuit, poate, să fie uluit de importanța pe care o dădeau oamenii aceia unui fapt atât de banal cum e culoarea ochilor, dar umblase prin multe locuri și văzuse multe metode de guvernare. Aceea nu i se părea mai ridicolă decât multe altele.

Și, firește, oamenii făceau ceea ce făceau dintr-un anumit motiv. Mă rog, de obicei exista un motiv. Iar în cazul acela se întâmpla să fie unul întemeiat.

— Luminlordul meu! spuse unul dintre străjeri, uitându-se la Cuget, care stătea pe lăzile lui.

Fuseseră stivuite și lăsate acolo de un negustor care mituise străjile din garda de noapte ca să aibă grijă să nu i se fure nimic.

Pentru Cuget, lăzile erau, pur și simplu, ceva pe care se putea cocoșa. Avea ranița în spate, iar pe genunchi ținea un enthir, un instrument muzical pătrat, cu coarde, pe care-l acorda. La el cântai cu mâna deasupra lui, ținându-l în poală când îi ciupeai strunele.

— Luminlordul meu! repetă soldatul din gardă. Ce faci acolo, sus?

— Aștept, răspuse Cuget, ridicându-și privirea și uitându-se către est. Aștept să vină furtuna.

La auzul răspunsului, cei trei se simțiră și mai stingheriți. Pentru noaptea aceea nu fusese prezisă nicio mare furtună. Cuget începu să cânte la enthir.

— Să stăm de vorbă ca să treacă timpul. Spuneți-mi, ce anume prețuiesc oamenii la alți oameni?

Muzica era oferită unui public alcătuit din clădiri și alei tăcute, din pietre de pavaj tocite. Străjerii nu-i răspuseră. Nu știau ce să creadă despre bărbatul ochi-luminoși îmbrăcat în negru, care intrase în oraș chiar înainte de căderea serii, apoi se așezase pe lăzile de lângă poartă și începuse să cânte.

— Ei? întrebă Cuget, întrerupând muzica. Ce părere aveți? Dacă un bărbat sau o femeie ar putea avea un singur talent, care ar fi cel mai respectat, cel mai bine privit și care ar fi considerat cel mai valoros?

— Ăă... muzica? spuse în sfârșit unul dintre străjeri.

— Da, e un răspuns obișnuit, zise Cuget, scoțând câteva note joase din coardele ciupite. Am pus cândva această întrebare unor erudite înțelepte. Una a pomenit de talentele artistice, după cum ai ghicit cu mintea ta pătrunzătoare. Alta a ales inteligența scilpitoare. Iar ultima a preferat talentul de a inventa, abilitatea de a concepe și construi instrumente minunate.

Nu cânta la enthir o melodie anume, ciupea doar, ici și colo, câte o coardă, intonând din când în când o gamă sau o cvintă. Ca o pălăvrăgeală pe strune.

— Geniul estetic, continuă el, inventivitatea, perspicacitatea, creativitatea. Idealuri cu adevărat nobile. Dacă li s-ar oferi *ocazia*, mulți oameni ar alege unul dintre ele și l-ar numi cel mai mare dintre talente, mai spuse ciupind o coardă. Suntem niște mincinoși superbi.

Străjerii se uitară unul la altul; torțele care ardeau în suporturile de pe zid își aruncau lumina portocalie asupra lor.

— Vă gândiți că sunt cinic, adăugă Cuget. Credeți c-o să vă spun cum pretind oamenii că prețuiesc aceste idealuri, preferând, în taină, talentele josnice. Abilitatea de a strânge bani sau de a fermeca femeile. Ei bine, *sunt* cinic, dar în cazul ăsta cred că acele erudite au fost sincere. Răspunsurile acelea li

se adresau sufletelor oamenilor. În inimile noastre, ne dorim să credem în marile realizări și virtuți – și pe acestea le-am alege. De aceea minciunile noastre, mai ales cele pe care ni le spunem nouă înșine, sunt atât de frumoase.

Începu un cântec adevărat. Mai întâi o melodie simplă, suavă, tristă. O melodie pentru o noapte liniștită, în care se schimbă întreaga lume.

Unul dintre soldați își drese glasul.

— Atunci care e cel mai valoros talent al unui om?

Părea însuflețit de o curiozitate sinceră.

— N-am nici cea mai mică idee, răspunse Cuget. Din fericire, n-a fost asta întrebarea. Am întrebat *ce prețuiesc oamenii cel mai mult*. Diferența dintre cele două întrebări e, în același timp, minusculă și tot atât de colosală ca lumea înșăși.

Își continuă cântecul. Nimeni nu zdrăngănea la un enthir. Nu se cuvenea, cel puțin nu din partea unor oameni care aveau un minim simț al decenței.

— Aici, continuă Cuget, ca în orice altă privință, acțiunile noastre ne trădează. Dacă o artistă creează o lucrare de o frumusețe trainică – folosind tehnici noi, inovatoare –, va primi laude, fiind considerată o maestră, și va da naștere unui nou curent estetic. Totuși, dacă o alta, lucrând pe cont propriu, cu exact la fel de mult talent, va ajunge la aceleași realizări, cu numai o lună mai târziu? Va fi aclamată în același fel? Nu. Se va spune că a copiat.

Inteligența. Dacă un mare gânditor formulează o nouă teorie în matematică, științele naturii sau filosofie, îl vom numi înțelept. Ne vom prosterna la picioarele sale, vom învăța și îi vom înscrie numele în istorie, pentru a fi venerat de mii și mii de oameni. Dar dacă un altul descoperă aceeași teorie prin propriile puteri, dar o face publică doar cu o săptămână mai târziu? Va rămâne în amintirea tuturor pentru măreția lui? Nu. Va fi dat uitării.

Invențiile. O femeie construiește un nou instrument, de o mare valoare – un fabricat sau o realizare inginerească măreață. Va deveni cunoscută ca inventatoare. Dar dacă o alta, cu același talent, creează același instrument cu un an mai târziu – fără să știe că a fost deja construit – va fi și ea răsplătită pentru creativitate? Nu. Se va spune că e o imitatoare, o falsificatoare.

Își ciupi strunele, lăsând melodia să continue – unduitoare, obsedantă, dar cu vagi accente batjocoritoare.

— Și astfel, în cele din urmă, ce constatăm? Își reluă el spusele. Venerăm *inteligența* sau geniul? Dacă le-am ridica în slăvi măiestria artistică și frumusețea minții, nu le-am preamări indiferent dacă până atunci am mai văzut sau nu un lucru asemenea celui produs de ele?

Dar n-o facem. Având două lucrări artistice mărețe, exact de aceeași calitate, aclamațiile noastre vor fi pentru omul care a terminat-o pe a sa *cel dintâi*. Nu contează ce crezi. Contează s-o faci *înaintea oricui altcuiva*.

Așa că nu admirăm frumusețea. Și nici puterea minții. Nu inventivitatea, nu estetica, nu talentul în sine. Cea mai mare calitate pe care credem că o poate avea un om? Întrebă el, ciupind o strună pentru nota finală. Mi se pare că-i vorba doar de ceea ce ni se pare nou.

Străjerii păreau năuciți.

Porțile se zgâlțâiră. Erau lovite de ceva din afară.

— A venit furtuna, spuse Cuget, ridicându-se.

Soldații se repeziră la sulitele sprijinite de perete. Aveau o gheretă, dar era pustie; preferau aerul noștii.

Poarta se zgudui din nou, ca și cum afară ar fi fost ceva enorm. Străjerii strigară, chemând alți soldați de pe culmea zidului. Când, pentru a treia oară, poarta bubui puternic, cutremurându-se și vibrând de parcă ar fi fost izbită de un bolovan, totul se transformă în haos și buimăceală.

Și-apoi o lamă cu o strălucire argintie intră între cele două canaturi masive, alunecând în sus și tăind drugul care le ținea lipite.

O Cristalsabie.

Poarta se deschise. Străjerii se traseră grăbiți înapoi. Cuget aștepta pe lăzi, cu enthirul într-o mână și cu ranița pe umăr.

Dincolo de poartă se afla un singur bărbat, cu pielea tot atât de întunecată ca piatra drumului pe care stătea. Avea părul lung și încâlcit și nu purta nimic altceva în afara unei bucăți zdrențuite de pânză, ca aceea de sac, legată în jurul mijlocului. Își ținea capul plecat, cu pletele ude și murdare atârându-i de-a lungul feței și contopindu-se cu barba în care se înțepeniseră bucăți mărunte de lemn și de frunze.

Mușchii îi luceau, ca și cum ar fi parcurs înot o mare întindere de apă. Căra o Cristalsabie masivă, al cărei vârf era orientat în jos, înfigându-se în piatră pe o adâncime cât un lat de deget. Sabia reflecta lumina torțelor; era lungă, îngustă și dreaptă, de forma unui țăruș imens.

— Bine ai venit, tu, cel pierdut! șopti Cuget.

— Cine ești? strigă un străjer nervos, în timp ce un altul fugea să dea alarma.

În Kholinar intrase un Cristalpurtător.

Nou-venitul nu luă în seamă întrebarea. Înainta târându-și Cristalsabia, ca și cum ar fi fost foarte grea. Tăia piatra în urma lui, lăsând pe drum un șanț minuscul. Mergea clătănându-se și aproape că se împiedică. Își regăsi echilibrul sprijinindu-se de poartă, iar o șuviță de păr îi alunecă de pe obraz, dându-i la iveală ochii. Erau de un căprui întunecat, ca ai unui om din clasa de jos. Ochi sălbatici, buimaci.

Îi văzu în cele din urmă pe cei doi oameni din gardă care, îngroziți, își țineau vârfulurile sulitelor coborâte către el. Își ridică spre ei mâna liberă.

— Plecați, le spuse istovit într-o alethi perfectă, fără niciun accent. Fugiți! Dați de știre! Dați alarma!

— Cine ești? se sili un străjer să întrebe. Ce alarmă? Cine ne atacă?

Bărbatul șovăi, își duse la cap o mână tremurătoare.

— Cine sunt? Sunt... Talenel'Elin, Cel Tare ca Piatra, Herald al Atotputernicului. A venit Devastarea. O, Zei... a venit. Și eu am dat greș.

Înainta împleticindu-se și se prăbuși pe solul pietros, cu Cristalsabia zăngănind lângă el. Arma nu dispăru. Străjerii se apropiară încet. Unul îl înghionti pe cel căzut cu coada sulitei.

Bărbatul care-și spusese Herald nu se clinti.

— Ce prețuim noi? șopti Cuget. Inovația. Originalitatea. Noutatea. Dar, mai presus de toate... oportunitatea. Mă tem că e posibil să fi întârziat prea mult, nedumeritul și nefericitul meu prieten.

Sfârșitul Primei Cărți din ARHIVA LUMINII DE FURTUNĂ

NOTA DE FINAL

„Deasupra tăcerii, furtuni iluminatoare – furtuni muribunde – iluminând furtuna tăcerii deasupra.”

Citatul de mai sus merită consemnat pentru că este un ketek, o formă complexă de poezie vorină sacră. Ketekul nu numai că se citește la fel, atât de la început către sfârșit cât și de la sfârșit către început (fiind permisă modificarea formei verbelor și a substantivelor), ci, totodată, se poate împărți în cinci părți distincte mai mici, fiecare dintre acestea fiind o cugetare complexă.

Întreaga poezie trebuie să alcătuiască o singură frază, corectă din punct de vedere gramatical, care are (teoretic) o semnificație subtilă. Datorită dificultății construirii unui ketek, acesta a fost cândva considerat cea mai înaltă și cea mai impresionantă formă a poeziei vorine.

Cel de mai sus a fost rostit, în pragul morții, de un herdzian analfabet, într-o limbă pe care o vorbea cu mare greutate, fapt care ar trebui considerat de o importanță aparte. Ketekul nu e consemnat în nicio culegere de poezie vorină, așa că e foarte puțin probabil ca subiectul să fi repetat ceea ce a auzit cândva. Niciunul dintre ardenții cărora le-a fost arătat nu-l cunoștea, deși trei dintre ei i-au lăudat structura și au vrut să-l cunoască pe poet.

Într-o admirabilă zi, lăsăm mintea Maiestății Sale să-i descifreze înțelesul, descoperind de ce ar putea fi importante furtunile și ce vrea să spună poezia, sugerând că tăcerea se află atât deasupra lor, cât și sub ele.

– Joshor, Conducătoarea Antologatoarelor Tăcute ale Maiestății Sale, tanatanev 1173.

ARS ARCANUM

CELE ZECE ESENȚE ȘI ASOCIERILE LOR ISTORICE

Nr	Neste mată	Esență	Concen trare în corp	Proprie tățile Animodelării	Atributele divine primordiale/ secundare
1	Safir	Zefir	Inspirația	Gaz translucid, aer	Protector/ Conducător
2	Cuarț fumuriu	Abur	Expirația	Gaz opac, fum, ceață	Corect/ Încrezător
3	Rubin	Scânteie	Sufletul	Foc	Curajos/ Supus
4	Diamant	Lucentia	Ochii	Cuarț, sticlă, cristal	Tubitor/ Vindecător
5	Smarald	Pulpă de fruct	Părul	Lemn, plante, mușchi	Erudit/ Generos
6	Granat	Sânge	Sângele	Sânge, toate lichidele neuleioase	Creativ/ Onest
7	Zircon	Grăsime	Uleiul	Toate tipurile de uleiuri	Înțelept/ Prudent
8	Kak	Foiță metalică	Unghiile	Metal	Dârz/ Creator
9	Tanat	Astragal	Osul	Piatră și stâncă	Demn de încredere/ Ingenios
10	Ishi	Tendon	Carnea	Carne	Pios/ Călăuzitor

Lista de mai sus e o culegere imperfectă de informații legate de simbolismul vorin tradițional asociat celor Zece Esențe. Adunate laolaltă, acestea alcătuiesc Ochiul Dublu al Atotputernicului, un ochi cu două pupile, reprezentând creația plantelor și animalelor. Și este, totodată, fundamentul formei de clepsidră, adesea asociată Cavalerilor Radianți.

Erudiții din antichitate au plasat pe această listă și cele zece ordine ale Cavalerilor Radianți, alături de Heralzii înșiși,

caracterizați printr-o asociere clasică a fiecăruia cu câte un număr și cu câte o esență.

Încă nu știu sigur în ce mod se potrivesc în această paradigmă cele zece niveluri ale Pustiirii și ale Magiei Vechi, dacă se potrivesc cu adevărat. Cercetările mele sugerează că ar trebui să existe într-adevăr o altă serie de abilități, chiar mai ezoterice decât Pustiirea. Poate că acolo își are locul Magia Veche, deși încep să bănuiesc că reprezintă cu totul altceva.

DESPRE CREAREA FABRIALELOR

Până acum au fost descoperite cinci grupuri de fabriale. Metodele prin care sunt create reprezintă tot atâtea secrete păstrate cu grijă de comunitatea artifabrialistelor, dar acestea par să fie opera unor savante devotate muncii lor, spre deosebire de mult mai misticele Undeuniri realizate odinioară de Cavalerii Radianți.

FABRIALE MODIFICATOARE

Augmentatori: Sunt fabriale realizate pentru a mări ceva. Pot crea căldură și durere sau, de pildă, chiar și un vânt cald. Ca orice alt fabrial, își iau energia din Lumina de Furtună. Par să acționeze cel mai bine când e vorba de forțe, sentimente și senzații.

Așa-numitele semicristale din Jah Keved sunt create prin atașarea acestui tip de fabrial la o folie metalică, mărindu-i rezistența. Am văzut cum au fost create astfel de fabriale folosindu-se mai multe tipuri de pietre prețioase; presupun că oricare dintre cei zece Pietropoli va da rezultate.

Reductori: Din punct de vedere al acțiunii lor, sunt opușii augmentatorilor și, în general, par îngrădiți de aceleași restricții care apar la celelalte fabriale înrudite. Artifabrialistele care mi-au acordat încredere par să fie de părere că e posibilă crearea unor fabriale mult mai bune decât cele de până acum, mai ales în ceea ce privește augmentarea și reducerea.

PERECHI DE FABRIALE

Conectori: Impregnând un rubin și folosind un procedeu care nu mi-a fost dezvăluit (deși am bănuielile mele), se pot crea perechi de fabriale conectate. Pentru aceasta e necesară divizarea rubinului inițial. Aflați la o anumită distanță, cele

două jumătăți vor avea reacții similare. Distresiile sunt cea mai des întâlnită formă a acestui tip de fabrial.

Forța care acționează asupra unuia dintre ele se conservă; de exemplu, dacă unul este prins de o piatră grea, forța necesară pentru ridicarea fabrialului pereche este egală cu forța necesară pentru ridicarea pietrei. Se pare că un anumit procedeu utilizat în timpul fabricării fabrialului influențează distanța până la care se menține activă legătura dintre cele două jumătăți.

Inversări: Folosind un ametist în locul rubinului, sunt de asemenea create două jumătăți legate între ele, numai că aceste fabriale dau naștere unor reacții *opuse*. De exemplu, dacă ridici unul, celălalt va fi împins în jos.

Acest tip de fabrial a fost descoperit recent și se fac deja presupuneri asupra posibilităților de întrebuințare. S-ar părea că apar limitări neașteptate, dar nu am reușit să aflăm în ce constau.

Din această categorie face parte un singur tip de fabrial, numit Vestitor. Un Vestitor poate avertiza în privința unor obiecte, sentimente, senzații sau fenomene din apropiere. Pentru focalizare e folosit un heliodor. Nu știu dacă acesta este singurul tip de nestemată care dă rezultate sau e întrebuințat din alte motive.

În cazul unui astfel de fabrial, cantitatea de Lumină de Furtună cu care poate fi îmbibat îi modifică raza de acțiune. De aceea e foarte importantă mărimea nestematei folosite.

VÂNTALERGAREA ȘI ANCORĂRILE

Rapoartele despre puterile straniei ale Asasinului în Alb m-au condus către niște surse de informare despre care cred că sunt, în general, necunoscute. Vântalergătorii erau membrii unui ordin al Cavalerilor Radianți și se foloseau de două tipuri elementare de Undeunire. Efectele acestor Undeuniri erau numite – în limbajul de zi cu zi al membrilor ordinului – Cele Trei Ancorări.

ANCORAREA DE BAZĂ: MODIFICAREA GRAVITAȚIEI

Acest tip de ancorare era folosit cel mai des de membrii ordinului, deși nu e cel mai ușor de realizat. (Precizarea este preluată din descrierea Ancorării Compacte, despre care se vorbește mai jos.) O Ancorare de Bază presupunea anularea

legăturii spirituale de tip gravitațional a unui obiect cu planeta de sub el, înlocuind-o temporar cu legarea ființei sau a obiectului respectiv de un alt obiect sau de o altă direcție.

De fapt, prin aceasta ia naștere o schimbare a atracției gravitaționale, fiind distorsionate înseși energiile planetei. Ancorarea de Bază îi permitea unui Vântalergător să meargă pe pereți, să facă oamenii și obiectele să zboare sau să creeze alte efecte similare. Utilizatorii experimentați ai acestui tip de Ancorare își puteau micșora greutatea, orientând în sus o parte a masei trupului lor. (Analizând lucrurile din punct de vedere matematic, a orienta în sus un sfert din masa corporală a unei persoane înseamnă a-i înjumătăți greutatea. Orientând în sus o jumătate din masa corporală, persoana respectivă devine imponderabilă.)

Ancorările de Bază Multiple pot de asemenea să tragă un obiect sau o persoană în jos cu o forță egală cu dublul ori triplul greutății sale, sau cu orice alt multiplu al acesteia.

ANCORAREA COMPACTĂ: LEGAREA OBIECTELOR ÎNTRE ELE

O Ancorare Compactă poate părea foarte asemănătoare cu Ancorarea de Bază, însă cele două acționau pornind de la principii diferite. Pe când una avea legătură cu gravitația, cealaltă folosea forța (sau Unda, cum o numeau Radianții) de adeziune – legând obiectele între ele, ca și cum ar fi fost unul singur. Cred că această Undă avea ceva de-a face cu presiunea atmosferică.

Pentru a crea o Ancorare Compactă, un Vântalergător impregna un obiect cu Lumină de Furtună, apoi apăsa un altul peste el. Cele două obiecte se lipeau unul de altul, obținându-se o legătură extrem de puternică, aproape imposibil de desfăcut. De fapt, cele mai multe materiale se spărgeau înainte să fie anihilată legătura.

ANCORAREA INVERSĂ: ÎNZESTRAREA UNUI OBIECT CU O FORȚĂ DE ATRACȚIE GRAVITAȚIONALĂ

Cred că acesta era, de fapt, un caz particular al Ancorării de Bază. Se putea înfăptui utilizând mai puțină Lumină de Furtună decât în cazul celorlalte două tipuri de Ancorare. Vântalergătorul impregna ceva, dădea o comandă mentală și-i ofe-

rea obiectului o forță de atracție care smulgea alte obiecte, atrăgându-le către el.

În esență, această Ancorare crea în jurul obiectului ales o bulă care imita legătura lui spirituală cu pământul aflat dedesubt. Astfel stând lucrurile, acest tip de Ancorare i se aplica mai greu unui obiect care atingea solul, fiindcă legătura lui cu planeta era mai puternică. Era mult mai simplu să influențezi obiecte aflate în cădere sau în zbor. Avea efect și asupra celorlalte, dar realizarea ei cerea mult mai multă îndemânare și consuma mult mai multă Lumină de Furtună.

